1499 Satirae - Horacio

BIBLIOTECA
Pere Marés Oriol

R. 478508

Horacio: Satiras comentadas por Acro-
nis -   por Nicolas Wolf. - 15 Marzo
año 1499 - en   - 88 hojas foliadas -
sig.: c - m8. - 195 x 118 y 138

B 478508

BIBLIOTECA
MARÉS

144

¶Acronis cōmentaria in Quinti Horatij Flacci ſermonū libros.

Acro

ſ Ermonū libri ideo dicti: q꜡ vili ſermone ſunt potius ꝙ tumenti: ſiue q꜡ ad preſentes ſcribūtur. Epiſtolis eñ abſentibꝰ loquimur: ſermone preſentibꝰ. Quāuis igitur hoc opus ſatyram eſſe Horatius ipſe profitetur cum ait. Sunt quibus in ſatyra videar nimis acer ⁊ vltra legem tendere opus: tamen proprios titulos voluit ei accōmodare: hos priores duos libros ſermonū: poſteriores epiſtolarū inſcribēs. Satyra dicitur lancis genus tractū a choro liberi patris: qui eſt miniſter vini ⁊ epularum. Satyra iſtius inter lucilij ſatyram eſt et Iuuenalis. Nam ⁊ aſpiritatē habet quā lucilius: ⁊ ſuauitatē quā Iuuenalis mixtam in opere ſuo deniqꝫ niſi iuuenalis ſcripſiſſet iſto nemo eſſet melior. Veruntñ ſciendū: q꜡ ſatyrarum carmen primo omniū auctore lucilio reptum eſt. Pleriqꝫ ſatyrā a lance q̄

Quinti horatij flacci ſermonum liber primus. Satyra prima.

q Ui fit mecenas: vt nemo quam ſibi ſortem
Seu ratio dederit: ſeu fors obiecerit: illa
Contentus viuat: laudet diuerſa ſequentes?

plena diuerſis frugibus in templo cereris infertur: nomen accepiſſe dicūt. Nam ⁊ eam hoc nomine appellant. ergo ⁊ hoc carmen propterea ſatyram appellauerūt: quia ita multis ⁊ varijs rebus refertum eſt vt audiētes ſaturet. Alij dicunt ꝙ ideo ſatyra vocitata eſt: ꝙ ita cōuitia ⁊ crimina hominū inuadat: vt ſaturi homines id eſt ebrij. ¶Qui fit mecenas: quo modo: ex q̄ cauſa. Sortem: propoſitū: profeſſionem inſtitutū viuendi. Seu ratio. aut ratione inimus propoſitū vite aut fortuna. verbi gratia: aliquis init vt militet: hoc rationis eſt: alius de ſummo gradu felicitatis ad ima detruſus init docendi aut arandi neceſſitatē: hoc fortune eſt. Seu fors obiecerit. Signate dixit. ratio dederit: fors obiecerit. breuiter duas ſectas tangit. vnaꝫ cū dicit ratio ſtoicos tangit: cū fors epicureos. Contentus viuat. Illam Terētij tractat ſententiā. Omnes noſmet noſtri penitet. Diuerſa: officia.

¶Iodoci Badij ſermonū Horatij familiaris explanatio.

ASCEN.

q Ui fit mecenas ⁊c. In exponendis (inquit Seruius auctoribus) hec conſideranda ſunt poete vita: titulus operis: qualitas carminis: ſcribētis intentio: numerus librorū ⁊ explanatio. Vita autem horatiana hec eſt. Quintus Hora. flaccus patre natus libertino ⁊ precone: venuſiā que eſt inter lucaniā ⁊ appuliam patriam habuit: vnde puer a patre in vrbē ductus eſt diſcendi gratia: cuius cuſtodia ipſum pudicum ſeruauit ab omni facto turpi atqꝫ opprobrio. Rome aūt nutritus ⁊ doctus iliada: poſtea athenis philoſophie operā dedit: vnde amotus propter bella ciuilia inter auguſtū ⁊ marcū brutum: bruti partes ſecutus eſt: a quo ⁊ tribunus militum factus: ſed habita clade in philippis paupertate coactus ad carmina ſe contulit. Vnde poſt auguſti victoriam a Virgilio ⁊ vario mecenati cōmendatus: in amicorum numerū ab illo receptus eſt. Erat aūt amicis carus ⁊ iucundus precipue plocio vario ⁊ virgilio. erat vir paucorum verborū. pudici ⁊ verecūdi animi: magne ſobrietatis: lippis aūt oculis ⁊ caluicie laborabat. parue erat ſtature: ⁊ ad iram facilis: facilior tñ ad placationē. hec omnia a mācinello ipſius poete teſtimonio cōprobantur. Obijt autē auctore euſebio etatis anno. lvij. vt autem Acro ſcribit anno. lxxvij. Nulla aūt annorū certitudo habetur. Veruntñ prouectioris etatis fuiſſe etiam cum odas ſcriberet ipſe in eiſdē odis atteſtatur. Titulus aūt operis eſt. Liber ſermonū ſeu ſatyrarū. Quinti horatij flacci. Pro quo ſciendum eſt primo omniū tragediam veterem inuentā eſſe. deinde comediā veterem: tum ſatyram veterē: tum comediā nouam: ⁊ vltimo loco ſatyram nouā: quā nunc in manibus habemus. Vnde vt de origine ſingulorū pauca dicamus: notandum eſt vetuſtiſſimā etiam gentilibus fuiſſe conſuetudinē ſacrificandi dijs ⁊ vota ſoluendi precipue poſt vini frugūqꝫ collectionem. Conuenerunt eñ in agros ſuos ibiqꝫ ex ceſpitibus altaria conſtruxerūt: quibus incenſis ⁊ admoto hirco quoddā genus carminis ruſticum ⁊ incultū canebant: qđ ab hirco qui grece tragos dicitur tragedia cepit denoīari. Vñ etiā optimo cantori hircus in premiū dabatur: ideo autē baccho deo vini immolabatur caper ſeu

Horatij vita

Titulus opis.

Satyrarū origo.

Scrin. 18 Arm. 6

hircus ꝙ vitibus morſus eius ſumme nociuus eſt vt atteſtatur Ouidi. in faſtis ⁊ virgi. in georgicis dicens. Non aliā ob culpā baccho caper oībus aris ceditur: ⁊ veteres ineunt ꝓſcenia ludi. Prima ergo inſtitutio tragediarū erat deoꝝ laus ⁊ gratiarū actio: ſed q: viri ꝑpotentes ſibi diuinas laudes vſurpabāt: ſurrexerūt ingenioſi q̇ in hmōi carminibꝰ oſtendebāt ꝙtum humana fragilitas a deoꝝ immortalium felicitate diſtet. Unde regum ⁊ principū qui ex ſupbo ⁊ magnifico ſtatu ad humiles fortunas deſcenderūt calamitatē memorabant: ⁊ hinc tragedia quā modo habemꝰ exordiū ſumpſiſſe creditur. Semp em̄ in tragedia ꝑncipiū letū eſt: ⁊ finis meſtiſſimus. Cōtrariū aūt fit in comedijs. de quarū origine pauca dicamꝰ. Priuſq̄ athenienſes menia muroſq; cōſtruxerant cū adhuc in vicis ⁊ pagis degerēt: ſacrificaturi apollini nomio. i. paſtoꝝ vicinorūq; deo cōuenticula ⁊ comeſſationes freq̄ntabant in q̇bus carmen ruſticū decātabant qđ a comeſſatiōe vel cōuentione comediā appellabāt. Erat aūt vetus illa comedia ad rep̄hendenda hoim vitia ꝑncipalit̄ inuēta: vn̄ ſurrexerūt veteris comedie ſcriptores q̇ cū multa libertate vniuſcuiuſq; etiā viuentis ⁊ interdū p̄ntis vitia ſub ꝓprio eiꝰ noīe notabāt. vn̄ dicit̄ a poeta noſtro in hoc primo ſermonū. Eupolis atq; Cratinus ariſtophaneſq; poete. Atq; alij: quorū comedia priſca viroꝝ eſt. Siq̇s erat dignꝰ deſcribi ꝙ malus aut fur. Qđ mechꝰ foret: aut ſiccarius: aut alioquin famoſus: multa cū libertate notabant. Hinc oīs pendet lucilius: hoſce ſecutꝰ Mutatis tm̄ pedibꝰ numeriſq;. Ea aūt libertas diu multū ꝓfuit bonis moribꝰ. Nam multi timentes diffamari: veriti ſunt turpiter viuere: ⁊ ſaltē palam peccare. Vn̄ dicit Iuue. ſatyra ꝑma Enſe velut ſtricto quotiēs lucilius ardens. ¶ Infremuit: rubet auditor cui frigida mens eſt criminibus. Ut aūt turpia ⁊ obſcena vitia q̇ feda dictu ſunt: poſſent liberiꝰ taxare: introduxerunt nōnulli ſatyros: q̇ ſm̄ eos ſunt dei ſilueſtres petulātia ⁊ obſcenitate gaudētes: ſunt em̄ laſciui ⁊ immūdi. Sicut em̄ noſtro tp̄e in ludis iocularijs aut moralibꝰ q̇ timent reprehēdi ſi liberius loquantur: introducūt fatuos aut ſomniātes: aut ꝯſiles ſub q̄uarū pſonis conceptū ſuū exp̄mūt: ita tunc tp̄is q̇ obſcena in proprijs pſonis verebātur enarrare aſſumebāt pſonas ſatyroꝝ: q̇ ſm̄ diuerſitatē materie diuerſe etatis introducebant: mō cani: modo impuberes: mō alterius etatis. Et ſic ſatis patet origo veteris comedie ⁊ etiā veteris ſatyre. Nā in materia ſiles erant: ⁊ in genere metri: differebāt aūt in hoc ꝙ in comedia nō erant ſatyri ſicut in ſatyra. Orta eſt aūt ſatyra ſtatim poſt veterē tragediā. Unde lucilius ſtatim a principio ſatyrā fuiſſe teſtatur. Et horatius in opuſculo de arte poetica ſic dicit. Carmine q̇ tragico vilem certauit ob hircū. Mox etiā agreſtes ſatyros nudauit ⁊c. Ex q̇bus verbis pōt elici ſatyram a ſatyris dijs potius dici ꝙ a ſatyra lance vel a ſatyra lege: vel a ſaturitate vt donatus ꝗ cōſentit. Poſtq̄ aūt poete greci diu in hoc genere ſcribendi verſati erant multūq; moribus bonis ꝓfuerant: ceperunt abuti licentia ſcribendi. Nam aut inuidia moti: aut precio illecti etiā bonos ciues diffamabāt: quocirca lata eſt lex nequis in quēpiam viuentē ſub proprio eius noīe libellos famoſos edat aut carmen componat. vnde poſtea Menander comediā nouam adinuenit cuiuſmodi nūc in Plauto ⁊ Terē. conſpicitur. Ultimo aūt loco apud latinos tm̄ inuēta eſt ſatyra noua a lucilio q̇ veterem libertatem reprehēdendi ſeruauit: ſꝫ genus carminis mutauit. Nam hexametro eā ſcripſit: quē ſecuti ſunt Hora. Perſius ⁊ Iuue. quātum ad genus carminis: ſed ꝓpter legē de famoſis libellis latam nō tam libere viuentiū crimina taxauerūt. Quia tm̄ more ſatyroꝝ petulantiū: de vitio in vitium ſaliūt: ⁊ ſatyrico ſale vnūquemq; fricant: remāſit nomen ſatyre. Horatius tamen maluit opus ſuū: librū ſermonū ꝙ ſatyrarū appellari. Cuius rei varie aſſignantur ratiōes. Prima que eſt acronis eſt: q: vili ſermone potius ꝙ tumēti cōfecit. Unde auctor ipſe negat ſatyricos eſſe poetas eo ꝙ tam pedeſtri ⁊ familiari ſermone vtant̄. Dicit em̄ ſatyra q̄rta. Primū me illorū dederim quibus eſſe poetas Excerpam numero: neq; em̄ concludere verſū dixeris eſſe ſatis: neq; ſiquis ſcribat vti nos Sermoni propiora: putes hūc eſſe poetam. Secūda ratio eiuſdē eſt: q: ad preſentes ſcribūtur hi libri iō ſermonū appellātur. Sermo eī dicit̄ eo ꝙ ſeratur inter duos aut plures viciſſim loquētes: tūc em̄ proprie dicitur ſermo qn̄ verba vltro citroq; hn̄tur: aut quando ad p̄ntes loquimur: ſicut declamatores ſeu predicatores noſtri ſermonē facere dicūtur Quāuis autem vtraq; harum rationū probet opus hoc recte ſermones appellari: neutra tamē probat quin poſſint ſatyre appellari. Nam ⁊ ſatyre pedeſtri ſermone volunt fieri ⁊ ad preſentes haberi. Unde datur tertia ratio: q: ſcilicet ſatyra eſt carmen maledicum vitiorū acerbe caſtigatiuum: ideo poeta noſter ne lectores acerbitate nominis territi aufugiant: maluit ſermones ꝙ ſatyras appellare: ſeruauit em̄ mediocritatem inter acerbitatē lucilij ⁊ ſuauitatem iuuenalis. Quocirca nō ab indignatione: ſed a quadam admiratione opus ſuū incepit. Nec contra pecca

toꝛes exclamat:ſed mecenatem ſuauiſſimū amicum ⁊ preſidium ſuū alloquitur. Preterea in to to opere conatur ſeueritatem nimiā effugere:vt quaſi ridendo egrotos animos ad ſui lectionem alliciat:vnde Perſius de ipſo. Omne vafer vitiū ridendo flaccus amico Tangit:⁊ admiſſus circum precoꝛdia ludit. Et hec de titulo opis. De qualitate carminis:notum eſt ꝙ eſt hexametrum ſatyricū:hexametrum.i.ſex pedum ſicut heroicum. multum tñ differt ab heroico. Primo ꝙ in heroico carmine pertractantur res magnifice ⁊ altioꝛes ꝙ̄ vt humanis opib⁹ poſſint expleri. quocirca diuini numinis habet a principio inuocationē. In ſatyrico res hūiles ⁊ viles vt puta vitia hominū repꝛehenduntur:vnde nō ab inuocatione ſed aut ab indignatione aut ab admiratione faciunt ſatyrici exoꝛdium:perinde ac ſi multitudine vitioꝝ laceſſiti ⁊ puocati ad ſcribendum nō poſſint amplius tacere ſicut fatetur Iuuenalis ſatyra prima dicens. Difficile ē ſatyram non ſcribere. Volunt eñ ſatyraꝝ ſcriptores ſignificare ꝙ nō ex petulantia animi:ſꝫ multitudine vitioꝛum coacti ſcribant. Secūdo in heroico carmine introducuntur diuine ⁊ regales perſone:vnde nomen ſumpſit. Nam heroes pꝛopꝛie dicūtur ſemidei: qui ex altero parente immoꝛtali:hoc eſt deo ex altero moꝛtali:hoc eſt ex homine nati ſunt:ſicut hercules ex ioue ⁊ alcmena. Achilles ex thetide ⁊ peleo. Eneas ex venere ⁊ anchiſa ⁊c. quia ergo mixtim dij ⁊ homines in carmine illo loquūtur. ⁊ de principibus viris tractatur ideo heroicum dicitur. In ſatyrico autē humiles ⁊ viles loquūtur perſone vt ſerui ⁊ peccatoꝛes. Tertio heroicum carmen exoꝛnatur figmentis poeticis ⁊ alto genere dicendi cōſtat. Satyricū nuda veritate ⁊ pedeſtri ſermone conficitur. vſqꝫadeo:vt Horatius tam familiarē ſepe verſuꝫ confecerit:vt neſcias pꝛoſaicus ne an metricus ſit eius ſermo. Quinetiā diuiſam interdum inuenias dictionē:vt continuatus videatur ſermo. Neqꝫ hoc vitio dandū eſt poete:ſed maxime laudi. Seruauit eñ decorum ſuū. Nam ſatyrice materie nō congruit heroica exoꝛnatio. Nec lepos aut fucus:aut ſuauitas dicendi:ſed mera ſimplicitas:⁊ non aſpernanda ſeueritas:cum execratione congrua:q̄ omnia ab Horatio ſummopere ſunt obſeruata. Unde male laudant Iuuenalē ꝙ ſuauem ⁊ floriduꝫ habeat verſum:cum ſeuero ⁊ rigido potius opus ſit. Neqꝫ vero inopia artis aut ingenij hmōi fecit Hora. compoſitionē:ſed voluit ſermonē materie circa quā verſatur nō diſſimilē eſſe. Qui eñ carminū eius opus perlegerit:nihil delitioſius aut fucatius:aut iocūdius offenderit:ſꝫ hec hactenus in eos q̄ poetam ab eo dānant:vñ ſummopere laudādus eſt. Scribendi aūt intentio eſt expulſis ab animis hominū vitijs virtutē inſerere. vnde poeta noſter doctiſſime opa ſua diſtinxit. In pꝛioꝛibus eñ duobus libellis quos ſermonū inſcripſit vitia perſeqtur. In reliquis duobus quos epiſtolarū noīe nūcupauit:virtutē ⁊ honeſtatē fere ꝑcipit. In qua re agricolam ſolertē imitat̄:q̄ primū radices ⁊ herbas nociuas ex agro ſuo euellit ꝙ ſementē conſerat. Et vt paucis dicā:idem videt̄ ꝑtendere poeta in ſermonib⁹:qđ predicatoꝛes noſtri duꝫ ꝑdicant:⁊ idē in epl'is qđ diu⁹ paul⁹:ꝙuis a xp̄iana veritate multū poetica frigeat:pulchꝛū tñ eſt etiā ab ethnicis v̄tutē agnoſcere atqꝫ idē audire fere qđ a catholic̄. ſꝫ hec alias. Liboꝛꝝ nūer⁹ iā patuit. Nūc ad explanationē ꝓcedam⁹. In q̄ hūc moꝛē ſeruabim⁹. Circa ꝑncipiū ſatyre argumētū toti⁹ ponem⁹:⁊ ſꝑ primo ſñias:deinde vocabula ſiqua ab acrone ꝑtermiſſa ſunt explicabim⁹:⁊ tertio loco oꝛdinē verboꝝ ⁊ expoſitionē rudibus:q̄bus hāc opam ſuſcepimus: ſubiungemus.

Qualitas carminis.

Scribētis intentio.

Liboꝛꝝ nūer⁹

Iodoci Badij in primā ſatyram argumentū eiuſqꝫ explanatio.

Argumētū ꝑme ſatyre.

Dānat auaritiam finē dans prima petendis.

Oꝛdo eſt. Pria ſup. ſatyra:dans finē.i. modū ſup. rebus petēdis:dānat auariciam.

¶ Qui fit mecenas ⁊c. In hac igit̄ prima ſatyra Hora. auariciā atqꝫ inſatiabilitatē hūani animi circa diuitiarū acq̄ſitionē dānat:monetqꝫ ſanctā mediocritatē eē cōplectendā. nec vltra ꝙ ſatis eſt petendū. Qđ ſi fieret hū ſe res hūane haberēt:⁊ ſua q̄ſqꝫ ſoꝛte ꝯtētus q̄ete viueret. Percunctat̄ aūt in ꝑncipio cū quadā admiratiōe atqꝫ indignatōe animi ipm mecenatē:quō fiat ꝙ nemo viuat ꝯtētus ſua ſoꝛte:ſꝫ quācunqꝫ ꝯditionē viuēdi obtinuerit aut nactus fuerit aliam q̄rat. Ex deductione aūt ⁊ pꝛoceſſu textus videt̄ eius rei cām aſſignare auariciā hoīm q̄ ſibi terminū diuitiarū non ꝑfigūt. Qui circūflexe pꝛonunciandū eſt:tranſit eñ in aduerbiū ⁊ ſignificat quare aut quō. Sepe aūt eo mō loquūtur auctoꝛes:dicētes. Qui fieri pōt? Qui ſcis eos diſcoꝛdare inter ſe. In qua re decipiūtur illitterati ponētes q̄d pꝛo qui. Fit ponitur impſonaliter impersonalia aūt vniuerſalitatē notant vt dicit. Serui⁹. eſt g̃ pinde ac ſi dicat. quō fit vt oēs ita viuāt vt nemo ⁊c. Mecenas ſumm⁹ fautoꝛ atqꝫ amicus poetarū fuit:cui⁹ ꝑſidio vergili⁹. Horatius. Pꝛopti⁹ ⁊ cōplures alij fouebātur:vſqꝫadeo vt ceteri poetarū cultoꝛes ab eo Mecenates appellentur. Huic Vergilius geoꝛgica ſua dicauit. ⁊ Hoꝛatius fere opera ſua nūcupauit.

Qui

Fit

Mecenas

Eſt tñ iuſtior ratio quare in hac re Mecenatē cōpellatis etem̄ verus iudex eſſe poteſt qui cor‑ruptus non eſt. Nam vt in ſecundo huius videbimus. male veruz examinat omnis Corruptus iudex. Mecenas autē incorruptus in hac re fuit. Nam cū eſſet nobiliſſimus ⁊ ex antiquiſſimis ethurie regibus ortus: ⁊ Auguſto ceſari chariſſimus: abs quo facile potuiſſet ad altiora proue hi: equeſtri tamen dignitate contentus maiorē dignitatē non appetiuit. Nobilē fuiſſe teſtatur horatius in principio carminū dicens. Mecenas atauis edite regibus O ⁊ preſidium ⁊ dulce decus meum. Et huius primi ſatyra ſexta in principio. Non quia mecenas lydorum quicquid ethruſcos Incoluit fines: nemo generoſior eſt te ⁊c. Contentuz fuiſſe ſorte ſua fatetur proper‑tius dicens. Mecenas eques hetruſco de ſanguine reguz: Intra fortunā qui cupis eſſe tuam. Ut nemo quā ſibi ſortē ⁊c. eleganter dictū. Nā quotiens relatiuū antecedenti preponitur: ⁊ ab eius rectore gubernari videtur: eleganter in eodē caſu ponitur. rarior tamē ē huiuſmodi locu‑tio: ꝙ qua oratores vtantur. Seu ratio dederit ſeu ſors obiecerit. Rationē hic volunt accipi ꝓ

Sors

ratiocinatione ⁊ diſcurſu animi. Sors autez id eſt quod ſortimur. i. pro ſorte accipimus. ſortes aūt ſunt ſpecies vaticinationis quibus aliquid ſortimur. ſors etiā eſt caput ſeu principale quod damus fenori. Nam fenus eſt lucrum illud quod accreſcit ſorti. Illud ergo quod a deo optimo maximo accepimus: ſors dici poteſt. Nemo autē vitā ingreditur quin ⁊ boni ⁊ mali ſortē accipi at. Signate aūt dixit Ratio dederit aut ſors obiecerit. Nā quod per rationē meremur: id tan‑ꝙ petētibus datur. quod vero citra meritū ſortimur id obijcitur nobis. Unde ſcies prepoſitio‑

Ob

nem ob: illis congruere que preter ſpem ⁊ ex improuiſo obueniunt. vnde obuenit: quod nō que ſitū venit. Offenditur quod non queſitū inuenitur: ſicut lapis in quo pedē ledimus. Obijcitur quod non petenti vltro offertur aut obtruditur. Tangit aūt inquit Acron duas ſectas ſtoicoꝝ qui dicunt omnia fato ⁊ ratione ⁊ quaſi neceſſitate euenire: nihilꝗ fieri ſine fatali ratione. vn‑de dicitur ſeu ratio dederit. ⁊ epicureoꝝ qui dicunt omīa a caſu ⁊ fortuna prouenire: ⁊ deos nō curare mortalia. vnde dicitur. ſeu ſors obiecerit. Iuxta quē ſenſum melius legeretur ſors. Nō‑nulli tamen legunt ſors. ⁊ fere in idē redit. Senſus ergo eſt duplex. Prior ſic ⁊ verior meo iudi cio. O mecenas qui poteſt fieri ꝙ nemo ſit contentus ſua ſorte ⁊ portione quā aut per rationez id eſt induſtriā ⁊ ſolertiā obtinuit: aut per caſum ⁊ fortunā. Quedā em̄ per rationē: quedā per fortunā obtinemus. Fors aūt fortuna eſt. ⁊ habet ablatiuū ab hac forte. Secundus ſenſus eſt: vt nemo ſit contentus ſua ſorte: ſiue dicas omnia per rationē ⁊ prouidentiā diuinam dari ſicut ſtoici. ſiue omīa fortuitu euenire ſicut epicurei. Laudet diuerſa ſeqntes: ſupple quilibet. Ideo aūt quilibet laudat ſequentes diuerſa officia ⁊ exercitia quia ⁊ ipē vult diuerſa ſequi. Quod em̄ libenter facimus id in alio laudamus. Ordo eſt. O mecenas: vir integer qui tua ſorte content⁹ es. qui. i. quomodo. quare. fit. i. ab omnibus efficitur ⁊ viuitur ſic: vt nemo ſit cōtentus illa: ſup ple ſorte. i. proportione rerū. quā ſortem ſeu ratio. i. ratiocinatio ⁊ prouidentia: dederit ſibi: ſeu ſors. i. fortuitus euentus: obiecerit. i. non merenti nec cogitanti vltro obtulerit. ſed ſupple qui libet laudet ſequentes. i. eos qui ſequuntur ⁊ affectant diuerſa. ſupple officia ⁊ ſtudia ſeu exer‑citia viuendi.

ACRO.

O fortunati. Hic inſtabilitatez humane vite carpit. Iā grauis annis figurata locutio. Fract⁹. debilitatus. figurate fract⁹ mē‑bra. ſicut pictus acu chlamidem Militia eſt potior kata conemu Quid em̄. quare non. ⁊ eſt comi cū. Concurritur. cōfligitur a mi lite in pugna. Momento in pū‑cto temporis. Nā cito mori ꝓ be neficio eſt. Agricolaz laudat. i. beatū appellat. Iuris legūꝗ. q: multa genera iuris ſunt. Sub galli cantū. prope galli cantum. vt ſub noctē cura recurſat. Sub

Sub

aūt quotiens tempus ſignificat actō iungimus quotiens locuz

O fortunati mercatores grauis annis
Miles ait multo iam fractus membra labore.
Contra mercator nauem iactantibus auſtris
Militia eſt potior. quid enim; concurritur hore
Momento: aut cita mors venit aut victoria leta
Agricolam laudat iuris legumꝗ peritus
Sub galli cantu conſultor vbi oſtia pulſat:
Ille datis vadibus qui rure extract⁹ in vrbem eſt
Solos felices viuentes clamat in vrbe
Cetera de genere hoc adeo ſunt multa: loquacez

Delaſſare valent fabium: te ne morer audi
Quo rem deducam: ſiquis deus en ego dicat
Jam faciam qđ vultis. eris tu qui mō miles
Mercator. tu conſultus mō ruſticus: hinc vos
Vos hinc mutatis diſcedite ꝑtibus. eia
Quid ſtatis? nolunt: atqui licet eſſe beatis?
Quid cauſe eſt merito quin illis iuppiter ambas
Iratus buccas inflet: neq̃ ſe fore poſthac
Tam facilem dicat: votis vt prebeat aurem?

ablatiuo. Conſultor. ꝑcontator. Conſultor
Nam interrogator non dicitur.
Conſultus eſt q̃ docet. Cōſultor Conſultus
qui diſcat. Vadibus. ſponſorib⁹
a vadimonio qđ promittit is q̃
ad iudiciū prouocatur: certo die
affuturū. Vades ideo dici pu-
tant ꝙ qui eos dederit vadendi
habꝫ poteſtatē. Extractus ad ſol
uendū vectigal. De genere hoc
qui diuerſa laudant: de inconſtā
tia. Delaſſare id eſt valde laſſare
vt ſi velit hec enumerare homo
garruloſus: nimiū fatigaretur.
Fuit aūt fabius eques roman⁹
narbonenſis: qui aliquot libros
pertinentes ad ſtoicam philoſophiā conſcripſit. Hic aūt Fabius pompeianas partes ſecutus
eſt: ⁊ cū Horatio de diſciplinis ſepe cōtendit: ideo ait loquacē. Magna breuitate occurrit quat
tuor perſonis: vt intelligas quouis trahi poſſe. Audi quo rem deducam. qđ volo dicere: q: om-
nes querūtur de poſſeſſionib⁹ ſuis: ⁊ nemo vult eas deſerere. Qui. mō miles: deeſt eras. Quid
cauſe eſt merito quin illis iuppiter ambas Iratus buccas inflet. i. qua cauſa iuppiter iure non
inflet contra eos buccas ſuas id eſt iraſcatur ⁊ expuat in facies eoꝝ: ⁊ promittat ſe poſthac pre
ces eoꝝ non admiſſurum. Ordo eſt: q̃d cauſe eſt quin iuppiter merito iratus inflet ambas buc-
cas illis: vel q̃d cauſe eſt quin iuppiter merito iratus: dicat ſe neq̃ tā facilem fore poſthac vt pre
beat aurē votis. Buccas inflet ꝓpter iracundiā qđ eſt indignationis ſignū. hec ille.

¶O fortunati ⁊c. Probat exemplariter neminē eſſe contentū ſua ſorte. Nam miles id eſt qui ASCEN.
cunq̃ in bello fecerit ſtipendia cū iam annoſus fractis membris nō poteſt amplius militare vo
cat mercatores beatos eo ꝙ ſine fractione membroꝝ negociētur. Mercator autem deprehen-
ſus in mari ⁊ timens ſubmergi dicit militiā eſſe potiorem ꝙ̄ mercaturā: eo ꝙ mercatores ſint
in longo ⁊ diuturno periculo: imo fere continuo: milites aūt momento vnius hore confligunt
⁊ aut cito moriuntur: aut letam victoriam obtinent. cito autē mori pro beneficio reputatur. Nā
mala ſi euitari nō poſſunt: tanto tolerabiliora ſunt: quāto breuiora. Item iuriſconſult⁹ ⁊ aduoca
tus q̃n conſultores petentes conſiliū etiam in media nocte moleſtant eum ita ꝙ neq̃ in die ne
q̃ in nocte requieſcere poteſt: dicit agricolam eſſe felicē qui extra ſtrepitum popularē requie-
ſcit noctu. Econtrario agricola qui cogitur ad ſoluendū vectigal: aut aliud debitum: ⁊ ad liberā
dos vades ſuos: derelinquere rus ſuū ⁊ frequenter adire vrbem. clamat ſolos illos eſſe felices
qui viuunt in vrbe: q: non coguntur totiens ire ⁊ redire ad forū iudiciale. ⁊ ſi vadant cum mino
re tn̄ fatigatione. Cetera de genere. Si aūt inq̄t poeta vellem cetera exempla coꝝ qui diuerſa
laudant enarrare: nō poſſem: quoniā tam multa ſunt ꝙ poſſent vſq̃ ad extremā defatigationeꝫ
laſſare fabium maximū virum garrulum ⁊ loquacem. Et ita pertranſitū ſicut moris eſt ſatyrici
taxat fabium de loquacitate. Sunt aūt q̃ dicunt iuriſperitū fuiſſe: de quo in vltio verſu ſcđe ſaty
re mentio fiet. Deinde vt paucis ineptitudinē votoꝝ humanoꝝ explicet: oſtendit eos q̃ dicunt
ſe velle mutare conditionē vite: ſi eis ab aliquo deo daretur optio ⁊ cōcederetur petitū: nō mu
taturos: vnde non propter ſtatus ſui imꝑfectionem: ſed propter animi inconſtantiā comprobā
tur id deſiderare. quapropter non videtur ratio quare iuppiter iratus nō inflet in illos ambas
buccas ſuas: ⁊ dicat ſe nō amplius eos exauditurū. hec ſumma ſententiarū ē. O fortunati. O tri
bus caſibus iungitur. nominatiuo vt hic ⁊ primo enei. O fortunati quorū iam menia ſurgunt. O
Accuſatiuo vt in georgicis. O fortunatos nimiū bona ſi ſua norint agricolas. ⁊ vocatiuo. vt o
melibee deus nobis hec ocia fecit. Cum actō aūt q̃n indignanter ponitur vehementiaꝫ notat
vt o hominē ſceleſtū. o virum ſceleratū: quapropter vbi nō eſt vehemens excandeſcentia ſubti
cetur auctore valla. Fractus mēbra. greca eſt figura poetis tn̄ conceſſa. Contra. nō dices econ
tra ſed ecōtrario. Sub q̃n accuſatiuo tꝑis iungitur ſignificat paulo ante. q̃ſi iam vergēte in ta Sub
le tꝑs. vt ſub noctem exportant calathis. i. tꝑe vergente in noctem ⁊ paulo ante noctē. Neq̃ ve
ro neceſſe eſt vt ſemꝑ actō iungatur nam ſi ponatur pro in hn̄ abltō iungitur: vt ſub galli cantu

Conſulo

id eſt in ipſo galli cantu.hic aūt leges.Sub galli cantū.i. paulo ante galli cantū.Conſulo cū da
tiuo ſignificat conſilium do ⁊ ꝓſpicio:vt ꝯſule honori ⁊ rebus tuis.Cum actō aūt ſignificat cō-
ſilium peto.vñ conſultor qui conſiliū petit:⁊ cōſultus qui conſulitur.i.abs quo conſilium peti-
tur quales ſunt iure conſulti.Non ergo diſcedunt a ſignificatiōe ſua.Ne te morer.i. ſuſpenſum
teneam.vt aūt hanc breuitatem dicendi etiā pueri cognoſcant ſciant ꝙ poeta per fantaſiā fin
git ꝙ ante quēuis deū ſint quattuor perſone:vt ex vna pte miles volens eſſe mercator ⁊ iuriſcō
ſultus volens eſſe miles ⁊ ruſticus volens eſſe vrbanus:⁊ deus auditis eoꝝ precibus dicat eis:
fiat qđ vultis:mutate conditiones veſtras.quo facto videt eos nō moueri ad mutandū ſtatum
ſuū ſicut petierant.vñ querit deus cū indignatione.eia q̄d ſtatis?id eſt quare nō mutatis ſtatū
veſtrum ſicut petiiſtis?illi aūt(quāuis mira eſt in verbis breuitas)videntᷣ eſſe confuſi ⁊ p̄ ve-
recundia tacere.vnde aſtantiū quiuis dicit deo.nolunt.q.d.tu ꝯceſſiſti eis petitiones vt mutēt
ſtatum:ſed ipſi nolunt iam mutare qñ poſſunt.Et ita melius videtur legi.nolunt: ꝙ̄ nolint: qñ
autēꝫ deus audit eos nolle:q̄rit:atqui.i.ſed quare nolunt.licet eſſe beatis.vbi pro latinitate ſci-
es ꝙ verbū eſſe conſimiles copulat caſus.vnde ſubauditᷣ datiuus eis.vt ſit.licet eis eſſe beatis
Scies etiam ꝙ nōnulli volunt iſta verba(atqui licet eſſe beatis)a poeta dici ſicut ſequentia.
Quid cauſe ⁊c.circa que ſcies ꝙ iuppiter dicitur q̄ſi iuuans pater:hominū atqꝫ deoꝝ genitor:
ſolus eñ iuppiter a poetis fingitur vtroſqꝫ ⁊ mortales ⁊ immortales genuiſſe.illiqꝫ qui vnum
deum fatebanᷣ iouem appellabāt.Sed q: poete ſepe ea q̄ vni nomini cōueniunt confundunt⁊
vni pſone attribuūt:inuenimus varias proprietates ioui attribui.Nā nomen illud nūc ſummo
deo datur.nūc planete:nunc aeri ſuperiori:nunc regi viro mortali filio ſaturni :multi tñ ioues
fuerunt:ſed ꝙ̄tum ad inſtitutū noſtrū facit.ioui attribuūtur tonitrua ⁊ fulmina:eo ꝙ in ea pte
aeris fiunt q̄ iouis appellatione ſignificatur:vñ cum dicit ioueꝫ debere ambas buccas inflare
in illos incōſtātes:videtᷣ mihi de fulmine loqui:quaſi iuppiter.i.aer buccis ſuis concipiat ful
men ⁊ inflet ī eos quos proſternere vult:ſicut nos buccis noſtris ventū cōcipimus quē efflamꝰ
Eſt eñ bucca pars illa lata ſub malis noſtris.Poſthac proprie ſignificat poſt hoc tp̄s:ſed ge-
neraliter accipitur vt ſit vel poſt hoc tēpus:vel poſt iſtud vel poſt aliud.Plura aſpicientia grā-
maticen explanare poſſem:ſed vereor ne ꝓlixior ſim.¶Ordo igitᷣ eſt.Miles id eſt is qui vt bel
lum gerat ſtipendiū accipit.eſt eñ nomē miniſterij nō dignitatis.Nam quos milites multi vo
cant:deberent equites auratos vel iuratos appellare.Miles igitᷣ id eſt ſtipendiarius ⁊ belli-
ger grauis id eſt plenus vel grauis id eſt grauatus annis id eſt annoſitate ⁊ ſenio:iaꝫ fractus
id eſt habens iam fracta membra ſua multo labroe ait.o fortunati mercatores id eſt o ꝙ̄ fortu-
nati id eſt felices ⁊ beati ſunt mercatores.Contra id eſt econtrario mercator:id eſt negociator
auſtris id eſt ventis illis impetuoſis iactantibus id eſt in diuerſos fluctus impellentibus id ē
quādo auſtri iactant nauem ſuam ait ſupple ꝙ militia eſt potior id eſt eligibilior ꝙ̄ mercatura:
quid eñ id eſt cur non eſſet potior ꝙ̄ mercatio:concurritur id eſt cōcurſus fit ⁊ cōflictatio mo
mento id ē breui ſpacio:hore id eſt breuiſſimi temporis.⁊ aut mors venit cita id eſt velox ⁊ ſub
ita nō diuturna ſicut ī mari aut victoria leta venit ſupple.Peritus iuris ⁊ legum laudat.i. bea-
tum appellat agricolam vbi id eſt quādo conſultor id eſt is qui petiturus eſt conſilium pulſat
id eſt frequenter impellit oſtia ſub cantum id eſt paulo ante cantum galli hoc eſt in media no-
cte.Ille videlicet ruſticus qui datis vadibus id eſt poſt ꝙ̄ dedit vades id eſt ſponſores vt certo
die adeſſet:aut in caput illorum animaduerteretur :extractus rure:id eſt neceſſitate coactꝰ exi
re a rure in vrbem clamat ſolos viuentes in vrbe eſſe felices:q: nō cogūtur tam longe ad forū fe
ſtinare.Cetera id eſt vt quidaꝫ volunt ceterū h̄ ē preterea:ſed melius accipitur vt ſit nomē. Ce
tera id eſt reliqua ſcilicet exempla de hoc genere id eſt de genere eorum qui non ſunt contenti
ſorte ſua:ſunt adeo id eſt in tm̄ multa:ꝙ̄ ſupple.valent delaſſare id eſt vſqꝫ ad extremam fatiga
tionem laſſare fabiū maximū narbonenſem loquacem id eſt multū garrulum ⁊ aſſidue loquen
tem.Sed o lector ne morer id eſt ſuſpenſum teneā te.Audi quo id eſt ad quid deducam rem de
qua loquor.Siquis id eſt ſi aliquis deus dicat iſta optantibus.en id eſt ecce videte preſto ſum:
ego faciam qđ vultis.tu qui modo id eſt paulo ante:eras ſupple miles:vel tu qui modo id ē nūc
es miles eris mercator ſicut deſideraſti.tu modo conſultus.i.qui modo es iuriſconſultus eris
ſupple ruſticus:⁊ ſupple ecōuerſo.Vos ſcꝫ miles ⁊ iuriſconſultꝰ diſcedite hinc id eſt ab hac par
te vt miles ſit mercator ⁊ iuriſconſultus ruſticus:⁊ vos ſcilicet et mercator et ruſticus diſcedi
te hinc id eſt ab hac pte vt ſcꝫ mercator fiat miles:⁊ ruſticus conſultus aut ſaltē vrbanus:⁊ hoc
dico partibus id eſt officijs ⁊ conditionibus veſtris mutatis.Illo audito finguntur non abire:
vt mutent ſtatum ſuum:vnde dicit deus ad eos:eia quid id eſt propter quid ſtatis id eſt mora-

mini ⁊ non acceditis ad ſtatum petitum:cū autem pre verecūdia ⁊ confuſione nihil reſponderent:dicit aſtantium vnus.domine deus ipſi nolunt:ſupple mutare conditionē ſuam ⁊ accipere nouū ſtatum.dicit deus video q̄ nolunt atqui:ſed quare nolunt.licet.i.licitum ⁊ permiſſuz eſt eis ſup.eē beatis.i.bene habentibus ⁊ felicibus:dicebat eñ miles ſi eſſem mercator eſſem felix ⁊ e diuerſo. Quia aūt nolunt nūc acceptare qd̄ petierunt dicit poeta. Quid cauſe id eſt q̄ cauſa que ratio eſt;quin.i.quominus cur nō iuppiter id eſt iuuans pater ⁊ deus fulminis:iratus.i.ſuccēſus inflet illis id eſt in illos ambas bucas ſuas plenas fulminis.q.d.nihil cauſe eſt vt nō faciat:imo iuſtiſſima ratio vt id faciat:neqꝫ pro et nō:⁊ dicat id eſt minetur ſe nō fore id eſt non futurum eſſe poſthac.i.poſt illud tempus.tam facilem.i.tam exorabilem vt prebeat aurem votis eorum id eſt vt tam faciliter exaudiat vota eorum qui qd̄ impetrauerunt acceptare nolunt. Tales autem multi ſunt:qui cum ſalutem a deo petant:vt deus eis aut aduerſitatem aut infirmitatem(que multis via ſalutis eſt)donat:nolunt acceptare.ſed pergendum eſt.

Preterea ne ſic vt qui iocularia ridens
Percurram:q̄q̄ ridentem dicere verum
Quid vetat:vt pueris olim dant cruſtula blandi
Doctores:elementa velint vt diſcere prima.
Sed tamen amoto queramus ſeria ludo.
Ille graue duro terram qui vertit aratro
Perfidus hic caupo:miles:nauteqꝫ per omne
Audaces mare qui currunt:hac mente laborem
Seſe ferre:ſenes vt in ocia tuta recedant
Aiunt:cum ſibi ſint congeſta cibaria:ſicut
Paruula(nã exẽplo eſt magni formica laboris)
Ore trahit quodcūqꝫ pōt atqꝫ addit aceruo
Quē ſtruit haud ignara ac non incauta futuri.
Que ſimul inuerſum contriſtat aqrius annum
Non vſq̄ prorepit:⁊ illis vtitur ante
Queſitis patiens:cū te neqꝫ feruidus eſtus
Dimoueat lucro.neqꝫ hyēs:ignis:mare:ferrum
Nil obſtet tibi:dum ne ſit te ditior alter.

Acro

Preterea ne ſic vt qui.i.r.p. Ne queādmoduz q̄ iocularia narrat ridēs pcurrit:⁊ ego ridēs pcurrā qd̄ cepi.audi q: rōez cepi. Ordo eſt. Preterea ne ſic pcurrā vt q̄ ridēs pcurrit iocularia:q̄q̄ qd̄ vetat ridētē dicere verū. Quāq̄ deeſt audi q: rōez cepi. Senſus eſt q̄q̄ letitia ad vitatē diſcēdā obeſſe nō poſſit ſicut cruſtulis infantes a lr̄is nō impediūt. Siue ſic.q̄uis ⁊ ridētez:lz verū dicere vt riſus remedio duricie ſit q̄ dicentē vera ſeq̄tur ne aſpe audiat qd̄ verū dicā. Olim.nō nūq̄ interdum. Cruſtula.placētas. Cruſta qñ neutraliter dicim⁹ edulia ſignificam⁹.vt Uir. Et violare manu maliſq̄ audacib⁹ orbē. Fatal cruſti. Qñ femio fragmēta ſignificam⁹; vt idē Uir. Cōcreſcūt ſbite currenti i flumine cruſte. Amoto ludo:iocularib⁹ reb⁹. Seria nccia. Terrā q̄ vtit aratro: q̄ ruſtice vite ſtudet. Hac mēte: h̄ ꝯſilio:h̄ ppōito.aiūt.iō dicūt ſeſe a pria etate laborare vt hēant i ſenectute. Cibaria.viatica alimēta Nã exẽplo.parēthes ē. Magni formica laboris. Magnū ātithe ton. Paruula magni laboris. In

Cruſtulum

uerſuz:mutatū iclinatū i hyemē:magnū epithetū anni vt vtit̄ in ſea celū ⁊ ruit oceano nox. Qd̄ ſp ann⁹ vtit̄ et voluit̄: marie āt pluuie ⁊ frigora cōmouēt cū ſol i aq̄riū venerit.h̄ āt fit.xvij.ka. februa. Patiens.ꝯtēta. Cū te.inadit auaz hoiez.dimoueat.ceſſare faciat vl̄ phibeat a negocio.

¶ Preterea ne ſic ⁊c. Quia poeta q̄dā fantaſia vſus ē ⁊ fictiōe:vñ riſus poſſit legent vl̄ audiēti excitari:dic̄ ſe locuturū ſerioſe:q̄q̄ ridēdo poſſit ēt verū dici:⁊ ope pciū ſit doctorē iterdū eē blādū ⁊ affabilē. Pretēdit ā tert⁹ hāc rōez. Si q̄s interroget q̄ ſcūq̄ negociatores:ſiue laborib⁹ vrgeant̄ vt agricole:ſiue aſtutia ⁊ calliditate lucrū q̄rāt vt caupones:ſiue temeritate ⁊ audacia vt naute ſiue alia q̄uis arte aut fatigatōe:q̄ de cā tot labores totq̄ picula ſubeāt;dicerēt oēs vt i ſenectute hēant q̄ poſſent inopē defendē vitā:⁊ ſe doctos eē exēplo formice q̄ cū pua ſit magno tñ imo admirādo labore i horrea ſua dū ſudū ē.i.ſerenitas colligit.vt hēat vñ viuat in hyeme. Contra qd̄ exēplū poeta ſubtilit̄ inſtat:oñdens lōge rōnabili⁹ eē inſtitutū ac factū formice q̄ auari hois. Primo q: formica tēpeſtiue colligit:vt puta in eſtatis ſerenitate. Auarus aūt ⁊ in feruore

ASCEN.

eſtatis ⁊ in algore hyemis.per ignē per aquas.per ferrū inceſſanter congregat. Secundo for-
Senecā
mica querit vt vtatur queſitis.Auarus aūt vt condat in terrā:aut vt nūmos ſuos ſpectet in ar-
ca ferrata. ⁊ nō audet partis vti.vnde recte dicit Seneca.Tam deeſt auaro quod habet ꝙ quod
non habet.Et per modū dialogi dicitur.Diues auarus eget:quare? quia dū petit vſus Tange-
re parta timet:cur? ne minuatur aceruꝰ. Et ob id dicetur in ſecundo auarū eſſe inſipientiſſimū:
imo ſolos auaros eſſe ſtultos.quia omnis ſtultitia ⁊ oīe vitiū ex quadā auaricia.i.mala concu
piſcentia naſcitur.Tertio formica terminū ſibi conſtituit.non eñ plus ꝙ ſatis eſt querit.imo ci
tra abundantiā.Nā parce ⁊ ſobrie cū patientia viuit:⁊ partis vtitur.quod non faceret ſi abun-
Juuenalis
dantiā frumenti accumularet.Auarus aūt quanto plus habet:tanto plus concupiſcit.Iuxta il-
lud Iuuenalis.Creſcit amor nūmi quantū ipa pecunia creſcit. Non ergo bene imitatur formi-
cā qui modū rebus ſuis ſtatuere neſcit:aut partis vti:aut opportunitatē obſeruare querendi. q̄
tria vt quilibet ſeruet ⁊ pigritiā fugiat precipitur a Salomone Prouerb.vi.Uade ad formicā o
piger:⁊ conſidera vias eius:⁊ diſce ſapientiā.Que cū non habeat ducē ⁊ preceptorē nec princi
pem parat in eſtate cibū ſibi:⁊ congregat in meſſe quod comedat. Multa docte per Acronē
explanata ſunt:quo circa breuis ero.At ſi neſcis.Parentheſis eſt elegans interpoſitio clauſule
Parentheſis
in medio ſermonis:qua remota ſermo maneret integer.vt ibi.Paruula(nā exemplo magni ē
Antitheton
formica laboris)Ore trahit ⁊c.plenꝰ ſermo eſſet.paruula formica ore trahit. Antitheton aūt ē
cōtrapoſitio:qñ aut ꝯtrarie ſuie ⁊ tūc etiā dicitur contentio:aut contrarie dictiones cōnectū
tur:qđ ad ornatū plurimū facit.vt ibi.Paruula formica magni laboris.Scies puer boneſtiꝰ dici
Sū tibi iocūditati.voluptati.dolori.exemplo ⁊c. ꝙ iocūditas aut iocūdus ⁊c. ideoqꝫ dicitur in
textu.formica eſt exemplo potiꝰ ꝙ exemplū.Aduerte lector ſtudioſe multa doctiſſime ⁊ diligen-
tiſſime a poeta noſtro dici:que nō aduertenti triuialia ⁊ minꝰ laborata credūtur. Unde q: exē-
plū formice auarꝰ ꝑ ſui excuſatōne adducit:videbis oīa que ad auariciā facere poſſent exprimi.
Nā primū auaricie ſignū in formica eſt ꝙ cū ſit paruula magnos ſubit labores amore ⁊ deſide-
rio habendi:imo maiore faſce ꝙ ipa ſit ſepe opprimit. Secūdū q: non portat ſed trahit vbi por-
tare neſcit.Non humeris tm̄:ſed etiā ore.Non vnū genꝰ frumenti:ſed quodcūqꝫ pōt.Tertium
quia non trahit vt in diē viuat aut prolē nutriat:ſed(qđ auaricie ſummū indiciū eſt)addit acer
uo.quaſi non ſit contenta aceruo niſi accumulatior fiat.ſed ꝙ ſigna illa induſtrie ſint atqꝫ gra-
uitatis non auaricie probat poeta contra auarū oſtendens ꝙ ⁊ tempus obſeruat ⁊ modū ponit
⁊ partis frugaliter vtitur.Preterea ſignate dictū eſt.dū ne ſit te ditior alter.quia multis iuncta
eſt inuidia cū ipa auaricia:⁊ illi non ſolū accumulāt vt ſint valde diuites:ſed etiā ne alter ſit eis
ditior.quibꝰ plus aut certe tantūdē dolent alioꝝ diuitie:ac proprie inopie.Sed finē facio.Ordo
eſt.Preterea ne ſic percurrā.i.celeriter explicē intentū meū vt qui ridens percurrit ſupple io-
cularia.i.res ludicras ⁊ iocoſas.ꝙꝙ.i.tametſi quid vetat.i.prohibet ridentē.i. eū qui ridet di-
cere verū.i.rē verā.q d.nihil.vt.i.quemadmodū doctores.i.preceptores ⁊ magiſtri:blādi.i.dul-
ces ⁊ affabiles dant pueris cruſtula.i.partē placente aut ſimile qđ delectabile guſtui: vt pueri
ſcꝫ velint diſcere ꝑma elemēta.i.primas litteras.ſed tm̄ quāꝙ nihil vetat ridendo verū dicere
queramꝰ ſeria.i.res ſerioſas ⁊ ſeueras.ludo amoto.i.iocularibꝰ rebꝰ abiectis.Ille q̇ vertit gra-
uē.i.pinguē ⁊ ponderoſam terrā duro aratro.i.agricola qui terrā pinguē forti aratro arādo in
uertit.⁊ hic.i.aliꝰ perfidꝰ.i.callidꝰ.vafer.ſubdolꝰ.⁊ aſtutꝰ.caupo.i.venditor vini.itē miles.i.vir
belliger.⁊ naute audaces qui currūt per omne mare.aiūt.i.dicūt.ſeſe.i.ſeipos:ferre.i. ſufferre
pati laborē hac mente.i.hac intentione.vt ipi ſenes recedant.i.ſe recipiant in ocia.i. deſitionē
⁊ requiē tuta.i.munita contra paupertatē ⁊ inediā.Cū.i.qñ cibaria.i.viatica alimēta:ſint con-
geſta.i.accumulata ⁊ congregata ſibi.ſicut.i.quemadmodū paruula formica(nā ipa eſt exem-
plo.i.ad exemplū magni laboris)trahit ore quodcūqꝫ poteſt atqꝫ addit.i.apponit aceruo.i. cu-
mulo.dicitur eñ acerꝰ quaſi aggeruus ab aggerendo.quē.ſ.aceruū ſtruit.i.congregat ⁊ accu-
mulat:haud.i.nō.ignara.i.neſcia.neqꝫ ꝑ et nō.⁊ nō incauta imo cauta ⁊ prouida.futuri.i.rei fu
ture.videlicet famis ⁊ inedie que poſſet obuenire.hec quaſi ꝑ auaris adducta ſunt: contra que
reſpondet poeta dicens.Que inquā formica quā tibi male proponis in exemplū.ſimul.i.imme
diate poſtꝙ aquariꝰ.i.tale ſignū celeſte cōtriſtat.i.pluuioſum ⁊ triſtē facit ānū inuerſum.i. in il
lud ſignū reuolutū.q: vt dicit in georgicis:redit agricolis laboractꝰ in orbē Atqꝫ in ſe ſua per
veſtigia voluit annꝰ.quādo ergo annꝰ rediit ad idē ſignū tūc eſt inuerſus ⁊ completꝰ. vel ideo ē
in aquario inuerſus.qrā dies incipiūt augmētari ⁊ annꝰ ad ꝓductionē nouarū rerū verti.Sē-
ſus aūt eſt.ꝙ formica dū ſol intrat aquariū.i.circa mediū ianuarij.non ꝓrepit.i. ꝓcul repit qđ

min⁹eſt ꝙ ꝓcurrere. Non inquā ꝓrepit vſquā.i.ad aliquē locū:⁊ vtitur illis queſitis.i.que cōgſſit ante.i.pri⁹.exiſtēs patiēs.ſupple famis:⁊ cōtenta reb⁹ſuis.hoc inquā facit formica quā tibi o auare in exemplū dicis ſumere:cū neq̄ feruid⁹ eſt⁹.i.ardor ſolis:nō dimoueat.i. diſgreget te lucro.neq̄ hyems.i.pluuia ⁊ gelu hyemis.neq̄ ignis:neq̄ mare.i.aqua maris:neq̄ ferrū.i. arma inſidiantiū ſupple nō dimoueant lucro cū nil obſtet tibi. dū alter.i.quiuis ali⁹:ne.i. nō ſit ditior te. Caue lector:ne dicas mare ferū:q: ſyllaba prima in fer⁹.a.um corripit. Hic ġ ferrū ⁊c. ACRO.

Quid iuuat immenſum te argenti pondus ⁊ auri
Furtim defoſſa timidum deponere terra?
Quid? ſi cōminuas vilem redigatur ad aſſem.
At ni id fit:quid hab; pulchri conſtruct⁹ aceru⁹?
Milia frumenti tua triuerit area centum:
Non tuus hoc capiet venter plus ꝙ meus: vt ſi
Reticulum panis venales inter onuſto
Forte vehas humero:nihilo plus accipias ꝙ
Qui nil portarit. vel dic quid referat: intra
Nature fines viuenti iugera centum:an
Mille aret? at ſuaue ē ex magno tollere aceruo.
Dū ex paruo nobis tantūde; haurire relinquas:
Cur tua plus laudes cumeris granaria noſtris:
Ut tibi ſi ſit opus liquidi non amplius vrna
Uel cyatho:⁊ dicas magno de flumine mallem
Quā ex hoc fonticulo tantūdem ſumere: eo fit
Plenior vt ſiquos:delectet copia iuſto:
Cum ripa ſimul auulſos ferat aufidus acer.
At qui tantuli eget.quanto eſt opus.is neq̄ limo
Turbatā haurit aquā:neq̄ vitā amittit in vndis.

¶ Quid iuuat immenſu; .t. a.p. Cū oīa facias propter argentu; o auare quid te iuuat cū hoc defoderis in terram? Quid ſi.antiphora eſt.vt dicat auar⁹: ſi cepero argento hoc vti:rediret ad aſſem.hoc eſt ad exiguū. Timidu; te ſc;.vt in de arte poetica. Querit ⁊ inuentis miſer abſtinet ac timet vti. Triuerit deeſt:ſi. Ut ſi reticulū panis. Quēadmodu; inter ſeruos plurimos qui portat panis reticulū nō pl⁹ accipit ꝙ is qui nil portat. ita tu⁹ vēter non plus accipiet ꝙ me⁹: ꝙuis non multa poſſideā. Reticulu;: rete paruū quo in vrbe panis inter venales ſeruos portari ſolet Uenales:ſeruos. Referat:expediat ꝓficiat. Intra nature fines viuenti.nature fines ſunt: vt ſatis ſit homini.quod etiā exiguo cenſu contingere pōt. quod tantū eſt quantū capit venter hominis ꝑ naturā.i.cu; nature fines non poſſis excedere magnitudine diuitiarū(q: omnino eſt nature legibus ſeruiendū) quid tibi prodeſt late poſſidere? Nūqd ideo q: habes centu; milia modiū plus potes comeſſe ꝙ ego q̄ habeo centū modios? At ſuaue eſt.obiectio ē. Dū ex paruo.iterū interrogat quaſi ſit contentio iter duos dialogiſmos. Haurire:accipere conſumere. Relinquas:ꝯcedas. Cur tua pl⁹laudes cumeris. Cumerā dicim⁹vas ingens vimineū in quo frumēta ꝯduntur.ſic ipe alibi. Forte ꝑanguſtā tenuis vulpecula rimā Repſerat in cumerā frumenti. Siue cumere.dicunt̄ vaſa fictilia ſimilia dolijs vbi frumentū ſuū reponebant agricole. Tertio modo cumere dicūt̄ vaſa minora que capiūt qn̄q̄ ſiue ſex modios:que lingua ſabinorū trimodie dicunt̄. Ut tibi ſi ſit opus. Senſus eſt:ita ſtult⁹ eſt quiſquis ex magnis diuitijs vult ſumere qđ ad vitā poſſit ſufficere:vt ille cui cū cert⁹ mod⁹ aque ſit neceſſari⁹:malit tn̄ de flumine ꝙ de fonte haurire breuiore. Liquidi liquoris. Eo fit.exinde fit vt multi ꝓpter auariciā periclitent̄. Copia multitudo.vt Reſpicio ⁊ que ſit me circū copia luſtro. Ordo eſt. Copia plenior iuſto. Plenior:maior. Iuſto:moderato ſufficienti.i. vltra vſum pluſq̄ oportet. Cū ripa.cū ſecuritate ſua vel domicilio.i.ſede. Ferat:demergat. Aufid⁹ appulie fluuius cū impetu fluens:ſed nunc pro periculo poſuit. Quāto eſt op⁹.ꝙtū ſufficit. Limo:pro eo qđ eſt ꝑturbata vita. Neq̄ vitā amittit in vndis.i.nō cadit in ꝑiculū:nec nimia mole obruit̄ rapt⁹ aque ipetu. Hic allegoricos docet pau-

cis contentum neq̨ ſordidos queſtus ſectari: neq̨ implicari periculis. Hec ille.
ASLEN. ¶ Quid iuuat imenſum ⁊c. Docet auarū ſtultiſſimū eſſe eo ꝙ auri ⁊ argenti pondera ſummo labore parta ⁊ acquiſita in terrā fodiat: ⁊ cū anxietate cuſtodiat. nihilq̨ vtilitatis aut fructꝰ inde capiat. Interrogat aūt: quid iuuet eū id facere. Rńdet auarꝰ. quid. i. queris ꝗd iuuet. ſi tu. i. qui cūq̨ ſis. cōminuas aceruū quātūcūq̨ magnū: nihilq̨ addas tandē redigeť ad vilem aſſem. Ne ergo minuať effodit eū. Reſpōdet poeta. ſed niſi id fiat. i. niſi diminuať ⁊ eo vtamur quid habꝫ pulchri. quaſi dicat nihil. Probat deinde ſtultū eſſe plꝰ deſiderare ꝙ̄ ſatis ſit nature que modicꝫ contenta eſt. vt dicit Seneca. cū tñ nō poſſimꝰ plus ꝙ̄ ſatis eſt abſumere. Omīa per Acronē ſatis explanata ſunt. vt aūt intelligas latinitatē eiꝰ. Genitiuꝰ cōſtructꝰ cū noīe nūerali vult ſyncopari. ideoq̨ dicit centū milia modiū: nō modioꝝ. Milia aūt ſubſtantiuū eſt: ⁊ eiꝰ ſingulare hoc mille: huiꝰ mille. Comeſſe etiā cōſuetiꝰ apud doctos repias ꝙ̄ comedere. Allegoricos: grecū eſt aduerbiū. latine dici poſſet allegorice. Nā greca aduerbia pleraq̨ in os exeūt. Ordo eſt. O auare quid iuuat. i. delectat te timidū. i. anxiū ⁊ formidoloſū ne amittas. deponere. i. q̄ſi deponēdo abſcōdere: furtim. i. ſecrete terra. in terra. defoſſa. i. multū effoſſa vel apta fodiendo. imenſum. i. tā magnū ꝙ vix mēſurari queat. pondꝰ. i. ponderoſum cumulū argēti ⁊ auri. Reſpōdet auarus. Quid. i. queris ꝗd iuuet hoc ſupple iuuat: qꝛ ſi cōminuas illud imenſum pondꝰ. redigať. i. paulatim cōpellať diminui vſq̨ ad vilē aſſem. i. ad vltimū nūmū ⁊ minimā ꝙ̄titatē. Cui poeta. At. i. ſed. ni. i. niſi id ſcꝫ diminutio pecunie per tēperatū vſum fit. quid pulchri. i. quā pulchritudinem habet acerūꝰ. i. cumulꝰ auri ⁊ argēti cōſtructꝰ. i. coaceruatꝰ. q. d. nihil pulchritudis habet. ꝓbat etiā ꝙ nihil vtilitatis habet copia plenior iuſto. i. ꝙ̄ ſatis ſit dicens. Si ſupple tua area. i. locus aridꝰ vbi triturať ⁊ flagellať frumentū. triuerit. i. terendo purgauerit. In italia eñi boues aut equi pedibꝰ terēdo paleā frumentī excutiūt. centū milia ſupple modiū: aut ſi latinitas patereť centū milia modioꝝ frumenti. Non. i. nūquid tuꝰ venter capiet hoc. i. propter hoc hac de cauſa plus ꝙ̄ meꝰ. q. d. non. vt. i. queādmodū ſi tu vehas. i. portes forte in humero tuo onuſto. i. multū onerato inter venales. i. inter ſeruos qui exponunť venales: reticulū. i ſacculū in morē rhetis factū: vel reuera reticulū. i. paruū rhete panis. tu nihilo. i. in nullo plus accipias. i. cōſumas de pane ꝙ̄ ille qui nil portarit. i. portauerit. Olim dū ſerui rome venales exponereń vnꝰ eoꝝ oīm panē in reticulo portabat: nec tñ magis comedebat ꝙ̄ qui nihil portabāt. ſic qui granaria plena frumenti: ⁊ ſacculos plenos argenti habēt nō plus poſſunt comeſſe ꝙ̄ venter eoꝝ capiat ⁊ tantū ſepe comedit qui quotidiano labore victū ſuū queritat. Vel. i. etiā: dic mihi auare. quid referat. i. diſtet diſcrimis ſit. interſit viuenti. i. illi qui vult viuere intra fines. i. limites ⁊ metas nature: an aret. i. colat arando. eſt eñi ab aro aras arare. centū iugera. i. centies tantū terre ꝙ̄tū iugū. i. par boū vel iumentoꝝ vno die poſſit arare. Declinať aūt ſm Laurentiū de valla. Hoc iugerū huiꝰ iugeri: ſm ſcdam declinationē. ⁊ in pl̄ali per tertiā. hec iugera hoꝝ iugerū ⁊c. Repiť tñ in ablatiuo hoc iugere. ſed ad rem. an aret inquā. i. colat centū iugera an mille: q. d. nihil refert. qꝛ centū iugera ei ſufficere poſſunt. Obijcit auarꝰ. videť eñi dialogꝰ quidā. vñ recte ſermonē appellauit. At. i. ſed: ſuaue. i. dulce delectabile ē tollere. i. auferre: ſumere ex magno aceruo quaſi dicat. licet ex paruo aceruo quantū nature ſatis eſt ſumere poſſem: tñ delectabilius eſt ex magno ſumere. vnde manifeſtuꝫ eſt hanc ſitim habendi multā naſci non ex indigētia nature: ſꝫ ex inſatiabilitate animi cupidi. Mirať ergo horatius quomodo id fiat. docetq̨ periculoſius eē multa poſſidere ꝙ̄ pauca que tñ ſufficiant. quia multi ꝓpter diuitias excecanť auaritia. Multi etiā: vt docet Iuuenalis: occiſi ſunt. Et vtitur poeta huiuſmodi parabola. Si quis inquit ſitiret ⁊ opus haberet cyatho aque limpide ⁊ pure: poſſet eā ſine periculo ex fonte non magno haurire: ſi quis aūt cupiditate motus mallet eā ex aufido fluuio apulie rapaciſſimo haurire forte impetus fluuij partē ripe ſimul cū hauriente raperet ⁊ imergeret. Sic ſi cui ad honeſtā vitā degēdā centū aureis opus eſſet: poſſet ſibi mediocrē ſummā congregare vnde eos quando neceſſitas vrgeret aut vſus poſtularet ſine periculo acciperet: ſed ſi auaricia ductus mallet ingentem aceruū accumulare vnde eos caperet: forte obrueretur a potentioribus. Redeamus ad ordinem. Dū. i. dūmodo: relinquas. i. permittas concedas nobis haurire. i. accipere tantūdē ex paruulo ſupple aceruo quantū tu ex magno. cur. i. quare laudes tua granaria. i. cameras amplas plenas frumenti. plus. i. amplius ⁊ abūdantius noſtris cumeris. i. paruis vaſculis vimineis aut fictilibus in quibus tantū frumenti recondimꝰ quanto nobis opus eſt. quaſi dicat tu ſine cauſa id facias. vt. i. queādmodū ſi opus ſit tibi. i. ſi opus habeas ⁊ indigeas vrna vł cyatho. i. paruo vaſculo liquidi. i. pure aque ⁊ non amplius ꝙ̄ vrna vel cyatho: ⁊ dicas ego mallem ſumere de magno

flumine: ꝙ ſumere tantūdē.i.eundē cyathū vel eandē aut eque magnā vrnā de hoc fonticulo.i. de hoc paruo fonte.eo.i.ex eo ⁊ per id fit vt ſi copia.i.abūdantia multitudo.plenior.i. refertior maior iuſto.i.ꝙ iuſtū ⁊ neceſſe ſit.delectet quos.i.aliquos: aufidus.i.ille fluuius apulie acer.i. vehemens ⁊ rapidus.ferat.i.auferat ſubmergat eos auulſos.i.a terra firma vulſos cū ripa.i. cū parte ripe ſeu marginis ipſius fluuij. At.i.ſed: is qui eget.i.ſe indigentē oſtendit: tantuli.i. tā parui ⁊ non pluris.eſt eñ diminutiuū a tantū tanti.qui inquā eget tantuli quanto eſt opus.i. expediens ⁊ neceſſariū: is talis: neq; pro et non.non haurit aquā turbatā limo.i. poteſt ſibi neceſſaria ad honeſtā vitā ſumere ſine ſordibus ⁊ inhoneſtate vite.neq; pro ⁊ non, ⁊ non amittit vitam in vndis.i.nō obruit nimijs diuitijs.ſicut illi qui plus ꝙ ſatis eſt requirunt.

At bona pars hominum decepta cupidine falſo
Nil ſatis eſt inquit: quia tanti quātū habeas ſis.
Quid facias illi? iubeas miſerum eſſe libenter.
Quatinus id facit vt quidā memoratur athenis
Sordidus ac diues: populi contemnere voces
Sic ſolitus. populus me ſibilat: at mihi plaudo
Ipſe domi: ſimul ac nummos cōtemplor in arca.
Tantalus a labris ſitiens fugientia captat
Flumina. quid rides? mutato nomine de te
Fabula narratur. congeſtis vndiq; ſaccis
Indormis inhians: ⁊ tanꝙ parcere ſacris
Cogeris: aut pictis tanꝙ gaudere tabellis.
Neſcis quo valeat nummus: quē prebeat vſum?
Panis ematur: holus. vini ſextarius: adde
Quis humana ſibi doleat natura negatis.

ACRO. ¶ At bona pars: maior ⁊c. Decepta cupidine falſo: falſa opinione aut inepta ⁊ inani cupiditate. Falſo cupidine: pro eo qđ eſt falſa cupiditate. Et notādū eſt cupidinē maſculino genere ꝓ cupiditate noue omino. Multi hoīes praua cupiditate oppreſſi dicūt appetendā eſſe maximā pecuniam cui defert precipue. Nil ſatis eſt inquit. dicit ꝙ nunꝙ ſatis diuitie cōgregant. Pro modo enī earū ⁊ perſonis defert honor. auar⁹ ideo plus vult habere: qa cumul⁹ diuitiarū grandē hoīem congeminat. Quid facias illi? ſi talis eſt vt ab hac perſuaſiōe remoueri nō poſſit? permitte eū miſerū eſſe. quid eñ facias ei: q talis eſt: libent miſer eſt: qui pro voto ſuo magno labore q̄rit maximā pecuniā. Quaten⁹: ꝙdiu. Vt qdā memorat athenis. De timore ait. athenienſi: qui cum odium pecunie generi humano indixiſſet: ipſe tamen pecunia ſua letatus eſt: qui quando donabat nimis pauca donabat ⁊ a populo ſibilū patiebatur. Contemnere. non curare de obloquijs populi. Simul ac nummos comtemplor. conſidero: conſpicio. Tantalus a labris. ſ.f.c.f. auaros ait pena vrgeri quam tantalo fabule aſcripſerunt. ſed cōmendandum eſt hoc pronunciatione. Vult autē hoc dicere ꝙ ſimilis eſt tantalo qui habet pecuniā ⁊ non vtitur. quia quēadmodum tantalus non poteſt vti preſentib⁹: ita neq; auar⁹. ſed ille a furijs: iſte ſua volūtate ꝓhibetur. Captat. deſiderat: cupit. Inhians: timens: ſollicitus. quidā ſtupens gaudio accipiūt. Et tanꝙ parcere ſacris. bene ſacra in cōparatione ⁊ picturā introduxit. vñ nihil ad queſtū adimi pōt. Nam ex vna parte religio ꝓhibet: ex altera tm̄ ars ſine fructu intuentiū animos quoq; illudit. Aut pictis tanꝙ gaudere tabellis. elegant tales ait auar⁹ eſſe diuitias: ac ſi picte ſint tm̄ que per auariciā tāgi nō poſſunt. Quid eñ intereſt int abſtinentiā ⁊ picturā: niſi vt viſu tm̄ fruaris. Neſcis quo valeat nūm⁹? Increpat auarū vſum pecunie ignorantē. Emphaſis eſt. ad qđ fact⁹ eſt nummus neſcis. Panis emat. diffinitio quib⁹ rebus neceſſarij ſunt nūmi. Adde quis humana ſibi doleat natura negatis.i. adde etiā illa quibus negatis doleat natura humana. dicit aūt balneū vſumq; mulieris: ⁊ alia huiuſmodi quibus aut frigus aut fames repellitur. Doleat: egre ferat.

¶ At bona pars hominum ⁊c. Toto reſiduo huius ſatyre molitur poeta auarum ab opinione praua reducere: quapropter ea que auarus in cōmendationem pecunie adducere poteſt: poeta vilipendit. Dicit ergo ꝙ multi licet cognoſcant ſibi non multis diuitijs opus eſſe: tamē multas accumulant: vt propter eas honorent. ⁊ ſapientes magniq; viri reputent. Nā vt dicit in epiſto- ASCEN.

lis. Hos ſolos aiunt ſapere ⁊ bene viuere: quorum Conſpicitur nitidis fundata pecunia villis.
Et iuuenalis. Quātum quiſq3 ſua nūmoꝝ ſpectat in arca: Tantū habet ⁊ fidei. Contra hmōi ho
mines qbus id pſuaſum eſt dicit poeta ꝙ vix ſit aliud remediū: ꝙ vt iubeantur libenter eſſe mi-
ſeri. Magna eñ miſeria eſt: ſatis ſupq3 habere ⁊ ſemper egere. Multa poſſidere ⁊ nō audere
illis vti aut frui. Et vt auditorē alliciat: adducit hiſtoriā de Timore athenieñſi de quo acro ſatis
dicit. Addit aūt porphirio belle dictū eſſe: popul⁹ me ſibilat: q2 ſibilat p̄dixerat paulo poſt intu
lit plaudo. Inde aūt hoc dictū eſt ꝙ malos p̄ncipes theatrū ciuitatis ingreſſos popul⁹ exibila
bat: bonos aūt plauſu excipiebat. Occeptat etiā narrare fabulā de Tātalo: quā auarus audiens

Tantalus

⁊ neſciens poetā de ſe loq: ridet ⁊ capt⁹ eſt priuſq̄ pſentiat: ⁊ hoc eſt qd dicit pſius. Omne vafer
vitiū ridenti flaccus amico tangit ⁊c. Tantali aūt fabula hmōi eſt. Tātalus iouis ⁊ plotes ſeu
plotidis nymphe filius fuit: vt ſcribit lactanti⁹ lib. ij. Fuitq3 phrygie rex auctore euſebio: qui vt
habetur lib. vij. Metamorphoſeos quū deos hoſpitio ſuſcepiſſet: filiū ſuū pelopem ex auaricia
eis comedendū appoſuit: mētitus alias eē carnes. a qbus carnib⁹ dij oēs excepta cerere abſti-
nuerūt. Ceres aūt illius humerū edit: ſed dij eburnū humerū pelopi reſtituerūt: ⁊ p mercuriū
eius aiam ab inferis reuocarūt: vñ Virgi. Humeroq3 pelops inſignis eburno. Tantalū autē
dij ob id facinus in inferna detruſerūt vbi eterna ſiti ac fame laborat. Nā vt acriori deſiderio vr
geatur ad labia vſq3 h3 flumina limpidiſſima ⁊ puriſſima decurrentia: ⁊ ſupra os odorifera po-
ma: que dum caput leuat vt ea capiat ſimul eleuātur ⁊ ſp effugiūt: ſimilr̄ dum ſitibūdus vt flumi
nū aqs hauriat os inclinat: etiā flumina deſcendūt: ita ꝙ mēto tenus nec vltra ſp ea ꝯtingat: vñ
dicit hic Hora. Tantalus a labris ſitiēs fugientia captat Flumina. Acro aūt dicit ipm a furijs
prohiberi q̄ apud inferos tres ſunt. Alecto tyſiphone ⁊ megera. Allegorice qdam dicūt p cere
rem terrā ſignificari. Eſt eñ dea frugū q̄ in terra naſcuntur. Terra aūt carnes exedit ⁊ hume-
rum eburnū id eſt oſſa derelinqt. Dicunt etiā gentiles apud inferos eſſe legem talionis: ⁊ in eo
quēq3 membro puniri in quo peccauit. vñ Tantal⁹ q filium epulandū dedit fame ⁊ ſiti laborat.
Pulchre aūt auarū fingt. qui in medio diuitiarū ⁊ epularum poſit⁹ eis vti nō vult: quibus tanta
lus vti nō poteſt: imo ſm Hora. Auarus rebus ſuis vti non valet: q2 cogitur ab eis abſtinere tā
ꝙ a rebus ſacris quas conſumere aut alienare nō licet: aut ſi quā voluptatē ex eis capit: ea ſic
ca eſt qualem ex pictura viſa habemus: que ſp inanis eſt: vnde recte dicitur primo eneidos. At
q3 animū pictura paſcit inani. ¶ Ordo eſt. At pro ſed bona. i. magna pars populi decepta falſo
cupidine. i. falſa cupiditate: inquit. Nil ſatis eſt. vel ſic. decepta cupidine. i. cupiditate inqt falſo
⁊ nō vere ꝙ nil eſt ſatis. Nam cupido deus amoris ⁊ filius veneris maſculini eſt gñis: ſed quā
do cupiditatē ſignificat feminini gñis eſſe deberet: vñ aut figurate dixit falſo cupidine: aut diui-
dendū eſt ſicut diuiſim⁹: inquit falſo ꝙ nil eſt ſatis. cauſa eſt: q2 tu ſis. i. eſtimeris ⁊ habearis tā
ti id eſt tanti valoris ⁊ tante virtutis: quātum habeas. vt ergo plurimi eſtimeris fac vt plurimū
habeas. Quid facias illi cui hoc perſuaſum eſt? Reſponſio. tu iubeas eſſe libenter miſerū. Mi
ſer enim eſt qui multa habet ⁊ egeſtate laborat: ⁊ libenter talis eſt: quia voluntarie. Quatenus
id eſt ꝙdiu ſm Acronem. vel quatinus: quoniā quidem ipſe facit hoc: vt id eſt quemadmodum
quidam ſordidus id eſt ſordide ob auariciam viuens ac diues memoratur feciſſe athenis: loqui
tur autem ſm Acronem de Timore. qui ſolitus erat contemnere id eſt vilipendere non curare
voces id eſt increpationes ⁊ reprehenſiones populi ſic id eſt hoc pacto dicens. Populus ſibi-
lat me id eſt ſibilando me explodit: ⁊ vitam meam ſordidam damnat: at pro ſ3 ipſe. i. ego plaudo
id eſt plauſum ⁊ aſſentationem facio mihi. domi id eſt in domo mea ſimul ac. i. ſtati poſtq̄ ego
contemplor: id eſt conſidero ⁊ aſpicio nummos id eſt pecuniam meā in arca id eſt in ſcrinio vel
in ciſta. dicitur autem arca ab arcendo: quia arcet volentes accedere. Probat autem poeta
ſtultitiam taliter viuentium per fabulam Tantali dicens. Tantalus rex phrigie ſitiens id eſt ſi
tibundus ⁊ graui ſiti confectus captat. i. frequēter capere conatur: flumina id eſt aquas pu-
riſſimas fluentes apud inferos vbi ipſe eſt: fugientia a labris id eſt a labijs ipſius tantali dum
ſe inclinat ad ea capienda. hac narratione incepta riſit auarus: qui q2 ad eum loquitur poeta
fingitur preſens: vnde dicit auctor. qd id ē ad quid rides o auare. Fabula quā occepi narrare
de Tantalo: narratur de te mutato nomine. hoc eſt ſolum intereſt ꝙ tu non habes nomen tan-
tali: quia omne qd de pena tantali narratur tibi conuenit. tu eñ inhians id eſt auide cupiens
plura accumulare aut ea que habes cuſtodire: indormis. i. etiā cū dormire deberes intēdis ſac
cis. i. loculis pecuniarū ꝯgeſtis. i. cōgregatis ⁊ accumulatis vel refertis: vndiq3. i. ex oī pte tā iu
ſte ꝙ iniuſte: ⁊ tñ tu cogeris. i. cōpelleris auaricia iubēte: pcere. i. abſtinere ⁊ ꝯtinere te a ſaccis

tuis plenis auro ⁊ argento: tanꝙ̃ ſacris. i. tanꝙ̃ eſſent res ſacre quas in vſum ſuum conuertere non licet homini prophano: aut cogeris gaudens ſaccis pecuniarũ tuarũ tanꝙ̃ tabellis pictis id ẽ depictis q̃ res inaniſſima ẽ. Neſcis o auare quo. i. ad q̃d: nũmꝰ. i. pecunia ſignata: valeat. i. vtilis ſit. ⁊ neſcis quẽ vſum ꝓbeat: ꝓbet ſup. talẽ vſũ. vt eo panis emat̃: ⁊ holꝰ. i. q̃cũq; herba qua veſcimur: ⁊ ſextariꝰ. i. parua mẽſura vini. Adde etiã illa quis. i. quibꝰ. natura humana doleat. i. egre ferat negatis. i. q̃n eſſent negata ſibi. hoc eſt oĩa que ad victũ ⁊ amictũ neceſſaria ſunt. de quibꝰ dictũ eſt. Habentes victũ ⁊ amictũ his contenti ſumꝰ. Aduerte aũt grãmatice relatiuum nõ debere cõſtrui priuſꝙ̃ anñs. quapropter melior eſt grãmaticorũ ordo. quis natura humana doleat negatis ſibi. ꝙ̃ hic. q̃s negatis ſibi natura humana doleat. Ponit̃ autẽ q̃s in ablatiuo plrali iuxta ſecũdã declinationẽ. Nã q̃s ⁊ q̃ mixtim declinant̃ ⁊ ꝑ ſcd̃am declinationẽ ⁊ ꝑ tertiã. Per ſcd̃am eñi dicimꝰ. cuiꝰ a quo. q̃ quorũ q̃s quos ⁊ a q̃s. ꝑ tertiã. q̃s cui quẽ a q̃ quibꝰ ⁊ a q̃bꝰ. Olim aũt in cõi genere dicebat̃. q̃s in noiatiuo: ⁊ quẽ in actõ. ſ; nũc vt notiſſimũ eſt tm̃ in maſculino.

An vigilare metu exanimẽ. nocteſq; dieſq;
Formidare malos: fures: incendia: ſeruos
Ne te compilent fugientes hoc iuuat. horum
Semper ego optarem pauperrimus eſſe bonorũ
At ſi condoluit tentatum frigore corpus
Aut alius caſus lecto te affixit: habes qui
Aſſideat: fomenta paret: medicum roget vt te
Suſcitet: ac reddat natis chariſq; propinquis.
Non vxor ſaluum te vult: non filius: omnes
Vicini oderunt: noti: pueri: atq; puelle.
Miraris cum tu argento poſt omnia ponas
Si nemo preſtet quem non merearis amorem?
At ſi cognatos nullo natura labore
Quos tibi dat retinere velis: ſeruareq; amicos
Infelix operam perdas: vt ſi quis aſellum
In campum doceat parentem currere frenis.
Denique ſit finis querendi: cumq; habeas plus
Pauperiem metuas minus: ⁊ finire laborem
Incipias parto quod auebas. nec facias quod
Vmidius quidam (non longa eſt fabula) diues
Vt metiretur nummos: ita ſordidus: vt ſe
Non vnꝙ̃ melius ſeruo veſtiret. aduſq;
Supremum tempus ne ſe penuria victus
Opprimeret metuebat: at hunc liberta ſecuri
Diuiſit medium fortiſſima tyndaridarum.

¶ An vigilare metu. que patiũt̃ auari. compilent. expolient. Cõpilare dicuntur milites qui occiſis quibuſdã inſignia ĩ bello tollunt. Hoc iuuat. ſemper timere: ſemꝑ ſollicitũ eſſe. que tu bona iudicas. Horũ ego optarẽ pauꝑrimꝰ eſſe bonorũ. Sic bonorũ pauꝑrimꝰ. vt diues opũ. Ego ſemꝑ opto egẽtiſſimꝰ eẽ. neq; hr̃e hec bona q̃ mihi afferũt cruciatum. At ſi ꝯdoluit tẽtatũ frigore corpus. Tentatũ aere aut aqua vexatũ. id eſt ſi tentatũ corpus tuũ frigore aut alio caſu condoluerit: nemo te optabit conualeſcere. Habes qui aſſideat. qui prope te ſedeat preſtans tibi curã. Fomenta paret. Fomẽta dicta ꝙ̃ egritudinẽ fouent. inde fomites dicti ꝙ̃ flammas foueant. Suſcitet id eſt ſanũ faciat. Miraris cum tu argento poſt omnia ponas. Mirar; te odio eſſe cum tu omnia argento poſtponas id eſt miraris ſi nemo te amat: cum omnibus rebus prepo nas argentum. hoc eſt cum poſt argentum ponas omnia. At ſi cognatos. ſenſus eſt. at ſi cognatos quos tibi gratuitos natura conceſſit amicos in humanitate tua tibi deuinxeris: ita vider; operaꝫ perdere. vt ille qui aſino velut equo vult vti. De aſino autem prouerbiale eſt. Aliter. At ſi velis aliquo obſequio aliqua ſedulitate conciliare tibi tuos affines: perdes operaꝫ: ſicuti is qui vult docere aſinum currere. Nam qui in curſu exercet aſinũ perdit operam. quia exercẽdus

ACRO.

equus eſt:ſicut operā perdit:qui vult aſinū frenis regere:vt vice equi fungatur.ita etiā perdit ſtudiū diuitiarū.qui ſine aliquo beneficio amicos ſibi vult retinere. Nullo natura laboꝛe Quos tibi dat.quia nullo noſtro laboꝛe nulla induſtria nobis naſcūtur pꝛopinqui. Parentē:famulātē Deniqꝫ ſit finis querendi. Senſus eſt.poſtremo cū aucta ſit pecunia tua minus iā debes paupertatē metuere:⁊ laboꝛ tuus finē debet accipere cū habeas acquiſitū quantū optaueras. Habes enī ait quantū auid⁹ fueras querere aut auide cupiebas. vnde auidi auari ſunt dicti.diues. deeſt hic ita.vt ſit.ita diues. Non vnqꝫ poteſt ⁊ nōnunqꝫ legi vt praro melius ſeruo.veſtitus fuerit. Tyndaridarū.grecarū.ſignificat aūt clytēneſtrā aut helenā. Naꝫ clytēneſtra agamēnonē helena deiphobū interfecit:⁊ ambe tyndari filie. hec Acro.

ASLEN.

¶ An vigilare metu ⁊c. Totus hic ſermo ſicuti dictū eſt habet quandā foꝛmā dialogi. Quia ergo auarus pꝛius dixerat:iocundū eſſe ex magno aceruo ſumere:⁊ vnūquēqꝫ tanti eſſe quantuꝫ habet. Ideo oſtendit poeta auarū non habere delectationeꝫ aut fructū ex diuitijs quibus non audet vti:ſed veluti tantalū eaꝝ pꝛeſentia magis cruciari. Unde pꝛobat hic non ſuauitatē ſed metū ⁊ anxietatē eſſe in poſſeſſione magnarū diuitiarū. Iuxta quod dicit Iuuenalis. Miſera eſt magni cuſtodia cenſus. Interrogat ergo auarū an ipſuꝫ iuuet ſemper vigilare in metu:⁊ anxietate ne diuitias ſuas amittat. Enumerat aūt quattuoꝛ que diuitias auferunt.malos.i.pꝛedones ⁊ raptoꝛes qui vi rapiunt.fures qui furtim ⁊ clam ſublegunt.incēdia que caſu ⁊ infoꝛtunio

Compilare

demunt.⁊ fures qui dolo ⁊ fraude fugā facientes compilant.i.diminuūt diuitias. Quod vocabulū mihi ſumptū videtur ex apologis eſopi:e quibus poetam noſtrū multa ſcripſiſſe conſtat. Narrat aūt eſopus virū quendā mediocris etatis duas vxoꝛes duxiſſe.alterā iuuenē que vt maritū ſibi ſimilē redderet:canos eius pilos extrahit.⁊ alterā vetulā que eadē de cauſa nigros ſuſtulit.vnde ambe compilando.i.pilos euellendo maritū caluū ⁊ allegoꝛicos pauperē ⁊ nudū reliquerunt. Unde compilare eſt doloſe aliquē expoliare. At ſi condoluit. Reſpondet auarus. Tametſi diuitie non ſine anxietate cuſtodiuntur:habēt tamen vtilitatē ob quā debeant cuſtodiri.videlicet ꝙ habentibus eas aſſiſtunt amici in infirmitatibus ⁊ medicinā adhibēt:⁊ medicos pꝛocurant. Non vxoꝛ ⁊c. Reſpondet poeta oſtendens omnino ſecus euenire.vnde duplices homines nobis deuinctos ⁊ obnoxios habere poſſum⁹:videlicet beneficio:quos amicos vocam⁹. ⁊ conſanguinitate ſeu affinitate:quos neceſſarios.neutri aūt hoꝝ obſequuntur aut aſſiſtentiā faciunt diuiti auaro. Non amici:quia eos non habet. Iuſtū eniꝫ eſt ꝙ qui ſanus nulli quicꝗ dedit:ſed pecuniā plus ꝗ omnes homines amauit:in infirmitate nemīnē habeat qui ſibi condoleat aut amicus ſit. Non etiā neceſſarios:quia cōtra naturā eſt ꝙ heredes alicuius diuitis auari ſalutē eius pꝛocurent.quia vt docet Iuuenalis:etiā filius moꝛtē patris diuitis ⁊ auari exoptat. Dicit ergo poeta. Ac ſi cognatos ⁊c. que verba ſic poꝛphirio exponit. Senſus ē. An te putas ita operā perdere ſi cognatos quos tibi ſine laboꝛe tuo natura tribuit retinere volueris ſiue amicos ſeruare.vt ſi quis velit aſinū frenis regere vt equi fungatur officio. Et hoc videlicꝫ de aſino pꝛouerbiū aut pꝛouerbiale eſt.quia infacetū atqꝫ inurbanū erit ſi putemus illud ad pꝛeſens a poeta fictū eſſe.hec poꝛphirio. Melius aūt iudicio meo intelligunt qui dicunt poetam aſſertiue dicere:ita eū operā perdere qui vellet neceſſarios ſuos ſibi facere ⁊ retinere amicos:ſicut qui aſinos vellet regere frenis. Pulchꝛū aūt ⁊ dignū notatu eſt.ꝙ pꝛouerbialia etiā vilia facetiā habent ſi nota ⁊ antiqua ſunt:inurbanitatē aut ſi agreſtia ſint ⁊ noua fingantur. Deniqꝫ ſit finis querendi.infert poeta pꝛincipale inſtitutū totius ſatyꝛe:videlicet vt faciamus finē querendi:nec vltra ſufficientiā queramus. Pꝛobat autē exemplo cuiuſdā:cuius nota ſuo tempoꝛe erat hyſtoꝛia:poſtmoduꝫ aūt obſcurioꝛ:quia de ea nihil dicunt cōmentarij:ꝗ periculoſa ſit magne pecunie ſoꝛdida poſſeſſio. Nā quidā inquit vmidius cū tā ſoꝛdidus ⁊ miſer vixiſſet ꝙ nunqꝫ ſe melius ꝗ ſeruos ſuos veſtire auſus eſſet:miſerrime vitam amiſit. Naꝫ a liberta caput eius ſecuri ablatum eſt.quapꝛopter dicit poeta ꝙ ipſa erat foꝛtiſſima tyndaridarum. De quo vocabulo dicam ſtatim vbi fabulam ab acrone tactā recitauero:que hec eſt. Pelops tantali filius Atreū

Pelops.
Atreus
Thieſtes

⁊ Thieſten genuit:qui alternis vicibus regnabant.verum thieſtes quum ſciret regnum penes eum fataliter manſurum qui arietem velleris aurei haberet quem tunc atreus regiam ingreſſus plurimum cuſtodiebat: Coꝛrumpens europam fratris vxoꝛem imperium ad ſe transferre poſſe iudicauit. Hinc ab atreo eſt regno pulſus.deinde ficta gratia reconciliationis atreus fratrem reuocauit:cui filios ſuos appoſuit epulandos.quam rem vt vindicaret thieſtes oraculū apollinis conſuluit:vnde accepit reſponſum ſe nouo ſcelere poſſe vindictam reperire: ſi videlꝫ cum filia ſua pelopeia concūberet,quod ⁊ fecit ⁊ egiſthum genuit, qui poſtea atreum patruum

ſuum occidit:ꝛ cum clytemneſtra agamennonis vxoꝛe adulterium commiſit.cuius etiam conſi
lio agamennonem atrei filiū patruelē ſuū a bello troiano redeuntē interemit. Alij autē dicūt
clytemneſtrā ipſam hoc effeciſſe.vnde Juuenalis.Hoc tm̄ refert ꝙ tyndaris illa bipennem In Clytemneſtra
ſulſam ꝛ fatuā dextra leuaqꝫ tenebat.Tyndaris.i.clytemneſtra tyndari filia ex leda:ex qua iup- Helena.
piter in ſpecie cygni helenam genuit coniugem menelai:que etiā tyndaris a virgilio vocatur
eo ꝙ ex tyndari vxoꝛe nata ſit:ſicut hercules iouis filius amphitrionides vocatur.helena autē
aut paridē ſecuta aut ab eo rapta:poſt moꝛtē eius deiphobo nupſit:cuius moꝛtis cauſa extitit.
Nam vt ipſe apud Virgiliū in ſexto eneid.recitat.capta troia veteri marito foꝛte reconciliatio
nis gratia aditum fecit:ꝛ pugionē marito nouo.i.deiphobo quē ſub capite ſuo locare conſueuit
doꝛmienti ſurripuit.vnde ab inimicis oppꝛeſſus ꝛ poſt faciei defoꝛmationē naſiqꝫ detruncatio
nem occiſus eſt.vtraqꝫ ergo tyndaridum extitit cauſa moꝛtis mariti ſui.ꝛ vt nonnulli dicūt cly
temneſtra pꝛopꝛia manu maritū interemit.ſed ſiue pꝛopꝛia manu ſiue conſilio:ſiue alio quouis
pacto id effecit: certum eſt fuiſſe occaſionem moꝛtis eius vnde ab Oꝛeſte filio ſuo etiam ipſa
in vindictā patris interempta eſt.Hec de hac fabula ſatis pꝛolixe ſunt dicta ꝙuis multa reſtēt
alibi dicenda.Qđ aūt in textu dicitur tyndaridarū:videtur patronymicū maſculini generis pꝛo
patronymico feminini generis poni.qđ quidā excuſant dicūtqꝫ a poeta eo cōſilio factū: vt oſtē
deret ꝙ liberta illius auari non ſolū mulieres eius familie:ſed ꝛ viros ſuperauerit.Alij autem Tyndarides.
dicūt ſic intelligendū nō ꝙ ipa ſit foꝛtiſſima tyndarides:id em̄ dici nō pōt.ſed per ſubauditionē
foꝛtiſſima liberta.aut ancilla aut imitatrix tyndaridarū.Neqꝫ vero intelligas eā fuiſſe de fami-
lia aut genere tyndari:ſed imitatricē tyndaridos.i.clytēneſtre vel helene.ſicut foꝛtes viros oēs
hectoꝛes vocant.Oꝛdo igitur eſt.An o auare hoc iuuat.i.delectat te:videlicet te exanimē.i.ſe-
mimoꝛtuū ꝛ fere exanguem:metu.i.pꝛe timoꝛe vigilare ꝛ foꝛmidare noctes ꝛ dies.i.omni tem
poꝛe malos fures:vel malos.vt pꝛedones ꝛ raptoꝛes qui vi auferunt.ꝛ fures qui furtim.ꝛ in-
cendia que ꝑ infoꝛtunia:ꝛ ſeruos.ne ipſi ſerui fugiētes compilent.i.denudent:ꝛ vt ita dicā de-
pauperent te.ego inquit poeta optarem eſſe ſemper pauperrimus hoꝝ.i.huiuſmodi bonoꝛum
que cruciatū afferunt ꝛ metū.Reſpondet auarus.At.i.ſed.quaſi dicat attamen licet diuitie cū
anxietate cuſtodiuntur:tamen vtilitatē habent.nā ſi coꝛpus tuū tentatū.i.inuaſum moleſtatū
frigoꝛe condoluit:aut ſi alius caſus.i.aliud genus egritudinis caſu eueniens affixit te lecto.ita
ꝙ cogaris in lecto egrotus manere.naꝫ qui appoſitus eſt lecto recedere dū vult poteſt:qui affi
xus eſt non poteſt.ſi ergo fueris in lecto egrotus ꝛ habueris diuitias:tu habes ſupple amicum
qui aſſideat.i.iuxta te ſedeat ad conſolandū aut cōfoꝛtandū te:ꝛ qui paret.i.pꝛeparet(venit em̄
a paro paras parare)fomenta.i.nutrimenta ꝛ confoꝛtamenta nature tue.ꝛ qui roget medicuꝫ
vt ſuſcitet id eſt releuet te ab infirmitate vnde moꝛi debeas ſine medico.ac reddat id eſt reſtitu
at te natis id eſt liberis ꝛ charis pꝛopinquis.Ad que poeta oſtendit multo aliter euenire diui-
ti auaro dicens.vxoꝛ non vult te ſaluum ſcilicet fieri.filius non vult te ſaluum fieri.omnes vi-
cini oderunt id eſt odio pꝛoſequuntur te.Eſt enim vtriuſqꝫ tempoꝛis in ſignificatione:licet in
coniugando tantū pꝛeteriti ſit tempoꝛis.Nam odio non legitur.Licet ſemel apud Ciceronem
odias legatur.Noti vt pueri ꝛ puelle.i.omnes familiares oderunt te:ſed cū tu poſt ponas argē
to omnia.i.ames plus argentū ꝙ amicos aut familiares:miraris ſi nemo pꝛeſtet tibi amoꝛem
quē non merearis.quaſi dicat:non debeas inde mirari.qꝛ id iuſtū eſt.At pꝛo ſed:ſi velis retine-
re ꝛ ſeruare amicos.i.in amicitia ꝛ beniuolentia erga te.cognatos.i.tecū ab eodē ſanguine na
tos:quos natura dat tibi nullo laboꝛe.i.ſine opera tua ſola neceſſitudine ſanguinis:tu infelix ꝑ
das operā.i.fruſtra laboꝛes.vt.i.quēadmodū ſi quis doceat.i.conetur docere aſellū.i.iuuenem
aſinū parentē.i.obtemperantē ꝛ obedientē frenis currere in campū ſupple:perdit operā.quia
aſinus non mutabit naturā ſuā.Non eſt aūt aſini natura parere frenis ꝛ iuſſu domini ſui curre
re.ſicut nō eſt natura heredū amare diuitē auarū neceſſariū ſuū cui etiā ab inteſtato ſuccedant
Eſt ergo pꝛouerbiū.Aſinū docet parere frenis:qui ſibi lachꝛymas petit heredis.Nam tritum
eſt pꝛouerbiū.Heredis fletus ſub perſona riſus eſt.ſub perſona.i.ſub velamento faciei.Notā-
dū autē eſt parentē deduci a pareo ſecunde coniugationis.habet em̄ pꝛimā longā:quā parens
pꝛo patre ꝛ pariens coꝛripiunt.ſed ad reliqua redeamus.Deniqꝫ id eſt vt tandē paucis quod
volo dicā.hoc em̄ ſignificat hec dictio deniqꝫ.o auare finis.i.meta ꝛ terminꝰ querēdi.i.ↄgregā-
di diuitias ſit tibi.ꝛ cū.i.quādo tu habeas plus.metuas.i.foꝛmides minꝰ pauperiē.i.pauperta
tem ꝛ egeſtatē.Aliquando aūt pauperies ſignificat damnū.vt.ff.ſi quadrupes pauperiē feciſſe
dicatur.ꝛ incipias finire laboꝛem parto.i.acquiſito eo qđ auebas.i.cupiebas.hoc ē poſtꝙ acq-

ſiſti qđ deſiderabas. Contra qđ faciunt qui q̃to plus hn̄t tanto plus concupiſcunt. Nec facias illud qđ quidam vmidius ſupple fecit. de quo fabula nō eſt longa id eſt longe repetenda ⁊ ignota. vel longa id eſt multis verbis recitanda: vt igitur quidam vmidius ita diues vt metiretur nūmos: qđ ſignū maxime granditatis pecunie. Nam q̄ mediocrē ſummā habent: aut pondere aut numero decernūt: ⁊ ita ſordidus id eſt ſordide ⁊ tenaciter viuens: vt non veſtiretur vnq̄ melius ſeruo: metuebat eñ aduſq3 qđ nos dicimus vſq3 ad ſupremū. i. vltimuʒ tempus vite ſue: ne penuria id eſt egeſtas ⁊ difficultas victus opprimeret ſe. at pro ſed liberta eius fortiſſima ſup. imitatrix tyndaridarū id eſt exiſtentium de domo tyndari diuiſit. i. ſecuit hunc videlicet diuitē auarum patronū ſuum medium id eſt per mediū eius ſecuri id eſt tali inſtrumento: qđ a ſecando dicitur. Caue autem puer ne dicas diuiſit cum ſecuri: quia cuʒ prepoſitio nō iungitur inſtrumento: ſed comiti aut concomitantie vt argute docet valla. Sordidus eſt qui ſordide poſſidet ⁊ turpem vſum habet. Contra lautus qui nitide rem expendit. Auarus proprie qui cupide acquirit: ⁊ tenax qui difficulter expendit.

Cum
Sordidus
Lautus
Auarus
Tenax
Acro.

¶ Quidnā igitur ⁊c. Fingit ſibi reſpondentē euʒ quē alloquitur Vt viuā meuius. Meuius eñ tam parcus fuit vt merito ſordidus appellaret̃. Et contra caſſi⁹ nomentanus tam prodigus fuit vt ſeſtertiū ſeptuagies libidini ⁊ gule impenderet hn̄s cocuʒ nomine damā. Saluſtius criſpus centenis milibus eris cōductū habuit. Aliter. Nomentan⁹ aut proprium nomen eſt aut gentile de nomētana ciuitate. ſignificat quendā caſſium luxurioſum q̄ inde fuit. Pergis pugnātia ſecū. i. quare pugnātia cōtra ſe loq̄ris. ꝙ auarus ⁊ luxurioſus pugnantia ſunt: ⁊ nō magis cōuertis te ad id qđ eſt cōmodū. i. medium. Ordo eſt. Frōtibus aduerſis pugnantia. Cōponere comparare: qm̄ que repugnāt frontes aduerſus hn̄t. Cum veto te fieri vappam: vappe dicūtur perditi ⁊ luxurioſi. Nebulones vero vani et leues vt nebula. Aliter vappa dicitur ſtultus ⁊ inſulſus qui nihil ſapit. dicitur eñ vappa vinū qđ perdit ſaporem. Eſt inter tanai. Tanais fuit libertus mecenatis nobiliſſimus ſpado. Socer autē viſelli hernioſus: ac ſi diceret. mltuʒ intereſt inter eunuchū ⁊ hernioſū. i. inť ramicoſuʒ ⁊ ſpadoſū vt Terē. neq̄ nimis: iō ait. Eſt mod⁹ i reb⁹: q̊s vltra citraq3 neq̄t ꝯſiſtere rectuʒ. vltra hos modos. i. fines ⁊ infra: rectū ꝯſiſtere nō pōt ſed in iiſdē. Illuc vnde abij redeo. Duplex ſenſus: aut ꝙ oēs alienas conditiones laudent: ſues vituperent: ſed precipue auarus: qui ſe miſerū dicit ⁊ egentem. aut ꝙ ceteri quidē hoīes aliena ſtudia approbant: auarus in eo qđ auarus eſt ſibi placet. Aut q2 digreſſionē fecit inducta fabula vmidij: tranſit modo ad propoſitum ſuū id eſt ad dā-

Quidnā igitur ſuades vt viuā meuius: aut ſic
Vt nomentanus? pergis pugnātia ſecum
Frontibus aduerſis componere? nō ego auarum
Cum veto te fieri: vappā iubeo ac nebulonem.
Eſt inter tanaim quiddā ſocerūq3 viſelli:
Eſt modus in rebus ſunt certi deniq3 fines
Quos vltra citraq3 nequit cōſiſtere rectum.
Illuc vnde abij redeo: nemo vt ſit auarus
Se probet: ac potius laudet diuerſa ſequentes
Qđq3 aliena capella gerat diſtentius vber
Tabeſcat: neq3 ſe maiori pauperiorum
Turbe comparet: hūc atq3 hunc ſuperare laboret.
Sic feſtinanti ſemper locupletior obſtat.
Vt quū carceribus miſſos rapit vngula currus
Inſtat equis auriga ſuis vincentibus: illum
Preteritū temnens extremos inter euntem.
Inde fit vt raro qui ſe vixiſſe beatum
Dicat: ⁊ exacto contentus tēpore vite
Cedat vti cōuiua ſatur: reperire queamus.
Jam ſatis eſt ne me criſpini ſcrinia lippi
Compilaſſe putes: verbū non amplius addam.

da p̄cepta. Nemo vt auarus. ꝙ nemo auarus ſe p̄bet: nemo auarus ſibi ſufficit: nec de ſe iudicet. Probat eſſe auarū qui aliena cū gemitu miratur, ac potius laudet diuerſa ſequentes. Ad ſermonis ſui ſenſum redit quē incboauerat. Cōcepit aūt dicere nullum hoīem ſtatu rerū ſuarū gaudere: ⁊ laudare diuerſa: a quibus diſſentire tn̄ auarū ait ſolum ꝓpoſito ſuo gaudere. Hec aūt admiratio ꝓnunciātis nō ad illud ꝑtinet ꝙ auarus ſe nō probet: ſed ꝙ nemo aliꝰ. Quōqꝫ aliena capella gerat diſtentius vber tabeſcat. Quō tabeſcit auarus cū viderit pleniora eſſe vbera capelle vicini ſui. Qui. Fertilior ſeges eſt alienis ſꝑ in agris: vicinūqꝫ pecus grandius vber hꝫ. Neqꝫ ſe maiori pauperiorꝫ turbe cōparet. Ad illud redit vt dicat: quō auarus nō patitur ſe eſſe pauperē: ſed ſtudeat ſe ſingulos ſuꝑare diuitijs. Ut cū carceribꝰ miſſos rapit vngula currus. Totus iſte v̄ſus diaphon eſt. Nā hoc interpoſito ſequētem ſuperiori ſenſui adiūgit. Qui ſenſus talis eſt. quēadmodū auriga inſtat cū ſuis equis his qui vincūt equos ſuos: qn̄ aūt inſtat tū rapit vngula currū. Contemnit aūt ſequentē. i. poſteriorē: ita auarus ſꝑ feſtinat vincere diuitem Suis equis. ſeptimus caſus eſt: vincētibus datiꝰ: hoc eſt his inſtat q̄ p̄cedūt vt q̄bus inſtat ſuos vincētibus. i. nititur trāſire priores ꝯtēnens eū qui tranſierat. Inde fit vt raro q̄ ſe vixiſſe beatū dicat. Hyꝑbaton. inde fit vt raro reꝑire queamꝰ q̄ ſe vixiſſe beatū dicat adeo auiditate pecunie etiā circa diē mortis cupiditas ardet: q: dum ſtupet pecunijs aliquā requiē habere nō poteſt: q: deſiderio poſſidendi angit̄ cū mors ei aduenerit. Jam ſatis eſt modū ſibi ſtatuit de auaris dicendi. Criſpini ꝑhi cuiuſdā loquaciſſimi q̄ aretalogus dictꝰ eſt. hic criſpinus poeta fuit q̄ ſectam ſtoicā v̄ſibus ſcripſit. Sufficit ergo inq̄t me de auaris dixiſſe. hoc eſt ſtoice locutū fuiſſe. Nam ſtoici maxime de diuitijs dixerūt. i. ne me q̄dam putet de libris criſpini q̄ dico ſurripuiſſe. Scrinia capſe ſunt in q̄bus libri continentur.

¶ Quidnā igitur ſuades. Auarus cōuictis argumētis poete: nec valens inficias ire quin turpe ⁊ ꝑiculoſum miſerūqꝫ ſit in auaricia ſeneſcere: indignatus obijcit vitiū ꝓdigalitatis: vt eiꝰ reſpectu honeſtior videat̄ auaricia: quā quilꝫ ſtudēt ꝑſimoniā vocāt. Quidnā igit̄ ſuades? q. d. viſo ꝙ tantopꝫ dānas q̄ ſua cuſtodiūt quidnā ſuades: nōne vt viuā meuiꝰ aut vt nomētanꝰ viri ꝓdigiſſimi: ⁊ vt ipſe oē patrimoniū meū in gula ⁊ libidine ꝯſumā. Hic aduertendū eſt ꝙ meuiū quidā nimis parcū ⁊ ſordidū intelligūt. Alij aūt ꝓdigū ⁊ luxurioſum: inducti ad hoc ſentiēdum: q: poeta q̄rit. an ꝑſeueret cōponere ſecū pugnātia. i. inter ſe ꝯtraria. qd̄ nō eēt niſi vita meuij eēt ꝯtraria vite nomētani quē oēs ꝓdigum ꝓfitent̄: vn̄ ſeq̄tur meuiū fuiſſe maxie auarum. Sed q̄ dicūt eū etiā ꝓdigū fuiſſe nō minꝰ efficaces hn̄t approbatōes: quarū p̄ria eſt ꝙ alijs locis horatiū: ipm̄ meuiū libidinoſum ⁊ olentē atteſtat̄: vt in epodo. Mala ſoluta nauis exit alite Ferens olentū meuiū: in cuiꝰ fine dicit. Opima ꝙ ſi p̄da curuo littore Porrecta mergos iuuerit: libidinoſus īmolabit̄ caper ⁊c. vbi innuit eū pinguē ⁊ libidinoſū fuiſſe ⁊ ob hoc libidinoſū caprū pro eiꝰ morte īmolandū. liquet ḡ ipm̄ nō parcū fuiſſe: q: alibi dicit eū bona patria abligurriſſe. Scd̄a rō eſt: q: ſi meuiꝰ ꝑcus ⁊ auarꝰ fuiſſet: auarus nō oppoſuiſſet eū horatio improbāti auariciā. Nō eñ coheret ſn̄ia. vt dicat auarꝰ: viſo ꝙ dānas auariciā: quidnā ſuades vt viuā ſcꝫ ſicut meuius. i. ille auarꝰ: r̄ñderet eñ poeta dixi tibi ꝙ nolo vt ita viuas. Tertia eſt ex mō loq̄ndi: q: ſi Hora. voluiſſet ꝙ auarꝰ interrogaret: an viuere debeat vt meuiꝰ auarus: an vt nomētanus prodigus: nō poſuiſſet: q̄d igitur ſuades: ſed vtrū igitur ſuades ⁊ p̄cipue nō poſuiſſet aut vt nomentanus: ſed an vt nomētanus: vt bene accipiūt q̄ Laurentiū vallenſem de an ⁊ vel: intelligunt. Nec obſtat ꝙ verſus nō patitur vt dicatur an vt rem: q: poeta noluiſſet ꝓ verſu inepte loqui. Nam facile alium cōpoſuiſſet. veriſimile eſt ergo ꝙ ꝑ meuiū etiā luxurioſum intelligat. Et qn̄ dicitur quō ergo dicit poeta ꝙ ſint pugnātia ſecum. Reſpōdebis ꝙ poeta non vult ꝙ ea que auarus adducit ſint ſecum. i. inter ſe pugnantia: ſed ꝙ auaricia quā prius auarus approbauerat: ⁊ prodigalitas meuij ⁊ nomētani quā nunc obijcit ſint pugnātia frontibus. i. extremitatibus aduerſis: ſunt eñ duo extrema vitioſa inter q̄ eſt virtus media. Nam vt dicetur in ſequenti ſermone. Uirtus eſt mediū vitiorum vtriqꝫ redactū. Unde hic addit poeta. cū ego veto te fieri auarum: nō iubeo te fieri vappam ⁊ nebulonē. i. hominē profuſum: ꝑditum ⁊ leuem. Naꝫ vappa dicitur vinū qd̄ efferbuit atqꝫ omnē vigorē amiſit: ⁊ nebulo eſt obſcurus ⁊ leuis ⁊ ſine vite claritate: qualis eſt prodigus: qui cū patrimoniū ſuū abſumpſit in delitijs eſt quaſi vappa. i. vinū qd̄ efferbuit: q: in ſummā miſeriam redactus vapidus ⁊ mollis efficitur: nihilqꝫ vigoris amplius retinuiſſe videtur. Eſt etiā ſicut nebula: q: amiſſa honeſtate ⁊ abiecto pudore cogitur alienas menſas ſectari: inter quas eſt vt nebula. i. fedus ⁊ obſcurus ſine pondere ⁊ virtute. ¶ Eſt inter tanaim: probat vrbane mediū eſſe in rebus. Nam tenais. aut tanus (vtrūqꝫ eñ ſcriptum re- ASCEN.

ꝑerio) ſpado erat:hoc eſt cui teſticuli erant euulſi:ſocer aūt viſellij erat hernioſus.i.vt vulgo di
cunt ruptus:⁊ ita habebat non ſolum teſticulos:ſed ⁊ ꝑtem inteſtinorum ſub virga virili: inter
ergo ſacculos teſticuloꝝ plenos ⁊ inanes mediū eſt.Eſt modus in reb⁹.auctoritas nota. Illuc
vnde abij redeo ⁊c.dictum eſt in principio hui⁹ ſermonis ꝙ nemo ſit ꝯtentus ſua ſorte:⁊ ꝙ qui
libet vellet mutare conditionē ⁊ ſtatū ſuū qꝺ vitioſum ē. Poſſet aūt auarus dicere:ꝙ nō ſit i ea
re vitioſus:q: nō vult mutare propoſitū ſuū:ſemper eñi vult in auaricia perſtare:vnde illi qui vo
lunt ſtatum ſuū mutare:quātum ad auariciā nō mutantur:q: ideo volunt ſtatū ſuū mutare vt ꝑ
nouū ſtatum plura lucrentur:ꝑmanet ergo in auaricia ⁊ in cupiditate plura habendi:vnde dici
ſolet.In nobis vitia decreſcunt oīa:ſolam preter auariciā.que nobis debilitatis fortior effici
tur creſcens creſcētibus annis.Licet ergo quis ꝯſtans fuerit in auaricia aut in alio pctō:nō ꝓ
pterea inquit poeta ſe probet.i.ꝓbum putet ⁊ laudet:imo potius laudet diuerſa ſequētes:quia
melius eſt animū mutare:ꝙ in malo ꝑdurare.Precipit etiam poeta ꝙ nemo inuidia tabeſcat ſi
res vicini ſui meliores videat:neq̃ ſe ideo pauperē putet:q: ditiorē videt:q: qui ad hoc tendit:
vt ſe nemo ſit ditior:nunꝙ erit contētus ꝗbuſcūq̃ reb⁹ habitis:ſꝫ ſemper alium ditiorē ante ſe
inueniet:ſicut in curuli certamine qui oēs ante ſe exiſtētes vellet ſupare ⁊ vt dicunt poſtergare
nunquā quietus erit.Pro quo ſciendū eſt:ꝙ curule certamen dictū eſt a curribus:ſed metri cā
auſertur vnū r.non eñi dicitur currule ſed curule. Inſtitutū aūt videtur:vt iuuenes periti ſint
artis aurigandi.Nam priſcis tꝑibus ſummi bellatores nō in equis:ſed in currib⁹ bellabant:vt
de hectore achille:ceteriſq̃ fortibus viris in bello troiano ex homero alijſq̃ autorib⁹ ꝯſtat.Fie
bat aūt curule certamen hoc mō.Erat latus campus in quo mete vt pali aut ſtipites erāt in cir
cū poſite:circū quas qui proxime ⁊ velociſſime ter currū ſuū illeſum perduxit:victoriā obtinuit
Stabant aūt oēs certare volentes cum curribus in equis ſuis in equali diſtantia:⁊ dato ſigno
omnes ſimul ꝓruebant.Maxima aūt gloria erat proxime metas curruꝫ ducere:⁊ eū ad metas
non allidere:q: qui hoc faciebat maximū ſpacium percurrebat:in circūferentia eñi maius ſpa
cium eſt ꝙ circa centrū.Magne aūt peritie erat euitare metas:vñ dicit poeta noſter in prima
oda.Sunt quos curriculo puluerem olympicum collegiſſe iuuat:Metaq̃ feruidis euitata ro
tis ⁊c.Ubi de varijs ludis ⁊ eoꝝ inſtitutoribus ⁊ de locis vbi inſtituti ſunt multa valde egre
gia ex cōmentarijs ꝗlibet diſcere poterit.Mihi aūt hic ſatis eſt oſtendere in quo conſiſtat cō
paratio quā poeta noſter hic facit inter auarum ⁊ aurigam in curuli certamine properantē. Et
meo quidem iudicio in hoc conſiſtit:ꝙ cū auriga qui primus primū circuituꝫ perfecit:redit ad
faciendū ſcꝺm:offendit iam in via ſua ante ſe eos quos habuit poſt ſe:vnde vult extremū queꝫ
primū ante ſe inuenit iterum precedere:⁊ ſic ꝙdiu in curſu circulari eſt ſemper aliqueꝫ ante ſe
inuenit quē precedere conatur.eo modo auarus ꝙuis ſit ditiſſimus tamen ſemper inuenit ali
quem ante ſe.i.habentē aliquid qꝺ ipſe non habet:⁊ qꝺ vellet habere quapropter qui vellet om
nes in oībus diuitijs ſuperare nunꝙ eſſet ꝯtentus:aut quiet⁹ quacūq̃ re habita.Et ita indi
cio meo iſte tres dictiones equis ſuis vincētibus poſſent eſſe eiuſdē:hoc eſt datiui caſus:ꝙuis
Acro velit ſuis equis eſſe ablatiuos inſtrumētales:vt in conſtructione patebit.Inde fit vt ra
ro ⁊c.Quia igitur inꝗt omnes ante eūtes ſuperare volumus:ideo nemo in tota vita ſua poteſt
ſatiari diuitijs.Poſſum⁹ eñi inquit reperire cōuiuas qui ventrem ſatiant:ſed auarum qui mē
tem ſatiatam habeat nō inuenimus:vnde de guloſo ſolet dici ꝙ citius ventrem ꝙ oculum ſati
et:⁊ de auaro:ꝙ citius ſaccum ꝙ mentem expleat.Criſpinus iſte poeta erat garrulus ⁊ aretalo
Aretalogus — gus ob id dictus.Aretalogus aūt eſt facetus mentitor qui mendacia pulchre colorat:⁊ veriſi
milia facit.is autem dogmata ſtoicorum ſcripſit multis:ſed incultis verſibus. Ne ergo poeta
noſter garrulus habeatur:⁊ nimis prolixi ſermonis vt criſpinus: dicit ſe finem dicendi factu
rum.Nō autem timet:ꝙ poſſet credi criſpini verſus abſtuliſſe:ſed vt ille verboſus haberi:⁊ ita
per tranſitum more ſatyrico criſpinū taxat.¶ Ordo eſt.Dicit auarus igiť quoniā tantopere aua
riciam damnas:quidnam ſuades mihi(verſus non ſtaret ſi legatur.Quid igitur ſuades)lege
ergo.Quidnā igitur ſuades:nonne ſuades vt viuam meuius aut vt nomentanus.i. prodigus
⁊ luxurioſus ſicut meuius ⁊ caſſius nomentanus:Eſt autem reprehenſoꝝ modus oppoſituꝫ vi
tium obijcere:vt ſi cui dicas:quare ita preceps ruis:reſpondebit:vis ergo vt limacem ſequar:
Reſpondet poeta.pergis.i.nonne perſeueras componere.i.comparare:pugnantia.i.repugnā
tia ſecum.i.inter ſe:frontibus.i.extremitatibus aduerſis.i.contrarijs:qualia ſunt que prius re
probaui:⁊ que nunc adducis.Cum.i.quando ego veto te fieri auarum:non iubeo te fieri vap
pam id eſt hominem perditum ꝑ prodigalitatē ⁊ nebulonem id eſt libidinoſum ⁊ leuem.Quid

dam id eſt quoddam diſcrimē quedam differentia eſt inter Tanaim ſpadonem qui nihil habet in ſacculis teſticulorum: ⁊ inter ſocerum viſelli qui cum herniosus ſit ſacculos illos plenos et maximos habet. Modus id eſt menſura ⁊ moderatio: eſt id eſt conſiſtit in rebus: ⁊ certi fines id eſt limites ſunt in rebus: vltra quos ⁊ citra quos: rectum id eſt res iuſta ⁊ recta nequit id eſt non valet conſiſtere. Sed redeo id eſt reuertor illuc id eſt ad illud propoſitum: vnde id eſt a quo abij id eſt digreſſus ſum. Nemo probet id eſt approbet laudet cōmendet ſe: vt id eſt quia ſit auarus ⁊ in auaritia permanens: ac laudet potius ſequentes diuerſa ſupple officia: hoc eſt: mallem ꝙ ſtatum ſuū cupiat mutare ꝙ ꝙ in auaricia permaneat: ꝗ proet nemo ſupple tabeſcat id eſt inuidia conſumatur: ꝙ id eſt quia capella id eſt capra aliena gerat id eſt portet vber id eſt mamillas: diſtentius id eſt pleniores ⁊ magis diſtentas. Neqꝫ comparet ſe maiori turbe pauperiorum atqꝫ ſic faciendo laboret ſuperare hunc atqꝫ hunc id eſt vnūquemqꝫ. Cām addit q: locupletior id eſt aliquis ditior ſemper obſtat. i. opponitur properanti id eſt feſtinanti ſic vnūquemqꝫ ſuperare: vt id eſt quēadmodum cum. i. quando vngula. i. pes equoꝝ firmiter terre infixus vt fortius ⁊ celerius currāt: rapit. i. raptim trahit currus miſſos. i. emiſſos: carcerib⁹. i. e locis vbi equi arcentur ne currant anteꝙ ſignū datū ſit: vñ ſm ſeruium: Carcer in ſingulari ſignificat cuſtodiam noxioꝝ: in plurali equoꝝ retinacula. Cum inquā ita equi currus capiūt auriga. i. director equorum. inſtat. i. ſm acronis intellectū: inſtantiā ⁊ preſſurā facit equis ſuis. i. p equos ſuos vincentibus. i. alijs qui vicerunt. Vel ſicut prius dictū eſt. auriga inſtat. i. feſtinanter inſiſtit equis ſuis vincētibus. i. ꝙuis equos ſuos viciſſe ſemel videt tñ adhuc inſtat ⁊ vrget eos vt vltimū primi curſus iterum vincat: ⁊ bis curſum ſuū pficiat priuſꝙ ille ſemel: ⁊ hoc eſt qḋ dicit temnens. i. parui eſtimans ⁊ faciliter ſuperare ſperans: illum preteritum. i. quē ſemel preterijt euntez inter extremos: quaſi dicat ſi vellet oēs ſuperare quos ante ſe offendit nunꝙ haberet finem: q: quem ſemel peterijt redeundo circulariter iterū ante ſe inuenit. Inde id ē hac de cā fit id eſt comparatū eſt: ꝯtingit: euenit: vt queamus. i. poſſim⁹ reperire raro aliquē qui dicat ſe vixiſſe beatum: ⁊ qui exacto tempore vite. i. poſtꝙ expleuit tempus vite ſue: cedat id eſt decedat: contentus id eſt ſatiatus: vti. i. quēadmodum conuiua ſatur ſupple cedit: et non plus requirit ꝙ ſaturitatem ⁊ repletionē ventris qui facilius impletur ꝙ animus auari qui inſatiabilis eſt. Iā ſatis eſt ſupple de auaricia dictuꝫ: ne tu putes id eſt aliquis putet ⁊ arbitretur me compilaſſe. i. furatum eſſe. abduxiſſe ſcrinia. i. capſas librorum: Criſpini id eſt illius poete garruli: lippi. i. inepti vel lippos oculos habentis: non addam ampli⁹ verbū: ſed finē dicendi faciam.

Satyra ſecunda.

a Mbubaiarum collegia: pharmacopole:

Mendici: mimi: balatrones: hoc genus omne

Meſtum ac ſollicitum eſt cantoris morte tigelli

Quippe benign⁹ erat. Cōtra hic ne prodigus eē

Dicatur metuens: inopi dare nolit amico

Frigus quo duraqꝫ famem propellere poſſit.

Hunc ſi percuncteris: aui cur atqꝫ parentis

Preclarā ingrata ſtringat mal⁹ ingluuie rem:

Omnia conductis coemens obſonia nūmis:

Sordidus: atqꝫ animi parui ꝙ nolit haberi

Acro

a Mbubaiarū collegia. ambubaie dicūt mulieres tibicines lingua ſyrorū: etenī lingua eoꝝ tibia ſiue ſymphonia ambubaia dr. Balatrones aūt pditos et luxurioſos vocat: a ſeruilio balatrone cui⁹ ī ſcdo meminit: vt ei⁹ exēplo ſilis vite hoies balatrones ſint appellati. Legitur ⁊ baratrones: qui bona ſua lacerant. i. in baratrum mittunt: a balatu intorte vocis ꝗ ijdem ⁊ balatrones dicti ſunt ꝓprie vaniloqui balatrones a balatu ouiuꝫ: quaſi ciboꝝ ſectatores: quaſi comeſtores: ꝗ rem ſuam in gulam mittūt. Ideo aūt dixit cātoris: q: dicebant in poemat ſuis placere voce: nō carminū ꝓbitate: mutato noīe p inuidiā cantorē ꝓ muſico obtrectatorie dicit. Fuit aūt modulator optim⁹ ī ſardinia nat⁹: is carmina bona negabat ſat ꝑite modulata: ⁊ idcirco

Ambubeae

balatrones

Reſpondet.laudatur ab his culpatur ab illis.
Fuſidius vappe famā timet ac nebulonis:
Diues agris:diues poſitis in fenore nummis.
Quinas hic capiti mercedes exigit:atq;
Quanto perditior quiſq; eſt tanto acrius vrget.
Nomina ſectatur modo ſumpta veſte virili
Sub patribus duris tyronum: maxime quis nō
Iuppiter exclamet:ſimul ac audiuit.at ille
Pro queſtu ſumptū facit.hic? vix credere poſſis
Quā ſibi non ſit amicus:ita vt pater ille: terenti
Fabula: quem miſerum nato vixiſſe fugato
Inducit:non ſe peius cruciauerit atq; hic.

carpit ab illo. Marcus tigelli⁹ hermogenes. C. dictatori ⁊ poſt cleopatre acceptiſſimus: auguſto quoq; ceſari amiciſſimus. erat aūt largitor adeo vt ſcenicis ⁊ circulatoribus multa donaret Benign⁹. pleonaſmos. non em̄ benignus erat:ſed prodigus. ex illoꝝ perſuaſione dixit quib⁹ donabat ⁊ largus nimiū videbat. Preclarā rem. amplū patrimonium. Ingrata. ſine gratia. quia omnia ſine norma nocent. quia non eſt grata gula ſi propter ipſam conſumptū fuerit patrimoniū. aut quia quicquid ei preſtiteris gratiā tibi habere nō poteſt. Ingluuies aūt dicitur voracitas gule. Stringat: conſumat attenuet: cōminuat: radat. Conductis: fenore ſumptis. Conducuntur em̄ quaſi nūmi pro quibus merces ſoluitur: ꝙuis alij conductis: cōgregatis intelligāt. Fuſidius: auarus quidā contrario vitio laborans. Vappe famā timet ac nebulonis. Vappa ꝓprie dicitur quod nec vinū nec acetuz eſt. Nebulo quē egeſtas fecerit fraudulentū. ſiue nebulones dicuntur qui humili genere naſcuntur. vnde etiā comici ſeruos nebulones dicunt. Timet: niſi acriter exegerit vſuras. Vappa ac nebulo. i. vilis ac nugator dicat. Quinas hic capiti mercedes exigit. quinis centeſimis fenerat ⁊ execat aut de ſorte deducit grauiter ledendo debitores: aut accipit vt in charta notet. Quanto perditior quiſq; eſt: tanto inquit grauioribus vſuris onerat vnūquēq; hominē ꝙto eū viderit negligentius res ſuas agere. Modo ſumpta veſte virili. ſumpta virili toga. Tirones aūt vocauit adoleſcentes depoſita pretexta. Senſus aūt dicit eū tā precipitē auaricia vt nō dubitet filijſfamilias cū periculo exigendi pecunias dare: dūmodo vſuras grauiores imponat. i. id agit vt debitores adoleſcentes habeat. ⁊ preſtēt pecunias ijs qui ſunt adoleſcentes ⁊ viuunt ſub duris patrib⁹. Hi em̄ cū maximis vſuris libenter pecunias accipiunt. qui etiā plus iuſto illi poſſunt dare centeſimas. Sub patrib⁹. aut quia non liceat tironibus. i. adoleſcentibus fenerari: ne prodigi eſſent promittentes multas vſuras propter accipiendā pecuniā. Maxime quis non iuppiter exclamet? interrogatiue pronunciandū. quis nō miretur cuz audiret ꝙ quinq; centeſimas exigit: ⁊ clamet. Sed fortaſſe dicet aliquis ꝙ queſtu ſuo ſe regit in victū: ⁊ qui multū acquirit fortaſſe habet opulentiā viuēdi. Ad hec ita reſpondeā Non potes credere tu qui audis quō is fraudat geniū ſuū. i. quō ſe necat. ꝙ ſibi nō ſit amic⁹ ita ſibi eſt inimic⁹ auarus vt nō peius ſeſe afflixiſſe videretur menedem⁹. Atq; pro. ꝙ. ꝙ hic. vt ſit pronomen. Alij exponunt ſic. vt hic ſit aduerbiū. vt ſit in hoc loco. hec Acro.

Iodoci Badij in ſecundam ſatyram argumentum.

Ignaros medij notat inſanoſq; ſecunda.

Ordo eſt. Secunda ſupple ſatyra: notat ignaros medij. i. qui mediū tenere neſciunt: ⁊ inſanos id eſt ex praua opinione peccantes.

ASCEN. ¶ Ambubaiarū collegia ⁊c. In hac ſecūda ſatyra Horati⁹ primū oſtendit exemplis quō dū vitāt ſtulti vitia in contraria currunt. Cū em̄ nolint circa mediuz in quo virtus conſiſtit immorari: ſed contenti ſint alterū extremū a quo abhorrent effugere: in alterū extremū non minus vitioſum dilabuntur. Deinde oſtendit multos magis ex opinione ſua praua: ⁊ ex concupiſcentia effreni peccare ꝙ ex rerū diſcrimine. vñ oſtendit nō min⁹ voluptatis eſſe in proſtituta ꝙ in nobili matrona ſi non falſa opinione duceremur. Contra. multo grau⁹ eſſe peccatū atq; periculū in matrona ꝙ in ancilla aut publica meretrice: quocirca dehortatur nos ab adulterio cōmittendo. ꝙ vero ad lupanaria videtur inuitare nō ſic intelligas quaſi laudabile ſit: ſed min⁹ vitioſum. Neq; vero ita dānabilis reputabat ſimplex fornicatio a gētilib⁹ qui legē diuinā nō agnoſcebāt: ſicut

a nobis qui veritatem agnoſcimus: quocirca in ſentētijs poeticis ꝗ chriſtiane veritati conſo-
ne ſunt comprobentur ꝗ̄minus: ab ethnicho dicte putentur. Et hec de argumēto huius ſatyre.
Ambubaiarū collegia ⁊c. Marcus tigellius hermogenes muſicus tam prodigus: inqͣt: largi-
tor fuit ꝙ omnes gule ꝓceres ac ꝑdite libidinis hoīes: quales ſunt tibicines: hiſtriones: para-
ſciti: gratones mimi ⁊ mime: epulones: balatrones: mendici: vnguentarij caupones ⁊ oēs ꝗ ad
horum ꝑtinent collegia: meſti ac ſolliciti ob eius mortē effecti ſint: ⁊ nō imerito (dicit hoc aūt
per ironiā ex affectu eiuſmodi hoīm) q: certe erat benignus: imo erat prodigus largitor. dans
quibus nō oportuit ⁊ plus ꝙ̄ decuit. ¶ Contra hic ⁊c. ecōtrario dabilis eſt alius tantū prodiga-
litatem effugiens: vt ne prodigus cenſeať nolit dare amico inopi quo frigus aut dirā famē poſ
ſit propellere. vide ꝙ̄ ſignate notat tenacitatē auari. Non dicit ꝙ nolit dare cuicūqꝫ petenti: ẜ
ne amico quidem. Nec cuicūqꝫ amico: ſed ne inopi quidem: neqꝫ dicit ꝙ nolit amico inopi dare
equū aut veſtē honeſtā aut alia ad honeſtius ⁊ cōmodius viuendū vtilia: ſed ꝙ nolit ei dare quo
poſſit inopē defendere vitam: ⁊ frigus ⁊ famē non tenuē: ſed diram ⁊ execrabilē propellere. Si
percuncteris aūt. i. interroges hunc. i. alterū hoꝝ videlicet tigellium quare patrimoniū ſuum
ita abliguriat ⁊ dilapidet: reſponderet ꝙ nolit reputari ſordibus ⁊ parui animi: laudabitur autē
ab his ꝗ talem vitam amant ⁊ ꝯſimilia faciūt. Culpabiť aūt ab illis ꝗ aut virtutē mediam colūt
aut in oppoſitū vitium fugiūt. Si vero ꝑcuncteris fuſidiū auarū vſurariū: qui ꝓ ſingulis dena
rijs ad vſurā preſtitis quinos lucrari vult: cū tn̄ ſit ditiſſimus agroꝝ ⁊ pecuniaꝝ: ſi inquā q̄ras
ab eo quare id faciat reſpondebit: ꝙ timeat reputari vappa aut nebulo. i. homo prodigus atqꝫ
iners ⁊ ſine induſtria: nihil conſilij aut penſi hn̄s: nihilqꝫ ſuplucrari ſciens. Oſtendit aūt poeta
quō fieri poteſt ꝙ quinas mercedes ꝓ capite hoc eſt pro ſorte ſeu principali pecunia ad vſuraꝫ
preſtita exigat: q: ſectatur iuuenes ꝑditos: qui duros ⁊ rigidos patres hn̄tes ſeſe ad militiā cō
uertunt: vnde ſi parentes diutius vixerint: ex caſtrenſi peculio vſurarius ille ſolutionē ſibi com
parabat. Nam lꝫ illi ꝗ in patris poteſtate ſunt rē paternā alienare nō pn̄t: ſi tn̄ militādo q̄d lucra
ti ſunt illud peculiare. i. ꝓpriū hn̄t: ⁊ pro libito alienare pn̄t. Et q: in ea re maxima fraus eſt ⁊ de
ſtructio iuuenū incautoꝝ querit auctor q̄s tam patiēs eſſe poſſet vt nō inuocet iouē in vltionē
talis facinoris. At ille ꝓ queſtu ⁊c. facit hypophoran. i. obiectionē poſſet eñ aliquis dicere ꝙ fu
ſidius ille dignus ſit qui multū lucretur: vel ꝙ neceſſe habeat multa lucrari ex quo graues ſum
ptus faciat: imo pro magnitudine lucri. Contra q̄ð dicit poeta. hic. i. dicis ꝙ hic ꝓ queſtu ſum-
ptum facit. Vix inquit poſſis credere ꝙ̄tū ipſe ſit inimicus ſibi: ita ꝙ menedemus in tertia co-
media Terentij ꝗ ab eo dr̄ heautontimorumenos. i. ſeipm̄ crucians: nō maiorem abſtinentiam
fecerit: neqꝫ ſeipm̄ grauius cruciauerit eo ꝙ filiū ſuū cliniā ꝑ duriciā ſuā coegit ī malitiā abire
ꝙ̄ iſte ſeipm̄ cruciat ne prodigus habeatur. Nunc pauca vocabula declaranda ſunt. Ambubaie
ẜm acronē ſyrorūꝫ lingua dicuntur mulieres tibicine. Alij latinū putant ⁊ ductuꝫ ꝙ am. i. circū
baias locum ameniſſimū ⁊ voluptatis plenū verſenť. Collegiū eſt collegarū. i. eoꝝ ꝗ ad idē offi
cium miſſi ſunt aut circa idem ſtudiū ꝟſantur cōuenticulū. Pharmacopola grece: vnguenti vē
ditor latine dicitur. Nam pharmacon ſignificat vnguentū ⁊ pola venditorē: nam poleo eſt ven-
do. vnde etiam bibliopola venditor eſt libroꝝ. In locis aūt callidis nulla voluptas ſine vnguen-
to eſt. Mendici hic ſunt paraſiti ⁊ menſarū delicatarū ſectatores ꝑ aſſentationes ſuas. Mime
ſunt hiſtriones ⁊ mime ſaltatrices geſtu ⁊ ſaltatiōe corporis gratiā captātes: balatrones: ſunt ſer
uilio balatroni ſimiles ꝑditi gula. ⁊ voracitate. vt aūt a balatu dicantur: Nō patitur verſus. Nā
balare primā producit: ꝗ in balatrones hic corripitur. Tigelli ꝑ apocopen ꝓ tigellij diciť. Nam
in alia ſatyra vocabitur tigellius nō tigellus. de quo ſic dicit porphirio. Marcus tigellius her
mogenes muſice artis ſcientia preditus Caio ceſari dictatori fuit familiaris: poſtea cleopatre:
q: dulciter cantabat ⁊ iocabatur vrbane auguſto ꝙ̄ placuit vt inter familiares ac domeſticos
haberetur. hec ille. Scias aūt lector. C. litterā poni ꝓ Caio. ⁊ licet ſcribatur ꝑ C profertur tn̄ tā
ꝙ̄ eſſet per g ſcriptum Gaius. Percuntari ē ſciendi ⁊ experiēdi gratia. ⁊ vel a cunta. i. mora de
ducitur: eo ꝙ quos ꝑcuntamur difficilia moram faciant priuſꝙ̄ reſpondeant ⁊ tūc ſcribitur per
u ⁊ c. vel dicitur a conto. i. baculo quo nauta inq̄rit profunditatē maris: ⁊ tunc per o ſine c ſcri-
bitur percontor. Quinas mercedes capiti. i. pro ſingulis nūmis datis quinqꝫ exigit: bene enī ⁊
proprie hic poſuit quinas. Nam deſtributionē notat. Caput aūt ſeu capitale vel ſors eſt ea pecu
nia quā ad vſurā damus. Lucrum aūt vocatur fenus: quaſi ſit fetus pecunie: vnde etiam fenuꝫ
dictum eſt eo ꝙ ſit fetus terre lucro cedens: ſine cultura eñ naſcitur. Cetera in cōſtructione pa
tebunt. Ordo igitur eſt. Collegia. i. ſocietates ⁊ conuēticula ambubaiarū. i. mulierū tibicinaruꝫ

⁊ ſaltatricum ac laſciuarum: pharmacopole id eſt vnguentarij ſeu vnguenti venditores. Mendici id eſt paraſiti ⁊ hiſtriones: mime id eſt ſaltatrices ⁊ cantatrices hiſtrionicam exercentes. Sunt tñ qui legant mimi: vt maſculinũ genus prepolleat: qđ ſi offendero: nõ deleam: nec ſi mime legat refellam: qꝛ eñ rara codicibꝰ fides: dũ ex ſua quiſqꝫ ſentẽtia: alius corrigere alius inuertere veteres codices audet: Acro aũt mime legitur: quõ ſibilus vitatur. balatrones. i. comedones ⁊ gule indulgentes. omne hoc genus laſciuoꝝ ⁊ luxurioſoꝝ hoim eſt meſtũ ac ſollicitũ morte. i. ꝑpter mortẽ tigelli. i. tigellij quippe: qꝛ certe ipſe erat benignus vt dicebãt ipſiꝰ amatores ⁊ ſectatores: cũ potius prodigus dicendus eſſet. Eſt aũt amara irriſio poete non carẽs ſatyrico ſcomate: vult ergo dicere ꝙ Tigellius ſummopere fugiebat auarus aut ſordidus reputari. In locutione aũt eſt zeugma a poſteriori vt noſcũt grãmatici. Contra. i. ecõtrario hic. i. aliꝰ metuens ne dicatur eſſe prodigus: nolit dare amico inopi ⁊ egenti aliquid quo poſſit propellere. i. procul a ſe pellere frigus ⁊ diram. i. ſeuam ⁊ imanem famẽ. ſi tu percuncteris. i. interroges hunc videlicet tigelliũ prodigũ cur ipſe malus. i. vitioſus ⁊ perditus ſtringat. i. diminuat paulatim ⁊ ꝯſumat ingluuie. i. voracitate gule ingrata id eſt odioſa heredibus: vel ingrata: qꝛ vnde beneficiũ accepit nõ refert: ſed ſibi dũtaxat viuit: ſtringat inquã preclaraꝫ rẽ. i. valde amplum ⁊ clarum patrimoniũ aui atqꝫ parentis. i. patris. i. qđ auus patri ⁊ pater ipſi filio dereliquit. ſtringat inquã patrimoniũ ſuũ: coemens. i. ſimul emens: omnia obſonia. i. oẽ genus cibariorum nũmis. i. pecunijs conductis. i. ad vſuram acceptis pro qbus tanq̃ ꝑ rebus conductis mercedem pendere debebat. Nã obſoniũ eſt quicqđ comedi poteſt vltra panem ipm: gallice pitance. Si tu ergo percuncteris hũc ipe reſpondet ꝙ hoc facit. ꝙ. i. qꝛ nolit: haberi. i. reputari ſordidus ⁊ parui animi: ipſe aũt hoc reſpõdens laudatur ab his. i. ab aliquibus qui ſiĉ faciunt aut quibus hoc prodeſt: ⁊ culpatur. i. arguitur ⁊ reprobatur ab illis. i. alijs: qui aut virtutẽ mediã. i. liberalitateꝫ aut vitiuꝫ oppoſitũ. i. auariciã colunt. Fuſidiꝰ diues agris ⁊ diues nũmis poſitis in fenore. i. ad vſuram: timet famã. i. infamiã vappe ⁊ nebulonis. i. ignaui ⁊ perditi hoĩs: ⁊ ideo hic exigit id ẽ expoſtulat capiti. i. principali ſumme expoſite quinas mercedes. i. pro ſingulis nũmis quinqꝫ atqꝫ vrget. i. compellit ſoluere tanto acrius. i. vehemẽtius quãto quiſqꝫ eſt perditior id eſt minus accurate res ſuas agens. Sectatur eñ. i. inſequitur ⁊ captat vt in libro ſuo ſcribat noĩa tironuꝫ id eſt nouorum militum: ⁊ hoc dico veſte virili. i. toga quã anno. xiiij. accipiebant ⁊ tunc ſtipendia facere poterant: ſumpta. i. accepta ſub duris id eſt ſeueris ⁊ rigidis patribus. Hoc auteꝫ vt dixi fecit propter peculium caſtrenſe: quis ſimul ac id eſt immediate poſtq̃ audiuit ꝙ fuſidiꝰ talia facit non exclamet: o maxime iuppiter: quare ſupple nõ percutis fulmine tam auarum ⁊ iniquũ hominẽ? Deinde poeta ponit obiectionẽ quaſi quis dicat. At pro ſed o horati. ille ſcilicet fuſidus facit ſumptũ. i. expenſas pro meſtu id eſt ſm magnitudinem queſtus ⁊ lucri: ⁊ ita videtur illi non inuidendũ ſi multa lucretur. Reſpondet poeta hic. i. dicis tu ꝙ hic videlicet fuſidiꝰ faciat ſumptũ pro queſtu: tu vix poſſis credere q̃. i. q̃tum nõ amicus id eſt inimicus ſit ſibi. hoc eſt q̃tum geniũ ſuũ fraudet. hoc eſt alimenta nature ſue debita ſubtrahat: ita id eſt in tm̃ eſt ſibi inimicus: vt ille pater ſcꝫ menedemus quẽ fabula id eſt tertia comedia Terenti. i. terẽtij inducit vixiſſe miſerũ: nato. i. filio videlicet clinia fugato. i. coacto ire ĩ militiaꝫ: non cruciauerit ſe peius. i. durius ⁊ accumulatius: atqꝫ. i. q̃ hic de quo loquor videlicet fuſidius.

Acro ❡ Siquis nunc querat. predictorum rationem exponit. Dum vitant: vt dum nolunt dici prodigi efficiũtur auari. Maltbinus tunicis demiſſis ambulat. Compoſuit nomẽ quaſi maltbos malthinus. Mecenatem tangit. varicoſus enim fuit delicatior ⁊ ſolutus. Eſt qui inguen ad obſcenum ſubductis vſqꝫ facetus. Eſt qui ſibi facetus eſſe videatur ſi altiore veſte vtat̃. Paſtillos rufillus olet gorgonius hircũ. hoc vult dicere ꝙ neqꝫ paſtillos homo debet olere: neqꝫ hircum.

Si quis nunc querat quo res hec pertinet. illuc:
Dum vitant ſtulti vitia in contraria currunt.
Malchinus tunicis demiſſis ambulat: eſt qui
Inguen ad obſcenum ſubductis vſqꝫ facetus.
Paſtillos rufillus olet: gorgonius hircum
Nil medium eſt. ſunt qui nolint tetigiſſe niſi illas
Quarũ ſubſuta talos tegat inſtita veſte.
Contra: alius nullã niſi olenti in fornice ſtantẽ.

Quidā notus homo cum exiret fornice:macte
Uirtute eſto:inquit ſententia dia catonis.
Nam ſimul ac venas inflauit tetra libido
Huc equū eſt iuuenes deſcendere:non alienas
Permolere vxores.nolim laudarier inquit
Sic me:mirator cūni cupēnius albi.

Sunt qui nolunt tetigiſſe:vnde ⁊ intacte virgines dicuntur:vt apud Uirgilium.Cui pater intactam dederat.id eſt ſunt qui nolint tāgere niſi matronas. Sub ſuta talos. id eſt q: matrone vtūtur ſtola dmiſſa vſq ad imos pedes cuius imā partem ambit inſtita ſubſuta. Inſtita autem dicitur to perinochion quod toge ſubſuebatur:quo matrone vtebātur. Subſutam veſtem pretextam dicit. Inſtita autem eſt tenuiſſima faſciola que pretexta dicitur.allegoricos autem dicit. Alias non vult niſi matronas petitum ire. Quidam notus homo:honeſtus et nobilis. Catone tranſeunte quidam exijt de fornice:quem cum fugeret laudauit et reuocauit. Poſtea cum eum frequentius exeuntem de eodem lupanari vidiſſet: dixiſſe fertur. Adoleſcens ego te laudaui tanq̄ interdum huc venires non tanq̄ hic habitares. Eſto aduerbium conſentientis vel approbantis: Dia:diuina. Catonis:catonem illum cenſoriuꝫ dicit Tetra:odioſa peſſima. Huc ad fornicem. Permolere: violare: polluere: affectare: ſubagitare: vt habemus in Terentio:de ipſo actu turpe dicit. Sic me mirator cūni cupennius albi. Cupennius quidam amator matronaruꝫ ait.hoc modo me laudari nolo.hic familiaritate Auguſti clarus fuit corporis ſui diligens:⁊ ſectator matronarum:alibi autem matronalis dicitur.

¶ Siquis nunc querat ⁊c. Oſtendit ad quod propoſitum Tigellij prodigalitatem ⁊ fuſidij auariciam deſcripſerit:vt ſcilicet oſtendat q̄ dum vitant ſtulti vitia in contraria currunt:quod in de arte poetica ſic dicit. In vitium ducit culpe fuga ſi caret arte. Monet ergo vt ſic vitem⁹ vnum extremum vitioſum ne in alterum precipitemur:ſed circa medium moremur. Malchinus tunicis demiſſis ambulat. Probat idem aliorum exemplis.⁊ ſm nonnullos Mecenatem ⁊ Agrippam tangit. Nam mecenas veſtibus talaribus ⁊ eiſdē tenuiſſimis vtebatur:vnde de veſtibus precioſis quos catullus iactauit dicit Iuuenalis ſatyra duodecima. Precipitare volens etiam pulcherrima.veſtem purpuream teneris quoq Mecenatibus aptam. Nec obſtat q̄ mecenas ſummus amicus ⁊ fautor Horatij erat:quia etiam amicorum vitia moderate notabat: vnde de eo dicit Perſius. Omne vafer vitium ridendo flaccus amico. Tangit ⁊c. Malchinus autem vocatur quia malachos mollem ſignificat. In acronis commētarijs tamen ſcriptū reperi Malthinus:⁊ ſimiliter i porphirionis:a maltha qḋ malachos id ē mollis dicitur. Agrippam autem dicunt vſum veſtibus ad nates vſq deciſas:vnde hic facetus dicitur. Nam facetus is proprie dicitur qui facit vrbane:aut dicit cum geſtu non inuenuſto. Dici autem ſolet de talibus tunicis q̄ nihil ſit eis facetius:quia ſemper ſtant:quando domin⁹ earum ſedet. Demiſſis id eſt deorum miſſis:ſubductis id eſt ſuſum vel ſurſum ductis. Paſtillos a pane per diminutioneꝫ dictos affirmat feſtus pompeius:vt ſit panis ex aliqua admixtione ſuaui. Alij tamen volunt paſtillos hic vnguentum ſignificare. Quidam notus homo ⁊c. Si hanc ſententiam Catonis quā poeta diuinam dicit:intelligas ſic quaſi ſine vitio aut peccato liceat accedere meretrices ⁊ proſtitutas:falſo intelligis:ſed id pretendit Cato ⁊ etiam poeta.q̄ minus malum eſſet ad proſtitutas accedere q̄ alterius torum violare. Qḋ vero Cato hoc ſenſit:patet quia frequentanti lupanaria dixit non debere eum illic habitare. Et poeta in textu dicit hoc faciendum eſſe quando tetra libido vrget:per hoc enim q̄ dicit tetram libidinem ad hoc inſtigare:ſignificat non honeſtum eſſe factum:ſed tolerabile vitium:vnde lex ciuilis non approbat:ſed tolerat in ciuitatibus bonis proſtibula. Non tamen in honeſto loco debeant conſtitui:vnde hic dicitur deſcendere: quaſi ad locum abiectum. Nam ⁊ fornices ſunt ſpecus illi qui ſunt ſub arcubus murorum ciuitatis:aut theatri aut ſub arcubus triumphalibus in quibus proſtitute reſidebant: ⁊ inde fornicari dictum eſt. Permolere ſubagitare:ſatyrica petulantia dicitum eſt. Nam rem veneream ſignificat in qua alter alteri ſuperponitur vt mola mole dum rotatur. Laudarier pro laudari: per paragogen comicam. Mirator:laudator: ⁊ ſectator.ſic Lucanus. Miratorq catonis id eſt imitator. Cupennius de quo porphirio ſic dicit. C. Cuppenius libo Cumanus Auguſti familiaritate clarus corporis ſui diligentiſſimus:ſectator matronarum concubitus. Albi cunni miratorem videt mihi non pro candido dixiſſe:cum vtiq poſſint et vulgares mulieres etiam me

Permolere

retrices cādice eſſe: ſed ad veſtē albā qua matrone maxime vtunt̄ relatū eſt. hec ille. Macte. i. magis aucte. i. cumulate ſignificat: quo verbo in ſacrificijs auctis ⁊ accumulatis vtebantur. ⁊ ad eos quoꝝ virtutē augeri volebāt etiā dicere ꝯſueuerūt. Repertū eſt etiā mact⁹. Nā olim integrū erat. Nunc preter vocandi caſum nullū oſtenderis. Ordo eſt. Si quis querat nunc quo. i. ad quod propoſitū hec res quā de tigellio ⁊ fufidio dixi pertinēt: dicā ſupple ꝙ pertinet illuc. i. ad illud propoſitū ꝙ dū ſtulti vitant. i. effugere conantur. vitia que ſunt in altero extremo. currunt. i. precipites ruunt in contraria. que ſunt in reliquo extremo. Malchinus. i. quidā mollis ⁊ delicatus vt mecenas ambulat. i. ocioſus incedit: tunicis demiſſis. i. deorſuz ad talos vſq; miſſis. eſt alius (vt agrippa ſm quoſdā) qui exiſtens facetus vel volens videri facetus: ambulat tunicis ſubductis. i. ſurſum ductis vſq; ad obſcenū inguē. i. vſq; ad podicē. Rufillus vir ille delicatus. olet paſtillos. i. ſemper odorē habet paſtilloꝝ. i. bonoꝝ odoꝝ. ⁊ gorgonius homo fedus ⁊ incultus: olet hircū. i. fetorē hircinū: maxime ſub alis habet. Unde nil eſt mediū. i. nulli ſeruāt mediū: in quo tamen virtus moralis conſiſtit. Sunt nonnulli qui nolint tetigiſſe. i. polluiſſe ⁊ naturaliter cognouiſſe niſi illas: quaꝝ talos. i. imas ptes crurum: inſtita. i. tenuis faſciola: tegat. i. cooperiat: veſte ſubſuta. i. ſtola habēte inſtitā ſubſutā. hoc eſt niſi matronas que ſtolis albis vtebantur. Contra. i. ecōtrario alius nolit tetigiſſe niſi ſtantē. i. proſtantē in fornice. i. lupanari olēti. i. fetenti. Quidā homo notus. i. nobilis ⁊ iuuenis tū. cū exiret fornice. i. proſtibulo: ⁊ viſo catone vellet fugere. ſententia dia. i. diuina catonis inquit macte. i. o magis aucte virtute. eſto. i. permittatur tibi hoc facere. Nā ſimul ac. i. ſtatim poſtꝙ tetra. i. obſcena libido i. appetitus venereus inflauit. i. incitauit venas ad luxuriā: equū. i. pmiſſuz eſt vos o iuuenes deſcēdere huc. i. ad lupanaria: ⁊ non eſt equū permolere. i. ſubagitare alienas vxores. Cupenius. i. C. cupenius libo: mirator. i. laudator ⁊ ſectator cūni. i. mēbri muliebris albi. i. alba ſtola tecti. hoc eſt matronalis inquit ego nolim me laudarier. i. laudari. ſic. i. ſicut laudat⁹ eſt iuuenis qui non ad matronas ſed ad meretrices acceſſit.

ACRO. ¶ Audire eſt operepreciū ⁊c. Audire inquit que patiunt̄ mechi qui eos odiſtis. fruct⁹ eſt his qui odere mechos audire quantis incōmoditatibus affligant̄. Uel etiā operepreciū eſt audire ꝙ etiā voluptas quā capiunt mechi non eſt plena. Imminuitur autez multis incōmoditatibus. Ordo eſt. Operepreciū eſt audire vos mechos qui non vultis procedere recte ad meretricem: quemadmodū laborent omni parte: ⁊ quemadmodū ſepe cadat hec voluptas inter dura pericula: corrupta multo dolore tā in expendendo pecunias ꝙ̄ propria membra perdendo. Urbane abutitur ennianis verſibus. Ille enim ait. Audire eſt operepreciū procedere recte: Qui rez romanā latiūq; augeſcere vultiſ. Sed illud vrbanius quia cū ennius vultis dixerit. hic non vultis intulerit. Cadat. pertingat. eueniat. quia raro contingunt concubitum matronarum quas amāt. Sepe inter dura pericla que iminent illis. quia inter maxima pericula raro euenit volu-

Audire eſt operepreccium procedere recte
Qui mechos non vultis: vt omni parte laborent:
Utq; illis multo corrupta dolore voluptas:
Atq; hec: rara cadat dura inter ſepe pericla.
Hic ſe precipitem tecto dedit: ille flagellis
Ad mortem ceſus: fugiens hic decidit acrem
Predonū in turbā: dedit hic pro corpore nūmos
Hunc perminxerunt calones: quinetiam illud
Accidit vt quidam teſtes caudamq; ſalacem
Demeteret ferro: iure omnes. galba negabat.
Tutior at quanto merx eſt in claſſe ſecunda?
Libertinarum dico. ſaluſtius in quas
Non minus inſanit ꝙ qui mechabatur. at hic ſi
Qua res qua ratio ſuaderet quaq; modeſte
Munifico eſſe licet: vellet bonus atq; benignus
Eſſe: daret quantum ſatis eſſet: nec ſibi damno
Dedecoriq; foret: verum hoc ſe amplectitur vno
Hoc amat ⁊ laudat: matronam nullam ego tāgo.

Ut quondam marſeus amator originis ille
Qui patrium mime donat fundumqꝫ laremqꝫ
Nil fuerit mi inquit cum vxoribus vnꝙ alienis.
Uerum cum mimis ⁊ cum meretricibus. vnde
Fama maluꝫ grauius ꝙ res trahit. an tibi abūde
Perſonam ſatis eſt: non illud quicquid vbiqꝫ
Officit: euitare: bonam deperdere famam:
Rē patris oblimare: malū eſt vbicūqꝫ. quid inter
Eſt in matrona: ancilla pecces ve togata:

ptas. Ille flagellis ad mortē ce-
ſus. hoc de ſaluſtio videtur dice-
re. Saluſtius enim Criſpus in
fauſte filie ſylle adulterio depre-
henſus ab annio millone flagel-
lis ceſus eſſe dicitur: quem aſco
nius pedianus invita eius ſigni
ficat. Ad mortem autem prope
mortē. Dedit hic pro corpore nū
mos. ne ſtupraretur: ſed melius
ne caſtraretur. Pro corpore au-
tem pro obſcena parte corporis
Hunc permixerūt calones. ſtu Calones
prauerunt. Calones ſunt mini- Lyxe.
ſtri militum: liberi homines. Ly
xe vero ſunt ſerui proprij eorun-
dem. Accidit. ſolet accidere. Teſtes. teſticulos. Caudamqꝫ ſalacem. virgam virilis membri. Sa Salax.
laces dicuntur libidinoſi. ſalacem ergo libidinoſam. dicitur enim membrum illud in quo libido
eſt eſſe ſalſum. alij a ſaliendo dicunt ſalacem. Demeteret abſcinderet. multis (inquit) etiam vi-
rilia amputata ſunt. Iure omnes ſupple factum eſſe dicebant. Galba negabat. Galba iuriſperi
tus ⁊ ipſe ſectator matronarū: qui dicebat non iure factum vt teſtes amputarentur. quia primo
adulterij pena pecuniaria erat. Tutior at quanto merx eſt in claſſe ſecunda. Quanto melius et
tutius eſt vti libertinis comparatione adulterij. Sed dicit tanto ardore fertur Saluſtius in li-
bertinas: quanto mechus in matronas. Ipſi enim ſaluſtio in ſenatu a cenſoribus hoc obiectū
eſt. Tamen ille non ſe matronarum: ſed libertinarum ſectatorem eſſe teſtatus eſt. ⁊ ideo ex ſena
tu expulſus eſt. Quod excuſat idem in catiline bello. Senſus autem hic eſt. Dico tutius eſſe vt
libertine appetantur: ſed ⁊ in ipſis ſi quis propenſior fuerit infamatur vt ſaluſtius criſpus. Qua
res qua ratio ſuaderet in antiquioribus. ꝙ res inuenio. vt ſit ſenſum inquantuꝫ. Qua res deeſt
tenus. ac ſi diceret ea tenus quatenus res ⁊c. Ex ſequentibus enim hoc intelligimus. qua res.
qua ratio. quantum res: quantum ratio. At hic ſi vellet. iungamus vt ſit. Si hic vellet bonus vi
deri. id eſt ſaluſtius ſi vellet ea ratione qua modeſto vti licet largus atqꝫ benignus eſſe: daret
ꝙtum ſatis eſſet: ⁊ ꝙtum ipſa res flagitaſſet. Uerum hoc ſe amplectitur vno. hoc ſibi ſolo blan-
ditur Ut quondam marſeus amator originis. vt quondam inquit marſeus amauit mimam quā
dam originem nomine: in qua patrimonium ſuum expendit. Unde. ex quo amore maiorem pa-
teris infamiam ꝙ profuſionem. Nam meretricibus vti conceditur non amare. Fama malū gra
uius ꝙ res trahit. Fama malum trahit quod grauius eſt ꝙ qđ res familiaris. An tibi abūde ꝑ
ſonam ſatis eſt. zeugma ab inferiori euitare. id eſt non ſufficit tibi euitare perſonam niſi illud vi
taueris quod vbiqꝫ obeſt. Non enī tantūmodo obeſt tibi ſi amas matronam: ſed etiam meretri
cem. Bonam deperdere famam. Hoc ex perſona ſua dicit Horatius intelligi volens ex nimio
mimarum aut meretricum amore vexari quidem cenſum: ſed multo grauiora damna fame acce
dere. Oblimare. detere re: conſumere. tractū a lima qua fabri vtuntur. aut certe a limo. vt ſit ob-
ducere. vt dicimus quedam limo obducta periſſe. Quid intereſt in matrona ancilla pecces. Ne
gat intereſſe quicꝙ vtrum quis in matrona an in ancilla an etiam in adultera delinquat: ſecut⁹
opinionem ſtoicorum: qui omnia peccata paria eſſe dicunt. Neqꝫ enim rei admiſſe quantita-
tem: ſed admittentis voluntatem ſpectant. Pecces ve togata. Matrone que a maritis ob adul
terium repudiabantur togam accipiebant ſublata ſtola propter ignominiam. Toga autem me-
retrici apta eſt. ita enim proſtare ſolebant cū togis puelle vt diſcernerentur a matronis. ⁊ ideo
que adulterij damnate fuerant hac veſte vtebantur. Aliter. Togate dicebantur in publicū pro-
cedere femine adulterij admiſſi cauſa. Alij togatam dicunt libertinam. quia antea libertine to-
ga vtebantur. hec Acro. ASCEN.

¶ Audire eſt operepretium. In hoc textu auctor tria facit.
Primo dehortatur ab adulterio ⁊ matronarum concubitu: oſtendens eos qui matronas ſectan
tur raro libidinem ſuam explere: aut voluptatem conſequi: propter cuſtodiam matronarum. ⁊
ꝙ quando intentum obtinuerunt in maximo periculo ſint: ⁊ ſepe multos dolores pati. Nā alius
eorum cogitur ſe precipitare de tecto aut per feneſtram. alius flagellis ceditur vſqꝫ prope mor-

tem.alius ſpoliatur abillis qui ad hoc inuigilant.alius coactus eſt corpus ſuū ⁊ maxime virilia
redimere ab auaro marito.alius ſtupratur:quodvitiū turpitudinis ⁊ innominabile dicitur.aut
vrina conſpergitur.Alius teſticulos ⁊ caudā virilē amittit.Secundo oſtendit amores in liber-
tinas eſſevitioſos ⁊ ſepe damnoſos.⁊ hoc exemplo ſaluſtij hyſtoriographi:qui cū libertinas per
dite amaret ⁊ patrimoniū ſic conſumpſiſſet:nec vereretur earū amores fateri ex ſenatu expul-
ſus eſt ⁊ infamis habitus.Tertio exemplo marſei probat meretricios amores eſſe cauſaz fame
bone ac rei familiaris perdende.vnde concludit non ſatis eſſe perſonā certā in peccato fugere
ſed oportere ipſum peccatū in quacunq; perſona deuitare.Illud aūt q̄d intereſt in matrona ⁊c.
Acro ſm ſtoicoꝝ diſciplinā eſſe dictū docet.qui dicunt omnia vitia eſſe paria.Contra quos eſt
tamen ſequens fere ſatyra.vnde oportebit dicere poetā more poetico diuerſas opiniones reci-
tare.aut ſenſum eius fuiſſe ꝙ non refert in qua perſona quis peccat:cū ſine peccato eſſe nō poſ
ſit.ꝗuis grauius ſit in vna perſona q̄ in alia.Prima dictarū partiū eſt in principio.ſecunda ibi
Tutior at quanto.Tertia ibi.Ut quondā marſeus.Primoꝝ duoꝝ verſuū duplex eſt ſenſus.Pri
or vt ſit.o vos qui non vultis mechos procedere recte.i.habere bonū proceſſum ⁊ proſperitatē
operepreciū eſt.i.dignū opera hoc eſt vtile ⁊ iucundū eſt tanq̄ res habens in ſe preciū ⁊ merce
dē laboris:audire qualiter in omni parte laborent.Et ſic videtur intelligere Acro.⁊ ita legi de-
bet:ſicut etiā ipſe legit in actō mechos.vel in eodē ſenſu poteſt legi mechis in datiuo.vt ſic:vos
qui non vultis votuz ⁊ inſtitutū procedere mechis recte:operepreciū eſt audire.Alius ſenſus
eſt.o vos qui non vultis procedere ad ſcorta veſtra recte.i.directa via ⁊ publica:ſed ſinuoſo fle-
xu ⁊ ſecreto itinere operepreciū eſt vos audire in quanto periculo ⁊ q̄ modica voluptate tales
ſint.⁊ tunc mechis erit datiuus localis.vt ſit.qui non vultis procedere mechis.i.ad mechas ⁊
concubinas ſeu ſcorta veſtra:recte ⁊c.Dura pericla.per ſyncopā pro pericula.Nūmos pro cor-
pore.vel ne ſtupretur aut occidatur.vel ne caſtretur.⁊ hoc vltimo modo poneretur totū pro par
te.corpus pro membro virili.Caudā ſalacē a ſaliendo potius dici volunt ꝙ membrū illud in libi
dine ſaliat.Galba negabat eē iure factū.In qua re amare Seruiū galbā iuriſcōſultū poeta no
tat quaſi contra manifeſtū ius pro adulteris reſponderet:quia ⁊ ipē adulter eſſet.Tutior at quā
Claſſis to merx eſt in claſſe ſecunda.Claſſis precipue duo ſignificat.primo cōgregationē pluriū nauiū
ꝗq̄ pro vna naue etiā apud Uirgiliū interdū accipiatur.⁊ ſunt qui volunt a ſonitu aquaruz in-
ter naues fractarū nomen accepiſſe.Alij aūt a ligno quod greci calon vocāt.vnde;⁊ cala pro fu
ſte lignea quā milites interdū portant accipitur a lucilio cū dicit.Frāge calā miſer vt caleas.i.
frange baculū tuū ⁊ fac ignē vt caleas.Inde aūt dicūtur calones:q̄ baculos poſt dn̄os ſuos por
Calones. tant.Secūdo accipit̄ claſſis ꝓ portiūcula alicu⁹ multitudinis in varios ordines ꝓ diuerſis me
ritis ⁊ officijs diſtincte.vnde apud quintilianū precipiūtur diſcipuli debere in claſſes diſtribui
vbi ergo vulgo dicitis.ego ſum de primo aut de ſecundo loco.doctius diceretis.ego ſum de pri
ma aut ſecunda claſſe.Liuius aūt oſtendit quinq; fuiſſe militū claſſes in exercitu romanoꝝ.⁊ in
de reor claſſica dicta:tubarū clangores quibus milites vt in claſſes ſuas eant ⁊ ad hoſtium tur-
mas agminatim procedant exhortantur.Totus aūt muliebris ſexus in tres claſſes diſtribui po
teſt ſm ꝙ tres ſunt ſtatus hominū.Nā omnis homo aut liber genitus eſt ⁊ in nullā ſeruitutez
redactus.⁊ ſic dicitur ingenuus ⁊ liber.aut in ſeruitute natus aut in ſeruitutē redactus.nūc ta
men manumiſſus eſt ⁊ libertate donatus ⁊ ſic libertinus eſt.Aut adhuc in ſeruitute tenetur:⁊
tunc ſeruus dicitur.Sic ⁊ in mulieribus matrone ingenue ⁊ libere ſunt ⁊ primā claſſem faciūt.
libertine ſecundā.ancille tertiā.Dicitur aūt matrona(vt aulus gellius vult)que vt mater fiat ī
vxorē ducitur.ꝗuis nondū mater ſit.Et qui poetā in illo verſu Eſt in matrona ancilla pecceſve
togata.volunt de his tribus claſſibus loqui:dicunt togatā pro libertina capi.Alij aūt aliū ordi
nē attendentes accipiendā putant pro deprehenſa in adulterio:⁊ propterea infami.ſicut in ſe-
cunda ſatyra Iuuenalis patet.vbi dānate propter adulteriū oſtendunt̄ accipere togā more me
retricū.vnde bonus ordo eſſet vt dicatur nihil intereſſe q̄tū ad fame ⁊ rerū perditionē:an quis
peccat in matrona.i.libera ⁊ coniugata.an in ancilla.i.ſoluta ſed non proſtituta.an vero in to-
gata.i.infami ⁊ proſtituta.Cū tn̄ grauius ſit peccatū in matrone corruptione q̄ in ancille.⁊ in
ancille q̄ in meretricis concubitu.Ordo eſt.O vos qui non vultis mechos.i.adulteros proce-
dere.i.habere proceſſum ⁊ proſperitatē.recte.i.ad libitū eoꝝ.vel ſic.o vos qui non vultis cona-
tū procedere:recte.i.proſperari mechis.i.adulteris.vel vt dixi ſic.o vos qui non vultis procede
re.i.proficiſci.recte.i.recta via:mechis.i.ad mechas.vt ſit datiuus localis.operepreciū eſt audi
re ⁊c.Inter has conſtructiones ne te incertū faciā meo iudicio prima preferenda eſt:⁊ ei⁹ ſen-

ſus eſt.o vos qui odiſtis mecbos ⁊ non vultis eos proſperare:audite aduerſitates quas patiun
tur. Ideo autem alloquitur eos qui adulterium non amant.quia adulteri non libenter audiunt
ſua incommoda.⁊ ſm banc lectionem dicendum eſt mecbos in accuſatiuo. Ad quod dicendū
multum nos inuitat.ꝙ bi duo verſus ſumpti ſunt ex ennio:apud quem accuſatiuus preconſtru
itur illi verbo procedere cum dicit. Audire eſt opereprecium procedere recte qui rem romanā
vultis ⁊c. Legamus ergo ſic. O vos qui non vultis mecbos.i.adulteros procedere recte.i. ba
bere rectum proceſſum ⁊ proſperitatem:opereprecium eſt.i.iocundū ⁊ res digna labore audire
vt.i.qualiter:mecbi ſupple laborent.i.in periculo ⁊ labore ſint et omni parte.ꝗ pro et:vt.i.qua
liter voluptas quam babent in peccato adulterij cadat.i.accidat:contingat illis corrupta.i.di
minuta multo labore propter multos labores.⁊ cadat illis rara ⁊ ſepe inter dura pericla.i. peri
cula.vnde bic.i.vnus eorum dedit ſe precipitem tecto.i.precipitauit ſe de tecto:marito ſcilicet
aduentante ſubito.ille.i.alius ceſus eſt.i.percuſſus eſt flagellis vſq; ad mortem excluſiue: ſicut
de ſaluſtio narratur.bic.i.alius fugiens decidit in acrem.i.vebementem ⁊ immitē turbam pre
donū: qui noctu vias publicas per quas ille fugere putauit obſident.bic.i.alius : dedit nūmos
pro corpore ne ſtupretur.vel pro membro virili ne caſtretur.calones.i.miniſtri militū: permin
xerunt bunc.i.alium.i.vrina fedauerunt:aut ſtupro ſodomitico polluerunt. quinetiā illud acci
dit vt quidā maritus ſcȝ demeteret.i.abſcinder et ſicut meſſores berbas abſcindūt.ferro.i.cul
tro ferreo:teſtes.i.teſticulos:⁊ caudā.i.virgā:ſalacem.i.libidinoſam . boc eſt membrum virile
Omnes ſupple dicebant factū ſupple iure.i.iuſte ⁊ ſm iura. Sed galba.i.ſeruiꝰ. galba iuriſcon
ſultus negabat ſupple iure factū eſſe.qꝛ cū ipe eſſet adulter ⁊ matronarū ſectator nolebat adul
teros tā acriter puniri. At pro ſed:quanto tutior.quaſi dicat multo tutior eſt merx.i.res famili
aris in ſecūda claſſe.i.in ſcdo ordine mulierū. Hic nota ꝙ pulcbre vſus ē auctor vocabulꝰ vtriq;
ſignificato buiꝰ nois claſſis ꝯuenientibꝰ. Nā merx:cis.eſt res quā mercatores ꝑ claſſes traducūt
venalē.vñ bñ dixit.merx eſt in claſſe ſecūda.⁊ allegorice loquitur de re illa quā babemꝰ in ſtatu
libertinarū.vnde ſe exponit auctor dicens.ego dico in claſſe libertinarū.i.mulierū libertine cō
ditiōis.i.ꝗ ingenue ſūt neq; ancille:ſȝ medio mō ſe bñt.qꝛ ancille fuerūt:ſȝ libertine facte ſunt.
vnde potiꝰ libertine ꝙ libere dicunt.in quas.i.circa quas libertinas. Saluſtiꝰ.i.ſaluſtiꝰ criſpus
nobiliſſimꝰ byſtoriograpbus:non minus.i.ita inſanit:ac.i.ſicut qui mecbatur.i.adulteriū com
mittit. At pro ſed.ſi bic videlicet ſaluſtiꝰ vellet eſſe erga libertinas amicas ſuas:bonꝰ.i. cōmo
dus atq; benignus.i.beneficus.eatenus ſupple:qua.i.quatenꝰ res.i.patrimoniū eiꝰ ſuaderet: ⁊
qua.i.quatenus:boc eſt inquantū.ratio ſuaderet.i.permitteret.ꝗ pro ⁊:qua.i.quatenus vel in
quantum licet.i.licitū eſt vnicuiq; eſſe munifico.i.muneris largitori.ipſe daret ſupple tantum
quantum eſſet ſatis.nec pro et non.⁊ non foret.i.eſſet ſibi damno.i.ad damnū. ꝗ pro ⁊ dedeco
ri.i.ad dedecus ad infamiam.verūȝ pro ſed.ipſe ſaluſtius ſupple:amplectitur.i.palpat ſe. boc eſt
placet ſibi.boc vno ⁊ amat ⁊ laudat boc vno ſe ꝙ poteſt dicere.matronā nullā ego tango . nul
lam pro non ⁊ vllā.ego non tango.i.polluo corrumpo.vllā matronā.i.coniugē legitimā alicuiꝰ
liberi bominis.vt.i.quemadmodum marſeus ille.i.notiſſimus amator originis.i. mime ⁊ me
retricis ſic dicte:qui donat.i.donauit: patriū fundū.i.oēm rem imobilē quā a patre ſuo ſucceſ
ſione bereditaria ſuſcepit:cuiuſmodi ſunt arua ⁊ vinee.ꝗ pro ⁊ patriū larē.i.domū paternam:
inquit.i.dicit. Nil.i.nulla res venerea.vel nullum commercium naturale fuerit.mi.i. mibi vnꝙ
cum alienis vxoribus . Nota a genitiuo mis fit mi in datiuo . quo Virgilius ⁊ Horatius ſatis
crebro vtuntur.mis autem in vſu non eſt. A genitiuo autem mei:fit datiuus mibi. Itē vxor di
citur quaſi vnxor.quia limen per quod noua nupta domū mariti intrauit ſolebat contra malefi
ciū lupino adipe inungi.ſed ad ordinē reuertamur.verū cū mimis ⁊ cū meretricibus . bec ver
ba poſſunt eſſe marſei.ſed potius videntur eſſe poete reſpondentis marſeo in boc ſibi applau
denti:ꝙ rē non babuerit cū alienis vxoribus.vnde conſtruamus ſic vt dicat poeta. verū ꝑ ſed.
o marſee res fuit tibi cū mimis ⁊ circulatricibꝰ cātatricibꝰ ſaltatricibꝰ ⁊ cū meretricibꝰ.vnde.i.
ex quarū cōmercio fama.i.nomen trabit.i.attrabit ſibi grauius malū.i.damnū ⁊ iacturā ꝙ̄ res
.i.ꝙ̄ ſit damnū rei familiaris ſm Acronem:vel ꝙ̄ res.i.ꝙ̄ res familiaris ſupple trabat . boc eſt
plus de fama ꝙ̄ de rebus perditur in meretricio concubitu.qui licet vili precio cōparetur:inbo
neſtꝰ tñ eſt ⁊ infamē facit. An o marſee tibi ſatis eſt abūde euitare ꝑſonā.i.certā ꝯditionē muli
erū.vt ſolas matronas ⁊ vxores alienas. ⁊ non euitare illud qđ officit.i.nocet vbiq; . ⁊ boc ſm
Acronē.vel ſic.⁊ non euitare vbiq;.i.in quacūq; ꝑſona qđ officit.i.qđ contra boneſtatē ⁊ ꝓſpe
ritatē rerū tuarū facit.⁊ qđ ſic intelligatur patet ex ſequentibꝰ.vñ ſubdit . Deperdere bonā famā

⁊ oblimare id eſt abradere ⁊ diminuere rem patris.i.patrimoniū eſt malū vbicūq̃.i.in quacū-q̃ ꝑſona ſup.fiat. Quid intereſt.i.q̄ differētia eſt an tu pecces ī matrona.i.libera ⁊ cōiugata.an
Ob in ancilla:ve pro vel in togata.i.in infami ⁊ ꝓſtituta.hic nota ꝙ ob.duo ſignificat ꝓpter ⁊ ꝯtra
Officium vt feci hoc ob amorē:tui.i.ꝓpter amorē in te:⁊ inde dr̄ officiū illud exercitiū ⁊ opus ob qḋ.i.ꝓ-
Officio pter qḋ quid factū eſt:⁊ ſic in bonā ꝑtē accipitur. Officio aūt eſt ꝯtra facio:hoc eſt ꝯtra vtilitatem alterius:⁊ obſum.i.contra vtilitatē ſum.i.noceo:ſic obſto cōtra ſto ⁊ multa alia:vñ hic quicquid officit.i.nocet. Item nota ꝙ q2 Hora.voluit vti ſtilo pedeſtri ⁊ familiari quali in familiari ſermone vtimur:ideo ſtuduit facere verſus non multū a proſa diſcrepantes. verſus enim dicuntur:q2 poſt certos pedes a fine vnius linee vertimur ad principiū alterius linee.ipſe autē interdum ſic fecit verſum ꝙ vna pars dictionis maxime compoſite eſſet in fine vnius verſus ⁊ alia in principio alterius.ſicut hic intereſt diuiditur:⁊ alibi iureiurando.

Villius in fauſta ſylle gener:hoc miſer vno
Nomine deceptus:penas dedit vſq̃ ſuperq̃
Q̃ ſatis eſt:pugnis ceſus:ferroq̃ petitus:
Excluſus fore:cū longarenus foret intus.
Huic ſi mutonis verbis mala tanta videnti
Diceret hec animus.q̇d vis tibi?nūquid ego a te
Magno prognatū depoſco conſule cūnum:
Velatūq̃ ſtola mea cū deferbuit ira?
Quid reſpōderet:magno patre nata puella eſt.
At quāto meliora monet pugnātiaq̃ iſtis
Diues opis natura ſue:tu ſi modo recte
Diſpenſare velis:ac non fugienda petendis
Immiſcere:tuo vitio rerū ne labores
Nil referre putas?quare ne peniteat te
Deſine matronas ſectarier:vnde laboris
Plus haurire mali eſt q̃ ex re decerpere fructus
Nec magis huic inter niueos virideſq̃ lapillos
Sit lȝ hoc cherinte tuū:tenerū eſt femur aut crus
Rectius:atq3 etiā melius perſepe togate.
Adde huc ꝙ mercē ſine fucis geſtat aꝑte:
Qḋ venale hȝ oſtendit:neq3 ſi quid honeſti eſt
Iactat:habetq3 palam:querit quo turpia celet.

Acro ¶ Villius in fauſta. Pro eo qḋ eſt in matrimonio fauſte. Noīe ſemꝑ incerta pro certis. Nā fauſta ſylle filia tito ānio miloni nupta eſt:vt ſupra expoſui. Alibi. Me dulcis dñe muſa licinie:pro Terētie. Et malthin⁹ tunicis demiſſis ambulat.ꝓ mecenas. Et hic. Villius in fauſta.i.annius ī fauſta:eodē numero ſyllabarum cōmutationē nominū fecit. Sylle gener. Nō vere gener:ſed q̄a filiam ſylle ſtuprauit ita frequēter:vt gener eſſe videretur. Naȝ longarenū habuit maritū. Hoc miſer vno nomīe deceptus:ꝙ filia ſylle eſſet hominis potētis et clari ſperās talis viri filiā caſtā eſſe victurā:nec vnq̄ poſſe peccare. Fauſta dicebatur filia ſylle Hanc cū villius impetraſſet vxorem:forte longaren⁹ adulter domi eiuſdem puelle erat:ita villi⁹ colliſus eſt plagis:⁊ nihilomin⁹ eā poſtea tenuit apud ſe propter nobilitatē. Annius milo maritus fauſte cornelij ſylle filie:qui rediens a cena a familia longareni adulteri vxoris ſue ante edes ſuas ne adulterium deprehenderet pugnis ceſus eſt ⁊ ferro petitus. Excluſus fore.a familia longareni mechi. Et notandum fore numero ſingulari. Terentius in adelphis. Quidnam concrepuit fores. Item Cicero pro Cor.aperuit forem ſcalarū. Sȝ ex ṽbis accuſatoris ridēter vt in flaccina:ſtrāgulauit poſuit Huic.i.villio. Si anim⁹ loq̄ret ex verbis mutonis. Muto aūt dr̄ mēbrū virile vt Lucilius lib.viij. Leſo iam lachrymas mutoni exterget amica: Magno prognatū ꝯſule cūnum. De ſtirpe magni ꝯſulis ortundū. Velatūq̃ ſtola:proprie toga mulieris ſtola dicitur. Et notandū in hoc ṽſu ꝙ toga ⁊ ſtola cōmunem ſylla

bam fecerint. At quanto meliora monet. i. q̄to meliora monet natura tuis ſenſibus: que abun-
dat neceſſarijs. his ſcʒ que vſus exigit. abūdat aūt ſi ſis bonꝰ diſpenſator. i. ſi tu his recte vſus fu-
eris. Diues opis natura ſue. i. q̄ nata, ꝓprijs opibꝰ abūdat: qm̄ q̄tū eſt in ipa nō denegat volupta-
tē ſimplr acq̄ſitā. Modo: tm̄mō cū rōne velis viuere. Ac nō fugiēda petēdis immiſcere. Si no-
vis immiſcere ea q̄ debes fugere vel petere. Tuo vitio rerūne labores Nil referre putes? Tu pu-
tas nihil intereſſe vtrū tuo vitio labores an nature? Neſtro vitio laboramꝰ ſi dolemꝰ cū deſit faſia-
nꝰ. rerū natura laboramꝰ: ſi dolemꝰ cū deſit panis. Alij dicūt vitio nr̄o laboramꝰ matronā ꝯcupi-
ſcentes: rerū vitio ſi vſus femīe nō adeſt. Vñ: a quo. vt: genꝰ vñ latinū. Nō eſt aūt loci ſʒ ꝑſone.
Haurire: acq̄rere ꝑcipe. q̄ ex re decerꝑe fructꝰ. ex īpetratōe plꝰ mali accipit q̄ amat nobilē ſi fue-
rit dep̄hēſus q̄ fructꝰ ſi īpetrauerit. Nec magis huic. i. nobili: ⁊ ſermonē ſuū ꝯuertitit ad puerū
cherintū pulcherrimū hoc tpe. i. nec magis erit tuū femur o cherinte tenerū aut crus rectuʒ ſi
inter niueos virideſq́ʒ lapillos iacueris. Hic aūt docet: natura non ornatu pulchras eſſe mulie-
res. Hic aūt cherintꝰ dicit̄ illis tēporibꝰ fuiſſe proſtibulū pulcherrimū. proſtibulū dicit̄ ſcortū.
Fuit aūt puer hic inſignis facie atq́ʒ candore. Ordo eſt. Nec femur aut crus eſt magis teneruʒ
huic. i. nobili inter niueos ⁊ virides lapillos. licet o cherinte hoc ſit tuū. cuʒ rectius femur atq́ʒ
etiā meliꝰ crus ſit perſepe togate. Virideſq́ʒ lapillos. margaritas. Adde huc. i. ad cōmoda eoꝝ
que ſimplici cōtenti ſunt femina ⁊ nullo lenocinio formata. Sine fucis geſtat aperte. i. ſine ve-
lamine ſimulationis. Fucus genꝰ eſt herbe marine vnde lana inficit̄. Et in carminibꝰ Horatij. Fucus
Nec amiſſos colores lana refert medicata fuco. Et Virg. Alba nec aſſirio fucatur lana colore.
Inde etiā corrupte merces fucate vocant̄: ⁊ pro dolis ⁊ fraudibꝰ Terentiꝰ in eunucho. Fucū fa-
ctū mulieri. Nec ſi quid honeſti eſt. i. pulchri. vt poeta. Et quocūq́ʒ deꝰ circū caput egit honeſtū
Matrone inquit ſi q̄d honeſti habent id ſolū oſtentant: q̄d turpe eſt magnopere occultant. Nō
ita ſit in meretricibꝰ: q̄ aliq̄n ⁊ pulchriores ſunt. iactat habetq́ʒ palā vt diuites matrone faciūt. ASCEN.
¶ Villius in fauſta ⁊c. Hic auctor exemplo villij oſtēdit q̄ periculoſum ſit nobiles mulieres
ob nobilitatē ipam ſectari. monſtratq́ʒ ꝙ quantū ad exigentiā nature nihil referat nobilis an
ignobilis fuerit mulier. ꝙ aūt nobilē ſectamur etiā difformē: ⁊ vulgarē ſepe candidiorē pro ex-
plenda carnali voluptate refugimꝰ: id inquit ex noſtro vitio non ex rerū vitio ſeu exigentia na-
ture prouenit. Natura eñ ſolū petit defectū ſuppleri ⁊ ſuperfluū euacuari. Ad quā rem accidē-
tia reſpectiua nihil faciunt. qualia ſunt eſſe filiam conſulis. habere affines cognatoſq́ʒ nobiles.
Deinde pulchre admonet vt deſinamꝰ matronas ſectari. cū ſepe numero minꝰ pulchre ſint q̄ ꝓ-
ſtitute. ⁊ ſemper plus peccati pluſq́ʒ periculi ſit in ipſis q̄ in meretricibꝰ. Q̄d aūt matrone que-
dā pulchriores videantur. hinc ſit quia fucate ⁊ exornate ſunt: ⁊ partes quas pulchras habent
oſtentant: ⁊ quas difformes occultant. Cū meretrices omnia nuda habeant ⁊ nihil celent. Ce-
terū meminerimꝰ ꝙ poeta non intendit nos ad meretricū amplexus inuitare: ſed eos qui con-
tinentes viuere nolunt: monet vt potius proſtitutas querant q̄ matronas. Exemplū autē villij
ab Acrone inculcate ⁊ confuſe recitatur. vnde tres videntur cōmentarij ſententias recitare:
quarū primā tenet porphirio qui dicit. Villius pro annio dicitur. Annius aūt milo maritꝰ fuit
fauſte cornelij ſylle filie: qui a familia longareni rediens a cena ante edes ſuas ne adulterium
deprehenderet pugnis ceſus ⁊ ferro eſt petitus: quē ait nulla alia re in hanc iniuriā ac cōtume-
liā recidiſſe q̄ ꝙ magne nobilitatis vxorē habere affectauerit. hec ille. in quo cū acrone concor-
dat. Notū aūt eſt poetas licētioſe interdū nomen vnius pro alterius nomine vſurpare. vt apud
Virgiliū pollucis habenis. pro caſtoris. reuocato ſanguine teucri. pro dardani. Et manibꝰ pro-
gne pectus ſignata cruentis. pro philomene. ſed ſatyricis quibus ſub proprio nomine vetitum
eſt vitia reuelare: licitū eſt nomina cōmutare. vnde hic villius ponitur vbi deberet poni anniꝰ
quod ſeruato eodē metro fieri poteſt: ⁊ tunc gener proprie caperetur. quia anniꝰ reuera gener
ſylle fuit. Secunda ſententia acronis eſt ꝙ longarenus fuit maritus fauſte: ⁊ villius adulter. q̄
cū maritū abſentē putaret ad fauſtā accedens deprehenſus ⁊ ceſus eſt. Tertiā ponit Landinus
Cuius verba ſunt. Ego potius credo villiū ⁊ longarenū duos fuiſſe adulteros ⁊ riuales: ⁊ ſic vil-
liū a riuali ceſum. Nā ꝙ ait ſylle gener loquitur ex deſiderio villij. non ꝙ eſſet gener: ſed ꝙ eſſe
cuperet. Sic Virgilius ſecūdo eneid. de chorebo qui nondū gener fuit ſed affectabat eſſe. Qui
gener auxiliū priamo phrigibuſq́ʒ ferebat. Harū expoſitionū aut primā aut vltimam accipere
poſſumus. Gener eſt maritus filie noſtre. Muto. membrū virile hic ſignificat. ſicut in obſceno Muto
carmine virgilij. mutinū. Barbari aūt putant arietē ſignificare aut veruecē. Niueos lapillos
id eſt vniones, virideſq́ʒ, vt ſmaragdos. Sit licʒ hoc cherinte: Apoſtrophe eſt. i. ꝯuerſio ſermo

nis abſentem. Dicunt cõmentarij cherintum proſtitutum fuiſſe pulcherrimum. Ego vero ſi no-
ui ingenium poete. potius dicam: iuuenem delicatum fuiſſe qui brachia ⁊ crura ſua oſtentabat
tanq̄ pulchra: cum exilia haberet: ⁊ ita ſatyrico ſale cherintum potius defricat. q̄ eius ſpeciem
reuera laudet. Cetera patebunt in conſtruendo. Ordo igitur eſt. Uillius id eſt annius milo ge-
ner ſylle ſcilicet cornelij ſylle: ⁊ totiens fauſtam filiam eius ſubagitauit vt maritus eius videri
poſſit. Uillius inquã miſer deceptus: id eſt illuſus in fauſta ſylle filia. hoc vno id eſt hoc ſolo no
mine. ꝙ eſſet filia ſylle. dedit id eſt luit penas: vſq; id eſt quantum ſatis eſt. q; pro et: ſuper id eſt
vltra: ⁊ ſupra q̄ ſatis eſt: exiſtens ceſus pugnis. ⁊ petitus id eſt inuaſus: ferro id eſt armis ferre
is. exiſtens inq̄ excluſus: fore id eſt a ianua propria. ſi pro villio annium ponis. aut ab ianua ami
ce adultere ſi pro ipſo villio ponatur. cum id eſt quando: longarenus id eſt adulter: foret id eſt eſ
ſet intus: ⁊ fecerat ſeruos ſuos obſeruare portam ne maritus accederet: ⁊ ſi vellet violenter in
trare iuſſerat vt eum cederent: ſicut etiam fecerunt. Si animus id eſt ratio diceret villio ſeu an
nio: videnti id eſt conſideranti. tanta mala que paſſus eſt propter matrimonium nobilis mulie-
ris. hec ſcilicet ſequentia: verbis mutonis. id eſt mẽbri virilis. quod etiã mutinũ dicit. i. tanq̄ ip
ſum membrum ad ipſum loquatur ⁊ dicat. O villi vel o anni quid vis tibi? Nunquid cum mea
ira id eſt prurigo venerea. vel excitatio libidinis: deferbuit id eſt multum caluit: ego depoſco a
te cũnum id eſt membrum muliebre: prognatum magno conſule id eſt filiam conſulis: ⁊ velatũ
id eſt abſconditum: ſtola id eſt veſte candida matronarum? In his verbis videtur tertia ſenten-
tia approbari. vt villius ⁊ longarenus ambo adulteri ⁊ riuales dicantur. quia ſi maritus eſſet
fauſte: non eam peteret quotiens ad venerem excitaretur: ſed eam haberet. Si ergo membrũ
virile hoc interrogaret villium: quid reſponderet? oſtendit poeta ꝙ reſponderet puella ſcilicet
fauſta eſt nata id eſt progenita magno patre. ſcilicet a cornelio ſylla conſulari viro. At pro ſed:
quanto meliora ⁊ pugnantia id eſt contraria: iſtis id eſt turpibus concupiſcentijs natura diues
ſue opis id eſt facultatis: monet id eſt cohortatur. quaſi dicat. multo meliora monet natura: que
non nobilem. ſed qualemcunq; puellam deſiderat niſi ratione gubernetur. Tu quicunq; es. ſi
modo id eſt dummodo velis diſpenſare recte id eſt cum ratione: ⁊ non immiſcere id eſt confun-
dere fugienda id eſt mala que fugi debent. petendis id eſt bonis que petenda ſunt. putas nil re
ferre id eſt nihil intereſſe. an tu labores id eſt ad vitium traharis aut pecces: tuo id eſt proprio
vitio. quod ex mala concupiſcentia animi tui naſcitur. ne pro an: labores ſupple vitio rerum id
eſt exigentia nature: aut ex diſpoſitione rerum. quaſi dicat tu debes ſcire magnam eſſe differẽ-
tiam inter vitia que ex propria malicia ⁊ petulantia animi committis: ⁊ inter ea que ex imbe-
cillitate nature aut difficultate rerum ꝑpetras. Quare ne peniteat te deſine: ſectarier id ẽ ſecta-
ri: matronas id eſt vxores alienas. vnde. i. ex quarũ commercio eſt id eſt datur: contingit hau-
rire id eſt accipere: plus mali id eſt nociui ⁊ pernicioſi laboris (non eni omnis labor malus ẽ)
q̄ eſt haurire fructus id eſt fruitiõis ⁊ voluptatis. ex re id eſt ex ipſo facto adulterij. Nec femur
eſt magis tenerum huic id eſt nobili matrone. nec crus eſt rectius: huic id eſt nobili matrone
inter niueos lapillos: hoc eſt inter margaritas ſeu vniones: q; pro et virides lapillos id eſt ſma
ragdos aut ſimiles id eſt propterea ꝙ lapillis precioſis exornetur matrona: non ideo habet pul
chriora membra. licet o cherinte puer de corpore tuo ſuperbiens: tuum ſupple crus aut femur
ſit hoc id eſt tale: hoc eſt tenerum ⁊ rectum. ⁊ iſtud per parentheſim interponitur. Deinde con-
tinuat principalem conſtructionem dicens. atq; etiam id eſt inſuper: crus vel femur togate: id
eſt meretricis publice ⁊ infamis eſt perſepe id eſt valde ſepe. melius id eſt pulchrius ⁊ decenti⁹
Adde id eſt adijce: huc id eſt ad hanc differentiaꝫ meretricis a matrona. ꝙ meretrix ſupple ge
ſtat id eſt portat: mercem id eſt carneꝫ ſuam venalẽ: aperte id eſt nude: ſine fucis id eſt ſine adul
terinis coloribus ⁊ ſine exornatione doloſa: ⁊ oſtendit illud quod habet venale. Neq; pro ⁊ non
Et ſi quid id eſt aliquid: honeſti id eſt pulchri in ea eſt. ipſa non iactat ⁊ habet palam: ⁊ querit
ſupple medium quo celet id eſt occultet turpia. hoc eſt publica peccatrix non oſtentat ſolummo
do pulchra membra ſua ⁊ occultat turpia: ſed omnia aperta ⁊ nuda gerit. Matrona autem ſi q̃d
pulchri habet id oſtentat ⁊ inde ſe iactat. ſi quid autem turpis id occultat. Quibus omnib⁹ non
aliud vult dicere poeta: q̄ ꝙ non allicimur ad amandas matronas propter pulchritudinem ea-
rum. quia meretrices ſepe pulchriores ſunt: ⁊ ſi matrone pulchriores videntur: hoc ideo eſt ꝙ
pulchra membra ſua oſtentant: ⁊ turpia occultant ⁊ ornant. Et ita magis peccamus ex opinio-
ne noſtra: q̄ ex rerum differentia. quocirca exemplo vulgari mouet ne capiamur altius inſpici-
endum eſſe corpus matrone. vnde ſequitur.

¶Regibus hic mos eſt ꝛc. Reges quando emunt equos operiunt eos: ne pulchritudine in ducti aut cluniū aut faciei emant equū pedibus mollioribus. Hoc ergo dicit vnūquēq; debere id facere circa contemplationē mulieris vt magis vtilitatē ꝙ ſpeciē forme ſectetur aut natiū. Ne ſi facies. Ordo eſt. Ne ſi facies decora fulta molli pede inducat hyantē emptorē. q: hiantes in bona non cernim⁹ vitioſa. Inducat: decipiat. Hiantē: cupientē. Quo pulchre clunes. clunes dixit feminino genere. ſed Iuuenalis hic clunis dixit. qð tenem⁹. Nec corporis optima linceis. ACRO.

Regib⁹ hic mos ē: vbi equos mercantur opertos
Inſpiciunt: ne ſi facies: vt ſepe: decora
Molli fulta pede eſt: emptorem inducat hiantē.
Quo pulchre clunes: breue ꝙ caput: ardua ceruix
Hoc illi recte: nec corporis optima linceis
Contemplere oculis: hypſea cecior: illa
Que mala ſunt: ſpectes. o crus. o brachia. verum
Depygis: naſuta. breui latere: ac pede longo eſt.
Matrone preter faciem nil cernere poſſis:
Cetera: ni catia eſt: demiſſa veſte tegentis.
Si interdicta petes vallo circundata (nam te
Hoc facit inſanum) multe tibi tum officient res
Cuſtodes: lectica: ciniflones: paraſite:
Ad talos ſtola demiſſa: ꝛ circundata palla
Plurima: que inuideant pure apparere tibi rem.
Altera nil obſtat: choīs tibi pene videre eſt
Ut nudam: ne crure malo: ne ſit pede turpi:
Metiri poſſis oculo latus: an tibi mauis
Inſidias fieri: preciumq; auellier ante
Quā mercem oſtendi: leporem venator vt alta
In niue ſectetur: poſitum ſic tangere nolit
Cātat: ꝛ apponit. meus ē amor huic ſimilis: nam
Tranſuolat in medio poſita ꝛ fugientia captat.
Hiſcine verſiculis ſperas tibi poſſe dolores
Atq; eſtus curaſq; graues e pectore pelli:

Lince⁹ qdā tātā vim in acumie oculoꝝ dr̄ habuiſſe: vt trās pari etē videret. ꝛ dū ſtaret in ſicilia videret claſſes de aphrica exeū tes. Sēſus eſt. Noli inqt nimiū acute eligēdo q̄ bona ſunt: in ea q̄ ꝯtraria ſunt cec⁹ eſſe. hoc ē de hes in vtraq; pte iudiciū hr̄e. Hypſea cecior. matrona qdā fu it vitioſis oculis. O crus: o bra chia. neſcio cur laudas cr⁹ ꝛ bra chia. ſȝ hȝ vitia inf nates: ꝛ po tes eā ꝯtēnere. Depygis .i. ſine natib⁹. Pyga em̄ ē ps corpis po ſterior. aut certe cū magnis na tib⁹. vt de hic valde intelligat̄. Pygas aūt grece dixit. Breui latere. Deforme ē i feminis fur cā latere hr̄e maiorē. Matrone pter faciē. n. c. p. Pret̄ faciē inqt nihil cernere matrone poſſis. re liq̄ em̄ corpis ptes veſte celant̄: niſi forte caſie ſilis ē: q̄ .ppt̄ pul chritudinē crurū elata veſte vte bat̄. hec aūt adeo vilis fuit: vt in ede venerꝫ theatri pōpeiani ad ulteriū cōmitteret. Si interdi cta petes ſi honeſte femie quā cōpellere nō licet ꝯcubit⁹ appe tes vallo circundata: cuſtodijs munita: circūdata ſatellib⁹. In ſanū: pnū ad libidinē. Sēp eni ibi pl⁹ incēdimur quo difficili⁹ p uenim⁹. Ciniflones. ciniflōes ꝛ cinerarij eadem ſignificatione apud veteres habebantur. ab of ficio calamiſtroꝝ. i. neruoꝝ in ci nere calefaciendoꝝ quib⁹ matro ne capillos criſpabāt. cui⁹ rei et virg. meminit dicēs. Uibratos calido ferro. dicti aūt ciniflones ab eo ꝙ in cinerē flant ad ferrū calefaciēdū: quos cinerarios ap pellāt. Inuideāt: obſtēt. Altera nil obſtat choīs alta inqt q̄ .pſtat ꝑlucida vtit̄ veſte: ita vt velut nuda ꝯſpici poſſit. Hec āt veſtꝫ i cho iſula ꝯficit̄: p cui⁹ nimiā ſbtilitatē q̄ ſūt itiora trāſlucēt. pene vidē ē vt nudā. ppe ita potes eā videre vt nudā. Senſus ē. paupcula induta eſt choa veſte ſubtiliſſima: ꝛ iō potes eā totā vi dere: brachia. tibias. ꝛ pedes veluti nuda ſit. Leporē venator vt alta i niue ſectet̄. Inducit q̄ſi cā

ticum amatoris matrone. Eſt autem canticū hoc. Venator perſequitur leporem vt capiat ⁊ ca-
ptum contēnat. amor eſt meus huic ſiſſis: abſentia ⁊ difficilia deſiderat ⁊ parata ɔtemnit. Poſi-
tum ſic. ad comedendū paratū. Apponit. addit ad cantū: vel ſocijs apponit comedendū. Diſci-
ne verſiculis: quō cantare amatorē dixit. Curaſq; graues: quas patiuntur q̄ matronas amāt.

ASCEN. ¶ Regibus hic mos eſt ⁊c. Continuādo materiā prelibatam monet auctor ne pulchritudine
faciei vl' alterius mēbri patentis in matrona capti negligamus cetera eius mēbra deformia in
ſpicere. monetq; nos vt imitemur reges. i. diuites q̄ ne pulchritudine capitis aut ceruicis aut
clunium equi ſic capiantur vt negligāt inſpicere crura an illa recta ⁊ ſana ſint ⁊ in inceſſu mol
liter reponātur ſi'r ⁊ pedes an vngulas nimis teneras aut aliud vitiū habeant: ſolent eos pri-
mum coopertos quaſi ad genua vſq; inſpicere currētes. vñ rectius acro legit opertos. i. tectos
⁊ coopertos ꝙ̄ landinus aptos. i. nudos: vt manifeſte patebit intelligenti filum ⁊ ſeriē textus.
Nam ad hoc reſpicit ꝙ matrona bonas ꝑtes corꝑis ſui oſtentat quapropter qui ceteras tales
eſſe putant decipiuntur ⁊ amore inardeſcūt. Qđ ſiquis petat etiā ceteras ꝑtes intueri multa
inueniet obſtacula: que in textu enumerantur q̄bus ſatis liquet ſtultos eſſe q̄ matronas ſectan-
tur eo ꝙ multo labore rē minus valentē indagant: ⁊ pulchriorem ⁊ acquiſitu facillimā vt candi
dam meretriculā ɔtemnūt. Ad hoc dicunt ꝑditi amatores adducentes carmen vulgatū: cuius
ſententia eſt. ꝙ ſicut venator nobilis nollet comeſſe leporē rethibus aut ſine labore captū: ſed
ſolummō eum quē ipſe ſuis laboribus ⁊ cū maxima difficultate acquiſiuerit ⁊ ceperit venando
ita delitioſus amator nollet amicā facilem acquiſitu: vtpote meretriculā: ſed matronā que quā
to difficilior eſt ad acquirendū tanto magis amatur acquiſita. Et reuera talis eſt hodie quoq;
inordinata eorū exiſtimatio: q̄ nihil bonū putāt ꝙ̄ qđ care emitur: ⁊ cū labore acquiritur. Cōtra
hmōi amatores dicit poeta ꝙ tali carmine nō poſſunt pellere curas ⁊ ſollicitudines ex animo:
quas patiuntur. Quia vt dicit Oui. Res eſt ſolliciti plena timoris amor. Signate aūt ⁊ diſerte
dicit in pectore amantis eſſe eſtus ⁊ curas. Nam eſtus đr ab eſtuando. i. ardendo ⁊ cura đr eo ꝙ
cor vrat: vñ cupido veneris filius ⁊ amorū deus flāmas in altera manu portat quibus amantiū
pectora incendit. hinc de didone incenſa amore ipſius Enee đr in principio quarti enei. At re-
gina graui iādudum ſaucia cura: Vulnus alit venis ⁊ ceco carpitur igni. Nūc ad vocabula. Lin
ceis. i. acutiſſimis quales habuit linceus de quo acro ſatis dicit ⁊ linx aīal maculoſū de quo na
turalibus ſermo eſt. O crus o brachia. exclamationes ſunt perditi amatoris pulchritudinem ⁊
decentiam crurū ⁊ brachiorū matronarū admirantis: ſicut in eunucho Terentij exclamat che-
rea perditus amore iuuenis. O faciem pulchrā. Depygis. i. ſine pygis hoc eſt depreſſis clunibꝰ
qđ vitioſum eſſe docent mulieres qui decuplā veſtem ad clunes maiores oſtentandas deferūt:
aut certe q̄ cautius agentes farturā non exiguā ad nates alligant. Sunt etiā qui pigam dicant
eē inguen ſeu membrū naturale. ⁊ depigē dici mulierem q̄ illud mēbrum deforme ⁊ ad podicē
vergens habet: vñ circa finem huius ſatyre vbi poeta dicit timendū eſſe deprehenſo in adulte-
rio ne pigā amittat: de virga virili potius ꝙ̄ de clunibꝰ videtur intelligendū. Breui latere: qđ ⁊
vitioſum eſt ⁊ ad prolem ꝑiculoſum. Interdicta. i. vetita. i. ceteras partes quas nō vult videri:
Acro aūt intelligit aliter vt patuit: dicimus aūt. Interdico tibi hac re. non hanc rem vt docet
valla. Cetera patebūt in exponēdo ſeriatim vnde ordo eſt. Hic. i. hmōi mos. i. conſuetudo eſt re
gibus id eſt diuitibꝰ. vbi. i. qñ mercantur. i. emunt equos: inſpiciūt ſup. equos: optos. i. tectos q̄
ſi vſq; ad genua. ne pro vt nō. vt ſi facies. i. figura corꝑis decora id eſt ſpecioſa fulta. i. ſuſtenta-
ta: molli. i. fragili pede. i. vngula: vt ſepe ſup. contingit: inducat id eſt deceptorie illiciat: empto
rem hiantē. i. cupidum ⁊ ꝑ cupiditate negligentē ad occulti vitij inquiſitionē. ꝙ. i. q2 vel eo ꝙ
clunes. i. nates ſunt pulchre: ⁊ ꝙ caput equi eſt breue: qđ Virg. argutū vocat in georgicis: ⁊ ꝙ
ceruix. i. ſuperior pars colli eſt ardua. i. erecta. Illi ſcilicet reges ⁊ diuites ſup. faciunt recte. i. de
center: hoc. i. prudenter cooperiūt equos dum eos emere volunt. Nec ꝓ et nō. ⁊ tu nō contem-
plere. i. ɔtempleris. i. inſpicias linceis. i. acutiſſimis oculis. optima. i. optimas partes corporis
matrone: ⁊ ſpectes. i. iſpicias illa ſup. mēbra q̄ mala ſunt exiſtēs cecior hypſea. i. ꝙ̄ ſit hypſea mu
lier ceciſſima. Sunt qui legant contemplans oculis q̄ lectio mala nō eſſet: ſi modo antiqua ſit.
O crus ſup. pulchrum. o brachia ſup. pulchra: exclamationes ſunt amantis. cui reſpondet poe-
ta. verū pro ſed ꝙ̄uis ſup. crus ⁊ brachia dicentia ſint: ipſa matrona eſt depygis. i. depreſſis clu
nibus: eſt naſuta. i. inepto ⁊ inflato naſo: eſt breui latere: eſt longo pede. vnde. Nil. i. non vllam
partē: tu nō poſſis cernere vllam ꝑtem matrone. i. in matrona: preter faciem eius: matrone in-
quā tegentis. i. abſcondentis: cetera. i. ceteras ꝑtes corporis ſui. veſte demiſſa. i. deorſum ad pe

des vſq͛ miſſa. ni. i. ſi non vel niſi ipſa eſt catia id eſt catie ſimilis: que cū pulchra haberet crura veſtes ad genua vſq͛ ſuccinxit. Si autem petes. i. voles contingere aut inſpicere: interdicta. i. partes q̄bus interdicit tibi ⁊ quas nō vult a te videri: circūdata. i. ſepta: vallo. i. circūuallata: et conſtipata multo comitatu. Nam hoc. ſ. ꝙ difficulter poſſis eā inſpicere ⁊ ꝙ vetaris eam accedere: facit te inſanū. i. magis amantē: q͛ nitimur in vetitum ſp̄ cupimuſq͛ negata. Iſtud autem dicitur ꝑ parenthesim: ⁊ nota ꝙ circūdata vallo poteſt eſſe nomīatiui caſus ſm̄ Acronis conſtructionē: qui vult ſic conſtrui vt matrona intelligat̄ eſſe circūdata vallo vt ſit. Si petes interdicta: ipſa matrona eſt circundata vallo. Sed meo iudicio vniformius conſtruitur in actō: ſic. Si petes. i. voles attentare ⁊ aſpicere interdicta. i. mēbra matrone vetita tibi: ⁊ circūdata vallo. i. circūuallata multitudine veſtiū ⁊ comitū: tum. i. tūc multe res: officient. i. nocebūt tibi: ſcilꝫ cuſtodes: qui iuſſi ſunt eā cuſtodire: lectica in qua matrone nobiliſſime portabant̄: ciniflones. i. cinerarij qui capillos criſpos faciūt calamiſtris in cinere calefactis: paraſite. i. geſticulatrices ⁊ adulatrices que ventris implendi gratia diuites ſequūtur ⁊ ſtola. i. veſtis alba matronalis: demiſſa. i. deorſum miſſa ad talos. i. vſq͛ ad pedes: ⁊ plurima palla. i. longiſſima veſtis qua ceteras veſtes pallian̄t. i. teguntur: circūdata. i. circūiecta: q͛ facile exuitur. Et nota ꝙ plurima pōt eſſe epitheton ſeu adiectiuū huius nōis palla: ⁊ erit idem ꝙ longiſſima ſicut in georgicis: cū ſe nux plurima flore induet: plurima. i. longiſſima nux hoc eſt amigdalus ſm̄ Seruiū. vel capietur abſolute. i. ſubſtātiue in neutro gn̄e ⁊ plurali nūero, ſicut capit acro vt ſit: ſtola demiſſa ad talos ⁊ palla circūdata: ⁊ plurima. i. plurime alie res: q̄ inuideāt. i. noceant ⁊ ꝑ modū inuidentiū: impediant: rem. i. diſpoſitionē ⁊ formā corpis matronalis: apparere. i. manifeſtari tibi: pure. i. ſimpliciter ſine quouis velamine. Altera. i. proſtituta: nil. i. nullo modo vel nulla re obſtat. i. facit tibi obſtaculū ne ꝑfecte videatur. Nam eſt. i. ꝑmittitur ↄtingit datur tibi videre eā cū hoīs ſup. veſtibus tenuiſſimis ⁊ tranſlucētibus: pene. i. quaſi vt nudā: ne ipſa ſit malo. i. turpi ⁊ diſtorto crure ⁊ ne ſit turpi pede: ⁊ poſſis metiri. i. mēſurare oculo. i. viſu latus ipſi᷒ an breue ſit an ſatis longū. An. i. vtrum: mauis. i. magis vis ⁊ preoptas inſidias fieri tibi a matrona monſtrante ſe qualis non eſt: ⁊ precium. i. mercedē cōcubitus auellier. i. auelli ⁊ abſtrahi a te anteq͛ꝫ mercē oſtendi. i. anteq͛ꝫ merx. i. caro ⁊ corpus matrone oñdatur tibi: q͛ ꝑ munera ſolet fieri aditus ad matronas vnde preciū ſoluunt anteq͛ꝫ mercē aſpiciant ſtulti mercatores. Deinde inducit poeta ꝓ riſione quoſdā verſiculos q̄bus ꝓpoſitum ſuū defendere videtur ſtulti amatores. Venator vt ſectet̄ leporem in alta niue: nolit tangere ip̄m leporē poſitum. i. antepoſitū: ſic. i. ſine labore ſuo. hoc inquit poeta cantat ſtultus amator ⁊ apponit. i. adiungit: vel venator cantat hoc: ⁊ apponit leporē quē venatione ſua cepit: ſocijs comedendū. meus amor eſt ſi'lis huic hoc eſt venatori: q͛ ip̄e trāſuolat. i. ↄtempta derelinq̄t poſita in medio. i. parata ⁊ que in medio omniuꝫ ſunt: vt meretrices quas quilibet poteſt faciliter habere: ⁊ captat. i. perſequitur fugientia. i. ea que difficilia ſunt ad capiendū: cuiuſmodi ſunt nobiles matrone. Ad hec poeta cū indignatione interrogat: hiſcine pro nunquid his: nunquid: tu ſcilꝫ o perdite amator ſperas dolores. i. cruciatus conſcientie: et eſtus id eſt incendia amoris ⁊ curas. i. ſollicitudinē ⁊ exuſtionē cordis poſſe pelli id eſt expelli e pectore tuo: his. i. hmōi verſiculis. q. d. minime id facies: vnde addit ſequentia. Acro

Nonne cupidinibus ſtatuit natura modū quem:
Quid latura ſibi quid ſit dolitura negatum
Querere plus prodeſt: ⁊ inane abſcindere ſoldo?
Num tibi cū fauces vrit ſitis: aurea queris
Pocula: num eſuriens faſtidis omnia: preter
Pauonē rhombūq͛ꝫ? tumēt tibi cū inguina: nū ſi
Ancilla aut verna ē preſto puer: impetus in quē
Continuo fiat: malis tentigine rumpi?
Non ego, nāq͛ꝫ parabilē amo venerē facilēq͛ꝫ

¶ Nonne cupidinibus. nonne ſatius eſt querere quē cupiditatibus finem natura ſtatuerit: quid tolerare poſſit ſi denegatur: q̄d denegatum ſuſtinere nō poſſit. Multū tibi prodeſt q̄rere: q̄d doleat natura. i. nō ferat. Ordo eſt Nōne querere plus proderit q̄d negatum ſibi natura ſit latura: ⁊ quid dolitura. Abſcindere id eſt diſcernere. Soldo: vtili: ⁊ eſt figura detractio. i. inutilia ab vtili ſeparare. Solidū eſt manducare panē: inane aūt faſianū. Num tibi cū fauces: ſimile argumētū. Tument tibi cū inguina: libidi

Illam:poſt paulo:ſed pluris:ſi exierit vir
Gallis hác:philodemus ait:ſibi que neqꝫ magno
Stet precio:neqꝫ cunctetur cũ eſt iuſſa venire.
Candida rectaqꝫ ſit:mũda hacten⁹:vt neqꝫ longa
Nec magis alba velit ꝙ dat natura videri.
Hec vbi ſuppoſuit dextro corpus mihi leuũ:
Ilia ⁊ egeria eſt:do nomen quodlibet illi.
Nec vereor ne dum futuo vir rure recurrat:
Ianua frangatur:latret canis:vndiqꝫ magno
Pulſa domus ſtrepitu reſonet:veh pallida lecto
Deſiliat mulier:miſerã ſe conſcia clamet:
Cruribus hec metuat doti deprenſa:egomet mi⁹
Diſcincta tunica fugiendũ eſt ac pede nudo:
Ne nũmi pereant:aut pyga:aut deniqꝫ fama.
Deprendi miſerũ eſt:fabio vel iudice vincam.

ne inflãmantur. Non ego.i.nolo ego rũpi tentigine.i.extenſione virilis mẽbri:ſed in pſitem venerem ruere. Illam poſtpaulo.i.illam que dicit veni ſi exierit vir. Philodem⁹ dicit poſt paulo gallis relinquo:q: qui promptiores ſunt in venerem multũ donant. Philodemus aũt quidam phũs fuit phyſicus:qui gallos multũ donare mulieribus dixit:aut q̃ſi diuites:aut quaſi in libidinẽ prõptiores. Alij dicũt epicureũ fuiſſe qui cũ multa de eadẽ ſecta ſcripſiſſet dicens de eadem muliere difficili:aut gallis hec danda eſt matris deũ ſacerdotibus qui cõcumbere nõ poſſunt. Candida:ſine vitio corporis. hec ſentẽtia Horatij eſt. ne deprehenſus aut pecunia ſe redimat:ãt adulterio ad reddendã contumeliã conſtupretur:aut certe manifeſtus adulterij reus cũ ad iudiciũ productus ſit:condẽnatus fiat infamis. Hactenus.intm̃. Nec magis alba velit ꝙ dat natura videri: vt nolit ſe illecebroſis fucis ornare. Hec vbi ſuppoſuit. Huiuſcemodi mulier. Ilia ⁊ egeria eſt:iſtiuſmodi mulieri cũ mecũ inierit do nomen ilie ⁊ egerie q̃ ſpecioſiſſime fuerunt. Veh pallida lecto. Quidã putant vepallida vnã ptem orationis eſſe quõ veſana:ſꝫ magis diuiduũ eſt:vt veh ſit interiectio. Lecto deſiliat mulier. mire oſtendit ab ipo lecto fugaꝫ eẽ faciendã. Metuat doti:q: antea adultere dotẽ tm̃mõ pdebãt. Diſcicta tunica:aut q: oẽs añ militabãt:ãt q: cigebãt ſeſe ſubarmale ſuũ:⁊ ita ꝓcedebãt oẽs. Ne nũmi peãt:qb⁹ adulteri redimebãt adulteriũ. Fabio vel iudice vicã. Urbane ſignificat fabiũ ꝓ adultero iudicaturũ:ſi iudex in hac re conſtituatur:qui harum rerum ⁊ ipe ſectator ſit. tm̃ miſerũ eſt deprehendi. ⁊ probe ait Nam ſi iſtũ qui eſt adulter interrogẽ de qualitate adulterij reſpondet malũ eſſe ⁊ probari poterit ꝙ non expedit adulterari.

ASCEN.

¶ Nonne cupidinibus ⁊c. Sicut predictum eſt:nõ omnia que a poeta iſto precipiuntur chriſtiane veritati conſona ſunt. Ut em̃ in epiſtola ad albiunn fatetur dicens. Me pinguẽ ⁊ nitidũ bene curata cute viſes. Cum ridere voles epicuri de grege porcũ:epicureus fuit non chriſtianus. Epicurei autem ſummũ bonum in voluptate diffinierunt. Voluptatem autem ſine animi tranquillitate ⁊ corporis indolentia cõſtare negabãt. Quapropter ne ſollicitudine ⁊ labore delicatorum ciborũ cruciemur:monuit epicurus:vt iuxta nature moderationeꝫ paucis ⁊ ijs cõmunibus ⁊ in medio poſitis contenti eſſemus:vnde et ipm in magna ſobrietate vixiſſe ex epiſtolis ſenece conſtare poteſt. Similiter in libidine corporis euacuãda precipit nõ pulcherrimas aut nobiliſſimas matronas eſſe petendas:ſed ne tentigine ⁊ inflãmatione torqueamur cuꝫ eis quas primas offenderimus nobis cõſentientes eſſe coeundum. Unde auctor vt adulteriũ proſcribat:nefandiorem multo concubitum maſculorũ videlicet admittendum innuit. In qua re a chriſtiano audiendus nõ eſt. Sed qui legitimi matrimonij contra libidinẽ remedium nõ habent:debent preuenire vt libidinis impetũ non ſentiant. ſed carnem ſuã:ſobrietate: abſtinẽtia vigilijs:ieiunijs: laboribus:veſtium vilitate: mulierũ vitatione ceteriſqꝫ remedijs doment et frenent. Senſus poete patebit in conſtruendo. Soldo per detractionem:hoc eſt per ſincopaꝫ

Solidus.a.ũ.

dictum eſt. Nam ſolido debuit dici. Solidum autẽ eſt plenum ⁊ denſum:nullos poros aut vacuitates habens:ſicut marmor. Nam ſolon oſcorum lingua totũ ſignificat. Eſt ergo ſolidum qđ omnes partes ſuas habet plenas ⁊ denſas. Et in propoſito per allegoriam ſoliduꝫ vocat: quod

ab officio non vacat:ſed neceſſario requiritur:vnde panis ſolidus eſt cibus:q: eo carere nō be
ne poſſumus:⁊ nuſꝗ̄ vacat.faſianus autem inanis eſt cibus:eo ꝙ ſine eo bene viuere poſſum⁹
Sic ſm̄ poetā muliebꝛe cōmercium ſolidum eſt: ſed matronaruꝫ inane. Verna dicitur domi no Verna
ſtre ex ancilla noſtra natus vel nata:⁊ volunt a vere deduci:eo ꝙ tunc magnus fiat vernarum
pꝛouentus. Ind fit vernaculus vernacula vernaculū ad vernas pertinens:vt,vernacula ligua
id eſt domeſtica ⁊ vulgaris ſeu materna:qua verne vtuntur. Tentigo dicitur titillatio vene-
rea. Illam poſtpaulo. pulcbꝛam imitationem verboꝛum adulterarū facit poeta. Nam ne in col
loquio depꝛebendantur paucis verbis vtuntur ⁊ fere bis que poeta ponit. Cum enim adulter
interrogat:quando veniam.reſpondet:paulopoſt:ſed pluris:boc eſt maioꝛi pꝛecio:ꝙ̄ ſolita ſum
tibi ſeruire:vel ꝙ̄ pollicitus es mibi. Alio autem tempoꝛe idem querenti dicit.ſi exierit vir id ē
maritus meus. Acro autem intelligit vt oꝛdo ſit. Pbilodemus ait.ego relinquo ſupple poſtpau
lo id eſt poſtꝗ̄ paululum expectaui illam que dicit ſupple:ſed pluris ⁊c. Verum melioꝛem pu-
to conſtructionem quā daturi ſumus. Galli magne matris deoꝛum:boc eſt cibelis ſacerdotes Galli
lapideo cultro teſticulos ſuos euulſerunt: vnde cum coire non poſſint facile poſſent expectare
difficilem ⁊ moroſam mulierē:non autem illi qui impatientes ſunt libidinis:⁊ ita poteſt intelli
gi de gallis ſacerdotibus a gallo fluuio ſic dictis. Vel de gallis id eſt galliarum populis:qui cū
ſint pulcbꝛarum mulieruꝫ amatoꝛes maximi:⁊ eas multa pecunia ſibi comparent cenſuit pbilo
demus buiuſmodi mulierem difficilem ⁊ pꝛecioſam eſſe gallis relinquendā. Ilia ⁊ egeria:id ē Ilia
nobiliſſima ⁊ pulcberrima ſicut Ilia ⁊ egeria. Nam ilia fuit filia numitoꝛis albanoꝛum regis:
quem cum frater eius amulius expuliſſet:⁊ lauſum filium intereniſſet:iliam veſtaleꝫ id eſt mo
nialem fecit ne quid de ſanguine numitoꝛis ſupereſſet. Veruntamen (vt romani iactabant)
ilia a marte oppꝛeſſa:remū ⁊ romulum fratres gemellos concepit:quos numitoꝛ occidi iuſſit:
⁊ matrem poſt partum viuā in terram fodi iuxta tyberiꝫ. vnde fingitur tyberi nupſiſſe. Mini
ſtri autem qui pueros occidendos poꝛtauerunt viſa lupa territi aufugerunt: Credebatur auteꝫ
lupa a marte ad boc miſſa:nam in tutela martis eſt: vn̄ vberibus ſuis eos nutriuit:donec a fau
ſtulo quodam paſtoꝛe inuenti: accie coniugi educandi traduntur: vbi inter paſtoꝛes ſe contra
latrones exercuerunt in armis:⁊ tandem re cognita auum maternum numitoꝛem in regnum
ſuum reſtituerunt:ſibi autem romanā ciuitatem conſtruxerunt:que omnia apud liuium in pꝛin
cipio totius operis latius patent. Quia ergo ilia ſeu rbea numitoꝛis regis filia fuit:conſtat no
bilem fuiſſe:⁊ q: marti complacuit pulcbꝛam. Egeria autem nympba fuit pulcberrima: nume Egeria
pompilij ſecūdi romanoꝛum regis coniunx:a qua ſe noue religionis quā docuit pꝛecepta acce-
piſſe populo dicebat:vt maioꝛis auctoꝛitatis eſſent:⁊ melius obſeruarentur. Vtraqꝫ ergo nobi
lis ⁊ formoſa fuit:qualem finxit quālibet puellam eſſe cum qua poeta rem babuit. Lubꝛice au-
tem ⁊ ſatyꝛice boc eſt ſatis petulanter poeta rem narrat. Vnde ne multis te lectoꝛ teneam.
Oꝛdo eſt. Nonne plus pꝛodeſt querere id eſt inquirere ⁊ ſcrutari modum quem natura ſtatuit
cupidinibus:vel melius ſic.quem id eſt qualem:modum id eſt menſuram ⁊ moderationem na-
tura ſtatuit id eſt conſtituit cupidinibus id eſt cupiditatib⁹ ⁊ concupiſcentijs carnis:⁊ abſcinde
re id eſt diſcernere ſegregare:inane id eſt ſuperfluū:ſoldo id ē a ſolido ꝫ eſt neceſſario ⁊ pꝛeuti-
li. Num id eſt nunquid:cum id eſt quādo ſitis vꝛit id eſt exiccat tibi fauces id eſt extremitates
gutturis:queris aurea pocula id eſt vaſa aurea pꝛiuſꝗ̄ velis potare: quaſi dicat non. Num id ē
nunquid tu eſuriens id eſt multum famens:faſtidis id eſt cum faſtu ⁊ ſuperbia contemnis om
nia ſupple obſonia vel cibaria:pꝛeter pauonem auem illam pulcbꝛam ⁊ pꝛecioſam: non tamen
teneram:et pꝛeter rbumbum id eſt piſcem illum qui tunc tempoꝛis in pꝛecio magno apud ro
manos fuit:⁊ cum inguina id eſt virilia tument id eſt inflantur et eleuantur tibi:num id eſt nun
quid ſi ancilla aut puer verna id eſt ſeruus domeſticus in quē impetus libidinis:fiat id eſt poſ-
ſit fieri continuo:eſt pꝛeſto id eſt paratus:⁊ in pꝛomptu:malis tu id eſt magis velis: rumpi id ē
diſſolui ⁊ cruciari tentigine .i. ſtimulatione libidinis:ꝙ̄ ſupple impetū facere in eum vel in eā.
Non ego id eſt ego inquit poeta non mallem rumpi libidine ꝙ̄ cum verna.i. puero: aut puella
rem babere,in quo ſe poꝛcum epicureum potius ꝙ̄ caſtum bonoꝛum moꝛum pꝛeceptoꝛem de-
monſtrat poeta:vnde ſurda aure nobis bic tranſeundus eſt:aut vt ſcopulus vitandus. Sed ro-
manis cum gentiles eſſent pꝛecepit:apud quo tūc adulteriꝫ vitiū maximum reputabatur:maſcu
loꝝ aūt et meretricum concubitus vitium quidem iudicabant:ſed tamen tolerabile. Namqꝫ pꝛo
quia:ego inquit poeta amo venerē id eſt mulierem cum qua rē veneream exerceam: parabilem

id eſt paratã ⁊ paruo precio comparandã.ꝗꝫ pro ⁊ facilẽ.i.que cito facit quod peto. Philodemꝰ eiuſdẽ ſecte ⁊ opinionis ſectator ait:ego ſupple relinquo illã que ſupple quãdo interrogatur ab amatore quando venire debebit aut quando parata erit.dicit.poſt.i.poſtea.paulo.i.modico tẽpore:ſed pluris.i.pro maiore precio ꝙ̃ ille voluit dare.⁊ alio tpe dicit: ꝙ venire debebit: aut ꝙ parata erit:ſi vir.i.maritus exierit.hanc ergo.i.huiuſmodi precioſam ⁊ difficilẽ matronã relinquo inq̃t philodemꝰ gallis.i.vel ſacerdotibꝰ cybeles qui cũ caſtrati ſint bene expectare poſſunt. vel gallis.i.populis gallie:curioſis mulierũ amatoribus.qui magno precio mulieres difficiles appetunt. Sibi ſupple dandã dicit.que neqꝫ ſtet.i.proſtet vel conſtet magno precio. Neqꝫ cunctetur.i.morã faciat cũ eſt iuſſa venire.Candida rectaqꝫ ſit.hec ⁊ oĩa ſequentia ſunt potius verba poete ꝙ̃ philodemi propter vltimũ verſum in quo de fabio mentio fit. quẽ iuriſperitũ garrulũ fuiſſe in prima ſatyra dixit.hic autẽ adulterũ eſſe ſignificat. Sed ordinẽ perſequamur. ea ſupple quã ego amabo.inquit poeta.ſit candida.i.formoſa ⁊ recta.i.pulchra ⁊ mũda.i.bene curata ⁊ polita cute.hactenꝰ.i.ad hoc vſqꝫ ⁊ non vltra:vt neqꝫ.i.nõ velit videri magis longa nec magis alba ꝙ̃ natura dat.i.que contenta ſit pulchritudine ⁊ forma naturali.ita ꝙ nõ fucet ſe adulꝰrino colore vt formoſior videatur.neqꝫ cothurnos altiores capiat vt longior ꝙ̃ natura dat credatur.vbi.i.poſtꝙ̃ vel qñ hec.i.hmõi puella quecũqꝫ ſit ſuppoſuit mihi dextro.i. dextera parte iacenti corpus ſuũ leuũ.i.in leua hoc eſt ſiniſtra parte iacens.ipa eſt.i. reputatᷣ mihi eſſe ilia.i.mater remi ⁊ romuli.⁊ egeria.i.nympha illa vxor Nume pompilij.do illi nomẽ quodlibet.i. quodcunqꝫ placet. Nec vereor.i.formido ne vir.i.maritus:recurrat.i.celeriter redeat:rure.i.ex agro ſuo interea dũ futuo.i.in actu venereo ſum.⁊ ne ianua frangatur a viro ⁊ canis latret.⁊ domus reſonet pulſa vndiqꝫ magno ſtrepitu eoꝝ quos maritꝰ ſecũ adduxit.⁊ mulier pallida exclamans ſupple veh.deſiliat.i.deorſum ſaliat a lecto.⁊ ipſa cõſcia adulterij cõmiſſi clamet ſe miſerã: ⁊ hec ſcꝫ mulier deprenſa.i.deprehenſa qđ in verſu ſtare non poteſt:metuat.i.timorẽ ſuſcipiat:cruribus.i.pro cruribus ſuis ne rumpantur a marito.⁊ doti.i.ne perdat dotẽ. Sunt qui legant. Cruribus hec metuat dotiqꝫ prehenſa egomet mi.⁊ tunc prehenſa.i.apprehenſa a marito. Deprendimus ſeu deprehendimus proprie aliquid in ipſo facto. Reſcimus aũt poſt factũ. ipa ergo metuat cruribus ⁊ doti inquit poeta.⁊ egomet metuã ſupple mi.i.mihi.quia fugiendũ eſt mihi tunica diſcincta.i.nondũ cincta ac pede nudo:ne nũmi mei peant:aut ne pyga.i.virga virilis pereat.aut deniqꝫ ne fama pereat.i.ne infamis efficiar. Ego vincã.i.probabo ⁊ ꝯvincã oppoſitũ dicentes ꝙ miſerũ eſt deprendi.i.deprehendi in adulterio.vel.i.etiã fabio.illo iuriſperito aliquãdo deprehenſo.iudice.i.iudicante ⁊ approbante. Deprendi leges propter verſum.non deprehẽdi. Quidam legunt miſerum eſt.⁊ tunc ſubintelligitur ꝙ vt ſit ꝙ miſerũ eſt deprendi.alij nõ ponunt eſt:ſed ſubaudiunt eſſe.vt ſit ego vincã deprendi eſſe miſerũ ⁊c. Alij vepallida vna dictiõe.

ACRO.

O Mnibus hoc vitiũ eſt cãtoribus ⁊c. In eundẽ tigelliũ hermogenẽ ⁊ hic inuehitur. vnde ille tigellius quaſi de noto dixit ille. Si collibuiſſet ab ouo vſqꝫ ad mala citaret. Ab initio cene vſqꝫ ad finẽ. ouũ eñ initiũ cene erat:quippe qđ ĩ guſtu ſtatim a balneis offerebatur Mala vero in ſecundis menſis erant. Sũma voce. acutiſſima que in ſumma parte organi eſt ⁊ hypate dicitur. Modo hac que chordis quattuor quinta chorda nete dicitur. Quattuor ima. idẽ poſt quattuor ac per hoc quinta Nil equale homini fuit illi.vt ſaluſtius de Catilina. Modo citꝰ: modo tardus inceſſus erat. In omnibus oſtendit inequalem.

ab ouo usque ad mala.

Satyra tertia.

O Mnibus hoc vitiũ eſt cantoribus: inter amicos
Vt nunq̃ inducant animum cantare rogati.
Iniuſſi nunq̃ deſiſtant: ſardus habebat
Ille tigellius hoc:ceſar qui cogere poſſet
Si peteret per amicitiam patris atqꝫ ſuam: non
Quicq̃ proficeret:ſi collibuiſſet: ab ouo
Vſqꝫ ad mala citaret:bacche io: modo ſumma
Voce:modo hac reſonat q̃ chordis quattuor ima.
Nil equale homini fuit illi: ſepe velut qui

Currebat fugiens hoſtem:perſepe velut qui
Junonis ſacra ferret:habebat ſepe ducētos
Sepe decem ſeruos:mō reges atqꝫ tetrarchas
Omnia magna loqns:mō ſit mihi mēſa tripes et
Concha ſalis puri:ꝛ toga que defendere frigus
Quãuis craſſa queat.decies centena dediſſes
Huic parco paucis contento:quinqꝫ diebus
Nil erat in loculis:noctes vigilabat ad ipſum
Mane:diem totū ſtertebat:nil fuit vnqꝫ
Sic impar ſibi.nūc aliquis dicat mihi.quid tu
Nulla ne habes vitia?imo alia ꝛ fortaſſe minora.

Sepe velut qui.ordo eſt.Sepe currebat velut qui fugiēs hoſtē Perſepe velut qui iunōis ſacra ferret.Qui ſacra ī capite portāt lento gradu incedūt.Modo reges atqꝫ tetrarchas.Tetrarche dicūtur qui quartā ꝑtem regni imꝑatoris habent.Concha ſalis puri.marina in qua ſal plerūqꝫ ponitur.Puri autem ſine condimēti s ſimplicis nō cōditi.Huic parco:parco iſti paucis contento ſi dediſſes ducenta milia poſt quinqꝫ dies nihil inuenires.Noctes vigilabat.actō poſuit vt iugem oſtenderet vigiliaꝫ:quomodo.vna cū gēte tot annos.Bella gero.Jmmo alia.cōfiteor me habere vitia:ſed leuiora:ſed ſum ſimilis meuio qui dicebat ſe ignoſcere peccatis ſuis.

¶ Satyre tertie argumentum Aſcenſianum. ASCEN.

Tertia ſtoicidas taxantes crimina taxat.

¶ Ordo eſt.tertia ſup.ſatyra:taxat id eſt reprehendit:ſtoicidas.i.ſtoicos taxantes crimina.i.peccata que dicunt omnia paria:ꝛ equaliter punienda.

Omnibus hoc vitiū eſt cantoribus. Urbane admodū atqꝫ facete poeta in principio huius tertie ſatyre inconſtantiā atqꝫ intemperantiā Tigelliū hermogenis muſici notat:oſtendens eū in nulla re aut modū aut conſtantiā ſeruaſſe.Deinde qꝛ oblitus ſuorum peccatoꝝ auide aliena vitia taxare videtur:qḋ ꝛ meuius facere ſolebat:ideo nactus occaſionem eos carpit qui cū ſua vitia ſibi condonent aliena nimis acerbe reprehendūt:cum que leuia ſunt amicis ignoſcere debeamus:memores fragilitatis humane:qꝛ nemo ſine crimīe viuit Tandē a cynicis ad ſtoicos conuertens ſermonē eoꝝ dogma vehementer reprehendit quo dicunt vitia oīa eſſe paria ꝛ pari pena punienda:oſtenditqꝫ inſanos eē eius ſecte ꝓfeſſores:qui ſe ſolos ſapiētes eſſe iactant ꝛ ꝑ ſapientiā beatos eſſe nulliuſqꝫ egere:ſꝫ reges eē:cum tñ a pueris vt fatui vexentur ꝛ trahātur:ꝛ in miſeria viuāt.Hoc argumentū eſt.Oībus hoc vitiū eſt. Habet horatius de more vt principiū ſatyre ab vrbaniore alicuiꝰ rei narratione incipiat:ad auditores lectoreſqꝫ alliciēdos.vt hic a cōi vitio cantoꝝ:qḋ hodie quoqꝫ hñt.Per amicitiā patris id ē Julij ceſaris patris adoptiui auguſti:ꝛ ſuā.i.propriā:qꝛ vtriqꝫ carus fuit vt in ſcḋa ſatyra dcm̄ eſt.Ab ouo ad mala.Hic duo aduertes.Primū ꝙ veteres romani ſolūmodo cenas pompoſas habebant:nō prandia.anteꝗ̄ aūt ad cenā irent ſp in balnea deſcenderāt:vñ reuerſi plerūqꝫ ouū ſorbebant.Secundū ꝙ duas dūtaxat mēſas.i.poſitiones aut gña ferculoꝝ habebant.Unā carnium ſeu piſciū:ꝛ alterā pomoꝝ. Appellatiōe aūt pomi ꝯtinentur oēs fructus arboꝝ habētes corticē mollem:ꝛ appellatione nucis:habētes corticem durū.Mala aūt ſunt ea q̄ vulgo poma appellamus:vñ accipiēdo pomū gñaliter:pira ſunt poma ſꝫ nō ſunt mala.Tetrarcha dꝛ a tetras qḋ eſt quattuor ꝛ archi principiū:qſi princeps quarte ꝑtis alicuius regni ſicut herodes dictus eſt tetrarcha.Qui vero ſolus totiꝰ mūdi ꝑcipatū haberet monarcha diceret.Decies centena id eſt mille nūmū:centena eñ ꝓ centū accipitur:diſtributiuū pro principali ſeu abſoluto.Pulchre aūt poſt decies centū intulit quinqꝫ dies:quaſi duplo minori tp̄e ꝗ̄ centū multiplicent cōſumat.hoc eſt quolibet ducentena.Noctes vigilabat.De actō tp̄is varie ſunt grāmaticoꝝ ſñie. Seruius dicit honeſtiorē eſſe locutionē in actō:qḋ valla irridet dicens potius grecoꝝ imitationem.Acro dicit ideo in actō poni:vt iugē vigiliā oñderet ſignificans actm̄ tēporis importare continuationē ꝛ totalitatē:ſed valla reſtrigatur eo ꝙ nōnunꝗ̄ particula totalitatis addatur.vt totos hoſce ꝑmeno dies te quietū reddam:ꝛ hic iam tercentū totos regnabit annos.Porphirio dicit aduerbialiter in actō dici:has ſñias q̄dam meo iudicio nō imꝑite ſic cōcordat.Diciturqꝫ de tp̄e tripliciter poſſe interrogari per qñ:intra qḋ tēpus:ꝛ ꝗ̄diu.Ad queſtionē factam per qñ

Pomum
Nux
Malū

Actūs tp̄is

ſemper in abltō reſpōdebis:vt qn̄ datum eſt:anno milleſimo ⁊c.non annū milleſimū niſi prepo
natur prepoſitio actō deſeruiens.Ad queſtionē factā per intra:expreſſa ꝑpoſitiōe haud dubie
in actō pones:ſed ea tacita in ſolo abltō:vt intra quot dies ꝑleges virgiliū: intra viginti dies.
vbi cauebis puer ne dicas faciā vel feci hoc infra octo dies.nam intra dicendū eſt non infra in
hoc ſenſu.Sine aūt ꝑpoſitiōe dices.Octo diebus virgiliū perlegi:vt in textu noſtro:quinꝗ die
bus.i.poſt quinꝗ dies.vbi nō bene diceres quinꝗ dies nil erat in loculis.Sed ad q̄ſtionē fa-
ctam ꝑ ꝙdiu licet in abltō reſponderi pōt:conſuetius tn̄ ⁊ melius in actō reſpōdebis precipue
dum tēpus integrū ⁊ continuū ſignificas:vt ꝙdiu patet atri ianua ditis: Noctes atꝗ dies.i.
per totū tempus.Sic referre putant an dixeris craſtinū diem an craſtino die tecum ero: quia
priori modo ſignificas te per totū diem craſtinū cū eo futurū.Poſteriori aūt:quauis parte cra
ſtini ei affuturū.Neꝗ ſatis efficax eſt mihi ratio valle qua multa contra ceterorū auctoritatē ꝓ-
bare conatur:que eſt.Quicquid alicui dictioni additum a bonis auctoribus repitur:hoc ipſa ꝑ
ſe neꝗ ſignificat neꝗ cōnotat:ſed actō tꝑis additur dictio totū:ergo nō importat totalitatem.
verbo in ſco.additur verbū cepi:ergo nō ſignificat inceptionē vel inchoationē.Nam maior ipſi
us non eſt vniuerſaliter vera.Sed vt dr̄ a doctrinali.Equiualens geminis harū ſi iungitur vni
dictio ꝓ reliqua tm̄modo debet haberi.Sed hec grāmatici videant.Aduerte etiā: verbū erat
hic ⁊ ſepe alias pro eſſet poni.vt quinꝗ diebus.Nil erat id eſt nil eſſet vel fuiſſet in loculis.Lo
culi aūt ſunt ſacculi pecuniarū in hoc loco.Immo alia ⁊ fortaſſe minora.Hic diligentiſſime ad
uertes puer poetā duo prudenter facere.Nam ⁊ arrogantiā mendaciūꝗ euitat: ⁊ auctoritatē
ſuam diminuit.Arrogantiā ⁊ mendacium euitat:q2 fatetur ſe nō eſſe ſine peccatis.Auctorita-
tem aūt ſuā ſeruat dicens:peccata ſua eſſe alia ⁊ minora:per hoc innuens duo eſſe neceſſaria
ad hoc vt quis habeat auctoritatē reprehendēdi aliq̄ vitia.Primū vt eadem vitia que repreben
dit ipſe non habeat.Nam turpe eſt doctori ꝙ culpa redarguit ipſum.Unde neſcio qua fronte
aut quo ore contra ſimplicem fornicationē declamare audent:qui publice concubinā ſuam do-
mi fouent.Audiendi tamen tales fortaſſe ſunt:ſed nō imitandi: ⁊ licet in hoc nō peccant ꝙ ver
bo caſtitatem docent:peccant tamen:q2 exemplo dedocent:vnde optimū predicatorem imita-
ri deberent:de quo ſcriptū eſt.Cepit ieſus facere ⁊ docere.Secundo neceſſariū eſt:vt q2 nemo
ſine crimine viuit:ea vitia que predicator cōmittit ſint minora ꝙ̄ que reprehendit:aut ſaltē ſe
creta:vnde errant qui dicūt ſatyricos ſeipſos reprehendere quo alios poſſent liberius taxare:
cum oīno oppoſitum faciant.Nam horatius ſe omnino purgare conatur:ſed finem facio.¶ Or-
do eſt.Hoc vitium eſt oībus cantoribus id eſt oēs cantores habent hoc vitiū vt ipſi exiſtentes
inter amicos:rogati cantare:nunꝗ̄ inducant.i.poſſint inducere aīos ſuos cantare.i.ad cantā-
dum.Iniuſſi id eſt qn̄ non iubentur neꝗ rogant nunꝗ̄ deſiſtant.Videte hic manifeſtā auxeſiꝫ
in qua ſingula verba pondus habēt.Primū dicit omnibus:nō quibuſdam dūtaxat.Secundo
cantoribus quorū officium eſt cantare:nō alijs qui cantare neſciunt.Tertio nō dicit inter quoſ-
cūꝗ:ſed inter amicos.Quarto nō dicit ꝙ nō cantent:ſed ꝙ nō poſſint inducere animos ad cā
tandum etiā ſi velint.Quinto non dicit aliquādo ſed nunꝗ̄.Sexto nō dicit:ꝙ non cantent qn̄
cantus eorū non petitur: ſꝫ qn̄ rogati ſunt.Et ſexto ꝙ non ſolū nō cantent qn̄ ab amicis rogant
ſed ꝙ qn̄ iniuſſi ſunt.i.fortaſſe tacere iuſſi:nō ſolū cātēt:ſꝫ ꝙ nūꝗ̄ deſiſtāt cantare:vn̄ vtroꝗ vi
tio peccant.⁊ ita in hoc primū notatur Tigellius ꝙ ⁊ nimis impudēter tacebat ⁊ nimis impu-
denter cantabat.vn̄ dr̄.Sardus habebat ⁊c.ordo eſt.Ille.i.iam notus ex ꝑcedēti ſermone Ti-
gellius ſardus.i.ex ſardinia natus hebebat hoc ſup.vitiū.Si ceſar auguſtus qui poſſet cogere
eū vt cantet:peteret.i.amice depoſceret ꝑ amicitiā patris ſup.adoptātis videlicet iulij ceſaris:
atꝗ ſuā.i.propriam.Nā vtriꝗ familiaris fuit tigelliꝰ: ipſe auguſtꝰ nō ꝓficeret quicꝗ̄.i.in ali-
quo:q2 non poſſet precibꝰ impetrare vt cantet:ſi aūt collibuiſſet.i. libido cātandi tigelliū cepiſ-
ſet:ipſe citaret.i.recitaret:ab ouo.i.a primo ferculo ⁊ a principio cene vſꝗ ad mala.i.vſꝗ ad fru
ctus qui dātur in vltima ꝑte cene: ⁊ in ſecūda mēſa.ſicut hic caſeus datur ſuis tꝑibꝰ in fine mē-
ſe.citaret inquā.io bacche:que vox eſt nimia letitia aut ſaturitate affecti.Verſus aūt vult vt di
catur bacche io:non io bacche:q2 io primam producit:vt cuiuis notum eſt.Preterea bacche vo-
catiui caſus a ntō bacchus vltimam corripit:cuius cōtrarium tn̄ fieret ſi legatur io bacche.Ve
runtamen aduertes lector ſumme artis eſſe apud oratores ⁊ poetas dare perſonis quas loqui
faciūt propios ſermones qd̄ liuius in contionibus ſuis ſeruaſſe laudatur.Unde ſepe ineptis
perſonis attribuūt poete ineptos ſermones:vt Terentius ⁊ plautus militibus glorioſis vt ar
gute annotauit donatus in eunuchū.Si velimus ergo vitio ſyllabarum poetam noſtrum no-

taſſe vitium cantandi in Tigellio: nō erit abſurdum dicere io bacche: immo ſic in omnibus fere codicibus inuenies: ſed ad ordinem redeo recitaret inquā io bacche: modo id eſt aliquando ſumma voce .i. voce ſumme chorde que acutiſſima eſt: & modo id eſt interdum hac voce: que reſonat: ima id eſt depreſſa & infima quattuor chordis .i. ſm acronem poſt quattuor chordas hoc eſt quinta chorda: quia vult eum penthachordio vſum fuiſſe: aut ſm porphirionē: que reſonat ima id eſt infima: quattuor chordis .i. inter quattuor chordas: q2 dicit euꝫ tetrachordo ſeu tetrachordio vſum id eſt inſtrumento quattuor chordarum. vtroqꝫ autē modo notatur in hoc ꝙ medium non ſeruauit: ſed aut ſumma aut infima chorda: & per hoc aut acutiſſima aut depreſſiſſima voce recitauit. Nil fuit illi homini id eſt in illo homine: equale id eſt vniforme & conſtans. Ipſe currebat ſepe velut ſupple currit qui fugiens hoſtem ſupple currit. Perſepe id eſt valde ſepe ſupple lētiſſimo gradu incedebat: velut id eſt ſicut incederet ſupple qui ferret ſacra Iunonis in capite: qui ne cadāt lente incedit. Ipſe habebat ſepe ducentos id eſt plurimos ſeruos: & ſepe decem id eſt paucos ſeruos. Sunt qui legant ſepe duos ſeruos: ſed exemplaria fere habent: deceꝫ non duos: loquens id eſt in ore ſuo pompoſe verſans: mō reges atqꝫ tretrarchas id eſt principes viros: & omnia magna id eſt magnifica & pomposa: hoc eſt interdū tam magnificus voluit videri vt non loqueretur niſi de regibus & principibus: quia ſicut qui de deo eſt de deo loquitur: ita qui de curia regum et principum videri vult de ipſis ſemper loquitur. Modo id eſt interdum autem tam parcus & tam ſummomiſſo animo fuit: vt dicat: tripes id eſt ſedicula trium pedum ſit mihi menſa id ē tabula ad quam comedam: & concha id eſt teſta conche marine. puri id eſt inconditi ſalis ſit mihi obſonium ſupple: & toga ſit mihi veſtis ſupple: que toga quāuis ſit craſſa id eſt pingui & vili panno: queat id eſt poſſit defendere id eſt depellere a me frigus. iſtud autem creditur dixiſſe vbi omnia conſumpſerat. Nam ſubaudi: ſi. ſi tu dediſſes huic parco et paucis contento decies centena id eſt mille nūmos. Nil id eſt nullus nummus erat id eſt fuiſſet in loculis: quinqꝫ diebus id eſt intra vel poſt quinqꝫ dies: ipſe vigilabat noctes id eſt per totum tempus nocturnum vſqꝫ ad ipſum mane id eſt tempus quo ſol manat id eſt oritur: vel dicitur a ſalutatoribus mane id eſt bene ſit tibi: ſtertebat autem id eſt dormiendo profundo ſopore conſumebat totum diem. Nil id eſt nulla res fuit vnq̄ ſic impar id eſt inequalis & diſſimilis ſibi: ſicut Tigellius. Nunc aliquis dicat id eſt poſſit dicere mihi: hoc eſt Horatio. loquitur enim de ſe poeta. Quid tu horati ſupple facis aut de te ſentis: nulla pro non et vlla habes ne vlla vitia? reſpondet poeta: immo ſupple habeo alia vitia ſupple et fortaſſe minora ꝙ̄ reprehendo in Tigellio: et ita ſicut dixi duo prudenter facit: nam et iactantiam fugit et auctoritatem ſibi ſeruat.

Meuius abſentē nouium cū carperet: heus tu
Quidam ait: ignoras te? an tu ignotū dare nobis
Verba putas: egomet mi ignoſco meuius inquit
Stult⁹ & improbus hic amor eſt dignuſqꝫ notari.
Cum tua ꝑuideas oculis mala lippus inunctis
Cur in amicorū vitijs tam cernis acutum
ꝙ̄ aut aquile aut ſerpēs epidauri⁹: at tibi contra
Euenit: inquirant vitia vt tua rurſus & illi.
Iracundior eſt: paulo minus aptus: acutis
Naribus horū hominū rideri poſſit: eo ꝙ
Ruſticius tonſo toga defluit: & male laxus
In pede calceus heret: at eſt bonus vt melior vir

¶ Meuius abſentem nouiuꝫ cum carperet. Meuius cum de nouio male loqueretur ait illi alter. Dic mihi tu neſcis te. Cū tua peruideas oculis mala lippus inunctis. Ordo eſt cū tu lippus ꝑuideas tua mala inunctis oculis id eſt cum tua vitia cernas quaſi cecus: cur aliena ꝑſpicis oculis aquile? Inunctis aūt velut inunctis: vt Perſius. Hos puerꝫ monitus patres infundere lippos: pro velut lippos. Aut ſerpēs epidaurius. Generaliter omnes ſerpentes multum videre dicuntur. Epidaurium autem propter hyſtoriā poſuit. A libris em̄ ſybillinis romani ſunt moniti pro remedio ciuitatis: vt ſimulacrū eſculapij de epidauro inſula peteretur: quo romani cum veniſſent: et errore multorum ſimulacrorum certum inuenire

Acro

ſerpens epidau rius

nō poſſent:in conſpectu omniū
ſerpens nauim romanoꝝ petijt
qui ad vrbem delatus in ripa ty
beris viſus ſubito non apparuit
In ipſo aūt loco templū eſcula-
pio condiderunt. Paulo minus
aptus. qui non ſe aptant ad mo-
res hominū minus apti dicun-
tur:qui neſciunt rerū tempora:
illi importuniores ſūt. Acutis
naribus. ab acutis hominibus
rideri poſſunt: hi iracundiores
ſunt ⁊ inepti. Acutis naribꝰ er-
go metaphoricos dixit a canibꝰ
qui odore inueniunt cubilia be-
ſtiarū. Alij ſic exponunt. habet
aliquis vitia:vt aūt paulo iracū-
dior ſit ne poſſit deridentiū vani
tatē que tūc maxime exercetur
ſuſtinere:preſtat etiā de ſe ridē-
di materiā: qui ruſticius tōſus
ſit:⁊ toga ipſius defluat:laxoſq;
calceos habeat. Ruſticius ton-
ſo toga defluit. Quidā dicūt de
ceſare hoc dictū eſſe: ꝙ fluebat
eius ſemper toga.i. nō erat ſem
per bene compoſita. ⁊ imperito
tōſore vtebatur. Male laxus:in
decēter laxus. his exemplis col
ligit amicoꝝ vitia ſi ſint leuia eſ
ſe ferenda. At ingeniū ingens.
I.i.h.ſ.c.hic dicitur pulſari vir
gilius qui indecori corpis ⁊ ha-
bitus fuit. quaſi menius hoc di-
cat. ſed hec inculto corpore celā
tur. quia non facile probat aliq̄s
ſapientē eſſe eū qui male veſtit.
Nūqua tibi vitioꝝ īſeuerit olim
natura. Nunquid aliqua natura
vitioꝝ inſita fuerint. vt iam nox
humida celo precipitat. aut etiā
conſuetudo mala. Mire duo di
xit. Vitia enī naſcuntur: aut cō-
ſuetudine trahuntur. Ex conſue
tudine oſtendit naſci multa ma-
la. Nam ſi neglexeris quemad-
modum neglecto agro ſpine na
ſcuntur: ita indiſciplinato vitia
generantur. Preuertamur aut
redeamꝰ aut veniamus:pro trāſ
eamus. ſicut:volucremq; fuga p̄
uertitur hebrū. hoc eſt quod di
cit. non debemus offendi vitijs
amicorum: ſed nos vitia eorum

Non alius quiſq̄:at tibi amicus:at ingeniū ingēs
Inculto latet hoc ſub corpore. deniq; teipſum
Concute:nunqua tibi vitiorum inſeuerit olim
Natura aut etiam conſuetudo mala: nanq;
Neglectis vrenda filix innaſcitur agris.
Illuc preuertamur:amatorem ꝙ amice
Turpia decipiunt cecum vitia: aut etiā ipſa hec
Delectant:veluti balbinum polypus agne
Vellem in amicitia ſic erraremus: ⁊ iſti
Errori nomen virtus poſuiſſet honeſtum.
Ac pater vt gnati ſic nos debemus amici
Si quod ſit vitium non faſtidire. ſtrabonem
Appellat petum pater:⁊ pullum male paruus
Si cui filius eſt:vt abortiuus fuit olim
Siſyphus:hunc varum diſtortis cruribus: illū
Balbutit ſcaurum prauis fultum male talis.
Parcius hic viuit:frugi dicatur. ineptus
Et iactantior hic paulo eſt. concinnus amicis
Poſtulat vt videatur. at eſt truculentior atq;
Plus equo liber:ſimplex fortiſq; habeatur
Caldior eſt: acres inter numeretur. opinor
Hec res ⁊ iungit:iunctos ⁊ ſeruat amicos.
At nos virtutes ipſas inuertimus: atq;
Sincerū cupimus vas incruſtare:probus quis
Nobiſcum viuit:multū demiſſus homo. illi
Tardo cognomen pingui damꝰ. hic fugit omnes
Inſidias:nulliq; malo latus obdit apertum:
Cum genus hoc inter vite verſetur: vbi acris
Inuidia:atq; vigent vbi crimina:pro bene ſano
Ac non incauto:fictum aſtutumq; vocamus
Simplicior quis ⁊ eſt (qualem me ſepe libenter
Obtulerim tibi mecenas) vt forte legentem

Aut tacitum impellat quouis ſermone moleſtus
Communi ſenſu plane caret. inquimus eheu
Quā temere in noſmet legem ſancimus iniquā.
Nam vitijs nemo ſine naſcitur. optimus ille eſt
Qui minimis vrgetur: amicus dulcis: vt equū ē
Cum mea compēſet vitijs bona: pluribus his ſe
(Si modo plura mihi bona ſunt) inclinet amari
Si volet: hac lege in trutina ponetur eadem.
Qui ne tuberibus proprijs offendat amicum
Poſtulat: ignoſcat verrucis illius: equum eſt
Peccatis veniam poſcentem: reddere rurſus.

ſaltē tolerare debemus. Nos debemus inquit imitari amatores qui non ſoluʒ non offenduntur amicarū vitijs: ſed etiaʒ laudāt. quia aliquando turpes meretrices diliguntur. Polypus agne. Agna nomen meretricis putridis naribus. Polypus aūt vitiū nariū: quod adoleſcentē nobilē delectabat. Et iſti errori nomen virtꝰ poſuiſſet honeſtū. Qō laudamus vitia amicoꝝ. i. virtꝰ ita errorē appellaret. memini viruʒ bonū. Appellat petū pater. peti proprie dicuntur quoꝝ huc atq; illuc oculi velociter vertuntur. Male paruis. leniter inclinatꝰ oculis niger ⁊ macilentus. Ut abortiuꝰ fuit olim ſiſyphus. Antonius triūuir frater antonij viri cleopatre: habuit filiū prodigioſe breuitatis. iſtū ſiſyphū appellat: qui erat ardentiſſimi ingenij. Hunc varū. varus appellatur introrſum retortis pedibus. Diſtortis cruribus illū. Balbutit ſcaurum. p. f. m. t. Scauri ſunt qui extantes talos habent. pater aūt balbutit ſcaurū. ſic enī blandientes infantibus fingere linguā ſuā ſolent vt eos imitentur. Alij dicunt ſcauros eſſe qui habent talos inuerſos. ſi filius habet talos tortuoſos pater balbutiendo vocat ſcaurū. Cōcinnus amicis. Compoſitꝰ: bonus. i. ſi iactans eſt aliquis dicatur ꝙ vult videri apud amicos concinnꝰ ⁊ bonus. Plus equo liber. vltra ꝙ oportet. plus equo liber eſt: qui quod ſentit tacere non poſſit. Simplex: non ambiguus aut bilinguis: ſed qui quod ſentiat dicat. vulgo aūt ſimplex modeſtus dicitur. Caldior: pro calidior. feruentior ad iraſcendū. Hec res ⁊ iungit. i. e. ſ. a. quia vitia infringimus: ⁊ leuioribus nominibus appellamus. At nos virtutes ipſas inuertimꝰ. i. male interpretamur dicentes que bona: mala. contra debemus alia dare nomina. i. leuiora. nos etiā virtutes deprauamus. i. laudes amicoꝝ in vituperationē conuertimus. Sincerū cupimus vas incruſtare. allegoricos de bono vino. quaſi de bono viro virtutē vitio polluere. Incruſtare vas dicitur cū aliquo vitioſo ſucco illinitur ⁊ inquinatur vel etiā vaſa cū ſint pura velut ſi ſint fracta incruſtantur. hoc eſt cooperiuntur auro. Tardo cognomen pingui damus. illū qui pinguis eſt tardū appellamus: naturā vertentes in vitiū. Pro pingui: tardo. pinguedo enī pregrauat ⁊ tardos facit. Hic fugit omnes inſidias. ſi non vult ſe admiſcere inſidioſis ⁊ nullū ledere aſtutū appellamus. Obdit: obijcit offert. Cū genus hoc inter vite verſetur. Cū in genere huius vite verſetur inſidioſoꝝ. Simplicior quis ⁊ eſt. q. m. ſ. l. o. t. m. Ordo aſt. Si quis ſimplicior eſt: qualē me tibi obtulerim ſepe ⁊ libenter o mecenas. hunc appellat moleſtū ⁊ ſtultuʒ. Senſus vero hic eſt. Si quis libere ⁊ ſine obſeruatione temporis interpellauerit amicū ſuū hunc dicunt ſtultū: ⁊ moleſtū. ſi quis eſt ſimplex. vt legentē aut cogitanteʒ moleſtus interpellet ſtatim eū carere cōi ſenſu dicimus. ꝙ temere in noſmet legē ſancimus iniquā: qui eadē ab alijs patimur: ⁊ eidē conditioni ſubiacemus. quia etiā illi eandē de nobis legē ſtatuerunt. Sancimus: affirmamus. iudicamꝰ. Nā vitijs nemo ſine naſcitur. ideo vitijs amicoꝝ debemus ignoſcere: vt illi noſtris ignoſcant. Urgetur: grauatur. Hac lege in trutina ponetur eadem. allegoricos: qui ignoſcit vitijs alioꝝ: mox eandem veniam conſequetur. Qui ne tuberibus. hoc dicit. ꝙ ſi quis magnis ſuis vitijs veniam poſcit ab amico: minoribus amici vitijs debet ante ignoſcere. Tuber eſt gibbus. hinc tuberoſus gibboſus. hec Acro.

¶ Meuius abſenteʒ ⁊c. Exemplo meuij detractoris reprehendit eos qui cū ſuis vitijs ignoſcent: ⁊ in eis videndis ceci ſint: alioꝝ vitia acerbiſſime carpunt: ⁊ videant ea aquilinis ⁊ ſerpētinis oculis. i. acutiſſimis. Aquila enī taʒ acuti viſus eſt: vt recto intuitu ſolis radios ſuſtinere poſſit: quin ⁊ pullos ſuos ſolē aduerſum intueri cogit: ⁊ ſi qui lucē ſolis non ſuſtinentes auertātur: illos veluti adulterinos e nido precipitat. Serpens etiaʒ ſubtiliſſimi eſt viſus. vnde grec ASCEN:

draco̅ a derco.i.aſpicio dicitur. Reprehendit ergo eos qui nimis ſeuere carpunt: nimis aũide: etiã perperaꝫ de hominibus iudicantes ⁊ facta indifferentia que ⁊ bona ⁊ mala eſſe poſſunt in peiorẽ partẽ interpretantes. quales ſunt qui negligentiã circa culturã corporis reprehendũt ⁊ ad ingenij cultũ non aſpiciunt. Cũ tamen ſi velint eſſe clementes ⁊ boni amici. deberent facere ſicut parentes qui liberoꝝ ſuoꝝ corporalibus vitijs honeſtiora vocabula dant. aut ſicut amatores qui amicarũ ſuarũ corporalibus vitijs non offenduntur: immo ſepe delectantur. Verũtamen ſciant chriſtiani ſic diligere homines vt eoꝝ vitia non diligant. Que vero dubia ſunt etiã chriſtianiſſimus in meliorẽ partẽ accipere poteſt. quod poeta taꝫ de vitijs corporis ꝙ̃ de vitijs animi abunde probat. Unde principalis diſputatio eſt hic contra eos qui triſti vultu ⁊ ſeuera barba vt cinici philoſophi nimis acriter in oĩs inuehunt: ita vt nullis amicis parcant. Et etiã contra eos qui quod peius eſt virtutẽ in vitiũ vertentes omnia carpunt. Manifeſtũ aũt eſt poetã ſolũmodo contra eos hec ſcribere qui ex maliuolentia ⁊ detractorio animo aut nimis inhumaniter hec faciunt. Non eñ loquitur contra eos qui humane corrigunt. Nã tota intentio ſatyricoꝝ intendit fraterne correctioni. Cetera in conſtructione patebunt. Ordo eſt. Cũ.i.q̃n meuiꝰ inuidus ille poeta ⁊ maliuolus detractor virgilij ⁊ horatij. carperet.i. maliuole roderet ⁊ diffamaret: nouiũ: virũ illũ bonũ. abſentẽ. quod ſignũ detractõnis eſt. Nã corrector bonus: preſentẽ ſecrete cõmonet. Quidã forte virgilius aut ipſe horatiꝰ: ait. heus tu meui ignoras te.i. vitia tua qui taꝫ auide carpis nouiũ: an putas te ignotũ dare nobis verba.i. decipere nos de factis tuis. Nã dare verba eſt decipere: eo ꝙ qui bona verba dant ſine effectu: decipiũt. meuius aũt inq̃t.i. reſpondit. egomet ignoſco.i. veniã do: mi.i. mihi. Ad quod poeta. hic.i. huiuſmodi amor quo q̄s ſe amans alioꝝ vitia carpit ⁊ ſua diſſimulat: eſt ſtultus. quia qui prudens eſt vitia ſua agnoſcit vt emendet. ⁊ improbus. quia vir probus alteri non facit quod ſibi fieri non vult. ⁊ dignus notari.i. diffamari ⁊ reprobari. Tractũ eſt ab infamibus quibus ob deteſtabile facinus inurit̃ nota. vnde notati dicuntur infames. Cũ tu lippus.i. quaſi lippus ⁊ male videns: peruideas.i. perſpicias tua mala.i. propria vitia: oculis inunctis.i. collirio impeditis ne recte videas. cur.i. quare: cernis.i. vides in vitijs amicoꝝ. tam.i. tantũ: acutũ.i. acute. ꝙ̃.i. quantũ aut aquile ſupple cernunt. aut ſerpens epidaurius.i. romã vectus ab epidauro inſula. hoc eſt quantũ quicũꝫ ſerpẽs. At pro ſed: euenit tibi contra.i. e contrario. vt ⁊.i. etiã illi inquirant. inueſtigent. rurſus.i. viciſſim tua vitia. Si ſupple quis eſt iracundior.i. modico magis inclinatus ad irã ꝙ̃ decet: ⁊ ſi eſt paulo minus aptus.i. affabilis ⁊ ſocialis. ip̃e poſſit rideri acutis naribus.i. contractis naribus in rugã. hoꝝ hominũ.i. irriſoꝝ ⁊ inuidoꝝ. eo.i. propterea ꝙ.i. quia toga veſtis a tegendo dicta defluit.i. deorſum fluit. ex humeris cadit illi exiſtenti tõſo ruſticius.i. paulo nimis ruſtice ⁊ negligenter. quod de ceſare dictũ putant. ⁊ quia calceus male.i. multũ ⁊ inepte laxus.i. diſſolutus heret in pede. vel ꝙ calceus laxus male heret in pede. At pro ſed o inuide: huiuſmodi vir queꝫ tu ob cultũ irrides eſt ita bonus vir: vt non ſit alius quiſꝙ̃ melior. at pro ſed eſt amicus tibi. at pro ſed. ingens.i. excellens ingeniũ. latet ſub hoc corpore inculto. veluti in virgilio quẽ meuius carpebat. Et eſt hic ſententia ſimilis illi. Corporis exigui noli contemnere vires. Ingenio pollet cui vim natura negauit. Denicꝫ.i. vt vno verbo dicã. concute.i. examina teip̃m. ⁊ eſt tractum a veſtibus: que dũ concutiuntur patent ſordes ⁊ pulueres antea latentes. Nũ.i. nunquid. an ne natura inſeuerit.i. imiſcuerit tibi per inclinationẽ ad peccatũ. qua.i. aliqua vitia. aut etiaꝫ mala conſuetudo. hoc eſt an ne tibi aliqua vitia ſunt inſita per inclinationeꝫ nature que prona eſt ad malũ. aut per conſuetudinẽ malã viuendi: que quaſi altera natura eſt. dico mala ꝯſuetudo. Nãcꝫ pro quia: filix.i. herba illa nociua: vrenda.i. que debeat vri ⁊ comburi innaſcitur agris: neglectiſ.i. incultis. hoc eſt ſicut in agris etiã bonis ⁊ fertilibus ſi non colantur ⁊ inſerantur bona ſemina: per ſe naſcuntur ſpine ⁊ herbe nociue. ita ſi quis bonã habeat naturã ⁊ eã non colat diſciplina: innaſcentur vitia ex mala conſuetudine ⁊ mala conuerſatione. Preuertamur.i. pertranſeamus illuc.i. ad illud propoſitum redeamus: ꝙ turpia vitia amice.i. mulieris amate decipiunt cecũ amatorẽ ita ꝙ ea non videat aut non iudicet eſſe turpia. vnde ſolet dici. Omnis amatori formoſa videtur amica. Et quecunꝫ placet res erit apta ſatis. Amator aũt ⁊ amica libidinis eſſe poſſunt: ſed amicus honeſtatis nomen gerit. turpia inquã vitia amice decipiunt cecũ amatorẽ ꝙ ea non videat aut non iudicet eſſe turpia. aut etiã hec ipſa turpia vitia amice delectant ip̃m amatorẽ. veluti polypus.i. feditas ⁊ imũdicia naſi: agne.i. illius meretricis. delectat ſupple balbinã. illũ nobilẽ adoleſcentẽ. Ego vellẽ (inquit poeta) ꝙ nos erraremus ſic in amicicia. hoc ẽ ꝙ tantũ amaremus amicos noſtros vt non percipiamus eoꝝ modica vicia. Verũtamen vt dixi

debemus ſic diligere homines vt eoꝝ vitia non diligamus. Et vt vetus philoſophoꝝ eſt verbũ: debemus amicos diligere vſqꝫ ad deos. ⁊ nõ vltra. i. ita ꝙ amore amici nõ offendam⁹ deũ: neqꝫ quicꝙ̃ contra iuſticiã ⁊ veritatẽ faciam⁹. ⁊ vellẽ: inquit poeta: ꝙ virtus poſuiſſet iſti errori quẽ offendimus in amico honeſtũ nomen: ita ꝙ eius exilia vitia in bonã partẽ accipiam⁹. vel melius ſic. ꝙ virtus poſuiſſet iſti errori quo erramus in factis vitioſis amicoꝝ honeſtũ nomẽ. ita ꝙ non dicatur error: ſed humanitas. benignitas. clementia. amicitia. aut ſimili modo. Ac pro⁊ vt. i. quẽadmodũ pater ſupple nõ faſtidit. i. nõ cõtemnit cũ faſtu ⁊ ſupbia vitiũ. i. deformitatem gnati. i. filij. ſic nos debem⁹ nõ faſtidire. i. nõ ſuperbe cõtemnere vitiũ amici. ſi ipſe amic⁹ habet quod. i. aliquod vitiũ. Et nota ꝙ non dicit ꝙ nos debem⁹ amare vitiũ amici: nec dicit ꝙ nõ debem⁹ amicũ corripe: ſed ꝙ nõ debem⁹ ei⁹ vitiũ modicũ ſupbe ꝯtẽnere tanꝙ̃ nos nullũ vitiũ habeamus. Probat aũt quomodo pater excuſat vitiũ filioꝝ: non in moribus. quia illud corrigi deberet: ſed in corpore quod emendari non poteſt. Pater appellat ſupple filiũ ſtrabonẽ. i. oblique ⁊ ex tranſuerſo videntẽ. petũ. i. habentẽ tremulos oculos: ⁊ ſe facillime in quãuis partẽ vertentes ſicut falcones videm⁹ habere. ⁊ videt̃ dici pet⁹a petẽdo: eo ꝙ quãcũqꝫ rez petat eo faciliter oculos dirigat. vel ꝙ petat. i. aggrediatur faciliter vnũquẽqꝫ oculis ſuis. vnde venus dicit̃ peta: ⁊ creditur in muliere viuacitatis ſignũ eſſe: ⁊ ad formoſitatẽ facere. vitiũ ergo oculoꝝ appellat nomine pulchritudinis. ⁊ ſicui. i. ſi alicui eſt filius male. i. multum ⁊ vſqꝫ ad difformitatem paruus id eſt parue ſtature. vt. i. quemadmoduz ſiſyphus abortiuus filius antonij triumuiri fuit olim. appellat ſupple eum pullum ſuum. i. tenellum puerulum. ſicut pullus equi placidus et tener eſt. Siſyphus aũt iſte dicitur fuiſſe intra bipedalem ſtaturam. vnde vocat eum abortiuum. quaſi ante maturum partum editus ſit. ⁊ appellat hunc id eſt alium filium: diſtortis cruribus. i. qui habet diſtorta ⁊ curuata crura: varum. i. habentem ſolũmodo crura introrſum modicum retorta vel parum elata. ⁊ balbutit: id eſt balbutiendo per blanditias vt puero complaceat; appellat illum. i. alium fultum. i. ſuſtẽtatum ⁊ innitentem talis male. i. multum ⁊ cum malo eius prauis. i. vitioſis ⁊ indirectis: appellat inquã ſcaurum. i. habẽtem talos extentos hoc eſt eleuatos. tali autez ſunt illa oſſa que nectunt crura pedibus. Applicat nunc ad vitia moralia. Si hic id ẽ aliquis amicus viuit parcius ſupple ꝙ̃ deceat. hoc eſt nimis parce ⁊ quaſi auare. dicatur frugi id eſt homo vtilis ⁊ ad frugem. i. cõmoditatem ſpectans. ⁊ nõ hõ prodigus aut perdit⁹. Si hic id eſt alius eſt ineptus. i. arrogãs ⁊ iactantior paulo. i. modico ſupple ꝙ̃ deceat. hoc eſt ſi ſe minus laudet ⁊ plurima de ſe promittat quando eſt in ſocietate amicorum. ipſe poſtulat id eſt exigit ⁊ petit. vt videatur. concinnus. i. comis ⁊ affabilis amicis: ⁊ ſe non fingens nec diſſimulãs: ſed quicquid in animo habet proferens. at pro ſed: hic ſupple. i. alius eſt truculentior. i. nimis ſeuerus ⁊ immitis paulo plus ꝙ̃ conueniat. ⁊ eſt liber. i. audax in reprehendendo aut in dicendo id quod habet in animo. plus equo. i. ꝙ̃ equum ⁊ iuſtum eſt. ipſe poſtulat vt habeatur fortis non truculentus ⁊ ſimplex id eſt non fictus nec doloſus: ſed quicquid in animo habet dicens ſine diſſimulatione. Et ſi ſupple eſt caldior. i. calidior ⁊ feruentior ad iram ꝙ̃ deceat. ipſe vult vt numeretur inter acres viros. ego opinor inquit poeta: ꝙ hec res id eſt huiuſmodi modus cenſendi de vitijs amicorum iungit amicos: id eſt facit inire ⁊ coire in amicitiam: ⁊ ſeruat amicos iũctos ne diſſoluantur. At pro ſed: nos inuertimus id eſt in malum ⁊ in cõtrariũ vertimus ipſas virtutes amicorum appellantes eas nomine vitiorum: atqꝫ cupimus id eſt deſideramus: incruſtare id eſt illinere tanꝙ̃ impurum aut putridum. vas ſinceruz id eſt purum ⁊ ſine carie. vel ſincerum id eſt ſolidum ⁊ plenum ⁊ non vitioſum cui non eſt opus incruſtatiõe. Probat exemplis Si quis probus id eſt modeſtus homo viuit nobiſcum. ipſe vocatur ſupple homo multum demiſſus id eſt vilis ⁊ ignauus ſine induſtria aut acrimonia. ⁊ damus illi pingui id eſt qui eſt pinguis cognomen tardo: id eſt cognominamus eum tardum qui pinguis eſt. ⁊ ita quod nature ẽ damus vitio. Si hic id eſt alius fugit omnes inſidias id eſt ſocietatem inſidioſorum ⁊ malignãtium. qꝫ pro ⁊. nulli pro non ⁊ vlli. ⁊ non obdit id eſt non opponit vel obijcit: vlli malo id eſt maliuolo latus ſuum apertum: id eſt cum nullo malo litem querit. cum id eſt quando verſetur inter hoc genus vite id eſt viuentium. vbi id eſt in quo genere vite. acris id eſt vehemens inuidia. ⁊ crimina id eſt criminationes ⁊ accuſationes vigent id eſt ſunt in vigore. nos vocamus eũ pro bene ſano. ac non incauto id eſt vbi deberemus eum vocare ſanum ⁊ prouidum aut non incautum. i. bene ſcientẽ cauere litem ⁊ incõmoda. vocam⁹ eũ fictũ. i. ſubdolũ ſimulatorẽ ⁊ fraudulentũ. ⁊ aſtutũ. i. callidũ ⁊ vafrũ in altero decipiendo. dicit̃ ab aſty ſeu aſtu: qḋ attica lingua vrbẽ ſignificat. in qua hoĩes callidiores ⁊ fraudulentiores ſolebant eſſe ꝙ̃ ĩ agro aut rure. Et ſi qs eſt

ſimplicioꝛ.i. modico nimis ruſticus ⁊ impoꝛtunus ita ꝙ non obſeruet tempoꝛa aut ꝑſonas ita vt ipſe foꝛte moleſtus exiſtēs impellat quouis.i.quocūq; ſermone amicū vel patronū ſuū legentem aut tacitum.i.tacite aliquid cōtemplantē nos inquimus.i.dicimus ꝙ talis caret plane id ē omnio cōmuni ſenſu.i.ꝙ ſit pecus ⁊ totus incōſideratus:cetera dicta ſunt ꝑ parentheſim: que ſic introducuntur.Si quis inquā eſt ſimplicioꝛ.i.paulo nimis ſimplex ⁊ ſine aſtutia aut duplicitate.qualem o mecenas ego obtulerim libenter ⁊ ſepe me tibi.i.ſepe volui ꝙ talis tibi oblatus fuerim ⁊c.eheu dolentis eſt interiectio ⁊ abſolute id eſt ſine caſu poſt ſe ponitur vel geminando heu dicatur heuheu:vel heheu:ꝙ̄.i.ꝙ̄tum:temere.i.inconſiderate ſancimus.i.ferimus:in noſmet id eſt in noſmetipſos iniquā legem. Nam iuſtū eſt vt qualiter alios iudicamus:ita alij nos iudicent. Nam.i.quoniā quādoquidem nemo naſcitur ſine vitijs id eſt nemo qui naſcitur vacat vitijs. Non eñ ſciuit vt opinoꝛ poeta de peccato oꝛiginali cū quo naſcimur:ſed vult dicere: aut ꝙ nemo qui naſcitur eſt ſine vitijs:aut ꝙ nemo ſic naſcitur vt nō inclinetur ad aliqua vitia ⁊ q̄ ſequendo naturalem inclinationem non aliqua vitia cōmittat:iuxta hoc qđ prius dictum eſt ꝙ aut natura aut conſuetudo mala inſerit nobis vitia:qꝛ ergo nemo naſcitur ſine vitijs.i.nemo q̄ naſcitur eſt ſine vitijs:aut nemo ſic naſcitur vt nō inclinetur ad aliqua vitia:⁊ cōmittat aliqua vitia:ille eſt optimus cenſendus:qui vꝛgetur id eſt pꝛemitur minimis ſupple vitijs hoc eſt:quia nemo ſine peccatis eſt ille eſt optimus iudicandus qui mīma peccata cōmiſit id eſt pauciſſima ⁊ leuiſſima. Nam minimū poteſt deriuari a parum ⁊ a paruū. Amicus dulcis id eſt iocundus ⁊ ſuauis compenſet id eſt debet ſimul penſare ⁊ eſtimare mea bona id eſt virtutes meas cū vitijs meis. Eſt autem metaphoꝛa hoc eſt tranſlatio ſumpta a trutina ſeu libꝛa per quā rerum pondꝰ ⁊ valoꝛem penſando hoc eſt qđ dicunt ponderando diſcernimus:⁊ quādo de duabus rebus volumus ſcire vtra maioꝛis ſit ponderis:tunc penſamus eas ſimul ponendo vnā in vna lance ⁊ alteram in altera:⁊ tunc ea que eleuatur iudicatur eſſe minoꝛis ponderis ⁊ valoꝛis.vnde apud ꝑſium. Nec ſiquid turbida roma eleuet accedas. Utitur ergo hac fantaſia poeta noſter ꝙ virtutes noſtre ponentur in vna lance ⁊ vitia in altera:ſicut ſanctū michaelē metaphoꝛice imaginamur facere:⁊ tunc ſi vitia plus ponderis habeant iudicabimur vitioſi ⁊ mali:⁊ ſi virtutes ſtudioſi ⁊ boni.vnde dicit.dulcis amicus vel is qui dulcis eſt amicis compenſet id eſt ſimul penſet vt id eſt ſicut eſt equū id eſt iuſtum eſt.mea bona cum vitijs ⁊ ſi volet amari a me:inclinet ſe id eſt aſſentientē ⁊ fauentem monſtret ſe his ſup.bonis meis:pluribus id eſt que plura mihi ſunt ꝙ̄ vitia:ſi modo id eſt dūmodo tamen plura bona ſint mihi id eſt dūmodo habeam plura bona ꝙ̄ vitia.⁊ ponetur a me hac lege id eſt ſm hanc legem in eadem trutina id eſt in eadē ſtatera.hoc eſt iudicabitur eodem iudicio. Scies aūt lectoꝛ melius eſſe vt legatur pluribus his ſc:ꝙ̄ hiſce: ſed pergamus.is ſup.qui poſtulat:ne pꝛo vt non:vt non offendat.i.ledat ⁊ offenſum faciat amicum pꝛopꝛijs tuberibus.i.per allegoꝛiam:magnis ⁊ enoꝛmibus vitijs ſuis:ignoſcat id eſt det veniā:verrucis.i.allegoꝛice paruis vitijs illius.ſ.amici. Tuber eſt qđdam genus herbe capitoſe naſcentis in terra:⁊ etiā eſt q̄dā magna inflatura ⁊ caro ſupuacua naſcēs in capite aut facie hoīs plerūq; q̄ magnā diffoꝛmitatē affert. Uerruca aūt eſt modica eleuatio carnis:quā in facie quidā in ſignū virilitatis libenter nutriūt:ſepe aūt in manibus iuuenū naſcuntur:⁊ facilit̄ amouentur. Naz ſi filo tenui ligentur:ſiccātur ⁊ decidūt. Allegoꝛice ergo dicit:qui vult vt magnis vitijs ſuis ignoſcatur:dz ſaltē paruis vitijs ꝓximi ⁊ amici ſui ignoſcere. Uñ declarat ſe auctoꝛ dicēs:equū.i.iuſtū eſt poſcentē.i.eū q̄ poſcit veniā peccatis ſuis:reddere ſup.veniā rurſus.i.viciſſim vitijs alioꝝ. Iux̄ qđ ſcriptū eſt. Qua mēſura mēſi fueritis remetiet̄ vobis:⁊ rurſus. Noli te iudicare ⁊ nō iudicabimini:⁊ plura alia q̄ auctoꝛ nō vidit:ſz veritas ſp veritati quadrat.

Acro

¶ Deniq; quatinꝰ excidi. Quoniam vitia ire ⁊ alia vitia nō poſſunt penitus aboleri ab hoībus debemus moderate ea vitupare Si nō pn̄t inq̄t diſſimulari vitia amicoꝝ:ſaltē talia exiſtimentur qualia ſunt:nec debemus ea malignitate noſtra augere. Iā paulati eo deſcēdit vt aduerſus ſtoicos diſputet q̄ dicūt peccata oīa paria eē. Animū ḡ peccāt̄ nō ꝙ̄

Deniq; quatinus excidi penitus vitium ire
Cetera item nequeūt ſtultis herentia:cur non
Ponderibus moduliſq; ſuis rō vtitur:ac res
Ut queq; eſt:ita ſupplicijs delicta coercet.
Si quis ſeū ſeruū (patinam qui tollere iuſſus
Semeſos piſces tepidūq; ligurierit ius)

In cruce ſuffigat: labeone inſanior inter
Sanos dicatur. quanto hoc furioſius atqꝫ
Maius peccatum eſt: modicum deliquit amic⁹:
Quod niſi concedas: habeare inſuauis: acerbus:
Odiſti ⁊ fugis. vt ruſſonem debitor eris
Qui niſi cum triſtes miſero venere calende
Mercedē aut nūmos vndeūde extricat: amaras
Porrecto iugulo hyſtorias captiuus vt audit.
Comminxit lectum potus: menſa ve catillum
Euandri manibus tritum deiecit: ob hanc rem:
Aut poſitum ante: mea quia pullū in parte catini
Suſtulit eſuriens: minus hoc iocundus amicus
Sit mihi? quid faciam ſi furtum fecerit: aut ſi
Prodiderit commiſſa fide: ſponſumve negarit?

titatē peccati ſpectant. Ponderibus moduliſqꝫ ſuis. pprijs extimationibus. iudicijs. menſuris debet vti. ⁊ hoc modo debet punire peccatū. Ac res vt quequꝫ eſt: ita. ſ. d. c. prout vnaquequꝫ res eſt ⁊ quemadmodū vitiuz ē in quauis re: ita ⁊ pena ratione procedit. i. pro qualitate vitij penā debemus adhibere. Hic autē tangit ſtoicos qui dicunt omnia vitia paria eſſe ac ſimilia. argumentū facit ⁊ docet non omnia peccata eſſe ſimilia: ac per hꝯ nec ſimiles penas eſſe. Ligurierit. deguſtauerit. Labeone inſanior. Marcus antiſtius labeo iuriſperitus memorate libertatis. nā in auguſtū libere inuect⁹ eſt: ideo eū nunc poeta male tractat vt gratificet auguſto. Sanos. ſapientes. Quanto hoc furioſius qđ fecit dn̄s: ꝙ qđ ſeru⁹ admiſit. Paulū deliquit amicus odiſti eū. qđ peccatū niſi conceſſeris: ſeuus ⁊ acerbus videare. vt ruſonē debitor eris. Significat hunc ruſonē feneratorē fuiſſe ⁊ eundē hyſtorie malū ſcriptorē qui ſolitus eſſet debitoribus ſuis audientiā exigere. Qui niſi cū triſtes. Ordo eſt. qui niſi vndeunde extricat nūmos. Qui debitor niſi parauerat vſuras aut ſortē: audiet hyſtorias ruſonis feneratoris. i. lites ⁊ conuitia. Alij dicūt hyſtorias. ꝙ hic malus hyſtoriographus fuerit: adeo vt debitores eius cū non haberent vnde redderent: pro pena euz recitantē ſuas hyſtorias paterentur audire. Miſero debitori. Venere calende. quia in calēdis ſicut in epodo dixit in idibus quibuſcūqꝫ credita erat pecunia reddere cogebatur. Et iſte debitor niſi vndecūqꝫ extricaſſet. i. collegiſſet mercedē aut nūmos audiebat vt captiuus amaras hyſtorias: porrecto iugulo quaſi morti addicendus eſſet. Porrecto iugulo. iugulus incerti generꝭ eſt Nā hic iugulus ⁊ hoc iugulū dicitur. Hyſtorias. iniurias: contumelias. ordo. vt captiuus audit. Aſt hic alluſit: quoniā malus hyſtoriographus dicitur fuiſſe. Cōminxit lectū potus. inuitaſti quendā amicū tuū ad cenā: is potus cōminxit lectū tuū aut ſi fregerit catinū: eo debes illum odiſſe? Euandri manibus. euandrū ferunt celatorē ac plaſten athenienſem a marco antonio alexandriā perductū: ⁊ inde inter captiuos romā veniſſe. hic alluſit ad ſpeciez materiei dicens vas fictile celatū fuiſſe. Quia calicē deiecerit nobiliter factū: ideo debet minus iucūdus videri. Ordo eſt. Ob hanc rē minus iucundus amicus ſit mihi: quia antepoſitū pulluz in mea parte catini ſuſtulit: ideo hunc debes perſequi.

¶ Deniqꝫ quatinus excidi ⁊c. Tranſit paulatim ad reprehendendū dogma ſtoicoꝝ dicentiuz omnia peccata eſſe paria ⁊ pari pena punienda: ⁊ ſolū ſtultū peccata habere. Contra quod vltimum primo dicit quedā eſſe vitia que penitus excidi non poſſunt vt vitiū ire. quapropter ſi dicamus omnes etiā modica vitia habentes equaliter peccare: oportebit ſm ſtoicos vt omēs equaliter ſtultos dicamus ⁊ equali pena puniendos. Dicit ergo. Deniqꝫ quatinus excidi ⁊c. Quoniā vitium ire ⁊ cetera inherentia ſtultis: quia ſtoici omnes peccatores ſtultos dicunt: non poſſunt penitus excidi. quia ſemper pronitas ad peccandū manet quodammodo radicaliter in nobis: ⁊ precipue vitium ire dicit. non tam vt ſe excuſaret qui pronior ad iram fuit: ꝙ ꝙ ira ſubito nos inuadit: primus autem motus creditur non eſſe in poteſtate noſtra. Cur non. quare inquit iuxta magnitudinem peccati ⁊ iuxta genus peccati delicta puniantur. vnde ſi quis ſeruum quia ius piſcium ligurierit crucifigat inſanus habetur: quanto inſanior eſt qui amicum fugit quia modicum peccauit: Quod niſi concedas ⁊c. occurrit obiectioni ſtoicorum. dicerēt enim ſtoici: ꝗ ASLEN.

omnia vitia paria eſſe dicunt neminem parum peccare:ſed omnes equaliter. Contra quos dicit
Niſi concedas peccatum amici eſſe modicū tu habearis inſuauis ⁊ acerbus ⁊ non dulcis amic⁹
Et quia ex diſciplina epicureoꝝ contra ſtoicos diſputat:adducit ea vitia que epicurei minima
putant.vt guloſitatem ſerui ſequentis voluptatem ⁊ appetitū ſuū.ſ. ebrietatē ⁊ comeſſationeꝫ.
Commiſſa fide. Datiuus eſt antiquus quinte declinationis. Nam tā in proſa ꝙ̄ in metro apud an
tiquos datiuū quinte declinationis in e compies.vt die.fide.acie ⁊c.pro diei.aciei.fidei. Intel
ligunt tamen nonnulli.ſub.vt ſit ſub fide cōmiſſa.ſed melius eſt datiuū indicare. Ordo eſt. De-
niqꝫ.i.vt tandē paucis dicā.quatinus.i.quoniāquidē:vitiū ire.i.iracundie.itē.i.ſimiliter cetera
vitia herentia.i.inherentia ⁊ infixa:ſtultis.i.omnibus peccantibus:quos ſtoici ſtultos dicunt.
Iuxta quod dicitur etiā alibi. Stultoꝝ infinitus eſt numerus.cur.i.quare: ratio .i. cenſura no-
ſtra non vtitur ſuis.i.proprijs ⁊ debitis modulis.i.moderationibus ⁊ ponderibus .i. grauitati-
bus in infligendis ſcꝫ penis:ac pro et.vt.i.ſm ꝙ quecꝫ.i.vnaquecꝫ res in qua peccatur.i. vnū-
quodcꝫ genus peccati eſt.ita coercet.i.propellit ſupplicijs.i.per ſupplicia: delicta .i. vitia ⁊ pec-
Supplicia cata. Ideo enim fiunt ſuppliciavt arceantur peccata.quocirca grauiſſima ſupplicia dicuntur in
exemplū dari. Suppliciū aūt dictū putatur a ſupplicando:eo ꝙ gallis olim mos erat puerū de-
uouere.i.ad mortē vſcꝫ vouere dijs ⁊ eū molliter educare.finito aūt anno ſacrificare ſupplican
do ⁊ imprecando ſi quid mali toti patrie dij illaturi eſſent in caput illius pueri conuertant. Si
quis ſuffigat in cruce.i.crucifigat:eū ſeruū qui miſſus a domino ſuo:tollere.i.amouere:⁊ vt di-
cunt leuare de menſa:patinā.i.patens vas ⁊ magnā patellā in qua piſces aut carnes iuſſulente
.i.cū iure ſuo in menſa ponūtur.ligurierit.i.auide propter dulcedinē abſorbuerit ⁊ vorauerit pi
ſces ſemeſos.i.dimidiate comeſtos.hemi em̄ dimidiū greci vocant ⁊ latini aſpirationē in ſ vertē
tes ſemi dicunt.a ſemi ergo ⁊ edo.dicitur ſemeſus: quaſi ſemi eſus.cꝫ pro ⁊ ius tepiduꝫ .i. ſemi-
frigidū:in quo piſces comeduntur. Eſt em̄ ius aqua illa in qua carnes aut piſces cocti ſunt. Si
quis inquā hoc faciat ipē dicatur.i.cenſeatur inter ſanos.i.inter eos qui ſane mentis ſunt ⁊ ſa-
pienter ac eque vellent iudicare:inſanior.i.dementior labeone iuriſperito:qui etiā Auguſtum
ceſarem reprehendere auſus eſt. Sunt qui legant.ſi quis em̄ ſeruū. Alij ſi quis eū.⁊ vtrocꝫ mo
do ſtat verſus ⁊ ſententia. Si ergo inſanus eſt qui ſeruū plus iuſto damnat : quanto furioſius
atcꝫ maius peccatū eſt hoc quod ſequitur.amicus tuus deliquit.i.peccauit modicū. quod ſcilꝫ
ipm modicū ⁊ non multū deliquiſſe niſi concedas.tu habeare.i.habearis inſuauis ⁊ acerbus ⁊
non dulcis amicus:⁊ eſt dictū per parentheſim. Nā ordo eſt.amicus tuus deliquit modicū ⁊ tu
odiſti.i.odio proſequeris eū(eſt em̄ preſentis temporis in ſignificando)⁊ fugis eū vt.i.quem-
admodū debitor eris.i.pecunie fenorarie.fugit ſupplex riſſonē vel ruſonē vt Acro ſcripſit. Et re-
citat duas opiniões de eo. Prima eſt ꝙ fenerator fuit:⁊ etiā hyſtoriographus imperitus . vnde
dū debitorē qui ſoluendo non erat finito termino offenderat:acriter increpauit eū. ⁊ ideo quia
hyſtoriographus fuit:alluſit poeta ad hyſtorias eius male deſcriptas dicens ꝙ audit amaras
hyſtorias riſſonis.i.increpationes ⁊ obiurgationes inepti hyſtoriographi . Alia opinio eſt . ꝙ
reuera hyſtorias ineptas ⁊ propterea amaras cogebatur audire. Unde ſicut poeta noſter tan-
git in de arte poetica.⁊ Perſi⁹ in prima ſatyra:⁊ ſimiliter Iuuenalis in principio opis ſui. Mar
tialis ſepe ⁊ multi alij . Solebant nouitij ſcriptores opera ſua libenter recitare viris peritiori-
bus.alij vt caſtigarentur:alij vt noſcerentur ⁊ famam acquirerent.verū qui imperiti erant nō
minus laudari volebant ⁊ noſci:ꝙ̄ qui periti.imo ſepe magis.quapropter ſepe audiri volebant
quod indigne fert Iuuenalis dicens. Semper ego auditor tm̄:numꝙ̄ ne reponā Uexatus to-
tiens rauci theſeide codri. Et quia pauci eos audire volebant muneribus auditores compara-
bant.vnde Perſius.calidum ſcis ponere ſumen Scis comitem horridulum trita donare lacer-
na ⁊c. Ruſſo ergo cuius mētio hic fit vt hyſtorias ſuas recitaret dabat pauperibus poetis aut
alijs doctis viris pecuniam ad vſuram.de qua ſingulis calendis fenus perſoluebant:aut ſorteꝫ
reddebant. Nam auari feneratores vſuram primi menſis ſtatim accipiebant.itacꝫ finito men-
ſe(Nam calende ſunt primus cuiuſlibet menſis dies)aut vſuram pro futuro menſe:aut ſortē .i.
totam pecuniam reſtituebant. Si qui autem tam pauperes erant ꝙ necꝫ fenus necꝫ ſortem da
re poterant:eos tanꝙ̄ captiuos ſecum duxit:⁊ coegit pro vſura reddenda audire hyſtorias a ſe
ſcriptas:que tam male erant ⁊ tam amare eis ꝙ quaſi enecandi iugulum ſuum prebebant . Et
ita acriter taxat auariciam ruſſonis aut imperitiam eius in ſcribendis hyſtorijs . Et hanc opi-
nionem ſequitur Porphirio dicens. Octaui⁹ druſus acerbus fenerator fuiſſe traditur:idē ſcri-
ptor hyſtoriarum ad quas audiendas ſignificat ſolitum fuiſſe cogere debitores ſuos quibus il-

las audire pena grauiſſima erat. hoc enim ſignificat porrecto iugulo ⁊c. hec ille. Nunc reuertamur ad ordinem. ſed ne iterum interrumpatur. ſcies legendum eē vndeunde. non vndecunqꝫ: nec vnde tantum. quia verſus non patitur. Eſt autem vndeunde idem quod vndecunqꝫ. Quotiens enim queſitiua aut relatiua geminantur: poſteriorem partem in cunqꝫ vertere poſſumus vt vbiubi: vbicunqꝫ. quotquot: quotcunqꝫ. vndeunde: vndecunqꝫ. quiſquis tamen reſoluitur in quicunqꝫ non quiſcunqꝫ. ⁊ quicquid in quodcunqꝫ non quidcunqꝫ. Ordo eſt. odiſti ⁊ fugis amicum eo ꝙ modicum peccauit tam diligenter vt debitor eris ſupple. odit ⁊ fugit riſſonē. qui inquā debitor niſi extricat id eſt corradit: extorquet: colligit. vndeunde: id eſt vndecunqꝫ ⁊ ex quacunqꝫ re. mercedem: id eſt fenus ⁊ lucrum aut nummos omnes quos accepit: id eſt ſortem: cum id eſt quando: triſtes calende: id eſt primus dies cuiuſlibet menſis: qui debitorem triſtem facit. venere: id eſt venerunt miſero debitori. audit: id eſt cogitur audire: vt id eſt veluti captiuus amaras hyſtorias id eſt increpatiōes. vel melius hyſtorias ineptas: ⁊ propterea amaras ad audiendum: porrecto: id eſt extenſo: iugulo id eſt gutture. tanq̄ enecari timeat amaritudine hyſtoriarum. Oſtendit autem que ſint illa parua vitia dicens. Comminxit lectum ⁊c. que pauca ab epicureis vitia cenſentur. Item de catillo id eſt paruo catino quem dicit euandri manibus tritū: quidam dicunt tam antiquum fuiſſe ⁊ diu ſeruatum ꝙ vſu euandri arcbadis quem eneas in ea parte italie vbi nunc roma eſt offendit fictilibus vtentem detritum dicat: quapropter dolere poteſt ſi deijciatur. Melior tamen ⁊ frequentior eſt ſententia Acronis ⁊ Porphirionis vt euandrum hunc plaſten ſtatuarum fuiſſe dicamus ⁊ catinum ipſum triuiſſe rota ſua more figuli. Ordo eſt. amicus potus id eſt ebrius: comminxit lectum id eſt minxit in lecto tuo. quia cum ebrius eſſet domum redire non potuit. ve pro vel: deiecit menſa id eſt proiecit de menſa: catillum id eſt paruum vaſculum: tritum id eſt formatum manibus euandri optimi plaſte. nunquid ſupple ipſe ob hanc rem id eſt propter hanc cauſam: aut hoc id eſt propter hoc ꝙ ipſe eſuriens: ſuſtulit id ē accepit impudenter pullum antepoſitum in mea parte catini. ſit mihi minus iocundus amicꝰ: quaſi dicat non ita fieri debet. Nam quid faciam ſi fecerit furtum aut prodiderit id eſt reuelauerit ſecreta commiſſa fide id eſt fidei ſue: aut negarit id eſt negauerit: ſponſum id eſt promiſſū vel quod ſpopondit pro alio ſoluere.

Quis paria eſſe fere placuit peccata: laborant
Cū ventū ad verū eſt. ſenſus moreſqꝫ repugnāt.
Atqꝫ ipſa vtilitas iuſtiꝰ prope mater ⁊ equi
Cum prorepſerunt primis animalia terris
Mutū ⁊ turpe pecꝰ: glandē atqꝫ cubilia propter
Vnguibus ⁊ pugnis dein fuſtibꝰ atqꝫ ita porro
Pugnabant armis que poſt fabricauerat vſus.
Donec verba quibus voces ſenſuſqꝫ notarent
Nominaqꝫ inuenere: dehinc abſiſtere bello:
Oppida ceperunt munire ⁊ ponere leges:
Ne quis fur eſſet: neu latro: neu quis adulter:
Nam fuit ante helenam cūnus teterrima belli
Cauſa: ſed ignotis perierunt mortibus illi
Quos venerem incertam rapiētes more ferarū

¶ Quis paria eſſe fere placuit ⁊c. Dogma reprehendit ſtoicorum qui peccata paria eſſe dicunt: ⁊ ait ne ipſos quidē in ſententia permanere. Cum ventū ad verum eſt: ad exiſtimationē in hoc ꝙ facilius iudicatur furtum q̄ homicidium: quod ſtoici nolunt. Senſus moreſqꝫ repugnant. Conſuetudo probat non paria eſſe peccata: quia aliter punimus furem: aliter homicidā. Senſus. nam aliter indignatur animus cū audierit homicidiū: aliter cū furtum. Atqꝫ ipſa vtilitas iuſti prope mater ⁊ equi. ingenioſe ait iuſtū ⁊ equū ex vtilitate ꝓcedere. Inter iuſtū autē ⁊ equū hec differētia eſt. Iuſtum enī eſt quod ex lege deſcendit. equū vo qđ ex natura. vt maro. haud vinclo nec legibus equā. Eſt enī vtilitas vera iuſti ⁊ virtutis mr̄. Altera ē q̄ videt̄ pecuniaria. Illa ergo vtilitas iuſti mater repugnat preceptis ſtoi- ARLO.

corum. oſtendere autem vult nõ
eſſe iuſtitiã naturalẽ ſed natam
eſſe ex vtilitate. Cum prorepſe-
runt. i. proceſſerũt. docet quõ ex
vtilitate nata ẽ iuſtitia. Primis
animalia t. hypallage prima ani
malia. Hoĩes intelligendũ. Tur
pe: incultũ. Uſus: diligẽtia. Uer
ba quibus voces ſenſus notarẽt
q2 verba & voces notẽt & ſenſus
noſtros. De hinc abſiſtere. zeu-
gma ceperũt poſtq̃ inuẽte ſunt
leges. Oppida ceperunt muni-
re: hoc eo ptinet vt pbet qd̃ ſup̃
dixerat hoĩes iter ſe ab initio cũ
orti ſunt pugnã habuiſſe: ſed pri
mo ferino ritu: deinde ad arma
paulatĩ proceſſiſſe. Et ponere le
ges ne q̃s fur eẽt: ecce vbi pbat
iuſti matrẽ eſſe vtilitatem. Sed
ignotis perierũt mortibus illi:
q2 nemo de illis ſcripſit ignoran
tur. Incertã. oĩbus expoſitã: q2
nõ habebant certas vxores: iura
inuenta metu iniuſti. f. n. e. Ad-
huc oſtendere vult iuſtitiã nõ eẽ
naturalẽ: ſed iuentã propter vti-
litatem. Natura enĩ preſtat ſcire
que ſunt appetenda: q̃ etiã fugi-
enda: ſed ratio que plus valet diſ
cernit iuſtum ab iniuſto. Tẽpo-
ra ſi faſtoſq3. v. e. m. Si antiqui-
tatem volueris retexere in qua
leges nulle erant: inuenies iu-
ſtitiã inuentã ppter vtilitatem
non per naturã. Nec natura põt
id eſt nouit quid ſit amarum: q̃d
dulce: quid albũ & q̃d nigrum: ſ3
quid iuſtũ quid iniuſtum neſcit.
Diuidit vt bona diuerſis. i. quo-
modo põt natura ſeparare mala
a bonis: ita non põt ſepare iuſta
ab iniuſtis ſicut ſtoici voluerunt
Natura enĩ bona ac fugiẽda ope
ſuo attribuit: ſed iuſtũ ab iniuſto
ratio ſecernit: q̃ obtinet hoc vt
nõ tñ peccet qui caules eripuit
q̃ qui ſacrilegiũ fecerit. Nec vi-
cet rõ. Nec poteſt probare ratio
hoc q̃ tñ is peccet qui alienum
hortũ vexarit q̃ qui patrẽ occide
rit. Nocturnus: pro noctu. vt ali
bi. Uos exẽplaria greca noctur
na verſate manu. Legerit. fura-

Uiribus editior cedebat: vt in grege taurus:
Jura inuẽta metu iniuſti fatcare neceſſe eſt
Tempora ſi faſtoſq3 velis euoluere mundi:
Nec natura poteſt iuſto ſecernere iniquũ:
Diuidit vt bona diuerſis fugienda petendis.
Nec vincet ratio: hoc tantũdem vt peccet idẽq3
Qui teneros caules alieni fregerit horti:
Et qui nocturnus ſacra diuũ legerit: adſit
Regula peccatis que penas irroget equas
Ne ſcutica dignũ horribili ſectere flagello.
Nam vt ferula cedas meritũ maiora ſubire
Uerbera non vereor: cum dicas eſſe pares res
Furta latrocinijs: & magnis parua mineris
Falce reciſurũ ſimili te: ſi tibi regnum
Permittant hoĩes. ſi diues: qui ſapiens: eſt
Et ſutor bonus: & ſolus formoſus: & eſt rex
Cur optas qd̃ habes? nõ noſti quid pater: inquit:
Criſippus dicat? ſapiens crepidas ſibi nunq̃
Nec ſoleas fecit: ſutor tamẽ eſt ſapiens: quo?
Ut quãuis tacet hermogenes cantor tamen atq3
Optimus eſt modulator: vt alfenus vafer omni
Abiecto inſtrumento artis: clauſaq3 taberna
Sutor erat ſapiens opis: ſic optimus omnis
Eſt opifex ſolus: ſic rex. vellunt tibi barbam
Laſciui pueri: quos tu niſi fuſte coerces
Urgeris turba circũ te ſtante: miſerq3
Rumperis & latras magnorũ maxime regum.
Ne longũ faciã: dum tu quadrãte lauatum
Rex ibis: neq3 te quiſq̃ ſtipator ineptum
Preter criſpinum ſectabitur: & mihi dulces
Ignoſcent: ſiquid peccauero ſtultus: amici:
Inq3 vicem illorũ patiar delicta libenter:
Priuatuſq3 magis viuã te rege beatus.

tus ſit. vt poeta. vel que ſublegi tacitus: vnde ⁊ ſacrilegi dicti. Que penas irrogat equas: vtpote paruis pūas magnis magnas: Scutica: loro habena grece dixit: deeſt nō vereor: ne malignuz ſupplicio afficias leuiore: cū mineris pari ſupplicio oīa peccata perſequi ſi tibi fuerit imperiuz Nam vt ferula cedas m.m.ſ.v. eum qui grauiora cōmiſit nō vereor leui⁹ puniri. Nā q̄ dicat paria eſſe peccata ſeuerus admoduz eſt: ſeuerus aūt leuia ſupplicia neſcit ferre. Falce reciſurum: allegoricos: ſupplicio amputaturū. Si diues q̄ ſapiens eſt. Dicūt ſtoici ſapientē diuitem eſſe ſi mendicat: ⁊ nobilē eſſe ſi ſeruus ſit: ⁊ pulcherrimum eſſe etiā ſi ſordidus ſit. Ordo iſte eſt. Si q̄s ſapiens eſt ⁊ diues eſt ⁊ ſutor bonus ⁊ formoſus ⁊ rex ſm ſtoicā ſectam. ait ergo Hora. ſi ſm te ſtoice: ſapiens hec oīa hz: cur ad correctionē morū regnū petis qd̄ te habere dixiſti. Cur optas qd̄ habes: inconſiderate ait illum optare regnū: cum ſapientē etiam ſi ſutor ſit regem eē dicant Non noſti quid pater inquit criſippus. Criſippus reſtitutor ſtoice ſecte ⁊ eruditus preceptor de quo etiā Cicero meminit: nūc aūt pſonam cōtradicentis ſibi inducit: vt ⁊ ſtoicos ⁊ reliquos obſtupefaciat. Soleas: caligulas hn̄ inciſas. Quo: quō interrogat eū poeta: vt alfenus vafer omni inſtrumēto artis. Urbane ſatis alfenū varū cremonenſem deridet: qui abiecta ſutrina quā in municipio ſuo exercuerat: romā venit: magiſtroq̄ vſus ſulpitio iuriſconſulto ad tantā peruenit ſcientiā vt ⁊ conſulatum gereret ⁊ publico officio fungeret. Laſciui pueri: aut q: epicurei dicunt ſummū bonū in voluptate poſitū aut ſimpliciter laſciuos pueros dixit. Duz tu quadrante lauatū rex ibis. per irriſionē dicit. dum tu rex quadrāte lauatū ibis: qd̄ rex non facit. Et eſt ſenſus iſte: quēadmodū nō potes probare te regem eſſe: ita nō potes probare paria eſſe peccata. Nam qua ratione rex es qui nūmo dato lauas te ⁊ vno comite pergis ad balneū. Mihi autem ignoſcent amici mei ſiquid peccauero: ⁊ ego illis: id eſt dum tu cōtemnis oīa ⁊ dicis non eſſe veniam dandā peccatis: ⁊ dicis omnia peccata paria eſſe: ego ſiquid peccauero impetro ab illis veniam ⁊ inuicem preſto. Per vtranq̄ ergo ptem nititur Hora. probare neq̄ regem eſſe ſtoicum: neq̄ paria eſſe peccata. Dicendo nāq̄ dum tu pgis lauatum nūmo dato probat nō eſſe regem: dicendo etiā ignoſcent mihi amici ⁊ ego illis: oſtendit peccata nō eſſe paria. Nā ſi peccatum dignū eſt venia: peccata paria eſſe nō poſſunt. Uſqueadeo aūt nō es rex ſi vellendā barbam tuam veniūt pueri niſi baculo vindeceris. Beatus magis ꝓ beatior.

ASCEN.

¶ Quis paria eſſe fere placuit peccata laborāt cū ventū ad verum eſt. Hic manifeſte reprobat dogma ſtoicoꝝ. Primo in hoc ꝙ dicūt oīa pctā eſſe paria. Scd̄o in hoc redarguit eos ꝙ dicunt ſi reges eēnt ſe oīa peccata pari pena eſſe punituros. Circa primū ſciendū eſt ꝙ q̄dam dicunt ſtoicoꝝ dogma fuiſſe nō ꝙ oīa pctā eſſe paria: ſz ea dūtaxat q̄ in eodē gn̄e ſunt. Nā aīm metiebant nō rem: vn̄ ſi q̄s aio furandi tm̄mō obolum ſublegerit: nō minus furē eſſe dicebant ꝙ̄ q̄ mille nūmos. Uerū horatius ſic contra eos diſputat ac ſi dicerent oīa pctā eſſe paria ſimpliciter: ⁊ ea q̄ eiuſdē gn̄is ſunt inter ſe: ⁊ cū his q̄ alterius ſunt gn̄is: ↄtra quē errorem etiā ſci Thome extant argumētationes. Poeta aūt noſter innititur hoc medio. Senſus mores ⁊ vtilitas q̄ eſt mater iuſti ⁊ equi iudicant pctā nō eſſe paria: ergo nō ſunt dicēda paria. Conſeq̄ntia videt probabilis: q: nō eſt veriſile ſenſum oīm hominū eē in ea re deprauatū: ⁊ inſtituta ↄſuetudinez ſeu mores oīm ciuitatū errare: aut vtilitatē bonā falſo inniti. ⁊ aſſumptum probatur. Primo de ſenſu humano: q: audito ſacrilegio aut latrocinio ſenſus noſter magis mouetur ⁊ ſuccenſet ꝙ̄ audito ſimplici furto. igitur dicendū eſt ꝙ grauius eſt peccatū ſacrilegi ⁊ latronis aut homicide ꝙ̄ furis. Secūdo patet de moribus hoīm: q: ante leges latas ⁊ poſt eas ſp apud oēs ciuitates ⁊ regna conſuetudo fuit vt grauius puniretur homicida ⁊ ſacrilegus ꝙ̄ vſurarius aut fur. Tertio patet de vtilitate: q: nihil qd̄ contra bonā vtilitatē eſt in republica perpetuo conſtat: ſz conſuetudo puniendi peccata ſm grauitatē eoꝝ obſeruata eſt a primordio rerū vſq̄ in hec tempora. ergo vtilitas exigit vt ita fiat. Dicat nūc ſtoicus. non loquor de vtilitate: ſed de iuſticia et equitate naturali. Nam cū ita ſit ꝙ ominis faciens contra iuſticiā naturalem iniuſtus ſit ⁊ ſtultus ſiue parū tranſgrediat ſiue multū: conſeq̄ns eſt vt oīs trāſgreſſor eq̄tatis equaliter dicatur peccare ⁊ pariter puniendus eſſe. Cōtra hoc ꝓbat poeta. Prio ꝙ nihil eſt vere vtile qd̄ ſit ↄtra iuſticiā aut equitatē: q: ipa vtilitas vera ē mater iuſti ⁊ equi. Probat etiā ꝙ iuſticia q̄ vtimur in arcendis ⁊ puniēdis vitiis nō eſt de iure naturali: ſz de iure gentiū. Nā vtilitas peperit rerum diuiſionē quā ſecute ſunt leges. Nā ſm eos q̄ veritatē ſacre ſcripture nō habebāt: fatebant tn̄ oīm rerū generabiliū ⁊ corruptibiliū fuiſſe principiū ⁊ deueniendū ad primū ꝓductū qd̄ phs negauit: hoīes primi bn̄ficio ſolis ex luto procreati ⁊ in cauatis arboribus caunernisq̄ terraruz reſidebāt. erātq̄ illis oīa cōia. quapropter ⁊ propter victum ⁊ ꝓpter venerē ſepe ferina bella ge

rebant:hoc eſt dentibus ⁊ pugnis:poſtea aũt fuſtibus ⁊ tandẽ etiã armis.ſed cum primũ loqui
cepiſſent ⁊ ſe mutuo intelligere ſtatuerũt:vt quã quiſq̧ portionẽ terre occuparet eã ꝓpriam ha
beret.Cũ vero multi vbi nõ ſeuerũt meſſuerũt.lata eſt lex vt nemo fur aut latro aut adulter eẽt
⁊ deinde vt ſtatuta obſeruarentur ⁊ ꝯtra iuſticie oppreſſores defenderent̄ oppida muniuerunt
vñ conſtat vtilitatẽ pepiſſe leges ⁊ iuſticiã.⁊ nõ naturã. Nam ſi natura peperiſſet prius fuiſſet iu
ſtitia. Preterea multa diſcernunt̄ ꝑ iuſtitiã que ꝑ naturã diſcerni non poſſunt. Natura eñ põt
diſcernere q̃d ſibi ſit cõueniens ⁊ appetendũ ⁊ q̃d diſcõueniẽs ⁊ fugiendũ:ſed nõ põt diſcerne-
re q̃d ſit iuſtum ⁊ q̃d iniuſtũ. Aliter eñ oẽs iuriſperiti eſſent q̃ naturã ſanã haberent. Verun-
tñ eſt ꝙ plurime leges ex naturali dictamine rõnis firmãtur:quas etiã indocti ſtati approbãt
plurime tñ ex vtilitate ortũ habuerũt:vt de vſurpatiõe ⁊ ꝑſcriptiõe:exheredatione ⁊ alijs mul-
tis pꝫ. Circa ſcd̃m quo dicũt ſtoici ſe oia pctã equaliter punituros ſi eẽnt reges:redarguit eos
ſic:vos dicitis:oẽs ſapientes ſunt reges:ſutores:formoſi diuites ⁊ ſic de alijs:ſed vos eſtis(vt
dicitis)ſapiẽtes:ergo eſtis reges ſutores ⁊c. Si aũt reges eſtis:ergo male dicitis vos hoc fa-
cturos ſi reges eſſetis. Ad hoc dicerent ſtoici ꝙ ſapiẽs ſit rex ⁊ ſutor ⁊ reliqua nõ actu ſed arte
aut dignitate. ſolus eñ ſapiens dignus eſt vt regnet:⁊ rex eſt lꝫ nõ regnet. Cõtra tales reges
oſtendit poeta ꝙ miſeri ſint qui etiã a pueris vexent̄. Etſi dicant id ſe equo aĩo tolerare vt con
temnẽdo nõ poſſidendo ꝯtenti credant̄:mõſtrat id eos egre ferre. vñ cõcludit ſe malle eẽ priua
tum ⁊ amicis carũ:ꝙ talem regẽ oĩbus odioſum. Quis paria ⁊c. Ordo eſt. Illi quis.i. q̃bus pla
cuit pctã eſſe fere paria.laborãt.i.in ſumma difficultate verſant̄:imo in ꝓbatione ſua deficiũt:
cum.i.qñ ventũ eſt(impſonaliter dicit)id eſt ꝑuentũ ẽ ad verũ.i.ad veritatẽ inueſtigatã. Nã
ſenſus.i.naturale iudiciũ rõnis ⁊ ſenſus oĩm hominũ:⁊ mores.i.ꝯſuetudines ⁊ ſtatuta ſeu in-
ſtituta oĩm ciuitatũ:⁊ ipſa vtilitas ꝓpe.i.q̃ſi mater.i.inuentrix iuſti.i.iuſticie legalis:⁊ equi id ẽ
equitatis naturalis.hoc eſt iuris ſcripti ⁊ nõ ſcripti. Qd̃ aũt vtilitas ſit mater iuſti ⁊ equi ꝓbat̄
ſic. Cum.i.qñ aĩalia videlꝫ hoĩes:prorepſerũt.i.ꝓceſſerũt primis terris.hoc eſt ꝑ hypallagẽ.cũ
prima aĩalia ꝓrepſerũt terris:vel dicit primis terris:q: terre tũc erãt noue:⁊ prime q: añ aĩa-
lia ꝓducte:vñ ⁊ tellus mater deoꝝ d: ⁊ hoĩm. Aĩalia inquã ꝑ appoſitionẽ exiſtẽtia:mutũ pecus
q: hoĩes ſm hos neſciebãt loq̃:ſicut naturaliter loqui nõ potuiſſent cũ nullas linguas adhuc di
dicerit:⁊ turpe pecus.i.mutũ. Pecus aũt ẽ oẽ qd̃ caret humana effigie.hoĩes aũt prios ex ter-
ra editos pecus appellat eo ꝙ pecoris ſĩles eẽnt eo ꝙ neq̧ loq̃rent̄ neq̧ colerent̄.hec aũt lon-
ge a ṽitate aliena ſunt.ſꝫ naturaliter locuti ſunt phi quos poete trahẽtes oĩa in maiorẽ admira
tionẽ figmẽtis ſuis inſequũtur. Cũ inquã pria aĩalia ꝓrepſerũt terris exñtia mutũ ⁊ turpe pecus
pugnabãt ꝓpter glandẽ.i.fructũ arborũ ⁊ maxie quercuũ quo veſcebant̄ ⁊ ꝓpter cubilia in q̃bus
more ferarũ cubabãt vnguibus ⁊ pugnis:dein.i.deinde:fuſtibus.i.baculis atq̧ ita porro deinceps
multo poſt armis.q̃ arma vſus.i.diligẽtia ⁊ induſtria ⁊ expientia fabricauerat poſt.i.poſtea:pu
gnabãt inquã ſic donec inuenere.i.inuenerũt ṽba q̧ ꝓ ⁊ noĩa:vñ enũciatio vera vel falſa ꝯſtat:q̃
bus verbis ⁊ noĩbus notarẽt.i.ſignificarẽt:voces.i.loq̃las:⁊ ſenſus.i.ꝯceptus ſuos. Nã ſm phm
primo pi hermenias voces ſunt ſigna cõceptuũ. Dehinc.i.poſtea ꝙ loq̃ ceperũt ⁊ ſe mutuo itel
ligere:ceperũt ſup.abſiſtere bello:q: ṽbis ſe mutuo ſepe placabãt:⁊ ceperũt munire oppida:et
ponere.i.ſtatuere leges:ne q̃s.i.ne aliq̃s eẽt fur:neu.i.neue latro:neu.i.neue adulter. Qd̃ aũt
ꝯtra adulteros lata ẽ lex ⁊ ꝙ ꝓ cõiuge aut muliere bella etiã illis tꝑibus ferebãt aſſerit poeta di-
cens. Nã cũnus.i.mẽbrũ muliebre:hoc eſt mulier formoſa fuit teterrima.i.peſſima cã belli añ
helenã.i.priuſꝙ helena rapta a paride eẽt cã belli troiani:ſꝫ illi perierũt ignotis.i.a nullo de-
ſcriptis mortibus.i.obitibus ⁊ occiſionibus:quos rapiẽtes.i.violẽter capientes:incertã venerẽ.i.
cõem mulierẽ q̃ tunc nullius erat coniunx:ſꝫ oĩbus cõis more ferarũ.i.beluarũ:editior.i.eminẽ
tior viribus.i.robore ⁊ fortitudine cedebat.i.occidebat:vt.i.quẽadmodũ taurus.ſ.fortior alios ce-
dit in grege.i.cõgregatione armẽtoꝝ. Preterea o ſtoice neceſſe eſt vt fateare.i.fatearis iura
eſſe inuẽta:metu.i.ob metũ iniuſti.i.ne q̃s faciat iniuſtũ:ſi velis euoluere.i.repetere tpa.i.chro
nica.i.libros in q̃bus ſcribunt̄ res geſte cũ tꝑibus ſuis:⁊ faſtos.i.libros in q̃bus deſcribũtur feſta
⁊ obſeruationes tẽpoꝝ ⁊ cauſe obſeruationũ vt pꝫ ĩ faſtis Ouidij. Nec natura põt ſecernere.i.
diuidere iniquũ.i.iniuſtũ a iuſto.vt.i.quẽadmodũ diuidit.i.ſegregat bona diuerſis.i.a malis ⁊
fugienda.i.nociua ⁊ diſcõuenientia petendis.i.appetendis ⁊ cõuenientibus ſibi: Nec ratio.i.
iudicium rõnis:vicet.i.probabit hec vt tantũ q̧ ꝑ ⁊ idẽ.i.eodẽ mõ peccet qui fregerit teneros
caules alieni horti:⁊ qui nocturnus.i.noctu legerit.i.furatus fuerit ſacra.i.res ſacras:diuum
id eſt diuorũ ſeu deoruꝫ. Regula igitur adſit.i.adhibeatur peccatis q̃ irroget.i.imponat ipſis

equas id eſt cõuenientes penas.non aũt dices equas.i.equales:qꝛ in hoc dicunt ſtoici contra
quos hic diſputat:vel ꝯſtrue ſic.Regula adſit.i.detur que irroget penas equas.i.equales pec-
catis:ita ꝙ paruis peccatis irrogentur parue pene ⁊ magnis magne.Adſit inquã regula.ne
pro vt non:vt o ſtoice non ſectere.i.ſecteris hoc eſt ꝑſequaris horribili flagello dignũ.i.eum
qui tñ dignus eſt ſcutica id eſt tenui loro aut corio percuti.hoc eſt ne grauiorẽ penã inferat:ꝙ Scutica
decet.Scutica eñ dicitur grece Scytos.i.coriũ.Flagellum eſt virga ſumpta de ſummis flagel Flagellum.
lis.i.extremitatibꝰ arborũ q flagris.i.ventis agitant:qbus virgis ſi maiores ⁊ horribiles ſint
non ſolũ cutis dilaniari:ſed ⁊ caro contundi põt.Acro aũt ſubintelligit.Non vereor.vt ſit.Nõ
vereor ne ſectere dignũ ſcutica horribili flagello:ſed meo iudicio melius cohereat cõſtructio
quã dedimus.Senſus eñ eſt.Adhibeat ergo lex puniẽdi:ne grauius punias o ſtoice ꝙ decet
ꝙ equũ eſt.dico ne grauius punias:qꝛ nõ vereor ne mitius aut leuius punias ꝙ opꝫ.Cum eñ
ſtoicus ſit ſeuerus nimis ⁊ imitis:iõ vellet oĩa pctã poſſe equaliter punire vt oĩa grauiter:imo
vltimo ſupplicio afficiat:nõ aũt ideo vt oĩa mite puniat ⁊ leui ſupplicio:⁊ hoc eſt qd ſubdit poe
ta:vnde bonus eſt ordo.Adſit regula.i.ſtatuatur regula que irroget peccatis penas equas id
eſt equales ⁊ nõ maiores:iõ ne o ſtoice ſectere.i.ꝑſequaris ⁊ afficias horribili flagello dignũ
ſcutica.hoc eſt ne grauius punias ꝙ deceat.Nam nõ vereor.i.nõ timeo vt cedas ferula.i.leui
baculo quo pceptores litterarũ vti ſolent:aliquẽ meritũ.i.qui meruit ſubire.i.pati:maiora ver
bera.i.ſeuiora flagella.hoc eſt nõ vereor ꝙ mitius aut clemẽtius punias ꝙ decet:cũ dicas fur
ta eſſe pares res latrocinijs.i.cum latrocinijs:⁊ parua.i.parua delicta eſſe pes res.i.paria ma
gnis.tu mineris te reciſurũ.i.amputaturũ ſimili falce.i.ſimili ſecuri aut genere ſupplicij par
ua cum magnis.ſi hoĩes permittant tibi regnũ.i.ſi habeas poteſtatẽ aĩaduertendi in ſangui-
nem ⁊ vitam hoĩem.Simili falce allegorice finali punitione.hñ aũt dicit falce reciſurũ.Eſt eĩ
metaphora.i.tranſlatio ſumpta a meſſoribus q falce recidunt.i.amputant equaliter oẽs her-
bas ⁊ magnas ⁊ paruas:vñ bene ꝑmanſit in tranſlatiõe addens reciſurũ.Notũ aũt eſt ꝙ falx
falcis eſt inſtrumentũ curuũ quo herbe incidũtur.Tranſit aũt poeta ad redarguendũ ſtoicos i
eo ꝙ dicunt ſapiẽtes eſſe reges:⁊ tñ ſe q ſapientes dici volunt multa facturos q.mõ nõ faciunt
ſi eſſent reges.Ordo eſt.Si is qui ſapiens eſt.eſt diues ⁊ bonꝰ ſutor ⁊ ſolus formoſiſſimus ⁊ eſt
rex:cur o ſtoice optas id qd habes hoc eſt regnũ:qꝛ nullus rex eſt ſine regno.ſi ergo rex es oꝫ
vt regnũ habeas.Reſpondet ſtoicus ⁊ inquit:o horati nõ noſti.i.ſcis ne quid Criſippus pater
id eſt reſtitutor ſtoice ſecte dicat:dicit ſup.ꝙ ſapiens nunꝙ facit ſibi crepidas nec ſoleas.i.cal
ceamenta eleuata qbꝰ philoſophi vtũtur:⁊ tñ ſapiẽs eſt ſutor.i.crepidarꝰ.Querit horatio:quo
id ẽ ꝑ qd:vel quõ põt eẽ ſutor ſi nũꝙ fuit.Rñdet ſtoicꝰ:vt.i.quẽadmodũ q̃uis hermogenes de
quo in pncipio huiꝰ ſatyre dcm̃ eſt:tacet.i.nõ cantat:tñ eſt cãtor atq; optimꝰ modulator:⁊ vt.i.
quẽadmodẽ alfenꝰ ſutor cremonẽſis q rome ꝯſulatũ geſſit vafer.i.aſtutꝰ erat ſutor omni inſtru-
mento artis abiecto:⁊ taberna.i.officina clauſa.i.poſtꝙ oẽ inſtrumẽtũ artis ſutorie abiecit et
tabernã in q vẽdebat calciamẽta ſua clauſit:adhuc tñ erat ſutor:ſapiẽs.i.ꝑitus opis:lꝫ nõ facie
bat.ſic oĩs optimꝰ.i.ſapiẽtiſſimꝰ:vel qꝛ cõtra elegantiã dicet optimꝰ oĩs:cũ dicendũ ſit optimꝰ
quiſq; ꝯiũgamꝰ hoc modo:ſic optimꝰ.i.ſapiẽtiſſimꝰ eſt ſolꝰ oĩs artifex:⁊ ſic eſt rex.Rñdet poe
ta pueri laſciui.i.petulãtes vellũt tibi barbã qs pueros.ſ.niſi tu coerces.i.repellis a te fuſte.i.
baculo:tu vrgeris.i.ꝓmeris turba.i.multitudine ſtãte circũ te:⁊ tu miſer rũperis ex impatien
tia:⁊ latras.i.more canũ amare obiurgas pueros:o maxime magnorũ regũ.i.o ꝑitiſſime ſtoico
rum.Sed ne longũ faciã inqt poeta:dũ tu rex.i.q iactas te eẽ regẽ ibis lauatũ.i.ad balnea:vt
te laues quadrãte.i.viliſſimo ꝓcio neq; quiſq; ſtipator.i.comes ſectabit te ꝓter ineptũ criſpinũ
de q dcm̃ eſt in vltimo ꝟſu pꝛie ſatyre:⁊ dulces amici ignoſcent mihi ſi ego ſtultꝰ ſm cẽſuram
ſtoicorũ peccauero qd.i.in aliquo:⁊ ego patiar libẽter inuicẽ.i.viciſſim pctã eorũ:ꝙ ꝓ ⁊ ego pri
uatus.i.ex tñs extra dignitatẽ viuã magis baetꝰ.i.beatior te rege.i.q dicis te eſſe regem.

Satyra quarta.

e Upol atq; cratinꝰ ariſtophaneſq; poete
Atq; alij quorũ comedia priſca virorũ eſt
Si quis erat dignus deſcribi ꝙ malus:aut fur:

Upolis atq; cratinus. Acro
e Eupolis cratinus.Ari
ſtophanes hi primi ar-
cheas comedias ſcripſerũt:in q
bus hominũ vitia amaritudine
ſtili ſecuerunt.Mire aũt origo
ſatyre ꝑ h oñdit.Poſce:pdcõs
poetas grecoſ.Facetꝰ hñs ꝑitiã

Aut mechus foret: aut ſicarius: aut alioquin
Famoſus multa cum libertate notabant.
Hinc omnis pendet lucilius: hoſce ſecutus
Mutatis tantũ pedibus numeriſqꝫ: facetus
Emuncte naris: durus componere verſus.
Nam fuit hoc vitioſus: in hora ſepe ducentos
Ut magnum verſus dictabat ſtans pede in vno.
Cum flueret lutulentus erat quod tollere velles.
Garrulus atqꝫ piger ſcribendi ferre laborem:
Scribendi recte. nam vt multũ nil moror. ecce
Criſpinus minimo me prouocat. accipe ſi vis
Accipe iam tabulas: detur nobis locus: hora:
Cuſtodes: videamus vter plus ſcribere poſſit:
Dij bene fecerunt inopis me ꝙqꝫ puſilli
Finxerunt animi: raro ⁊ perpauca loquentis:
At tu concluſas hircinis follibus auras
Uſque laborantes: dum ferrum molliat ignis
Ut mauis imitare beatus fannius: vltro
Delatis capſis ⁊ imagine. cum mea nemo
Scripta legat vulgo recitare timentis: ob hãc rẽ
Qđ ſunt quos genꝰ hoc minime iuuat: vt pote plˀes
Culpari dignos: quẽuis media elige turba
Aut ob auariciam: aut miſera ambitiõe laborat:
Hic nuptarum inſanit amoribus: hic puerorum:
Hunc rapit argenti ſplendor: ſtupet albius ere
Hic mutat merces ſurgente a ſole ad eum quo
Ueſpertina tepet regio: quin per mala preceps
Fertur vti puluis collectus turbine: ne quid
Summa depereat metuens: aut ampliet vt rem

riſum mouendi ⁊ ſecandi homines vitioſos. Emuncte naris. ſignificat ſapientẽ. quia econtrario mungoſum ſtultũ appellamꝰ. Durus. aſper ad componendos verſus. Nã fuit hoc vitioſus. vt aſperos verſus faceret. In hora ſepe ducentos vt magnũ verſus dictabat. putabat maximũ ſi multos verſus momento feciſſet. Ut magnũ. ſicuti magnum. ſed non eſt magnũ multos verſus ſcribere: ſed bonos quãuis paucos. Lutulentus. ſordidus. cui contrariũ luculentus. Erat quod tollere velles. Etiã quando aſperos faciebat verſus erat quod velles imitari. hoc eſt erat in aſperis verſibus illis aliquid dignũ imitatione. Piger ſcribẽdi ferre laborẽ. ſcribendi recte. Scribendi recte non ferebat laborẽ. Nã ſcribendi quomodocũqꝫ ferebat. Ut multũ. ſenſus eſt. nã in multũ ſcribendo nil differo facileꝫ fuiſſe. Ecce criſpinus m. m. p. Huius criſpini etiaꝫ in ſuperioribꝰ meminit. ne me criſpini ſcrinia lippi Compilaſſe putes. hic ſimiliter vt lucilius multos ſed malos verſus faciebat. Minimo aũt digito ſolent prouocari qui volunt oſtendere plꝰ eſſe viriũ in ſuo minimo ꝙ in alterius toto corpore. Puſilli per quẽ non multa poſſum ſcribere. Perpauca loquentis. Ad illud refertur ꝙ ait. inopis me ꝙ qꝫ puſilli. At tu cõcluſas. h. f. a. Tu vero criſpine multa cogitando imitaris hircinos folles. Hircinis follibus comparauit pectꝰ criſpini: ⁊ auris feſtinãtibus inceptas cogitatiões. ⁊ ꝑ hoc oſtẽdit criſpinum inflate ſcribere ⁊ turgide. Unde Perſius. Tu neqꝫ anhelanti coquitur dũ maſſa camio. i. animo ⁊ cura diligẽtia qꝫ ſcribendi. Beatus fannius poeta cui vltro delate ſũt capſe vt ſuos libros mitteret ⁊ auctoritatẽ reciperet. Fanniũ quendã non ſatis bonũ poetã recepit in auctoritatẽ ſenatus. Aliter. Fanniꝰ iſte malꝰ poeta fuit: qui cũ ante ꝯtẽpſiſſet datã ſibi imaginẽ a ſenatu: poſtea dũ moreref petijt vt delatis in publicũ capſis ſuis cũ ꝓprijs libris incenderef. Itẽ aliter. Fanniꝰ quadratã eo tꝑe ſatyrã ſcribebat: ⁊ erat ſine liberis. Huiꝰ imagines ⁊ libros

heredipete in publicas bibliothecas referebant nullo merito doctoris. Vulgo recitare timen tis: ꝗ cum ſecat mores alioꝝ in publicum nō recitat. Qđ ſunt quos genus hoc. m. in. q: ſunt ꝗ dam digni culpari quos hoc genus carminis minime delectat. Ordo eſt. Ideo mea nemo legit ꝙ ſunt quos hoc genus carminis nō iuuat quaſi dignos culpari. Quēuis media elige turba de medio populo qui eſt ante ꝯſpectū producito. Ambitiōe cupiditate honoris. Stupet albiꝰ ere corinthio. ſ. ac per hoc ſtauis non pecunia. Nam ſupra argenti cupidos dixit. Hic mutat merces. Maronis illud Cedet ⁊ ipſe mari vector: nec nautica pinus Mutabit merces. Veſpertina tepet regio. tepere dixit occidentalē plagā ad cōparationē orientis: q: ibi ſol acrius feruet Nequid ſumma depereat metuēs. Propterea ſeſe ꝑiculis cōmittit vt aut nihil decedat de ſumma patrimonij ſui: aut certe vt augeatur. ASCEN.

¶ Quarti ſatyre argumentū Aſcenſianum.

Quarta modum ſatyre dat candorēqꝫ poete.

¶ Ordo eſt. Quarta ſup. ſatyra: dat modū. i. legem ⁊ moderationē: ⁊ dat poete. ſ. horatio: candorem id eſt puritatem animi: ita ꝙ nō ex inuidia aut malignitate animi: ſed ſpe vite alioꝝ in melius reformāde vitia carpere probetur vt patebit ex ſequētibus.

Eupolis atqꝫ cratinꝰ ⁊c. In hac ſatyra poeta primū ſatyre noue originē paucis tāgit

e Luciliūqꝫ noue ſatyre ſcriptorē in ea re notat in q̄ ſe plurimi iactabāt: videlʒ ꝙ ꝓfuſe ⁊ incōdite ſcriberet: ⁊ ita criſpino ꝗ plurimos: ſʒ incōditos ⁊ malos vſus ſcribebat: ⁊ ꝓpterea ſe extollebat rn̄det: vn̄ a tribus ſe purgat. Primo a difficultate ſcribēdi. Scđo a ſimplicitate ſcriptoꝝ. Tertio a malignitate animi. Circa primū ſic ꝓcedit: q: Criſpinꝰ in prima ſatyra notatus lippitudine. i. ineptitudine ſcribēdi. ꝓuocauerat horatiū ad certamen ſcribēdi vſus vt is ꝗ plures ſcriberet victor haberet. Oſtēdit poeta laudabiliꝰ eſſe paucos vſus ⁊ eos bonos ſcribere ꝙ̄ multos malos. Et ſi ꝗs dicat Luciliū in hoc laudatū ꝙ ducētos vſus vna hora ſcriptitauit. dicit eū in hoc nō laudandū eē: q: in hoc maxime peccauit ꝙ icaſtigatos vſus reliq̄rat ⁊ lutulentus flux̄erat. Circa ſcđm: q: quis dicete poſſet horatianos vſus ꝗbus ſatyram deſcribit eē etiam incōditos: eo ꝙ nō habeant acrē ſpiritū: vt verboꝝ granditatē: dicit hoc ad poeticū opꝰ pertinere: ſʒ ſatyrā ac comediā nō eſſe poemata. Circa tertiū oñdit multis argumētis ſe nō malignitate animi ſatyrā ſcribere: ſʒ q: a patre ita inſtitutꝰ fuit: mōſtratqꝫ ſatyricū opus nō eſſe inuidioſum niſi iis ꝗ male viuūt. Qđ vo neqꝫ malignitate neqꝫ petulantia ai ſcribat: ꝓbat ex eo ꝙ opus ſuū non oibus recitet: ſʒ amicis dūtaxat. ⁊ id coactus. nec corā omibꝰ aut vbiqꝫ: ſʒ coram paucis ⁊ in ſecreto. Hec oia ſuo loco patebūt. Principiū huiꝰ ſatyre ab acrone bn̄ declaratur. Adducūtur aūt tres ſn̄ie de fannio. Btūs eñ dr hn̄ habēs. i. diues: vn̄ orta eſt tertia ſn̄ia: ꝙ heredipete (id eſt ꝗ hereditatē eiꝰ eo ꝙ liberos nō haberet petebant) capſas libroꝝ eius ⁊ imaginem referebant in edē apollinis vbi oim poetarū in auctoritatē receptoꝝ libri reponebātur: et poſt mortē etiā imagines ponebant. vn̄ alibi. Scripta palatinꝰ quecūqꝫ recepit apollo. Et perſius. Ad ſacra vatū carmen affero noſtrū. Beatꝰ etiā fortunatꝰ dr: vn̄ orta eſt pria acronis ſn̄ia Irridetur aūt fannius ꝗ libros ſuos ineptos voluit ab oibus noſci: cū tn̄ Hora. neminē ſua ſcripta legere ꝑmittat. Stupet albius ere. Albius proprium eſt nomē. cuiꝰ infra poeta meminerit Nam ſʒ non abſurdū putetur vt dicas: ſtupet albius. i. tenerꝰ ere auctoritate tn̄ careas. Minimo me prouocat: ꝗdam exponūt: minima re: q: minimū eſt ꝓuocari ad multos vſus deſcribēdos: ſi ſint mali. ſʒ argutiꝰ dicit acro de minimo digito. Ordo eſt. Eupolis atqꝫ cratinꝰ ariſtophanes poete comici atqꝫ alijviroꝝ. i. alij viri quoꝝ priſca. i. antiqua comedia eſt: notabāt. i. taxabāt diffamabāt cū multa libertate: q: etiā ſub proprijs noibus. Si ꝗs erat dignꝰ deſcribi: ꝙ pro q: foret id eſt eſſet: malus. i. iniuſtꝰ: ſicut ecōtrario bonū virū eū ꝗ iuſtus ē appellamꝰ. Nec pōt generaliter accipi eo ꝙ poſt genꝰ male ponerent ſpēs. aut fur: aut moechus. i. adulter aut ſiccariꝰ id eſt latro ꝗ ſicca. i. pugione hoies occidit ad diuitias hn̄das. aut famoſus. i. multa infamia notatus: alioquin. i. quouis alio mō. Lucilius primꝰ noue ſatyre ſcriptor ſecutus. i. imitatꝰ hoſce. ſ. veteres comicos ⁊ hoc mutatis tm̄ pedibꝰ ⁊ nūeris. i. genere carminis: q: illi iambicis fere vſibus ſcribebant. Lucilius aūt hexametris: ipe inquā ſecutꝰ hoſce: pendet. i. dependet: ois. i. totus hinc. i. ex his dictis poetis: ex̄ns facetus. i. vrbanus ⁊ lepidꝰ emuncte. i. purgate naris. hoc eſt eo ꝙ naſum emūctum ⁊ nō mūgoſum haberet. per qđ duo oñdunt. Primū ſm acronē ꝙ ſapiēs erat. Scđm ꝙ callidꝰ ⁊ argutꝰ vitioꝝ repᷓhenſor erat. Nā vulgo dici ſolet nihil opportunius ad mundiciā naſi offendi poſſe ꝙ̄ mulierē mungoſam. ea eñ viſa quilibet mūdat ſe priuſꝙ eā irrideat aut alteri monſtret: qui ergo emunctas nares hʒ: libere mungoſas ridere pōt. Preterea

qui nares purgatas habent acrius olfaciũt ⁊ clarius loquũtur: vñ poſſunt allegorice fetorem vi
tioſoꝝ indagare: ⁊ inuentum arguere. Durus. i. difficilis: componere. i. ad cõponendũ ṽſus. Nã
ipſe lucili⁹ fuit vitioſus hoc. i. in h ꝙ ipſe dictabat. i. puero ſcribẽti cõponebat ⁊ ꝓferebat vt ma-
gnum. i. tanq̃ rem excellentẽ ⁊ dignã laude cũ ſit repꝛehendẽda: ſepe ducẽtos ṽſus in hora. i. ſpa-
cio vnius hore. ſtans in vno pede. i. q̃tum poſſit q̃s ſtare in vno pede: cum. i. q̃nis ipſe flueret
lutulentus. i. plenus luto. hoc eſt turbulentus ſicut fluuius nimis raptim currens lutum ſecuꝫ
trahit: erat in verſibus ei⁹ qḋ velles tollere. i. ſm acronẽ imitari ⁊ accipere ad imitationẽ. Vel
Tollo tollere. i. amouere tanq̃ ſupfluũ aut ineptum. Tollere eñ plura ſignificat: aliq̃ñ eſt educare: vt
in andria Terentij. Quicq̃d pepiſſet decreuerũt tollere. aliq̃ñ ſecũ portare: vt tolle lectũ tuũ ⁊c.
aliq̃ñ de medio auferre ⁊ deponere: vt Tolle tuũ p̃cor hãnibalẽ. Et tolle tolle crucifige eum. De
Lucilius lucilio aũt ſic dicit Quin. Satyra q̃dẽ tota noſtra eſt: in q̃ inſignẽ laudẽ adeptus eſt lucili⁹: qui
quoſdã ita ſibi deditos adhuc hꝫ amatores: vt eũ nõ eiuſdẽ mõ opis auctorib⁹: ſꝫ oib⁹ poetis p̃-
ferre nõ dubitent. Ego q̃tum ab illis: tñ ab horatio diſſentio q̃ luciliũ fluere lutulente ⁊ eſſe il-
lic aliq̃d ꝙ tollere poſſis: putat. Nã eruditio in eo mira ⁊ libertas atq̃ inde acerbitas ⁊ abunde
ſalis. Hec ille: vñ pꝫ ⁊ maxime ex eo qḋ ſeq̃tur videlꝫ ꝙ erat garrulus: ꝙ ſupfluũ tollendũ id eſt
auferendũ ⁊ abijciendũ intelligere poſſumus: vt ſit ordo: cũ. i. q̃ãdoquidẽ ipe flueret lutulent⁹
erat ſup. in verſibus eius aliq̃d qḋ velles. i. poſſes velle: tollere. i. reſecare deponere: erat enim
garrulus. i. ſupfluus in ṽbis. Atq̃ piger ferre. i. ad ferẽdum. i. ſuſtinendũ laborẽ ſcribendi. ſcri-
bendi inquã recte. Nam nihil moror. i. diſcutio vel dubito: vt. i. q̃tuꝫ multũ ſcriberet. hoc ẽ ſcio
ꝙ multũ ſcripſit: ſꝫ nõ recte. Ecce criſpin⁹ ineptus: ⁊ multoꝝ verboꝝ poeta q̃ capſas plenas ver
ſuũ de documẽtis ſtoicoꝝ ſcripſerat: prouocat. i. porro vocat me ad certamen ſcribẽdi minimo
ſup. digito: ſignificans ſe plus valere in minimo digito ſuo q̃ valeã in toto corpe meo. vel mi-
nimo. i. minima re prouocat me. dicẽs: o horati. accipe ſi vis accipe iã. i. modo tabulas (in cera
tis eñ tabulis ſcribebant) ⁊ ponẽdo bis accipe: ſignificat importunitatem prouocantis: ⁊ dicẽ
do iam. vult ſemꝑ paratum ſignificare: detur nobis locus in quo ſcribamus: ⁊ hora in qua ſcri-
bamus: ⁊ cuſtodes q̃ obſeruẽt ne alius pro nobis ſcribat: ⁊ videamus: vter ſup. noſtrũ poſſit pl⁹
ſcribere: nõ dicit aũt melius ſcribere: ſed plus. i. plures ṽſus facere. Ad hoc poeta. Dij bñ fece-
runt ꝙ finxerunt. i. compoſuerũt de terra ſicut figuli fingunt vaſa. me inopis. i. exigui ꝙ pro et
ꝙ finxerunt me puſilli. i. modici animi loquẽtis raro ⁊ perpauca. i. valde pauca. i. gratias habeo
deo ꝙ nõ ſum garrul⁹ ⁊ multoꝝ verboꝝ ita ꝙ cũ verboſo criſpino velim cõtendere. At tu o cri
ſpine: vt. i. ſicut mauis: imitare. i. inſequere auras. i. ventoſitates incluſas follibus hircinis. i.
factis ex pellibus hircoꝝ. auras inquã laborantes. i. in labore ⁊ opatione exñtes: vſq̃. i. conti-
nue dum. i. donec ignis molliat. i. mollificet ⁊ mitiget ferrum. hoc eſt: ſi vis effundas e pectore
tuo tot verſus: vt videaris tam repletus verſibus ſicut folles repleti ſunt vento dum fabri fer-
rum mitigant: flatu eñ ignis excitatur: imitare inq̃ auras exñs fannius. i. ſicut fannius bea-
tus capſis libroꝝ. ſ. ⁊ imagine vltro. i. te non requirente: delatis ad bibliothecas publicas: cum
nemo legat mea ſcripta: timentis recitare ob. i. propter hãc rem: ꝙ. i. q: ſunt quos hoc. i. noſtrũ
genus ſup. ſcribendi hoc eſt ſatyricũ minime. i. nullo mõ iuuat id eſt delectat: vtpote non dele-
ctat ſup. plures id eſt valde multos dignos culpari. i. reprehendi. Circa latinitateꝫ qua dicitur
Genitiuoꝝ ſi- Scripta mea timentis. ſcies vt valla recte precipit ꝙ oĩs genitiu⁹ ſignificat: aut tñ actiue ſeu
gnificatões. poſſeſſiue: aut tñ paſſiue aut mixtim: nũc actiue nũc poſſeſſiue nũc paſſiue. Tãtũ actiue aut q̃d
fere idem eſt tñ poſſeſſiue ſignificabãt olim hi gti primitiui mis. tis. ſis. noſtrũ ⁊ veſtrũ. quoꝝ
tres primi ab vſu receſſerũt. Tñ paſſiue ſignificãt reliqui q̃nq̃ gti primitiui. mei. tui. ſui. nr̃i. ⁊
veſtri. Mixtiꝫ hoc ẽ indifferẽter ſignificãt oẽs alij. Scḋo ſcies ꝙ gti tñ actiue aut poſſeſſiue
ſignificãtes volebãt cõiungi dictioni rẽ agentiſ aut poſſidẽtis importãti. Itẽ dices nullus no-
ſtrũ hoc fecit: nõ aũt. null⁹ noſtroꝝ aut null⁹ noſtri. Sꝫ gti tñ paſſiue ſignificãtes volũt ↄſtrui
cũ dictiõe paſſionẽ aut partitionẽ importãte: cuiuſmodi ſunt noĩa ṽbalia paſſiue ſignificãtia ⁊
noĩa gtñ ex vi ptitõis paſſiue regẽtia: vt amor mei: q̃ ego amor. Ceteri aũt gti ſm diuerſã ſigni
ficationẽ diuerſis iũgũt: vt creatio dei q̃ de⁹ creat: timor dei q̃ de⁹ timet. amor dei quo de⁹ amat
vel amat. Tertio ſcies ꝙ q: gti tñ poſſeſſiue aut actiue ſignificãtes in vſu nõ ſunt: iõ ponimus
loco eoꝝ pronoĩa poſſeſſiua in eodẽ caſu cũ rẽ poſſeſſaꝫ aut agentẽ ſignificãte: vt liber me⁹: nõ
liber mei: in quo priſcian⁹ ⁊ eũ ſequẽtes errãt: amor me⁹: quo amo: amor mei quo amor. aliquid
meũ qḋ poſſideo: aliq̃d mei de ntõ ego: q̃ pſona mea ſignificatur ptiri: hoc eſt aliq̃d de me vel de
corpore meo. Quarto ſcies ꝙ q: dicti genitiui ſuã proprietatẽ ſeruare volunt q̃ñ in vſu ſunt: aut

poſſeſſiua pro ſe poni:ideo comperies diuerſos caſus ⁊ per coniunctionē ⁊ ſine ea ſepe coniun‑ gi:vt apud Terentiū:preſidio meo atqꝫ hoſpitis.vbi non dices preſidio mei atqꝫ hoſpitis. Et hic ſcripta mea timentis:non dices:ſcripta mei timentis:⁊ in euangelio.Tuam ipſius animā non reſolues tuipſius.Errant ergo qui poſſeſſiuum in primitiuū latine reſoluendum cenſent: cum liber mei aut ſcripta mei latinū non ſit.Quinto ſcies ad poſſeſſiua tanꝙ̄ primitiua ſint re‑ lationem fieri.vt in andria Terentij:fortunas meas qui filium haberem ⁊c.Hec ad preſens ſa tis ſint:nunc ad ordinē reuertamur. Quēuis media elige turba.Elige media turba id eſt ex to to populo:quēuis id eſt quēcunqꝫ vis:aut laborat id eſt peccato vexatur ob auaritiam.aut labo rat miſera ambitione id eſt cupiditate honoris que miſeros facit:quia nemo cupidus conten‑ tus eſt omnis autem male contentus etiam ſi multa habeat miſer eſt. Hic id eſt aliquis ex po‑ pulo:inſanit amoribus nuptarum.Hic id eſt alius inſanit:amoribus id eſt nephanda libidine puerorum.Splendor argenti capit id eſt irretitum tenet ⁊ nimium delectat:hunc id eſt aliuꝫ Albius vir ita appellatus ſtupet id eſt ſtupidus ⁊ inſanus efficitur:ere id eſt propter es corin‑ thium varijs ſignis impreſſum:nec dicas:albius id ē pallidius.Hic id eſt alius mutat merces id eſt facit mercatum cōmutando merces ſuas:olim enī omnis venditio erat quedam cōmuta‑ tio ante vſum argenti:mutat inquā a ſole ſurgente id eſt ab oriente:ad eum ſupple ſoleꝫ quo ſo le regio veſpertina id eſt vbi ſol veſperi tepet id eſt tepida ⁊ non tam calida eſt ſicut in oriente: vult autem occidentē ſignificare:vt ſit ab oriente in occidentem:quin id eſt quinetiam:fertur id eſt violenter ab auaricia impellitur preceps id eſt feſtinus ⁊ inconſideratus:vti id eſt velu‑ ti ſicut puluis collectus a turbine id eſt ab impetu ventorum:per mala id eſt per dura ⁊ pericu loſa:metuens ne quid.i.ne aliquid deperdat id eſt amittat de ſumma ſui patrimonij:aut ſupple mutat merces vt ampliet rem id eſt diuitias ſuas.Et de his infert poeta.

Omnes hi metuūt verſus:odere poetas.
Fenum hꝫ in cornu.longe fuge.dūmodo riſum
Excutiat ſibi:non hic cuiꝙ̄ parcet amico
Et quodcūqꝫ ſemel chartis illeuerit omnes
Geſtiet a furno redeuntes ſcire lacuqꝫ
Et pueros ⁊ anus.agedum pauca accipe cōtra.
Primū ego me illorū dederim quibꝰ eſſe poetas
Excerpā nūero.neqꝫ enim cōcludere verſum
Dixeris eſſe ſatis.neqꝫ ſiquis ſcribat vti nos
Sermoni propiora:putes hunc eſſe poetā.
Ingeniū cui ſit:cui mens diuinior:atqꝫ os
Magna ſonaturū des nōis huius honorem.
Idcirco quidam comedia nec'ne poema
Eſſet:queſiuere.ꝙ acer ſpiritus ac vis
Nec verbis nec rebus ineſt:niſi ꝙ pede certo
Differt ſermoni ſermo merus.at pater ardens
Seuit ꝙ meretrice nepos inſanus amica
Filius vxorem grandi cū dote recuſet.

¶ Omnes hi metuunt verſus ꝙ hmōi vitijs dediti ſunt.Odere poetas q̄ ſatyras ſcribunt. Fenum hꝫ in cornu:ſic loquūtur inter ſe q̄ ſunt vitioſi:fuge iſtū poetam ſatyricū qui fenū hꝫ ī cornu Metaphoricos autē dixit:q: q̄n feriunt boues in cornibus eis ligatur fenū.Agedum paucis accipe contra audi tu qui reprehēdis ſatyricos poetas:nō ꝙ Hor. multū recitat:ſꝫ ꝙ videt̄ conſcius pctōꝝ.Primū ego me illoꝝ.primū ego eximo me de nūero eoꝝ q̄bus do hoc nomē poetas.i.me dico nō eē poetā:neqꝫ ei q̄ ſcit v̾ſus facere eſt poeta.Sermoni ꝓpiora:vicia fabulis ⁊ orōi. Idcirco q̄dā comedia nec ne poema.e. queſi. q: v̾ba comicoꝝ apta ſunt ꝓſe ⁊ orōni dubitatio eſt vtrū comedia poema dici pōt. Queſiuere:dubitauer̄. Nō acer ſpi.a.v. n v.n.r.i.eo ꝙ elata v̾ba i comedia eē nō dn̄t:ſꝫ q̄ hoc nō hꝫ dubitat̄ an comedia ſit poema. At pr̄ ardēs ſeuit.ꝙ.m.ne.ni.a.Dixit ſuperiꝰ dubitat̄ vtrū poema dicat̄ comedia:q: i ea nō ſunt neqꝫ v̾ba neqꝫ ſenſus elati:q̄ aūt vult videri comediā eē poema:dicit acrē eē ſpūm:ſiquidē oſtendit patrem

Acro

Ebrius ⁊ (magnum qđ dedecus) ambulet ante
Noctem cum facibus. nunquid pomponius iſtis
Audiret leuiora: pater ſi viueret? ergo
Non ſatis eſt puris verſum perſcribere verbis:
Quem ſi diſſoluas: quiuis ſtomachetur eodem
Quo perſonatus pacto pater. his ego que nunc
Olim que ſcripſit lucilius: eripias ſi
Tēpora certa modoſqꝫ: ⁊ qđ prꝰ ordine verbū ē
Poſterius facias preponens vltima primis:
Non: vt ſi ſoluas: poſtꝙ̄ diſcordia tetra
Belli ferratos poſtes portaſqꝫ refregit:
Inuenies etiam diſiecti membra poete.

in luxurioſum filiū ſeuire vehementer. Ebrius ⁊ magnū ꝙ de. am. Ordo eſt ꝙ ambulet cuꝫ facibus quod eſt magnū dedecus Ante noctē cū facibus. propter noctē. aut ante tempus noctis. quia ceci ſunt amatores qui vtūtur facibus eo tempore quo nō eſt vtendū. Nunquid ponimus iſtis. a. l. Verba eius qui deſtruit comediā non eſſe poema. Si viueret pater non leuiora verba luxurioſus audiret pomponius ꝙ̄ audit filiꝰ a comico patre. Ergo non ſatis eſt. p. v. p. v. Nō ſufficiunt pura verba ad appellandū poetā metro concluſa. Debet enī poeta ⁊ grauia verba ⁊ compoſita cū ſenſibus elatis habere Puris. ſine figuris ⁊ magno ſono. Perſonatus. perſonā comicam gerens. de comedia qui perſonā patris accipit. Eripias ſi. ordo eſt. ſi eripias his ⁊c. Senſus hic eſt. ſi ordinationē metricā mutes in opere lucilij vel meo: non eandē grauitatē inuenies quā in ennij verſu ⁊ pacuuij ſoluto. i. nō ita inuenias quēadmodū ſi ſoluas verſus ennij aut pacuuij: qui etiā ſoluti altitudinē ⁊ tumorē poematis obtinent. Tempora dixit moras ſyllabarū ⁊ correptiones. Non vt ſi ſoluas. ordo eſt. Non inuenies ⁊c.

ASCEN. ¶ Omnes hi metuunt verſus ⁊c. Obiectū erat auctori noſtro ꝙ paucos ⁊ eos aridos ac humiles verſus ſcriberet: quadā animi maliuolentia ad ſatyricā prouinciā ſe inuita muſa contorquens. Nā ſi ad ſatyrā natus eſſet longe cultiores ⁊ magis fluentes verſus (vt dicebant) pangeret. Reſponſum eſt aūt a poeta noſtro primo videlꝫ ꝙ paucos ſcriberet. non enī id ſibi vitio dandū putat: ſed econtrario lucilio ceteriſqꝫ qui cū multos verſus ſcriberent eos lutulentos ⁊ incaſtigatos emittebant. Nunc aūt reſponſurus ſecūdo obiecto videlꝫ ꝙ aridos ⁊ humiles verſiculos ſcriberet. oſtendit ad ſatyrā altitudinē ſtili non pertinere. Naꝫ ſatyra ſicuti in principio huius ſermonis patuit ex comedia priſca ortū habet. de comedia aūt ⁊ priſca ⁊ noua dubitatur an mereat̄ dici poema. ⁊ plures tenent ꝙ non: eo ꝙ comicꝰ nō hꝫ ea q̄ poete neccria ſunt. videlicet. Ingeniū. i. naturalē ⁊ ingenitā venā ⁊ benignitatē ad carmē. mentē diuiniorē ꝙ̄ ceteri. i. poetico furore raptā ad altiora ꝙ̄ vt humana dicantur concipienda. ⁊ os magna ſonaturū. i. altiſonū ⁊ eruditū ſtilū floſculis. figuris ⁊ figmentis poeticis decenter ornatū. Si quis dicat in comedia eſſe acrē ſpiritū eo ꝙ comicus pater interdū ardenter contra filiū luxurioſum exclamet. dicit poeta id ſatis non eſſe. Nam etiā extra comediā in vulgari ⁊ vernaculo ſtilo id facit. Quia ergo in comedia ⁊ in ſatyra non ſunt verba altiſona ⁊ ꝙ̄uis maieſtatē habentia non merētur dici poema. i. opera facta a poeta in eo ꝙ poeta ꝙ̄uis conſtent metro. Nā poemata etiā diſſoluta maieſtatē ⁊ grauitatē ſuā habent. vt liquido patet exemplo enniano. Poſtꝙ̄ diſcordia tetra ⁊c. In quibus verbis ꝙ̄uis ſententia plena haberi non poteſt. videtur loqui de templo iani quod tempore pacis clauſum fuit ferratis poſtibus. vnde primo eneid. Dire ferro ⁊ compagibꝰ arctis Claudentur belli porte ⁊c. Hoc eſt quod hic dicitur. Fenum habet in cornu. i. quemcunqꝫ ſatyrico ſtilo petit ⁊ ferit ſicut bos petulcus ⁊ ſolitus cornibus ſuis ferire vt homines fugiāt fenum in cornu portat: tam vt noſcatur ꝙ̄ vt cornua feno inuoluantur ne ledant. Solent etiam in pratis boues petulci fenū collectū appetere: ⁊ ita in cornibus aliquid feni derelinqui: quod videntes aufugiunt. Agedū: adhortandi eſt aduerbiū. Et ſcies ſm̄ Vallā hec tria age: agite: ⁊ agedū hoc differre ꝙ age tm̄ ſingularis nūeri v̓bo apponit̄. agite tm̄ p̓lalis. agedū vero vtriuſqꝫ. Sonaturū ſicut lauaturū ſm̄ regulā dixit. Nā ⁊ ſoniturū ⁊ loturū ⁊ lauturū dicit̄. Nepos: luxurioſus dicit̄. ⁊ vulgo meretrices amatores ſuos nepotes: ⁊ illi amicas neptes vocant. Ante noctē cū facibꝰ. quidā allegoricos de facibꝰ amoris dictū volūt. ſꝫ rectiꝰ me iudice ſimplr̄ intelli

gas.viri eñ honeſti ſine facibꝰ noctu nō ambulant.ſed ebrij qui vt noctu cū facibꝰ redeāt faces ſecū deferebāt:etiā ante noctē cū facibꝰ redibāt.qđ magnū dedecꝰ erat.Perſona dicit̄ ſm̄ quoſ-dā ꝙ per eaꝫ fiat diuerſus ſonꝰ ſm̄ qualitatē ⁊ etatē loquētis.eſt eñ quā faciē falſam appellant gallici.Perſonatꝰ aūt dicit̄ comedꝰ in perſona comediā agens. Ordo eſt.Omēs hi predicti me tuunt verſus ſatyricos ſupple.⁊ odere.i.oderunt poetas ſatyricos. dicentes viſo ſatyrico poeta vides ne eū.ipſe habet fenuꝫ in cornu.fuge lōge ab eo ne feriat.hoc eſt ne ſatyrico ſtilo te notet. hic eñ dūmodo excutiat ſibi riſum.i.poſſit ridere ex quadā petulantia animi nō ꝑcet cuiꝙ ami co quin ipm notet ⁊ infamē reddat.⁊ quodcūꝗ ſupple peccatū ipſe illeuerit.i. inſcripſerit illitꝭ chartis.geſtiet.i.imoderate cū geſtu exteriori corporis ſui gaudebit ⁊ cupiet omēs ⁊ pueros ⁊ anꝰ.i.vetulas.i.oēs cuiuſcūꝗ ſexus ⁊ etatis redeuntes a furno vbi panis fit ⁊ a lacu vbi haurit̄ aqua ⁊ piſces capiunt̄.quibꝰ carere nō poſſumꝰ ſcire.i.vt ſciant.loquit̄ poeta.Agedū o calūnia-tor accipe pauca contra.i.in ɔtrariū ꝓ defenſiōe ſatyricoꝝ.Ego primū.i.anteꝙ ſatyricos defen dā a petulātia iſtā.excerpā.i.eximā me d̄ nūero illoꝝ qbꝰ dederim eſſe poetas.Notādū aūt poe tas in actō poſt datiuum cōiungi verbo eſſe.neꝗ ꝓ ⁊ nō.et nō dixeris.i.nō recte quiſꝙ dixerit concludere.i.ſub certis pedibꝰ ⁊ numeris claudere verſum eſſe ſatis vt quis ſit poeta.neꝗ ſi qs ſcribat ꝓpiora.i.valde vicina ſermoni.i.orationi vulgari:vti.i.ſicuti nos ſatyrici ſcribimus.pu-tes hunc.i.talē eſſe poetā.ſed des honorē huius nominis:videlicꝫ poete.illi cui ſit ingeniū.i.in genita vis ad carmen.cui mens diuinior ꝙ ceteris.hoc eſt diuino furore ad altiora ꝙ vt huma-na credantur cōcipienda:atꝗ cui ſit os ſonaturū.magna.i.magnifice ⁊ altiſone .i. qđ cōcepta debite eloqui poteſt.Quidā grāmatici periti queſiuere.i.dubitauerūt comedia eſſet poema nec ne.i.an nō.idcirco.i.ꝓpterea ꝙ acer ſpiritꝰ ac vis.i.vehemētia loquēdi nec ineſt verbis nec re bus.i.ſentētijs:niſi ꝙ ſermo merus.i.pure ꝓſaicus:differt.i.diſtinguitur ſermoni ſupple comi-co certo pede.i.metri genere.At pater ardens.Obijcit̄ ab his qui volūt ꝙ comedia ſit poema. Et ſcies ꝙ poema eſt quoduis opꝰ poeticū.Poeſis eſt tota editio alicuiꝰ poete.Poetice eſt ipſa ars.poeta eſt factor ⁊ artifex.poetria grece mulier poetices perita dicit̄.Dicit ergo aliter ſenti ens.At ꝓ ſed pater comicꝰ ardens.i.excandeſcens ⁊ ira feruens:ſeuit.i.magnifice loquēdo ob iurgat:ꝙ filiꝰ nepos.i.luxurioſus inſanꝰ amica meretrice.recuſet vxorē cū grandi dote:⁊ ꝙ ipſe ebriꝰ ambulet ante noctē.i.priuſꝙ nox ſit cū facibꝰ.qđ magnū dedecꝰ ſupple eſt.Reſpondet poe ta ꝙ hoc nō ſatis ſit ad hoc vt attingat poeticā celſitudinē. Nā quilibet pater etiā in vernacula lingua ſeuire pōt:ſed nō poetice loqui.vñ dicit.Nūquid pomponiꝰ pupillꝰ perditꝰ (quē ꝑ tranſi tū notat) audiret leuiora.i.leuiorē obiurgationē ſi pater viueret.iſtis.i.ꝙ ſint iſta q̄ tu de comi co patre adducis:q.d.non.vñ cōcludit.ergo nō eſt ſatis ꝓſcribere verſum puris.i. ſine figurꝭ ⁊ magno ſono verbis.quē verſum ſi diſſoluas.i.a metro ſoluas ⁊ pedū ordinē diſſoluas.quiuis.i. quilibet pater ſtomachetur.i.elato ſtomacho obiurgabit filiū eodē pacto.i.modo quo pater ꝑ-ſonatꝰ.i.qui a ꝑſonato comedo agit̄.Si tu eripias his q̄ ego nunc ſupple ſcribo.⁊ q̄ luciliꝰ olim ſcripſit.i.ſatyricis verbis certa tp̄a ⁊ modos.i.rationē metricā.⁊ facias verbū qđ eſt prius ordi ne:poſteriꝰ preponens.i.anteponens vltima verba primis.tu nō inuenies mēbra.i.imaginē ⁊ agnitionē poete diſiecti vel diſſecti.i.diuiſi.vt.i.quemadmodū ſupple inuenies ſi ſoluas hec ſe quētia verba ennij poete.Poſtꝙ tetra diſcordia:refregit.i.frāgēdo reſoluit poſtes ferratos .i. ferro munitos.belli.i. quibꝰ bellū in tēplo iani includit̄.⁊ portas ſup.ferratas.belli.q̄ verba re-uera maieſtatē poeticā etiā ſoluta habēt.qđ aūt dicit mēbra poete.tractū videt̄ a cadauribꝰ ho minū diſſectoꝝ quoꝝ mēbra nō agnoſcūt̄.Nec caput regꝭ a ſerui poſt reſolutionē carnis diſcer nit̄ vt a ſatyrico recte ānotatū ē.

Hactenus hec.alias iuſtū ſit necne poema.
Nunc illud tantū querā:merito ne tibi ſit
Suſpectum genus hoc ſcribendi.fulcius acer
Ambulat ⁊ caprius rauci male cumꝗ libellis
Magnus vterꝗ timor latronibꝰ:at bene ſi quis
Et viuat puris manibus:contemnat vtrūꝗ.
Vt ſis tu ſimilis celi birriꝗ latronum

ACRO.

¶ Hactenꝰ hec.Hucuſꝗ dixe rim vtruꝫ ſatyra ⁊ comedia ſint poema necnō.Alias.alio tp̄e.in loco . vt Terē.qñ alias ꝙ hodie has fieri nuptias. Non alio mō vt quidā volunt . Nūc illud que-rā.deeſt audire vtrū iure metu-as.Sulciꝰ acer a.⁊.c.Sulcius ⁊ caprꝰ nomīa fuerūt delatoꝝ.alij actores volūt fuiſſe cauſaꝝ:inde etiā rauci traduntur aſſiduitate

agēdi. Ut tu ſis ſimilis celi hirriq latronū. Celius ⁊ Hirri⁹ perditi adoleſcētes fuerunt. Si tu vis inq̄t ſilis eſſe male viuētib⁹: cur ego per carmen illud vetor ſimilis eſſe accuſatorib⁹. ⁊ eſt ſublimis iuectio. Nulla taberna meos. h. n. p. l. negat ſe libros ſuos edere bibliopolis ne in imperitā turbā decidant. qualis ē hermogenes tygelli⁹. Plerūq eni in pilis vel in colūnis epigrammata ſcribebant poete vl' bibliopolis tradebant. hoc ideo poſuit pro bibliopole ſtatione qui armaria circa pilas vl' colūnas habebant. ac per hoc oſtēdit ſe nō temere cuiq libellos ſuos edere niſi nobiliſſimis perſonis. In medio qui ſcripta foro recitent ſunt multi. hoc ſic pronunciādū eſt. quaſi dicat quilibet nō indigniores te ſunt qui in medio foro recitant. Naz multos dicunt eſſe qui i balneis recitant: ideoq clamam⁹ hanc cauſam per ironiā quia in balneis meli⁹ vox ſonet. Ledere gaudes. Subiectio eſt. Sed forte dicis quō ſatyraz ſcribis o horati? Eſt auctor quis deniq eoꝝ. Ordo eſt. Deniq q̄s eoꝝ eſt auctor. i. quis eoꝝ delator eſt cū quibus cōuiuat⁹ ſum? ergo coniecturis colligis crimine hoc me dignū eſſe. Abſentez qui rodit amicū. Sūt eñ quidā qui dū volunt ſe vrbanos haberi quaſi per facetias lacerant alios vū prius. dūmō riſum excutiat ſibi: non hic cuiq parcit amico. Niger. maledicus. Hunc tu romane caueto. Hui⁹ act⁹ debes romane metuere non me. Quaternos. i. duodecim i triclinio. Nā inde ⁊ triclinīū dictū eſt a tribus lectis. Quauis: qua ratione vis. vt poeta. Qua facere id poſſis noſtrā nūc accipe mentē. Aſpergere: notare ſermonibus venenoſis. Ego ſi riſi q̄ ineptus paſtillos rufillus olet. ſepe in conuiuio vides aliquez de omnib⁹ male loquentē excepto eo q̄ paſcit: ⁊ vrban⁹ videt. ego ſi

Non ego ſim capri neq ſulci: cur metuas me
Nulla taberna meos habeat neq pila libellos
Quis manus inſudet vulgi hermogeniſq tygelli
Nec recito cuiq niſi amicis: idq coactus:
Non vbiuis: coram ve quibuslibet. in medio qui
Scripta foro recitent ſunt multi: quiq lauantes
Suaue locus voci reſonat concluſus. inanes
Hoc iuuat. haud illud querentes nū ſine ſenſu
Tempore nū faciant alieno. ledere gaudes
Inquis. ⁊ hoc ſtudio prauus facis. vnde petitum
Hoc in me iacis? eſt auctor quis deniq eorum
Vixi cum quibus? abſentem qui rodit amicum:
Qui non defendit alio culpante: ſolutos
Qui captat riſus hominum: famamq dicacis
Fingere qui non viſa poteſt: commiſſa tacere
Qui nequit: hic niger eſt: hunc tu romane caueto
Sepe tribus lectis videas cenare quaternos:
E quibus vnus auet quauis aſpergere cunctos
Preter eū qui prebet aquā: poſt hūc quoq pot⁹:
Condita cum verax aperit precordia liber.
Hic tibi comis ⁊ vrbanus liberq videtur
Infeſto nigris. ego ſi riſi q̄ ineptus
Paſtillos rufillus olet: gorgonius hircum
Liuidus ⁊ mordax videor tibi. mentio ſi qua
De capitolini furtis iniecta petilli
Te coram fuerit: defendas vt tuus eſt mos.
Me capitolinus conuictore vſus amicoq
A puero eſt: cauſaq mea permulta rogatus
Fecit: ⁊ incolumis letor q̄ viuit in vrbe:
Sed tamen admiror quo pacto iudicium illud
Fugerit. hic nigre ſuccus loliginis: hec eſt
Erugo mera. quod vitium procul abfore chartis

Atqꝫ animo: prius: vt ſi quid promittere de me
Poſſim aliquid vere: promitto: liberius ſi
Dixero quid: ſi forte iocoſius: hoc mihi iuris
Cum venia dabis: inſueuit pater optimꝰ hoc me
Ut fugerem exemplis vitiorum queqꝫ notando:

aliquē merito vitupauero reꝑhendor. Mentio ſi qua de capitolini furtis iniecta petilli. Petillius cū in capitolio eſſet coronā rapuit. Eſt aūt genitiuus de furtis capitolini petillij. Naꝫ ex crimine capitolinꝰ petilliꝰ dicebatur. Is ex poliatōne capitolij accuſatꝰ: dubiū aūt vtrū gratia iudicū ſit abſolutꝰ. tñ capitolinꝰ vocabat̃. Succꝰ: virꝰ liuor. Loligo piſcis eſt quo attramentū fit. Qō vitiū ꝓcul abfore chartis. Hanc maliciā qua ſolēt ꝑſequi etiā amicos ſuos amouebo a libris meis atqꝫ animo. Ordo eſt. priꝰ ꝓmittere poſſum. i. ſi qd eſt qō de me vere ꝓmittere poſſim ⁊ hoc vere polliceor: abfuturaꝫ eſſe malignitatē q̄ etiā amicis nocet. Inſueuit. admonuit: docuit ad libere loquendū vt mōſtrā do ſingulorꝝ vitia effugerē. ASCEN.

Hactenꝰ hec ⁊c. Purgauit ſe poeta ab eo ꝙ ⁊ paucos ⁊ non altiſonos verſus ſcriberet: nūc ab eo ꝙ ſatyrā ſcribit ſe defendit. oſtenditqꝫ primo ꝙ ſicut non ē imputandū accuſatoribꝰ publicis ſi timori ſint multis: ſed illis qui crimina cōmittūt. qꝛ qui innocens eſt neqꝫ accuſatorē neqꝫ iudicē iuſtū neqꝫ executorē formidat. ſic qui innocens eſt ⁊ honeſte vite ſatyricos timere nō dꝫ: ⁊ hoc generaliter de oībꝰ qui ſatyrā ſcribāt dictū videt̃. Scdo oſtendit de ſeipo poeta ꝙ nō ſcribat ſatyrā animo diffamādi quēcūqꝫ. qꝛ diffamatores libellos ſuos aut publice recitant: aut videndos omnibus exponūt. imo multi in medio foro aut in balneis recitare ſolent. Horatiꝰ aūt tm̄modo corā paucis amicis ⁊ id coactꝰ recitare ſolitꝰ: cauebat ne carmina ſua in manꝰ vulgi decidant. Tertio purgat ſe ab obiectione que talis eſt. Quāuis corā paucis recites ⁊ id coactꝰ: nō tñ cogeris ſatyrā ſcribere. vñ conſtat te ex malignitate ⁊ animo ledēdi ſcribere. Hoc aūt poeta maxime negat: docens teſtimonio oīm quibuſcū vixerit ſe nunꝗ̄ amicū carpſiſſe imo defendiſſe. preterea nō ſuetum eſſe captare riſus hoīm. vñ inique fert ꝙ odioſus ſit reꝑhendendo ſine malicia animi ineptitudines hoīm: cū tñ multi in menſa oībꝰ inique detrahentes vrbani ⁊ chari habeant̃. ꝙ vero ex malignitate animi nō faciat. ꝓbat qꝛ non facit ſicut illi qui ſub ſpecie amicicie vt auctoritatē maiorē habeant amicis detrahūt. vñ multi dicūt ſe dolere aut admirari de facto turpi amicorꝝ ſuorꝝ ne ex malicia id facere putent̃: ⁊ vt vera dicere credant̃. Horatiꝰ aūt nō fuit diſſimulator ⁊ falſus detractor: qꝛ apte vitia notauit eorū qui notatu digni erāt. Quarto ſi quis dicat. Attamē cur ſatyrā ſcribis ſi malignꝰ nō es nec ledere gaudes. dicit ſe hoc a paterna inſtitutiōe didiciſſe. Pater eñ inq̄t cuꝫ vellet me docere vitia effugere docuit me exemplis perditorū hoīm. Ad cuiꝰ ſīitudinē ſatyrici vt vitia effugere doceant: vitioſos vt non imitandos notant. quō aūt edoctꝰ ſit a patre in ſequentibꝰ verſibꝰ patebit. Ordo ē. ego ſup. diſputaui hactenꝰ. i. huc uſqꝫ hec ⁊ querā aut inueſtigabo alias. i. alio tp̄e an comedia ſeu ſatyra ſit iuſtū poema. i. iuſte dicendū poeticū opꝰ. necne. i. an nō. Nūc querā illō ſup. audire. vel diſquirā ⁊ diſcutiā ne. ꝓ an hoc genꝰ ſcribēdi. hoc ē ſatyricū ſit tibi merito. i. iuſte ſuſpectū tanꝗ̄ malicioſum ⁊ iniquū. Fulciꝰ accuſator ille acer. i. vehemēs ambulat ⁊ caprꝰ aliꝰ accuſator ābulat: q̄ duo ſunt rauci male. i. multū accuſando ſcꝫ criminoſos. vterqꝫ aūt eſt magnꝰ timor latronibꝰ cū libellis ſuis accuſatorijs. At ꝓ ſꝫ ſi q̄s viuat bñ. i. laudabilit̃. ⁊ puris. i. innocentibꝰ ⁊ innocuis iuſtiſqꝫ manibꝰ cōtēnat. i. ipē poſſit ꝯtēnere vtrūqꝫ accuſatorē criminū. Poſito ergo vt tu ſis ſimilis in moribus ſcꝫ ⁊ in factis. celi pro celij: ⁊ birri pro birrij. latronū. i. qui latrocinantur conſumptis bonis ſuis. ego tñ non ſim ſilis ſupple capri. ꝓ caprij. ⁊ fulci ꝓ fulcij accuſatorꝝ. hoc eſt ꝗ̄uis tu ſis latro tñ ego non accuſabo te in iudicio. cur ergo metuas me: Nulla taberna. hoc eſt nullus locꝰ vbi libri vendunt̃. Nā taberna eſt pars domꝰ quā vulgo botbicā vocant vbi res venduntur. ⁊ officina vbi fiūt. Neqꝫ vlla pila. i. locꝰ vbi verſiculi diffamatorij affigi ſolent vt legantur. Eſt eñ pila colūna in publico ſtans ad quā ſicut etiā in pilis pontiū libri venales exponunt̃ ⁊ epigrāmata figunt̃. habeat meos libellos quos ſcribo. hoc ē in nullo publico loco inueniunt̃ ſatyre mee. q̄s. i. q̄bꝰ manꝰ vulgi. i. vilis ppl̄i. qꝫ ꝓ ⁊ hermogenis tygelli. pro tygellij. de q̄ ſupra dictū ē. inſudet. i. tractādo ſudorē emittat. Nec recito ſatyrā meā cuiqꝫ. i. cuicunqꝫ niſi amicis. qꝫ pro ⁊. ⁊ id ſupple facio coactus. Non tñ vbiuis. i. vbicūqꝫ locorꝝ. ve ꝓ vel corā quibuſlibet. i. in preſentia quorūcūqꝫ. ſed ſupple in ſecreto ⁊ corā diſcretis. Multi aūt ſunt qui recitent ſcripta ſua in medio foro. qꝫ pro ⁊ multi ſupple ſunt qui lauantes: id eſt dum in bal-

neis ſe lauant ſup.recitent:qꝛ locus concluſus ⁊ teſtudinatus ſicut eſt in balneis reſonat.i.vocē
repercutit:ſuaue.i.ſuauiter.hoc aūt iuuat.i.delectat inanes.i.ianis gloꝛie cupidos:non querē-
tes.i.qui non diſquirūt ⁊ inueſtigant:nū.i.anne faciant illud ſine ſenſu.i.incōſiderate ⁊ ſine ra-
tione vt homines ſenſum nō habentes:num.i.an ne faciant alieno id eſt impoꝛtuno tempoꝛe.
Sed tu (ait poeta) o aduerſarie.inquis.i.foꝛte dicis mihi:o hoꝛati tu gaudes ledere id eſt dūz
aliquē ledis ⁊ facis hoc exiſtens:prauus.i.maliuolus ſtudio.i.in exercitio tuo.Reſpōdet poe-
ta:vnde.i.a quo auctoꝛe vel delatoꝛe petitū.i.acquiſitū ⁊ adductum iacis.i.pꝛoijcis hoc maledi
ctum:conuitiū aut crimen in me.Denicꝫ quis eoꝝ cū quib⁹ vixi eſt auctoꝛ.i.aſſertoꝛ ꝙ talis ſim
qui gaudeā ledere?.q.d.ego certo ſcio ꝙ nullus hoc de me dicet:cū ſim longe alterius ſentētie
dico eīm ꝙ qui rodit.i.carpit amicū abſentē:⁊ qui nō defendit amicū abſentē alio culpante id ē
dum alius eū iniuſte culpat:⁊ qui captat.i.affectat habere riſus hominum ſolutos.i.diſſolutos
⁊ expertes rōnis ⁊ q captat.i.affectat habere famā dicacis.i.dicteria ⁊ irriſionem in alios ia
cientis ſicut multi gaudent vocari iocūdi irriſoꝛes.⁊ qui poteſt fingere.i.cōpoſite ⁊ veriſimilit̄
narrare nō viſa id eſt ea q non vidit:⁊ qui neq̄t tacere.i.ſilere cōmiſſa.i.credita fidei ſue:hic.i.
hmōi eſt niger.i.malus ⁊ venenoſus:o romane caueto.i.fugito hunc.i.hmōi ⁊ nō me:qꝛ talis
ſup.nō ſum.At oppoſitū fieri oñdit dicens.Tu videas.i.quilibet poſſit videre:quaternos.i.in
ſingulis quattuoꝛ hoc eſt duodecim ſup.cōuiuas cenare ſepe in trib⁹ lectis.i.in triclinio:e qui-
bus.i.quoꝝ vnus auet.i.auide cupit aſpergere.i.ꝓbꝛo afficere:quauis.i.quacūcꝫ ſup.rōne vel
via.Ubi nota puer:ꝙ qua per ſe plenū eſt:ſicut ⁊ aliqua:vt in bucolico:⁊ ſi nō aliqua nocuiſſes
moꝛtuus eſſes.Et ita dꝛ pꝛimo enei.Si qua fata ſināt vbi Serui⁹ dicit qua vacare.Sed alioꝝū
iudicio nō vacat:ſignificat eīm quacūcꝫ via:ſeu quocūcꝫ medio.vt hoc loco.auet aſpergere:qua
uis.i.quacūcꝫ rōne ſiue iuſta ſiue iniuſta cunctos p̄ter eū qui pꝛebet aquā.i.paſcit.i.pꝛeter regē
conuiuij:hoc eſt pꝛeter patrēfamilias qui pꝛebet aquā ⁊ mantilia:ceteri aūt ſinguli ſymboluꝫ.i.
poꝛtionē ſuam appoꝛtant.Plericꝫ autē cōmentarij intelligūt dominū cōuiuij omnia dare:vn
de dicit poꝛphyꝛio an cōmoda ſit ſynechdoche:aquā pꝛebere dicetur pꝛo paſcere.hec ille.Poſ-
ſumus aūt per hoc ꝙ aquam pꝛebet dominū conuiuij citra ſynechdochen intelligere:vt moꝛis
fuiſſe ⁊ hactenus eſſe dicamus:dominū conuiuij ſolere ex vꝛbanitate aquā pꝛebere cōuiuis ſu-
is qua lauent anteꝙ diſcūbant.Pꝛeter ergo eum qui pꝛebet aquā:ſine dubio eſt p̄ter dn̄m con
uiuij exiſtens:potus id eſt potu acceptus.i.ebꝛius:cum liber id eſt vinum verax.i.faciens ſepe
veritatē dici.aperit pꝛecoꝛdia.i.ſecretioꝛa ⁊ interioꝛa coꝛdis id eſt condita.i.pꝛius abſcondita.
Nam vt in arte poetica dicitur reges dicuntur multis vꝛgere culullis.Et toꝛquere mero quem
perſpexiſſe laboꝛant.an ſit amicitia dignus.Et vt vulgo dicit̄.Ebꝛius:incautus pueri dicent ti
bi verum.Aduertes aūt ꝙ liber eſt nomen bacchi qui deus vini dicitur.Eſt autem generalis
regula:ꝙ nōia deoꝝ ponūtur pꝛo rebus q̄bus p̄ſunt:vt apud Terentiū ſine cerere ⁊ baccho fri
get venus.i.ſine frumēto.i.copia cibi:⁊ ſine vino friget luxuria.Liber ergo id eſt vinuꝫ.Ma
luit autem hic dicere liber ꝙ bacchus:qꝛ ideo liber dicitur ꝙ homines libere loquentes faciat.
ſed ad poetam redeamus.hic.i.hmōi detractoꝛ videtur tibi:infeſto id eſt qui te dicis eſſe infe-
ſtum ⁊ ſuccenſum nigris.i.contra nigros ⁊ malos homines.Uidetur inquā comis id eſt face-
tus ⁊ vꝛbanus ⁊ liber:ego autem ſi id eſt quia riſi ꝙ ruffillus ineptus olet paſtillos id eſt nimi
os odoꝛes:⁊ goꝛgonius olet hircum id eſt nimiū fetoꝛem quem habet ſub alis eo ꝙ ſe non mun
dat.Non eīm vitium nature:ſed negligentie in goꝛgonio intelligas:ego videoꝛ tibi liuidus id
eſt vt inuidus liuoꝛe obſcurus ⁊ moꝛdax.i.detractoꝛ ⁊ coꝛroſoꝛ aſſiduus alterius fame.Tu autē
detractoꝛ:ſiqua id eſt ſi aliqua mentio id eſt memoꝛia:recitatio fuerit iniecta coꝛam te de fur-
tis petilli id eſt petillij capitolini id eſt qui eoꝙ coꝛonam iouis in capitolio furatus erat capi-
tolinus agnominabatur.Erat autem capitolium arx totius ciuitatis romane:vbi templum io-
uis erat:tu inquā defendas petillium nō vere nec amice:ſed ſicut tuus mos eſt.i.iuxta moꝛem
tuum fraudulenter vt videaris amicus eius ad finem:vt tibi melius credatur:⁊ dices:capito-
linus petillius videlꝫ vſus eſt me conuictoꝛe id eſt cum quo libenter vixit ⁊ amico a puero id ē
a cunabilis ab eo cum adhuc pueri eſſemus.Amicitia autem quo antiquioꝛ eo maioꝛ ⁊ charioꝛ
eſſe deberet:⁊ ipſe rogatus fecit permulta id eſt valde multa cauſa mea id eſt in vtilitate mea:
et letoꝛ ꝙ id eſt quia ipſe viuit incolumis id eſt ſanus ⁊ ſaluus in vꝛbe:hoc eſt in ciuitate roma-
na:ſed tamen admiroꝛ quo pacto fugerit illud iudicium qđ debebat de ipſo tanꝙ de ſacrilego
dari:vnde poeta.hic id eſt in hoc vltimo dicto eſt ſuccus id eſt virus niger.i.malitioſe loliginis
id eſt per allegoꝛiam obſcurationis fame eius ⁊ latentis detractionis:hec eſt mera id eſt pura

erugo. i. obſcuratio ⁊ cõſumptio fame petillij. ſicut enĩ erugo ferrũ exedit ⁊ obſcurat: ſic talis detractio famã amici. qd vitiũ (inqt poeta) ego ꝓmitto prius ꝙ plura de me dicã. i. in p̃mis. abfore. i. abfuturũ eſſe ⁊ remotũ iri ꝓcul a cartbis meis atq; aĩo meo. vt ſupple poſito ſi. i. q: poſſum ꝓmittere q̃d. i. aliq̃d vere de me. Si aũt dixero q̃d. i. aliq̃d: liberi⁹. i. magis libere ⁊ ſine diſſimulatiõe ꝙ opꝫ. ⁊ ſi dixero forte q̃d. i. aliq̃d iocoſi⁹. i. magis iocoſe ꝙ decet. tu dabis mihi hoc iurꝫ cũ venia tua. hoc eſt dabis mihi veniã ſi hoc q̃dã iure mihi vẽdico. Nã pr̃ me⁹ optim⁹ vir: inſueuit. i. iſtituit ⁊ aſſueſcere fecit. ⁊ ẽ meli⁹ ꝙ ſi legas inſeuit. inſueuit inquã. i. iſtituit a pueritia me hoc. i. hoc mõ. notãdo ſcꝫ queq;. vitioꝝ. i. q̃libet vitia: exẽplis. i. ꝑ exẽpla male viuẽtiũ vt fugerẽ ſupple ea. ſicut ⁊ ſatyrici notãt.

Cum me hortaretur: parce: frugaliter: atq;
Uiuerẽ vti contentus eo quod mi ipſe paraſſet
Nonne vides albi vt male viuat filius: vtq;
Barus inops magnum documentũ: ne patriã rẽ
Perdere quis velit. at turpi meretricis amore
Cum deterreret: ſectani diſſimilis ſis.
Ne ſequerer mechas: conceſſa cum venere vti
Poſſem: deprenſi non bella eſt fama treboni
Aiebat. ſapiens vitatu quidq; petitu
Sit melius cauſas reddet tibi: mi ſatis eſt: ſi
Traditum ab antiquis morem ſeruare: tuamq;
Dum cuſtodis eges vitam famamq; tueri
Incolumem poſſim. ſimul ac durauerit etas
Membra animũq; tuũ: nabis ſine cortice. ſic me
Formabat puerum dictis: ⁊ ſiue iubebat
Ut facerem quid: habes auctorẽ quo facias hoc
Unum ex iudicibus ſelectis obijciebat:
Siue vetabat: an hoc inhoneſtũ ⁊ inutile factu
Nec ne ſit addubites: flagret rumore malo cum
Hic atq; ille: auidos vicinũ funus vt egros
Exanimat: mortiſq; metu ſibi parcere cogit:
Sic teneros animos aliena opprobria ſepe
Abſterrent vitijs. ex hoc ego ſanus ab illis.
Perniciem quecũq; ferunt. mediocribus: ⁊ quis
Ignoſcas vitijs teneor. fortaſſis ⁊ iſtinc
Largiter abſtulerit longa etas: liber amicus:
Conſiliũ propriũ. neq; enim cũ lectulus: aut me

ACRO.

¶ Cũ me hortaretur. i. qñ monebat pater ad rectã vitã exemplis me docebat: ⁊ p̃ferebat hominũ ⁊ virtutes ⁊ vitia. Nonne vides albi vt male viuat filius. Mira vrbanitate dũ quaſi oſtẽdit quo ſe pater ſuis monitꝫ monere ſolitus eſſet: ĩterea multos percutit. Sapiens vitatu: q̃dq; petitu. A phõ inquit cognoſces poſtea quid iuſtũ aut iniuſtũ ſit. quid ve appetas vł vites. Quid aũt intelligendũ his. vt ſit quid vitatu quidve petitu: id eſt dicebat. phus te docere poterit melius que ſunt vitanda ſiue appetenda: ego aũt docui que ſunt in vſibus ꝯſtituta. Cuſtodis: pedagogi. Durauerit: firmauerit. Sine cortice. metaphora a natatorib⁹. nabis ſine cortice. ſine difficultate. Sic enĩ diſcunt natare qui neſciunt: adiunctis ad ventrẽ corticibus. prouerbialiť aũt poſuit. nabis ſine cortice. hoc ẽ ſine alieno adminiculo te reges. Unũ ex iudicibus ſelectis obijciebat. exemplo proferebat. hoc eſt vnũ de eq̃ſtri ordine demonſtrabat. quia ex equeſtri ordine iudices legebantur. Siue vetabat: an hoc inhoneſtũ ⁊ inutile factu. Nec ne ſit addubites: aiebat dubitas vtrũ hoc ſit bonum an malũ: cũ videas in hac re illũ neſcio queꝫ infamia laborare: Auidos vicinũ funus vt egros exanimat: ſtupefacit. Bene cõparauit infirmã etatẽ egris dicẽdo auidos ⁊ intẽperatos. Itẽ aliter. auidos ⁊ egros dupliciť poſſumus ĩtelligere. Nã de auaro vtrũq; recte dicitur ⁊ d̃ egrotante ⁊ languido. Si auarũ accipis: ſibi parcere ꝓſequiť. i. lar-

Porticus excepit: deſum mihi. rectius hoc eſt
Hoc faciens viuam melius: ſic dulcis amicis
Occurrā. hoc quidam non belle: nunquid ego illi
Imprudens olim faciam ſimile? hec ego mecum
Compreſſis agito labris. vbi quid datur oci
Illudo chartis. hoc eſt mediocribus illis
Ex vitijs vnum. cui ſi concedere nolis
Multa poetarum veniat manus: auxilioqꝫ
Sit mihi. nam multo plures ſumus: ac veluti te
Iudei: cogemus in hanc concedere turbam.

gus viuere admonetur. q: auarus eſt morti vicinus. Quemadmodū inquit egrotantes vicinū funus abſterreret a cibi auiditate: ita ſepe animos teneros a vitijs īfamia reuocat aliena. Ex hoc ego ſanus ab illis. Perniciem quecunqꝫ ferunt. i. alienꝰ ſū ab his rebus que perniciē afferunt facientibus. Fortaſſe habeo vitia ſꝫ talia vt qualibꝰ ignoſcas. Liber amicus. quia poteſt me libere increpare. Imprudēs valde prudens. aut cogito ne ꝑ imprudentiā aliquid tale cōmittā. Cōpreſſis agito libris. Sermones duo ſunt. epos ⁊ propho ricos. Epos eſt quo vtūtur cogitantes. ꝓphoricos vero cui lingua ſuppeditat. Auxilioqꝫ ſit mihi. Ad auxiliū veniet. ⁊ oſtendit ſe bene ſcribere. nā non oēs poete mali ſunt. Nā multo plures valde multi. aut multo plures ꝙ putas. aut plures ſunt ꝙ iudei: ⁊ poſſumꝰ cogere te conſentire nob. vt ſi iudices malū ſcribere eē vitiū. Ordo ē. Ac veluti iudei cogemꝰ te ī hāc turbā ꝯcedere.

ASCEN. ¶ Cū me hortaretur ⁊c. Poeta tria facit. primo oſtendit quibꝰ exēplis a patre inſtitutus ſit. Scdo ꝓfitet̄ ſe paterna inſtitutiōe a pernicioſis vitijs īmunē permanſiſſe: mediocribus tamen ne arrogans videret̄ ſi implicitū fatetur. Tertioꝰ pulcherrime oſtendit quo pacto ſe ſperat ab illis mediocribꝰ poſſe purgari. ⁊ ita ſimul docet quō ⁊ nos vitia cauere poſſimꝰ aut corrigere. Si quis aūt vitiū quo fortaſſe iocoſius ⁊ petulantiꝰ ꝙ equū ſit ſatyrā ſcribit: tale quis putet ꝙ ei veniā deneget: auctoritate plurimoꝝ poetarū illū in ſuā ſniam ire coget veluti iudei nōnullos romanos in ſuas cerimonias cōuenire cōpellabant: quos more ſuo per tranſitū notat. Cōceſſa cū venere vti poſſem. Cōceſſa. i. permiſſa a lege ciuili: non a lege dei quā horatiꝰ non agnoſcebat. Sapiens vitatu q̇dqꝫ petitu ſit meliꝰ. Pro latinitate aduertes puer. Supina poſteriora tūmodo cū nominibꝰ adiectiuis in paſſiua ſignificatione cōſtrui. vt hoc loco vitatu ⁊ petitu cōſtruūt̄ cū hoc noīe meliꝰ. Nec dices. Sapiēs reddet tibi meliꝰ cauſas ꝙ ego: quia pater nullas cauſas reddebat. Ordo aūt eſt. ſapiens reddet tibi cauſas quid ſit meliꝰ vitatu. i. vt vitetur. qꝫ pro ⁊ q̇d ſit melius petitu. i. petat̄ ⁊ fiat. Similiter ⁊ illud quod interrogatiue leges. an hoc inhoneſtū ⁊ inutile factu necne ſit addubites? Exanimat. i. ſine animo facit. hoc eſt perturbat. verſus aūt nō ſtaret nec ſnīa ſi examinat legatur. Itē cū dicit. Largiter abſtulerit ⁊c. ſcies aduerbia a poſitiuo ſecunde declinationis in e regulariter exire: vt docte pulchre. ⁊ a tertie declinationis in er. vt fortiter dulciter. ſed ſepe contra fieri cōperies vbi opportunū fuerit. Nam largiter. amplit̄. duriter. ⁊ dulce. ſuaue. rude. ⁊ ſimilia ſepe leges.. Ordo ē. Cū. i. qū pr̄ hortaret̄ me vti. i. vt viuerē parce. frugalit̄. i. pro modulo frugū mearū atqꝫ vti. i. vt viuerē ꝯtētꝰ eo ſupple p̄rimonio qd̄ ipſemet pat̄ paſſet. i. ꝑpaſſet ⁊ dereliq̇ſſet mi. i. mihi. aiebat o fili nōne vides vt. i. qualit̄ filiꝰ: albi. i. albij (de quo dictū eſt. ſtupet albiꝰ ere) viuat male. i. ꝓdige. ⁊ hoc ſepe fit vt auarū patrē ſequat̄ ꝓdigꝰ infans aut itidē auarꝰ. nā generatio maloꝝ vix mediū tenere qd̄ nō didicit pōt. qꝫ ꝓ ⁊ nōne vides vt. i. qualiter: barꝰ. i. ille ꝓdigꝰ adoleſcēs q̇ omē p̄rimoniū ſuū dilapidauit. nūc viuat inops. i. paup ſine terra ⁊ ſine auxilio. qd̄ ſupple ⁊ magnū documentū ne q̇s velit ꝑdere. i. ꝓdigere ⁊ ꝯſumere rē patriā. i. p̄rimoniū ſuū. Cū. i. qū deterreret. i. terrēdo dehortaret̄ a turpi amore meretricis: aiebat ſis diſſilis ſectani q̇ meretricē ꝑdite amabat. ⁊ ne. i. vt non ſeq̄rer mechas. i. adulteras: cū. i. qū poſſem vti venere cōceſſa. i. voluptate meretricū a lege ꝑmiſſa. aiebat. o fili: fama treboni. i. trebonij: deꝑnſi. i. deꝑhēſi ī adulterio. nō ē bella īmo turpis. vbi habet̄ ſnīa acronis ⁊ donati ꝙ licitū ē vti meretrice: ſꝫ nō licꝫ eā amare. vtrūqꝫ aūt illicitū eē lex docet xp̄iana. Aiebat ēt pr̄. o fili ſapiēs. i. phus moral' reddet tibi cās q̇d ſit meliꝰ vitatu. i. vt vitet̄. qꝫ ꝓ ⁊ q̇d ſit meliꝰ petitu. i. vt appetat̄. Sūt aūt due dictōes q̇d qꝫ. vñ nō ſcribes q̇cqꝫ. ſatꝫ ē. i. ſufficit mi. i. mihi p̄ri tuo hoī illitterato ſi poſſim ſeruare ī docēdo te morē. i. ꝯſuetudinē ſiue īſtitutū traditū ab ātiq̇s. i. a maioribꝰ nr̄iſq̇ filios ſuos exēplis docebāt ⁊ maioꝝ imaginibꝰ. ⁊ ſi poſſim tueri. i. ꝯſer

uare vitā ⁊ famā tuā incolumē .i. illeſā a vitijs. dū .i. ꝙdiu eges .i. īdiges. cuſtodis .i. pedagogi q̄
te cuſtodiat. Tu nabis āt ſine cortice .i. viues ſine alteriꝰ admiclo ſeu gubernaclo ſił'ac .i. cū pmū
⁊ īmediate poſtꝙ etas ſup. maior. durauerit .i. ꝯſolidauerit ⁊ firmauerit membra ſup. tua. ꝗ ꝑ ⁊
aīmū tuū. Sic inqt poeta pr̄ meꝰ formabat .i. īformabat me puerū .i. cū adhuc puer eſſē. dictꝫ .i. mo
nitꝫ: ⁊ ſiue pr̄ meꝰ iubebat vt facerē qd .i. aliqd ſup. boni. dicebat ſup. tu hēs auctorē q̄ auctore fa
cias h̄ qd moneo. ⁊ h̄ dicēs obijciebat .i. ꝓ obiector exēplo dabat vnū ex iudicibꝰ ſelectꝫ .i. ſeorſū
ex eqſtri ordīe lectꝫ. ⁊ ſiue vetabat ſup. aliqd. aiebat ſup. an .i. nūqd addubites .i. debeas dubitar̄
an h̄ ſit īhoneſtū factu .i. vt fiat vł dū fit ⁊ an ſit iutile factu .i. vt fiat: necne .i. an nō. cū h atq; ille
.i. vnꝰ ⁊ alr̄ flagret .i. ardeat ⁊ freqns ſit malo rumore .i. ī īfamia ⁊ opprobrio: q. d. nō debes dubi
tare: ſꝫ certo ſcire ꝙ h̄ ſit īhoneſtū ⁊ iutile, ꝓpt̄ qd pł'es īcurrerūt īfamiā. Addit poeta. vt .i. quē
admodū funꝰ vicinū .i. mors vicini: exaīat .i. ſine aīo facit ⁊ terret egros .i. egrotātes: auidos .i.
cupidos vite. ꝗ ꝑ ⁊ cogit ꝑcere ſibi. ſuādo dietā ⁊ acqeſcēdo ꝯſilio medicoꝝ ⁊ nō faciēdo q̄ ſibi
mortē īferre poſſent. Sic opprobria .i. infamia ⁊ diffamatio aliena abſterrēt ſepe teneros .i. ībe
cilles ⁊ iuueniles aīos a vitijs. vł ſic ſm Acronē. vt funꝰ vicinū exaīat auidos .i. auaros egros
.i. egrotātes ⁊ cogit pcē ſibi .i. largiꝰ viuē ⁊ geniū ſuū nō defraudare. ſic opprobria ⁊c. Ego inqt
poeta ſup. ſū ex h̄ .i. ex hac īſtitutōe pr̄na. ſanꝰ .i. mūdꝰ ⁊ imunis ab illis ſup. vitijs q̄cūq; ferūt .i.
afferūt ꝑniciē .i. nociuā ⁊ ſi nr̄o more dicā mortalē culpā. ego aūt teneor mediocribꝰ vitijs. ⁊ ta
libꝰ ſup. q̄s .i. q̄bꝰ ignoſcas .i. q̄libꝫ tenet̄ facile ignoſcē ⁊ veniā dare. vñ ⁊ venialia a nr̄is dicunt̄.
Et fortaſſis lōga etas abſtulerit .i. dēpſerit iſtic .i. ab iſtꝫ mediocribꝰ vitijs largit̄ .i. abūde. ⁊ ami
cꝰ liber .i. corrector amicꝰ audact̄ corripiēs. ⁊ ꝓpriū ꝯſiliū. Neq; ꝑ ⁊ nō: etenī cū lectulꝰ in q̄ cubo
aut porticꝰ in q̄ ocioſus deābulo excepit me .i. cū ſim aut ī lecto ſolꝰ aut in porticu. nō deſum mi
hi .i. ſaluti ⁊ correctiōi vite mee. Nā agito .i. diſputo mecū ꝯpſſis labris .i. tacite dicēs. h̄ .i. hmōi
factū ē rectiꝰ. ⁊ ego faciēs h̄ .i. talē rē viuā meliꝰ. ⁊ ego occurrā ſic .i. talit̄ faciēdo. dulcꝫ .i. ſuauis
⁊ iocūdꝰ amicꝫ meis. Quidā .ſ. mihi notꝰ fecit ſup. hoc nō belle .i. nō pulchre ſꝫ turpit̄. nūqd ego ī
prudēs faciā olim .i. aliqñ poſthac ſup. faciīꝰ ſił'e illi turpi facto. q. d. nō hec inquā agito mecū cō
pſſis labris. ⁊ illudo .i. ſine labore natura ſic dāte facilr̄ ⁊ ſine curioſitate q̄ſi ludēdo īſcribo: hec
.i. hmōi exēpla vitioſa vt ea fugiā. chartꝫ .i. libellis. vbi .i. q̄tiēs: qd .i. aliqd oci. ocij: dat̄ .i. ꝯcedit̄
mihi. Et hoc ſcꝫ ꝙ vitia alioꝝ ſcribo ſicut priꝰ dictū ē iocoſiꝰ ē vnū ex illis mediocribꝰ vitijs q̄ di
xi me hr̄e. cui ſcꝫ vni vitio ſi nolis ꝯcedere .i. veniā dare. multa manꝰ .i. āpla copia poetarū veni
at ⁊ ſit mihi auxilio .i. ad auxiliū (Nā ſumꝰ multo pł'es ꝙ fortaſſe putes) ac ꝑ ⁊ nos cogemꝰ te cō
cedere .i. ꝯuenire ī hāc turbā .i. ī ſniam ⁊ opiōnē multoꝝ poetarū q̄ ſatyrā ſcribēdā cēſerūt. velu
ti .i. quemadmodum iudei ſup
ple. cogunt multos ad ceremo
nias ſuas.

Satyra quinta.

Greſſuz magna me excepit aritia roma
e Hoſpitio modico rhetor comes heliodo(rꝰ
Grecoꝝ ligue doctiſſimꝰ īde foꝝ appi
Differtum nautis: cauponibus atq; malignis
Hoc iter ignaui diuiſimus: altius ac nos
Procinctis vnū: minus eſt grauis appia tardis:
Hic ego propter aquam ꝙ erat deterrima: vētri
Indico bellum: cenantis haud animo equo
Expectans comites: iam nox inducere terris
Umbras: ⁊ celo diffundere ſigna parabat:
Tum pueri nautis: pueris conuitia naute
Ingerere: huc appelle: trecentos inſeris: ohe

Greſſuz ⁊c. Ceſar te ACRO.
e nebat terrā citra ma
re: ātoniꝰ vero vltra.
Horatiꝰ miſſus fuit cū heliodo
ro a ꝑte ceſaris. ⁊ ipſe deſcribit
loca ꝑ q̄ trāſit. Aritia. ciuitas q̄
abeſt ab vrbe decē milia paſſuū.
Egreſſū roma. ⁊ egreſſꝰ roma ⁊
egreſſus romā dicimꝰ. Differtū
nautꝫ. plenū. ſ. his q̄ ī pōtinis pa
ludibꝰ nauigabāt. atq; malignis
deeſt hoībꝰ. Hoc it̄ ignaui diui
ſimꝰ .i. ab vrbe vſq; ad forūz apij
biduo venimus cum argutiores
vno die ſoleāt venire. Grauis ē
minꝰ appia tardis. Appia via ē
non moleſta tardioribus. quia
hitaculis frequētat̄ vbi poſſunt
manere quocunq; peruenerint.
Hic. apud apij forum. Indico

Jam ſatis eſt.dū es exigitur.dum mula ligatur
Tota abit hoꝛa.mali culices:ranecꝫ paluſtres
Auertunt ſomnos.abſentē cantat amicam
Multa pꝛolutus vappa nauta:atqꝫ viatoꝛ
Certatim.tandē feſſus doꝛmire viatoꝛ
Incipit:ac miſſe paſtū retinacula mule
Nauta piger ſaxo religat:ſtertitqꝫ ſupinus.
Jamqꝫ dies aderat:nil cum pꝛocedere lintrem
Sentimus:donec cerebꝛoſus pꝛoſilit vnus
Ac mule nauteqꝫ caput lumboſqꝫ ſaligno
Fuſte dolat:quarta vix demū exponimur hoꝛa.
Oꝛa manuſqꝫ tua lauimus feronia limpha.
Milia tum pranſi tria repſimus:atqꝫ ſubimus
Impoſitū ſaxis late candentibus anxur.
Huc venturus erat mecenas optimus atqꝫ
Cocceius:miſſi magnis de rebus vterqꝫ
Legati aduerſos ſoliti cōponere amicos.
Hic oculis ego nigra meis collíria lippus
Illinere:interea mecenas aduenit atqꝫ
Cocceius:capitoqꝫ ſimul fonteius:ad vnguē
Factus homo:antoni nō vt magis alter amicus

bellum:nō illi do alimenta.fame ieiunaui:qꝛ aqua mala erat.Jaꝫ nox inducere terris vmbꝛas:aſp gere vmbꝛis terrā.Tota abit ho ra.maioꝛ pars noctis abſumpta eſt.Multa.pꝛolutus:plen⁹.Vir gilius.ille impiger hauſit Spu mantē pateram ac pleno ſe pꝛo- luit auro.Ac miſſe paſtuꝫ.Oꝛdo ac miſſe paſtū mule:retinacula nauta ſaxo religat.Cerebꝛoſus: iracundus.Oꝛa manuſqꝫ.oñdit vbi eſſent expoſiti:fanū feronie eſt in tertio miliario a terracina hec eſt iouis anxuris vxoꝛ.cuius ꝛ Virgi.meminit.viridi gaudēſ feronia luco.Anxur auteꝫ iuppi ter terracine colitur.Repſim⁹ pꝛoceſſimus.Atqꝫ ſubim⁹ ipo.ſ. Terracinā dicit.i.ad anxur veni mus ciuitatē que poſita eſt ſupꝛa monteꝫ candentē:ac declinatur neutro genere.anxur aūt dictuꝫ qꝛ ibi imberbis iuppiter colitur Miſſi magnis de rebus vterqꝫ de reconciliatione miſſi erant le gati ab Auguſto ad antoniū qui poſtea bellū ciuile geſſerunt.iaꝫ tunc eñi diſſentire ceperāt.Me cenas optimus atqꝫ cocceius ad- uerſos ſoli componere amicos: qm̄ inter auguſtū ꝛ antoniū reli quie erant diſſenſiōis.Cocceius nerua pꝛoau⁹ nerue qui poſtea impauit rome mādauit auguſto vt mitteret qui de ſumma reruꝫ tractarent:ergo miſſus eſt Mecenas cū agrippa qui vtrūqꝫ exercitū intra caſtra cogeret.hoc Liuius in libꝛo.cxxvij.Intelligendū aūt ꝙ fonteio miſſo ab antonio:auguſt⁹ mecenatē ꝛ cete- ros ad eundē locum miſerit.Fonteius ad vnguē factus hō.Ad vnguē facti homīes dicunt qui ſunt vꝛbani:qui ſunt eloquētes:qui ſunt dicaces:qui nō habent vitiū.Tranſlatio a marmoꝛib⁹ quoꝛum iūcture vnguibus exploꝛātur.Perſius.Ac per leue ſeueros Effundat iūctura vngues Virgi.in vnguē marmoꝛibus poſitis ſecto via limite quadret.Antoni nō vt magis alter ami- cus.i.vt nō inueniretur qui magis eſſet amicus antonij.

ASLEN.

¶ Argumemtum quinte ſatyꝛe per Aſcenſium.

Bꝛundiſium ducit diuerſos quinta notantem.

¶ Oꝛdo eſt.Quinta ſup.ſatyꝛa ducit ſcꝫ poetam notanteꝫ.i.repꝛehendentē diuerſos.i.diuer ſoꝛum vitia:Bꝛundiſium id eſt in eā ciuitatem ad quā miſſus erat.

e Greſſum magna me excepit aritia roma.Luciliū(inquit poꝛphyꝛio)hac ſatyꝛa emula tur Hoꝛa.iter ſuū a roma vſqꝫ bꝛundiſiū deſcribens.qđ ꝛ ille in tertio libꝛo fecit pꝛīo a roma capuā vſqꝫ ꝛ inde ad fretum ſicilienſe.hec poꝛphyꝛi.Deſcribit ergo in hac ſatyꝛa poeta iter qđ cum heliodoꝛo rhetoꝛe bꝛundiſiū habuit.Jn qua deſcriptione nō īmemoꝛ ſatyꝛi- ci ſtili multas hominū ineptias ſuaſqꝫ ſubinde vꝛbaniſſime notat vt in explanatiōe patebit.Oꝛ do itaqꝫ eſt.Aritia ciuitas illa diſtans ab vꝛbe decem millia paſſuum.excepit modico hoſpitio me egreſſum magna roma.antitheton:magna ꝛ modico:Heliodoꝛus rhetoꝛ doctiſſim⁹ lingue

grecorum:erat comes.i.ſimul miſſus ⁊ mecū iter faciens:inde.i.deinde forum appi id eſt appij
differtum id eſt in diuerſis partibus plenū nautis atqꝫ cauponibus malignis excepit ſup. me.
Aduerte aūt ꝙ acro diſtinxit: vt tribus generibus hominū forum illud plenum intelligat: nau
tis:cauponibus:atqꝫ malignis ſup.hominibus. Veruntū:qꝛ in prima ſatyra caupones. i. vini
venditores malignos ſignificauit dicens. Perfidus hic caupo:poteſt malignis epitheton eſſe
de cauponibus. Nos ignaui id eſt nō operoſi ⁊ diligentes ad laborem ⁊ iter faciendū:diuiſim⁹
id eſt duobus diebus fecimus hoc iter a roma:ſcilicet vſqꝫ ad forum appij.qđ eſt vnum.i.vnius
diei iter:precinctis id eſt expeditꝭ ⁊ inſtructis ad iter.altius:ac id eſt ꝙ nos.via appia eſt min⁹
grauis id eſt moleſta tardis:qꝛ multa habitacula ſeu diuerſoria continet in quibus refici ⁊ re⸗
quieſcere poſſunt. Ego indico.i. proclamo ventri meo bellum id eſt ieiuniū:⁊ abſtinentiaꝫ ei fa
melico denuncio:hic id eſt in foro appij:ꝙ id eſt ideo ꝙ aqua erat deterrima id eſt peſſima ⁊ in
ſipidiſſima:expectans:haud id eſt non equo.i.patienti:ſed iniquo ⁊ impatienti animo comites
meos cenantis id eſt qui cenabant ꝗuis aqua erat mala. Eſt autem accuſatiui caſus cenantis
Nox parabat.i.cepit iam id eſt paulo poſt inducere terris id eſt in terras ſpargere vmbras et
diffundere.i.diffuſe oſtendere celo id eſt in celo:vel per celum ſigna celeſtia que ſunt in zodia⸗
co. Pueri id eſt miniſtri ad occupanda loca a dominis ſuis miſſi ſupple:parabant ingerere nau
tis conuitia:⁊ naute pueris:dicebant autem pueri ad directorem nauis:appelle ſupple nauem:
huc id eſt ad nos:inſeris.i.nunquid immittis in tam paruam nauim trecentos ſup. homines?
Ohe.qđ faſtidientis eſt vox iam ſatis eſt ſup.hominū in naui:interea autem dum es.i.naulum
precium portorium:exigitur per nautas ab intrantibus.dum mula ligatur ad trahendum naui
culaꝫ tota hora.i.magna pars noctis abit: culices id eſt minute muſce que in italia plurime cir
ca paludes ſunt.mali.i.nociue ⁊ infeſte:qꝫ pro rane paluſtres:auertunt.i.a nobis vertunt ⁊ amo
uent ſomnos. Nauta prolutus id eſt porro lautus.i.ampliter irrigatus:multa vappa id eſt vili
⁊ euaporato vino qđ plurimū potauerat:cantat amicam abſentem id eſt canticū amatorium de
amica abſente:atqꝫ pro ⁊ viator id eſt is qui mulam direxit:certatim.i.per certamina cantat vi
ciſſim de amica ſua. Sed viator feſſus cepit tandem dormire:⁊ mule miſſe ſupple ſunt paſtū id
eſt ad paſcua:⁊ nauta piger:religat id eſt iterum ligat (licet alibi diſſoluere ſignificat) retina⸗
cula id eſt funes quibus naues trahuntur ac retinentur ne per fluctum retrocedere cogantur
religat inquā ſaxo id eſt ad ſaxum:⁊ ipſe ſupinus.i.iacens facie ad celum verſa ſtertit:vt naute
ſolent dum profunde dormiunt. Et iam dies aderat cum ſentimus lintrem.i.nauiculam nil pro
cedere:donec vnus cerebroſus id eſt peruerſi cerebri ⁊ mali capitis vt quidam dicunt modici
cerebri. Nā voluīt cerebroſum inuidioſum ⁊ pannoſum per contrarium ſignificare:cum tamen
a ſignificatione ſua non diſcedant. Nam cerebroſus eſt non vnius:ſed varij cerebri.⁊ per hoc fu
rioſus.inuidioſus eſt in quē multum inuidie inferimus:licet ipſe non inuideat.pannoſus ē ple
nus pannis id eſt diuerſis ꝑticulis aſſutis. Nam pannus pro fruſto accipitur vt in de arte poe⸗
tica.vnus ⁊ alter aſſuitur pannus. Eſt ergo pannoſa res varijs fruſtis ꝑticuliſqꝫ conſuta.donec
inquā vnus cerebroſus.i.iracūdus ⁊ furioſus proſilit id eſt porro e naui ſalit:ac dolat:verbe⸗
rat ⁊ concauat ſaligno fuſte.i. ramo rapto de ſalice q̄ aquas amat:lumbos mule ⁊ caput naute.
Nos exponimur e naui ad terram tandē vix quarta hora poſt ortum ſolis.cum tamen cum ſole
vel ante ſolem deberent exponi:⁊ exponebantur ad templū feronie in tertio miliario a tarraci
na:vnde dicit.⁊ o feronia dea cōiunctionis:anxuris.i.imberbis:nos lauimus.i.lauamus:ora.i.
faciē:qꝫ pro et manus noſtras:tua lympha.i.aqua iuxta templū tuū fluēte. Scies puer lauo et
prime ⁊ ſcđe cōiugatiōis eſſe:vñ hic ponitur in tertia cōiugatōe lauim⁹. Nā p̄ntis eſt tꝑis: in p̄
terito eñ eo ꝙ eſt biſſyllabū prima produceꝫ. Tum.i.deinde nos pranſi:repſim⁹.i.lente ꝓceſſi
mus tria milia:atqꝫ ſubim⁹ anxur oppidū impoſitū ſaxis candētibus.i.reſplendētib⁹ late. Me
cenas optimus ſup. vir vel amicus erat vēturus:huc.i.ad hoc oppidū:videlꝫ anxur:atqꝫ cocei⁹
erat venturus huc:qui duo erat miſſi ab auguſto ceſare. Vterqꝫ de magnis rebus: qꝛ de pace
conciliāda:exiſtentes legati ſoliti.i.cōſueti cōponere aduerſos id eſt inimicos:amicos.i.com⸗
ponendo facere de aduerſis ⁊ inimicis amicos. Ego lippus id laborans oculis fluentibus:illi⸗
nere id eſt illinebā vel cepi illinere (⁊ eſt tertie ꝯiugationis hic nō q̄rte) oculis meis nigra col
liria id eſt medicamenta que vulgo emplaſtra vocanꝫ:interea mecenas aduenit atqꝫ coceius qꝫ
pro ⁊ fonteius capito ſimul qui tamen ab antonio miſſus erat:exiſtens homo factus ad vngueꝫ
id eſt politus ⁊ ꝑfectus in nulla re notand⁹:in tm̄ vt alter nō ſit magis amic⁹ antoni ꝓ antonij
qui imperium tranſmarinū tenuit. Lauo

Fundos aufidio luſco pretore libenter
Linquimus: inſani ridentes premia ſcribe
Pretextã et latũclauũ pruneqꝫ batillum.
In mamurrarum laſſi deinde vrbe manemus
Murena prebente domũ: capitone culinã.
Poſtera lux oritur multo gratiſſima: nãqꝫ
Plocius et varius ſinueſſe virgiliuſqꝫ
Occurrunt anime: quales neqꝫ candidiores
Terra tulit: neqꝫ quis me ſit deuinctior alter
O qui complexus et gaudia quãta fuerunt:
Nil ego contulerĩ iocundo ſanus amico.
Proxima campano ponti que villula tectũ
Prebuit: et parochi que debent: ligna ſalẽqꝫ.
Hinc muli capue clitellas tempore ponũt.
Luſum it mecenas: dormitũ ego virgiliuſqꝫ:
Nanqꝫ pila lippis inimicum et ludere crudis

Acro ¶ Fundos aufidio luſco pretore. Pretorem p magiſtro dixit hoc eſt duũuiro. Fundi nomen oppidi qd̃ ĩ plurali dixit tm̃. Premia ſcribe: qꝛ de curia ꝛ familia ſcribarũ fuerat: ꝛ hoc pro p̃mio fuerat conſecutus vt magiſtratus eſſet. Pretextam. purpuram que in pectore extenditur ſenatorũ. In mamurrarũ laſſi. Mamurrarũ ꝛ lamiarũ familia fuit q̃ a formijs originem duxit. Murena prebente domũ. hoſpitium id eſt mãſimus apud murene vicum. Nam cenauimus apud capitonem. Capitone culinã. Culina Culina dicta eſt coquina: qꝛ ibidẽ dij penates colantur. Aliter culina id eſt coquina ab eo ꝙ culiat carbones. Cãdidiores pulchriores benigniores. Et parachi que debent ligna ſalẽqꝫ: parochi genus officij qui ſolent peregrinis ſalem ꝛ ligna prebere: ꝛ ſignificat publicũ curſum. Clitellas: ſarcinas ſiue ſellas: alij inſtrumẽta q̃bus aĩalia ſternũtur: alij ligna q̃bus onera imponũtur. Et notãdum: tẽpore pro tempori. Crudis: ad virgiliũ retulit: qui difficile digerebat. dicebatur eniꝫ ſtomachum dolere virgilius.

ASCEN. ¶ Fundos aufidio luſco pretore. Continuat deſcriptionẽ itineris ſui artificioſe. Nam dicendo linquimus ſignificat ſe tranſiſſe fundos: vnde ſtrabo. Sinu caietano contiguũ eſt cecubum Cui adiacet vrbs fundi in via appia. Tota hec ora precipua vina gerit. Hinc cecubum: fundanũ ſetinũ: falernũ ꝛ albanum. Notat autem hoc loco inſolentiã ignobilis pretoris: qui cum de ſcriba ſenator factus eſſet inſignia ſenatoria inſolenter oſtentabat fundis vbi nõ congruebat. Scies aũt ſcribarũ officium infimo hoĩm generi rome cõmiſſum: cuꝫ apud grecos ꝛ etiam ethruſcos nobiliſſimo cuiqꝫ mandetur. Nam porſene ſcriba ob id a ſceuola occiſus eſt ꝙ regali põpa ſplendidum regem eſſe credebat. Eſt aũt is ſcriba quẽ cancellariũ dicunt: licet largius accipi ſoleat ꝛ pro legiſperitis ꝛ pro ſcriptorib⁹. Pretexta aũt regum ethruſcorũ veſtis ad romanos magiſtratus tranſlata eſt: ꝛ eſt purpurea precipue pectus ambiens. Latuſclauus aũt inſigne ſenatorum eſt. Batilluꝫ aũt vaſculũ dicit in q̃ carbones incenſi eſſent q̃bus ferrũ ad inurendas notas reis candebat. Parochi a prebendo dicti: vñ ꝛ parochie q̃ victum prebent curato. Salẽ autem pro condimento etiã maſculino genere dices puer: ſicut ꝛ docti omnes: lꝫ affranius antiquiſſimus ſal merũ dixerit. Lippis ꝛ crudis. i. horatio ꝛ virgilio. Nam ferunt mecenatẽ cuꝫ inter horatiũ ꝛ virgilium chariſſimos poetas cogitabũdus ꝛ triſtior ſederet: ab altero eoꝝ interrogatum. Vbi nam eſſet: vrbane reſpondiſſe. Inter lachrymas ꝛ ſuſpiria. Lippi enĩ oculi q̃les horatius habuit lachrymas: ꝛ crudus ſtomachus vt virgilij ſuſpiria emittit. Ordo eſt. Nos linquimus. i. pertranſimus facto prandio: libenter fundos id eſt ciuitatem fundanam: ꝛ hoc aufidio luſco pretore id eſt. qꝛ aufidius luſcus ibi pretor fuit ꝛ non potuimus ferre ineptitudinẽ ei⁹ nos libenter linquimus fundos: ridentes premia id eſt inſignia pretoriatus: ſcribe. i. que ſuſcepit ex officio ſcribatus: videlicet: pretextam. i. veſtem regalem nobilib⁹ pueris ꝛ poſt etiã ſenatoribus ad ornatũ pectoris conceſſam: ꝛ latũ clauũ: veſtem ſenatoriã quã lata faſcia ambiebat ꝛ batillum. i. vaſculũ prune id eſt carbonũ: quibus nota infamie candente ferro inurebatur reis. Deinde nos laſſi. i. feſſi: manemus in vrbe mamurrarũ. i. illoꝝ nobiliuꝫ q̃ ex formijs oriũdi erãt

Hoc eſt igitur formijs manemus illa nocte: murena prebente domũ.i.lectum ⁊ hoſpitiũ ⁊ capitone: culinam.i.co quinã hoc eſt victũ. Poſtera lux id eſt ſequẽs dies oritur multo gratiſſima. nãq; plocius ⁊ vari⁹ poeta (nã varus belliger fuit) ⁊ Virgi. doctiſſim⁹ poetarũ occurrunt nobis ſinueſſe.i.apud ſinueſſam: exñtes aie quales neq; candidiores.i.pulchriores et ab inuidia puriores: terra tulit.i.produxit vel portauit: neq; quis.i.q̄b⁹ alter ſit deuinctior.i.obligatior me id eſt ꝙ ego. Eſt aũt honeſta locutio. Sum tibi deuinct⁹.i.amicicie vinculo obligat⁹. O qui.i.q̄les ꝙ iocũdi cõplexus ⁊ quãta gaudia fuerũt nobis: ego ſan⁹.i.ꝙdiu habeã ſanã mentẽ: nil pro nõ ⁊ aliq̄d.non contulerim.i.velim ꝯferre ſeu cõpare aliq̄d iocundo amico.q.d.nihil mihi charius aut iocũdius eſſe põt ꝙ amic⁹: villula.i.parua villa q̄ eſt ꝓxima cãpano ponti: ꝓbuit nobis tectum.i.hoſpitiũ: ⁊ parochi.i.prebitores qui ad hoc in vijs publicis conſtituti erant vt miſſis a ſenatu ligna ⁊ ſalẽ darent. Nã cetera ipſi ſecum ferebãt: parochi ğ ſup.ꝓbuerant ea que debẽt prebere videlʒ ligna ⁊ ſalẽ. Hinc.i.ab hoc loco digreſſi muli qui ſarcinulas portabãt ponũt.i.deponunt tpe: ꝓ tempori.i.tempeſtiue ⁊ vt dicunt de bona hora clitellas.i.ſellas rudes ſuꝑ quas ſarcinas portãt: quas deponũt vbi hoſpitandum eſt. Aduerte aũt puer. Noĩa tertie declinationis pro aduerbijs in tẽpore aut in loco poſita in i latine ꝓferri nõ in e niſi poetice. de loco autẽ in e. De aduerbijs in tempore: exẽpla ſunt. Luci. veſperi: tempori. De aduerbijs in loco: carthagini: auinioni ⁊c. In qua re imperiti plurimi fallũtur: dicẽtes: natus eſt carthagine ꝓ carthagini. Recte aũt dr̄ veni in tpe: q: nomen eſt: ſed ſine ꝑpoſitione dixeris: veni tempori. Si auctoritatem queris: habes hic acronẽ ⁊ Seruiũ ſuper quartũ enei. in verbis aulide ⁊ carthagine. muli ergo deponũt onera ⁊ ſellas ſuas tempore.i.cum adhuc multũ temporis diei ſupereſſet: vnde mecenas it.i.vadit luſum pila: ⁊ ego ⁊ Virgi. imus ſup. dormitũ. Nam ludere pila eſt inimicũ.i.moleſtum ⁊ nociuũ lippis vt mihi inq̄t Hora. ⁊ crudis vt Virgilio. Scies etiã multas locutiões q̄bus vulgares vtũtur apud latinos nõ eſſe: vt pilare: globare: aleare ⁊c. Nã latini dicunt ludere pila: globo: diſco: alea ⁊c. Nõ magnopere aũt curo ſiue Virg. ſiue vergilius ſcribatur. Nam vetuſtatis indagatores Vergilius ſcribendum cenſent.

Hinc nos coceij recipit pleniſſima villa
Que ſupereſt caudi cauponas. nũc mihi paucis
Sarmenti ſcurre pugnã meſſiq; cicirrhi
Muſa velim mẽores: et quo patre natus vterq;
Contulerit lites. meſſi clarum genus oſci
Sarmenti domina extat ab his maioribus orti
Ad pugnã venere: prior ſarmentus. equi te
Eſſe feri ſimilẽ dico. ridemus: et ipſe
Meſſius accipio: caput et mouet. o tua cornu
Ni foret execto frons: inquit: quid faceres cum
Sic mutilus miniteris. at illi foeda cicatrix
Setoſam leui frontẽ turpauerat oris
Campanũ in morbũ in faciẽ ꝑmulta iocatus:
Paſtorem ſaltaret vti cyclopa rogabat.
Nil illi larua aut tragicis opus eſſe cothurnis.
Multa cicirrhus ad hec: donaſſet iã ne cathenas
Ex voto laribus querebat: ſcriba ꝙ eſſet

¶ Hinc nos coceij recipit pleniſſima villa. Coceij nerue vt ſuperius diximus copioſe. Caudi cauponas. Caudiũ ẽ ciuitas ſannij. Lucanus. Vltra caudinas ſuperauit vulnera furcas. Nõ longe aũt abeſt a beneuẽto. Muſa velim memores. Quidã reꝑhendunt horatiũ ꝙ de rixa dicturus petijt auxiliũ muſe: ſed faciũt id ſtulte. Nam hora. oratorie hoc fecit. Quãdo aũt de leui re dicturi ſumus attentũ debemus facere auditorẽ ꝓpter leuitatẽ rei: vel q: deſcriptur⁹ naturã ſuã nõ debuit ꝑtermittere: q̄d ꝙ iucũde laſcium videbat̃ ſine ludo notare. Oſci.i.cãpani: q: oſcia cãpania dicta eſt: aut ironicos cuiuſdam oſci ignobil̃: vñ oſci ge. figurate dixit. Sicut. creſſa gen⁹ pholoe: ⁊ eſt figurata locutio: meſſi gen⁹ oſci. Ne forte deeſt ſit. Cãpanuʒ in morbũ aut oris feditatem aut arrogantiã. Dicũtur enĩ cãpani fedi eſſe arrogantes: ſic feda accipiamus. Aliter cãpani q̄ ⁊ oſci dicebant̃ ore immundi: vñ etiã obſcenos dicũn⁹: aut io dixit cãpa Acro

Deterius nihilo domine ius eſſe. rogabat
Deniqꝫ cur vnq̄ fugiſſet: cui ſatis vna
Farris libra foret gracili ſic tamqꝫ puſillo.
Prorſus iucunde cenam produximus illam.
Tendimꝰ hinc recta beneuētū: vbi ſedulꝰ hoſpes
Pene macros arſit: dū turdos verſat in igni.
Nam vaga per veterem dilapſo flamma culinā
Uulcano ſummum properabat lambere tectum
Conuiuas auidos cenam ſeruoſqꝫ timentes
Tum rapere atqꝫ oīs reſtringere velle videres.

nū in morbū. quia campani morbū dicacitatis patiuntur. Donaſſet iāne cathenā Ex voto laribꝰ. Solebant pueri poſtq̄ pueritiā excedebant dijs penatibus bullas ſuas couſecrare. ſimiliter puelle pupas. Modo ergo ridens interrogabat ſi conſecraſſet cathenaꝫ qua fuerat ligatus quaſi ſeruus Bullas ſonatores nobiles gerebant. ſic ⁊ hic quia ſeruus: cathenaꝫ. Scriba ꝙ eſſet. Non inquit quia factus es ſcriba amiſiſti conditionē ſeruilem Domine ius. oſtendit eū ſeruuꝫ fuiſſe. Tāqꝫ puſilli. quia breuis erat ſtature. Sedulus. diligens officioſus. Pene macros. Ordo eſt. Pene arſit macros turdos. Dilapſo vulcano. i. ſparſo igni. errans flamma per coquinā. Lābere attingere. vt Lambere flamma comas ⁊ circū tempora paſci.

ASCEN. ¶ Hic nos coceij ⁊c. Pergit in deſcriptione itineris ſui poeta: multa vrbanitate ineptitudinē carpens ſcurrarū ⁊ variā mortaliū vitā figurās. Quocirca licet plurima ab acrone ſatis argute explanata ſunt: tamen vt imperitiores quoqꝫ accipiant clarioribus repetemus. Poteſt autē primoꝝ verboꝝ duplex eſſe ſenſus. Nā porphirio dicit ꝙ poeta indicat ſe capua profectuꝫ in coceij nerue villa manſiſſe que eſt ſupra tabernas caudij oppidi. ⁊ ſm hunc ſenſum legendū eſt. Hinc nos coceij recipit pleniſſima villa. quaſi poſtridie eius diei ad villā coceij veniſſent. Alij legunt hic. i. capue. ſed melior eſt lectio ſi hinc legatur. Alius ſenſus eſt. nunc accepti ſumus hoſpitio in villa coceij: que villa cū ſit pleniſſima ſupereſt. i. excedit cauponas caudij. i. melius ibi accepti fuimus in villa q̄ fuiſſemus in cauponis oppidi. Ubi hec tria vocabula notanda ſunt. Hoſpitiū em̄ eſt vbi amici recipiunt. Caupona vbi pro precio. ⁊ villa domus in agro. ꝙ aūt muſam inuocat ignari vt inquit Acro reprehendunt propterea q̄ in de arte poetica dicitur. Nec deus interſit niſi dignus vindice nodus Inciderit. hoc eſt ꝙ poete non debent facere inuocationē dei: quotiens humano ingenio nodus. i. difficultas poſſit diſſolui. verūtamen vt Acro docet oratorie hic poeta inuocat: ⁊ nō ſine multa vrbanitate. Nā iucūdiſſimū eſt in re ridicula grauitate verboꝝ interdū vti. Unde ⁊ Iuuenalis de magnitudine rumbi locuturus ait ſatyra. iiij. Incipe caliope licꝫ hic conſidere: non eſt Cantandū: res vera agit̄: narrate puelle Pierides ⁊c. Meſſi clarū genus oſci. Porphirio intelligit vt ſit. oſci ſunt clarū genus meſſij. ⁊ eſt ironia: qꝛ campani ignobiles ſunt. Equi feri ſimilē ideo dixit ꝙ toruā ⁊ ſetoſam frontē haberet vt equus ferus. Campanū in morbū. Porphirio. campani qui oſci dicebantur ore immundi habiti ſunt. vnde ⁊ oſcos dictos putant quaſi obſcenos. hec ille. ꝙ aūt meſſius dixit accipio: varie intelligit̄. Nā accipio pretermiſſa ſignificatione qua ſignificat ad cenā accipere: aliquando ſignificat intelligere: aut intellectū rei accipere. ſicut dare. dicere: aut intellectuꝫ rei dare. vnde poteſt eſſe accipio. i. intelligo quid vis dicere. vel melius tranſlatū dicas a gladiatore qui ſe vulneratū ſentiens dicit. accipio ſupple vulnus iſtud: relaturus aliud in te. vnde minabundus ſecū dicit. Paſtorē cyclopa. polyphemum intelligit. De quo in tertio eneid. ſatis ampla fit mentio. vt vero ex odiſſea homeri trahitur. Cyclopes in ſicilia immaniſſimi corporis homines fuerunt ⁊ vnum tm̄ oculū in fronte habebāt vt dicit Uirgilius: Argolici clipei aut phebee lampadis inſtar. hoc eſt ad magnitudinē clypei grecoꝝ aut globi ſolaris. non quantus eſt: ſed quantꝰ videtur nobis Cū vero vlyxes vagabundus per tempeſtatē ad eā regionē appulſus eſſet: vnꝰ cyclopuꝫ poliphemus nomine oues ſuas paſcens deſcendentē vlyxē cū ſocijs captiuos in ſpeluncā duxit. ⁊ cum duos ex ſocijs deuoraſſet vlixes dormienti fuſte ficulno illi oculū illū tranſfixit. Nā alit̄ quoniā ad oſtiū antri iacebat exire non potuiſſet cū ſocijs. Neqꝫ vero ſatis fuit occecaſſe niſi noua ſolertia exitū inueniſſent. Nā oſtiū antri occluſurus pecudes ſingulas exire fecit. palpans earū dorſa. quod videns vlyxes innuit vt ſub ventre arietū ereperent ſicut ⁊ ipſe fecit vnde ſaluus euaſit

cum comitibus ſuis:polyphemus ergo toruam cicatricē euulſi oculi in fronte habebat ſicut et meſſius:vnde poterat ſaltare cyclopē id eſt ſaltando exprimere perſonam cyclopis hoc eſt polyphemi:ſine larua.i.facie adulterina ex cortice aut corio aut carthis compacta:⁊ ſine tragicis cothurnis.i.altis calciamentis eo ꝙ magnus eſſet. Multa cicirrhus ad hec. Cicirrhus meſſius: ſarmento ſeruitutē obijciebat:vnde querit an cathenā qua vt ſeruus conſtringi ſolebat laribus donaſſet. Ubi ſcies ꝙ qui aliquo munere aut ſtatu perfuncti erant:ſolebant inſignia ⁊ arma illius deis dicare:vt pueri exeūtes pueritiam laribus bullam:⁊ puelle veneri pupas. bellatores herculi arma ad poſtē figebant:vnde petulanter interrogat an ne cathenā ſuam laribus donaſſet tanꝙ manumiſſus:⁊ infert ꝙ ꝗuis eſſet ſcriba.i.permiſſu dn̄e fungeretur officio ſcribe: tn̄ domina propterea non perdiderat ius ſuum. Preterea romani multos annos farre vixerant ⁊ pulte:vnde ſeruorum cibos permanſiſſe diu veriſimile eſt. Dabantur autem ipſis ſeruis ſingulis menſibus terni modij farris aut frumenti qđ dimenſum dicebatur:⁊ eo debebant eſſe contenti.non eñ plus pro victu accipiebant. Qđ ſi parcius viuerent id illis ad peculium id eſt propriam poſſeſſionē accedebat:vt ſatis oſtēdit dauus terentianus de geta ſeruo ita in prima ſcena phormionis loquens. Quod ille vnciatim vix de dimēſo ſuo ſuū defraudans geniū comparſit:miſer:id illa vniuerſum arripiet:haud exiſtimans quāto labore ſit ptum ⁊c. Quia vero edacibus ſeruis nimis exigua fuerat ea menſura:nonnulli fame coacti aufugerunt. Sarmentꝰ autem ſm̄ acronis interpretationem exili ⁊ gracili corpore fuit:ita ꝙ libra farris contentus eſſe poſſet. Unde percunctatur meſſius quare aliquādo fugiſſet cum nullam fuge cauſam videret habere. Turpiſſimū autem erat in ſeruo fugiſſe. Nam in eius contumeliam furcam in veſtibus portabat in ſignum ꝙ eam aliquādo meruiſſet:vnde ⁊ furcifer dicebatur. Sunt autem qui non minus conuenienter interpretantur dicentes ſarmentū pinguem ⁊ elatum ventrem habuiſſe vnde per ironiam gracilem ⁊ puſillum vocat meſſius vicem gerens in eo ꝙ ſe polyphemo comparatum audiſſet ob magnitudinē ⁊ frontis toruitatem. Sunt qui dicant de hoc ſarmento dictum eſſe illud Iuuenalis. Si potes illa pati que nec ſarmentus iniquas Ceſaris ad mēſas nec vilis galba tuliſſet. Unde manifeſtū eſt eum non ſobrium fuiſſe:quādo iniquas id eſt minores menſas ceſaris ferre noluiſſet. Erat aūt ſeruilis ſcurra. Scurra autem is dicitur qui non habita ratione ſue dignitatis tam in ſe ꝙ in alios dicacitate ſua dicteria iacit ⁊ conuitia ad riſuꝫ mouendum alijs ⁊ ſibi ventrem implendū. Urbanus autem modeſte ⁊ cum dignitate riſum iocūꝙ excitat. Ubi ſedulꝰ hoſpes pene macros ⁊c. Mira (inquit porphi.) energia id ē viuacitate ⁊ actiuitate hic ſenſus explicitus eſt. Nam reuera res ipſa pingi videtur:aut coraꝫ oculis agi nō narrari tm̄. Si quis autem ad allegoriam ꝯferre velit miraꝫ ſententie vbertatem inuenerit:in eo ꝙ ſedulus hoſpes veterē domum pro beneficio fere amiſiſſet:vnde fortune iniquitas dānari poſſet:ſed hec alijs relinquo. Arſit ab ardeo eſt preteritum: Ardeo autem varie accipitur vt indicant verſiculi. Ardet mens: ardet clipeus:domus ardet ⁊ ignis.hec amat:hic ſplendet: hec vritur vrit ⁊ ille:vnde hic quidam arſit paſſiue interpretatur dicens:hoſpes.i. domus hoſpitis arſit pene id eſt quaſi combuſta eſt:ſed meo iudicio melius actiue caperet. Naꝫ ordo ⁊ ſenſus eſt dum hoſpes ſedulus verſat in igni macros turdos pene arſit macros turdos: et totum domum quaſi comburebat. Turdus martiale iudice auium delicatiſſima eſt vñ ait. Inter aues turdus ſiquis me iudice certat: Inter quadrupedes gloria prima lepus. Quādo autem macri ſunt larido ardente aſſantur:vnde forte incendij cauſa. Uulcanus faber eſt iouis qđ officium ſine igni non fit:vnde ⁊ pro igni accipitur. Qui vero dicunt ſenſum eſſe.hoſpes arſit id eſt domus hoſpitis.dicunt hunc locum ſumptū eſſe ex ſecundo enei.vbi dicitur vulcano ſuperāte domus:iam proximus ardet Ucalogon. Accipias igitur vt placet. Ordo eſt. Uilla id eſt domꝰ in agro ſeu vt dicunt poſſeſſio cocceij:pleniſſima.i.abundantiſſima frugum ⁊ ceterorum eſculētorum recipit nos hinc id eſt a capua ſupple digreſſos que villa ſupereſt id eſt excellit ⁊ ſuperat ī abundantia victus cauponas.i.domicilia ⁊ diuerticula mercinaria caudi id ē caudij oppidi:vel ſupereſt.i.eſt ſupat ⁊ excedit in diſtantia a capua cauponas caudij. O muſa: o dea inuentionis poetice ego velim memores id eſt recites:dictes: nunc mihi paucis ſupple carminibus:pugnā id eſt contentionē factam animo pugnantiū ſarmenti ſcurre id eſt inepti ⁊ impudentis hiſtrionis:ꝙ pro et meſſi pro meſſij cicirrhi etiam ſcurre:⁊ velim etiaꝫ memores quo patre id eſt quibus parentibus ⁊ maioribus:vterꝙ natus contulerit id eſt cōmiſerit lites. Oſci id eſt campani ſupple ſunt claruꝫ.i.nobile genus meſſi id eſt meſſij. Hoc eſt meſſius ortus eſt ex campanis qui omnes obſceni ⁊ ignobiles:vnde per ironiam dixit clarum genus:vel ſic:genus meſſi id eſt

Scurra

meſſij eſt clarum genus.oſci id eſt cuiuſdam viliſſimi hominis oſci nomie vel patria qđ potius
creditur:quia dicturus eſt ſarmentū loqui in campanum moꝛbum id eſt contra vitium patrie
ipſius meſſij.Domina autem ſarmenti adhuc extat id eſt in rerum natura adhuc eſt.hoc eſt ad
huc viuit:vnde notum eſt illum ſeruum fuiſſe:⁊ ita ignobilem.Extare autem eſt extra ſtare:vel
permanere in ſtatu ceteris decedentibus:vnde extare dicuntur libꝛi nundum cum ceteris de-
perditi:ipſi ergo ambo oꝛti:ab his id eſt hmōi maioꝛibus venere id eſt venerunt ad pugnā ver
boꝛum ſcilicet.hoc eſt ad rixam.Sarmentus prioꝛ ſup.ait:ego dico o meſſi te eſſe ſimilez equi
feri id eſt ferocis ⁊ indomiti:nos inquit poeta ridemus cum hoc diceret:⁊ ipſe meſſius ſupple
dixit.accipio id eſt intelligo quid vis dicere:vel accipio ictum tuū illaturus meuz:⁊ hoc dicēs
mouet caput ſicut faciunt minitantes et ſarmentus ad hoc inquit.o quid faceres:ni id eſt niſi
tua frons foꝛet id eſt eſſet coꝛnu execto id eſt habens coꝛnu exectum id eſt euulſum ⁊ quaſi ex-
traſectum.Nam poſt x non ponitur s.ideo ab ex ⁊ ſeco fit execoꝛ:⁊ ex ⁊ ſequor exequoꝛ:ab ex et
ſalio.exilio ⁊ ſic de alijs.ſi ergo frons tua non haberet coꝛnu erectum quid faceres:cum tu mu
tilus id eſt mutilatus pꝛopter abruptum coꝛnu miniteris ſic id eſt tam ferociter.Declarat autē
poeta cauſam huius conuitij dicens.At feda id eſt turpis ⁊ inhoneſta cycatrix id eſt ſignatura
derelicta ex vulnere turpauerat id eſt turpem fecerat illi videlicet meſſio frontem ſetoſam id ē
ſetis hoc eſt duris pilis plenam:leui id eſt ſiniſtri oꝛis.hoc eſt in ſiniſtra parte frontis ſetoſe.
Item ſarmentus ſup.iocatus id eſt poſtꝙ iocatus fuit ⁊ irriſit permulta id eſt abunde in moꝛ-
bum campanū id eſt feditatem oꝛis campanoꝛum ⁊ dicacitatem eoꝛū:vel in moꝛbum campanū
id eſt ad ſimilitudinem moꝛbi.i.petulantie ⁊ dicacitatis campanoꝛum in faciem.i.figuram oꝛis
immo totius coꝛpoꝛis ipſius meſſij rogabat vti id eſt vt ſaltaret.i.ſaltando repꝛeſentaret ⁊ age
ret cyclopa.accuſatiuus grecus cuius nominatiuus eſt hic cyclops.i.polyphemū cui magnus
oculus in fronte erat ab vlixe euulſus:paſtoꝛem ſup.ouium:⁊ dicebat ſupple:nil pꝛo nō ⁊ in ali-
quo illi non eſt opus id eſt indigentia in aliquo larua.i.facie falſa ex coꝛticibus facta qua faciez
polyphemi imitaretur:aut cothurnis id eſt alto genere calciamēto tragicis.i.quo vtunť trage-
di in tragicis ludis:vel cothurnis id eſt alto genere loqndi quo vtuntur tragici ⁊ polyphemus
altiſſima voce clamabat vbi aufugere ſenſit grecos.Cicirrhus meſſius reſpondit ſupple multa
ad hec que ſarmentus obiecerat:⁊ querebat ne pꝛo an ipſe ſarmentus donaſſet id eſt dicaſſet iā
cathenam qua:qꝫ ſeruus ligari ſolebat:laribus id eſt deis familiarib⁹ quibus a nobilibus pue-
ris dum virilem togam ſumunt bulla dari ſolebat:⁊ aſſerebat ſupple ius id ē poteſtatē eſſe dn̄e
nihilo id eſt in nulla re deterius id eſt minoꝛem ⁊ vilioꝛez eo ꝙ eſſet ſcriba.Deterius venit aut
a deter inuſitato vocabulo:aut a detero verboꝛ:⁊ per metaphoꝛam ſignificat peius ⁊ vilius eo
ꝙ res detrite viles ⁊ male ſunt:⁊ eo peioꝛes quo deterioꝛes id eſt magis detrite.Deniqꝫ id eſt
tandem poſt cetera rogabat.i.interrogabat:cur id ē quare ipſe vnqꝫ fugiſſet:cuz eſſet is cui exi
ſtenti tam gracili ⁊ tam puſillo vna libꝛa farris:foꝛet.i.eſſet ſatis:quanto magis trimodiū:non
ergo coactus eſt fame aut inedia fugere.Hec per ironiā potius dicta credimus:nam nō veriſi
mile eſſet ſcurrā voꝛacē gracilem puſillūqꝫ fuiſſe.Nos ergo (inquit poeta) pꝛoduxim⁹ illam ce
nam pꝛoꝛſus id eſt poꝛro:verſus.i.vndequaqꝫ iucunde.Et nos tendimus id eſt pꝛoficiſcimur:
hinc id eſt ab hac villa coceij:beneuentū oppidum olim maleuentū dictū:recta ſupple via.Nō
autem moꝛis eſt addere via:ſed recta per ſe plenū eſt:vbi id eſt in quo loco:hoſpes ſedulus id ē
diligens ⁊ operoſus pene.i.quaſi:arſit id eſt conbuſtus eſt vna cum domo ſua:vel hoſpes id ē
domus hoſpitis:arſit pene.ſicut ſecūdo enei.Jam pꝛoximus ardet vcalegon:vel ſicut diximus:
vbi hoſpes ſedulus dum verſat macros turdos id eſt aues ſic dictas in igni melius ꝙ in igne
dicitur:ipſe pene id eſt quaſi arſit.i.combuſſit macros turdos:vna cuz domo ſua.Nam vulcano
id eſt igni delapſo id eſt diſperſo per veterem:culinā id eſt coquinam.i.poſtꝙ ignis diſperſus
eſt:flamma vaga.i.vagabunda:pꝛoperabat lambere.i.molliter contingere.ſummū tectum id ē
culmen domus.Caue ne legas dilapſa vel dilapſa eſt.Naz acro recte dilapſo vulcano legit.Tu
videres.i.quilibet poſſet videre (ſicut quarto enei.Migrantes cernas totaqꝫ ex vrbe ruen-
tes) conuiuas:auidos id eſt cupidos cibi ⁊ ſeruos timentes ne cena perderetur rapere cenam
id eſt cocturam pꝛo cena:⁊ videres omnis.i.omnes qui aderant:velle id eſt laboꝛare reſtigue-
re.i.vt reſtinguant ignē:omnis eſt accuſatiui caſus.Quia vt Seruius dicit.Accuſatiuus plu
ralis tertie declinationis recte in is exit:qn̄ genitiuus pluralis in iū.vt tres triū tris.Pꝛiſcia-
nus arctioꝛes regulas ponit.Errant aūt qui nominatiuū ⁊ vocatiuuz etiam in is exire docent
pꝛeterꝙ in paucis:ſyꝛtis:trallis:alpis ⁊c.

Incipit ex illo montes appulia notos
Oſtentare mihi: quos torret atabulus: & quos
Nunq̄ erepſemus niſi nos vicina triuici
Villa recepiſſet lachrymoſo nō ſine fumo
Udos cum folijs ramos vrente camino.
Hic ego mendacē ſtultiſſimus vſq; puellam
Ad mediā noctem expecto: ſomnus tamē aufert
Intentū veneri: tum īmundo ſomnia viſu
Nocturnā veſtē maculant ventrēq; ſupinum.
Quattuor hinc rapimur viginti & milia rhedis:
Manſuri oppidulo qd̄ verſu dicere nō eſt:
Signis perfacile eſt: venit viliſſima rerum
Hic aqua: ſed panis longe pulcherrimus: vltra
Callidus vt ſoleat humeris portare viator.
Nam canuſi lapidoſus aque non ditior vrna
Qui locus a forti diomede eſt conditus olim.
Flentibus hic varius diſcedit meſtus amicis.
Inde rubos feſſi ꝑuenimus. vt pote longum
Carpentes iter: & factum corruptius imbri.
Poſtera tempeſtas melior: via peior adusq;
Bari menia piſcoſi. dehinc gnatia lymphis
Iratis extructa dedit riſuſq; iocoſq;
Dum flāma ſine thura liqueſcere limine ſacro
Perſuadere cupit: credat iudeus apella:
Non ego. nāq; deos didici ſecurū agere euū
Nec ſiquid miri faciat natura: deos id
Triſtes ex alto celi dimittere tecto
Brunduſium longe finis charteq; vieq;.

Acro

¶ Incipit ex illo montes appulia notos. Bene dixit notos: appul⁹ eīn fuit ſiue venuſinus. Quos torret. i. incēdit: q: nimio calore flans ventus illā regionē exiccat: & peſtifer d: eē & grauis Atabulus nomen venti: apo tes ates. i. a peſtilentia. Erepſemus id eſt trāſiſſemus (pro erepſiſſemus & eſt figura detractio) ſiue pene tranſiſſemus. Triuici oppidi in fine cāpanie quo vehicula iuncta accedere nequeunt: ergo Hora. ad villam diuertit. Udos humidos: virides. i. accepit nos cū ſummo fumo: q: ibi vrebātur rami. Specto. i. ſpectaui. Somnus tñ aufert: illam ſc; expectationē & abundat tñ. Intentū veneri: expectantē venerē. Manſuri oppidulo qd̄ verſu dicere nō eſt: equotutium dicebat̄ oppidū & nō poterat in verſu ſuo ponere hmōi nomen ac ꝑ hoc ſignis vtitur. Ita ait dicere nō eſt: vt ſoluendo nō eſt. Callid⁹: prouidus: ſapiens. Aque nō ditior vrna: q: in equotutio aque eſt inopia: et ſilr apd̄ canuſiū oppidū appulie lapidoſus eſt panis. Hac de cā de equotutio emitur panis. ſilr & vbi aq̄ deeſt vt equotutio. Inde rubos feſſi. Oppidum eſt italie Virgi. Nunc facilis rubea texatur fuſcina virga. Corruptius nobis moleſtius: difficili⁹. Poſtera tēpeſtas. poſterū tēpus: poſtera dies. ſtatus celi: hoc eſt ſerenitas. Adusq; bari menia piſcoſi. Ciuitas que ad baris d: hodieq; vt dixit grāmaticus theotiſtus. Dehinc gnatia lymphis iratis extructa: q: aq̄s nō h;. dedit riſuſq; iocoſq;. riſim⁹ inq̄t ꝙ apud gnatiā audiuim⁹ flāmis ſine thura ꝯſumi. Apella finxit nomen q̄ſi ſine pelle: aut certe a pella q: ꝑputiū nō h;. Nāq; d̄os ſm dogma epicureorū loq̄tur q̄ dicūt agere ſeculū ſine cura: vt poeta. Nec curar̄ deū credis mortalia queq;. Nā epicure⁹ erat: iō dixit deos nō curare mortalia. Triſtes in ſcrutādo ſollicitos.

ASCEN.

¶ Incipit ex illo. Deſcribit iter ſuū vſq; ad terminū. i. brunduſiū quo miſſus erat: ꝙ aūt mōtes appulie notos ſibi dic: hoc ē ꝙ venuſiū oppidū ē int̄ lucaniā & appuliā vt alibi dicet: ipſe aūt venuſin⁹ erat. Atabulus d: q: ten aten hallei. i. peſtē & nocumentū inijcit. A dyomede: qui bello troiano finito in italiam profectus arpos & canuſiū condidit. Barum autē. i. gnatia & ruida pe

Atabolus

BIBLIOTECA MARÉS

diculorum id eſt eius nominis populorum oppida ſunt. Dum flamma ſine. anaſtrophe eſt. i. trã-
ſuerſio ſeu poſtpoſitio prepoſitionis. Nam ordo eſt. Dum cupit perſuadere thura liqueſcere ſine
flamma. vnde puto deprauatum eſſe Acronem vbi dicit. flammas ſine thure cõſumi. pro eo qđ
eſt. thura ſine flammis conſumi. Nanqꝫ deos didici. ab epicuro ſcilꝫ qui docuit deos non cura-
re mortalia facta. que ſi curare vellent ſollicitudine vrgente beati eſſe non poſſent: ſed triſtes.
que ratio ꝙ friuola ſit neminem chriſtianorum latet. Jactabat tamen ſe epicurus mortaliũ ge-
nus duobus magnis malis leuaſſe: videlꝫ religione preſentium ⁊ metu futurorum. dixit enim
deos non curare mortalia vnde fruſtra colantur. ⁊ poſt mortem aliam non eſſe vitam. vnde fru
ſtra metuerem⁹ inferna. ſed hec ſacrilega ſunt. vnde poeta noſter alibi longe aliter ſentit. ĩmo
errorem reuocat primo carminum ita dicens ode. xxxiiij. Parcus deorum cultor ⁊ infrequens
Inſanientis dum ſapientie conſultus erro. vbi ſapientiam epicureorum inſanientem vocat et
erroneam. Eſt autem poetarum varias ſequi opiniones. congruit autem huic loco poſtꝙ epicu
rice pollutionem faſſus eſt ſe epicureum oſtendere. cui ſecte voluptuoſa vita ⁊ lubrica pudori
non fuit. Ordo eſt. Appulia: pars illa italie incipit ex illo. i. poſtꝙ illinc profecti ſumus oſtenta-
re mihi montes notos. i. quos cum vicini patrie mee eſſent bene noram dicit poeta. quos mon
tes atabulus ventus ille peſtifer torret. i. vrit ⁊ exiccat: ⁊ quos nunꝙ pro non ⁊ vnꝙ nos non
erepſemus (pro erepſiſſemus per ſincopam). i. rependo ⁊ tarde procedendo exiuiſſemus: ſed il
lic defatigati occubuiſſemus. niſi villa. i. ſuburbium. triuici illius oppiduli ad quod vehicula iũ-
cta accidere nequeunt recipiſſet nos non ſine. i. cum fumo lachrymoſo. i. lachrymas prouocante
⁊ hoc dico camino. i. igni vrente. i. cõburẽte ramos: vdos. i. hũidos ⁊ virides hũorem intrinſec⁹
habentes cum folijs. i. frondibus. Caminus non eſt fumarium per quod fumus exit: ſed ignis
ipſe. Focus autem non eſt ignis: ſed locus vbi ignis fit: a fouendo dictus. ego inquit poeta ſtul
tiſſimus expecto. i. expectaui: hic. i. in hac villa: puellam mendacem. quia non tenuit promiſſuꝫ
vſqꝫ ad mediam noctem. ſomnus aufert tamen. i. tandem (⁊ ſic ſepe capitur ⁊ ita non vacat) ve
neri. i. libidini. mee. intentum. i. conatum ſuum. vel id ad quod intendebat. Acro autem exponit
ſic. ſomnus aufert me intentum veneri. ⁊ ſic eſt participium. tum. i. preterea vel inſuper. ſomnia
id eſt inſomnia vel fantaſmata: maculant. i. polluunt: immundo viſu. i. propter immundũ viſum
quo videbar mihi puellam complecti. veſtem nocturnã qua noctu vtebar. qꝫ pro et ventrem ſu-
pinum. i. ad ſuperas partes hoc eſt celeſtes verſum. Quedam exemplaria habent ventremqꝫ ſu
perbum. i. elatum vel vino ſpumantem ⁊ effrenem. credo tamen ſupinum potius legendũ. vult
autem dicere ſe pollutũ eſſe. quod cum epicureus eſſet haud turpe duxit. Landinus tamẽ vult
ꝙ ſub nomine ſuo alium notet: quod veriſimile non eſt. Nec tamen ob id ſe ita reprehẽdit vt au
ctoritatẽ minuat. quia inter leuia ſeu mediocria vitia computandum putauit: vnde ſe ſtultũ fuiſ
ſe fatetur. ꝙ puelle crederet. Nos rapimur. i. celeriter rapti trãſimus: rhedis. i. vehiculis: hic. i.
ab hac villa. quattuor ⁊ viginti milia ſupple paſſuum. Ornate autem dixit. quattuor ⁊ viginti.
Nam vt Valla annotauit. quando inter partes numeri ponitur coniunctio: tunc vltra viginti ⁊
citra centum. hoc eſt intra viginti ⁊ centum preponemus minorem numerum. ſed ante viginti
⁊ poſt centum: ⁊ vbiqꝫ ſine coniunctione econtrario fiet Dices ergo decem ⁊ quattuor: centum
⁊ quattuor. non tamen viginti ⁊ quattuor: ſed quattuor ⁊ viginti. vel omiſſa coniunctione vigi
tiquattuor: ⁊ ſic de conſimilibus. Nos ergo rapimur rhedis ſupple per quattuor ⁊ viginti milia
paſſuum: manſuri vt maneamus oppidulo. i. in paruo oppido: quod non eſt ſupple conceſſum di
cere verſu hexametro ſcꝫ Hoc aũt oppidũ ſm Acronẽ dicit equotutiũ. ſm Porphirionẽ equũ-
tutiũ. ſm Landinũ entractitium ſi codices mendoſi non ſunt. Non eſt autẽ dicere. i. non licet di
cere vel non eſt in poteſtate mea dicere. ſicut hic non eſt ſoluendo. dicimus de eo qui ſoluere nõ
poteſt. ideo aũt non eſt dicere verſu hexametro. quia cũ ſyllaba breuis inter duas longas poni
tur: non eſt dictio apta metro hexametro. perfacile. i. valde facile eſt ſupple dicere ſignis. i. per
ſigna. aqua que eſt viliſſima rerũ. i. res viliſſima hoc eſt minimo vendi ſolet: venit. i. venditur:
hic. i. in hoc loco. Scies puer vile dici quicquid facili precio emitur. vt vilis eſt panis vbi non
care emitur. vnde male accipiunt qui putant rẽ vilẽ eſſe contemptibilẽ ⁊ ſordidã. veneo autem
eſt venum eo. i. vt vendar. ⁊ producit tam in preſenti ꝙ in preterito primã ſyllabã. venio autem
id eſt aliquorſum eo habet in preſenti ⁊ in eius temporibus primam breuꝫ: in ceteris longam.
Aqua ergo que eſt viliſſima rerũ: quia duo elementa cõia ſunt aqua ⁊ aer ⁊ maxima ſolet in ple
riſqꝫ locis eẽ aquarũ copia. illic tamẽ cũ ſit terra ſicca (vt apđ Perſiũ ſitiat canis appula ꝙtũ)
aqua venit. i. venditur. ſed panis eſt ibi longe pulcherrimus. intantũ vt viator callidus. i. proui

dus ⁊ i eo itinere ſic exercitatus: vt callū in pedibꝰ habeat ſoleat portare panē illū humeris ſuis vltra.i.ad vlteriora loca. Nā panis eſt ſupple canuſi.i.canuſij vel apud canuſiū lapidoſus.i.durꝰ nō ditior.i.non carior vrna aque.i.ꝙ vendatur vrna aque apud equūtutiū. ⁊ ita panis equotutij cōmutatur cū aqua canuſina. vel ſic. panis canuſi lapidoſus eſt: ⁊ vrna aque non eſt ditior.i. melior.i.vtrūqꝫ ibi malū eſt. ſed prior ſnia magis placet. Qui locus ſcꝫ canuſinus eſt olim conditus a forti diomede. qui etiā cū enea duellū iniit: cuiꝰ corā lapide ꝑcuſſit. ꝙtū inqt homerꝰ duo hoies robuſtiſſimi etate mea tollere nō poſſent. Unī certū eſt fortē fuiſſe. Uarius poeta ⁊ amicus noſter diſcedit.i.diſgredit a nobis: hic.i.hoc loco exiſtens meſtꝰ ⁊ amicis flentibꝰ ꝓpter diſceſſum eiꝰ. Nos peruenimꝰ inde.i.ex illo loco: rubos.i.ad illō oppidū exiſtētes feſſi. vtpote carpentes.i.qui carpſimus longū iter.i.viā longā hoc loco. ⁊ factū corruptiꝰ.i.moleſtiꝰ ⁊ difficiliꝰ imbri.i. ꝑ pluuiā. Poſtera tēpeſtas.i.aura ſequētis diei erat melior: qꝛ nō pluebat. ſed via erat peior: qꝛ iā mollificata precedenti pluuia. vſqꝫ ad menia bari oppidi piſcoſi. vbi multe ſunt paludes ⁊ multa ſtagna in quibꝰ copia eſt piſciū: ⁊ ita via lutoſa dū pluit. dehinc.i.de hoc loco gnatia ciuitas pediculoꝝ.i. illoꝝ populoꝝ int quoꝝ ciuitates eſt extructa lymphis.i. aquis exiſtentibus iratis. qꝛ nolūt ibi eſſe. dedit nobis riſus ⁊ iocos: dū cupit ꝑſuadere.i.efficere vt credamus thura liqueſcere.i.liquefieri in ſacro limine.i.in altari vel in introitu tēpli. quā rem dicit poeta credat iudeꝰ apella.i.circūciſus ⁊ ſine pelle.i.preputio. ab a priuatiua particula ⁊ pelle. Credebātur aūt iudei a romanis eſſe ſuperſtitioſi: vt in actibꝰ aploꝝ ſatis ꝯſtat. eo ꝙ mlta miracla a deo inuiſibili facta aſſerebāt: que romani hyſtoriographi nō credētes inuertebāt: hoc ē praue recitabant: vt apud iuſtinū in exitu iſrael de egypto fere oia miracula deprauata legas dicentē nō per maris rubei diuiſionē egyptios eſſe ſubmerſos: ſed per nimiā pluuiā impeditos ne fugiētes perſequerent. Credat ergo inquit poeta iudeꝰ hoc. Nō ego. Nāqꝫ ꝓ qꝛ ego didici in ſcholis epycureorū deos agere: euum id eſt perpetuam vitam: ſecurum id eſt ſeorſum a cura: id eſt non curando res inferiores. Nec prot nō. ⁊ didici ſupple ſi natura faciat quid.i.aliquid. miri.i.mirādi. vel aliquod miraculū. deos triſtes.i.ſollicitos nō demittere.i.deorſum mittere id. hoc ē illud mirū ſeu miraculū ex alto tecto celi. Brunduſiū aūt fuit finis.i.terminꝰ longe vie ⁊ lōge charte in qua ſcribebam iter meum.

Satyra ſexta.

On quia mecenas lydorum quicquid
n etbruſcos
Incoluit fines nemo generoſior eſt te:
Nec ꝙ auus tibi maternus fuit atqꝫ paternus
Olim qui magnis legionibus imperitarint
Ut pleriqꝫ ſolent: naſo ſuſpendis acuto
Ignotos vt me libertino patre natum.
Cum referre negas quali ſit quiſqꝫ parente
Natus: dum ingenuus. perſuades hoc tibi vere.
Ante poteſtatem tulli atqꝫ ignobile regnum
Multos ſepe viros nullis maioribus ortos:
Et vixiſſe probos: amplis ⁊ honoribus auctos.
Contra leuinum valeri genus: vnde ſuperbus
Tarquinius regno pulſus fuit: vnius aſſis
Non vnꝙ precio pluris licuiſſe: notante

On quia mecenas ⁊c.
n Mecenatē alloquit candorē animi eiꝰ cōmemorans qui generoſos atqꝫ humiles abſqꝫ diſcrimine accipiat. Lydi quondā tuſciā poſſederūt a quibꝰ originē mecenas trahebat. Senſus hic eſt. non te inquit extollit nobilitas gentis ⁊ ſanguinis vt deſpicias eos qui ex infimis nati ſūt ſciens ꝙ non genꝰ ſed virtus in hoie eſt querenda. Non quia habes ethruſcos fines quos incoluit quicquid lydorū fuit. nec eo quia nemo ē te generoſior.i.neqꝫ quia nobilis es: ideo derides ignobiles ⁊ libertinos. nec ideo ꝙ imperauit pater tuus ⁊ auus irrides ignotos. paupes. ignobiles. nec ignoti tibi faſtidia afferunt. quod vulgo ſannā dicūt. Suſpendis. ſpernis. ſubſannas faſtidis.i.non irrides. Nouimꝰ enī quia qui irrident ſannas faciunt. Referre intereſſe. Dū ingenuus. dummodo igenuus ſit. ACRO.

Judice quo noſti: populo. qui ſtultus honores
Sepe dat indignis: ⁊ fame ſeruit ineptus.
Qui ſtupet in titulis ⁊ imaginibus. quid oportꝫ
Nos facere a vulgo longe lateq; remotos?
Nanqꝫ eſto populus leuino mallet honorem
Quã decio mandare nouo: cenſorqꝫ moueret
Appius: ingenuo ſi non eſſem patre natus
Vel merito: quoniã in propria nõ pelle quieſſem.
Sed fulgente trahit conſtrictos gloria curru
Non minus ignotos generoſis. quo tibi tulli
Sumere depoſitum clauum fieriqꝫ tribunum
Inuidia accreuit? priuato que minor eſſet.

Ingenuus aũt ad moris probitatẽ pertinet. Perſuades hoc tibi recte. Recte inquit hoc tibi perſuades o mecenas ꝙ ante imperiũ tulli qui vnus ex ſeptẽ regibus ſeruili tñ genere fuit: Alij multi ignobiles: ſed viri boni ⁊ vite optime fuerũt. Senſus hic eſt. Recte hoc ſentis: quia non nobilitatẽ magnipendis: ſed virtutẽ. Ante poteſtatẽ. Senſus ẽ non ſoluꝫ tullũ ſed alios multos ex ignobili genere claros fuiſſe. Fuit aũt tullꝰ tarquini priſci lucumonis ſeruus. De quo Virg. Ocia qui rũpet patrie: reſideſq; mouebit Tullus in arma viros. Unde. a quo. vt genus vnde latinũ. Licuiſſe: a licitatione. i. valuiſſe exiſtimaſſe. qm̃ oẽ quod licet valet. Quo noſti. vt noſti. Fame inſeruit. i. nobilitati qui ſtupet in titulis. i. dũ virtuti prefert nobilitatẽ. Quid oportet nos facere. Nos qui ſumus ſapientiores populo: ſi populꝰ recte iudicat ꝙ ꝙ frequẽter errat. non deinꝰ honorẽ merentibꝰ magis ꝙ nobilibꝰ? Nã eſto. hoc quaſi p̃cedente ſubiectõe dicit. quaſi aliquis dicat. Magis debuit honorẽ accipere leuinꝰ hõ nobiliſſimꝰ ꝙ neſcio quis ignotꝰ. Cui ita reſpõdet. cõcedo ꝙ magis debuit populꝰ mãdare honorẽ leuino nobili q̃uis ignauo: ꝙ decio ignobili q̃uis forti. quare aũt hoc concedo? q2 dꝫ vnuſquiſq; contentꝰ eſſe ordine ſuo. ⁊ hic hiophelos docet vnũquẽq; debere ſorte ꝓpria contentũ eſſe. Iſte leuinus originẽ ducebat a valerio publicola. qui cũ bruto pepulit de ciuitate tarquiniũ ſuperbum: ⁊ tñ ſemper contemptus eſt a populo. Si ergo populus qui ducitur nobilitate ⁊ diuitijs ſepe ignauos q̃uis nobiles ſpernit. q̃d nos oportet facere. quanto inquit minus ad honorẽ poſſumꝰ peruenire qui vulgo ignoti ſumꝰ: ſi etiã nobiles notantur a populo. Melius eſt ergo tuo iudicio ꝙ populi placere. Cenſorq; moueret appius. hic eſt appiꝰ qui libertinos in vrbe tribunos redegit. Vel merito. valde merito. Qm̃ in propria non pelle quieſſem. i. proprio ordine ⁊ ſtatu. ſumptũ eſt ex ꝓuerbio. Nã non quieſcere in pellibus ſuis dicimus eos. qui humiliore loco nati maiora deſiderant. Sed fulgente trahit conſtrictos gloria curru. Sed in fulgente curru gloria illicit tã ignobiles ꝙ nobiles. Et eſt alia ſubiectio. Gloria que ſtat in curru fulgente ita trahit hoies quaſi illigati ſint. Cõſtrictos: cupiditate plenos vel impeditos. hic cupiditatẽ gloriã deſignauit. Quo tibi tulli ſumere. ſenſus eſt. q̃d neceſſe eſt adip̃os honores affectare q̃uis omnes cupiant. Iſte tullius ſenator fuit ante remotus a ſenatu per ceſarẽ quaſi pompeianus. occiſo ceſare recepit ſenatoriã dignitatẽ. fuit autem ignobilis. Tibi autẽ tribuno dixit. quia recepto ordine ſenatorio factus eſt tribunus militum.

Argumentum ſexte Satyre per Aſcenſium.

¶ Sexta notat patrum de nobilitate ſuperbos.

Ordo eſt. Sexta ſupple ſatyra: notat id eſt reprehendit: ſuperbos id eſt ſuperbientes ⁊ ſibi placẽ-
ASCEN. tes: de nobilitate patrum id eſt maiorum ſuorum. vt ſequentia latius indicant.

¶ Non quia mecenas ⁊c. Quoniã Horatius ſepe male audiuerat ꝙ libertine conditionis patre ⁊ eo precone natus eſſet: in hac ſatyra ſexta ſe alioſq; humili loco natos conſolatur: atq; maliuolis reſpondet oſtendens nõ nobilitatẽ ſanguinis: ſed morũ ingenuitatẽ eſſe dignã veris honoribꝰ: multoſq; ignobiles per virtutẽ nobilitatos ⁊ ad ſummã dignitatẽ perueniſſe. monet tñ infime cõditionis hoies in ſuo ordine debere perſtare. ⁊ ne ſe ob id neceſſario miſeros iudicẽt. enumerat multa cõmoda priuatis hoibꝰ conceſſa: quibus in dignitate conſtitutis cauendũ eſt. Hic aũt patrẽ ſuũ cõmendat ab optima inſtitutione ſui: cuius ſe neq; pudere neq; pudere debere oſtẽdit. ⁊ hec huiꝰ ſatyre ſumma. Plurima ab Acrone argute: ſed forte non ſatis clare dicũt. quocirca planioribus repetemꝰ. Non quia mecenas. laudat mecenatis modeſtiã atq; benigni-

tatē ergo huīli genere natos ꝙuis ipē altiſſimo loco.i.regali ꝓſapia genitꝰ eſſet. Et licet Acro
velit ſubintelligi verbū habes: vt ſit non quia habes ethruſcos: tn̄ nullo ſubaudito videt̄ plena:
imo pfectioꝛ eſſe cōſtructio vt ſit oꝛdo. O mecenas tu nō ſuſpēdis adūco naſo.i. non ſubſannas
vt pleriqꝫ ſolent hoīes: ignotos.i.ignobiles vt me natū libertino patre. ideo qꝛ nemo lydoꝝ qc-
qd lydoꝝ incoluit ethruſcos fines eſt generoſioꝛ te. ⁊ ſic magis grāmatice: ſꝫ minꝰ eleganť dice
retur. qſquis ethruſcos ⁊c. Neutrū eñ genꝰ plenꝰ ⁊ copioſiꝰ ſignificat ꝙ cetera. ideoqꝫ plꝰ videt̄
eſſe. qcqd lydoꝝ. ꝙ qſquis lydoꝝ. Erat ḡ Horatiꝰ patre libertino ⁊ pcone natꝰ. Ante poteſtatē
tulli. plenꝰ eſt genitiuꝰ. nā noiatiuꝰ eſt tullꝰ nō tulliꝰ. Tullꝰ eñ vnꝰ fuit ex ſeptē regibꝰ rome ſerui
lis cōditionis. Tulliꝰ aūt oratoꝛ inſignis. ſed de eo nō fit hic mentio. fiet aūt mentio de quodā
tullio cuiꝰ hyſtoriā Acro narrat ibi. quo tibi tulli Sumere depoſitū ⁊c. Regnū ignobile ꝓpter
ignobilē regē dicit. valeri genꝰ. i. generationē vel de genere valerij publicole. Coactꝰ aūt eſt fa
cere periphraſim. i. deſcriptionē. ⁊ etiā apocopen. qꝛ valeriꝰ in verſu hexametro poni non pōt.
Et eſt ſenſus. Tullus ſeruilis ꝯditiōis: ⁊ pleriqꝫ alij ꝙuis ignobili genere nati eſſent per virtu-
tē ad ſummū imperiū maximoſqꝫ honores ꝑuenerūt. Ecōtrario aūt leuinꝰ ꝙuis eſſet nobiliſſi-
mi generis: qꝛ de valerio publicola originē ducens: qui cū bruto ꝓpter lucretie corruptionē tar
quiniū ſuperbū exegit. tn̄ qꝛ turpiter vixerat: nō eſt vnq̄ pluris eſtimatꝰ a populo ꝙ precio vniꝰ
aſſis. Et ſi populus qui ſepe dat honores indignis ⁊ adimit dignis hec fecit: quid oportet nos
facere a vulgo per ſapientiā remotos. Sunt qui legant quod oportet Non facere ⁊c. ⁊ dicunt
non congruere ꝙ Horatius dicat ſe remotū a vulgo: cū tamen ſe libertinū patrē habere fateat̄
Sed iſti non aduertunt ꝙ licet in genere a vulgo non remoueat̄: in ſententia tamē ⁊ iudicio cū
ſapientie ſtuduiſſet longe remotus fuit. Legamus ergo cū Acrone: qd oportet Nos facere ⁊c.
Nā eſto inquit ꝙ populus mallet honorē dare leuino propter nobilitatē ꝙuis eſſet malignꝰ ꝓ-
pter turpē vitā: ꝙ decio nouo. i. qui nunq̄ priꝰ fuit in dignitate: nec natꝰ ab his qui in dignitate
fuerūt. Talis eñ nouus homo dicitur ⁊ ſi etiā appius plebis defenſoꝛ moueret deciū ab hono-
re magiſtratus: quid ſupple oporteret nos remotos a vulgo de hac re ſentire. Dicit Horatius
transferens ad perſonā ſuā. ego ſupple dicerē ꝙ ſi pro quia. non eſſem natus ingenuo patre. ap
pius ſupple moueret me. vel. i. etiā merito ⁊ ſine iniuria ꝙuis eſſem melioꝛ. quoniam nō quieſ-
ſem. i. quieuiſſem in propria pelle. i. proprio ordine. Per que verba hoc mihi videtur velle dice-
re ꝙ homines ignobiles non ſint ſubſannandi dūmodo ſint boni: nec tamen ad nobiliū digni-
tatem ſublimandi. ſed debent in ſua pelle quieſcere. Quod prouerbiale Acro eſſe dicit. Alij tra
ctum putant ex fabulis eſopi. In quibus aſinus volens timeri vt pellem leonis quam inuene-
rat indueret ſuam exuit: atqꝫ ita ad concilium animalium accedens omnibus timori fuit donec
agnoſceretur vox eius. qua cognita ⁊ pelle leonis detracta omnibus ridiculus fuit. Sed fulgē
te trahit. Alia obiectio que talis eſt. Quamuis conſultius ac melius eſſet quēqꝫ in ſuo ſtatu ac
ordine manere: tamen gloria ſuo ſplendore tam ignobiles ꝙ nobiles ad dignitatem affectandā
trahit atqꝫ conſtringit. Ad hoc reſpondet poeta oſtendēs eam gloriam ⁊ ambitionem: multas
moleſtias. multam inuidiam multaqꝫ incommoda afferre: immo plurimis dum nimiam celſitu
dinem querunt opprobrium ac infamiam. eo ꝙ dum ad nouas dignitates accedimus: vita no-
ſtra antea ignota ⁊ non inquiſita ab omnibus inquiritur. Ordo eſt. O mecenas: tu non ſuſpen-
dis adūco naſo id eſt non irrides nec ſubſannas: vt id eſt ſicut: pleriqꝫ id eſt plurimi ſolent igno
tos id eſt ignobiles: vt me. natum patre libertino id eſt libertine conditionis. qui ſcilicet ſeruꝰ
fuerat ſed per manumiſſionem libertate donatus ⁊ libertinus factus. Non inquam faſtidis
aut ſubſannas ignobiles ideo quia nemo lydorum eſt generoſioꝛ te. quicquid id eſt quicunqꝫ
eorum: incoluit id eſt inhabitauit olim ethruſcos fines: id eſt ethruriam ſeu thuſciam. Nec ideo
ꝙ id eſt quia: auus maternus atqꝫ paternus fuit tibi qui ambo imperitarint: id eſt imperitaue-
rint: olim magnis legionibus: id eſt qui magnarum legionum imperia tenuerint. vnde dicitur
in principio carminum. Mecenas atauis edite regibus. Ideo autem non ſuſpendis id eſt non
irrides ignotos. Cum id eſt quoniam. tu negas referre: id eſt intereſſe. quali parente quiſqꝫ ſit
natus. Dum id eſt dūmodo ſit ſupple ingenuus id eſt nobilis ⁊ liberalis in moribus. tu perſua-
des tibi hoc vere. quod ſequitur. ſcꝫ multos viros. nullis pro non ⁊ vllis. non ortos vllis paren
tibꝰ. i. quoꝝ parentes tā ignoti ſunt ac ſi nulli fuiſſent. vixiſſe ⁊. i. ſimul probos. ⁊ auctos. i. accu-
mulatos amplis honoribus. i. dignitatibus ante poteſtatem tulli regis romanorum: qui ex ſer-
uo rex factus eſt. ⁊ ante ignobile regnum tulli: id eſt anteꝙ ignobilis rex tullus regnaret. Con
tra: id eſt econtrario: tu perſuades tibi vere. Leuinum: nobilem ſcꝫ illum viruꝫ: ſed malis mori

bus exiſtentem genus id eſt de genere valeri pro valerij per apocopen vel ſineriſim. vnde id eſt a quo ſcilicet Valerio publicola tarquinius ſuperbus ſeptimus ⁊ vltimus rex romanorum fuit pulſus id eſt a ciuitate romana exactus: non licuiſſe id eſt nō fuiſſe eſtimatum: vnꝙ̄ pluris precio vnius aſſis: ⁊ hoc populo iudice notante. i. reprehendēte mores eius quo noſti id eſt vt noſti ſm acronē. vel ſic. Et hoc dico eo iudice quo noſti id factum eſſe videlicet populo notante. Si de congruitate dubitas puer. ſcies ꝙ licuiſſe regit genitiuū pluris: propterea ꝙ verba preciūꝫ aut mercedem connotantia precium vel mercedē in ablatiuo regunt: preter has dictiones tantum quātum plus ⁊ minꝰ: que cum ſuis compoſitis ſi ſine ſuſtantiuo ponantur in genitiuo reguntur: vnde dices emi equū tribus aureis ⁊ non pluris. Item ꝙ̄ti emiſti equū: tribus aureis quāti vendis panem tuū: non pluris ꝙ̄ alij: fortaſſe etiam minoris. i. minori precio. Genitiuus autem pluris: q: comparatiui gradus eſt regit ablatiuū precio: ⁊ ly precio quia ſubſtantiuum regit genitiuū vnius aſſis. Licuiſſe autem paſſiue ſignificat id eſt eſtimatū eſſe: hoc eſt populus non iudicat leuinū ꝙ̄uis nobilem pluris ꝙ̄ vnius aſſis precio valere: qui populus exiſtens ſtultus dat ſepe indignis honores ⁊ exiſtens ineptus ⁊ inſulſus inſeruit id eſt innititur: fame id eſt ſequitur famam. Qui etiam ſtupet. i. ſtupore afficitur ⁊ miratur: in titulis id eſt nominibus dignitatum ⁊ in imaginibus quas nobiles: aut in foro aut in ſtēmate habent: ſi ergo populus hoc fecit: quid oportet nos id eſt omnes ſapientes facere remotos longe ⁊ late a vulgo id eſt ab opinione ⁊ errore ſtultoqꝫ iudicio vulgi. Nāqꝫ pro quęſto id eſt poſito ꝙ populus mallet id eſt magis vellet: mandare id eſt committere: honorem id eſt magiſtratū ſeu dignitatem: leuino nobili: ſed ignaro: ꝙ̄ decio nouo id eſt ignobili ⁊ qui nunꝙ̄ prius in honore fuit conſtitutus ꝙ̄uis gnauus ⁊ vtilis eſſet: ⁊ appius cenſor id eſt morum iudex ⁊ corrector moueret ſupple decium: quid ſup. de hoc ſentiendum eſſet. Reſpondet poeta: vel id eſt etiam merito ſine iniuria dicerē ſup. me deponi ⁊ moueri ſi non eſſem natus patre ingenuo id eſt qui neqꝫ ſeruus vnꝙ̄ fuit neqꝫ ex ancilla natus eſt: q: tunc non quieſſem id eſt non quieuiſſem in propria pelle. i. per allegoriā in proprio ſtatu ⁊ ordine. Quidam in tertia perſona legunt: ingenuo ſi non eſſet patre natꝰ. vel merito: quoniam in propria non pelle quieſſet: ⁊ illis facile eſt inuenire ordinem: ſed nos auctoritatem acronis ſequemur. Nā modeſtius de ſe loquitur poeta: ꝙ̄ de ipſo decio: quaſi dicat neſcio quid dicam de decio: ſed me quidem dicerem merito moueri ſi non eſſem nobilis. Sed inquit poeta: nos videmus ꝙ gloria id eſt ambitio ſeu cupiditas glorie trahit: allicit curru fulgente. in quo ſedet: eo ꝙ ſummus magiſtratus curru veheretur non minus id eſt eque ignotos id eſt ignobili genere genitos: generoſis id eſt ꝙ̄ generoſos ⁊ nobiles id eſt omnibus iocunda eſt ipſa gloria: ⁊ omnes tendunt ad eam: vnde dicit conſtrictos eſſe id eſt quaſi a cupiditate naturali coactos ad gloriam appetendam. Reſpondet ad hoc poeta vtens quadam admiratione aut figurata queſtione que reſponſionem non deſiderat. Quo inuidie id eſt ad quā inuidiam: quaſi dicat. ad maximā accreuit tibi o tulli ſumere ⁊c. ⁊ ita illud totū. Sumere depoſitum clauū fieriqꝫ tribunum eſt ſuppoſitum eius verbi accreuit: ⁊ ille genitiuus inuidie regitur ab aduerbio quo: ſicut enī dicimus eo rerum id eſt ad eas res: ⁊ eo inuidie id eſt ad eam inuidiam perueni: ita etiam: quo rerū ⁊ quo inuidie. Quia tñ multi textus habent inuidia accreuit. poteſt eſſe ordo. O tulli qui a ceſare eo ꝙ pompeianus eſſes e ſenatu motus poſt mortem ceſaris ad ſenatoriā tribunitiāqꝫ dignitatem ꝙ̄uis ignobilis eſſes rediſti. Quo. i. quouſqꝫ vel inquantum accreuit tibi inuidia: ſumere id eſt q: ſumpſiſti. Clauum id eſt latūclauum id eſt veſtem ſenatoriam depoſitum. i. quā depoſuiſti iuſſu ceſaris: ⁊ fieri tribunū: quia factus es tribunus: que inuidia eſſet minor priuato. i. ſi manſiſſes priuatus hoc eſt ſine dignitate illa. Sunt qui per clauum intelligunt gubernaculū: eſt enī gubernaculū nauis: ſed melius eſt de veſte ſenatoria que latuſclauus dicitur cū acrone interpretari. Uerum conformior eſſet ordo ſi legatur. Inuidie ꝙ̄ inuidia. Tu legas vti placet. Quia dum ꝗd mihi placeat indico legē alijs non preſcribo.

Acro ¶ Nam vt quiſqꝫ inſanus nigris medium impedijt crus id ē circundedit medium crus: ideo dixit quia altiores ſunt calcei ſenatorum. Clauū: ſenatoriam dignitatē. Nā vt ꝗſqꝫ inſanꝰ cōpatiue dixit ꝗlibꝫ īſipiēs: nouꝰ ignobilis ⁊ cupiēs ſenator: ꝗ cupit rē

Nā vt quiſqꝫ inſanꝰ nigris mediū impedijt crus
Pellibus: vt latū demiſit pectore clauum:
Audit cōtinuo: quis hō hic: aut quo patre natus:
Ut ſi qui egrotet quo morbo barrus: haberi

Ut cupiat formoſus:eat quacunqꝫ:puellis
Inijciat curam querendi ſingula:quali
Sit facie:ſura:quali pede:dente:capillo.
Sic qui promittit ciues vrbem ſibi cure
Imperium fore ⁊ italiam ⁊ delubra deorum:
Quo patre ſit natus nū ignota matre īhoneſtus:
Omnes mortales curare ⁊ querere cogit
Tu ne ſyri:dame:aut dyoniſi filius audes
Deijcere e ſaxo ciues:aut tradere cadmo?
At nouius collega gradu poſt me ſedet vno:
Nanqꝫ eſt ille pater q̄d erat meus:hoc tibi paulꝰ
Et meſſala videris?at hic ſi plauſtra ducenta
Concurrantqꝫ foro tria funera:magna ſonabit
Cornua ꝙ vincat qꝫ tubas:ſaltem tenet hoc nos.

incōmodā vnde pateret. Et hic notat eos q̄ volunt appetere honores quos non habuerunt ſui maiores. Impedijt. dignitatis calciamentis ligauerit. Demiſit pectore. media parte corporis. Audit continuo.a populo. aut inquirentiū eſt aut opprobrantiū hic ſermo. Ut ſi q̄ egrotet. Egrotare morbo dicuntur hi qui habent aliquā cupiditatē. quia oīs cupiditas egritudo eſt. Quēadmodum inquit qui habet curam mechandi:⁊ voluerit videri formoſus:iiecit puellis curā interrogandi quali iuuenis facie ſit:quali dente:quali capillo. ita et is qui promittit ſe curaturū rē publicā facit homines querere de parentibus ſuis. Sic qui promittit. Ordo eſt. Nā ſic qui promittit ciues ⁊ vrbē eſſe ſibi cure cogit omnes mortales de ſe curare ⁊ ſuis natalibus. Tu ne ſyri dame. Senſus eſt. tu qui libertinis es parentibus audes tribunatū adminiſtrare. Ignobiliū quorūdā de ſyria dānato noīe ignobilis quaſi vnus de populo verba ad eū facit qui cupit et genere humili ad honores ⁊ imperiū peruenire. Deijcere e ſaxo ciues.a.t.c. Cadmus fuit carnifex note crudelitatis. Dānati aūt de tarpeio monte precipitabantur. At nouius collega.g.p.m.ſ.v. quaſi reſpondentis verba ſunt. Nāqꝫ eſt ille.pater quod erat meus.i.eques romanus ſiue liber. Ad perſonā ſuā rettulit poeta. Hoc tibi.hac ratione. Rurſum interrogantis eſt modo. Hoc tibi.paulus ⁊ meſſala optimi fuerunt illius tpis aduocati:⁊ nouius q̄uis garrulus:vocis tñ gratia pene exercitus agere videbatur. Senſus ergo eſt. Ideo videris tibi paulus ⁊ meſſala: quia nouiū vno gradu precedis. Alijs placet nouiū preconē fuiſſe:⁊ vocis merito patrimoniū acquiſiuiſſe. vt ſit ſenſus. hoc tibi ergo videris meſſala ⁊ paulus quia precedis preconē. hoc loco docꝫ vitandā eſſe arrogantiā. At hic ſi plauſtra ducenta. Modo reſpondet ſubiectioni. Magna ſonabit aut magna funera aut magna ſonabit pro magne. Ut Uirgiliꝰ. Infanda ſo. Ordo eſt. ꝙ vincat cornua ⁊ tubas. Saltē mouet hoc nos.electos eloquentia.i.propter hoc nos delectet ꝙ eſt orator. hoc ſolū inquit Horatiꝰ. ꝙ indignatio aut cohibet nouiū in equeſtri ordine ſedere ꝙ aduocatus eſt ⁊ magne vocis. Aut ipſe nouius habet clarā vocē ſaltē hoc ſtamus qui licꝫ aduocationem habeat:tamen in quattuordecim gradibus locatus eſt.

Nā vt quiſqꝫ ⁊c. Oſtēdit quō magiſtratꝰ oīs inuidie ſubiacet ⁊ quō multi dū ſine merito gloriā affectāt infamiā incurrūt. Nā exiſtētiū in nouo magiſtratu vita ⁊ genꝰ inquirit. priuatorū aūt latere ſolet. Periphraſticos aūt.i.circūlocutorie deſcribit magiſtratꝰ aditionē. Nā nigra calciamēta lunis inſcripta:itē ad mediū vſqꝫ crurꝫ porrecta olim ſolis nobilibus ⁊ ī magiſtratu exiſtētibꝰ cōpetebant. Sicut ğ barrꝰ pditi amoris iuuenis:dū cōptꝰ atqꝫ cultꝰ ſe p vicos puellis oſtētabat vt formoſus iudicet. oībꝰ curā inijciebat inq̄rēdi q̄li facie. ſura. pede. dēte atqꝫ capillo eſſet ita eoꝝ q̄ p magiſtratꝰ aditionē nobiles haberi volūt vita ac genꝰ īueſtigat. atqꝫ ſi ſeruilis aut ignobilis alioq̄n ꝯditiōis inueniunt ab oībꝰ deſpiciunt. diciturqꝫ eis ſingulis. tu ne filiꝰ ſyri dame aut dionyſi.i.alicuius ſerui aut ignobil:audes ciues aut nobiles deijcere e ſaxo capitolino. vbi ſcies ꝙ q̄ magiſtratū aliquē doloſe aut factioſe tentabāt adire ſolebāt dephenſi e ſaxo capitolino p̄cipitari:quadā iuſta rōne:q̄ ſancitū eſt vt q̄ nimis ſublimari voluit cogat humiliari dū p̄cipitat. Sꝫ qꝛ (dicit em̄ Iuuenalis ſatyra.ij. Loripedē rectꝰ derideat ethiopē albꝰ ⁊c) Nemo aliū corrigere opportune pōt in q̄ ipe corrigēdꝰ eſt:iō ignobilis ꝯſtitutꝰ in dignitate non videt auctoritatē hre p̄cipitādi eos q̄ ſilem dignitatē affectant. Textꝰ fere hūt ſyridame p vna dictiōe

~~ASLEN~~.

ego vero arbitroꝛ cū diſtinctōe legēdū eſſe. ſyꝛi. dame aut dionyſi filiꝰ. vt ſint tria noīa. Nā ſyꝛū ſeruū ex ſyꝛia vocare ſolēt comici. Damā aut alibi vilē ⁊ ignobilē teſtat̄ poeta. Dionyſius aūt hūilis ꝯditiōis fuit. Cadmꝰ aūt ſm̄ Acronē ⁊ Porphirionē crudeliſſimꝰ tortoꝛ ſeu carnifex fuit. Sūt aūt q̄ legant camo. i. vinculo. de quo in pſalmo. In camo ⁊ freno ⁊c. Leges aūt deijcere e ſaxo. Nā alit̄ verſus nō ſtaret ꝗuis latinitas bona eſſet. At nouꝰ collega ⁊c. hūc locū varie intellectū video. pꝛimo ſic. vt is q̄ a pplo rephēdit̄ ꝙ cū eſſet filiꝰ libertine ꝯditōis auderet accipe impiū ⁊ auctoꝛitatē puniendi ciues atꝫ nobiles. rn̄deat pplo. verū eſt ꝙ ſim filiꝰ dame aut dionyſi aut ſyꝛi: ſ; tn̄ ſum nobilioꝛ ꝗ̄ nouꝰ. qꝛ ip̄e ſedet vno gradu poſt me. eſt eñ libertinꝰ ſicut pater meꝰ cū ego ſim liber. Rn̄det pplus. Nōne hoc. i. ꝓpter hoc ꝙ nouiū p̄cedis in dignitate videris tibi paulꝰ aut meſſala. i. nobiliſſimꝰ iuriſcōſultꝰ: q̄ſi dicat ppl's. Nō multū eſſe viciſſe nouiū hoīem libertine ꝯditiōis ⁊ ignauū. Ad hoc rn̄det rephenſus ꝓtendēs magne gl'ie eſſe p̄cedere nouiū cū ſit vir excellētis virtutꝫ in clamādo. Nā vocē habuit tā magnā ꝙ licet ducēta plauſtra ⁊ tria funera. i. pompe funebꝛes in foꝛo ꝯcurrerēt ip̄e vinceret coꝛnua ⁊ tubas q̄bꝰ in funere vtebantur. Et ita ſine dubio poeta ſatyꝛice carpit nouij vehementē garrulitatē. ⁊ opinoꝛ hanc eſſe mentē poete. Alij tn̄ qꝛ certū eſt Horatiū fuiſſe libertino patre natū: ⁊ qꝛ in textu ponit̄ me cum dicit̄ poſt me ſedet. ideo volūt ꝙ poeta de ſe loquat̄. ſ; nō ꝓcedit. qꝛ imediate infert. nūc ad me redeo. ſignificans ſe nō loqui de ſe: ſed de eo quē ppl'us eo ꝙ libertine ꝯditiōis eſſet rephenderat magiſtratū adijſſe. Aduerte aūt ꝙ nōnulli volūt nouiū eē ficticiū nomē quaſi dicat̄ nouꝰ hō. vno gradu. Lata poſt erat lex vt nemo ī q̄tuoꝛdecim p̄mis gradibꝰ theatri ſederet q̄ nō haberet cenſum equeſtrē. i. q̄draginta ſeſtertia. vn̄ euenit ꝙ multi ignobiles etiā lenonū pueri cenſum equeſtrē habētes tp̄e domitiani (vt cōquerit̄ Iuuenalis) ſederēt in illis gradibꝰ: vn̄ nobilium pueri ⁊ ip̄i nobiles paupes eiecti erāt. videt̄ aūt tempoꝛe Horatij ratio dignitatis habita. vt ingenuꝰ p̄cederet libertinū ⁊ libertini filiū. libertini filiꝰ libertinū. ⁊ filiꝰ ingenui filiū libertini. oēs aūt ad equeſtrē oꝛdinē ꝓuecti illic locū habuerūt. vn̄ dicit̄ Collega. i. eiuſdē oꝛdis ſc; equeſtris. Funꝰ dicit̄ pōpa illa q̄ in ſepeliēdis nobilibꝰ exhibebat̄ ⁊ videt̄ a funalibꝰ. i. funibꝰ picatis aut ceratis ⁊ incenſis nomē accepiſſe. Saltē tenet hoc nos reoꝛ eſſe ironicā reſponſionē populi dicētis. ſaltē hoc nos ſolat̄ vt ſuſtineamꝰ. alioq̄n indignarent̄ ꝙ libertinꝰ equeſtrē oꝛdinē teneret. vel eſt rn̄ſio cōſimilis poete. Oꝛdo eſt. Nā ꝓ qꝛ. vt ꝓ poſtꝗ̄ quiſꝗ. i. quicūꝗ inſanꝰ. i. ambitiōe inſaniēs. impedijt. i. cinxit mediū crus. i. genua. nigris pellibꝰ. i. mollibꝰ ocreis nigri coloꝛis crura vſꝗ ad genua ambientibꝰ q̄ hodie in vſu plurimo ſunt etiā ignobilibꝰ. ſed aduerte ſignate dictū eſſe impedijt crus. Nā q̄bꝰ ſe nobiles oꝛnāt q̄ lento gradu incedere poſſunt. ignobiles ſe ip̄ediūt. Eſt aūt ip̄edire pedes aliquo ip̄licare ne ꝓcedāt. vn̄ oīs ꝓhibitio ꝓſperi ꝓceſſus rei dicit̄ ip̄edimentū. Cōtrariū aūt ſignificat expedio. qđ eſt extra ip̄edimentū pono. Notū aūt puto verſū ita legi debere nigris mediū ip̄edijt crus. nō nigris ip̄edit mediū crus. ⁊ vt ꝓ poſtꝗ̄ demiſit. i. deoꝛſum. pectoꝛe de pectoꝛe latū clauū. i. veſtē ſenatoꝛiā. Audit continuo quando incedit per viā publicā a ſeſſoꝛibus percunctari. quis homo eſt hic: aut quo patre eſt natus ? vt quēadmodū ſi ille ſupple qui egrotet. i. laboꝛet eo moꝛbo. i. ea egritudie animi. hoc eſt ſtultitia. quo moꝛbo barrus ſupple egrotauit. qui ſtultus in amoꝛibus puellarū eis complacere ſtuduit. vt ſc; cupiat haberi. i. reputari a puellis foꝛmoſus. ip̄e iniciat puellis quacūꝗ. i. per quācūꝗ viā eat curā. i. ſollicitudinē querendi. i. ſcrutandi ſingula ſupple membꝛa eius. vtpote quali facie ſit. i. qualē aſpectū habeat. quali ſura ſit. eſt aūt ſura illud carnoſum quod eſt poſt tibiam ſub poplite. poples aūt eſt contra genu flexura illa. ⁊ ſolent homines foꝛtes ⁊ pulchꝛa crura habētes ſuras magnas ⁊ eleuatas habere. Itē quali pede ſit. quali dente. ⁊ quali capillo. i. qualibus dentibus. pedibus. capillis. Sic. i. eodē modo ille ſupple qui pꝛomittit. i. pollicetur ambitioni ſue ciues. vꝛbē. imperiū. italiā. i. totā illā regionē. ⁊ delubꝛa. i. templa deoꝝ vel poꝛticus temploꝝ foꝛe. i. futura eſſe ſibi cure. i. a ſe curanda: eo ꝙ magiſtratū talē gerat. vt cenſoꝛ qui regit ciues ⁊ moꝛes ciuiū. ediles vꝛbē. i. edes in vꝛbe. dictatoꝛes. conſules imperatoꝛes. imperiū. ⁊ ſic de alijs. cogit id eſt ip̄ellit. omnes moꝛtales. i. homines cuiuſcūꝗ ſexus ⁊ foꝛtune ſint curare ⁊ querere quo patre ſit natus. Nū. i. an ne ſit inhoneſtus. i. ignobilis ⁊ minus honoꝛandus matre ignota. i. ꝓpter ea ꝙ mater ſit ignobilis. Dicit eñ populus quando intelligit aliquē ignobilē accepiſſe iuriſdictionē in ipſos ciues ⁊ nobiles. Tu ne. i. numquid tu ſupple exiſtens filius. ſyꝛi. i. alicuius ſerui ex ſyꝛia. aut dame. i. alicuius ſcurre ſicut dāma fuit. aut dionyſi pꝛo dionyſij. i. alicuius paraſiti audes deijcere. i. deoꝛſum iacere. hoc eſt pꝛecipitare e ſaxo ſupple capitolino. ciues: qui ſc; ſiniſtre affectabant magiſtratū. aut tradere ciues. cadmo. i. illi toꝛtoꝛi ⁊ carnifici crudeliſſimo pꝛe-

cipitandos. aut tradere camo. id eſt vinculo ⁊ carceri. Reſpondet reprehenſus populo. At pro ſed. hoc eſt. ꝗuis ſim ignobilis: ſum tamen nobilior nouio. ⁊ ita poſſum hunc magiſtratum hene adire. Nam nouius vir ille libertinus collega. i. mecum in equeſtri ordine conſtitutus: ſedet poſt me in theatro ⁊ foro. vno gradu. Nanqꝫ pro quia. ille ſcꝫ nouius eſt ſupple illud quod pater meus erat. hoc eſt libertinus. Reſpondet populus indignatus ꝙ propterea ſe magni pendit ꝙ nouium precederet ⁊ querit. Nunquid tu videris tibi paulus ⁊ meſſala. i. nobiliſſimus iuriſconſultus. hoc id eſt propter hoc ꝙ nouium precedis? Reſpondet iterum reprehenſus. At pro ſed quaſi dicat. attamen ꝗuis propterea non ſim paulus aut meſſala: tamen glorioſum eſt talem virum precedere. Nā hic videlꝫ nouius ſi ducenta plauſtra. i. currus habentes rotas ferratas: ⁊ tria funera. i. tres pompe funebres inſtructe ſolenniter cōcurrant. i. ſimul ſint in foro. ipe tū ſonabit ſupple tā magna. i. tā magne ⁊ tā alte (eſt eñ nomē pluralis numeri pro aduerbio poſitū. Nec pōt eē ablatiui caſus vt indicat verſus) ꝙ vincat. i. excedat cornua ⁊ tubas que inſiant in pompis magni funeris. Reſpōdet pplꝰus vel poeta ironice. ſed meli⁹ pplꝰus ſi mihi credis. ſaltē hoc. i. hec res ꝙ tam vehementem vocem habet. tenet nos. i. contentos facit.

Nunc ad me redeo libertino patre natum.
Quem rodunt omnes libertino patre natum.
Nunc quia ſim tibi mecenas conuictor: vt olim
Qđ mihi pareret legio romana tribuno
Diſſimile hoc illi eſt: quia non vt forſan honorem
Jure mihi inuideat quiuis: ita te quoqꝫ amicum
Preſertim cautum dignos aſſumere: praua
Ambitione procul: felicem dicere non hoc
Me poſſum caſu: ꝙ te ſortitus amicum.
Nulla etenim mihi te fors obtulit: optimus olim
Virgilius: poſt hunc varius dixere quid eſſem
Ut veni coram ſingultim pauca locutus:
(Infans nāqꝫ pudor prohibebat plura profari)
Non ego me claro natum patre: non ego circum
Me ſatureiano vectari rura caballo:
Sed quod eram narro. reſpondes vt tu⁹ eſt mos
Pauca. abeo: ⁊ reuocas nono poſt menſe: iubeſqꝫ
Eſſe in amicorū numero. magnum hoc ego duco
Qđ placui tibi qui turpi ſecernis honeſtum.
Non patre preclaro: ſed vita ⁊ pectore puro
Atqui ſi vitijs mediocribus ac mea paucis
Mendoſa eſt natura: alioquin recta. velut ſi
Egregio inſperſos reprehendes corpore neuos
Si neqꝫ auariciam neqꝫ ſordes aut mala luſtra

ACRO.

¶ Nūc ad me ⁊c. Rodūt. lacerāt maliloquio. Conuictor. p eo qđ ē ɔuiua. Ut olim qđ mihi pareret. legio romana. Sēſus ē in iſtis ꝟſib⁹ ſatis obſcurus. verū rōne hac pōt fieri manifeſtus. Forſitan tribunat⁹ mihi iuidiā parere debuerat. q: fortune bone merent inuidiā. q: caſu quodā indigni perueniunt ad honores. virtus vero carere debet inuidia. Vera eñ virtus eſt ⁊ certi meriti mecenas tuo iudicio cōprobari. Quia nō vt forſan honorē. i. non ita iure mihi inuideant ꝙ ſum amic⁹ ⁊ conuiua: quēadmodū forte iure inuiderēt ꝙ fui tribunus. Nam ad amiciciā tuā non felicitate: ſed merito ꝑueni. felicitati autem inuidendum eſt non merito. Jta te quoqꝫ amicum Preſertim cautum. Cum ſis cautus ⁊ peritus ad amicos eligendos. Dignos amicos. q̇ ſunt longe a praua ābitōe. Nō hoc me poſſum caſu. i. neqꝫ caſu aliquo nec beneficio fortune fact⁹ ſuꝫ tibi amic⁹: ſꝫ bñficio meo. Singultim pauca locut⁹. cum interuallo interruptis verbis impediente verecūdia. quia qui pudorē habet non multū loquitur vt infans. Non ego me claro. Ordo ē. Nō ego narro me circum rura vectari caballo ſatureiano. Satureiani fundi ſūt in appulia fertiles ⁊ equorū nobiliū genitores. Nono poſt menſe. vt longo poſt tempore venit. vt appareat diu exploratum:

Obijciet vere quiſꝙ̃ mihi: purus ⁊ inſons
(Vt me collaudem) ſi ⁊ viuo charus amicis
Cauſa fuit pater his: qui macro pauper agello
Noluit in flaui ludū me mittere: magni
Quo pueri magnis e centurionibus orti
Leuo ſuſpenſi loculos tabulaꝗ̃ꝫ lacerto
Ibant: octenis referentes idibus era.
Sed puerū eſt auſus romā portare docendū
Artes quas doceat quiuis eques atꝗ̃ꝫ ſenator
A ſe prognatos: veſtē ſeruoſꝗ̃ꝫ ſequētes
In magno vt populo ſiquis vidiſſet: auita
Ex re preberi ſumptus mihi crederet illos.
Ipſe mihi cuſtos incorruptiſſimus: omnes
Circum doctores aderat. quid multa? pudicum
(Qui primus virtutis honor) ſeruauit ab omni
Non ſolum facto verū opprobrio quoꝗ̃ꝫ turpi.
Nec timuit ſibi ne vitio quis verteret olim
Si preco paruas aut vt fuit ipſe coactor
Mercedes ſeq̃rer: neꝗ̃ꝫ ego eſſem q̄ſt⁹: ob hoc qꝫ
Laus illi debetur ⁊ a me gratia maior.

ad amicitiam admiſſum diſplicere non poſſe. Magnū hoc ego duco id eſt gratum mihi erat ꝙ placui tibi: nō propter nobilitatem parentū: ſed ꝓpter meritū conuerſationis mee. At qui ſi vitijs. Ordo eſt. Et ſi mediocrib⁹ et paucis vitijs reprehendēda ē vita mea: attamen in q̇buſdam eſt laudanda. Hyperbaton tale eſt. At qui ſi vitijs careo ⁊ probate ſum vite: his bonis pater cā eſt. Velut ſi egregio. Comparat vitam ſuam formoſo vultui aſpſo neuis. Aut mala luſtra. Luſtra ferarū cubilia ſunt: et q̄m meretrices lupe dicuntur: hīc hoc nomine lupanaria appellauit. Et q̃re mala? ad differentiā illoꝝ vbi preda videtur incluſa. Luſtra nō ſolum ferarū dicunꝭ cubilia: ſed ⁊ popine ī quibus ſcorta ſunt ⁊ illecebre libidinum. Purus ⁊ inſons vt me collaudem. Ordo. ſi neꝗ̃ꝫ auariciā in me rep̄hendis neꝗ̃ꝫ tabernas ⁊ amicꝭ meis charus ſum: inſons ſum ⁊ innocens vt me collaudem. Cauſa fuit pater his: harū rerum: harum virtutum pater cauſa fuit: vt ſim innocens ⁊ amicis charus. Quod dixerat. Nō patre preclaro: ideo hoc ſubiecit. Hoc ē quē alij ignobilem obijciunt: ille hec contulit que amplius in ſe contineant ꝙ̄ pater preclarus. Noluit in flaui ludum. Flauius q̇dam fuit illis temporibus calculator. Suſpenſi loculos. hypallage. Non ipſi ſuſpenſi: ſed ſuſpenſos loculos habentes. Tabulam. buxum in quo meditantur ſcribe. Octenis referentes idib⁹ era. Nummos pro mercedibus: octonos aſſes eris: q̄ ante idus mercedes dabantur. Artes quas doceat doceri faciat: vt quos illi dedala circe / Suppoſita de matre nothos furata creauit. Veſtem ſeruoſꝗ̃ꝫ ſequētes: ita me honeſte tractauit: vt ſiquis me vidiſſet putaret me maiorib⁹ meis eē nobilem atꝗ̃ꝫ diuitem. Incorruptus: ad comparationē alioꝝ: q̄ interdū vt luxurientur ſcholaſtici donis ſtudent ſuos corrumpere pedagogos. Pudicum (qui primus virtutis honos) ſeruauit. Quia pudicicia ſummū bonū eſt. Ab omni nō ſolum facto verum opprobrio. Non ſolum ſeruauit me a turpi facto: ſed etiam a fama. Nec timuit ſibi ne vitio q̇s. v. o. Nec timuit inq̇t: ne ſibi ꝓ vitio quis obijceret ſi me inſtituiſſet vt eſſem preco aut coactor: qđ ipſe fuit. Precones dicebantur qui ſtabant ad oſtia: enunciabant em̄ precia oblata. Coactores autem mercenarij eoꝝ q̇ habebant argentariā. Sunt autem argentarij q̇ habent ſummā diuitiarū a quo accipiunt forani. Coactor qui exigit nūmos a circūforaniſ. Coactores dicūtur argentarij in auctionibus qui pecunias cogant: ipſi ſunt connectarij. Ad hec em̄. Alij ad hec legunt: vt ſit: ad hec que preſtitit

ASLEN. alij ob hoc ſcilicet me peniteret: q̄ patrē habui operarium ⁊ libertū: q̄ vir bonus fuit.

¶ Nunc ad me redeo. Oſtenſum eſt quō qui ex humili progenie nati ſunt debent in ſuo ſtatu permanere ſi volunt inuidiā ⁊ odium nobilium effugere: Nam merito quodāmodo videnꝭ odio proſequendi qui altiorem gradum ꝙ̄ generi ſuo cōueniat: affectant aut ſortiti ſunt. Non em̄ virtus: ſed fortuna dignitates largiꝭ: qđ liquido cōſtat. Nam ſi virtuti neceſſario darentur (ſicut

dari deberent) dignitates: ſequeretur ꝙ vt quiſqꝫ optime viueret: ita maximam obtineret dignitatem: cuius contrariū videmus. Nunc ergo oſtēdit auctor noſter exemplo ſui differētiam inter ea que fortuna nobis obijcit: ⁊ q̄ certo merito ⁊ ratione obtinemus: dicens ꝙ qꝛ natus eſt humili patre: vt pote libertino ⁊ precone: ideo potuerūt plurimi ſibi inuidere ꝙ olim a marco bruto tribunuſmilitū factus eſſet: qꝛ hoc ſupra genus ſuū fortuitu euenerat. Verūtamen īmerito inuiderēt ꝙ mecenatis amicitiā nactus ſit. nam eā per virtutē: nō per caſum aut aſtutiaꝫ obtinuerat. Non enī mecenas talis erat q̄ aliquē indignū in amicorū numerū aſſumeret. Qđ vero maturo iudicio aſſumptus ſit: probat ex multis. primo qꝛ optimorū virorū cōmendatiōe quales ſunt Virgilius ⁊ varius q̄ nollent aliquē indignum cōmendare. Secūdo qꝛ nō lepore aut venuſtate lingue placuit: ſed ſola virtute: nam cū primū oblatus eſſet mecenati: vix loqui potuit: et genus ſuū profeſſus eſt. Tertio qꝛ nō ſubito motu aſſumptus eſt: ſed poſt interuallū nouē menſium. Unde concludit poeta magnū eſſe tali viro placuiſſe qui ſcit ſecernere honeſtū a turpi ⁊ hoc nō propter generis nobilitatē: ſed ꝑpter vite ⁊ conſcientie puritatē: tametſi pauca ⁊ mediocria vitia fortaſſis habeat: que ſic tolerari debēt: queadmodū neui. i. parue macule in formoſo corpore. Nam candida corpora plerūqꝫ neuos inſperſos habēt. Nec tū ideo ſunt contēnenda. ¶ Si neqꝫ auariciā ⁊c. Cauſa fuit pater his ⁊c. Quia vero patris ignobilitatem ꝓfeſſus eſt: poſſet quis dicere nō veriſimile eē ꝙ habeat probos ⁊ ingenuos mores ob quos fuerat a mecenate ſuſcipiendꝰ. Virtutes eiꝰ ⁊ ſcientie eruditione bona atqꝫ ſtudio diligēti acquirūtur: quapropter cum fuerit pauper ⁊ ignobilis pater eius: nō videtur probabile ꝙ filium ſuū erudiri fecerit. Ad hoc reſpondet poeta: oſtendens ſe beneficio ⁊ cuſtodia patris a magnis vitijs īmunem euaſiſſe: ⁊ ab eodē ad ludum ſeu ſcholas bonarū artium quas equitū ⁊ ſenatorū filij addiſcere deberent adductū eſſe in tam honeſtis veſtibꝰ: ⁊ tam frequenti comitiua: ꝙ qui eū ſic vidiſſet crederet eū tales ſumptus ex rebus aui ſui ſibi derelictis facere. Qđ ſi quis dicat: hoc vitio eſſe dādum patri qui ſupra vires patrimonij ac rerum ſuarū filium erudiri fecerat: qm̄ conſultius videtur pecunias quas in erudiendo filio abſumpſit illi poſſidendas relinquere: ne filiꝰ ob inopiā cogatur idem vile officiū exercere qđ ipſe pater exercuit. Ad hoc reſpōdens poeta dicit ꝙ pater hoc non timuit. qꝛ nō putauit turpe eſſe filio liberaliter erudito parua lucra ſectari. In quare dat nobis poeta bonam doctrinā vt ſimus diligentes ⁊ nō parci circa liberorum eruditionē pecunie enī deperdite redimi ⁊ recupari poſſunt: ſed tempus adoleſcentie volat irrecupabile. Monet etiā vt laudatuꝫ preceptorem filijs noſtris deligamus: qui eos ad virtutem et bonos mores: non ad auaritiā inſtruat. Nam licet illis tēporibus omnes in dignitate conſtituti docti erant ⁊ periti litterarū: tamen diuites qui filios ſuos magis ad diuitias accumulādas q̄ ad honores deſtinabant: ſolebant eos mittere ad calculatores id eſt ad eos qui calculis ſeu denarijs proiectilibus docebant computare ⁊ ſummas ex varijs precijs colligere: vt ſcilicet ſciant arteꝫ ſcribendi ⁊ computandi: per quā poſſent ſcire precia rerum particulatim vendendarū: ſicut hodie plures tales ludi aperiuntur: in q̄bus mercatorū filij eadem addiſcunt. Nobilium aūt pauci erudiri cupiunt. ¶ Ordo eſt. Ego redeo nunc ad me natū patre libertino: quē omnes rodunt. i. latenter carpunt ⁊ diffamant tanq̄ natum libertino patre. ⁊ dico ſup. ꝙ o mecenas: qꝛ ego ſim nunc tibi cōuictor id eſt aſſidue tecum viuens: ⁊ ꝙ legio romana. i. certa portio exercitus romani pareret olim: qm̄ ſub bruto tribunuſmilitū eram. mihi tribunomilitū: hoc ſcilicet eſſe amicuꝫ ⁊ conuictorem tuū. eſt diſſimile illi. ſ. quo eram tribunuſmilitū: qꝛ vt id eſt quō: quiuis id eſt quicunqꝫ inuideat id eſt poſſit inuidere mihi forſan iure. i. merito: honorem id eſt dignitatem tribunatus: non ita id eſt nō eodem modo inuideat ſup. mihi iure: quoqꝫ id eſt etiam te amicuꝫ id eſt ꝙ te habeam amicū: preſertim. i. precipue te exiſtentē cautum id eſt prouidum: aſſumere. i. in aſſumendo: dignos amicitia exiſtentes. ſ. procul. i. longe a praua id ē iniuſta ⁊ pernicioſa ambitione id eſt cupiditate honoris. Cauſam addit: qꝛ ego non poſſum me dicere felicem: caſu id ē caſualiter ⁊ fortuna: hoc id eſt in hoc ꝙ ſum ſortitus te amicum: ⁊ enī: qꝛ certe nulla fors id eſt nulla fortuna: ⁊ caſualis euentus obtulit mihi te: ſed Virgilius optimus ⁊ integerrimus vir q̄ non vellet mentiri: ⁊ varius etiam optimus vir dixere id eſt dixerunt tibi quid eſſem. Virgiliꝰ ſup. dixit olim id eſt multo ante ⁊ varius poſt hunc. Ut id eſt poſtq̄ veni coram ſupple conſpectu tuo: ego locutus pauca ſcꝫ verba: ſingultim id eſt per interualla ſicut faciunt ſingultantes (nanqꝫ pro qꝛ: pudor id eſt verecundia: infans id eſt competens infantibus: vel faciens me infantem id eſt neſcientem loqui prohibebat profari id eſt proloqui plura) non narro me natum claro patre vectari id eſt frequenter: vehi caballo id eſt ab equo belligero ſatureiano id eſt in ſa

tureianis fundis appulie vbi optimi ſunt equi:nato:circum rura.ſicut faciūt nobiles qui potē-
tiam ſuam oſtentant equitando frequēter circum villas ⁊ pagos:ſed narro ſup.me eſſe illud qđ
eram.tu o mecenas reſpondes pauca ſicut tuus mos.i.tua conſuetudo eſt:⁊ ego habito reſpō-
ſo.abeo id eſt diſcedo:tu reuocas me poſt.i.poſtea:nono menſe:hoc eſt poſt nonū menſem: vel
iam nono exiſtente menſe:⁊ iubes me eſſe in numero amicorum tuorū.Ego duco.i.reputo:eſti
mo hoc eſſe magnū ꝙ placui tibi qui ſecernis.i.ſegregas ⁊ diſcernis:honeſtum.i.virum hone
ſtum vel rem honeſtam a turpi.At qui ſed certe ſi mea natura eſt mendoſa.i.contaminata me-
diocrib⁹ ac paucis vitijs.Ipſa eſt alioquin id eſt aliter hoc eſt a magnis ⁊ multis:recta.i.impol
luta:q: neq₃ magna neq₃ multa habeo vitia:vnde ſic me reprehendes velut ſi reprehendas ne-
In prepoſitio uos.i.paruas maculas inſperſos corpore egregio id eſt preter cetera formoſo.Aduerte grāma
tice melius legas inſperſos:vt ſit dictio compoſita ꝙ in ſparſos.Nec obſtat ꝙ compoſitum cū
hac prepoſitione in ſepe datiuū regit.Nam virtute propoſitionis etiam ablatiuū regere pōt:
vt quarto enei.herent infixi pectore vultus ⁊c.ſic ⁊ hic inſperſos corpore.Egregium autem di-
citur qđ eſt extra gregem.i.vulgarem multitudinē.hoc eſt qđ cetera ſui generis excedit.Si qſ
ꝙ non obijciet mihi vere auariciā in nimis auide acquirendo:neq₃ ſordes in nimis ſordide ex-
pendendo:neq₃ obijciet:luſtra.i.lupanaria:mala id eſt nociua ⁊ pernicioſa.Si inquam(vt me
collaudem:hoc eſt dato ꝙ liceat mihi me collaudare)viuo purus ⁊ inſons ab hmōi magnis vi
tijs ⁊ ſi viuo charus id eſt iocundus ⁊ acceptabilis amicis meis:pater meus quem alij propter
ignobilitatē generis vilipendunt fuit his rebus:vel his virtutibus quas habeo:⁊ fuge vitioꝝ
que non habeo:cauſa qui ſc₃ pater exiſtens pauper in agello macro:⁊ per hoc infecundo.nolu-
it me mittere in ludum.i.ſcholas ſeu locum exercitij litterarij:flaui(pro flauij more ſuo).i.illi-
us calculatoris ⁊ arithmetici:quo.i.ad que₃ ludum:magni.i.nobiles ⁊ potentes pueri:orti id ē
nati ex magnis centurionibus ibant ſuſpenſi:leuo.i.ſiniſtro lacerto.i.brachio. i. habentes ſuſ-
penſos ſub leuo brachio loculos id eſt ſacculos in quibus habebant calculos.i.paruos lapillos
vel denarios proiectiles quibus faciebant computum:ꝙ pro et tabulam ceratam in qua ſcribe
bant varias debitoꝝ aut preciorum ſummas quas in vnā generalem redigebant:ibant inquā:
Menſiū noia referentes.i.portantes ad preceptorem ſuū:idibus octenis.i.que in ſingulis menſib⁹ octo ſunt
⁊ eorū nature. era id eſt ſcholaſticam mercedem.Nota ꝙ omnes dies menſium tribus nominibus ſignifican
tur:aut eñi calende ſunt aut none:aut idus.Primus autem cuiuſlibet menſis dies calende dicū
tur ſequentes quattuor in octo menſibus:⁊ ſex in quattuor menſibus:qui notantur per hāc vo
cem immo:vt per i.iulius.per m.martius.per m.maius.⁊ per o.october.⁊ poſt nonas in ſingu
lis menſibus octo ſunt idus:⁊ ideo dixit octenis idibus.Poſt idus autem ſequūtur calende ſe-
quentis menſis.Sed ne titubes puer ſcies ꝙ multi dicunt vnum dūtaxat diem eſſe calendarū
vtpote primū menſis:vnum nonarum:vtpote ſeptimū in dictis quattuor menſibus ⁊ quintum
in reliquis octo.vnum etiam iduū vtpote.xv.in dictis quattuor menſibus ſex nonas habenti-
bus ⁊.xiij.in reliquis.Et ideo quando ipſo die calendarum nonarū aut iduum factum ſignifi-
cas pones in in ablatiuo dicens.Calendis.nonis.idibus ianuarij vel ianuarijs:quādo vero a-
lio die factum eſt videbis an ſit ante calendas an ante nonas:an idus.⁊ hoc habito: computa-
tabis quotus dies ſit ante illas ⁊ pones in ablatiuo numerū diei ſi loqueris ſine prepoſitione:
nomen autem calendarū nonarum aut iduum pones frequenter in accuſatiuo:interdum tamē
ſi vis in genitiuo:vt qđ factum eſt ſecundo die ianuarij:dices factū eſſe quarto nonas vel no-
narum ianuarij.Et cauſa huius eſt:q: cū dicis quarto nonas:ſenſus eſt.quarto die ante nonas
includendo tamen diem nonarum:⁊ hoc ſm eos qui dicunt vnum tm̄ diem nonas dici.vel q̄r-
to die inter nonas:vel quarto die nonaru₃ dicendo quattuor vel ſex eſſe nonas.Et ita regitur
accuſatiuus v̾tute prepoſitionis:inter vel ante ſubintellecte:⁊ genitiuus virtute huius nomi-
nis die.Scies preterea ꝙ q: ſicut prius dictū eſt tempus in quo aliquid factum eſt ponitur in
ablatiuo:ideo dicimus quarto nonas:non quartū.Verūtamen licite dixeris ad quartu₃ nonas
⁊ eſt hec ſola differentia ꝙ dicendo quarto nonas ſignificas aliquid factum vel dictum eſſe p̄-
cipue eo die qui eſt quartus inter nonas:ſed dicendo ad quartum nonas īnuis te neſcire certū
diem:ſcire tamen ꝙ ſit apud vel circiter quartum diem ante nonas.Tertio ſcies ꝙ q: nomina
menſium ſunt adiectiua ⁊ maſculini generis propterea ꝙ hoc nomen menſis eſt maſculini ge-
neris:ideo poſſumus dicere quarto nonas ianuarij vel ianuarias:ianuarij ſi ſubintelligatur il
le genitiuus menſis.ianuarias ſi referatur ad ly nonas.Quarto ſcies ꝙ nō dicimus.primo no
nas idus aut calendas:ſed nonis idibus aut calendis.Nec dicemus ſecūdo:q: ſecundus dicit a

ſequendo:modo intelligimur loqui:de die precedenti:⁊ ideo dicemus pridie hoc eſt die precedē
te.⁊ ſimiliter in accuſatiuo vel in genitiuo: vt pridie nonas:vel pridie nonarum:pridie hui⁹ diei
pridie illius diei.Quinto ſcies ꝙ licet forte liceat dicere expreſſa prepoſitione quarto poſt no-
nas:tamen q: viſitatius eſt reſpicere ad diem ſequentē ꝗ ad precedentez:ideo melius dices qr
to iduū:quia ille qui eſt quartus poſt nonas:eſt etiam quartus ante idus.Una tamen eſt dictio
qua viſitate vtimur reſpiciendo ad diem precedentem videlicet poſtridie:⁊ ⁊ hoc cum in geni-
tiuo vel accuſatiuo.vt poſtridie nonarū vel nonas:hoc eſt die poſteriore nonarum vel die proxi-
mo poſt nonas.Scies vltimo ꝙ pridie ⁊ poſtridie reſpectiua ſunt:⁊ ideo nunꝗ ponuntur ſine
correlatiuo tacito vel expreſſo.Unde non dices:ego veniam poſtridie ad te.Non eñ idem eſt
qd cras:ſed dices:ego veniam poſteridie nuptiarū mearum ad te.vel poſtridie ꝗ ciuitatem in
trauero ad te veniam:vel ad te veni.Nam tam de preterito ꝗ de futuro ponitur.Et ſimiliter di
cendum eſt de pridie.Non eñ eſt idez qd heri:ꝗuis econuerſo heſternū licenter ponatur ꝓ pri
diano.Hec autem apud laurentiū de valla ornatius dicuntur.Hic autem vbi familiares eē ſtu
demus:ſi non fallimur multo apertius ⁊ clarius habita ſunt.Nunc ad ordinem redeam⁹.ibāt
inquā pueri centurionum referentes.i.portantes(re eñ vacat)octenis idibus.i.ſingulis mē
ſibus in ipſis idibus que vbiqꝫ octo ſunt:era.i.mercedem ſcholaſticam:hoc enim hodie fieri vi
demus:vt ſcriptoribus ⁊ calculatoribus ſingulis menſibus detur merces:morum aūt ⁊ ſcien-
tiarum preceptoribus:ſemel dūtaxat:aut bis aut quater in anno.Sed ipſe pater auſus eſt por-
tare me ſupple puerum romam.i.ad ciuitatem romanam docendum vt doceat artes ſupple li-
berales:qs artes:quis.i.qlibet eques atqꝫ ſenator doceat.i.debeat facere doceri:prognatos id
eſt progenitos:ſemet.i.a ſemetipſo.hoc eſt ab ipſis equitibus ⁊ ſenatoribus.Si quis autem vi
diſſet in magno populo veſtem meam ⁊ ſeruos ſequentes me:crederet illos ſumptus quos vi-
deret in me fieri:preberi mihi ex re auita id eſt ab auo derelicta.Quod dupliciter itelligi poteſt
Primo vt credatur eſſe inſtitutus heres ab auo diuite:vt pater viuus cogatur illos ſumptus
pro eruditione filij facere vel melius ſic vt pater credatur illos ſumptus non acquiſiuiſſe labo-
ribus ſuis:ſed a patre ſuo acquiſitos poſſidere:facilius eñ expendimus parta alieno labore ꝗ
noſtro:vt ſit ex re auita id eſt ex patrimonio derelicto patri meo ab auo meo.Ipſe pater meus
habet autem eſſaſim:quaſi dicat:nō ſeruus non amicus patris:ſed ipſemet pater aderat mihi:
cuſtos incorruptiſſimus.i.quē nullo modo potuiſſem corrumpere vt voluntatem meam ſeque
retur cōtra ſalutem meā:circum omnes doctores.i.ducebat me ad quoſcūqꝫ doctores ibam.Ci
ues autem plurimi dant filijs ſuis ductorem qui grece pedagogus id eſt pueri ductor dicitur.
Quid multa ſupple de eo dicerem:ipſe pater meus ſeruauit me pudicum id eſt intactum ⁊ mun
dum non ſolum ab omni facto turpi:verum id eſt ſed:quoqꝫ.i.etiam ab omni:opprobrio.i.diffa
matione turpi.Qui honor eſt primus virtutis:hic duo aduertes.Primo circa latinitatē ⁊ ele-
gantiam.Qd quando relatiuū qui que quod ponitur inter duo ſubſtantiua quoꝝ ſequens eſt ꝓ Qui q̄ quod
prium nomen:tunc vult eleganter ſequenti nō precedenti conformari:quādo autem ſequēs eſt
appellatiuū poteſt alterutri conformari.Maxime autem mediante verbo vocatiuo aut ſubſtā
tiuo ſequenti coheret:vt in ſemine tuo qui eſt chriſtus:non qd eſt chriſtus.Seruauit me pudi-
cum:qui primus virtutis honos:non qd ſcilicet eſſe pudicum eſt primus virtutis honor.Secū Pudicicia
do circa ſentētiam ſcies ꝙ pudicicia eſt ea virtus qua pudore quodam naturali ac verecundia
ingenua retrahimur a turpi atqꝫ inhoneſto facto.Talis autez in muliere ac puero cōmenda-
tur.Amiſſa nāqꝫ pudicitia nihil in muliere cōmendandum.De puero autem dicitur.A conico
Erubuit ſalua res eſt:vnde ſenſus poteſt eſſe ꝙ pudicitia ſit primus honor:q: primum neceſſa
rius vtpote in adoleſcentia:vel reuera ꝙ ſit primus id eſt principalis honor eſſe pudicum id eſt
inuiolatuz ab omni facto turpi atqꝫ ab opprobrio:vt ſcilicet quis ſit ⁊ re ⁊ nomine pudicus.Nā
volentibus perfecte viuere duo ſunt neceſſaria:vita bona ⁊ fama.vita ipſis fama proximo:ſed
hec hactenus.Nec timuit ⁊c.ſoluit obiectionem qua quis poſſet dicere patrem eius non prudē
ter egiſſe qui tantuz expoſuerit circa filij eruditionem:ꝙ non ſatis derelinquat filio vt poſſit
lautius ⁊ ſecurius viuere.Ad hoc enim dicit poeta ꝙ pater non eſt veritus ſi filius pauper re
rum:⁊ diues honeſtatis atqꝫ prudentie paruas mercedes ſequeretur.Et reuera:ſi hoc multis
perſuaſum eſſet patribus melius cum multis ageretur.Nam qui liberis prelargas diuitias
relinquere volunt:eos ad ignauiaz inuitant.Satis enim eſt imitari auiculas ac ceruos.Nam
he cum pullos eduxerint ⁊ viam qua victum ſibi queritent oſtenderint:illi dum fugere docue-
rint:nullam preterea adhibent curam.Sic parentes qui liberos ſuos deum filialiter timere

eiuſqꝫ mandata ſeruare:ꝛ victū honeſte querere docuerint:ſatis diuitiarū reliquerūt:ſed ordinē perſequamur. Nec pater ſupple timuit:ne quis verteret olim id eſt quouis tempore futuro ſibi vitio:ſi ego exiſtens preco:aut coactor id eſt accumulator ꝛ coaceruator nummorum ex vēditione colligendorum:vt id eſt quemadmodum ipſe fuit:ſequerer paruas mercedes:id eſt parua lucra. Neqꝫ ego eſſem queſtus id eſt conqueſtus.ꝙ pro ꝛ laus debetur illi maior ob hoc ꝛ maior gratia debetur illi ob hoc:ꝙ ſcilicet diligentior fuerit ad ditandum me ſcientijs ꝛ virtutibꝰ ꝙ̄ rerum copijs.

ALRO.

¶ Nil me peniteat ꝛc. Nō penitet huiuſmodi prīs:ꝛ ideo nō me defendā eo modo quo ſolēt hoies ſeſe defendere. quibꝰ obijcitur ignobilitas:qui dicūt non dolo ſuo neqꝫ volūtate factū eſſe vt ab iſtiuſmodi parentibus naſcerentur. Nō vt.m.ordo eſt. nō ſic me defendaꝫ vt magna pars hoīm. Ratio.ſnīa. Nā ſi.n.i.naꝫ ſi natura faceret aliquē a certo anno repetere vitā poſt morteꝫ ꝯfieret illi ptās eligendi a fatis quos vellet parētes ↄtētꝰ eſſem parentibꝰ meis. Ad.f.ad ſuperbiā ac nobilitatē:an ad eligēdū faſtidiū.qd ex copia naſcit. Honeſtos faſci. magis meos eligerē:ꝙ̄ cōſules aut ſenatores. Demens iudicio vulgi.zeugma fortaſſe. Sanꝰ.f.t. Mire hoc dixit qꝛ ipe equeſter permāſit cōtem pro ſenatorio ordine. Naꝫ.m.c. Si adeptꝰ eſſem maiorē dignitatē mſta mihi eſſent neceſſaria Petorita.genꝰ vehicl'i. Alij carpenta intelligunt:nōnulli carrucas. Mantica .i. Quia pauperes cū inſidēt iumētis poſt ſe ſarcinas habēt. Sordes.ignobilitatē. Quas.t.t.de quo ſuperiꝰ dixerat:ibi.quo tibi tulli ſumere depoſitū clauū. Laſanū. Uas in q̇ exonerat venter:id eſt quo ventrē purgamꝰ inuentū ad exquiſita nature. Hoc ego cōmodius. Jn hoc ꝙ mſta mihi nō ſunt neceſſaria:vel caballi:vel calones vel comites:ꝛ multis alijs rebꝰ cōmodiꝰ viuo. Libido. volūtas. Fallacē circū.ſuburā maiorē in qua veſperi ſemper venundant furta. Et notandū qꝛ fallacē dixit circū nōnulli volunt eſſe prepoſitionē.nā ſi nomen ſit locum circi videt ſignificare: in q̊ furta vere diſtrahunt.an fallacem

Nil me peniteat ſanum patris huius.eoqꝫ
Non vt magna dolo factum negat eſſe ſuo pars
Quod non ingenuos habeat:claroſqꝫ parentes:
Sic me defendam.longe mea diſcrepat iſtis
Et vox ꝛ ratio.nam ſi natura iuberet
A certis annis euum remeare peractum:
Atqꝫ alios legere:ad faſtum quoſcūqꝫ parentes
Optaret ſibi quiſqꝫ:meis contentus:honeſtos
Faſcibus ꝛ ſellis nollem mihi ſumere demens
Judicio vulgi:ſanus fortaſſe tuo.ꝙ
Nollem onus haud vnꝗ̄ ſolitus portare moleſtū
Nam mihi continuo maior querenda foret res:
Atqꝫ ſalutandi plures.ducendus ꝛ vnus
Et comes alter:vti ne ſolus rus ve peregre aut
Exirem.plures calones atqꝫ caballi
Paſcendi.ducenda petorita.nunc mihi curto
Jre licet mulo.vel ſi libet vſqꝫ tarentum.
Mātica cui lūbos onere vlceret atqꝫ eques ar-
Obijciet nemo ſordes mihi.quas tibi tulli (mos
Cum tyburte via pretorem quinqꝫ ſequuntur
Te pueri laſanum portantes enophorumqꝫ.
Hoc ego cōmodius ꝙ̄ tu preclare ſenator
Milibus atqꝫ alijs viuo.quacunqꝫ libido eſt:
Jncedo ſolus.percunctor quanti holus ac far.
Fallacem circum veſpertinumqꝫ pererro
Sepe forum.aſſiſto diuinis:inde domum me
Ad porri ꝛ ciceris refero laganiqꝫ catinum:
Cena miniſtratur pueris tribus:ꝛ lapis albus

Pocula cum cyatho duo ſuſtinet. aſtat echīno
Uilis cū patera guttus: cāpana ſupellex.
Deinde eo dormitū: nō ſollicitus: mihi ꝙ cras
Surgendū ſit mane. obeundus marſia: qui ſe
Uultum ferre negat nouiorū poſſe minoris.
Ad quartā iaceo: poſt hāc vagor. aut ego lecto
Aut ſcripto qđ me tacitū iuuet: vngor oliuo
Non quo fraudatis īmundus natta lucernis:
Aſt vbi me feſſum ſol acrior ire lauatum
Admonuit: fugio rabioſi tēpora ſignū:
Pranſus. non auide ꝙtum interpellet inani
Uentre diē durare. domeſticus ocior. hec eſt
Uita ſolutorū miſera ambitione grauiqꝫ.
His me conſolor victurū ſuauius: ac ſi
Queſtor auus pater atqꝫ meꝰ patruuſqꝫ fuiſſet.

circuꝫ ꝓpter circēſes incertos euentꝰ aut ꝓpter ſamardā: marda eīm q̄ circa metas ſolebat īducere. Illic eīm mathematici olim ſteterant. Aſſiſto. d. aut ſamardicis aut ſortilegis. Laganiqꝫ. c. lagana ſunt de ſiligine q̄dam facte quaſi mēbrane cōpoſite: q̄s cum piperis liquamine coquūt: ⁊ ſic comedunt. Lapis. a. menſa marmorea: quā vocant delphicā Aſtat echinus. echinū dixit vas eneū in quo calices lauantur qđ modo triſille appellamus. Alij ampullā vitreā dicūt. Uilis: nō magni p̄cij. Guttꝰ: genꝰ vnguēti. Cāpana: fictilis vel viminea: vel enea: q: in cāpania dicebant̄ enee res optime fabricari. Obeundus. m. marſie ſtatua ī roſtris ad quā ſolebāt hoīes illi cōuenire: qui inter ſe lites atqꝫ negocia cōponebant. Nam ⁊ a ſtatua nomen locus accepat: Qui ſe. u. f. n Nouij fratres fuerūt: quoꝝ minor ad locū qui appellabat̄ marſia obſonari conſueuerat: hi aūt nouij fuerūt acerrimi feneratores: ⁊ iocatur de hac re Hora. iō ait puto marſiam erectā vnā manū habere ꝙ illoꝝ feneratoꝝ impudentiā nō pōt ſuſtinere: deinde ꝙ ad ſtatuā marſie vadimoniū ſtatuebatur. Fraudatis: expilatis: euacuatis. Sol a. calidiora quinta. Rabioſi. t. ſ. Eſtuoſos dies caniculares. Prāſus. n. a. Eſtus cā tantū prāſus quātum me ſaturet a ieiunio: ꝙtū pōt diem durare. hoc eſt nō multū prāſus. Interpellet: ſuſtineat. Domeſticus ocior: domi ocioſus maneo. Notandū ocior fictuꝫ verbū. Miſera ambitione grauiqꝫ ab omni cupiditate que miſeros facit: quia grauiter afficit. Ac ſi. pro ꝙ ſi: vt non ſecus ac iuſſi faciunt.

¶ Nil me peniteat ⁊c. Ut ſe patris ſui qui humilis conditionis erat: penitere nō decere doceat: oſtendit in ſplendido ſtatu multa eſſe incōmoda q̄ humili ignota ſunt. Ordo eſt. Nil. i. in nullo peniteat me ſanū. i. ſi fuerim ſanus huius. i. hmōi patris: libertine ſcꝫ conditionis: ſed ſolertis liberorum eruditoris: qꝫ pro et: eo id eſt idcirco: ego non defendam. i. purgem me ſic: vt. i. quēadmodum magna pars ſupple homínū purgantium ſe negat eſſe factum ſuo dolo. i. vitio ⁊ iniquitate: ꝙ id eſt q: non habeat parentes ingenuos. i. liberos a natiuitate: ⁊ claros id eſt illuſtres. hoc eſt ego ſi pecauero nō imputarem parentibus dicendo me nō poſſe preclare agere: q: ex claris non ſim natus ſicut pleriqꝫ faciūt: quaſi vero claritas parentū ſit cauſa cur quis preclare agat. Uox mea. i. locutio. ⁊ ratio. i. mens ⁊ ſententia: diſcrepat. i. diſſentit longe: iſtis id eſt ab iſtis ita ſe defendentibus. Nam ſi natura iuberet euū peractum a certis annis. i. poſt certos annos: remeare. i. redire: atqꝫ iuberet legere. i. eligere quoſcūqꝫ parentes. i. ſi natura aut nature rector deus: vellet res que paulo ante interirerunt reparare: hoc eſt liberis omnibus quorū parentes obierūt: parētes quoſlibet: hoc eſt quos vellent aut eoſdē aut alios dare: quiſqꝫ. i. quicunqꝫ optaret. i. eligeret ſibi parentes ad faſtum. i. ſuperbiam: ego contentus meis: ſupple parentibus nollem ſumere: ſcꝫ parentes: honeſtos. i. honeſtatos ⁊ decoratos: faſcibus. ſ. virgarū qui ijs dabantur qui ex officio magiſtratus cedere quēuis poterant: eoſ eīm lictores poſt eos ferebant: vñ pro magnis honoribꝰ faſces vſurpamꝰ: ⁊ honeſtos ſellis. ſ. curulibus: nā primi magiſtratus in ſellis curulibus vehebant̄. Nollem inquā ſumere ſic honeſtatos exiſtens: demens. i. inſanus ⁊ peruerſe mētis: iudicio. i. ſm iudicium vulgi: ⁊ exiſtens fortaſſe ſanus. i. ſane mentis tuo. ſ. iudicio: o mecenas ꝙ. i. q: ego haud. i. non: ſolitus id eſt conſuetꝰ vnq̄ portare onus mole

ASLEN.

ſtum(q2 omne nomen honoris etiā oneris eſt)nollem:ſcȝ ipm portare. Nam ſi ſup. nobiles pa
rentes haberem ⁊ magiſtratū gererem:maior res.i.diuitiarū copia foret id eſt eſſet querenda
id eſt acquirenda continuo.i.ſtatim:atqꝫ plures ſup. forent ſalutandi mihi id eſt deberem plu-
res ſalutare vt ab eis ſportulam merear. vnus ⁊ alter:comes.i.cliens mecum iens eſſet ducen-
dus.i.conducendus ſup.mihi:vti.i.vt:ne.i.non:exirem:ſolus.i.incomitatus ve ꝑ aut: aut rus
aut peregre:plures calones.i.miniſtri fuſtes ⁊ ligna aut vallum ferentes:⁊ plures caballi id ē
equi belligeri ſup.eſſent paſcendi.i.nutriendi mihi:perorita.i.vehicula in quibus vehar:eſſent
ſup.ducenda.i.conducenda mihi:nunc cū.ſ. priuatus ſim:⁊ humili loco natus licet mihi ire.i.
proficiſci:vel.i.etiā ſi libet:vſqꝫ tarentū:curto.i.modico ⁊ puſillo mulo:cui.ſ.mulo:mātica.i. ſar
cina corio inuolnta:hulceret.i.ledat hulcus faciens lūbos.i.poſteriores ptes dorſi:atqꝫ eques
id eſt inſeſſor hulceret ſup.armos.i.anteriores ptes dorſi.i. humeros. hoc eſt ego exñs eques
hulcerē eius armos pondere corpis mei:ſed nota ꝙ muli inſeſſorē equitem vocat: ſicut poſtea
dicturus eſt pueros ludere par impar:equitare in harūdine longa:cū tam eques:ꝙ equito ab
equo proprie dicantur. Nemo obijciet mihi ſordes.i.ſordidā ⁊ auarorꝫ vitam:quas ſup.ſordes:
populi ſup.obijciūt tibi o tulli(de quo prius dictum eſt. Quo tibi tulli ⁊c)cum.i.quādo:quinqꝫ
pueri.i.miniſtri domeſtici:portantes laſanū.i.vas in qd exoneretur venter:qꝫ pro ⁊:enophorū
id eſt vas ī quo vinū fertur:ſequūtur in via tiburte.i.que ducit tibur te ꝓtorē. Hic nota antithe
ſim. Nam licet vſqꝫ tarentū ire priuato ſine comite.i.procul a ciuitate:nō licet pretori cum qui-
qꝫ comitibus ſiue pluribus ire in via tiburtina que ꝓxima eſt. O ꝑclare ſenator.ſ.o tulli(⁊ tunc
irriſorie vocat preclarum:hominē ambitioſum ⁊ de magiſtratu gloriantem)ego viuo hoc.i.in
hoc vel pro tanto cōmodius.i.cū maiore cōmodo:⁊ minore onere:ꝙ tu:atqꝫ viuo cōmodiꝰ alijs
millibus ſup.hominū. Ego incedo id eſt deambulo ſolus:ea ſup.via:quacūqꝫ ſupple via libido
id eſt voluntas eſt incedere.ſ.ego percuncto.i.interrogo ⁊ diſquiro:quāti.i.quanto precio:ho-
lus id eſt queuis herba qua veſci ſolemus: ſupple veneat aut venundetur. Et ego pererro ſepe
ſolus circū fallacem.i.in quo plures falluntur:ꝙ ibi meretrices fallaces ſedeant:aut ꝙ ibi ſabi
ne tempore romuli falſe.i.decepte ſunt vt dicit liuius in primo:aut q2 ibi furta venduntur veſpe
ri:vñ ſubdit qꝫ pro.i.ꝑerro ſepe forum veſpertinū.i.qd a furibus veſperi celebratur:ego aſſideo
diuinis.i.meretricibꝰ illic diuinātibus vt Iuuenalis ſatis notificat: ⁊ ego refero me.i. redeo
inde domum:ad catinum.i.vas eſcarium:porri.i.illius herbe:⁊ ciceris:illius leguminis:qꝫ pro
⁊ lagani.i.panis pipacei ⁊ ſiliginacei. Cena miniſtratur ſupple mihi:a tribus pueris: ⁊ vnꝰ la-
pis id eſt menſa lapidea ſuſtinet duo pocula.i.vaſa potoria:cum cyatho id eſt vaſe maiore vñ de-
promitur potus:guttus id eſt vas guttatim oleum in balneis lauanti emittens: aſtat echinno
id eſt iuxta echinum.i.calicum receptaculum:ſicut eñ nucleus caſtanearum in echinis inclu-
ditur:ita patere clauduntur:echinno.i.cooperculo ex corio:aſtant ergo echino cum patera id ē
patente vaſe:exiſtens ſupellex campana.i.ex terra campanie regionis in italia. hoc eſt oīa vaſcu
la illa ſunt:mihi pauca ⁊ ea fictilia. Deinde id eſt poſtꝙ ſic cenatus ſum:eo dormitum:non exñs
ſupple ſollicitus ꝙ ſurgendū ſit.i.ꝙ ſurgere debeam:cras id eſt poſtridie eius diei:mane.i.tē-
pore matutino:⁊ ꝙ marſia.i.temerarius iudex ſicut marſia erat iudex apollinis:aut potius ſm
acronis opinionem:ſtatua marſie in foro poſita:forte ideo vt eius iudicij temerarij exitum iu-
dices aſpiciant:non ergo ſollicitus ſum ꝙ marſia id eſt vel iudex vel locus in quo marſie ſtatua
eſt ſit ſupple obeundus.i.ex oppoſito adeundus:qui ſcȝ marſia:negat ſe poſſe ferre id eſt pati:
vultum.i.aſpectum:minoris.i.iunioris:nouiorū id eſt illorum duorum fratrum quorꝫ minor ob
es alienum nō audebat illic comparere:⁊ ita iocoſe per tranſitum taxat eū poeta more ſuo. Ego
iaceo.i.recubo:ad quartam ſup.horā:⁊ ego vagor.i.vaganti ſimilis ſine certo negocio ſecurus
deambulo poſt hanc.ſ.quartam horam:aut ego vngor oliuo id eſt intro balneum:⁊ hoc ſup. eo
quod iuuet.i.recreet ⁊ delectet me tacitū.i.tacentem lecto aut ſcripto.i.poſtꝙ id legi aut ſcripſi
Et ita lecto ⁊ ſcripto ablı̄ ſint in deſignatiōe ſequele poſiti. Porphyrio tñ putat ꝟba freqntati-
ua eē:vt ſit ego lecto aut ſcripto vngor iquā:oliuo.i.oleo oliue arboris:nō ſup.eo ꝙ natta vir ille
imūdꝰ.i.ſordidꝰ ⁊ auarꝰ ſup.vngit:lucernis fraudatꝫ.i.ꝑ fraudē oleo ſuo ꝑuatis. Aſt.i.ſȝ:vbi.i.
poſtꝙ ſol acrior.i.vehementior ⁊ ardentior ꝙ vt de facili ſuſtinere poſſem:admonuit me feſſuȝ
ire.i.vt ego feſſus eam lauatum. ego fugio tempora rabioſi ſigni.i.canicule exiſtens pranſus nō
auide.i.guloſe:ſed ſupple tantū:quantū interpellet.i.ſuſtineat aut expediens ſit durare diē in-
ani ventre.i.ieiunio:ego ocior.i.in ocio ſum domeſticus.i.domi. hec.i.hmōi eſt vita ſolutorum
id eſt eorum qui ſoluti ⁊ expediti ſunt miſera ⁊ graui ambitiōe.i.cupiditate magiſtratus:⁊ ego

conſolor me his id eſt huiuſmõi oblectamẽtis: me inquã victurum ſuauius: ac id eſt q̄ ſi pater atq; auus: q; pro et patruus id eſt frater patris mei fuiſſet: queſtor id eſt receptor publicus et coaceruator fiſci: cũ fuerit coactor. i. exactor preciorũ rerum priuatarũ: vt dictum eſt.

Satyra ſeptima.

p Roſcripti regis rupili pus atq; vene-
num:
Hibrida quo pacto ſit perſius vltus: opinor
Omnibus ⁊ lippis notum ⁊ tonſoribus eſſe
Perſius hic p̄ magna negocia diues habebat
Clazomenis: etiam lites cum rege moleſtas
Durus homo: atq; odio qui poſſet vincere regem
Confidens tumiduſq;. adeo ſermonis amari:
Siſennas barros vt equis precurreret albis.
Ad regem redeo. poſtq̄ nihil inter vtrũq;
Conuenit (hoc et enĩ ſunt oẽs iure moleſti:
Quo fortes quibus aduerſum bellũ incidit: inter
Hectora priamiden aĩoſum atq; inter achillem
Ira fuit capitalis: vt vltima diuideret mors
Non aliam ob cãm: niſi q̄ virtus in vtroq;
Summa fuit: duo ſi diſcordia vexet inertes
Aut ſi diſparibus bellum incidat: vt diomedi
Cum lyceo glauco: diſcedat pigrior vltro
(Muneribus miſſis) bruto pretore tenente
Ditem aſiam rupili ⁊ perſi par pugnat. vti non
Compoſitus melius cum bitho bacchius. in ius
Acres concurrũt: magnũ ſpectaculũ vterq;:
Perſius exponit cãm. ridetur ab omni
Conuentu. laudat brutũ. laudatq; cohortem:
Solem aſie brutũ appellat: ſtellaſq; ſalubres
Appellat comites: excepto rege. canem illum
Inuiſum agricolis ſidus veniſſe ruebat
Flumen vt hibernum: fertur quo rara ſecuris.

Acro

p Roſcripti regis rupili. Rex rupilius p̄neſtinus fuit. iſte poſt exilium pretor cum a triumuiris condemnatus eſſet: confugit ad Brutũ ⁊ eius ſocius habitus eſt: hicq; Horatium iurgio laceſſiuit: ob qđ amaritudinem ſtili ſui in eũ conſtrinxit: proſcriptus autem fuerat ab Auguſto propter brutum. Hybrida. Perſius ex diuerſis parentibus natus: nam clazomeni⁹ fuit patre aſiatico: matre romana. Tractum eſt ab aquila que ex aq̇la ⁊ vulture naſcitur. Tranſlatiue ergo Horati⁹ lacerauit Perſium quaſi ſemiromanum. item aliter: publius rupili⁹ cognomine rex preneſtinus poſt exilium ciuilis belli ꝯmilito fuit Horatij in caſtris Bruti. hic egre ferens q̄ Horatius tribunus eſſz ſepe ignobilitatem generis illi obijciebat. idcirco nunc eum ex perſona lacerat. Item deſcribitur iurgium publij rupilij regis cuiuſdam qui aliquando in Horatium iocülariter dixit ⁊c. hybrida: perſi⁹. hybride autem dicuntur proprie canes: qui naſcũtur ex cane venatico ⁊ cane gregario. Item: ſic hybrida dicebatur Perſius: quia de matre greca natus fuerat: et patre romano. Hybrida dicitur: qui habet patrem grecum et matrem italam: aut per contrarium. hybridam dicunt appellari: qui mixto genere ſermonis loquatur grece latineq;. Pus atq; venenum malignitatem atq; liuorem. Lippis. ocioſis: ſedentibus. Et tonſoribus eſſe. etiaz tonſores qui ſolent tardi eſſe ſtudio et lippi q̇ ſolent eſſe oculorum cecati a negocijs ſciunt quomodo hybrida Perſius perſecutus eſt maliciam rupilij regis. Clazomenis. apud Clazomenas ciuitatem Aſie: et erit aduerbium loci.

Odio.moleſtia.vt Teren.Cū iſtoc odia habes.Cōfidens.audax:temerari⁹.iracūd⁹:aut ſupbus Fidēs bonis.Cōfidens malis.Adeo.vſq3 adeo.Sermonis.a.mordacis:maledici:alluſit.etenī reges odio erant:ꝛ nomē eoꝝ ꝓpter memoriā tarquinij execrabile erat hūc quoq3 odioſum di xit.Siſennas.b.Siſenna fuit illis tpib⁹maledic⁹ꝛ mordax.barri eñ dicunt maledici.i.adeo erat ſermonis maledici:vt Siſennas barros videret vincere:ꝛ de his triūphare:t q̄ ꝛ ipi maledici fuerunt.i.adeo erat odioſus:vt de nobiliſſimis detractorib⁹ triūpharet pſius clazomenes. Ut.e.p.a.allegoricos vt facile eū ſuparet:q2 equi albi dicunt eſſe nobiliores:ſicut dicit Uirgi. Qui candore niues anteirēt curſib⁹amnes.Poſtq̄ ni.in.vtrūq3.poſtq̄ capitales inimici ꝛ inexpiabiles facti ſunt.Conuenit.tranſactū eſt.Hoc ꝛ.n.f.o.i.m.quo fortes.Senſus.ita eñ inter ſe mali hoies decertāt:ꝛ neſciūt cedere vt viri fortes in bello Aliter.hoc ſunt modo oēs moleſti quo hi q̄ cōtra ſe habent bellū.ꝛ quare:q̄ vſq3 adeo dimicant vterq3:donec vno ſupato alter victor diſcedat.Capitalis.magna piculoſa.Diuideret.dirimeret:litis finē faceret.Duo:ꝓ duos. vt Uirg.Si duo ꝑterea tales idea tuliſſet:Aut ſi.d.inter virū fortē ꝛ ignauū.Ut.d.c.l.g.glaucus eñ cōfeſſus ſe victū munus diomedi miſit ſua arma aurea.Et diomedes ſua erea.Aliter. diomedes ꝛ glauc⁹ inimici fuerūt.diomedes fortis:glauc⁹ ignau⁹.ꝛ diomedi munera miſit:vt ab armis diſcederet.Ditē.a.copioſa3.Rupili ꝛ.p.p.Metaphora a gladiatorib⁹:ſatis amare q̄ſi de gladiatorib⁹.Cū Bitho.b.bithus ꝛ bachi⁹ gladiatoꝝ noīa celebrata apud Sue.tranquillū ſub auguſto.tñ mire in metaphora ꝑdurauit.i.meli⁹pugnāt in litē rupili⁹ꝛ pſi⁹ q̄ memorati gladiatores.In ius.q̄ſi gladiatoꝝ.Alū in iudiciū in litē.Solē.a.b.a.vt Uirg.O lux dardanie ſpes o ſanctiſſima teucrū.Rupili⁹ rex comes fuit bruti.ſolē ergo dicebat3 brutū:ꝛ comites ſtellas ſalubres.Rupiliū vero caniculare ſtellā hoc eſt ſiriū.Ruebat fl.vt hy.i.ita ruebat ei⁹oratio:quaſi

Fabula ſecuris aureę.

torrens deſcendēs de altiſſimo monte:quo rara ſecuris fert:hoc eſt ad quē monte3 raro venit ꝑcidendoꝝ gratia lignoꝝ.Fabula talis eſt.quodā tpe ruſtic⁹du3 iuxta fluuiū ligna cederet caſu ſecuris ei⁹ in fluuiū cecidit:mercuri⁹ hoc de ſummo monte videns deſcendit ad ruſticū.interrogauitq3 eu3:quid amiſit:is ſimplicitate ſua ait.ſecurē ferreā ꝑdidi.Mercuri⁹ leuauit aureā. ille ſuā ſibi reddi cupiebat.collaudauit eū de⁹:ꝛ ſuā illi ꝛ aureā cōdonauit.Alter agricola hac fama cōmot⁹iuit ad fluuiū.ꝛ dū ſe ſimulat ligna cedere velle ſecurim in fluuiū ꝓiecit.Similiter hoc de⁹ vidēs deſcendit:leuauitq3 ferreā.Ille aureā ſe ꝑdidiſſe fingebat:irat⁹ de⁹ꝛ illā dimiſit. itaq3 qui aureā habere cupiebat ꝛ ſuā ꝑdidit.Ergo dicit modo poeta ſic in iniuriā rupili perſi⁹ irruebat quomodo fluuius ille qui habebat auream ſecurim.

¶Septime ſatyre argumentum Aſcenſcianum.

Scurrarū turpē ſubſannat ſeptima litē.Ordo ē.Septima ſupple ſatyra:ſubſannat.i.mordaciter irridet:turpē litē.i.contentionē:ſcurrarū.i.viliū hoīm riſum cū dedecore ſuo captantiū

Roſcripti regis ꝛc.In hac vt dixi (videlicet Rupilij regis:ꝛ Perſij clazomenij.

P ſatyra tatat poeta ſcurrilia cōuitia Rupilij cognomine regis:ꝛ Perſij cuiuſdā clazomenij:quib⁹ aut poti⁹ quoꝝ vitijs poeta infenſus erat:forte ab illis vt Acro dicit laceſſit⁹.Militauerat eñ horati⁹ quoq3 ſub bruto.Et porphirione aūt paucis argumentū habe. Rupili⁹ꝑneſtin⁹cognomīe rex poſt exiliū in q̄d dānat⁹ꝓfugerat:militauit in attico ſub Actio Uarro:deinde cū ꝑturā gereret ꝓſcript⁹a triūuiris ꝯfugit ad brutū:ꝛ inter comites habit⁹ eſt ibiq3 militantē Horatiū Flaccū iurgio laſſeſſiuit:ꝓpter q̄d amaritudinē ſtili poeta in eū ſtrinxit:ſcurrilē cōcertationē ei⁹cū Perſio clazomenio ex patre videl3 aſiatico ꝛ matre romana natoſatyrice notās.

Proſcriptus.

Proſcript⁹ dicit porro ſcript⁹:aut p.i.anteſcript⁹ in ꝯſpectu videl3 oīm in tabula publica:vt aut viu⁹ aut mortu⁹vbicūq3 deꝑhenſus ad tribunal trahat.Et ita ꝓſcriptorum erat peior ꝯditio q̄ exuliū.

Hibrida

Hibrida eſt aīal ex diuerſi generis parentib⁹ natū:vt aquila ex aquila ꝛ vulture ſm Acronē.aut canis ex gregario ꝛ venatico nat⁹.ſicut pſi⁹ ex aſiatico patre ꝛ matre romana.Lippis ꝛ tonſorib⁹.In tonſtrinis eñ noue fabule fere recitari ſolēt.ad eas aūt cōueniūt lippi ob medelā:q2 ꝛ tūc tonſores chirurgici erāt.Siſennas barros.ſic Acro legit:dicens ſiſennā barrū medicū loquacē fuiſſe.Porphirio videt cenſere legendū eſſe:Siſennas varroſq3.exponit eñ ſic.Adeo fuit rabie ozonis amar⁹ perſi⁹vt ſiſennā atq3 varrū longe anteiret: ſed hoc ipo ita gloriabat:quaſi quadrig3 triūphalib⁹inccderet.Landin⁹ legit barros:exponēs ꝓ elephantis ſicut in epo.Quid tibi vis mulier nigris digniſſima barris.Sed tñ dicit ꝑpl̄os loquaces fuiſſe a loco ſiſennas dictos.Ego vero:vt viros loquaces dicā cū porphirione inuitor q2 dicit ſermonis amari fuiſſe.vt forte ſiſenna ꝛ varrus fuerunt.vt vero barros legā inuitor:ꝓ antitheton vt barri.i.elephanti nigri.de quib⁹ illud ennianū q̄d Uirgili⁹ ad formicas tranſtu

lit. It nigrū campis agmen. ⁊ poeta in dicto verſu. barris digniſſima nigris. opponant̄ equis albis. Sed quō ſermone vincat barros: audi. vicit ſiſennas quos barros. i. tardos vocat reſpectu perſij. q. d. ſiſennas barros fuiſſe. i. elephantinā tarditatē habuiſſe reſpectu perſiane veloci tatis: qui quaſi equis albis incederet: de quibꝰ diuerſe citat̄ verſus virgilianꝰ ab Acrone eūvt poſitꝰ eſt A landino ſic. Qui ſuperent candore niues: qui curſibꝰ auras. Ordo eſt. Ego opinor notū ſupple eſſe oībꝰ lippis. i. oculoꝝ aut alterīꝰ mēbri egritudine laborātibꝰ ⁊ tonſoꝝ ope egentibus ⁊ tonſoribꝰ. i. oībꝰ tonſtrinas frequētātibꝰ: quo pacto. i. quō perſiꝰ: hibrida. i. mixto genere ex patre aſiatico ⁊ matre romana natꝰ: ſit vltꝰ pus atqꝫ venenū. i. putridā ⁊ fedā ac ſcurrilem criminationē. Rupili ꝓ rupilij cā metri. regis ſcꝫ cognoīe: ꝓſcripti. i. per ꝓſcriptionē expulſi. Hic: de quo ſcꝫ loquor: perſiꝰ exiſtens diues: habebat ꝑmagna. i. valde magna negocia clazomenis in ea ciuitate aſie: ⁊ habebat etiā lites. i. cōtentiones moleſtas (hoc totū ironice dicit) cū rege ſcꝫ rupilio ſic cognomiato: exiſtēs dignꝰ hō atqꝫ talis ſupple q̄ poſſit vincere odio. i. inuidia ac moleſtia: regē. i. rupiliū: ſꝫ alludit ad vocabulū quaſi magnū ſit vincere regē: exiſtēs p̄terea: ꝯfidēs. i. ſibi multū fidēs: qꝫ tumidꝰ. i. ſupbꝰ ⁊ inflatꝰ: ⁊ ſermonis adeo. i. intantū amari. i. ſalſi ⁊ rephēſorij vt p̄uerteret. i. ante iret ⁊ vbi p̄terierit obuertere poſſet equis albis. i. quaſi velocitate alboꝝ equoꝝ fretus: ſiſennas. i. hoīes ꝯtūnis dicaces: barros. i. quaſi barros. i. elephātes vel elephantos q̄ nigri ⁊ tardi ſunt: ⁊ equis albis ⁊ colore ⁊ motu ꝯtrarij. Ego redeo ad regē. i. ad narrationē cōuitioꝝ regis rupilij: ſcꝫ poſtq̄ꝫ nihil ꝯuenit. i. nulla pars cōcordie: ⁊ nulla via paciſcendi eſt inter vtrūqꝫ ſcꝫ rupiliū ⁊ ꝑſiū (etenī. i. qꝛ certe: oēs ſup. hoīes qbꝰ bellū incidit aduerſum. i. cū aduerſario: ſunt moleſti. i. infenſi ac infeſti: hoc iure. i. hac ꝓportiōe: quo. i. qua ſup. ſūt fortes. i. tantū ſolent eſſe moleſti: q̄tū fortes ⁊ potētes. quilibet eīn in cōtentiōe cū aduerſario vtit̄ totis viribꝰ ſuis. ira capitalis. i. vſqꝫ ad capitis. i. vite ablationē: fuit inter hectora priamidē. i. priami filiū: atqꝫ inter achillē pelei filiū: animoſum. i. magnanimū: ira inquā fuit capitalis vt vltima mors: diuideret. i. dirimeret ⁊ terminaret: ⁊ nō ob aliā cauſam niſi qꝫ ſumma virtꝰ fuit in vtroqꝫ: ſi diſcordia vexet. i. titillet: afficiat: torqueat. duo. i. duos: inertes. i. nullā artē aut virtutē habētes: aut ſi bellū incidat diſparibꝰ. i. forti cū īhecillo: vt ſupple incidit diomedi viro forti cū glauco lyceo: viro timido ⁊ inerti: pigrior. ſ. illoꝝ duoꝝ diſcedat. ſ. a lite aut pugna: vltro. i. ſine repugnatiōe aut obſiſtētia: ⁊ hoc muneribꝰ miſſis. i. mittēs munera fortiori: ſicut glaucus diomedi. fertur eīn glaucꝰ aurea arma ſua miſiſſe diomedi ab eo ferrea recepturꝰ: vñ ſumpſit cōparationē. Aulus gelliꝰ lib. ij. cap. xxiij. dicēs. diomedis hercle arma ⁊ glauci nō diſpari magꝫ p̄cio eſtimata ſunt. Sūt q̄ legāt: muneribꝰ. ſ. gladiatorijs: hoc eſt exercitio dimicandi miſſis. i. p̄termiſſis. Hec aūt oīa dicta ſunt ꝑ parēthēſim. nā ordo ē poſtq̄ꝫ nihil ꝯuenit inter vtrūqꝫ: bruto p̄tore ⁊c. Par ſcꝫ cōcertantiū: rupili ꝓ rupilij: ⁊ ꝑſi ꝓ ꝑſij: pugnat. i. cōcertat nō pugnis ſꝫ lingua ſcurrilit̄: bruto p̄tore tenēte. i. dū brutꝰ p̄tor teneret aſiā ditē. i. diuitē ꝓuinciā: ſic ſup. vti. i. vt bacchiꝰ gladiator ille ſtrēnuꝰ: nō ſit cōpoſitꝰ. i. ad gladiādū ſit̄ exhibitꝰ populo meliꝰ. i. ꝓportionabilꝰ cū bithō: alio gladiatore tātūdē ſtrēnuo. Ipi ḡ acres ꝯcurrūt in ius. i. ad p̄torē ius dicē ſolitū: hoc ē ꝯtēdūt int̄ ſe: vterqꝫ ſup. ꝯcurrit exñs magnū ſpectaculū. Perſiꝰ exponit cām ſupple litis ſue. ⁊ ridet̄ ab oī ꝯuētu. ip̄e laudat brutū ⁊ laudat cohortē. i. oēs qbꝰ brutꝰ p̄erat tanq̄ꝫ p̄tor: ⁊ appellat brutū ſolē aſie. i. maximū lumē: ⁊ appellat comites ſup. bruti ſtellas ſalubres. i. ſalutem afferētes: oēs ſup. excepto rege videlꝫ rupilio: ⁊ ruebat. i. vehemēter dicebat illū, videlꝫ regē rupiliū exiſtere canē hoc ē caniculā aut ſiriū: veniſſe in aſiā: exiſtētē ſydꝰ inuiſū. i. odioſū agricolꝭ: ruebat inquā. i. p̄cipitant̄ ⁊ raptim loquebat̄: vt. i. quēadmodū flumē hybernū. i. imbribꝰ ac niuibꝰ hiberno tp̄e auctū ſup. ruit. quo. i. in quo vel ꝑ qđ ſecuris rara. i. aurea quā mercuriꝰ illā ruſtico daturꝰ extraxit: fertur. i. impetu aque trahitur ⁊ voluitur.

Tum preneſtinus ſalſo multumqꝫ fluenti
Expreſſa arbuſto regerit̄ conuitia: durus
Vindemator ⁊ inuictus: cui ſepe viator
Ceſſiſſet magna compellans voce cucullum
At grecus poſtq̄ꝫ eſt italo perfuſus aceto
Perſius exclamat: per magnos brute deos te

ALCRO.

¶ Tū. p. rupiliꝰ rex. Salſo. i. de amaro ⁊ copioſo ⁊ maledico pectore ꝓtulit ꝯuitia ⁊ remiſit. Expſſa. ꝓlata pectore allegoricos. Regerit. inuicē mittit. Durꝰ. v. vindemiator nō dr̄: ſꝫ vindemator: ⁊ ni ita dixeris v̄ſus nō ſtabit. hoc aūt ip̄a re nouimꝰ qꝫ viatores ſepe vindemiatores cōuitijs agāt cū tranſierint. ⁊ illi re-

ſpōdēt ita vt cucullū eū appellēt q̄ſi pigrū: ⁊ recitant hoc cuſtodi h⁹ eo q̄ ſemꝑ aſſideāt. hn̄ aūt ꝑſe uerauit ĭ metaphora: q2 arbuſtū pect⁹ ei⁹ dixit. mō illū cōꝑat videmiatori. Et in. c. ſ. v. c. Solēt eñi videmiatores cū viatorib⁹ ſalſa fatigatiōe ꝯtēdere. Magna cō. v. c. Lucull⁹ auis ē abiecta: q̄ h̄ vitio naturali laborat vt oua vbi poſuerit oblita ſepe aliena calefaciat. Vñ ruſtici ſibi obijciūt quaſi alieni curā ſuſtinentes. Perfuſus aceto italo: romana amaritudiue: ⁊ hoc ꝓpter arbuſtū. i. afflictus itala mordacitate Per. m. h. d. iſte eſt qui ceſarē occidit. Qui reges cōſueſti. t. aut ꝓpter ceſarē dicit hoc qui eſt interfect⁹ in ſenatu a Caſſio ⁊ Bruto: aut q2 originē ducebat a bruto q̄ pepulit de vrbe tarq̄nios.

Oro: qui reges conſueſti tollere. cur non
Hūc regē iugulas? operū hoc mihi crede tuoꝝ ē.

ASCEN. ¶ Tū ꝑneſtin⁹ ⁊c. Tāgit i gn̄ali ꝯuitia q̄ rupili⁹ ꝑneſtin⁹ in ꝑſiū reiecit. Ordo ē. Tū. i. deide: ꝑneſtin⁹ regerit. i. refert ꝯuitia i ꝑſiū: expreſſa: arbuſto. i. ex pectore ſalſo ⁊ multū fluēti. exiſtēs durus videmiator. i. tanq̄ durus videmiator (dr̄ aūt hic ꝑ ſincopā videmiator ꝓ videmiator: q2 videmia h3 ſcđam lōgā. vñ Virgi. Nō eadē arborib⁹ pēdet videmia nr̄is) ⁊ inuict⁹. i. inſupabil: cui videmiatori. viator. i. iter ſuum faciens: compellens magna voce ipm cuc[illegible]3. i. cucullo indutū: aut cuculo aui ſilem: ceſſiſſet. i. victoriā reliq̄ſſet in ꝯuitijs regerēdis. [illegible]ꝑ ſ3. poſtq̄ grec⁹. ſ. clazomeni⁹ ꝑſi⁹ ē ꝑfuſus aceto italo. i. carpt⁹ italica acerbitate ipi⁹ ꝑneſtini ipe ꝑſi⁹ exclamat. O brute: ego oro. i. interrogo te ꝑ magnos deos: cur tu q̄ cōſueſti. i. ꝯſueuiſti tollere. i. exigere reges: ſicut iuni⁹ brut⁹ tarq̄nios exegit: ⁊ hic brutus Caiū ceſarē regni affectatorē in ſenatu occiderat. cur inquā nō iugulas hūc regē. ſ. rupiliū? crede mihi hoc. ſ. iugulare oēs reges ē tuoꝝ operū. i. pertinet ad munus ⁊ officium tuum: ⁊ ita debes iugulare hunc licet ſolo cognomine regem.

Satyra octaua.

Olim truncus erā ficuln⁹ inutile lignum
Cū faber icert⁹ ſcānū faceret ne priapu3
Maluit eē deū: de⁹ inde ego fuꝝ: auiūq3
Maxima formido: nam fures dextra coercet
Obſcenoq3 ruber porrectus ab inguine palus.
Aſt importunas volucres in vertice arundo
Terret fixa. vetatq3 nouis conſidere in hortis:
Huc prius anguſtis eiecta cadauera cellis
Conſeruus vili portanda locabat in arca
Hoc miſere plebi ſtabat commune ſepulchrum
Pantolabo ſcurre nomenta noq3 nepoti
Mille in fronte pedes trecētos cippus in agrū
Hic dabat. heredes monumentum ne ſequerētur
Nunc licet exquilijs habitare ſalubribus: atq3
Aggere in aprico ſpatiari: quo modo triſtes
Albis informem ſpectabant oſſibus agrum:
Cum mihi non tantum fureſq3 fere q3 ſuete
Hunc vexare locum: cure ſunt atq3 labori

ACRO. Olim. t. e. f. i. l. Inducit priapū q̄ ſtat in hortis exq̄linis dicentē nō tā ſibi laborādū i ſeruādis furib⁹ q̄ veneficijs ꝓferendis. quō aūt a corylo colurn⁹: ita a fico ficuln⁹. Inutile: ad nullos vſus genitū. Cū. f. i. ſupple eēt. Maxima formido. deeſt fact⁹ ſū. Nā. f. d. c. q2 fuſtē tenēs figurat. Obſcenoq3 r. p. a. i. p. E ligno virile mēbru3 factū. Importunas: q̄ hort3 noceāt. Vetatq3. n. c. in. h. Nouis q2 ſemꝑ exercent noua cultura aut ꝓpt recētē dedicationē mecenatis nouis hoc ē nuꝑ iſtitut3 aut recēs fat3 aut q2 antea ſepulchra erāt i hoc loco i quo mō ſunt horti mecenat3. vbi ſūt mō therme. Ante. n. tanta miſicordia tenebant maiores vt etiam publica monumēta pauꝑib⁹ ⁊ ſeruis edificarēt pauperū vl' ſeruorū cadauera. hic olim ſepeliebātur. nā iō ſubdit ꝯſeruos. Soliti eñi erāt carnifices in exq̄lina via puteos facere: i quos corpa mittebāt. Huc. ad illū locū in q̄ priap⁹ ſtabat huc aliq̄ñ cadauera portabant plebeiorū ſiue ſeruoꝝ. nā ſepulchra publica erant antea: mō mecenat3 horti. Pri⁹. ſ. ñ hoc tpis. Anguſtis. c. viliſſi-

Quantum carminibus que verſant atqʒ venenis
Humanos animos: has nullo perdere poſſum
Nec prohibere modo: ſimulac vaga luna decoruʒ
Protulit hos. quin oſſa legant herbaſqʒ nocẽtes
Vidi egomet nigra ſuccinctam vadere palla
Canidiam pedibus nudis: paſſoqʒ capillo.
Cum ſagana maiore vlulantem. pallor vtraſqʒ
Fecerat horrendas aſpectu: ſcalpere terram
Vnguibus: ⁊ pullaʒ diuellere mordicus agnam
Ceperunt. cruor in foſſam confuſus: vt inde
Manes elicerent animas reſponſa daturas
Lanea ⁊ effigies erat: altera cerea maior.
Lanea que penis compeſceret inferiorem:
Cerea ſuppliciter ſtabat ſeruilibus: vtqʒ
Iam peritura modis: hecaten vocat altera: ſeuaʒ
Altera tiſiphonem. ſerpentes atqʒ videres
Infernas errare canes: lunamqʒ rubentem.
Ne foret his teſtis poſt magna latere ſepulchra
Mentior at ſi quid: merdis caput inquiner albis:
Coruorum: atqʒ in me veniat mictũ atqʒ cacatũ.
Iulius: ⁊ fragilis pediacia furqʒ voranus.
Singula quid memorẽ. quo pacto alterna loquẽtes
Vmbre: cum ſagana reſonarent triſte ⁊ acutum
Atqʒ lupi barbam varie cum dente colubre
Abdiderit furtim terris: ⁊ imagine cerea
Largior arſerit ignis? ⁊ vt non teſtis inultus
Horruerim voces furiarum ⁊ fata duarum.
Nam diſploſa ſonat quantum veſica pepedi
Diffiſſa nate. ficus at ille currere in vrbem
Canidie dentes. altum ſagane caliendrum
Excidere: atqʒ herbas atqʒ incantata lacertis
Vincula cum magno riſuqʒ iocoqʒ videres.

mis tugurijs. Cõſeruꝰ. u. p. l. i. a
Nã cõſerui locabãt ⁊ ſepeliebãt
alios ſuos. Stabat. ſtatutũ erat
Pãtolabo. ſ. pãtolabꝰ mãliꝰ ꝗ na
trãſtyberi ex igenuis pẽtibꝰ na
tꝰ. q: mltas pecũias accipiebat.
Vñ pãtolabꝰ dictꝰ ẽ: q̃ q̃uis mlt
abũdaret: ꝑpt̃ ſcurrilitatẽ tñ cõ
plibꝰ erat domeſticꝰ ⁊ notꝰ. ſcurre
dicũt̃ hoĩes viliſſimi ⁊ abiecti.
Nomẽtanoqʒ. n. Nomẽtanꝰ ꝓdi
gꝰ fuit: ⁊ oĩa bõa ſua cõederat: ⁊
elegãt̃ his duobꝰ pãtolabo ⁊ no
mẽtano apõ exq̃lias in publicis
vſtrinis monumẽtũ dicit fuiſſe.
q: ꝓuatũ locũ hr̃e nõ poterãt. oĩ
bꝰ ſuis abſũptꝫ. In. f. i latitudinẽ
In. a. in lõgitudinẽ. Titulꝰ erat
ſcriptꝰ. agrimodũ ex vtroqʒ ſpa
tio dſignãs. Heredes. neſcio q̃s
dõauit agꝝ ſuũ pplõ ad ſeplchra
⁊ poſuit fines: vt hẽant i latitu
die mille pedes trecẽtoſqʒ i lõgi
tudie. h tantũ fecit ne hẽdes eiꝰ
publicũ iuiderẽt monumẽtũ nec
hr̃ent facltatẽ petẽdi ſpatiũ illd
mille pedũ ⁊ trecẽtoꝝ. Itẽ iſcri
ptum erat ſepulchro ne ad here
des ptineret. hoc eſt ne corpora
aut reliquie exinde inferrentur
Nunc. l. e. exquilie dicuntur lo
cus in quo ante ſepeliebantur
corpora extra portaʒ illã: in qua
ẽ ſeſſoriũ. Recte dixit ſalubres.
loca eñ ſalubria ſunt: in quibus
amenitates ſunt. Senſus hic ẽ.
ibi nunc amenitas edificiorum
grandis eſt: vbi aliquando albe
bant oſſa miſerorum: id eſt tri
ſtes homines intuebantur hũc
agrum: aliquando album ex oſſi
bus cadauerum. Cum. abundat
enim. Fureſqʒ fereqʒ. fures pro
pter hortos. fere propter cada
uera mortuorum. Verſant. mu
tant. in alijs vexant lego. Si
mulac. mox vt. Vaga. quia zo
diacum vagatur: vt Maro.
Hic canit errantem lunaʒ ſoliſ
qʒ labores. Protulit os. Virgi
liꝰ. Extulit os ſacrum. Vidi ego
met. Hic verſus tragice pro
fertur. vt Vidi egomet duo de
numero: cum corpora noſtro

prenſa manu magna medio reſupinus in antro. Frangeret ad ſatum. Canidiā. pro cratidia nea politana vnguētaria: quā ſemp vt veneficam carpit Hora. Cū ſagana maiore: oſtendit fuiſſe etiam minorē aut maiorē ꝙ fuit ipſa canidia. Pullam. nigrā. Diuellere dilacerare. Mordicus aduerbiū a mordendo: aliter pro eo qđ eſt morſib⁹ velut aduerbialiter locutus vt radicitus. Manes c. quid ſint manes aie reſponſa dature ephexegeſis. Lanea ⁊ effigies: bis ſubaudis effigies. t. La. effigies cerea etiam. Maior. l. q̄. p. c. i. Sic ſteterāt: vt cereā lanea coerceret. i. ſtabat effigies cerea ante laneā quaſi paſſura penā. Seruilibus: grauiſſimis verberib⁹: flagris. Serpentis atq̃. n. ordo: ſerpentis atq̃ canes. Infernas ca. aut cerberū dicit aut furias. Ne fo. biste. factis. ſ. Poſt magna. l. ſ. ioculariter. ne q̄s eas videret latebant poſt ſepulchra. Mentior at ſi: quid ſi q̄d mentior. Julius ⁊ fra. p. Quidā infames tpis illius: alij dicunt poetas fuiſſe peſſimos. Pediacia: nomen viri eſt. ſed ſoluit. Alij pditos triuiales exponunt. Fragilis aūt mollis fluxus. Furq̃. v. iſtum dicūt furē fuiſſe iudicē. Alterna. l. reſpondētes. Triſte ⁊. a. hoc eſt metuendū ⁊ lugubre. Varie maculoſe. imagine ce. hypmeter v̄ſus: vt Solio tū iuppiter aureo. Largior. Sermo iſte moleſt⁹ dr epiferomenos cata conon. q̄d memorē vt largior arſerit ignis. deeſt tñ: vt. Et vt non. t. i. i. quid dicā quō eas vltus ſum pro timore: ⁊ quō inultus nō receſſi: ſed eas terrui. Nam diſ. ſo. Rupta percuſſione. Exploſum eſt eiectū. Tul. quoniā ariſtonis pyronis ⁊ herili iam pridē exploſa ſnīa eſt. In primo officiox diſploſum eſt cū impetu eiectum. Quantū veſica. p. anaporaoon. ego ficus qui ex ficu factus ſum priapus cū diffiſſa nate pepedi. Altū. ſa. c. Caliendrum dr ornatus capitis mulierū ſiue ſuppoſit⁹ crinis quē pro naturalibus capillis accipiebant. Excidere: nimia. ſ. ſenectute. Incantata: aut nō cantata: aut valde cātata. Vincula. q̄dam licia ex diuerſis coloribus.

ASCEN.

¶ Octaue ſatyre argumentū Aſcenſianum.

Fertq̃ veneficium turbantem octaua priapum.

¶ Ordo eſt. octaua ſup. ſatyra: fert. i. affert priapū deū hortorū: turbantē. ſ. veneficiū ſagane ⁊ canidie ſeu gratidie vt landinus fere: hoc loco: ſicut ⁊ in ſecundo hui⁹ in toto fine. canidiam habet Acro contra canidiam p cratidia poni vult: erat vnguētaria neapolitana horatio inuiſa. Caue lector (ꝙꝙ ſic offendes) lunā dicas latere poſt ſepulchra ſꝫ veneficas.

Lim truncus eram. Sicut a principio dixim⁹ Hora. epicuriox dogma diu ſectatus ē: qui ad voluptatē cū corpis: tum animi ſummū bonū trahebāt: quocirca etiā morū precepta nūc ſeuere nūc iucūde tradebāt: qđ ⁊ horati⁹ hic facit: nā volēs veneficia atq̃ icantationes ac preſtrigias ſtultarū muliercularū taxare: inducit priapū deuꝫ ac cuſtodē hortox id facientē: vel vt id cū voluptate quadā faciat: vel vt innuat id fictitiū eſſe. Annotauit em̄ diuus auguſtinus: incōpabili vir ſanctus doctrina clarus Virgiliū ex ꝓpria pſona romanorum regna in georgicis pitura dixiſſe qui ex iouis fictiōe de iſdem in eneide dicit. His ego nec metas rerū me tēpora pono. Imperiū ſine fine dedi. Diu⁹ aūt Hiero. huius ſatyre principiū etiam citat: docēs vel gētiles: crediſſe: ſimulachra deox deos nō eē: nā q̄s credat penes fabrū eſſe vt vel de⁹ vel ſcānū exeat? Dicit aūt priap⁹ hortox de⁹ ꝓpter fertilitatē eox. Eſt em̄ fecūditatꝫ de⁹ Nā ob mēbri virilis imoderatā magnitudinē ex helleſpōto primū eiect⁹: deide ꝓ deo habit⁹ eſt vñ Virgi. Helleſpōtiaci ſeruet tutela priapi. Loq̄tur aūt priapus dicēs p̄mū q̄s ſit ⁊ quō ſit poſitus cuſtos hortox i exquilijs vbi quondā plebeiox ſepulchra erāt: q̄ venefice freq̄ntare ſolebāt ⁊ nūc vbi habitari ceperūt ⁊ coli abiectꝫ veneficis magnox virox ē hitatio: deinde narrat quō veneficia ſua illic exercere ſolebāt. Ordo ē. Ego inq̄t p̄apus: eraꝫ olim trūc⁹ ficuln⁹. i. ex ficu arbore trūcata derelict⁹. exñs lignū inutile: cū. i. qñ faber. ſ. lignari⁹ ac ſtatuar⁹: incert⁹. i. dubi⁹ an ſup. faceret ex illo trūco ſcānū: ne ꝓ an priapū maluit eē deū. ſ. hortox: h̄ eſt me p̄apū: inde ex ea re q: maluit eē deū: vel ide ex eo tpe q̄ maluit eſſe deū: ego ſup. ſum de⁹ exñs maxia formido furū et auiū. Nā dex ſup. man⁹ armata. ſ. falce coercet fures. i. vetat ne accedāt: ⁊ pal⁹ ruber. i. mētula aut penis virilis rubēs ꝓpt ſalacitatē: porrect⁹. i. extēſus: ab inguine obſceno. i. a pudendis mēbris: coercet ſup. fures. hic pꝫ qđ i pricipio dixim⁹: ſatyricos ſatyros deos petulātes ⁊ laſciuos induxiſſe vt p eos obſcena ⁊ laſciua enūciēt: nā eo mō h̄ priapū inducit turpiſſima minātē videlꝫ ſtuprū maſculox ſi hortū igredianꝛ: qđ in p̄apea ſiue virgiliana ſeu poti⁹ ouidiana: obſceno certe carmie aptius facit dicēs pedicabere fur ſemel: ſꝫ idem ſi prēſus fueris bis: rumabo ⁊c. vbi etiā oñdit ſe falcē hr̄e i manu dicēs. Qđ ſim ligne⁹ vt vides priap⁹: ⁊ falx lignea ligne

Palus usq̃ penis prendā ſte tñ ⁊c. Illic aūt penē. i. caudā virilē vocat. quē h̄ palū. Eſt aūt pal⁹ ſcđe declinatōis ⁊ p̄oxi lōga ſtipes: ſic a gallis ad q̄s vites liganꝛ pali vocanꝛ. Sꝫ redeo ad ordinē. Eſt q̄

formido furū:quia dextra tenens falcē:⁊ membrū virile ſtuprū minitans arcent fures. Aſt.i.ſꝫ
arūdo fixa in vertice.i.ſummitate capitis mei:terret volucres importunas:⁊ vetat ſupple eas
conſidere.i.locū capere:dū ſidunt.i.deſcendūt ex aere.in nouis hortis.i.paulo ante illic coli ce
ptis.Conſeruꝰ.i.aliquis cū alio iā defuncto eiuſdē dñi ſeruꝰ:locabat.i. includebat in vili arca:
cadauera.conſerui.ſ.ſui:eiecta.ſ.cū contemptu cellis anguſtis.i.tugurijs ac domūculis ſeu hu
milibꝰ caſis miſeroꝝ:locabat inquā priꝰ.i. antea:portāda.i.vt portenꝭ:huc.i.ad hunc locū.Nā
hoc.i.quod hoc loco erat ſepulchrū:ſtabat.i.paratū erat cōe ſepulchrū:miſere plebi:videlꝫ pā
talabo ſcurre:⁊ nomentano nepoti.i.guloſo ⁊ luxurioſo qui patrimoniū ſuū abligurierat:ſicut
hodie cū perditis hoībus minamur defore in quo ſepeliantur:dicūt ſibi hoſpitale non defutu-
rū.Hic cippus.i.hic ſepulture locꝰ:dabat.i.concedebat miſeris ⁊ perditis ſepeliendis:in frō-
te.i.ab ea parte qua viā publicā contingit mille pedes:⁊ trecentos ſupple pedes in agrū.i. ab
ea parte qua in agrū vergit.dabat inquā ſic:ne.i.vt non:vt heredes non ſequerenꝭ.i.non ven
dicarent ſibi.monumentū.i.hoc ſepulchrū cōe.Videnꝭ tñ cōmentarij aliter intelligendū vel-
le:vt ſit ordo.Aliquis ſupple diues dabat.i.inſcribebat in ſepulchro:hic cippꝰ.i.hoc ſepulchrū
habeat ſupple vel teneat.mille pedes in fronte:⁊ trecētos in agrū.i.agrū verſus.itē dabat.i.
inſcribebat ne heredes ſequanꝭ hoc monumentuꝫ.Et ita:hec verba (Mille in fronte pedes
trecētos cippꝰ in agrū) erant ſcripta ab vna parte ſepulchri.ab alia aūt.H.M.H.N.S.i. he
redes monumentū hoc ne ſequanꝭ.⁊ ita vt in talibꝰ ſuperſcriptionibꝰ ſolet:ſubintelligiꝭ verbū
quod ꝯſtruaꝭ cū noīatiuo cippꝰ.videlꝫ habet aut tenet aut vendicat ſibi.Landinꝰ aūt vult no-
mentanū illic ſibi ſepulchrū ꝯſtruxiſſe:quod oīno non placet.Nā mens poete eſt notare illos
perditos hoīes qui oībꝰ ſuis conſumptis in cōi miſeroꝝ ſepultura ſepeliendi eſſent:nō qui ſi-
bi pompoſam extruxerint.Preterea ne irreligioſe mecenas atqꝫ alij qui exquilias habitabant
ſepulchra violaſſe putenꝭ:deſcribit magnitudinē eiꝰ.Sed pergenduꝫ eſt.Licet nūc habitare
in exquilijs.i.illo colle qui vnꝰ ex ſeptē muro romano incluſis eſt:ſalubribꝰ.i.ſalutē afferenti-
bus:eo ꝙ locꝰ iā mūdus a ſpurcicijs cadauerū a veneficis olim eiectoꝝ:atqꝫ licet ſpaciari.i.de
ambulare in aprico.i.ſoli expoſito ⁊ mūdo:aggere.i.accumulatione terrarū (ab aggerēdo eñi
dicitur)quo.i.in quo aggere.triſtes.i.lugubres aliud cadauer ſepulturi:ſpectabant.i.aſpicie-
bant:modo.i.paulo ante:agrū informē.i.fedatū:oſſibus albis.i. eiectis ⁊ a pluuia dealbatis
cū.i.quo tpe fures ⁊ fere ſuete.i.cōſuete (diuiſit aūt ſyllabā primā:⁊ fecit triſſyllabū:quō etiā
ſuauis reperiꝭ)vexare.i.infeſtare hūc locū:non ſunt mihi tantū.i.intātū cure atqꝫ labori:quā-
tū ſupple mihi cure ⁊ labori ſunt:ſupple venefice ⁊ incantatrices.que verſant.i. inuertunt ⁊ ꝑ
uertunt frequenter:carminibꝰ.i.per incantationes:atqꝫ venenis.i.per veneficia:animos hu-
manos . ego nullo modo poſſum perdere.i.funditꝰ deſtruere ⁊ extirpare:aut ꝓhibere ne ſcilꝫ
huc veniant:has.ſ.veneficas ſimul ac.i.mox vt luna vaga.i.mutabilis aut per zodiacū errās:
protulit os decorū.i.in quouis nouilunio:quin.i.quo minꝰ.i.vt non:tales ſupple mulieres] le-
gāt.i.colligāt oſſa.ſ.defunctoꝝ ad necromāticā.ſ.ꝓducere putata.⁊ herbas nocētes.i.faſcina-
torias ac venenoſas.Vidi egomet.hoc tragicū eē ſatis Acro admonuerit:niſi litterarū rerū-
qꝫ rudibꝰ hāc operā ſuſcepimꝰ.Sciat ergo tardiuſculꝰ:tragediā eſſe altiſonā ⁊ affectōis plenā:
plꝰ aūt mouēt que ſunt oculis ſubiecta fidelibꝰ vt dicit auctor noſter in poetica . Proinde q: ſe
vidiſſe dicit rē ſtuporis plenā:verſus tragice nimirū prolatꝰ eſt.Ordo eſt.Egomet(inquit pria
pus)vidi canidiā:veneficā illā ⁊ vnguentariā neapolitanā:vadere.i.incedere nudis pedibus
exiſtentē ſuccinctā pulla.i.nigra palla(vel ne videatur:vel potius quia necromanticis ⁊ omi-
bus rebus ad inferos ſpectantibus niger color accōmodatior putatur) palla aūt veſtis mulie-
bris maxime greca ⁊ vidi eā vlulantē cū ſagana maiore.i.prouectioris etatis:quia due erāt ſa
gane:niſi forte legēdū ſit cū ſaga.i.venefica maiore.i.peritiore ꝙ ipſa ſit:⁊ hoc capillo paſſo.i.
diſperſo.pallor fecerat vtraſqꝫ horrendas.i.terribiles aſpectu:ipe venefice ſupple ceperūt ſcal
pere.i.effodere terrā vnguibus:⁊ diuellere.i.dilacerare:mordicꝰ.i.per morſus ſeu mordendo:
agnā pullā.i.nigrā cruor ipſius agne:confuſus.i.ſimul ⁊ mixtim fuſus ſupple eſt in foſſam quā
vnguibꝰ fecerant.vt ipe elicerent.i.euocarēt inde.i.ex foſſis:aīas manes.i.ad ſepulchra manē
tes:daturas reſpōſa.Sanguine eñi credebanꝭ aīe gaudere:⁊ erat effigies.i.hoīs effictio:la-
nea.i.ex lana facta:⁊ erat altera.ſ.effigies maior cerea.i.ex cera facta.Lanea ſupple erat q.i.
ideo vt cōpeſceret.i.cōſtringeret:penis.i.ꝑ penas ⁊ cōpreſſionē:inferiorē.i.cereā inferiꝰ poſi
tā.cerea ſupple imago:ex cera facta.ſtabat ſuppliciter.i.humiliꝭ ⁊ quaſi ſubiecta:qꝫ ꝑ ⁊:vt.i.
quaſi ſupple ſtaret:iā peritura.i.affligenda:modis ſeruilibus.i.quibus ſerui ſolent.i.immani

ter ⁊ ſine clementia. Altera.ſ.veneficarū vocat hecaten.i.reginam infernalē ꝓſerpinā:altera.i.reliqua ſupple venefica.vocat.i.inuocat:ſeuā tiſiphonē:furiā illā infernalē. Tu videres.i.ꝗlibet qui tūc illic eſſet videre poſſet:ſerpentes ⁊ canes infernas.i.infernales:errare.i. vagari circa.ſ.ea loca:⁊ videres lunā rubentē.i.verecūdantē:latere poſt magna ſepulchra: ne foret teſtis.i.conſcia:his ſcȝ factis veneficarū: At.i.ſed:ſi (inquit priap⁹) ego mentior quid.i.aliqd.i.in aliquo:inquiner.i.permitto vt inquiner ac polluar:caput.i.habeā caput inquinatū: merdis albis.i.ſtercore ac oleto de more albo:coruoꝝ:atqꝫ iuli⁹ vir ille turpis ⁊ infamis:⁊ pedacia vir ille fragilis.i.(ſi noui ingeniū poete) impotens retinēde alui:⁊ voran⁹ fur.i.turpiſſimus ⁊ viliſſim⁹ ꝗſqꝫ veniat mictū atqꝫ cacatū i me. Quid.i.ad ꝗd ego mēorē.i.narrē ſinglā:ꝗ pacto.i.quō vmbre.i.aīe vocate ab iferis loqntes cū ſagana.alterna.i.alternati reſonarēt triſte.i.triſtiē ⁊ acutū.i.acute ⁊ ſtridole. Atqꝫ vt ſupple vel lege vtqꝫ.i.⁊ vt.i.qualiť:ipā abdiderit.i.occultauerit furtim.i.ſecrete:terris.i.in terris:barbā lupi (Nā vt plini⁹ ſcribit lupi roſtrū inueteratū veneficijs reſiſtere aiūt:⁊ ob id portis ꝑfigūt) cū dente colubre: varie.i.maculoſe.⁊ vt ſupple ignis largior.i.ſatis larg⁹:arſerit:imagine cerea.i.ex imagine ex cera facta. Ubi nota ꝙ maluit hypermetrū.i.verſum ſuperabūdantē in ſyllaba facere:ꝙ min⁹ latine dicere imagine cere. ſic ⁊ Uirgili⁹ in cōſimilib⁹ cōſimiles hypermetros fecit.cū in alijs apud eū ſyllaba abūdans ꝑ vocalē ſequentē cōſumať.in his aūt videť quedā implicata ſyneresis.ſed,plitior fio:⁊ vt.i. qualiter ego.ſ.priap⁹ horruerim.i.horrore pre timore ꝯcuſſus formidauerim:voces ⁊ fata duarū furiarū:exiſtens teſtis.i.cōſcius ei⁹ facti:non inultus.i.non ſine vindicta id tranſire paſſus. Nā ego fic⁹.i.exiſtens ſtatua ficulna:pepedi.i.bombū feci:nate diffiſſa.i. diſſoluta ⁊ diſploſa: tantū ſupple quantū veſica diſploſa.i.cōpreſſu manuū cū ſit venti plena:rupta ſonat.at.i.ſed. ille ſcȝ venefice:currere ſupple ceperūt:aut currere ꝓ currebant:in vrbē:cū id eſſet ſub menib⁹. ⁊ tu videres cū riſu ⁊ ioco magno.i.quilibet illic exiſtens videre poſſet:dentes.ſ.ſerpentinos quos ſecū attulerat:aut mortuoꝝ quos excuſſerat:aut ꝓprios cū vetula eſſet:excidere.i.intercidere:canidie venefice illi:⁊ videres:altū caliendrū.i.ornamētū capitis excidere ſagane.i.alteri venefice:⁊ videres cū riſu ⁊ ioco herbas atqꝫ vincula.i.licia quedā diuerſoꝝ coloꝝ (de quib⁹ in bucolicꝫ. Terna tibi hec ꝑmū triplici diuerſa colore Licia circūdo.) incātata.i.icātatōib⁹ affecta excidē lacertꝫ.i.ex brachijs ei⁹.

Lupi roſtrū.

Hypmetrum

ARGU. Hā.ſ. de epagameno i dic. Neſcio.q.m.n. verſus more ſatyricoꝝ nugas dixit:qꝛ ſatyrici ſolēt etiam ſeſe carpere. Occurrit.q.n.m.t. Cui⁹ nihil aliud nouerā niſi nomen. Arreptaqꝫ.m.q.a.d.r. Ordo ē.ꝗd rerū agis ait mihi dulciſſime. Ut nūc eſt.vt tꝑs ꝑmittit. Et.c.o.q. Te viuere ex ſnia tua.i. ſuauiť ago ſicut mō ⁊ tibi cupio bñ euenire. Cū.ſ.n.v.o.ꝑuenio illū dicēs. nūꝗd aliud vis nūꝗd tibi neceſſariū eſt. At ille n.n.i.d.ſ.i.volo vt ſcias nos.ꝗa docti ſum⁹.i.non ſum⁹ indigni: ꝗs ſcias. Hic.e.p. hac re qꝛ doct⁹ es.iō tibi honorē habeo. Cū ſudor.cū ex tedio ⁊ moleſtia illi⁹ flueret ſudor. O te bolane.c. cū ſudarē moleſtijs dicebā apd me facilē eē bolanū oxycholū.ꝗ poſſit eū verbis aſpioꝛib⁹ remouere.ꝗre.āt felicē ait oxycholū. qꝛ nō patiebať moleſtiā ꝗ ſolebat ꝑ iracūdia i faciē quēuis rephē-

Satyra nona.

Ibam forte via ſacra:ſicut meus eſt mos

i Neſcio quid meditās nugarū tot⁹ i illis

Accurrit quidā not⁹ mihi nomine tantū

Arreptaqꝫ manu quid agis dulciſſime:rerum?

Suauiter.vt nunc eſt inquā ⁊ cupio oīa que vis.

Cum aſſectaretur:num quid vis occupo.at ille

Noris nos inquit:docti ſumus.hic ego pluris

Hoc inquā mihi eris.miſere diſcedere querens

Ire modo ocius.interdum conſiſtere:in aurem

Dicere neſcio quid puero:cum ſudor ad imos

Manaret talos:o te bolane cerebri

Felicem aiebam tacitus:cum quidlibet ille

Garriret:vicos vrbem laudaret:vt illi

Nil reſpondebam:miſere cupis inquit abire

Iamdudum video:ſed nil agis:vſqꝫ tenebo:

Perſequar: hinc quo nunc iter eſt tibi?: nil opꝰ ē te
Circumagi: quendam volo viſere non tibi notuꝫ
Trāſtyberi: lōge cubat is prope ceſaris hortos
Nil habeo quid agā. ⁊ nō ſū piger vſqꝫ ſequar te.
Demitto auriculas vt inique mentis aſellus
Cum grauius dorſo ſubijt onus: incipit ille
Si bene me noui non viſcum pluris amicum
Non varium facies. nam quis me ſcribere pluris
Aut citius poſſit verſus? quis membra mouere
Mollius? inuideat: quod ⁊ hermogenes ego cāto
Interpellandi locus hic erat. eſt tibi mater?
Cognati? quis te ſaluo ē opus. haud mihi quiſq̄
Omnes compoſui: felices nunc ego reſto
Confice. namqꝫ inſtat fatum mihi triſte ſabella
Quod puero cecinit diuina mota anus vrna:
Hūc neqꝫ dira venena nec hoſticus auferet ēſis
Nec laterum dolor aut tuſſis nec tarda podagra:
Garrulus hunc quando conſumet cūqꝫ loquaces
Si ſapiat vitet ſimulatqꝫ adoleuerit etas.

dere ⁊ libere dicere qd ſentiret. Miſere. valde. vt Teren. in heautontumerumeno. Ea miſere amat Video. intelligo. Sed nil a. nō recedis a me. Vſqꝫ. t. toto die te tenebo. Nil. o. e. t. i. aio illi nō eſt opꝰ te huc atqꝫ illuc circūduci. Cubat. egrotat. Lāguet iacet. Nil habeo qd a. garrulus. Et nō ſum. pi. i. poſſum multum ambulare. Demitto. a. laſſi. n. aſini vel equi aures deponere ſoliti ſunt. Si. b. m. n. i. bñ fretꝰ ſum ꝯſciētia mea intelligo. qr magis mihi defers q̄ illi. Viſcꝰ. diſertus illiꝰ tpis hō. nonnulli poetā dicūt amicū hora. eſt aūt ſenſus Nō viſcū amicū pluris facies. hoc eſt qui tibi amicꝰ eſt potentiorē duces. Mire ſic garrulꝫ oſtēdit moleſtū. Quis. m. m. m. Cū geſtu. ſcꝫ ꝓnūciationis. idē. quis cū geſtu corporis pōt ꝓnūciare: quēadmodū ego ita ꝓnūcio vt hermogenes tigelliꝰ: de quo ſupra. io bacche. Interpellandi: reſpondēdi illi. Quis ſaluo. t. eſt. o. i. quibꝰ neceſſaria ſalus tua eſt. Haud. m. q. Garrulꝰ neminē habeo. Oēs. c. oēs in vrnis ſepeliui. Felices ſūt illi mortui: quia te caruerūt. Cōfice: interfice. Mota. a. v. i. ipa cōmota ex vrna dixit iminere mihi fatū ex garrulo: aut mota vrna ipſa anꝰ cecinit: qm̄ ſortes de vrna tollunt. Significat ſabinā nutricē ſe Hora. habuiſſe: q̄ vrna ſortes ducere erat ſolita. vñ dicit. qr eū aliqn̄ monuit ipa nutrix ſua cauere garrulos: qm̄ ab his eſſet interficiendꝰ: ⁊ id ſibi nūc ab faſtidioſo garrulo poſſe fieri putabat. Tarda. p. qr tardos facit: ⁊ ē hypallage. Qn̄. c. c. themeſis (eſt: qn̄cūqꝫ.

¶ Argumentū ſatyre none per Aſcenſiū.

Garrulus in nona Flaccū comitatur inepte. Ordo eſt. Garrulus. i. vir multorꝫ verborum ſeſe inaniter iactans comitatur inepte. i. importune Flaccum ſcilicet Horatium repugnantem. ASCEN.

Ibā forte via ſacra ⁊c. Garrulū quendā lepide taxans: docet ineptā loquacitatē oibꝰ fugiendā eſſe. Vtit aūt ſermone valde hūili: ita vt fere neſcias metrico ne an ſoluto. ſꝫ id nō ſine arte: vt nō inerti ꝯſtat: inertibꝰ aūt mōſtrari paucꝭ nō poſſet. Illud tm̄ dixero ſolere doctos: iuxta rerū qualitatē ⁊ ꝑſonarū cū qbꝰ loquant varietatē: ſtilū mutare: nā aliter ad litteratū virū ⁊ ſcribes ⁊ loqris: alit ad īpitū. qr ḡ cū īpito ſermonē facit: pedeſtri vtit ſtilo. Ordo ē. Ego ibā forte (nō q̄ fortuitū eēt qr iret: ſꝫ q̄ tūc iret. cū ille de q̄ locuturꝰ ē accurreret) ī ſacra via: q̄ ſcꝫ a porta triūphali ad capitoliū fiebat: ibā inqt meditās. i. cogitās neſcio qd nugarū. i. faciliū ꝟſiculorꝫ (vbi ꝑ modeſtiā ꝟſiculos ſuos extenuat) ſicut meꝰ ē mos: et tn̄ ēt totꝰ ī illis ſcꝫ nugꝭ. i. totꝰ occupatꝰ ī cōponēdis qbuſdā ꝟſibꝰ forte ſatyricꝭ: qdā hō notꝰ mihi tm̄. i. ſolūmō: noīe accurrit. ſ. ad me: qꝫ ꝓ ⁊ ipſe ſup. ait arrepta manu. i. poſtq̄ arripuit manū meā: o dulciſſime ſup. amice: qd rerū. i. qs res agis?: ego inquā. i. rn̄deo: dic poeta: ſuauit. i. ſatꝭ dulcit ſup. ago: vt. i. ſm qḋ nūc ē: ſcꝫ ſtatꝰ meꝰ: ⁊ cupio. i. volo ēt oīa q̄ tu vis. i. volo tibi cōplacē in oibꝰ (hoc aūt dicere ſolent volentes diſcedere) Sed cū. i. qn̄ ille improbꝰ ſcꝫ: aſſectaret. i. ꝯtinuo ſeqret me: ego occupo. i. priuſq̄ me alloquatur: alloquor ipſum dicens: num. i. nonne: vis quid. i. aliquid?

At id eſt ſed:ille ſcʒ accurrens:inquit:o horati noris.i.noueris ne nos: nos ſumus docti. ego (dicit poeta) inquā.i.dico:hic id eſt ad hoc dictū illius: tueris.i.reputaberis:mihi id eſt a me hoc id eſt propter hoc vel pro tanto:pluris.i.maiori pretio.i.pluris te propterea faciam ꝙ doctus es:⁊ ego cupiens:miſere id eſt vſqꝫ ad miſeram afflictionē animi:diſcedere ab illo:ire ſupple cepi:vel ire.i.ibam modo.i.aliquādo ocius:⁊ conſiſtere.i.conſiſtebam: interdum.i. aliquādo.⁊ dicere.i.dicebā puero.i.miniſtro meo neſcio qd in aurē.cum.i.qñ ſudor.ſ.ex oppſſione illius viri:manaret.i.diſtillaret mihi ad imos talos:ego tacit⁹: hoc eſt in aīo:aiebā o bolane ſup. dico te felicē cerebri.i.habentē felix cerebrū q cū ſis cerebroſus illi⁹ ineptias⁊ importunitatem ferre nō poſſes:ſʒ ſtatim exprobrares:cū.i.qñ ille garriret quidlibet.i.quālibet rē inutilē:⁊ cuʒ ſup.laudaret vicos ⁊ vrbē:vt.i.poſtꝙ ego nil reſpōdebā illi:ipſe inqt ego video.i.cognoſco iamdudū:tu cupis miſere.i.valde. abire.i.diſcedere a me:ſʒ tu nil agis.i.fruſtra laboras:ego tenebo ſup.te:vſqꝫ.ſ.ſp.⁊ ſup.pſequar.i.ad finē vſqꝫ ſequar te.quo ē tibi iter:hinc.i.ab hoc loco. Nil id eſt in nullo eſt opus.i.expediēs te circūagi.i.qrere diuerticula vt a me diſcedas. Reſpondet Hora. Ego volo viſere quēdā nō notū tibi:trans tyberi:is cubat.ſ.egrotās lōge.i. remote ab hoc loco ꝑpe hortos ceſaris. Garrul⁹ rñdet. Ego nil habeo qꝺ agā.⁊ ego nō ſum piger: ego ſequar te vſqꝫ.i.ſp:vel vſqꝫ ad eū locū. Ego inqt poeta:demitto.i.deorſum mitto auriculas:vt id ē quēadmodū aſell⁹ inique.i.nō ſatis fortis mētis.i.aī:cū.i.qñ ipe aſin⁹ ſubijt dorſo onus grau⁹ ꝙ ſup.poſſit ferre. Ille.ſ.garrul⁹ incipit ſup.dicere. Si ego bñ noui me:tu nō facias.i. reputabis:pluris.i.maioris valoris:viſcū illū diſertū hoiem:⁊ nō facies pluris varū amicū ꝙ ſup.me. Nā qs poſſit ſcribere ꝟſus pluris.i.plures:aut citi⁹:me.i.ꝙ ego.q.d.nemo:qs ſup.poſſit mouere mēbra ſua mollius.i.agili⁹:ego canto ſup.tā bñ ꝙ hermogenes.ſ.tigelli⁹ inuideat. Locus interpellādi.i.interrūpendi ſermonē ei⁹ erat hic.i.hoc loco:dicit ꝗ poeta. Eſt tibi mr̄.i. habes ne adhuc matrē. Cognati ſupple ſunt ne tibi:qs.i.qb⁹ opus eſt te ſaluo.i.tua ſalute. Rñdet garrulus:haud quiſꝙ.i.null⁹ ſup.eſt mihi:ego cōpoſui.i.ſil' poſui in ſedib⁹ ſuis:hoc ē in ſepulchro oēs Rñdet poeta:felices ſup.ſunt illi q̄s ſepeliuiſti:ego reſto ſup.cōponēd⁹ ⁊ interficiēd⁹ a te:ꝯfice id ē occide me garrulitate tua. Nāqꝫ triſte fatū: qꝺ anus.i.vetula:ſabella.i.ex ſabinis oriūda cecinit mihi:puero.i.cū eſſem puer:⁊ hoc vrna diuina.i.in q erāt diuinationū ſortes:mota.i.concuſſa:vt ſortes caſu educeret:inſtat mihi.i.iminet iā mihi ⁊ vrget me. Carmē aūt ipſi⁹ an⁹ erat qꝺ ſeqtur. Neqꝫ dira venena.i.infectōes venenoſe:auferēt ſup.hūc.ſ.puerū:nec enſis hoſtic⁹.i. hoſtil':auferet.i.tollet e vita hūc ſup.puerū:nec dolor laterū auferet hūc:aut tuſſis āt podagra.i egritudo pedū:tarda.i.tardos faciēs:ſup.nō auferet hūc:qñ.i.qñquidē:garrul⁹.i. vir linguoſus cōſumet.i.ꝯficiet hūc.ſ.puerū:qꝫ ꝑ ex:cū.i.qñ garrul⁹.ſ.ꝯſumet hūc:ipe vitet.i.vitauerit ſi ſapiat.i.ſapiēs ſit loquaces.i.mltū⁊ aſſidue loqntes:ſil' atqꝫ.i.mox cū etas ſup.ei⁹ adoleuerit.i.adulta fuerit:⁊ ſic nō opus eēt dicere themeſim factā:q: qñ ⁊ cūqꝫ nō vna:ſʒ tres dictiones eſſent.

Acro ¶ Uentum erat ⁊c. Ad veſte ſup.templū ſicut in pacis cōcordie:⁊ vbi ad diane veneris. Uadato iudicio q: vadatus eum fuerat vel q: euʒ vadio obligauerat participiū eſt ab eo qꝺ eſt vador vadaris:⁊ eſt verbū cōmune id ē voco te ⁊ vocor a te ad iudicium. Rñdere ergo ei a quo vocatus eſt ad iudiciū aut ei quē ipſe vocaſſet. Qꝺ.n.ſi.i.adeſto mihi. Et propero quo ſcis: oblitus ē Horatius ꝙ dixit ſibi viſenduʒ eſſe neſcio quē. Ego.v.c.d.e.ſciēs durū eſſe contēdere cū victore cepi ſequi eum deeſt ſciēs. Et mecenas.q.t.deeſt ait. Initium locutionis fuit et cepi interrogare. quō circa te mecenas eſt. Paucorū.h.⁊.m.h.ſ.i.qui ⁊ ſapiens ē

Uentum erat ad veſte quarta iam parte diei
Preterita ⁊ caſu nūc reſpondere vadato
Debebat:quod ni feciſſet perdere litem:
Si me amas inquit paulū hic ades:intereā ſi
Aut valeo ſtare aut noui ciuilia iura.
Et propero:quo ſis:dubius ſuʒ:quid faciā: inqt.
Te ne relinquā an rē.me ſodes:nō faciam ille.
Et precedere cepit.ego vt cōtendere durum eſt:
Cum victore ſequor.mecenas quō tecum:
Hic repetit.paucorū hoīm ⁊ mētis bene ſane
Nemo dexterius fortuna eſt vſus.haberes

Magnū adiutorē: poſſet: qui ferre ſecundas
Hunc hoīem velles ſi tradere. diſpeream ni
Sūmoſſes oēs: non iſto viuimus illic:
Quo tu rere modo. domus hac nec purior vlla ē:
Nec magis his aliena malis: nil mi officit vnq̄
Ditior hic: aut eſt quia doctior: eſt locus vni
Cuiq̨ ſuus: magnum narras: vix credibile. atqui
Sic habet: accendis quare cupiam magis illi
Proximus eſſe: velis tantū modo: que tua virtus
Expugnabis: ⁊ eſt qui vinci poſſit: eoq̨
Difficiles aditus primos habꝫ. haud mihi deero
Muneribus ſeruos corrumpam: non hodie: ſi
Excluſus fuero: deſiſtam: tempora queram.
Occurram in triuijs: deducam non ſine magno
Uita labore dedit mortalibus: hoc dum ait ecce
Fuſcus ariſtius occurrit mihi carus: ⁊ illum
Qui pulchre noſſet: conſiſtimus: vnde venis: ⁊
Quo tendis? rogat: ⁊ reſpondet: vellere cepi
Et prenſare manu lentiſſima brachia: nutans
Diſtorquens oculos vt me eriperet: male ſalſus
Ridens diſſimulare: meum iecur vrere bilis
Certe neſcio quid ſecreto velle loqui te
Aiebas mecum: memini bene: ſed meliore
Tempore dicam: hodie trigeſima ſabbata: vin tu
Curtis iudeis oppedere? nulla mihi inquam
Religio eſt: at mi ſum paulo infirmior: vnus
Multorū: ignoſces alias loquar. hūccine ſolem
Tam nigrum ſurrexe mihi. fugit improbꝰ: ac me
Sub cultro linquit: caſu venit obuius illi
Aduerſarius: ⁊ quo tu turpiſſime magna
Exclamat voce: ⁊ licet atteſtari: ego vero
Oppono auriculam: rapit in ius: clamor vtrinq̨.
Undiq̨ concurſus: ſic me ſeruauit apollo:

⁊ raro habet parem: qui multoꝝ amicitia nō gaudet. Dexterius: felicius. Haberes magnuꝫ ad. i. haberes apud mecenatē qui tueretur ꝑtes tuas: ſi me ei cōmendare velles. Hunc hoīem velles ſi tradere. dicticos ſeipm̄ tangit digito. Diſpereā. i. valde pereaꝫ ſi nō remouiſſes oīs ab amicitia mecenatis. Nō iſto. Reſpondet Hora. His. a. m. inſidijs: factiōibus. Nil. mi. o. v. i. quicūq̨ eſt ditior nō officit mihi in domo mecenatis. Uix credibile. vt nō ſit factio in tanta domo. Accendis hoc dicēdo multomagis me accēdis ad amicitiā eius. Velis. t. m. ſi volueris me cōmendare impetrare poſſis. hō tante virtutis. Que. t. v. i. ꝓ tua virtute: pro tuis viribus. Opus eſt inq̄t hoc ſolum vt velis ei amicus eſſe: et ei pro merito virtutū tuaruꝫ facile poteris ꝓmoueri. Et eſt qui vinci poſſit: hoc ē inq̄t mecenas cui ſi ſepe inſtes vincatur Perſius. Omne vafer vitium ridenti flaccus amico tangit. Et tūc iucūde ex alterius ꝑſona eū reprehēdit. Eoq̨. i. ea re. q: poſtea ſe faciliorem deiecit. Ec. f. a. o. Ariſtiꝰ Fuſcus grāmaticus doctiſſimus illius tp̄is amicus Horatij īducit illū qui ſupra venerat diſſimulare vt ipſe oſtidioſi hoīs moleſtia fatigaretur. Unde venis? ⁊ quo tēdis? epipheremos. Vellere. c. vellicare ⁊ eſt cata to auto Lentiſſima. flexibilia. vt q̄rtum lenta ſalix. Nutans. innuēs vt me eriperet. i. cepi nutare aliq̄d oculis nutantibus velle mōſtrare. Male ſal. male prudēs in perniciē meā aut male iocoſus ⁊ vrbanus irriſor. Meū. i. v. b. vehementer iraſcebar. Hodie. t. ſ. q̄ iudei neomenias dicunt: qm̄ ꝑ ſabbata iudei numeros appellāt lunares. Aliter. trigeſima: ſa. dicuntur quando calendis occurrit ſabbatum: item trigeſima ſab. dicuntur qm̄ veniunt calende in prima luna ꝑ ſabbata: qui dies maxime a iudeis obſeruantur: aut q: trigeſima

ſabbata religioſius colebantur. Vin.t.c.i.o.iudeos: contēnere. Oppedere cōtradicere quaſi cō
tra pedem opponere. Curtis: q2 pellicula imminuti ſunt: q2 moyſes rex iudeorū: cuius legib⁹ re
guntur: negligentia medici talis effectus: ꝛ ne ſolus eſſet nobilis oēs circuncidi voluit. Nulla
mi.i.r.eſt.i. facile hos contēno quoꝝ religione nō teneor. At mi.ſ.p.in.i. timidus vel ſuꝑſtitio-
ſus: ꝛ hac de cā colo oēs religiones: q2 nimiā religionem infirmitas facit ꝛ metus. Ignoſces
ordo. at mihi ignoſces. Hunccine.ſ.tā.n.i. diem tā moleſte ortum eē. Tam.n. tam ꝑniciosum: tā
triſtē ꝛ aduerſum cui contrariū eſt: hunc macrine diem numera meliore lapillo. Surrexe: ꝓ ſur
rexiſſe: vt Vir. Cum genere extinxē pro extinxiſſem. Sub.c.l.i. maxima moleſtia ſub illo garru
lo. Obuius: opiphetomenos. Aduerſarius creditor. Et.l.a. denūciātes litem atteſtatos habe-
bant quibus pñtibus cōueniebant ita vt aurē illis tertio vellerent. Sic ſeruius magiſter v: his
exponit: alij ſic exponūt: ꝙ Hora. interrogauerit ſi teſtis eſſe pateretur: ꝛ Hora. obtulerit aurē
vltro. Solebant eñi teſtiū aures tenere ꝛ ita dicere. Memēto ꝙ tu mihi in illa cā teſtis eris:
quid eſt atteſtari. aliter olim q̄ atteſtabantur auriculam contingebāt. ideoq̄ poeta ait libenter
auriculam obtuli. Tangens aūt auriculā his verbis loq̄batur: licet atteſtari ſi ille reſpondiſſet:
licet: ꝑ iniectionē manus aduerſariū ſuū in iudicium trahebat. Qđ ſi atteſtatus non eſſet ꝛ ma-
num iniecisset: iniurie reus ꝯſtitui poterat. Plau. in pſa. leno ad ſatyrionem paſitū nonne atte-
ſtaris ꝛ paraſitus. Tua ne ego cā carnifex cuiq̄ꝫ mortali libero aures atteraꝫ? Aliter: atteſtari
id eſt teſte vti qđ iudicij cā volo manū iniJcere. Nam hec erat conſuetudo: ſiq̄s vadato nō paru-
iſſet ei aduerſarius aliquē de pñtibus atteſtabat. i. tangebat eius aurem ꝛ dicebat: licet ne atte
ſtari: ſi reſpondiſſet ille licet: tūc iniJciebat vadatus manū in eū qui nō paruiſſet ꝛ dabat in iudi
cium: aliter ſi iniecisset manū iniuriarū poterat accuſari.

ASCEN. ¶ Ventū erat ꝛc. Perſequitur reliquā ꝑtem itineris ſui cū garrulo illo. Ordo aūt eſt. Ventū
eſt.ſ. a nobis: hoc eſt nos venimus ad veſte ſup. edem aut tēplū: ꝛ hoc q̄rta ꝑte diei iā preterita:
ꝛ debebat.ſ. ille garrulus: nūc.i. in illa hora caſu.i. a caſu: reſpōdere vadato.i. illi cui vadere con-
ſtituerat: qđ.i. quā rē: ni.i. niſi feciſſet: debebat ſup. perdere litē.i. rem ſuā ꝛ ius litigandi: ꝛ in-
quit.ſ. garrulus: ſi me amas: ades.i. auxilio ſis mihi: paulū.i. modicum: hic.i. hoc loco: aut ī hac
re ibi (aduerte ſyllabā me nō abſum ꝑ vocalē ſequētē: ſꝫ corripi: ſicut in illo virgiliano: vale: i n
quit iola) Reſpondet hora. Intereā.i. moriar ſi aut valeo ſtare: ad iudicium.ſ. aut ſi noui iura ci
uilia. Et id eſt inſuꝑ propero.i. feſtino: ſup. eo. quo ſcis.ſ. me properare: hoc eſt ad amicuꝫ trans
tyberim: ꝛ ita ſcribendū ē ſcis: ꝙuis textus fere habeāt ſis. ſup. mecū ꝓfecturus. Reſpondēs
garrulus: inquit ego ſum dubius quid faciā: ne pro an: ego relinquā te: an rem.i. litē meā. Re-
ſpondet horati⁹ blādiens ac dicēs. Sodes (qđ blādientis eſt. q.d. ſi audes amabo) me ſup. re-
linquas. Ille ſup. inquit nō faciā.i. nō relinquā te ſꝫ potius rē meā ꝛ cepit precedere: ego (inq̄t
poeta) ſequor cū victore.i. eo qui me vicit: vt.i. ſm qđ durū eſt ꝯtendere cū tā importuno hoīe
ſcꝫ hic.ſ. garrulus: repetit.i. iterū incipit dicere: quō mecenas tecū ſup. viuit: mecenas ſup. di-
cit poeta: ē paucoꝝ hominū: ꝛ mentis bene ſane: vt ſic in deſperationē induceret garrulum ne
ſperet poſſe ab eo recipi: aut vt ſic honeſte garrulitatē illi⁹ refrenaret: ꝛ hoc meli⁹ ꝙ vt dicātur
verba garruli: q̄ tñ id volet dicere. Ordo erit. quō mecenas exiſs paucoꝝ hoīm ꝛ mētis bñ ſane:
tecū ſup. viuit: nemo eſt vſus dexterius.i. felicius: fortuna.ſ. ꝓſpera: ſup. ꝙ tu: q̄ in talis viri fa-
milia viuis: tu o horati haberes magnū adiutorē q̄ poſſet ferre.i. gerere ꝛ ſuſtinere tecū: ſecun
das ꝑtes.ſ. in famulatu ꝛ obſequio: ſi velles tradere ſup. mecenati: hūc hoīem.i. me. hic ei ad ꝓ-
mam ꝑſonā ꝑtinet. Diſpereā ni.i. niſi: ſi tu me adiutorē haberes: tu ſummoſſes.i. ſummouiſſes
oēs e domo mecenatis: ꝛ ſol⁹ illic regnares: rñdet poeta nō viuim⁹ illic ꝛc. Sunt q̄ ſic ꝯſtruāt vt
dicat poeta. Diſpereā ni ſubmoſſes: hoc eſt expelleres oēs q̄ in domo ſum⁹: q2 nō poſſim⁹ te fer
re: nos nō viuim⁹ illic.i. in domo mecenatis eo mō quo tu rere.i. arbitraris: nec vlla dom⁹ ē pu
rior: hac.ſ. domo nr̄a: nec magis aliena.i. purior his malis.ſ. adulatiōib⁹ ꝛ garrulitatib⁹: q̄ in te
ſunt. Nil.i. nō aliq̄d: ditior nō officit.i. nō nocet mihi aliq̄d aut ī aliq̄: hic.ſ. in hac domo nr̄a: vn
ꝙ.i. quouis tꝑe: aut q2 q̄s doctior eſt ſup. alteri nō ideo officit hic cuiq̄ꝫ: ſuus.i. ꝓprius loc⁹ ē vni
cuiq̄ꝫ. Rñdet garrul⁹. Tu narras magnū.i. rē magnā: ꝛ vix credibile.i. rē vix credibilē: reſp: ho-
ra. Atqui.i. ſꝫ certe: ſic hꝫ ſup. res ſe.i. ita tñ eſt: vt dixi. Reſp. gar. Tu accēdis.i. ardēti⁹ inſtigas
me: q̄re ego cupiam etiā magis eſſe ꝓxim⁹ illi.i. mecenati: o horati velis tm̄modo.i. duntaxat
me iuuare vt recipiat a mecenate. tu (q̄ tua ē vꝫtus.i. ſm ꝙ in te ē vr⁹) expugnabis.i. īpetrabis
a mecenate qđ voles: ꝛ īpe ſup. mecenas: eſt ſup. talis.i. multū māſuet⁹ facilis ꝛ exorabilis: q̄ poſ
ſit vinci.i. exorari. Et ita in ꝑſona aliena taxat facilitatē mecenatꝭ: forte ridētis cū hec legeret.

vnde dictũ eſt.Omne vafer vitiũ ⁊c.Reſp.hora.Locqꝫ.i.et iõ q: ſcit ſe faciliter exorari ſolere:ipſe hꝫ primos aditus difficiles.i.nõ ꝑmittit ſe faciliter a quolibꝫ ſupplicaturo adire. Rñdet garr. haud.i.nõ deero mihi.i.nõ ero negligẽs i cã mea:ego corrũpã ſuos munerib⁹: ⁊ ego nõ deſiſtã ſi.i.tametſi ego fuero excluſus hodie:ego nõ q̃rã tpa.i.opportũitatẽ tpis:occurrã mecenati ſup.in triuijs.i.vijs publicis:deducã ſup.eũ domũ. Nõ ſine magno.alij text⁹ hñt. Nil vt ſit:vita nil dedit mortalib⁹ ſine magno labore:aut legẽdo nõ:ſic.vita nõ dedit mortalib⁹ ſup. q̃cꝙ ſine magno labore.Dũ inq̃t poeta:ille.ſ.garrul⁹ ait hoc:fuſc⁹ ariſtius grãmatic⁹ extrãs carus mihi:⁊ qui pulchre noſſet illũ.i.garrulũ:occurrit mihi:nos ↄſiſtim⁹.i.ſiſ'ſtam⁹ in occurſu.ſ.⁊ fuſc⁹ ſup. rogat.i.interrogat ſup.me:vñ venis ⁊ q̃ tẽdis:⁊ rñdet ſup.mihi idẽ iterrogãti.Ego cepi vellere.i.vellicare:⁊ ꝑ.i.preſſare.i.velle accipere manu ſup.mea.belliſſima brachia illi⁹:nutãſ.i.nutu illi ſignũ faciẽs ⁊ diſtorquẽs oculos.i.oblique cõniuens:vt eripet me:ab illo.ſ.garrulo: ſꝫ ſup. fuſcus.male.i.multũ ⁊ in malũ meũ ſalſus.i.facetus irriſor:diſſimulare.i.diſſimulabat.ſ.ſe non intelligere q̃d vellere:⁊ hoc ridẽs:bilis.i.cholera:hoc ẽ amara indignatio mouẽs mihi ſtomachũ:vrere.i.vrebat vel cepit ſup.vrere meũ iecur.Et dicebã ſup.ad fuſcũ:certe o fuſce tu aiebas te velle loqui mecũ neſcio q̃d:ſecreto.i.in ſecreto.Rñdet fuſc⁹.ego bñ memini ſup. hoc dixiſſe (ꝗuis nõ dixerit) ſꝫ ego dicã tibi tpe meliore.i.ↄueniẽtiore.Sabbata trigeſima:q̃.ſ.iudei maxime obſeruãt ſunt ſup.hodie.vin.i. vis ne[ti]o horati:oppedere.i.obtẽpare iudeis curtis.i.curtatis ꝑputijs hoc eſt circũciſis:Reſp.hora. Nulla religio ẽ mihi vnq̃: hoc vt epicure⁹ dixit: ſi generaliter accipiaꝛ. Aut intelligaꝛ ſpecialiter ſic. Nulla ſup.iudeoꝝ religio fuit mihi vnq̃. Reſpõdet fuſc⁹. At.i.ſꝫ religio.i.obſeruatio cerimoniarũ diuinarũ:eſt ſup.mi.i.mihi:ego ſuꝫ paulo.i.aliquãto infirmior extrãs vn⁹ multoꝝ.i.vt q̃les multi ſunt: vel in q̃ vnõ ſi moriar:multi:mihi immo oẽs cenſeãtur mori:⁊ q̃ deũ colere deũ vt mihi vitã ↄſeruet:ignoſces.i.veniã igiꝛ dabis mihi horati:ſi nũc ad feſta iudeoꝝ ꝑpero:ego loquar alias.i. [ali]o tpe tecũ.Exclamat hora.vt ille aufugerat:hũccine.i.hũc ne ſup.equũ:aut dijs placitũ eſt:ſolem ſurrexe ꝑ ſurrexiſſe mihi tam nigrũ.i.taꝫ infauſtũ:fuſcus ſup.improbus fugit ac' linq̃t me ſub cultro.i.ſub garrulitate huius hoĩs qua occidor:aduerſarius cui.ſ.dies erat conſtituta garrulo:venit:caſu.i.a caſu obuius illi ⁊ exclamat magna voce:o turpiſſime:quo tu ſup.fugis.⁊ ſup.iterrogat an lꝫ atteſtari.i.teſtimoniũ meũ ↄtra illũ capere:ego vero oppono auriculã.i.ꝓbeo eã vellicandã vt memor ſiã eius rei teſtis futurus ergo rapit eũ in ius:clamor ſup.fit vtrinqꝫ id eſt ab vtroqꝫ:concurſus ſupple populi fit vndiqꝫ id ab oĩ ꝑte:⁊ aplolo q̃ ſantor vatũ eſt:aut reuera q̃ in foro iudiciali ſtat (q̃ꝓpterea iuuenale dr. Sportula:deĩde forũ iuriſqꝫ ꝑitus apollo) ſuauit me ſic.i.q: ille ad apollinem.i. in ius tractus eſt.

Satyra Decima.

Empe incompoſito dixi pede currere
verſus
Lucilli:quis tã lucilli fautor inept⁹ eſt:
Ut non hoc fateatur? at idẽ ꝙ ſale multo
Urbem defricuit:charta laudatur eadem:
Nec tamẽ hoc tribuẽs: dederĩ quoqꝫ cetera:nõ ſic
Et laberi mimos vt pulchra poemata mirer.
Ergo non ſatis eſt riſu diducere rictum
Auditoris: ⁊ eſt quedã tamen hic quoqꝫ virtus
Eſt breuitate opus:vt currat ſententia: neu ſe
Impediat verbis laſſas onerantibus aures.
Et ſermone opus eſt modo triſti:ſepe iocoſo

n

Empe:aut confirmantis aut interrogantis. Nempe certe.Confiteor me dixiſſe: ꝙ aſperos et incompoſitos verſus fecit Lucilius. Reſpondet his a quibus culpatus fuerat:ꝙ Lucilij verſus damnaſſet in ſatyra. Eupolis atqꝫ Cratinus:⁊ dicit ſe non poetam increpaſſe:ſed verſus.. Inepte ſtulte. inepte fauem⁹ alicui q̃ñ apta vitia ei⁹ negam⁹. Ut nõ h' fateaꝛ: ꝙ aſꝑior ⁊ incõpoſit⁹ ẽ. At.i.q.ſ. Subiectio ẽ.i.ſꝫ in m̃tos ꝑncipes ciuitatis m̃ta venuſte ⁊ ioc ſe dixit in eodẽ ope ⁊ ꝑſeuerauit in metaphora. Sale defricuit. Nõ ſale.v. Uenuſte facete. Sale.m.iõ ait nũero ſingl'ari ꝙ dictur⁹ erat ꝑfricuit:vt quaſi vero ſale faceret. Nã ſales pluraliꝛ dicẽdi ſunt:cũ vrbanitas ſig̃tur.

Defendente vicem: modo rhetoris atq; poete:
Interdum vrbani parcentis viribus: atq;
Extenuantis eas conſulto: ridiculum acri
Fortius et melius magnas plerumq; ſecat res:
Illi ſcripta quibus comedia priſca viris eſt:
Hoc ſtabãt. hoc ſunt imitãdi: quos neq; pulcher
Hermogenes vnꝙ legit neq; ſimius iſte:
Nil preter caluum et doctus cantare catullum.
At magnum fecit: ꝙ verbis greca latinis
Miſcuit: o ſeri ſtudiorum: qui ne putetis
Difficile: et mirum rhodio quod pitholeonti
Contigit: at ſermo lingua concinnus vtraq;
Suauior: vt chio nota ſi commixta falerni eſt.
Cũ verſus facias: te ipſum percũctor: an et cũ
Dura tibi peragenda rei ſit cauſa petilli?
Scilicet oblitus patrieq; patriſq; latini:
Cum pedius cauſas exudet publicola: atq;
Coruinus patrijs: intermiſcere petita
Verba foris malis canuſini more bilinguis.
Atq; ego cu; grecos facerem natus mare citra
Verſiculos: vetuit me tali voce quirinus
Poſt mediam noctem viſus: cum ſomnia vera
In ſiluam non ligna feras inſanius: ac ſi
Magnas grecorum malis implere cateruas:

Vrbẽ defricuit nõ vrbẽ: ſ; principes vrbis mutiũ ⁊ lupos ⁊ ceteros. Charta lau. e. in eodẽ poemate. Nec tñ. h. t. i. ꝙuis concedo facetias ⁊ venuſtatẽ Lucilio tñ nõ ideo cõcedo ei oĩa que debet habere poeta. quia iocoſe ⁊ ſatis vrbane lacerauit vitioſos hoĩes. Non. ſ. ⁊. l. m. i. ſi dico lucilių ideo bonũ poetã eſſe ꝙ hab; facetias. idẽ mihi dicẽdũ eſt de laberio mimographo. nã ⁊ is habet facetias. Sed multis caret que poeta debet habere. nã ⁊ mimoꝝ ioca ſic laudo vt non cetera illis aſſignẽ: q̃ ꝑfecti ſunt opis. per hoc lucilij opꝰ mimis cõparat. Riſu diducere rictu; . apire os ⁊ riſum mouere. Rictꝰ incerti generis eſt. nã ⁊ hic rictꝰ dicit̃ ⁊ hoc rictũ menſura oris. Et eſt auditore; mouere ad riſum. Eſt b. o. ſi vis opus facere breuitate opꝰ eſt: vt cito ſñia finiatur. Sẽtentia illa que riſu mouet debet eſſe cita ⁊ manifeſta. Aliter ſenſus non ſolũ in eo eſt opꝰ vt pauca copioſe: ſed vt breuit̃ mľta dicantur. Sic ⁊ cato a Salu. laudatur ꝙ multa pauc; abſoluerit. Aliter ſñia. nõ debet eſſe ꝓlixior ne aures oneret auditoris ⁊ nõ intelligat̃. Et ſermone. o. ẽ. m. t. ſ. i. i. opꝰ eſt ſermone ⁊ qui modo iocos dicat modo defendente vicem oratoris. modo poete. modo vrbani parcentis viribꝰ ſuis nã cũ inducis loquentẽ ruſticũ nõ debes loqui pro ingenio tuo ſed pro ingenio ruſtici qui tantũ quantũ poete eſt. Interdũ. v. p. v. interdũ vrbani hoĩs ſermone opꝰ eſt: qui vt delicatꝰ videatur: minꝰ ſe oſtẽdit facere ꝙ poſſit. ſed nõ qui in dicẽdo viribꝰ parcat: ſed q̃ alijs vires minores demonſtret. Sepe vrbanꝰ ruſtico loquẽs cũ multo plura poſſit parcit viribꝰ in loquẽdo: ⁊ ꝯſulto. i. ſponte ⁊ diſpẽſatorie extenuat vires ſuas quaſi non copioſiꝰ cũ eo agere valeat. Ridiculũ. a. f. ⁊ me. Jocꝰ ſepe plꝰ mouet hoĩe; ꝙ res acris. plerũq; inq̃t venuſte ⁊ ridicule dicta plꝰ mordent ꝙ q̃ acrit̃ ⁊ turbulent̃ ꝓlata ſunt. Itẽ ſepe iocular e maledictũ grauiꝰ vulnerat ꝙ res aſpera. i. ſatyra. Illi. ſ. q. c. p. v. e. h. ſt. Id eſt antiqui comediographi iõ placuerũt q; tẽperabãt fabulas ſuas ioco ⁊ triſti: ⁊ hi mõ ꝑtes rethoris ſeq̃bant̃ :: õ poete. Eo ipo placebãt ꝙ ridicula eoꝝ magis morderent ꝙ ſi acria ꝓtuliſſent. Quos ne. p. h. hermogenes ⁊ demetriꝰ quẽ iſte ſimiũ appellat genere maſculino: ꝓpter deformitatẽ ⁊ breuẽ ſtaturã ambo obtrectatores fuerũt Horatij. Erant autẽ muſici modulatores. Simiꝰ. demetriũ quẽdã poetã ſignificat. q̃ fuit breuis ſtature. Hic preter caluũ ⁊ catullũ poetas alios nõ legerat ad nullã rẽ doctꝰ niſi catulli ⁊ calui ꝟſus cantare ⁊ imitari: q̃ dramatopeos erat: hoc ẽ amatorias cantiones ſcripſerat. O ſeri ſtudioꝝ opſilateis q̃ ſero ſtudijs vacare cepiſtis: ꝙ ſeri eſtis ad ſtudia. Caſtigat eos q̃ mirant̃ luciliũ ꝙ latinis greca miſ

cuerit. Qui ne. quaſi cur ne: aut vacat ne: vt q̄ pronomen ſit. i. putatis ne eū aliquid magnū feciſ-
ſe ꝙ ſcripſit ſicut pitboleon abiectus poeta: Nā d̄r pitboleon epigrāmata ridicule ſcripſiſſe: in
quibus greca verba mixta erant cū latinis. Aliter pitboleon rbodius hmōi fecit epigrāmata:
vt latinis greca coniungeret: adeo nō eſt difficile: ⁊ ideo nō dignū miraculo: ⁊ eñ infirmitatis
putatur nō latinis cōplecti q̄ latinis ſunt cepta. Concinnus. cōpoſitus ꝯiunctus. Ut chio nota
ſi cōmixta falerni eſt. Genera vini optimi chij ⁊ falerni. Chiū eñ dulce eſt: falernū auſterū: er-
go mixtum iocundū ſit vel ſubiecto eſt. i. ſed ſuauis ſit ſermo cōiunctus ex latino ⁊ greco: quē-
admodū ſi miſcueris falernū vinū cum chio. Sed cōpatio hec nō congruit. Nam vinuꝫ chium
mixtū cum falerno facit ſuauitatē: qꝛ chium dulce eſt. Auſterius falernū. greca vero cum lati-
nis mixta diſſimilitudine nature carent ſuauitate. Nota: ideo ꝙ aut vina notant̄ in legenis aut
conſules. Cū verſus facis te ip. a ſimili argumētū facit te inq̄t qui Luciliū defendis: ꝯſulo vtrū
tunc tm̄ latinis greca ꝯmiſces: cū verſus facias: an ⁊ qñ cām puriſſimā petilli de furto capitoli
no aduerſus pedium publicolaꝫ ſiue aduerſus Meſſalā coruinū peroꝛas. Ita aūt hi grecis ab-
hoꝛruerunt: vt meſſala primus funābuli nomen intulerit ⁊ poſt eū Teren. funābuli eodē acceſ-
ſit expectatio. Aliter. i. quō ſuauis eſt ſermo grecus cōiunctus latino: cū verſum facis: an etiam
cum reū defendis petiliū. Petiliū hunc dixit ſuper iꝰ coꝛonam rapuiſſe de capitolio: qui quāuis
abſolutus eſt: tm̄ duram cām habuit. Nam ab auguſto abſolutꝰ eſt petilij aūt genitiuus eſt. Pe-
dius publicola ⁊ meſſalla coruinus oꝛatoꝛes fuerūt q̄ obſeruauerūt ne grecis ſermonibus vte-
reutur. erant aūt fratres cauſidici optimi. Exudet: cū ſudoꝛe agat omni ſtudio. Omni inſtātia.
Latini intermiſcere. Canuſini moꝛe: aut qꝛ canuſiū oppidū conſtat ex grecis ⁊ latinis: quidam
iſtum Pitboleōtē canuſinū fuiſſe dicūt: aut pꝛo quocūqꝫ canuſino dixit. Aliter de pitboleonte
dicit: nam ⁊ iſte de canuſio fuit. dicit aūt bilinguē: qꝛ ⁊ greci ⁊ latini apud canuſiū habitāt: ⁊ vtū
tur vtroqꝫ ſermone. Canuſini cū ſint gētis latine. ⁊ a diomede: etiā grece. Atqꝫ. e. c. f. cū facere
vellem: vt cū canerem reges ⁊ pꝛelia. Natus in mediterranea regione ⁊ a grecia longe poſitus
Poſt mediā noctem. tūc eñ digeſtioꝛ animus vera ſomniat. i. qñ pituitis caremus. Unde ve-
tuit nō vetauit ꝙꝙ hoc etiā poſſumus dicere. In ſiluā nō. l. f. ac per hoc inter grecos auctoꝛes
qui plurimi ſunt latina velis miſceri.

¶ Argumentū decime ſatyꝛe per Aſcenſium. ASCEN.

Se purgans decima Lucilli carmina cenſet

¶ Oꝛdo eſt. Condependens cū ſuperioꝛi: ſic Flaccus ſup. purgans ſe: ab eo. ſ. ꝙ dixerat Lucil
lium fluere lutulentū: cenſet. i. acriter examinat carmina. lucilli pꝛo lucillij hoc eſt lucilliana.

Empe incōpoſito ⁊c. Ut ſe ꝯtra lucillij amatoꝛes defendat q̄ egre tulerūt ꝙ dixerat
n eū lutulentū fluere: oſñdit negligentiā eius: docens ꝑterea nullā inuidiā eſſe id in Lu
cillium fieri qd̄ ipſe in alios fecerat: tandēqꝫ ad ſe rediens concludit ſe in his ſcriptis
paucis. i. doctis: q̄ nimirū pauciſſimi ſunt: lectoꝛibꝰ ꝯtentū eſſe: ſatiſqꝫ ſibi foꝛe ſi bonis viris at
qꝫ iiſdem amicis ſuis placeat. Uidetur aūt principiū reſponſiuū eſſe ex indignatiōe. Quaſi her
mogenes aut quiſqꝫ aliꝰ aduerſarius hoꝛatij: et ideo (vt ſit) defenſoꝛ lucillij: dixerit ad hoꝛatiuꝫ
Tu ne Lucilliū audes carpere: ad qd̄ poeta. Nēpe incōpoſito ⁊c. hec eñ ꝑticula nēpe rñſioni aſ-
ſertiue cōgruit. Oꝛdo igit̄ eſt. Nēpe. i. certe ipſe ego dixi v̄ſus lucilli ꝓ lucillij: currere. i. fluere
pede incōpoſito. i. incōdito ⁊ lutulento: quis eſt tā inepte fautoꝛ lucilli. i. lucillij: vt nō fateatur
hoc idem. i. ipm̄ incōditos habere v̄ſus (Eſſet q̄dē inepte fautoꝛ eiꝰ: qꝛ ꝯtra veritatē. Sicut eñ
apud aulūgelliū legitur: nos debemꝰ amicos colere vſqꝫ ad deos: nā ita ꝙ deū nō offendamꝰ ob
amicos. Notūqꝫ eſt v̄bū. amicus plato: amicꝰ ſocrates: ſup. oīa aūt veritas) At. i. ſꝫ idē: ſ. lucil-
lius: laudat̄ eadē cartha. i. eadē pagina ſatyꝛe mee: ꝙ. i. qꝛ: defricuit. i. valde fricuit hoc eſt tara-
uit: multo ſale. i. vꝛbana rep̄henſione: vꝛbē. i. habitātes in vꝛbe hoc eſt romanos: nec tm̄ ego tri-
buens. i. attribuēs lucillio hoc. i. defricuiſſe vꝛbē: dederi. i. attribuerī: quoqꝫ. i. etiā cetera. i. ce-
teras ꝑtes q̄ ad decoꝛū ⁊ artē carminis ꝑtinēt. Ego nō miroꝛ ſic. i. ꝓpter facetias ⁊ lepoꝛes: mi
mos. i. v̄ſus mimicos. i. ad imitationē ꝑtinētes laberi id eſt laberij poete faceti: vt ſcilicet mi-
rer: poemata pulchꝛa. i. ſuū decoꝝ tā rerū ꝙ v̄boꝝ hūtia. Ergo deducere rictum riſu. i. excitare
riſum vſqꝫ ad rictū. i. defoꝛmē apturā oꝛis: auditoꝛis: nō ē ſatꝫ: ad hoc videlꝫ vt poema pulchꝛū
dicat̄: ⁊ tm̄ q̄dā virtꝰ. i. q̄dam ars: eſt qꝫ. i. etiā hic. i. in hac re: hoc eſt in excitatiōe riſus: ſꝫ nō ſa-
tis eſt: nam opus eſt breuitate: vt ſnīa currat. i. paucis v̄bis clare enunciet̄: neu. i. neue ſup. ip̄a
ſnīa impediat. i. implicet ſup. ſe: v̄bis onerātibꝰ. i. grauātibus aures. ſ. auditoꝝ laſſas. i. fatiga-
tas. Et opus eſt: ad hoc. ſ. vt poema ſit pulchꝛum: mō. i. aliqñ ſermone triſti. i. ſerioſo: ⁊ ſepe ioco

ſo.i.delectabili:τ opus eſt ſermone defendēte.i.ge rēte mō.i.aliqñ vicem rhetoris.i. obſeruāte
aliqñ artē rhetoricā:atqꝫ mō.i.aliqñ defendēte ſup.vicē poete.i.obſeruāte artē poeticā: multa
em̄ licent poete q̄ nō oratori τ defendēte interdū vicē hois ſup.vrbani.i.vrbane loquētis:parcē
tis viribus:atqꝫ ꝓ id eſt:extenuātis.i.iminuētis eas.i.vires ſuas:ↄſulto.i.ex cōſilio τ delibera
tione:q: ridiculū.i.ſermo riſum excitans:ſecat.i.diffinit(vñ ſunt ſecte phoꝝ) v el decidit ple-
rūqꝫ.i.frequenter res magnas:melius τ forti⁹.i.vrgenti⁹:acri ſup.ſermone.i.q̄ ſermo acer et
vehemēs ac ſerioſus:illi ſup.viri q̄bus.i.a q̄bus viris:comedia priſca.i.vetus eſt ſcripta: ſtabāt
id eſt ↄſtabāt vel placebāt:hoc.i.ꝓpter hmōi ſermonis obſeruationē τ ſunt imitādi:hoc.i.in h̄
quos ſcꝫ veteres comicos:neqꝫ hermogenes pulcher.i.bene comptus cantator.ſ.neqꝫ iſte.i.vi
lis:ſimius.i.imitator deformis.ſ.(demetri⁹ q̄ me rep̄hendit eo q̄ luciliū caſtigaueri)legit vn-
q̄:exiſtens ſcꝫ vterqꝫ eoꝝ:nil.i.nō aliq̄d:nō doctus aliquē poetā:preter cātare.i.molliter recita
re:caluū τ catullū.i.verſus amatorios calui τ catulli:qui poete amaſij erant:eorūqꝫ v̄ſus ad can
tum apti.¶At magnū fecit.Ponit obiecta aduerſarioꝝ:docetqꝫ ea q̄ indocti mirant̄ in lucil-
lio τ potiſſimū q̄ ſermonē grecū admiſcuit:nō eſſe laudāda.Ordo eſt.At id eſt ſꝫ:ſup.dicūt iſti
lucillius fecit magnū.i.rem magnā:q̄.i.q: miſcuit greca ſup.v̄ba:latinis verbis.Ad qd̄ reſpō
det poeta. O ſeri ſtudioꝝ.i.tardi in ſtudijs:qui nimis tarde ſtuduiſtis cū tam parū ſciatis: q̄ne
id eſt nōne putetis.i.putare debeatis.q.d.minime:difficile.i.rem difficilē factu:τ mirū.i. rem
admiratione dignā:id ſup.qd̄ ↄtigit.i.ſine labore euenit:pitholoenti rhodio.illi.ſ.triuiali poe-
te:qui cū eſſet natus in cōfinio vtriuſqꝫ lingue:carmina plebeia τ vulgaria ſcripſit confuſo ſer
mone:nō ex arte:ſed ex vitio:q: neutro ſic preditus erat:vt eo mero vteretur.Verū obijcit de-
fenſor lucillij.At.i.ſed:licet.ſ.forte nō ſit difficile oīno:tñ ſermo cōcinnus.i.ↄcinnat⁹ τ cōpoſi-
tus vtraqꝫ lingua.ſ.greca τ latina eſt ſuauior:q̄ ſi ex altera tm̄ cōſtaret:vt.i.quēadmodū:ſi no-
ta falerni vini ſup.i.vinū falernū nota dignū:vt ſcꝫ in vaſe notato reſeruādū cuſtodiat̄.cōmixta
id eſt ſimul mixtū:chio.i.cū vino chio:eſt ſup.ſuaui⁹ qd̄ ex vtroqꝫ reſultat q̄ alterū merū: q: fa-
lernum eſt paulo auſteri⁹ τ ardētius:τ chium dulcius τ ſegnius irritās palatum q̄ deceat:τ ita
auſteritas admixta dulcori:ſuauē facit cōmixtionē.Ad h̄ ex arte rhetorica q̄ vult vt q̄tiēs prō-
pte rñdere nō poſſis:aliud iterroges:rñdet poeta cū iterrogatōe dicēs.ego ꝑcūtor.i.iterrogo
teip̄m:q̄ hoc dicis:an cū facias v̄ſus:τ cū dura.i.difficilis τ ꝑiculoſa cā petilli.i.petillij capito
lini ſacrilegi de quo pri⁹ dictū eſt:rei.i.accuſati ſacrilegio:ſit ꝑagenda.i.in finali actione defē
denda tibi.ſ.an tu oblitus patrie τ latini patris.ſ.generis latinoꝝ:malis.i.magis velis: more
canuſini.i.habitatoris canuſij:biliguis.i.duarū linguarū in quarū ↄfinio morat̄:ſermone mix
to vtens: intermiſcere v̄ba petita foris.i.externa:q̄ ſup.vti patrio ſermone:cum tñ pedius pu
blicola atqꝫ coruinus meſſala(vterqꝫ vehemēs orator τ cauſidic⁹ ꝑitiſſimus)exudet.i.oīm ſtu
dio vſqꝫ ſudoris emiſſionē agat:patrijs.i.latinis ſup.v̄bis.q.d.ſi hoc malis:erres tota via:con
tra videlicet morē optimoꝝ viroꝝ agens:innuit aūt idē faciēdū eſſe in ſcribēdo qd̄ in agendo:
vñ ſubdit.Atqꝫ cū ego nat⁹ citra mare.i.in italia:facerē.i.facere conarer:verſiculos grecos:q̄-
rinus.i.romulus:viſus.i.apparens mihi poſt mediā noctē:cū.i.quo tpe: ſomnia. i. viſiones et
apparitiones ſup.ſunt vera(q: tunc purgatū eſt cerebrū ſupfluis vaporib⁹: ita vt q̄ tūc appa-
reant:a dijs miſſa credant̄)vetuit me tali voce:videlꝫ:o horati tu nō feras.i.portes:iſani⁹.i.cū
maiore inſania:ligna in ſiluam:ac.i. q̄ ſi malis.i.magis velis implere magnas cateruas greco
rū.i.eoꝝ qui grece ſcripſerūt:ꝑtermiſſis ſup.latinis qui tam pauci ſunt.

Acro

¶Turgidus alpi.iu.d.m. alpi
nus hic mēnonis bella d̄ſcripſit
τ q: male:iō ait iugulat:q̄ſi ma-
lis carminib⁹ ipꝫ mēnona necat
vel triuialiū quēdā poetā gallū
tāgit.Jugulat ḡ dixit aut nos au
diētes deſcriptionē rheni τ mē-
nonis aut ip̄m mēnona occidit
deſcribēdo.τ facit eū forte pene
ſordidū Lutulentū ita deſcribēs
Defingit.male format.i. deſcri-
bit.Luteū:nō q: luteū caput hꝫ
rhenus:ſꝫ q̄ luteum facit ip̄e de

Turgidus alpinus iugulat dum mēnona,dūqꝫ
Defingit rheni luteū caput:hec ego ludo:
Que neqꝫ in ede ſonent certantia iudice tarpa:
Nec redeant iterū atqꝫ iterū ſpectanda theatris.
Arguta meretrice potēs dauoqꝫ chremeta
Eludente ſenē comis garrire libellos:
Vnus viuoꝝ fundani.pollio regum

Facta canit pede ter percuſſo: forte epos acer
Ut nemo varius ducit: molle atq; facetum
Virgilio annuerant gaudentes rure camene
Hoc erat experto fruſtra varrone athacino:
Atq; quibuſdã alijs meli⁹ quod ſcribere poſſem:
Inuentore minor: neq; ego illi detrahere auſim
Herentem capiti multa cũ laude coronam.
At dixi fluere hunc lutulentũ ſepe ferentem
Plura quidẽ tollenda relinquendis. age queſo
Tu nichil in magno doctus deprendis homero?
Nil comis tragici mutat lucillius acci?
Non ridet verſus enni grauitate minores?
Cũ de ſe loquitur: nõ vt maiore repreñſis?
Quid vetat et noſmet lucilli ſcripta legẽtes
Querere: nũ illius, nũ rerum dura negarit
Verſiculos natura magis factos: et euntis
Mollius? at ſi quis pedib⁹ quid claudere ſenis
Hoc tantum contentus amet ſcripſiſſe ducentos
Ante cibum verſus: totidẽ cenatus: ethruſci
Quale fuit caſſi rapido feruentius amni
Ingenium: capſis quẽ fama eſt eſſe libriſq;
Ambuſtum proprijs: fuerit lucillius inquã
Comis et vrbanus: fuerit limatior idem
Quam rudis: et grecis intacti carminis auctor
Quãq; poetarũ ſeniorũ turba: ſed ille
Si foret hoc noſtrũ fato delapſus in euum.
Detereret ſibi multa. recideret omne: quod vltra
Perfectũ traheretur: et in verſu faciendo
Sepe caput ſcaberet: viuos et roderet vngues

ſcribendo male luteũ: & ad naturã fluminis rettulit: qm̃ ſp turbidũ eſt: & ad vitiũ poete. Ludo ãt: qm̃ verecũde poete v̾ſus ſuos ludos appellãt. Hec. e. l. q̃ nec in. e ſonẽt. in muſeo atheneo. i. ea ſcribo q̃ neq; recitent̃ i atheneo: neq; ſunt agẽda in theatro. Veteres magiſtri ludi i ſacris edib⁹ docebãt q̃rũ maxim⁹ tarpa erat Iudice q̃ ait eo q pueri v̾ſus ſonantes ſub eo iudice cẽnt: vel in ede muſarũ ait: q̃ ſolebãt poete venire: & dcã multꝫ audiẽtib⁹ recitare captãtes laudẽ ex v̾ſib⁹: & iõ tarpã iudicẽ voluit: vel q tarpa pbare ɔſueuiſſet: q̃ ad ſcenaꝫ eſſent: p h̃ illud ait: dcã mea alienũ iudiciũ expectãt: nec comedias ſcribo: q̃ ſepi⁹ ſpectate apd̾ populũ vileſcãt: ſꝫ mihi ſatiſfacio. Arguta: callida. Comis: ſuauis. Garrire: ſcribere: nugari: vt d̾ ſe ait ludo. Unus. u. f. inter oẽs viuos tu bñ ſcribis comediã: oſtendit illis tpibus optimũ comediographuꝫ fuiſſe fundanũ. Pollio regum: pollio tragediaꝫ ſcripſit trimetro: q: trimetri dicũtur tragediarũ. Ter percuſſo. i. trimetro iambico: qm̃ tres ceſuras habet. Forte epos. i. ipſe fortis: ipe pollio: & forti. i. magno impetu expreſſos v̾ſus. Epos p epodos epos aũt dictũ q vnũ verſuꝫ maiorem hꝫ: alterũ minoreꝫ. Ut nemo vari⁹ ducit molle atq; facetũ Varius delicatũ v̾ſum cõponit: id eſt nemo: vt varius dulcit̃ canit molle atq; facetũ. Annuerãt Virgi. rure camene: nã nihil ioculare in georgicis ſcribit. Virgilio ãnuerãt. g. r. c. i. Virg. ɔceſſerũt muſe georgica ſcribere. apparet illo tpe Virg. adhuc bucolica & georgica ſcripta habuiſſe. Hoc erat expto fru. ordo ex inferiorib⁹: h̃ erat qd̾ ego meli⁹ poſſeꝫ ſcriber̃. i. ſatyrã q varro athacinus. Et alij multi q̃ conati ſunt ſcribere. Neq; ego il. de. Rurſuꝫ lucilliũ ſibi p̃fert: q: ille inuentor fuit. At dixi. fl. h. dixi quidẽ lutulentũ fluere: ſꝫ habere multa laudanda. Nil comis. i. elegãs ipſe Luci. nõ vituperat quedã in accio: & deridet Enniũ: q̃ſi nõ habentẽ grauitatẽ: ſed ita vt eos ſeſe fateat̃ meliores eſſe. Cũ de ſe loq̃tur. i. qñ de ſe loquitur: non ſic dicit quaſi melior ſit illis poetis: quos ipſe reprehendit. Quid vetat: vt ego legam Luciliũ? querã vtrũ natura ſua negauit &

compoſitos verſus facere:an natura rerū:de quibus ſcripſit.aliter.quid prohibet querere vtrū ingenio an natura duriores fecerit verſus.:an operis neceſſitate.Euntis. Mire:quia pedibꝰ currunt eūtes dicūtur:quaſi leniter fluunt:qui non ſunt aſperi.At ſi quis pedibꝰ.Si quis inuenitur qui contentꝰ eſt qualeſcunqꝫ verſus facere:dūmodo plures faciat concedo politū eſſe Luciliū qui aſper fuit.Ethruſci.parmenſis quia de parma fuit.Rapido feruentiꝰ amni.Caſſiū malū poetā rapido amni cōparat:qui multos verſus in paruo momento ſcripſerat nulliꝰ vtilitatis ideo mortuꝰ poſtea cū libris cōbuſtus fuit.Limatior.politior ꝛ emēdatior:id eſt ꝙuis greca carmina luciliꝰ latinis primꝰ admiſcuerit:quod ſuperius reprehendit.Et grecis intacti carminis. Qui primꝰ ſatyrā grecis verſibꝰ hexametris:etiā grecoꝝ auctor huiꝰ tpis eſt.antea eñ ſoli comici mores ſuoꝝ carpebāt apud grecos.Si foret hoc noſtrū. Si hoc tpe natꝰ fuiſſet luciliꝰ multa ſibi detraheret multa adderet:vt aptaret ſe auribꝰ audientiū:qꝛ modo ſtudent homines verſuū lenitati.ꝑ hoc ait illū incurioſe ſcripſiſſe.Perſiꝰ.Nec pluteū cedit:nec demorſos ſapit vngues.

ASLEN. ¶ Turgidꝰ alpinꝰ ꝛc.Hic defendit ſe poeta ꝯtra culpantes ꝙ ſatyras ſcribit:dicēs ſe id facere:qꝛ ad eas ſcribēdas quodāmō natꝰ eſt:ſed vt ꝓpertiꝰ dicit.Nature ſequiꝰ ſemina ꝗſqꝫ ſue.qđ ꝓbat ꝑ varia ſtudia diuerſa ſcribentiū:ꝓbatqꝫ ſe non ad inanē gl̃iam aut oſtentatione id facere:cū ſcripta ſua nō referat in edē camenarū: neqꝫ ꝓpterea ꝙ lucilianos v̾ſus dānauerit ſe cōtinuo lucilio meliorē aſſeruiſſe:ſicut nec ſe luciliꝰ ennio cuiꝰ verſus rep̄hendit.cū etiā ipē lucilius ſi adhuc viuere multos ſuoꝝ verſuū corrigeret.Ordo eſt.Interea ſupple dū alpinus poeta malꝰ:turgidꝰ.i.inflatꝰ:iugulat.i.tā male mortē eiꝰ deſcribit:vt eū iugulare.i.eiꝰ memoriā delere videaꝰ.mēnona.i.filiū aurore(de quo Virg.in primo eneiđ.Nūc quibꝰ aurore veniſſet filius armis:venerat aūt ad troiā ab oriētali plaga)qꝫ ꝑ ꝛ:dū defingit.i.male fingit ꝛ quātū in ipō ē deſtruit:caput rheni luteū.i.qđ turbide deſcribēdo luteū reddit.hoc eſt dū occupatꝰ in rebꝰ nihil ad bonos mores facientibꝰ iiſqꝫ ab extremis mūdi ꝑtibꝰ petitis ꝑditū carmen ſcribit:ego ludo.i.faciliter ſcribo:hec.i.hmōi carmina ſatyrica:que neqꝫ ſonēt.ſ.dū recitenꝰ:in ede ſcꝫ camenarū ab auguſto apollini ꝛ muſis cōſecrata:certātia.i.ꝯtendētia cū alijs de palma:ꝛ hoc tarpa.ſ.metio hoie nō ſatis perito exiſtēte iudice.i.cenſore:nec redeāt iterū atqꝫ iterū ſpectanda theatris.q.d.ego nō ſentio me natū ad ſcribenda ea q̄ in theatris.i.ſpectaculis romanis riſuꝫ excitent ꝛ applauſum captent:ſua eñ cuiqꝫ eſt vena.vñ dicit.O fundani:tu vnus.i.ſolꝰ viuorū.es ſupple potens:ad carmen ſcribendum:meretrice arguta.i.callida ꝛ ſubtili:ꝛ dauo.i.ſeruo comico:eludente.i.decipiente:chremeta.i.herū ſuū qui chremes vocaꝰ.(vñ fit actūs chremeta:ſicut a noiatiuo darhes fit actūs darheta in ꝗnto eneiđ.)ꝛ tu vnꝰ viuoꝝ:es ſup.potēs.i.aptus ꝛ idoneꝰ garrire.i.affabilr̃ cōponere:libellos comis.i.comicos..i.inter oēs mortales fundaniꝰ p̄cipue ad comediā natus eſt.Pollio canit fa cta regū pede percuſſo ter.i.valde terſo ꝛ cōpoſito:optimāqꝫ ſymmetriā habēte.aut potiꝰ qꝛ tragediā ſcripſit:numero ſenario trimetro.Variꝰ poeta de quo in carminibꝰ Scriberis vario fortis ꝛ hoſtiū victor:acer.i.vehementi ſpiritu p̄ditus:ducit.i.apte cōponit ꝛ quaſi dux agit.forte epos.i.carmen ſic appellatū:ita ſup.ducit vt nemo:qꝛ nemo eiꝰ ſimilis eſt.Camene.i.muſe carminū inuentrices:gaudētes rure.i.georgica:hoc ē res ruſticas curantes:annuerant.i.fauorabilr̃ priꝰ ꝙ ſcriberet cōceſſerant virgilio:carmen ſupple molle.i.lene ꝛ facetū.i.facete compoſitū(Ex his argumētari licet:virgiliū nondū ſcripſiſſe eneida:qꝛ eiꝰ opis mentionē nō negligiſſet tā amicꝰ poeta)Hoc.i.hec res ſcꝫ opꝰ ſatyricū quod ſcribo:erat qđ ego poſſem ſcribere meliꝰ varrone athacino:experto.i.qui experientiaꝫ ac periculū ingenij ſui in eo fecit:fruſtra.i.invanū:qꝛ nō potuit feliciter ſcribere:ꝛ qđ poſſem ſcribere meliꝰ quibuſdā alijs etiā fruſtra expertis.exiſtens minor.i.inferior inuentore ſcꝫ lucilio:neqꝫ ego auſim detrahere illi ſcꝫ lucilio coronā ſcꝫ laureā:herentē.i.adherenteꝫ:capiti eiꝰ cum multa laude:aut quā viuꝰ obtinuit aut que imagini eiꝰ in ede camenarū adheret:vnde eſt illud ꝑſianū Quoꝝ imagines lambūt hedere ſequaces.At.i.ſed:ego dixi.hūc.ſ.luciliū fluere lutulētū.i.turbidū:luti plenū:ferentē.i.afferentē more rapidi fluminis ſepe:plura tollenda.i.auferēda ꝛ abijcienda:relinquendis.i.ꝙ q̄ eſſent relinquenda(Ex hoc pꝫ illud qđ priꝰ dixit:erat qđ tollere poſſis:exponendū eſſe vt nos illic expoſuimꝰ)Age queſo.i.quero te:vel dic queſo:tu q̄ doctꝰ es:nihil.i.nō aliquid:an ſupple nō deprendis.i.dep̄hendis aliquid in magno homero:ſupple corrigendū:q.d.ſi id nō facis doctꝰ nō es:qꝛ qñqꝫ bonꝰ dormitat homerꝰ.Nil.i.nō aliꝗd an ſupple luciliꝰ comis.i.quē tu comem dicis nō mutat aliꝗd:acci.i.accij tragici:q.d.imo.Nō.i.nōne ipē luciliꝰ ridet.i.irridet verſus enni.i.ennij poete:minores grauitate.i.nō habētes grauitatē ſuam:cū.i.qñ ipē loquiꝰ de ſe:nō vt ſupple de maiore.i.excellētiore repreſſis.i.accio ꝛ ennio:q.d.ma

xime. Et ſi luciliꝰ hoc fecit: Quid vetat ⁊. i. etiā nos legentes vſus lucilli. i. lucillij: qrere. i. diſq-rere: nū. i. an nō: natura. i. ingeniū illiꝰ. ſ. lucillij: ⁊ nū. i. nōne: natura rerū dura. i. difficilis ad ex-primendū verſibꝰ: negarit. i. negauerit illi verſiculos: magꝭ fictos. i. artificioſiꝰ cōpoſitos: ⁊ eū-tes. i. incedentes molliꝰ. i. pedibꝰ aliquantulū molliter cōpoſitis. q. d. nihil vetat. At. i. ſed. ſi qs ꝯtentꝰ claudere quid. i. aliquid ſiue decens ſiue indecens: ſenis pedibꝰ. i. hexametro: ⁊ cōtentꝰ tm̄. i. ſolūmodo: hoc. i. hac re: amet ſcripſiſſe ducētos vſus ante cibū. i. ieiunꝰ: ⁊ totidē. i. alteros ducentos: cenatꝰ. i. poſt cenā: quale. i. cuiuſmodi: fuit ingeniū: caſſi. i. caſſij: hetruſci exiſtens feruentius. i. torrentiꝰ ⁊ rapidius amni rapido. i. rapide fluente: quē. ſ. caſſiū: fama eſt eſſe ambuſtū in ſupple. ꝓprijs capſis ⁊ libris: ſi quis inquā hoc amet: ipe luciliꝰ fuerit comis ⁊ vrbanꝰ: ⁊ idem ſcꝫ luciliꝰ: fuerit limatior. i. magis limatꝰ. i. limata ſcribēs (Limata aūt ſunt: quoꝝ ſuperflua ſūt lima qdā ⁊ ſcobina abraſa) fuerit ꝙ limatior. i. magꝭ dicēdꝰ limatꝰ auctor: ꝙ̄ rudis auctor carmis intacti grecis: ſcꝫ ſatyrici: cuiꝰ ipe auctor ⁊ inuētor fuit: ⁊ fuerit limatior ꝙ̄ turba poetarū ſeniorū. i. qui ante ſatyrici carmis inuentionē fuerūt vt enniꝰ: pacuuiꝰ: acciꝰ. Sed ille ſcꝫ luciliꝰ ſi foret delapſus fato. ſ. ita violente ⁊ reuoluente vices rerū: in hoc noſtrū euū. i. ſi rediret in vitā: detereret. i. ablimaret: ſibi. a ſuis ſcriptꝭ multa: ⁊ recideret. i. amputaret oē qđ traheret̃ vltra ꝑfectū. videt̃ tractū a ſirmate. i. caudata veſte q̄ trahebat̃: ⁊ ipe ſcaberet ſepe caput. i. diligētior eēt ⁊ attētior in vſu faciēdo. i. dū vſus faceret: ita ꝙ raptꝰ ſepe preter induſtriā ſcaberet caput: ⁊ indignatus ꝙ verba inuētis nō reſpōdeāt: roderet vngues viuos ita ꝙ ſeſe morderet: nec ſentiret priuſꝙ̄ ad viuū vētū eēt. Si qs hoc ſciēs fecerit iſanꝰ eēt: ſꝫ nō q̄ ſpecie poete inſanire dicūtur.

Sepe ſtilum vertas: iterū que digna legi ſint
Scripturus: neqꝫ te vt miretur turba: labores
Contentus paucis lectoribus: an tua demens
Vilibus in ludis dictari carmina malis?
Nō ego: nā ſatis ē equitē mi hi plaudere: vt audax
Contemptis alijs exploſa arbuſcula dixit.
Men moueat cimex pantilius: aut cruciet ꝙ
Vellicet abſentem demetrius: aut ꝙ ineptus
Fannius hermogenis ledat conuiua tigelli?
Plotius ⁊ varius mecenas virgiliuſqꝫ.
Valgius ⁊ probet hec octauius optimus: vtqꝫ
Fuſcus. ⁊ hec vtinam viſcorum laudet vterqꝫ.
Ambitione relegata te dicere poſſum
Pollio: te meſſala tuo cum fratre: ſimulqꝫ
Vos bibuli ⁊ ſerui ſimul his te candide furni.
Complures alios doctos ego quos ⁊ amicos
Prudens pretereo: quibus hec ſunt qualiacunqꝫ
Arridere velim. doliturus ſi placeant ſpe
Deterius noſtra. demetri teqꝫ tigelli.
Diſcipularum inter iubeo plorare cathedras:
I puer atqꝫ meo citus hec ſubſcribe libello.

¶ Cōtētꝰ paucꝭ lectoribꝰ ⁊ No-li laborare vt placeas multis: ſꝫ paucis ⁊ doctis eſto ꝯtētꝰ quaſi melioribꝰ: vt etiā librarij dictēt carmīa tua. Vt audax ꝯtēptꝭ. a. ex. arbu. di. arbuſcula quedā mima fuit. que cū ſibilo vulgi eijceret̃ e theatro. placeret aūt paucis equitibꝰ: dixit his prudētibꝰ ꝙ̄uis paucis videant̃ eſſe aſtutiores. aliter. arbuſcula quedā mima fuit: que placebat bonis potius ꝙ̄ plurimis. hec aliqn̄ exploſa a populo dixit. hoc equitū romanoꝝ plauſu expulſa ſum. cōſolabatur aūt ſe his verbis que leguntur. Et hec vtinā viſcorū laudet vterqꝫ. Viſci duo fratres fuerūt: pater eorū virbiꝰ viſcus: ꝙ̄uis ⁊ diuitijs ⁊ amicitia auguſti clarꝰ eſſet: in equeſtri tñ ordine ꝑdurauit: cū filios ſuos ſenatores feciſſet. Te dicere poſſū. dicere poſſum: ꝙ iā tibi ſtudeo placere: id ē ſine aſſentatiōe hoc dico volo vt placeāt tibi mea carmīa o pollio: ac ſi diceret: ab his me volo magis ꝓbari ꝙ̄ a ſuꝑiorībꝰ. Prudēs pretereo. oēs enumerari nō poſſunt ne enumeratio multoꝝ ſit faſtidioſa. Demetri teqꝫ. t. hi modulatores fuer̃t ⁊ docuerunt puellas ingenuas per modos: quia hoc tēpore maximū earū ſtudiū fuit affectandi

ALRO.

lyricā diſciplinā.vult videri Horati⁹ ex tpe veniſſe in mentē ſibi hos verſus dicēdo. I puer. Videtur hoc carmen ſcedion eſſe.i.ad tempus inuentū:non aliqua ordinatione compoſitum: dicēdo. I puer: ⁊ reliqua.

ASCEN.

¶ Sepe ſtilum vertas ⁊c. Quia lucilium carmina ſua caſtigaturum dixerat ſi ad nos rediret: ideo docet quam diligentiā carminibus noſtris adhibere debeamus:atqꝫ contenti eſſe paucis lectoribus vtpote doctis. Iuxta quod enumerat poeta aliquot viros bonos ⁊ apprime doctos: quibus ſcripta ſua placere deſideret:paruifacturus quid hermogenes aut demetrius ceteriqꝫ id genus futiles ⁊ ignari viri de eis cenſeant. Videtur autē alludere ſtatim in principio ad vocabulum.videtur enim verſus a vertendo dici. Neqꝫ leges vertat:quia non amplius de lucilio loquitur. Ordo autem eſt. Tu ſcripturus.i.quicunqꝫ ſcribere voles:ſupple carmina que ſint digna legi iterum.i.ſecundario.vertas.i.cōmutes ſepe ſtilum (vnde eſt vulgatus verſiculus. Sepe ſtilum vertat qui verſum condere curat) neqꝫ labores.i.⁊ non adhibeas operam (Eſt enim verbum labores) vt turba.i.turbati ingenū pepellus:miretur te:exiſtens cōtent⁹ paucis (vtpote doctis qui pauci ſunt) lectoribus. An o demens tu malis.i.magis velis tua carmina dictari id eſt pueris vt dictata exhiberi.in ludis.i.in ſcholis (vnde eſt ludi magiſter) vilibus.quo viles ⁊ indocti conueniunt: Non ego.i.ego non malim placere multis indoctis ꝙ paucis doctis Nam ſatis eſt mihi equitem applaudere.i.egregios viros alijs ſupple viris contemptis.i.vilipenſis.vt.i.quemadmodum arbuſcula mima illa.i.fabularum repreſentatrix cum geſtu ⁊ imitatiōe.audax.i.magni animi.dixit exploſa.i.poſtꝙ eſſet exploſa a populo cui nō placebat. Plaudere eſt manuū eleuatione cum exclamatione in ſignum admirationis ⁊ leticie aliquem laudare. Explodere econtrario cum ſibilo ⁊ palmarum concuſſione aliquē eijcere ab eo loco vbi agere inceperat.quando ergo arbuſcula a populo exploderetur forte ꝙ verecundius nec ſatis ſcurriliter ageret: reſpondit audacter ſe paruifacere ꝙ a vulgo exigeretur dūmodo equitibus qui in quattuordecim primis gradibus ſederent placeret. Men.i.mene moueat ſupple ad iraꝫ aut ad aliter ſcribendum: Pantillius cimex.i.fetidus vt cimex:aut demetrius quem prius ſimiū dixit.cruciet ſupple me.i.afficiat animi cruciatu.ꝙ.i.quia vellicet.i.laceſſat ſupple me abſentem: aut ꝙ fannius ineptus ſcꝫ poeta.cōuiua tigelli pro tigellij hermogenis:muſici aut cantoris ſupra notati:ledat me abſentem: quaſi dicat.minime.quia parui animi eſt a talibus hominibus cōmoueri. Vtinā ploti⁹: vir ille bon⁹ ⁊ doct⁹ probet.i.approbet:hec ſcꝫ mea ſcripta.⁊ varius poeta ille bonus:⁊ mecenas:poetarum preſidium: qꝫ pro ⁊. Virgilius poetarum doctiſſim⁹: ⁊ valgius vir item bonus ⁊ doctus:⁊ vtinam octauius optimus (quem inepti octauianum vocant) ⁊ fuſcus vir doctiſſimus:⁊ vterqꝫ viſcorum:ambo vtiqꝫ predocti viri:laudet hec ſcꝫ que ſcribo. ego poſſum dicere.i.laudare vtpote cuius approbationem exoptem:te o pollio:ambitione.i.cupiditate nimia laudis:relegata.i.reiecta.⁊ te o meſſala cum tuo fratre.ſimulqꝫ ſupple dicere poſſum vos o bibuli.⁊ ſupple te o ſerui.⁊ te o candide furui.qꝫ pro ⁊ ego poſſem dicere complures alios doctos ⁊ amicos quos ego pretereo prudens.i.ſciens ne prolixior ſim:quibus ſupple amicis ⁊ viris bonis ac doctis ego velim hec ſcꝫ ſcripta mea qualiacunqꝫ ſint arridere.videtur mihi eſſe hypallage vt ſit dictum pro eo quod eſſet.quos ego velim arridere: his qualiacunqꝫ ſint ſi tamen acceperimus arridere ſimpliciter pro placere.ſicut accipiendum videtur ex eo quod ſequitur doliturus ſi placeāt ſpe ⁊c. Nulla eſt figura.quibus ergo velim hec noſtra ſcripta qualiacunqꝫ ſunt arridere.i.placere.ſicut qui nobis arrident complacere ſtudent:velim inquam arridere.i.placere.doliturus.ſi placeant deterius.i.minus plene.noſtra ſpe.i.ꝙ ſperamus. o demetri ⁊ o tigelli.ego iubeo.i.volo te plorare.i.voce quadaꝫ feminina ⁊ fracta:ſicut hodie quoqꝫ itali cantant: cantare inter cathedras diſcipularum.i.puellarum ac mimarum quas cantum docebant. Hoc autem vltro ſe obtuliſſe poete non attendenti videtur:dum ſermonem clauſerat. vnde dicit.o puer i.i.vade.citus.i.celer atqꝫ ſubſcribe.hec meo libello.i.adde alijs ſcriptis meis. Aduerte iterum grammatice ſi legatur cito vt multi textus habent vocalem in dictione cito non abſumi:vel quia aſpiratio vim littere habꝫ:ſicut primo eneidos. Poſt habita coluiſſe ſamo: hic illius arma.aut quia ſatis putauit corripuiſſe:ſicut ibi: Si me amas ⁊c.

Plaudo explodo.

¶ Finis commentariorum in primum librum Sermonum Horatij.

¶Acronis in Quinti Horatij Flacci Sermonum ſecundum librum commentaria. ACRO.

ſ Unt quibus in ſatyra ⁊c. Alij nullius momenti ⁊ nimis acrem dicunt ſatyram meam alij dicunt ſine neruis eſſe quod ſcripſi: ſine viribus ingenij. Egloga hec omnia habet ſi ad iouem hymni: ſi ad Apollinem: aut ad Dyanam: aut Latonam peanas. ſi ad liberum. aut ſemelen dithyrambi. ſi ad ceteros deos proſadia: ſi ad hoīes laudes aut vituperatiōes Ultra legē tendē opꝰ. i. vltra ꝙ opꝰ ē ⁊ ꝙ hȝ rō ipꝰ vocabuli ⁊ mire legēq: iuriſpito loqbat. Preſcribe. i. conſtitue quaſi ex lege. Quid faciam. quia quidaȝ me reprehendunt. Ter vncti tranſnāto tyberim. Senſus hic eſt. qui dormire nō poſſunt faciliter: tyberim tranſnatēt: ⁊ fatigati multis ſe potionibus impleant quo facilius his ſomnꝰ accedat. Sub noctē pro per noctem ſero accedente nocte. i. adueſperaſcente. Aude Ce. inuicti res dicere. qͣſi difficile ſit: ⁊ quaſi vix poſſit impleri. Fracta pereuntes cuſpide gallos. quia fractis romanoruȝ telis perempti ſunt. Attamen ⁊ iuſtum poteras. i. ſi res bellicas eius non poteras deſcribere: attamen iuſticiam ⁊ fortitudinem animi eiꝰ laudare poteras. Sicut Scipiōis a Lucilio vita laudata eſt. Scipiadem qui Hannibalem reuocatum ex italia vicit: ⁊ africanus dictus. i. ſcribe de eius fortitudine atqȝ iuſticia. Cū res ipſa feret. cum fuerit opportunitas ⁊ tempus. non ſibi deeſt is qui facit: ⁊ quod ſibi opus eſt: ⁊ quod oportet. Niſi dextro tempore. inuenta opportunitate. ordo. non ibunt niſi dextro tempore. id ē opportuno. flacci verba. Cui male ſi palpere: recalcitrat. Senſus. ſi quis ficta adulatōne aggrediatur Ceſareȝ: repugnat ⁊ reſpuit: nec decipit ſe tutus vndiqȝ: quod ne blandiens quideȝ capiatur. id eſt non audienter dicit auguſto: qui in falſas blanditias admittat: ⁊ ſit eruditus aſſentari. Quia valde tutus eſt ceſar in omnibus: ideo nō delectatur laudibus: id eſt nō poteſt deludi. Et hic palpere quaſi a verbo deponenti dixit: cum ſit actiuum. Quam triſti ledere verſu pantolabū ſcurraȝ. ꝙ ſatyrā velle deſcribere ſatyrico carmine. Cū ſibi qſqȝ timet ꝙꝙ. Quāuis nihil de eo dicͣs: tū metuit te qͣſi ſatyricū ⁊ odit quaſi maledicū.

Quinti Horatij Flacci ſermonum Liber ſecundus.

ſ Unt quibus in ſatyra videar nimis acer et vltra
Legem tendere opꝰ: ſine neruis altera quicquid
Compoſui pars eſſe putat. ſimileſqȝ meorū
Mille die verſus deduci poſſe: trebati
Quid faciā preſcribe. quieſcas. ne faciā inquis
Omnino verſus? animo pereā male: ſi non
Optimū erat. verū nequeo dormire. ter vncti
Tranſnanto tyberim: ſomno quibꝰ eſt opus alto
Irriguūqȝ mero ſub noctē corpus habento
Aut ſi tantus amor ſcribendi te rapit: aude
Ceſaris inuicti res dicere: multa laborum
Premia laturus. cupidum pater optime vires
Deficiūt. neqȝ enim quiuis horrentia pilis
Agmina nec fracta pereuntes cuſpide gallos
Aut labentis equo deſcribat vulnera parthi.
Attamen et iuſtum poteras et ſcribere fortem
Scipiadam vt ſapiēs lucilius. haud mihi deero
Cum res ipſa feret. niſi dextro tempore flacci
Verba per attentam non ibunt ceſaris aurem:
Cui male ſi palpere: recalcitrat vndiqȝ tutus.
Quanto rectius hoc: ꝙ triſti ledere verſu
Pantolabum ſcurram nomentanumqȝ nepotem
Cum ſibi quiſqȝ timet: quāꝙ eſt intactus: et odit

ASCEN. ¶ Argumentū aſcenſianū prime ſatyre ſecundi libri ſermonū Horatij.

Protegis in Prima libri te flacce ſecundi.

¶ Ordo eſt: o flacce.i.horati tu protegis.i.defendis te ꝯtra eos qui culpant te eo ꝙ ſatyram
ſcribis: in prima ſup. ſatyra: ſecūdi libri ſermonū ſcʒ tuorum.

ſ Unt quibus in ſatyra: purgat ſe poeta ab his q̄ a maliuolis obijciebantur: vtpote
ꝙ ex maliuolentia carmen maledicū ſcriberet: oſ̄dens ita nō eſſe: ſed ſe natum ad
ſatyram ſcribendā non poſſe nō ſcribere: preſertim cū nullum bonū ledere inten-
dat nec ob id amicus minus charus amicis eē debeat: ſicut nec Lucilius ſuis. In
ducit aūt trebatiū iurecōſultū qui cū an ſatyraʒ ſcribere liceat diſputat. Et eſt fere
dialogus in principio: cuius ea pars q̄ trebatio datur: ſtilum iuridicorū hʒ: naʒ fere futuris vtū
tur impatiuis: ſicut trebatius hic dicēs: trāſnanto habēto ⁊c. Multa hic notatu digna hn̄tur:
quorū quedā in cōnexiōe ordinis habebūtur: qui talis eſt. Sunt ſup. aliqui: quibus ego videar
nimis acer.i.acerbus ⁊ vehemēs in ſatyra ſup. ſcribenda (vn̄ patet ꝙ etiam ſatyras ſe ſcribere
fatet̄ poeta: licet ſermones maluit appellare) ⁊ ſup. ſunt q̄bꝰ ego videar: tēdere opꝰ vltra legē.i.
ꝙ lex ꝑmittat. Altera ps ſup. hoīm: putat quicquid ego cōpoſui eſſe ſine neruis.i.acrimonia:
hoc eſt laxū ⁊ debile: ⁊ ⁊ putat mille verſus: ſimiles meoꝝ ſup. verſuum poſſe deduci.i.faciliter:
⁊ tenuiter componi: die.i.ſpacio vnius diei. O trebati: q̄ iuris ꝯſultus es: preſcribe.i.ſcripto p̄-
cipe ⁊ indica mihi quaſi ꝓ legem latam: quid faciam.i.quid poſſim melius facere vt cōplaceam
an.ſ.vehementius an remiſſius ſcribā. Reſpōdet trebatius: quaſi preter opinionē ac ſi dicat.
Queris quid facias? quieſcas.ſ.a ſcribendis ſatyris ⁊ ita neꝗ hos neꝗ illos offendes: quam
rem quaſi inopinatā poeta intelligere primū nō poſſet: querit: inquis.i.nōne dicis trebati: ne
id eſt vt nō faciam oīno.i.penitus ꝟſus? pereaʒ aio (q̄ꝺ peiꝰ eſt ꝙ corpe) male.i.multū ⁊ in ma
lum meū: ſi nō erat.i.ſi non fuerit optimū.ſ.horum trium: aut acerbius: aut leniꝰ: aut nihil ſcri
bere: verum.i.ſed nequeo dormire ſup. niſi ſcribā.q.d. naturaliter inſtigor ad carmen ſcriben-
dum vſq; adeo vt niſi ſcriberem dormire nō poſſem: ad q̄ꝺ trebatius iucūde reſpondens: quaſi
nihil aliud moueat poetā ad ſcribēdā ſatyrā ꝙ vt poſſit dormire: dic̄ ip̄ ſup. q̄bꝰ opꝰ ē alto.i.ꝓfū
do ſōno trāſnāto.i.volo ac iubeo vt tranēt āt: trāſnatēt ter: āt vncti.i.oleo ad ꝯſtrīgēdos poros
ꝓfuſi ter.i.multū: trāſnāto: tyberi: ⁊ habēto.i.habeāt tēpore futuro ſeu poſt hāc: corpus irriguū
id eſt irrigatum: mero.i.puro vino ſub noctem.i.paulo ante noctem: q: poti bene dormiūt: aut
ſi tantus amor ſcribendi rapit te: vt ſcʒ aliter domire nequeas: aude (tanꝙ ſcʒ rem arduam et
difficilem) dicere id eſt carmine laudare: res ſup. geſtas inuicti.i.inuīcibilis aut nunꝙ ſupera
ti ceſaris.ſ.auguſti: laturus id eſt reportaturus inde: multa premia laborū tuorum. Reſpondet
poeta: o pater trebati: vires deficiunt.i.derelinquūt me cupidum.i.cupientem facere q̄ꝺ mo-
nes. Neq; eīm̄.i.nam nō quiuis.i.quilibet: deſcribat.i.deſcribere poſſit: agmina.ſ.romana īſtru
cta ad bellū: horrentia.i.terribilia: pilis.i.telis longis romanoꝝ proprijs: nec quiuis deſcribat
gallos ꝑeuntes cuſpide fracta.i.poſt ꝙ cuſpides ſuas fregerint: aut cuſpide romanoꝝ fracta cō
tra gallorum armaturas: aut vulnera parthi.i.illius populi: labentis.i.decidētis equo. Reſpō-
det trebatius. Attū id eſt ꝙuis nō poſſis ſcribere arma ceſaris eiuſq; victorias heroico carmi-
ne: tū tu poteras ſcribere ceſarem ſup. ⁊ iuſtum ⁊ fortem.i.deſcribere iuſtitiā ⁊ fortitudinē eius
⁊ hoc mediocri ſtilo vt.i.queādmodū lucilius ſapiens.i.prudenter in hoc agens ſup. ſcripſit: ſci
piadam id eſt ſcipionē qui hānibalem deuicit. Reſpondet poeta) Ergo haud.i.non deero mi-
hi.i.vtilitati mee cum ipſa res.i.opportunitas: feret id ē expoſcet aut dabit. Verba flacci id ē
verba mea qui flaccus ſum: nō ibunt per aurem ceſaris: attentā.ſ.ad maiora negocia: niſi tēpo-
re dextro.i.opportuno (Multum eīm̄ valere putabāt antiqui ad felices exitus rerū: opportuni
tatem: q: ſepe res honeſta nō impetratur: ſi a male affecto petitur) Cui ſup. auguſto: ſi tu palpe
re.i.palpando ⁊ molliter tāgendo blandiaris male.i.importune: ip̄e recalcitrat: ſicut equus nō
ferens manū male palpantis (Dicitur aūt palpor deponētaliter cuʒ datiuo ſicut hic: aut palpo
actiue cū actō ſicut apud iuuenalē. Quē munere palpat Carus) recalcitrat ergo exiſtens tutus
vndiq;.i.ab omini ꝑte.i.ꝙ nō poſſit adulationibus decipi infert trebatius: admiratiue loquēs
quāto rectius.i.cōuenientius ⁊ decentiꝰ ſup. fieret hoc: ꝙ ledere verſu triſti.i.ſatyrico: hoc eſt
maledico ⁊ diffamatorio pantolabū ſcurram: ⁊ nomentanū nepotē.i.luxuria ⁊ gula perditum:
quos tn̄ prius leſit poeta. Cum.i.qm̄ quiſq; timet ſibi.i.honori ⁊ fame ſue. ꝙꝙ eſt intactꝰ ſup.
a vitio: aut adhuc a reprehēſione ⁊ odit ſup. ſatyricū diffamatorē. Periculoſum g̊ eſt a multis ti
meri: q̄ꝺ cicero in ſecūdo officioꝝ approbat etiam ennianis ꝟſibus.

Palpor
Palpo

Quid faciam? ſaltat milonius: vt ſemel icto
Acceſſit feruor capiti: numeruſq; lucernis:
Caſtor gaudet equis: ouo prognatus eodem
Pugnis. quot capitum viuunt totidem ſtudiorū
Milia: me pedibus delectat claudere verba
Lucili ritu noſtrum melioris vtroq;.
Ille velut fidis arcana ſodalibus olim
Credebat libris: neq; ſi male geſſerat vſq̄
Decurrens alio: neq; ſi bene: quo fit: vt omnis
Votiua pateat veluti deſcripta tabella
Vita ſenis. ſequor hunc lucan? an appul? anceps
Nam venuſinus arat finem ſub vtrunq; colonus
Miſſus ad hoc pulſis: vet? eſt vt fama: ſabellis
Quo ne per vacuum romano incurreret hoſtis.
Siue ꝙ appula gens: ſeu ꝙ lucania bellum
Incuteret violēta: ſed hic ſtil? haud petet vltro
Quenq̄ animantū: & me veluti cuſtodiet enſis
Vagina tectus. quem cur diſtringere coner
Tutus ab infeſtis latronibus? o pater & rex
Iuppiter: vt pereat poſitum rubigine telum
Nec quiſq̄ noceat cupido mihi pacis: at ille
Qui me commorit (melius non tangere clamo)
Flebit: & inſignis tota cantabitur vrbe.
Ceruius iratus leges minitatur & vrnam.
Canidia albuti quibus eſt inimica: venenum.
Grande malum: turius ſi quid ſe iudice certet.
Vt quo quiſq; valet ſuſpectos terreat: vtq;
Imperet hoc natura potens: ſic collige mecum.
Dente lupus: cornu taurus petit. vnde niſi intus
Monſtratum? ſceue viuacem crede nepoti
Matrem. nil faciet ſceleris pia dextera. mirū
Vt neq; calce lupus quēq̄: neq; dente petit bos
Sed mala tollet anum vitiato melle cicuta.

ACRO.

Quid faciā ſaltat milonius. Qđ vitium habeo: vt multi habent: Nam Milonius ſcurra ſi ebrius fuerit ſaltare non deſinit. Similiter ego hominum commiſſa tacere non poſſum. Vt ſemel icto. Ac. opinione ebrij accedit lucernarum numerus. quia qui ebri? ſit non ſe putat vnam lucernam videre: nec vnam lunam arbitratur aſpicere. Quot capitū. v. t. ſt. m. Terentianū illud quot homines tot ſententie. ſuus cuiq̄ mos eſt: ſinguli homines ſingula ſtudia habent. Lucilli. r. n. m. v. hoc Lucilius ex anacreonte greco traxit. & Alceo lyricis: q̄s ait Ariſtophanes libris ꝓprijs vice amicorum vſos eſſe. dicitur enim vitam ſuam ſcripſiſſe: non ſibi peperciſſe. Quo. f. v. o. u. p. Vnde fit vt ita lucida ſit vita ipſius: quemadmodū ex voto imago in templo aut in publico. Videlicet quicquid eſt pictum. Votiua dicitur tabula que ponitur in publico: in qua ſcribitur vita boni cuiuſq̄. i. picta in tabula: vt naufragi ſolent tabulam portare depictam. Ordo. quo fit vt omis pateat vita ſenis veluti votiua tabella deſcripta. Quoniā ſolent naufragi ſe pingere & conſecrare in aliqua ede. Lucan? an appulus anceps: quia venuſium oppidum in confinio Lucanie & Appulie poſitū eſt: que ciuitas habitatur a romanis colonis: miſſis eo ob eam rem: vt ſiue appulie ſiue lucanie bellum imminneret: prohiberentur. ad hoc oppidū miſſus erat colonus eo tēpore: quo a romanis ſabini ſunt victi. de ipſo ait. Vtrum ſim Lucanus an Appulus. Venuſium oppidum eſt vbi natus eſt Horatius. Venuſinus populus olim romanus fuit: ſ; modo trahitur nomē a ciuitate vel oppido. miſſus vt rebellem appuliam vel lucaniam incurrere romanis vetaret. Quo ne per vacuū. vt ne per vacantem locū. Sabellis expulſis peruiū intereſſet lucanis ad

romanos. Sed hic ſtilus. Ego neminē laceſſo vltro: ſed id agit lingua mea: vt gaudeat magis ad tutandū me ꝙ aliū laceſſendū. Ceruius iratus leges minitatur. Exemplo nos terreri ſignificat etiā ſi non ledamur. nā que in alios videmus fieri: in nos futura credamus. Et vrnam. ſ. ſortiū .i. iudiciū: quia ſortiebantur iudiciū: ⁊ eijciebantur iudices: ex quibus fiebat reiectio. Canidia. pro gratidia. deeſt filia. Ut quo quiſq; valet ſuſpectos terreat. Quomodo vnuſquiſq; hac re terreat inimicos ſuos: in qua re valet: ⁊ quomodo hoc imperet cognoſcens natura. Collige. percipe: ⁊ intellige. Unde niſi intus monſtratū. oſtendit natura vnumquēq; minari inimicis: que poſſit perficere. Sceue viuacē. crede nepoti matrē. i. cōmitte huic viuacē matrē: ⁊ nō faciet aliquid ſceleris pia dextra: ſed veneno vtetur. i. non eā perimet gladio. Sceua quidam luxurioſus dicebatur fuiſſe ⁊ pronus ad artes magicas. is habuit matrē anū. que eſt deditis luxurioſis moleſta. Mirū. miraris. quia dixi non vtitur dextera ſua ad occidendū matre noli mirari: nā eam occidit veneno. Vitiato: corrupto. quia vnaqueq; res alterius permixtione corrumpitur. i. melle veneno corrupto eam poterit occidere.

ASCEN. ¶ Quid faciā ⁊c. Iterū deliberabūdus querit Horatiꝰ quid ſibi faciendū ſit: ꝓbatq; carmen ſatyricū ſcribendū: quia eo ſolo valet contra vitioſos: ⁊ naturalr̄ quiſq; ſe maxime eo defendit quo maxime valet. quod in pluribus declarat. Et ne petulantia animi potiꝰ ꝙ vitioꝝ expellendorū deſiderio ſatyrā ſcribere culpetur: rogat deū: cupitq; vnūquēq; ita viuere vt ſatyre ſcribende materiā non habeat. Ordo eſt. Quid faciā o trebati: cū vnuſquiſq; naturā ſuā ſequatur: cur ſatyram ad quā naturaliter inclino: non ſcribā? Milonius: vir ille ſepe ebrius ⁊ potus: ſaltat: vt. i. poſtꝙ feruor: ſcȝ vini acceſſit. i. aduenit capiti: ſemel icto. i. percuſſo vaporibꝰ aſcendentibꝰ: ⁊ vt .i. poſtꝙ numerus acceſſit lucernis. i. poſtꝙ candela aut lucerna que vna eſt: videtur ei gemina vt ebrijs ſolet: hoc eſt quotiens percuſſus eſt furore bacchico (ad illū eñ alludit ꝙuis alius ſit) ſaltat: quia naturaliter ad hoc inclinatur: cur ergo quotiens furor poeticus me inuadit nō ſcribā ad quod inclinor? Caſtor filius iouis ex leda vxore tyndari: gaudet equis. quia fuit domitor equoꝝ: ⁊ prognatus. i. progenitus eodē ouo ſcȝ pollux frater eius geminus: gaudet ſupple pugnis: quia pugil fuit (Nota eſt fabula quomodo iuppiter in ſpecie cygni cū leda cōcubuit: vnde illa ouū cōcepit: ſicut ex viro alterū ouū: ſed ſm̄ hunc locū ex ouo eodē geniti ſunt caſtor ⁊ pollux ſm̄ alios ex ouo iouis helena ⁊ pollux immortales. Et ex ouo tyndari caſtor ⁊ hermione mortales: ſed pollux mortuo caſtore impetrauit vt diuinitatē ſuā illi cōicaret: ⁊ viciſſim morerētur. qđ ob geminoꝝ ſigni naturā fictū eſt. vnde Virgiliꝰ in ſexto. Si fratrē pollux: alterna morte redemit ⁊c. Solent tamen nomina confundi ⁊ fabula diuerſimode recitari. huic autem loco ſufficit oſtendiſſe: quia fratres gemini ſepe diuerſo ſtudio ad quod inclinantur: incumbunt) Quot capita viuunt. totidē ſupple ſunt milia ſtudioꝝ. me delectat claudere verba pedibus. i. facere verſus: ritu. i. more lucilli. i. lucillij hoc eſt ſatyricos. lucilli dico melioris vtroq; noſtrū. i. ⁊ te ⁊ me. (Prudenter laudat hic lucilliū a bonitate: quia malum ſequi turpe eſt) Ille ſcȝ lucillius: credebat. i. mandabat: olim libris velut fidis ſodalibꝰ: arcana. i. ſecreta ſua: etiā vitia: neq; decurrens vſꝙ. i. in aliquo: alio. i. ad aliū cui ſecreta ſua reuelauerat: ſi male geſſerat. i. fecerat: neq; ſi bene ſupple geſſerat. quo. i. per quod fit vt omnis vita ſenis ſcȝ lucillij: pateat veluti ſupple ſit deſcripta in tabella votiua. i. ex voto oblata: ego ſequor hunc ſcȝ lucilliū exiſtens anceps. i. incertus: an lucanus an appulus: nā colonus venuſinus. i. qui venuſiū incolit cuias ego ſum: arat ſub. i. ante vtrūq; finē: ſcȝ lucanie ⁊ appulie: miſſus a romanis: vt eſt vetus fama: ſabellis pulſis. i. expulſis: ad hoc quo ne. i. vt non: hoſtis non incurreret. i. non faceret incurſus: per vacuū. i. locuȝ vacanteȝ milite romano. ſiue miſſus ſupple ad hoc ꝙ aliter ſupple gens appula ſeu ꝙ gens lucania exiſtens violenta: incuteret bellū. Sed hic. i. ſatyricus ſtilꝰ noſter haud. i. nō petet: quēꝙ animantē. i. viuentē vltro. i. non laceſſitus quaſi ſine cauſa. Et cuſtodiet me a malefactoribꝰ: ſcȝ me timentibꝰ: veluti. i. tanꝙ enſis tectus. i. incluſus vagina: quē ſupple enſem: cur. i. qua de cauſa coner diſtringere. i. euaginare: tutus. i. dūmodo ſim tutus ab latronibus: infeſtis. i. quemlibȝ infeſtantibus? q. d. nulla de cauſa. vnde exclamat. O iuppiter pater ⁊ rex: vt. i. vtinā telū ſcȝ meū hoc eſt execratio aut vituperatio vitioꝝ: pereat rubigine: ſcȝ contracta longa diſſuetudine: poſitū. i. conditū in vagina: nec quiſꝙ noceat mihi cupido pacis. hoc eſt vtinā ſic omnes viuerēt: vt non cogar quēꝙ reprehendere. At. i. ſed: ille qui cōmorit. i. cōmouerit me (quod ſupple nolim: quia ego clamo. i. predico melius eſſe ſupple: non tangere. i. non offendere me vitijs ſuis) is ſupple flebit: ⁊ cantabitur inſignis. i. infamis: tota vrbe. i. per totā vrbeȝ. Ceruius iudex ille: iratus. i. quando iraſcitur: minitatur leges. i. ſententiā ex legibus in rebus certis latā: ⁊ vrnam

Caſtor ⁊ pollux.

id eſt ſententiam per ſortes datam in rebus dubijs. quod tangitur primo eneidos cum dicitur. Partibus equabat iuſtis aut ſorte trahebat. Canidia albuti: id eſt albutij ſupple filia: minitatur ſupple quibus eſt inimica: venenum: Turius iudex ſeuerus ⁊ iniquus (tangit em̄ hos per trāſitum more ſuo) minatur ſupple grande malum id eſt perditionem vite aut rerum: ſi quis certet ſe ſcilicet turio: iudice. Collige ſic mecum: id eſt conclude inductorie: vt id eſt qualiter quiſqꝫ terreat ſuſpectos ſupple ſibi. eo ſupple quo valet: ꝙ pro ⁊: vt. i. qualiter natura potens id eſt magnā vim habens imperet hoc. Lupus petit id eſt aggreditur ⁊ inuadit dēte. taurus petit cornu. vnde monſtratum eſt ſupple lupo ⁊ tauro id facere: id eſt eo inuadere quo potiſſimum valet. niſi intus id eſt ab inſtinctu naturali: quaſi dicat. a nullo. crede. i. committe matrem viuacem: id eſt nimis diu viuentem: nepoti ſeue id eſt crudeli. dextera pia: naturaliter ſcꝫ quia feminea: nil faciet ſceleris: id eſt non interficiet eam: miruꝫ: id eſt putas ꝙ ſit mirum ꝙ mulier nō occidat gladio vt neqꝫ lupus petit quenꝗ̄ calce: id eſt calcibus ſuis. neqꝫ bos petit quenꝗ̄ dente: ſed ipſa nepos ſcilicet mala: tollet. id eſt auferet e vita: anum: id eſt vetulam: melle: id eſt dulciario quouis cibo: vitiato: id eſt infecto ⁊ corrupto cicuta: id eſt ſucco herbe venenoſe. Hic nota ꝙ vt ſeruius approbat: nepos olim erat communis generis: vnde nepotis facit non neporis. recte ergo dicitur. hic ſeue nepoti ⁊c.

Ne longum faciam. ſeu me tranquilla ſenectus
Expectat: ſeu mors atris circumuolat alis:
Diues inops: rome: ſeu ſors ita iuſſerit exul:
Quiſquis erit vite ſcribā color. o puer vt ſis
Vitalis metuo: et maiorum ne quis amicus
Frigore te feriat. quid cum eſt lucilius auſus
Primus in hūc operis cōponere carmina morē
Detrahere ⁊ pellem nitidus qua quiſqꝫ per ora
Cederet introrſum turpis: num lelius ⁊ qui
Duxit ab oppreſſa meritum carthagine nomen
Ingenio offenſi: aut leſo doluere metello:
Famoſiſqꝫ lupo cooperto verſibus: atqui
Primores populi arripuit populūqꝫ tributim
Scilicet vni equus virtuti atqꝫ eius amicis
Quin vbi ſe a vulgo ⁊ ſcena in ſecreta remorant
Virtus ſcipiade et mitis ſapientia leli:
Nugari cum illo ⁊ diſcincti ludere: donec
Decoqueretur holus: ſoliti. quicquid ſū ego ꝗuis
Infra lucilli ſenſum ingeniūqꝫ: tamen me
Cum magnis vixiſſe inuita fatebitur vſqꝫ
Inuidia: ⁊ fragili querens illidere dentem
Offendet ſolido: niſi quid tu docte trebati
Diſſentis. equidem nihil hic diffingere poſſum.

ACRO.

¶ Ne longum faciam. id eſt ne multum dicaꝫ. Quiſquis erit vite color. ſ. id eſt quicunqꝫ mee vite exitus manet. ſiue diu viuere liceat: ſiue cito ſit deperire: ſiue pauper: ſiue diues: vtrum rome: an exul fuero: tamen ſcribere non deſiſtam. O puer vt ſis vitalis metuo. Horatius. Ne non ſis vitalis metuo. id eſt ne cito pereas metuo. nam te poteſt ꝗcunqꝫ maioruꝫ a te laceſſitus occidere. Frigore te feriat. id eſt morte te afficiat: que frigida ē. vt poeta. frigida mors. Quid cū eſt lucillius auſus. quid paſſus ē lucillius cum in multos dixiſſet principes ciuitatꝫ. Et qui duxit ab oppreſſa meritum cartagine nomen. Africanum Scipioneꝫ dixit: qui africam funditus numantiamqꝫ deleuit: vnde poſtea numantinus dictus eſt. Ingenio offenſi. id eſt leſi vel irati ſūt illi duo duces iccirco ꝙ lucilius carpſit metellum lupum ⁊ ceteros principes vrbis rome. Famoſis. criminoſis: maledicis. Populumqꝫ tributim id eſt diuiſum ī tribus. id eſt per ſingulas tribus. Vni equus. indulgens bonis hominibus. Atqꝫ eius amicis. Scipioni ⁊ Lelio oſtendit non maliuolentia Lucilium perſecutum fuiſſe multos: ſed amore virtutis. Donec decoqueretur hol⁹. donec prādiū pareꝛ. quod ſobrijs ex holeribus fit.

Sed tamen vt monitus caueas ne forte negoci
Incutiat tibi quid ſanctarū inſcitia legum:
Si mala condiderit in quē ꝗ̄ carmina: ius eſt
Judiciūqꝫ. eſto ſi quis mala: ſed bona ſi quis
Judice condiderit laudatur ceſare. ſi quis
Opprobrijs dignū latrauerit integer ipſe:
Soluentur riſu tabule. tu miſſus abibis.

Cuꝫ. m. i. auguſto mecenate pollione ⁊ plurimis alijs. Et. ſ. q. il. d. offendet. i. putans ſe inuenire qđ mordeat inueniet durū ac ſolidum: nō inueniet qđ iuſte lacerare poſſit. Diffingere cōtradicere. Sanctarū: firmatarū: participium a verbo ſancior. Si mala condiderit in quēuis. Trebatius. mala q̄ſi criminoſa dixit Hora. quaſi. vitioſa. Soluentur riſu tabule: tu. i. ridebunt legū. xij tabule: tu veniam merebere a iudicibus ſi quē ꝗ̄ ipſe extra noxiam poſſis iure lacerare.

ASLEN,

¶ Ne longum faciam: concludit ſe conſimiliter a natura inſtrui ad ſatyram ſcribendam: nec poſſe eam nō ſcribere. Ordo eſt. Ne ego faciā longum vt breuiter qđ ſentio dicaꝫ: ſeu id eſt ſiue ſenectus tranquilla. i. placida ⁊ quieta expectat me. i. ſiue diu ⁊ tranquille victurus ſum: ſeu. i. ſiue mors circūuolat me atris id eſt funeſtis: alis. i. ſiue propediem moriturus ſum. Quiſquis erit color. i. diſpoſitio vite: hoc eſt quocūqꝫ mihi vita ſignanda erit lapillo ſiue albo: ſignificante proſperitatem: ſiue nigro ſignificante aduerſitatem: hoc eſt ſiue viuam diues: ſiue inops: ſiue viuam rome: ſiue fors aut fors: ita iuſſerit ꝙ exul. hoc eſt qualiſcūqꝫ fuerit ſtatus vite mee: ego ſcribam ſup. ſatyram. Reſpondet Trebatius. O puer: vñ patet iuuenem fuiſſe: cum ſenior ſcriberet odas: ego metuo: vt ſis vitalis. i. ꝙ nō eris diu victurus: ⁊ metuo ne quis. i. aliquis amicus maiorū. i. potentiorum feriat. i. ꝑcutiat te frigore. ſ. mortis. Reſpondet poeta. Quid: ſup. dicis te metuere hoc. Cum. i. q̄ñ Lucillius eſt auſus primus componere carmina in hunc morē ſcꝫ ſatyricum: ⁊ detrahere pelleꝫ. i. tectoriū aut tegumentū: qua quiſqꝫ exiſtens nitidus. i. candidus ⁊ mundus: ꝑ ora. i. exteriora ⁊ in ſuꝑficie: cederet. i. incederet: exiſtēs turpis nitroſum. i. in ꝯſcientia ſua: nū. i. nūqđ. Lelius ⁊ is ſup. q̄ duxit nomē. i. agnomē meritū. i. qđ meruit a carthagine: oppreſſa. i. deuicta: ſcꝫ ſcipio aphricanus: qui cū Lelio nobile par amicoꝝ facit: offenſi ſup. ple fuerunt ingenio ipſius lucilij. q. d. minime: aut nū: i. numquid: doluere. i. egre tulerunt: metello viro illo prepotente: leſo. i. quia metellus ledebatur: hoc eſt carpebatur ꝟſibus lucillianis: ꝙ pro et lupo: viro illo etiam prediuite: cooperto. i. diffamato ꝟſibus: famoſis. i. diffamatorijs quaſi dicat minime. At qui. i. attñ ipſe Lucillius arripuit. i. iuaſit ſtilo ſuo ſatyrico: primores. i. optimates: vrbis. ſ. romane: ⁊ populū ſup. romanū: tributim. i. per tribus: ſcilicet exiſtens ſup. equus. i. concinnus ⁊ concors: vni. i. ſoli virtuti: atqꝫ amicis eius. i. eam colentibus. Quin id eſt quinimmo: inſuper vbi virtus ſcipiade: ⁊ ſapientia mitis leli. i. lelij. hoc eſt ipſe ſcipio ſtrenuus ⁊ lelius bonꝰ: remorant. i. remouerant ſe a vulgo in ſcena ſecreta. i. vmbraculo quo populo non licebat cōuenire: ſoliti ſup. ſunt nugari cū illo. ſ. lucilio ⁊ ludere cū illo exiſtentes diſcincti. i. negligenter culti donec holus. i. cibus frugalis coqueret̄: quicq̄d ego ſum: ꝙuis ſum infra cenſuꝫ lucilli. i. lucillij. i. ꝙuis nō habeā diuitias quas ille habuit: ⁊ ꝙuis infra ingeniū lucilli. i. nō habeam tam bonū ingeniū vt ille: tñ inuidia fatebitur etiā ſup. inuita. i. ꝙuis nolit: me vixiſſe ſp cum magnis viris (hoc dicit poeta: ne forte dicat q̄s lucillio diuiti licuiſſe qđ non liceat horatio) ⁊ q̄rēs. i. is q̄ q̄reret aut niteret̄: illidere. i. ipingere dētē ſuū ſup. mihi fragili. i. quē fragilē putet: ipſe offendet ſup. dentē illeſiſſe: ſolido. i. duro ⁊ forti. i. inueniet in me reſiſtentiā ſiq̄s volet me mordere: niſi tu o trebati docte: diſſentis quid. i. aliq̄d vel in aliquo. Reſpōdet trebatiꝰ. Equidē. i. ego quidē nihil poſſum diffingere. i. aliter ſentiēs diſtrahere. hinc. i. ab hac ſñia tua: ſed tñ ſic ſup. aſſentior: vt tu monitus a me ſup. caueas ne inſcitia ſanctaꝝ legū incutiat tibi: q̄d id eſt aliq̄d negociꝰ ꝓ negocij: ius ⁊ iudiciū eſt. i. iā ſñia lata ⁊ dijudicatū eſt: ſi ſup. quiſꝗ̄ cōdiderit mala. i. falſa ⁊ detractoria carmina in quē ꝗ̄. Eſto inq̄t Horatiꝰ. i. concedo ꝙ puniatur ꝑ legē ſiquis mala ſup. ſcribat carmina in quē ꝗ̄: ſed ſi quis cōdiderit bona. i. veridica ſup. carmina: q̄d ſup. de eo fiet. Reſpondet Trebatiꝰ talis laudat̄. ceſare. i. auguſto iudice. i. iudicante. Addit horatius. Si q̄s ipſe exiſtēs integer. i. inuiolatꝰ latrauerit. i. auide obiurgauerit: dignū. i. meritū ſup. quid fiet: Reſpondet Trebatiꝰ. Tabule. i. libelli ꝯtra te facti ſoluētur. i. rūpentur cū riſu: et ⁊ tu abibis miſſus. i. demiſſus impunis ⁊ indēnis.

Satyꝛa ſecunda.

Ue virtus ⁊ q̄ta bonis ſit viuere paruo
q Nec meus hic ſermo eſt. ſed quem pꝛe
cepit ofellus
Ruſticus anoꝛmis ſapiens craſſaqꝫ minerua)
Diſcite. nō inter lances menſaſqꝫ nitentes.
Cum ſtupet inſanis acies fulgoꝛibus: ⁊ cuꝫ
Acclinis falſis animus melioꝛa recuſat.
Uerū hic impꝛanſi mecū diſquirite. cur hoc?
Dicam ſi potero: male verum examinat omnis
Coꝛruptus iudex. lepoꝛē ſectatus equo ve
Laſſus ab indomito: vel ſi romana fatigat
Militia aſſuetum grecari: ſeu pila velox.
Molliter auſterū ſtudio fallente laboꝛē:
Seu te diſcus agit. pete cedentem aera diſco:
Cum laboꝛ extuderit faſtidia: ſiccus inanis
Sperne cibuꝫ vilem. ⁊ niſi hymetia mella falerno
Ne biberis diluta: foꝛis eſt pꝛomus: et atrum
Defendens piſces hyemat mare: cum ſale panis
Latrantē ſtomachū bene leniet: vnde putas? aut
Qui partum? nō in caro nidoꝛe voluptas
Summa: ſed in te ipſo eſt. tu pulmentaria quere
Sudando. pinguē vitijs albūqꝫ neqꝫ oſtrea
Nec ſcarus: aut poterit peregrina iuuare lagois
Uix tamē eripiā poſito pauone: velis quin
Hoc potius q̄ gallina tergere palatum
Coꝛruptus vanis rerū: qꝛ veneat auro
Rara auis. ⁊ picta pandat ſpectacula cauda:
Tanquā ad rem attineat quicq̄. nū veſceris iſta
Quā laudas pluma? cocto nū adeſt honoꝛ idem?
Carne tamen q̄uis diſtat nil hac magis illa
Imparibus foꝛmis deceptū te patet. eſto.

Ue virtus ⁊. q. b. In h̄ Acro
q ſermone ſub ꝑſona ofelli cuiuſdā ſtoici lacerat luxurioſos. Ofellus dicitur poeta latinus ſectā ſtoicam tranſtuliſſe in latinū. Oꝛdo eſt. que virtus ſit bonis hoībus ꝑuo viuere diſcite. Ruſticus: aut nomen eſt pꝛopꝛiū: aut ruſticus. i. durus: qꝛ dicunt ſtoici nulli peccato debere ignoſci. Anoꝛmis: vltra noꝛmā philoſophie ꝑitus. Craſſaqꝫ m. craſſa minerua dicunt̄ hi qui ingrediūtur: qđ nequeūt implere: ideo iſte ſic dictus ē: qꝛ ſectaꝫ ſtoicā ingreſſus implere nō potuit. Impꝛāſi. ieiuni: ſobꝛij: vt alibi ipſe. Poſtq̄ eſt impꝛanſi coꝛreptus voce magiſtri. Mecum diſquirite. i. apđ me diſcite. Male verū examinat oīs coꝛruptus iudex. Si oīs iudex male iudicat: q̄ eſt coꝛrupt⁹: ita ⁊ mēs coꝛrupta cibo verū nō poteſt iudicare. Coꝛruptus iudex: vt recte iudicare nō pōt: ſic ⁊ animus non bn̄ poteſt diſcere cibo impeditus Grecari: grece iocari. Seu pila velox. i. ſeu pila aut diſcus delectat te ſtudio ſuo: quo paulatim nimiū laboꝛem decipit: videam⁹ ſi poſt exercitationē copioſum cibum expetas. Cedentē aera: idō ait: qm̄ aer leuis ⁊ cōcauus facile cedit grauioꝛi materie. Pete id eſt iacta in aera diſcū: q̄ cedit oībus iactatis. Latrantē: eſuriētem nimia fame auiduꝫ cibi. Leniet. i. cū laboꝛe petes quēcūqꝫ cibū. Nam vitioſum hoīem ſenſu debilitatū ⁊ delicatū nulle poterunt delectare delitie. Peregrina iuuare. lagoīs aūt carnem lepoꝛis habere ꝓhibetur: aut eſt genus piſcis qđ in mari italo nō inuenitur. Uix tamē excipiā poſito pauone: idō pauone delectaris: quia admiranda habet ſpectacula in cauda ſua. hoc interrogatiue. ſenſus: q̄uis enī hac carne nil diſtet: mag⁹ illa te pꝫ imparibus foꝛmis deceptū. Unde datum ſentis lupus. Ex qua conſcientia noſti: qꝛ iſte lupus marin⁹

Unde datum ſentis lupus hic tiberinus: an alto
Captus hiet? pontes ne inter iactatus an amnis
Oſtia ſub tuſci? laudas inſane trilibrem
Mulluꝫ: ī ſingula quē minuas pulmēta neceſſe ē.
Ducit te ſpecies video: quo pertinet ergo
Proceros odiſſe lupos? qꝛ ſcꝫ illis
Maiorēꝫ natura modū dedit: his breue pōdus.
Ieiunus raro ſtomachus vulgaria temnit
Porrectum magno magnū ſpectare catino
Vellem ait harpyis gula digna rapacibꝰ. at vos
Preſentes auſtri coquite horum obſonia: ꝙꝙ
Putet aper rombuſqꝫ recēs: mala copia quādo
Egrum ſollicitat ſtomachum cuꝫ rapula plenus
Atqꝫ acidas mauult inulas: necdum oīs abacta
Pauperies epulis regum: nam vilibus ouis
Nigriſqꝫ eſt oleis hodie locus. haud ita pridem
Preconis galloni erat accipenſere menſa
Infamis. quid tum rombos minꝰ equora alebāt?
Tutus erat rombus: tutoqꝫ ciconia nido:
Donec vos auctor docuit pretorius. ergo
Si quis nūc mergos ſuaues edixerit aſſos:
Parebit praui docilis romana iuuentus.

eſt magis ꝙ fluuialis: illi em̄ qui ſubtilitate palati gloriantur: meliores ſaporis aiunt eſſe piſces illos: qui rapidiore vnda exercentur: ꝙ qui languidiore torpeſcūt An alto captus hiet. quia piſces ſtatim cum capiūtur hiant. Pōtes ne inter. Unde ſcis vtrū inter oſtia thyberina: an inter pontes eiuſdem fluminis: ⁊ eſt ordo. Laudas iſane trilibrē mullū: quē in ſingl'a minuas pulmēta neceſſe eſt. i. quod facias comedendo breuiorem. Quo pertinet: ergo: cur inquit magnitudinem in illo laudas quā reprehendis in lupo: ergo ī vtroqꝫ hoc delectat qđ eſt rarius: proceros autem qꝛ lupi grandem ⁊ duriorem carnem habēt. Quia. ſ. illis maiorem: ac ſi diceret totum ſuaue eſt: qđ finitur: vulgaria vſitata: que cito inueniuntur. Harpyis gula digna rapacibus. digna que inter epulas harpyiaruꝫ ponatur. Quāꝙ putet aper. Corrupit ſe: quia fruſtra auſtros vocauerit: cum luxurioſis neceſſe ſit ſuas putere delitias. Quando: ſiquidem. Egrū faſtidientem. Sollicitat: vexet. Aut acidas inulas: acidas ait inulas non quia acida eſt hec herba: ſed ea coquitur ⁊ aceto conditur. Necdum omnis abiecta pauperies epulis regum: ꝙuis reges copioſe viuant: nonduꝫ tamen pauperū epulas excluſerūt menſis ſuis. Haud ita pridem. Gallonus quidaꝫ fuit preco: is qui habebat apparatū conuiuium: quē Lucillius etiam pulſat. Hic etiam accipenſerem ſuis cōuiuis exhibebat. Infamis: impie poſita id eſt famoſa ⁊ celebrata ſermone. Tutus erat rombus quia adhuc ignotus erat romanis. Donec vos auctor docuit pretorius. Aſellius quidam pretor fuit qui vſuꝫ comedendarum ciconiarū primus inuenit. Alij ſempronem pretorem volunt: qui poſt multa etiam ex ciconijs docuit. Videri autem vult, nō in precioſis piſcibus atqꝫ conuiuijs eſſe iucunditatem: ſed in conſenſu hominum.

ASCEN.

¶ Argumentum Aſcenſianum ſecunde ſecundi.

Laudat frugalem parcūqꝫ ſecunda colonum.

¶ Ordo eſt. Secunda ſupple ſatyra huius ſecundi libri: laudat colonum id eſt agricolam frugalem: et parcū id eſt frugaliter ⁊ parce viuentem: vt quēlibet ad parſimoniam (que vt Cicero in paradoxis dicit magnum eſt vectigal) inuitet: ſimulqꝫ vt prodigam ambitionem de pectoribus noſtris deuellat. Utitur aūt iocunde auctoritate ofelli cuiuſdaꝫ agricole: quaſi eius rei periti. Multa ſunt ſane digna ꝗ notentur: que legentibus patebunt.

q Ue virtus ⁊ q̄ta bonis.Argumentū iam percurrimus.Dicit ſignanter bonis qḋ po-
teſt exponi inter multa bona:q: illic virtus eminet vbi peccandi poteſtas eſt: nec tñ
peccatur:qui erga inter multa bona parce nō dico auare viueret:veram perſimoniā
habere probaretur:videtur tñ potius exponendū ēē bonis ſup. hominibus:q: in malis nulla vir
tus eſt:licet quid de genere virtutis faciant:vt licet ſobrie viuant:qui ſua ligurierunt: q: plura
non habent:habere tñ vellent:non virtutis:ſed neceſſitatis cenſendū erit.Et ita in reliquis.
Priuſq̄ ordinem ponam hoc quoq; dixero:ofellum hunc vere ruſticum fuiſſe:nec quouis mo-
do philoſophū. vocat eñ eum ſapientē anormē id eſt ſine regula ⁊ doctrina philoſophica :⁊ mi-
nerua craſſa:non a preceptore:ſcʒ ſed ab experiētia accepta.Itaq; longe diſſentiendū eſt ab a-
crone.Nam ſi finiſtre ingreſſum ſectā ſtoicorum hunc dicamus:nulla ſit eius auctoritas reliq̄.
Preterea expreſſiſſime in hac ſatyra docebitur agricola fuiſſe:⁊ philoſophie nō rudē: ſed oīno
expertem.itē:illic putet aper ⁊c.ſeq̄ndo acronē dices:q̄q̄ putet aper ⁊ rombus:recens.i.licet
ſit recens.Ordo eſt.Diſcite que ⁊ quāta virtus ſit bonis ſup.viris: vel inter bona multa: viue-
re paruo.i.paucis contentum (Nec hic ſermo:eſt meus. i.hec doctrina nō eſt mea:qḋ dicit :q:
cum ſit epicureus videretur forte contra ſectam ſuā dicere:cum tamen epicurus ipſe parciſſi-
me vixerit holuſculis contentus:nec vitium ſit poetis nūc hanc nunc illam inſequi ſectam:allu
dit preterea ad opus ſuū qḋ ſermonū titulo inſcripſit:hic ſermo ergo non eſt meus:ſed ſup. eſt
is quē ofellus ruſticus anormis.i.abſq; dogmate ⁊ norma ſapiens:⁊ ſapiens craſſa minerua.i.
ſapientia inerudita qualem illiterati habere poſſunt:precepit ſup.ſuis:vt poſtea videbimus: ſʒ
ſcies grāmatice anormis hic latina eſt dictio tota:nam grece anomalon primam corripit:itaq;
non ab a greca ꝑticula:ſed latina deductam dices.Hec autem inſerta ſunt per parentheſim:vn
de repetamus)diſcite inquā non inter lances.i.patinas ⁊ menſas nitentes.ſ.vario lutu ⁊ ſplen
dore epulorum:cū.i.quādo acies oculorum.ſ.ſtupet.i.ſtupida ⁊ hebes fit fulgoribus inſanis.i.
valde magnis:vt illic.Inſani feirant ſine littora fluctus: vel inſanis id eſt inſanos facientibus
⁊ cuʒ.i.quādo animus accliuis.i.inclinatus:falſis.i. ad falſas opiniones:hoc eſt ad laudandas
lautiores cenas:recuſat.i.refugit meliora.i.vtiliora ⁊ eligibiliora:vtpote frugalitatem ⁊ parſi-
moniam per quā eſt mens ſana in corpore ſano.vos aūt diſquirite mecū hic verum.i. veritatē
rei:impranſi.i.adhuc ieiuni ⁊ nō corrupti ſplendore epularum:cur hoc.i.forte queretis cur hoc
moneam:ego dicam vobis ſi potero:ideo ſup.hoc monui:q: omnis iudex corruptus examinat
id eſt diſquirit:male.i.inepte verum.i.veritatem rei.Tu ſectatus.i.poſtq̄ venando ſectat⁹ es:
leporem:vepro vel:laſſus.i.laſſatus ⁊ fatigat⁹ ab equo indomito: vel ſi militia romana fatigat
te aſſuetum grecari id eſt grece iocari aut nugari:ſeu.i.ſiue pila velox id eſt corium vento ple-
num ac rotundū qḋ pedibus ac manibus velociter impellitur agit ſup.te:⁊ hoc ſtudio.i.exerci-
tio illo qḋ ſtudioſe facis:fallente id eſt imperceptibiliter tranſire faciente:laborem auſterum.i.
qui alioq̄n auſter⁹ eēt:ſiq̄s inuitus ⁊ coactus faceret:ſeu.i.ſiue diſcus.i.exercitatio ī diſco proij
ciendo in aera:agit.i.impellit ⁊ exercet te:pete.i.laceſſe inuade ꝑcute aera.i.aerem cedentē.i.
locum dantē diſco id eſt globo quodam ac maſſa quo ⁊ qua vires experiuntur ſuas:cum.i.poſt-
q̄ labor.i.exercitatio illa:extuderit.i.eiecerit:faſtidia.i.nauſeā ciborum:⁊ appetitū ac famē ge-
nerauerit:tu ſiccus.i.ſitibundus:⁊ inanis.i. famelicus:ſperne vilem cibum?q.d.ſcio id nō fa-
cies:q: ſic incorrupto ⁊ ieiuno:omnis cibus gratus eſt:ne biberis ſup.aliquid niſi mella hyme
tia.i.ſuauiſſima a loco natiuo ſic dicta:diluta.i.admixta falerno id eſt acri vino:pro eo quod eſt:
niſi falerna vina diluta.i.tēperata melle hymetio.Si ſup.promus.i.diſpenſator:qui promat po
tum aūt cibum eſt:foris.i.nō eſt domi:⁊ mare atrum.i.nubiloſum hyemat.i.tempeſtatem mo-
uet:defendens piſces:eo q̄ piſcatores arcet:tūc ſup.panis cū ſale hñ leniet.i.ſedabit ⁊ placabit
ſtomachū latrantē.i.famelicū:videt̄ famelicus q̄ſi catulos habere in ſtomacho ꝓpter crepitus
quos edit:⁊ hoc more catuli petentis bolū:vñ putas ſup.hoc partū.i.acquiſitū ⁊ inuentū:aut q̄
id eſt quō ſup.putas datū eſt q̄ famelico oīs cibus placet?Rñdet ipſe poeta.q.d.inde partū eſt
q̄ ſumma voluptas nō eſt in nidore.i.odore ciborū:caro.i.quos care emiſti:ſʒ ſumma voluptas ē
in teipō.i.in appetitu tuo:tu q̄re.i.expoſce pulmētaria.i.viliorē victū:ſudādo.i.per ſudorē ⁊ la-
borem:q: neq; oſtrea delicatiſſimū inſectile:nec ſcarus piſcis:tūc habit⁹ in ꝑtio: nec lagois a-
uis leporinas hñs carnes:peregrina.i.lōge q̄ſita:poterit iuuare.i.recreare ⁊ delectare pinguē
vitijs.i.ꝑ vitia hoc eſt ociū ⁊ gulā:nō aūt pinguē a natura:⁊ albū.i.hñtē ventrē ita cibis diſten
tum q̄ albeſcat:⁊ tñ licet voluptas in te nō in reb⁹ eſt:tamen pauone poſito.ſ.ante te:vix eripiā
ſup.eū:vel vix eripiendo efficiā:quin velis poti⁹ tergere palatū tuū.i.irritare ⁊ laute afficere:h

ſcȝ:pauone:ꝙ gallina exiſtens corruptus.vanis.i.vanitatibus rerum: quia auis rara ſcȝ pauo:
veneat .i. vendatur.auro:⁊ quia pandat.i.pandendo ⁊ apiendo oſtentet.ſpectacula.cauda picta
.i.varijs coloribus quaſi picta ſit ornata.(ſic quarto eneid.picteq; volucres)Tanꝙ.i.ꝑinde ac
ſi quicꝙ ꝑtineat ad rē.i.ad guſtū aut bonitatē rei.Nū.i.nūqd tu veſceris illa pluma quā laudas
hoc eſt nūqd laudatā a te plumā pauonis comedis?nū.i.nūqd idē honor.i.idē ornat⁹ adeſt cocto
ſcȝ pauoni q̄ adeſt crudo.q.d.minime(gula tñ inuenit vt plumat⁹ apponat̃ pauo: hȝ aūt carnē dif
ficillime digeſtionis vt ſuꝑ Juuenalē auctoritate diui auguſtini ꝓbabim⁹)ꝙuis nihil diſtet car
ne.i.ꝙtū ad carnē:tñ pȝ te deceptū eſſe magis hac ꝙ illa : imparib⁹ formis.i.ꝑpt̃ impares: for
mas.Id eſt licet caro galline nō ſit deterior carne pauonis:tñ q: pauo hȝ aliā formā ꝙ gallina
tu magis delectaris carne pauonis ꝙ galline:⁊ ita ſumis iudiciū ex colore ⁊ ſpecie diuerſa:eſto
.i.permittatur tibi hoc:ſȝ ſup.dic mihi:vñ datū.i.cōceſſum tibi a natura:ſentis:hic lup⁹ tyberi
n⁹.i.quē ſcis captū in tyberi(eſt eñ piſcis)an hiet capt⁹ : alto.i.in profundo gurgite poſtꝙ ſcȝ
intrauit mare.ne ꝑ an:iactat⁹ inter pontes(vbi optim⁹ credit̃.q: fordib⁹ cloacarū impinguat⁹)
an hyet capt⁹ ſub.i.paulo ante oſtia.i.introitū:ānis tuſci.ſ.tyberis:hoc ē vbi tyberꝭ ītrat mare.
q.d .forte dices te noſſe diſcrimē int̃ pauonē ⁊ gallinā etiā amotis plumis : ſȝ quō cognoſces de
vna ⁊ eadē ſpē piſcis:vtpote lupi:an ſit capt⁹ in ortu:an in medio an in exitu eiuſdē flumis: ⁊ tñ
pluris emis captuȝ inter duos pontes.Ac ſi dicat.id non faceres:niſi opinione praua ducaris.
O inſane tu laudas mullū trilibrē.i.triū librarū:q: tūc tꝑis pauci tanti repiebant̃:queȝ ſup.mul
lū.i.piſcē ſic appellatū:neceſſe eſt vt tu minuas.i.minutim incidas in ſingula pulmenta.i.fruſta
q.d.fruſtra petis piſcē tanti ponderis cū ne vnciatim quidē eū comeſſe poſſes . Ego dicit poe
ta:ſpecies.i.pulchritudo magni piſcis:ducit te.i.video ꝙ forte dices mihi:pulchrū eſſe de tā ma
gno piſce comeſſe ꝙuis fruſtim comedas.ergo ſi magnitudinem amas: q̄ ꝑtinet : odiſſe lupos
.i.tales piſces:ꝓceros.i.oblōgos.hoc eſt quare nō oēs piſces magnos amas.ſcilȝ .i. ſcire licet:
hoc eſt ideo puto id facꝭ:q: natura dedit illis:ſcȝ lupis:maiorē modū.i.menſurā.⁊ his.ſ. mullis
breue pondus.i.modicā grauitatē.hoc eſt tu vis cōtra id qđ natura vult:q: oē rarū carū. Sto
machus ieiun⁹:tēnit.i.cōtēnit:raro vulgaria ſupple cibaria.Gula.i.vorago illa gutturis in ho
mie edace digna harpyis.i.obſcenis illis volucrib⁹: q̄ os virgineū ſȝ dirā ventris ingluuiē ha
bent:⁊ ideo talis gula eſt digna eis rapacib⁹.i.aſſidue rapientib⁹ ⁊ rapinis viuentib⁹.ait.i.dicit
ego vellē magnū ſup.piſcē aut aprū:porrectū.i.extenſum in magno catino.i.vaſe eſcario(Har
pyie note ſunt oib⁹ aliquid in poeſi ſapientib⁹.Sunt aūt tres celeno aello ocypite:quarū duarū
poſteriorū heſiodus in theogonia meminit:celenus aūt Virgili⁹ in tertio eneid. Erāt obſcene
volucres oīa cibaria cōtactu fedātes:⁊ mira voracitate oīa ingurgitantes. de quib⁹ illic videre
eſt)At vos o auſtri.i.venti meridionales hūidi ⁊ calidi:⁊ ideo marie putrefactiui:coquite obſo
nia.i. fercula horū ſup.hoim.i.corrūpite ⁊ putrefacite oēs cibos eoꝝ:q: ꝙꝙ aper aut rhūb⁹ ſup.
ē recēs:tñ ſup. putet .i. fetet:quādo copia.i.abūdātia mala.i.nociua:ſollicitat ſtomachū egrū.i.
epulis oneratū.cū.i.qñ plen⁹.i ſatur:mauult.i.magis vult:rapula.i.parua rapa (Nā tā neutrū
ꝙ femininū reperit̃.ſūt aūt mīores rape:⁊ acerbiores paulo.)⁊ mauult inulas illas radiculas
acidas.i.aliquantulū aceſcentes ⁊ ita punctiuas:⁊ appetit⁹ excitatiuas.Necdū ꝑ nō⁊ adhuc:nō
oīs paupies.i.modicitas ⁊ cibatio pauperū ē abacta.i.reiecta adhuc ab epulis regū:i.ꝑdiuituȝ
viroꝝ.Nā loc⁹ eſt hodie.i.adhuc hodiernis dieb⁹ ꝙuis gula multū creuerit:ouis vilib⁹.i.modi
ci p̄cij.⁊ oleis nigris.i.nigri coloris ⁊ ita acerbiorib⁹.Menſa galloni p̄conis quē etiā lucilli⁹ ta
xat.haud.i.nō erat ita infamis pridē.i.olim accipēſere.i.in qua accipenſer erat appoſit⁹. (Eſt
aūt piſcis rar⁹ inuentu:vn⁹ oim ſquamas ad os verſas habēs)erat aūt piſcis tūc delicat⁹ credi
tus:poſtea in nullo honore quod nō venit niſi ex opinione hoim:vñ querit poeta:quid.i. nūqd:
equora alebant tū .i. tūc min⁹ rhūbū ꝙ nūc ſup.q.d.minime : ⁊ tñ rhūb⁹ qui nūc in magno pre
cio eſt:tūc vilipendebat̃.⁊ ita rhūb⁹ erat tūc tut⁹: q: nemo petebat eū.⁊ ciconia erat in nido tu
to.i.ipaȝ tutante:q: nemo comedit eā ſicut nūc.donec p̄tori⁹ auctor.i.inuentor ciconie apponē
de docuit vos o guloſi.Ergo ſi quis edixerit:id eſt publico quaſi mandato iuſſerit:⁊ preceperit
mergos id eſt volucres vrinantes:aſſos.id eſt aſſatos ⁊ toſtos eſſe ſuaues nunc (quia tamē ari
di ſunt nihil eſt illis toſtis inſuauius) iuuentus romana docilis praui id eſt que faciliter doce
tur rem prauam. parebit id eſt obtemperabit tali edicto:id eſt faciliter imitabitur prauum inſti
tutum . Et ita concludit homines potius peccare ex falſa opinione:ꝙ ex rerum qualitate . quia
vnam ⁊ eandem rem nunc pluris nunc minoris faciunt: cum tñ non mutetur.

¶ Sordidus a tenui victu diſtabit ofello iudice. Ofellus cū locupletiſſimus eſſet: τ moderatam vitā ageret: ſubito proſcriptus ferebat ſe parū iniquitatē ſentire fortune: qm̄ quidē nihil illi durū in egeſtate priſtine conſuetudinis exercitatiōe videret. Ipſe eſt de quo etiā ſupꝰ dixit Iudice pro iudicante: vt nō nobis rege latino: pro regnante. Cui canis ex vero. d. c. a. auidienꝰ canis dicebatur. Mutatū: defecatū. Licebit ꝙuis. ille re. repotia dicunt ſeptimus dies quo noua ſolet nupta redire ad parentes ſuos. hic ꝓ feſtis diebus. Cornu ipſe. b. c. i. Sunt eñi in venalibus cornua: que olei hn̄t ꝗ̄ntitatem' ſextarij menſure. Veteris nō parcus aceti: ac ſi diceret: in eo ſolo nō auarus: τ q̄ ſunt inutilia liberaliter fundit. Mundus erit qui nō of. ſor. i. mundū ſequitur victū: q̄ neq; i ſordidā neq; i luxurioſam vitā ſit inclinatus. Seuus negligens ad compāda obſonia. Acro

Sordidus a tenui victu diſtabit ofello
Iudice. nam fruſtra vitiū vitaueris illud
Si te alio prauū detorſerit. auidienus
Cui canis ex vero dictum cognomen adheret:
Quinquennes oleas eſt τ ſilueſtria corna.
Ac niſi mutatū parcit diffundere vinū.
Cuius odorem olei nequeas perferre: licebit
Ille repotia natales' alios ve dierum
Feſtos albatus celebret. cornu ipſe bilibri
Caulibus inſtillat: veteris nō parcus aceti.
Quali igitur victu ſapiens vtetur: τ horum
Vtrū imitabitur. hac vrget lupus: hac canis āgit
Mundus erit: qui nō offendat ſordibus: atq;
In neutram ꝑtem cultus miſer. hic neq; ſeruis
Albuti ſenis exemplo dum munia didit:
Seuus erit: nec ſic vt ſimplex neuius vnctam
Cōuiuis prebebit aquā. vitiū hoc quoq; magnū.

¶ Sordidus a tenui. Docet auctore ofello nō eundē eſſe ſordidum q̄ parcus eſt tenui victu vtitur: q2 poſſet q̄s ex virtute ſobrꝰ eſſe. Sordidꝰ aūt nō: nā ſordidꝰ eſt immūde viuēs τ non audens decenter vti ſuis: τ ita peccat tenacitate: in nō decenter expēdēdo. Auarus cupiditate in male acquirendo. Ordo eſt. Victꝰ ſupple ſordidus. i. hōis ſordide viuētis: diſtabit a tenui victu: ofello iudice. i. ſcḋm iudiciū: ofelli. i. qui parcus eſſe volet nō ſic erit parcus vt ſordidus fiat. Nā fruſtra vitaueris illud vitiū. ſ. prodigalitatis: ſi detorſerit. i. extra viam rectā detruſerit te. ſ. prauū alio id eſt ad aliud vitiū: auaricie aut ſordiditatis. Auidienus vir ille ſordidus τ diues: cui cognomen canis: adheret: dictum. i. addictū aut inditū ex vero. i. propter verā imitationē: q2 ſordidus ē vt canis (qui a comedente nunꝙ̄ oculos deflectit donec bolū habeat: nec contētus eſt ſaturitate: ſed qḋ h3 nulli cōicans in terrā fodit) eſt. i. comedit oleas. i. baccas olee: quinquēnes. i. quinq; annorū: τ corna ſilueſtria: ac parcit. i. cauet: diffundere. i. ex vaſis ſuis in pocula fundere vinum niſi ſup. ſit mutatū. i. inuerſum: aut in vappā mutatū: ipſe. i. nō confidens miniſtris: in propria perſona inſtillat caulibus cornu bilibri: oleū ſup. cuius odorē tu neq̄as ꝑferre ꝗ tā grauis ē: inſtillat ſup. ex hīs nō ꝑcus. i. largus aceti veteris. i. euaporati τ ſemi mortui: τ hoc licebit. i. licet ille. ſ. audienus celebrat albatus. i. candidatus (qḋ in ſumma feſtiuitate contingebat qm̄ a dijs īpetrare quicꝙ̄ volebant) repotia. i. octauā a nuptijs aut filie aut neptis in qua cōuenientes amici ac parentes letius viuere ſolent: aut licet celebret natales ſup. ſuos: in quibus veteres maxime genio indulgebant: ve pro vel alios feſtos dierū. i. alios dies feſtos. Igitur ſi hoc vituperabile eſt quali victu vtet ſapiens: τ vtrū hoꝝ. ſ. lupi τ canis quos dicet: imitabitur. Lupus. i. homo vorax τ prodigus vt lupus vrget hac. i. in hac ꝑte inuitat te: ſ. ē ad imitationē vite ſue: τ canis. i. homo īmundus τ nimis auarus vt canis: angit. i. conſtringit te ad imitandum ſe: hac. i. ꝑ hanc ꝑtem? Reſponſio. is erit mundus q̄ non offendat ſordibus. i. auaricia q̄ ſordidū facit: atq; qui neutram. i. non alterā: qui nō eſt cultus miſer. i. vt miſer in alterā ꝑtem. i. neq; ſordide neq; nimis ſplendide: hic. i. hmōi: neq; erit ſeuus. i. auſterus τ rigidus ac imitis dum didit. i. di-

Marginal notes: ASCEN. (beside "¶ Sordidus a tenui. Docet auctore"); Sordidus (beside "eſſe. Sordidꝰ aūt nō"); Auarus (beside "do. Auarus cupiditate"); Canis (beside "canis: adheret: dictum")

nidit diſtribuit ſeruis ſuis: munia. i. officia: exēplo albutij. i. albuti ſenis (propriū enim ſenum eſt eiſſe auarū: tāgit ſeū more ſuo p tranſitū poeta) nec exiſtens ſic ſimplex vt neuius prebebit conuiuis aquā vnctam: qđ ſuperfluū eſt: qꝛ aqua mera mundior eſt vt eligibilior: vel intelligam⁹ albutium eſſe ſeuū. i. nimis magnificū: ſicut maternis ſtat ſeuus in armis: ⁊ ita neuius erit ſordidus: nō niſi aquā modicū vnctam cōuiuis ſuis prebens: quoqꝫ. i. etiā: hoc. i. nimis parcum eſſe: eſt magnū vitium. Ex hoc vltimo v̄bo approbatur hec ſecūda ſententia: qꝛ cum parſimoniā laudet: dicit nimiā parcitatem neuij eſſe vitioſam. ad qđ accedit: ꝙ vt auidienus: nomen factitiuz ab auiditate videtur ſumptum.

Accipe nunc victus tenuis: que q̄taqꝫ ſecum
Afferat in primis valeas bene. nam varie res
Ut noceant homini: credas memor illius eſce:
Que ſimplex olim tibi ſederit: at ſimul aſſis
Miſcueris elixa ſimul: conchilia turdis.
Dulcia ſe in bilem vertent: ſtomachoqꝫ tumultū
Lenta feret pituita. vides vt pallidus omnis
Cena deſurgat dubia? quin corpus onuſtum
Heſternis vitijs: animū quoqꝫ pregrauat vna
Atqꝫ affigit humo diuine particulam aure.
Alter vbi dicto citius curata ſopori
Mēbra dedit: veget⁹ p̄ſcripta ad munia ſurgit
Hic tamē ad melius poterit trāſcurrere quōdā:
Siue diem feſtū rediens adduxerit annus:
Seu recreare volet tenuatū corpus. vbi qꝫ
Accedent anni. tractari mollius etas
Imbecilla volet. tibi quidnā accedat ad iſtam
Quā puer ⁊ validus preſumis molliciē? ſeu
Dura valitudo inciderit? ſeu tarda ſenectus?
Rancidū aprū antiqui laudabant: nō qꝛ naſus
Illis nullus erat: ſed credo hac mente: ꝙ hoſpes
Tardius adueniens viciatū cōmodius: q̄
Integrū edax dominus cōſumeret. hos vtinā īter
Heroas natum tellus me prima tuliſſet.

Acro ¶ Accipe nūc victus: alias dicit cōmoditates eius: qui vtitur victu tenui: cōmoditates ſentit feſtoꝝ dierū: ⁊ languidū corpus facilius recreatur ⁊ ſenectutē facilius ꝯſolatur. Que ſimplex. i. vna quā facile digeſſeris. In bilem. i. peſtem. Pituita fortis idigeſtio. Tibi quidnaz accedat ad iſtam. Te aūt quid poterit delectare in ſenectute: aut poſt egritudinem cum nihil noui derelictum eſt. Dura valitudo: epitheton valitudinis: qꝛ poteſt eē ⁊ bona valitudo. Tellus prima: qꝛ dicitur ante deos nata terra eſſe.

ASCEN. ¶ Accipe nūc victus tenuis. Recitat cōmoda ſobrietatis vt ad eam nos alliciat. Ordo eſt. Accipe. i. intellige audi nunc q̄ ⁊ q̄ta cōmoda: tenuis. i. modicus vict⁹ id eſt ſumptus afferat ſecū: in p̄mis. i. primum hoc boni affert: ꝙ tu valeas bene id eſt ſan⁹ ſis. Nam vt. i. ꝙ res varie id ē varie eſce: noceant homini: credas. i. faciliter credere poſſis: memor id eſt ſi fueris memor: illius eſce id eſt cibi que exiſtēs ſimplex. i. vniformis ⁊ vnius ſpeciei: ſederit id eſt placuerit tibi olim: cum ſcȝ ſobrius ⁊ forte pauper eſſes. At id eſt ſed: ſimul. i. immediate poſtq̄: miſcueris: elixa. i. bulita obſonia aſſis cū aſſatis cibis (hoc autē aduerte: qꝛ vltima ſyllaba illa ſubiunctiui modi i ris ſepe cōmunis reperitur: ſicut hic: miſcueris elixa: ⁊ in carminib⁹ amico que dederis aio: vn̄ dederitis trāſieritis penul. longa: legūtur vt in ſiluis noſtris latius diximus. Sunt tn̄ qui legant hic: miſcuerint: vt ſit ſimul vt elixa miſcuerint ſe aſſis: ſed codices oēs fere miſcueris hn̄t) ⁊ ſimul ac miſcueris: cōchilia. i. piſces vt oſtrea ⁊ conchas: turdis. i. volatilibus delicatis: vt ſunt turdi. Dulcia. i. ea q̄ tibi dulcia erant dū ingurgitares ea: vertent ſe in bilez. i. amarā choleram: ⁊ pituita. i. nociuus: humor feret. i. afferet tumultuz. i. ꝑturbationē ſtomacho

tuo: tu vides: vt. i. qualiter omnis ſup. homo deſurgat. i. ſurgat de cena dubia. i. opipara: vbi ꝓpter multitudinē dubitet quid primū ſumat: deſurgat inq̄ exāīs pallidus: ex nimia oneratione ſtomachi. Quin. i. quinimo: corpus onuſtum. i. oneratum vitijs. i. crapulis: heſternis. i. pridianis hoc eſt pridie illius diei ſumptis: aggrauat quoq̄. i. etiā: vna. i. pariter animū. i. rationē hominis: atq̄ affigit humo. i. rebus terrenis particulam diuine aure. i. ſpiritus celeſtis: hoc eſt animā rationalē quā ex celeſti arce demiſſam ⁊ eſſe ꝑticulam celeſtis ignis credebant: vñ Virgilius. Igneus eſt ollis vigor ⁊ celeſtis origo. Et iterū atq̄ aure ſimplicis ignē. Et Iuuenalis Senſum a celeſti demiſſum traximus arce. Alter. i. qui nō eſt crapuloſus: ſed ſobrꝰ: vbi. i. poſtq̄ dedit ſopori. i. tranquille dormitioni: mēbra curata. i. refecta: citius dicto. i. q̄ dici poſſet: ſurgit vegetus id eſt vt dicunt euigilatus ⁊ agilis ad munia. i. officia ⁊ miniſteria ſua: preſcripta id eſt ipſi aſſignata: ⁊ tamen: licet ſcilꝫ ex ſobrietate illa auſterius modo vixerit: tamen poterit tranſcurrere. i. celeriter ſe applicare: quondā. i. aliqñ tempore futuro: ad melius. i. vberiorem et auctiorem ſumptū: ſiue annus rediens adduxerit diem feſtum: videlicet natalem aut ambaruualem aut ſimilē: ſeu. i. ſiue volet recreare corpus attenuatū: longa ſobrietate ſcꝫ: q̄ pro et vbi id ē poſtq̄ vel quo tpe (ſunt aūt hic due dictiones vbiq̄) anni accedēt. i. quādo ſenior erit: etas. ſ. ſenilis imbecilla. i. fragilis impotens: volet tractari mollius. i. paulo delicatius: quidnā accedat id eſt addi poſſit tibi: o guloſe ⁊ perdite iuuenis: ad iſtam mollicié quā preſumis. i. ante tempus debitum ſumis exiſtens puer. i. multū iuuenis adhuc: ⁊ validus. i. ſanus: hoc eſt q̄d plus poterꝫ tibi lautitiarum facere: ſeu. i. ſiue: valitudo. i. diſpoſitio corporis dura. i. egra ⁊ aduerſa inciderit. i. ſiue egrotari incipias: ⁊ valitudinarius eſſe: ſeu. i. ſiue ſenectus tarda. i. te tardum faciēs ſup. aduenerit: nō eñ pōt incidere: ſenectus. i. caſu interuenire: niſi q̄tum ad apparentiā: qua propter tribulationes ſeniores apparemus. Siue ergo eger fias: ſiue ſenex: nō poteris lautiꝰ ac delicatiꝰ viuere q̄ nūc puer ⁊ validꝰ. Antiqui. i. priſci et maiores noſtri laudabant aprum. i. porcum ſilueſtrē: rancidū. i. qui ex longa ꝯſeruatione cōtraxit rāciditatē (hoc eñ vitiū carniū eſt ſicut acor vini: ⁊ mucor panis: vñ ſunt plebeiꝰ ſiculi: hic bonus eſt promus in cuiꝰ ſepe culina muſcidus eſt panis: caro rācida: pēdula vina) nō ſup. iō laudabāt rancidū aprū: q: nullus naſus id eſt nulla vis odorādi: erat illis: ſꝫ ego credo hac mēte: q̄ hoſpes. i. aliq̄s amicꝰ hoſpitio ſuſceptus adueniens tardiꝰ ſup. q̄ credebat eū ſuſcepturꝰ (. ſ. qui ob eiꝰ aduentū aprū coxerat) cōſumeret cōmodiꝰ. i. cū maiore cōmodo q̄tum ad iudiciū ſuſcipiētis: aprū ſup. vitiatū. i. corruptū ranciditate ex diuturna ꝯſeruatiōe: q̄ dñs edax. i. q̄ edax cēſendus eēt ſi eū ꝯſumpſiſſet: conſumeret integrū. i. incorruptū. Vtinā prima tellus. i. cū primū coli cepta ē: tuliſſꝫ. i. ꝓduxiſſet me natū inter hos. i. hmōi: heroas. i. heroicos ⁊ ſemideos viros: q̄ tam frugaliter vixerunt.

Das aliquid fame: que carmine gratior aurem
Occupat humanā? grandes rombi patineq̄ꝫ
Grande ferunt vna cū damno dedecus. adde
Iratum patruū: vicinos: te tibi iniquum
Et fruſtra mortis cupidum cū deerit egenti
Es laquei precium. iure inquit traſius iſtis
Iurgatur verbis: ego vectigalia magna
Diuitiaſq̄ꝫ habeo tribus amplas regibus: ergo
Qđ ſuperat nō eſt melꝰ quo inſumere poſſis?
Cur eget indignus quiſq̄ te diuite? quare
Templa ruunt antiqua deū: cur improbe care
Non aliquid patrie tanto emetiris aceruo?
Vni nimirū recte tibi ſemper erunt res?

Acro

¶ Das aliq̄d fame: interrogatiue: putas hoc ad famā ꝑtinere nō nihil putas eſſe opinionē bene paſcentis: ⁊ laudari ꝓpter opti ma conuiuia. Vis habere famā: vt latas dicaris per edes. fama gratior: que carmine animos delectat ⁊ docet. Diuitiaſq̄ꝫ hēo. ſatis arrogāter opes ſuas reip. cōparauit. Ergo qđ: q̄ qđ abūdat ñ pōt alia re melius erogari. Vni n. ti. re. i. credis te ſp eſſe felicē ⁊ iō nō premittis q̄dā beneficia q̄ ſis relaturus alia ſuccedēte fortuna. O magnus poſt hac. Cum patrimoniū oē ꝑ luxuriā ꝯſumpſeris eris riſus oībus inimicis tuis. Vter ne ad dubios fidet ſe. ad dubios caſus: q: magis hꝫ fiduciā ille qui cū habuiſſet preſtabat illi: qui luxurioſe fuerat obligatꝰ: ac ꝑ hꝰ memēto ꝯditōis hu-

mane. quia ſemper eſt inſtabilis Hic. qui. p. Quod luxurioſos facit multis rebus aſſidue ꝛ corpore ꝛ mente. Nam qui multis vtitur plura deſiderat. Quo. m. h. c. Verbis meis quibꝰ dixi melius vti exiguo victu. audi qđ dixit Ofellus. Iſte ofellꝰ ꝓſcriptꝰ eſt cuius paterna res ꝛ poſſeſſio tradite militibꝰ auguſti: quã poſtea ofellus ab iiſdẽ cõduxit. ofellũ quendã dicit proſcriptuʒ: qui ita dicebat: non me terret fortuna ꝓſcripti vel paupertas. qꝛ et antea cũ diues eſſem: moderate viuere conſueui. Non. e. n. nouihis intelligitur. vt ſit noui nõ temere narrantẽ. i. vere non quicq̃ in vſum habuiſſe. Tum. p. v. ſ. aut ordinarie menſe ſunt. q̃ ad ſocietatẽ. aut ſecunde que ad delectationẽ proficiunt. Poſt hoc ludus erat. poſt hoc rogabamꝰ vt magno culmo meſſis ſurgeret. Quãto aut ego parcius. Nũquid ex quo agrũ amiſimꝰ minꝰ nituiſtis: cũ eadẽ nobis vita ſit que fuit dominis cõſtitutis. Illũ qui conſumptis bonis agruʒ cõſumpſit. paupertatis enĩ amica eſt nequicies. Itẽ aliter. aut per luxuriã amittet agrũ vendẽdo eũ. aut crimine aliquo reꝰ factus perturbabitur patrimonio ſuo. Nũc ager. v. nomen illiꝰ qui ofelli agrum poſſidebat.

ASLEN.

¶ Das aliquid fame. Reprobat ſtultitiã eoꝝ qui ſibi gloriaʒ cõparare putant ex epuloꝝ ſplẽdore: nimioq; ſumptu. Ordo eſt legendo interrogatiue: das tu aliquid fame? Aut ironice ſic. Tu das fame tue aliquid. i. augmentas famã tuã in aliquo que fama comparata ex opiniõe vulgi exiſtens gratior carmie. i. q̃ eſſet approbatio poete per carmen: ſi ſobrius viueres occupat aurẽ humanam. i. diuulgatur ꝑ homines. Et hoc modo ſenſus

O magnus poſt hac inimicis riſus. vter ne
Ad caſus dubios fidet ſibi certius. hic qui
Pluribus aſſuerit mentem corpuſq; ſuperbum:
An qui contentus paruo metuenſq; futuri
In pace vt ſapiens aptarit idonea bello?
Quo magis his credas. puer hũc ego paruꝰ ofel
Integris opibꝰ noui nõ latiꝰ vſum (lum
Quã nunc acciſis videas metato in agello
Cum pecore ꝛ gnatis fortem mercede colonum.
Non ego: narrantem: temere edi luce profeſta
Quicq̃ preter holus fumoſe cum pede perne
Ac mihi ſeu longũ poſt tempus venerat hoſpes:
Siue operũ vacuo gratus conuiua per imbrem
Vicinus. bene erat non piſcibus vrbe petitis
Sed pullo atq; hedo. tum penſilis vua ſecundas
Et nux ornabat menſas cum duplice ficu.
Poſt hoc ludus erat culpa potare magiſtra
Ac venerata ceres ita culmo ſurgeret alto.
Explicuit vino contracte ſeria frontis.
Seuiat: atq; nouos moueat fortuna tumultus:
Quãtũ hinc iminuet: q̃to aut ego parciꝰ aut vos
O pueri nituiſtis: vt huc nouus incola venit?
Nam proprie telluris herũ natura neq; illum:
Nec me: nec quẽq̃ ſtatuit. nos expulit ille.
Illum aut nequities aut vafri inſcitia iuris
Peſtremum expellet certe viuacior heres.
Nunc ager vmbreni ſub nomine: nuper ofelli
Dictus: erit nulli proprius: ſed cedet in vſum
Nunc mihi nunc alij. quo circa viuite fortes:
Fortiaq; aduerſis opponite pectora rebus.

eſt. forte dices q; ſplendide viuendo comparas tibi laudem popularem: que tibi gratior eſt: q̃ ſi ob ſobrietatem lauderis carmine aliquo. ¶ Porphirio tamen aliter intelligit dicẽs. Hoc antiſtenes dixiſſe traditur. Is enim cum vidiſſet adoleſcentem luxurioſum: ac aromatibus deditum: miſeruʒ te inquit adoleſcens qui nunq̃ audiſti ſummũ acroma. i. laudẽ tuam. hec ille. quaſi

vero laudis ſit ſua conſumpſiſſe. Et ita exponetur ſic. Tu das .i. forte dices ꝙ das aliquid fame
tue ex opinione populi: que exiſtens gratior.i. multū grata: carmine per carmen: vel que grati-
or: occupat carmine.i.per carmen aurē hoīm ⁊c. ſed prior ſententia mihi placet) Oſtendit autē
talē errare ⁊ falli dicēs. rhombi.i. tales piſces grandes.i. magni: ⁊ patine.i. vaſa eſcaria late pa
tentia: ferunt vna.i. pariter cū damnoſcȝ rerū: grande dedecus. hoc eſt tantū abeſt vt vere lau-
dari merearis ob talem luxuriā vt veriſſime vituperari merearis. (videtur autē hinc ſumpſiſſe
Iuuenalem ſatyram de rhombo) Adde: ad damnū ⁊ dedecus ſupple. patruū.i. fratrē patris tui
defuncti (quia eo viuente non haberes adhuc patrimoniū quod nunc conſumis) iratū ſupple
tibi ⁊ vicinos iratos tibi: ⁊ te iniquū.i. incōmodū tibi: ⁊ cupidū.i. qui aliquando cupidus eris:
fruſtra.i. incaſſum: mortis: cū.i. quando es.i. pecunia: appoſitorie preciū.i. vnde habeas preciuȝ
laquei. quo.ſ. te deſperantē amiſſis rebus ſuſpendas: deerit tibi egenti.i. quādo tā pauper eris
ꝙ non habebis vnde emas laqueū ad te ſuſpendendū. Iure inquit Traſius. Ponit obiectionē
in cuius ſolutione docet prodigalitatē omnibus vitioſam: non ſolū.ſ. ijs qui ad paupertatē redi
guntur: ſed etiā tā diuitibus vt vix poſſint inopes fieri. Obiectio aūt talis eſt. Aliquis ſupple
diues inquit aut tu forte inquis. Traſiꝰ aut traliꝰ vir ille ad paupertatē redactꝰ: iurgaꝛ.i. obiur-
gatur: iure.i. merito: iſtis.i. exprobroſis tuis verbis (Et ita ſi codices ita haberent mallē legere
inquis ꝙ inquit: qꝛ priꝰ dixerat in ſecūda perſona. Das aliquid fame) ego habeo magna vectiga
lia.i. redditꝰ ⁊ ꝓuentꝰ etiā priuatos (Nā ⁊ Cicero vectigal ꝓ priuatȝ redditibꝰ accepit: cū fere pu Vectigal
blici ſint vt dicit hic porphirio) ⁊ ego habeo diuitias amplas.i. ſuffecturas tribꝰ regibꝰ. q.d. nō
poſſem paup̄ effici: ⁊ ita poſſum ſecure ⁊ impune luxirioſe viuere. Ad qđ poeta aut ofellꝰ. Ergo ſi
tā diues es ꝙ plꝰ ꝙ̄ ſatis ſit habeas: nō eſt ſupple aliquid: quo.i. in quo poſſis inſumere.i. impen
dere illud qđ ſuperat.i. abūdat: quaſi dicat. lȝ plꝰ ꝙ̄ opꝰ tibi eſt habeas: tn̄ nō cōtinuo licebit inu
tiliter expendere: cū ſit in quo honeſtiꝰ expēdas. Nā cur quiſq̄ indignꝰ ſupple egeſtate: ⁊ dignꝰ
opulentia: eget te diuite.i. dū tu diues es: quare antiqua tēpla deū.i. deorꝝ ruūt.i. decidūt: o im-
probe.i. improbāde: cur nō emetirȝ.i. emetiēdo (ꝑ qđ ſignificaꝛ tā diues ꝙ pecunias metiri poſ-
ſet) expendis ex tanto aceruo.i. cumulo pecuniarū aliquid patrie chare: non que tibi chara eſt:
ſed que merito ſit. Nimirū.i. certe vel haud dubie: res erūt tibi vni.i. ſoli: recte.i. proſpere. hoc
ironice legetur aut per interrogationē figuratā: negatiuā reſponſionē poſtulantē: pauci eñ ꝑ-
manent beati. O ſupple tu qui futurꝰ es poſt hac.i. poſt hoc tp̄us magnꝰ riſus: inimicis.i. qui ab
inimicis tuis quos tibi nūc plurimos cōparas irrideberis: ſupple dic mihi. vter fidet ſibi certiꝰ
ad caſus dubios: ne ꝓ an hic qui aſſuerit.i. aſſuefecerit pluribꝰ ſupple rebꝰ: mētē ⁊ corpꝰ ſuperbū
id eſt elatū: an ſupple is qui exiſtens cōtentꝰ paruo: ⁊ metuēs futuri.i. de tp̄e futuro: aptarit in
pace.i. tp̄e pacis hoc eſt ꝓſperitatis: idonea bello.i. ad bellū: vt.i. quemadmodū ſapiens ſupple
aptat: hoc eſt an qui voluptatibus ſe aſſuefacit tanq̄ in eis ſemper ſecureq́ȝ victurꝰ ſit an qui tē-
pore proſperitatis: duriter viuit vt aſſuefiat malo.i. laboribꝰ ⁊ paupertatibꝰ: ſicut vir prudens in
pace: ea que ad bellū neceſſaria ſunt diſponit ne ingruente bello obruaꝛ improuiſus. Quaſi di-
cat. certū eſt meliꝰ eſſe laboribꝰ aſſuetū eſſe ꝙ̄ delitijs: qꝛ nihil eſt miſeriꝰ ꝙ̄ fuiſſe felicē. Quo.i. ⁊
vt tu credas magis his que dico: ꝙ ſcȝ vir prudens tp̄e ꝓſperitatis ⁊ abūdantie ſe frugalitati ⁊
parſimonie aſſuefacit ſupple ꝓbabo exemplis. Nā: ego adhuc paruꝰ puer: noui hūc ofellū de quo
loquor: non vſum eſſe latiꝰ.i. copioſiꝰ: opibꝰ.i. poſſeſſioībꝰ ⁊ fortunis ſuis: integris.i. ex integro
ſaluis: ꝙ̄ tu videas ſupple eū vti nunc opibꝰ acciſis.i. īmunitis. in agello metato.i. vbi miles qui
eū inuaſit caſtrametatꝰ eſt. Aut metato.i. occupato ab vmbreno illic caſtrametanti: vl' ad men
ſurā illi ꝓ mercede locato: qui olim ꝓpriꝰ erat (victis eñ brutianis quorꝝ partes ſecutꝰ erat: ab
auguſti militibꝰ poſſeſſionibꝰ ſuis priuatꝰ erat) ofellū dico fortē.i. ſtrennuum colonū mercede.i.
mercenariū: cū pecore ⁊ gnatis.i. auxilio pecoris ⁊ liberorꝝ: ex quo ⁊ agro cōducticio ſtremevi-
uit. Noui inquā ofellū narrantē.i. recitando dicentē. ego non edi.i. comedi: luce ꝓfeſta.i. procul
a feſto: aute feſtū.i. die non feſto quicūq́ȝ eſſet: temere.i. quaſi: quicq̄ preter holꝰ cū pede perne.i.
cruris porcini cū parte pulpoſa: fumoſe.i. fumo indurate: ac ſeu.i. ſiue hoſpes.i. aliquis amicus
hoſpitio recipiendus gratis ⁊ iure hoſpitalitatis venerat mihi poſt longū tp̄us: ſiue vicinus exi-
ſtens gratus conuiua venerat mihi vacuo. operū.i. ceſſanti ab opere per imbrē.i. propter im-
briū vehementiā: bene erat ſupple nobis non piſcibus petitis.i. dequiſitis vrbe.i. ab vrbe: ſcilȝ
pullo atq́ȝ hedo (pullus eſt fetus galline: hedus capre: vt notiſſimū eſt. vterq́ȝ aūt ruſticis para-
bilis) Tū.i. inde poſt priorē menſam que ſm̄ Seruiū erat carniū: vua penſilis.i. que ſuſpēſa cō-
ſeruata erat. ⁊ nux ornabat ſecundas menſas. que erat pomorꝝ ⁊ reliquorꝝ fructuū. cū ficu dupli-

ce.i.recēti ⁊ arida:aut q̄ ficu q̄ duplex ē.i.duplici tp̄e ꝑta:ſūt eñi biſere.i.bis ferētes fic⁹ ꝑlime. Poſt hoc.i.poſt talē cibationē:erat lud⁹.i.q̄dā recreatio aīe:potare:culpa exiſtēte magiſtra.i.ꝓhibēte nos modū excedere ſicut mgr̄ diſcipulos coercet:hoc ē timuim⁹ in potādo incurrere culpā:ſicut diſcipuli magiſtrū. nā nō erat ali⁹ mgr̄ nobis quem vereamur p̄terq̄ feditas culpe quā incurrere noluim⁹. Ac:vt ſup.ceres:dea frumenti:venerata.i.ſolēnitate tali honorata:ſurgeret ita.i.per talē feſtiuitatē:alto culmo:explicuit.i.exporrexit ⁊ ſine plicis fecit:vino.i.potu vini:ſeria.i.ſerioſitatē frontꝫ cōtracte:in rugas.ſ.⁊ plicas more triſtiū. Noui etiā ſup.narrantē. Seuiat fortuna:atq̧ moueat nouos tumult⁹.i.noua bella ⁊ expulſiões colonoꝝ veterū q̄tū iminuet.i.auferet ip̄a:hinc.i.ab h̄ ſtatu meo? q.d.vix q̄cq̄. Quāto ego ſup.nitui:aut vos o pueri.i.miniſtri ac familiares mei:nituiſtis.i.ſplēdidi fuiſtis parci⁹.i.magis ſobrie:vt.i.poſtq̄ nou⁹ incola.ſ.vmbren⁹ venit huc.i.in hāc poſſeſſionē meā? q̄ ſup.pri⁹ nitui ac vos nituiſtis.q.d.in nullo. Nā natura nō ſtatuit herū ꝓprie telluris.i.terre:neq̧ illū nec me:nec quēq̄. Ille ſcꝫ nou⁹ hoſpes vmbren⁹ expulit nos (Hec aūt dicit nō ſine nota tp̄is ſui:⁊ ita tangit auguſtū licet amicū.iuxta q̄d dictū ē. Dē vafer vitiū:ridēti flacc⁹ amico tāgit) neq̄cies.i.ꝑdita ⁊ luxurioſa vita:aut inſcitia.i.ignorantia vafri iuris:aut poſtremū heres viuacior.i.diuti⁹ viuens expellet eū: ſcꝫ vmbrenū: Ager ſup.q̄ d̄r nūc vmbreni.ſ.militꝫ:dict⁹ nuꝑ ofelli.i.me⁹: erit nulli ꝓpri⁹.i.ꝑpetu⁹: ſꝫ cedet in vſum.i.cōmodabit̄ vſus ei⁹ nūc mihi nūc alij:quocirca.i.quapropt̄ o pueri:viuite fortes:⁊ opponite fortia pectora reb⁹ aduerſis.q.d.forti aīo poteritꝫ fortunā ꝯtēnē:⁊ i vtraq̧ fortuna leti⁹ viuē. Ex his ergo manifeſtiſſime ꝯuincit̄ ofellū fuiſſe verū agricolā nō ſtoicū:nā ſi horati⁹ eū puer colonū nouit:nūcq̧ i agro eodē mercēnariū viuere vbi olim dn̄s viuebat:certū ē q̄ neq̧ olim neq̧ nūc ph̄us ſit. Nec facit ꝯtra auctoritatē ante dictoꝝ:nā in his q̄ ad economicā ꝑtinēt:experientia ſūma magiſtra eſt. Multa aūt ſūt q̄ diligēs lector ꝑ ſe ānotare poterit. Nō aūt placuit acronē in hoc ſeq̄ vt ordo ſit:noui narrātē nō temere.ſꝫ:noui narrātē.ego temere.i. fere nō edi ⁊c. neq̧ in hoc ſe ſordidū fuiſſe fatet̄ ſꝫ frugalē:q: nō dicit ſe comediſſe ſolū hol⁹ dieb⁹ ꝓfeſtis:ſꝫ holus cū perna:q̄ cib⁹ agricole ſatis ſplēdid⁹ eſt. Notatu aūt dignū eſt q̄ vicinū dicit ſibi gratū cōuiuā fuiſſe ſignificās ꝑ hoc cōcordiā ac bn̄ficētiā int̄ vicinos ſūmope eſſe ſeruandā. Pōderoſi⁹ aūt eſt q̄d pri⁹ dixit q̄ ſapiēs aptat in pace ea q̄ ſunt idonea bello:nō vt bellū inferat ſed propulſet. Magne aūt fortitudinis eſt prouocare quodāmodo fortunā:ſicut ofellus dicens. Seuiat atq̧ nouos moueat fortuna tumultus. Sed illud iucūdiſſimū:q̄ q̄to quis min⁹ habeat:tāto cōtra fortunā armatior ſit. Nihil eñi habenti nihil auferri poteſt.vn̄ ſubdit cām ſecuritatis ſue dicens. Quantū hic iminuet.q.d.minimū. Nec caret pondere ſuo q̄ oſtendit nullū ꝑpetuū eē heredē:graphice aūt enūerat ea quib⁹ heredes mutari ſolēt:aut ꝑ nequā vitā ꝓpriā: aut per iniquā cauillationē:alicui⁹ aliena iura inuadētis:aut poſtremū per ſucceſſorē:q: morituro nihil ꝑpetuū ē:nihilq̧ a nobis hic ꝑpetuo poſſideri pōt:niſi de more ꝑpetuū voces:q̄d ad finē vite duraturꝫ ē. Q̄d aūt i fine dicit.quocirca viuite fort.poti⁹ credere hora.q̄ ofelli v̄ba eo q̄ ph̄ica ſūt.

ACRO.

(f)Ic raro.ſ. Damaſippuz inducit ſecum loquentē: qui conſumpto patrimonio per luxuriā contulit ſe ad ſtoicam ſectam. dicit etiam de his qui aliena peccata notant obliti ſuorum. iſte autem damaſippus quodā ſtertinio ſtoico cepit philoſophari hortante. hyperbaton a ſuperioribus. ſic raro ſcribis. Quid fiet.ac per hoc quod expedit vt negligas. ⁊ te incuſes tamen emendes. Ab ipſis ſ.impatiens frigoris fuit Horatius: ⁊ conſtat illo tempore ſaturnaliorum in villa validiorem focum fieri:⁊ ipſe ſeſe impatientem frigoris probat in libris epiſtolarū q̄ ſi bruma niues albanis illinet

Satyra tertia.

(f)Ic raro ſcribis vt toto nō quater anno
(f) Mēbranā poſcas ſcriptoꝝ q̄q̧ retexēs
Iratus tibi: q̄ vini ſomniq̧ benignus
Nil dignum ſermone canas:quid fiet? ab ipſis
Saturnalibus huc fugiſti.ſobrius ergo
Dic aliquid dignum promiſſis.incipe.nil eſt.
Culpantur fruſtra calami:immeritusq̧ laborat
Iratis natus paries dijs: atq̧ poetis.
Atqui vultus erat multa ⁊ preclara minantis
Si vacuum tepido cepiſſet villula tecto.

Quorſum pertinuit ſtipare platona menandro
Eupolin archilochum comites educere tantos?
Inuidiam placare paras virtute relicta?
Contemnere miſer. vitanda eſt improba ſiren
Deſidia: aut quicquid vita meliore paraſti
Ponendum equo animo. dij te damaſippe deeq;
Verum ob conſilium donent tonſore: ſed vnde
Tam bene me noſti? poſtq̄ omnis res mea ianū
Ad medium fracta eſt: aliena negocia curo
Excuſſus proprijs. olim nam querere amabam
Quo vafer ille pedes lauiſſet ſiſiphus ere.
Quod ſculptum infabre. quod fuſuz durius eſſet
Callidus huic ſigno ponebam millia centum
Hortos egregiaſq; domos mercarier vnus
Cum lucro noram: vnde frequentia mercuriale
Impoſuere mihi cognomen compita. noui
Et miror morbi purgatum te illius. atqui
Emouit veterem mire nouus vt ſolet: in cor
Traiecto lateris miſeri capitis ve dolore
Ut letargicus hic cuz fit pugil. ⁊ medicum vrget
Dū nequid ſimile huic. eſto vt libet. o bone te ne
Fruſtrere: inſanis ⁊ tu ſtultiq; prope omnes
Si quid ſtertinius veri crepat. vnde ego mira
Deſcripſi docilis precepta hec tempore quo me
Solatus: iuſſit ſapientem paſcere barbam.
Atq; a fabritio non triſtem ponte reuerti:
Nam male re geſta. cum vellem mittere operto
Me capite in flumen dexter ſtetit: ⁊ caue faxis
Te quicq̄ indignū. pudor: inquit: te malus vrget
Inſanos qui inter vereare inſanus haberi:
Primū nā inquirā: quid ſit furere: hoc ſi erit in te
Solo: nil verbi: pereas quin fortiter: addam.

agris: Ad mare deſcendet vates tuus ⁊ ſibi parcet. primo die mē ſis decēb. ſaturnalia celebrant. Iratis natus paries dijs. Solebant enim antiqui poete parietes lectis ſuis proximos cera illinere ⁊ habere graphia iuxta vt ſi forte noctu aliquid accidiſſet: id ante obliuionem litteris notarent. Mināſtis preclara. Unde poeta per contrarium. promiſi vltorem. pro minat⁹ ſum. Stipare platona menandro. id eſt platonem ⁊ menandrum componere. hoc eſt iſtos tecum auctores portare ad agruz. Vitanda eſt improba ſiren. ſireni comparat deſidiam: quia quemadmodum ſiren cum pernicie delectat: ita deſidia non abſq; damno delectat. diffinitio deſidie. improba ſiren. Dij te damaſippe deeq; verū ob conſiliū donent tonſore. permittant tibi philoſophi quos ſequeris barbam tondere. quaſi ad eum loquitur qui barba demiſſa ſit ſicut ruſticorum. Ad mediū ianum. Iani ſtatue tres erant. ad vnā illarū ſolebant cōuenire creditores ⁊ feneratores alij ad reddendum: alij ad locandum fenus. Fracta. cōminuta. ꝑdita. Quo vafer ille pedes lauiſſet ſiſiphus ere. i. vaſa antiquit⁹ facta. ſiſiphus eñi artifex fuit: q̄ vaſa erea formabat. Negociator erat ſtoicus: qui vaſa que emerat precio venūdabat. Et miror morbi purgatū te illius. damaſippe dum ne freneticus fias ⁊ me cedas q̄uis labores morbo. In cor traiecto la. interdum ſtudio medicorū dolor capit̄ trāſit ad aliā partē: vt meli⁹ eſt lethargicū fieri q̄ melancholicū. nam ſolēt medici ab alia parte corporis ad aliā deriuare morbū: qui nōnūq̄ medici ſtudētes lethargicos faciunt phreneticos. Contrarij ſunt hi morbi cardiacus ⁊ lethargicus: ille ſomno ille ſiti dedit⁹ eſt. Inſanis ⁊ tu ſtultiq; prope omnes. ſm opinionem ſtoicorum qui dicunt omnes inſa-

uire preter ſapientes:ac ſe tm̄modo ſapientes appellant. Atq̃ .a.f. Stertinius damaſippum a pontis p̄cipitio reuocatū: ad ph̄iam hortatus eſt: cū ille bonis oībus ꝑditis cuperet interire fuit aūt ſtertinius de ſtoicis q̄ oēs ſtultos inſanos aiūt: ⁊ i ſingulis inſanire varia genera. Dex ter: ꝓpitius. Nil ver. ordo. nil verbi addā quin fortiter pereas.

¶ Argumentū Aſcenſianū ſatyre tertie ſecundi.

ASCEN. Tertia mortales docet inſanire fere omnes.

¶ Ordo eſt. Tertia ſupple ſatyra ſecundi libri: docet fere omnes mortales inſanire: id eſt ſtultos eſſe.

Sic raro ſcribis. Inducit damaſippū ex mercatore ſtulto: ſtoicū nō ſane prudentē effe- ſ ctū: oēs mortales inſanire ac ſtultos eē p̄dicantē: ⁊ primū ip̄m poetā ꝙ deſidie dedit⁹ rarius ſcribat. In qua re admirandū eſt: ingeniū poete: qui nō ſe reprehēdit: ſ; reprehendentē cū ſe tum alios inducit: ⁊ eū quidē nō irreprehēſibilē: nec de re turpi ſane reprehēdē tem: nō aūt oblitus moris ſui poeta multa iucūda ſerijs immiſcet. Ordo eſt (O horati inq̄t damaſippus: interp̄tatur aūt: domitor equoꝝ ſi quis nois interp̄tationē poſcat) tu ſcribis ſic. i. intātum raro: vt nō poſcas toto anno. i. vt dicūt ꝑ totum annū: membranā in qua. ſ. ſcribas: quater: retexēs. i. reſoluens ⁊ deſtruens: q̄cq̃ ſcriptoꝝ. i. quecūq̃ prius ſcripſiſti: iratus. i. ſuccenſus tibi ꝙ tu benignus ſomni ⁊ vini. i. indulgēs ſomno ⁊ vino nil. i. nō aliquid: nō canis aliq̄d dignum ſermone. i. qḋ ſermonibus hoc eſt reliq̄s ſatyris tuis aſcribat̄: q̄d fiet ſup. tandē a te: tu fugiſti huc. i. i hūc locū tepidiorē: ab ipſis ſaturnalib⁹. i. poſt ip̄a ſaturnalia feſta q̄ celebrant̄ i decēbri: q̄ mēſe maxime viget frigus: cui⁹ impatiēs erat horati⁹. Ergo tu ſobri⁹. i. nō pot⁹ vt ſoles eē: dic aliq̄d dignū promiſſis. ſ. ſatyris: incipe ſup. ſcribere: nil eſt ſup qḋ obſtet. Calami: q̄b⁹ in italia fere ſcribunt ſicut alibi pēnis: culpātur. i. dānantur fruſtra. i. ſine cā (hūc locū perſius aſſumpſit in ſatyrā cui⁹ principiū. Nēpe hoc aſſidue) ⁊ paries. ſ. ad lecticā tuā cera illit⁹: natus. i. effectus dijs atq̃ poetis iratis. i. malo auſpicio cū nō ꝯſequatur finē ſuū (Finis aūt eſt vt ſcribas qḋ nō facis. Nā poete: ne carmina q̄ noctu occurrerēt ꝑirent: ceratos parietes habebāt: ⁊ ſtilū appenſum: quo ea ſcriberēt: id aūt poetā neglexiſſe arguit) laborat. i. in ꝑiculo reprobatōis eſt: imeritus. i. citra demeritū ⁊ culpam ſuā. Atqui. i. attñ certe: vult⁹. i. p̄ſe ferētia erat ſup. tibi: minitantis. i. eius q̄ ſeuere ꝓmitteret multa ⁊ p̄clara: ſup. a te ſcribēda eſſe: ſi villula. i. modica villa: hoc eſt poſſeſſiūcula ⁊ dom⁹ ruſtica in agro tuo cepiſſet ſup. te vacuū. i. exptem curarū: hoc eſt ociantem: tepido. i. a frigore tēperato tecto. Quorſum. i. quo v̄ſus hoc eſt ad qḋ cōmodū: ꝑtinuit: ſtipare. i. cōprimere: ſicut q̄ nauē faciunt rimas obſtruūt ſtuppis ⁊ ita ſtipāt. i. cōdēſant eas: hoc ē cōpreſſu; ferre tecū: platona. i. opa platonis: menādro. i. cū opibus menādri declinat̄ (ne ignores puer) hic plato nis. ni. nē. latine: vel hic platon nos. ni. platona more greco: bene aūt enumerat libros q̄b⁹ ad ſatyras ſcribēdas opus eſt: videl; ph̄oꝝ ꝓ ſentētijs ⁊ cōicoꝝ ꝓ imitatione) ⁊ quorſū ꝑtinuit educere. i. ex vrbe i agrū ducere tantos comites. ſ. platonē ph̄m: menādrū noue comedie patrē. Eupolim veteris comedie diligentē ſcriptorē: archilochū: iambici carminis principē: vnde acerbitatē ſtili depromat⁹ Paras tu placare inuidiā. i. moleſtiā ⁊ odium populi (ſicut ibi inuidiā nimio cultu vitare memēto: ⁊ hoc virtute q̄ eſt in illa correptione fraternali per ſatyrā) relicta. i. neglecta: hoc eſt an iō virtutē derelinquis ne cuiq̃ odio aut moleſtie ſis: O miſer ſi hoc facis tu ꝯtēnere. i. cōtemneris pe. longa. (Eſt eñ futuri indicatiui) hoc eſt vilipēderis: q: tu q̄ris tectoriu; ac velamē deſidie tue. Deſidia ex ñs improba. i. improbāda ⁊ inuerecunda ſiren id eſt allectrix ⁊ deceptrix dulcedine ſua: vt ſirenes cantu decipiebāt: eſt vitanda. i. effugiēda tibi. Aut quicq̄d ſup. v̄tutis aut glorie boneq̃ opinionis: paſti. i. acq̄ſiſti vita meliore: hoc eſt meli⁹ viuēdo. ſ. in labore ac ſtudio ph̄e: eſt ponendū. i. deponēdū ⁊ renūciandū tibi equo. i. placito ex in vtrāq̃ fortunā pato aio. Reſpōdet poeta. o damaſippe: dij q̃ ꝓ et dee: donent te tōſore. i. benigne ꝯferāt tibi tōſorē: ob. i. ꝓpter verū ꝯſiliū. i. q: dediſti mihi ꝯſiliu; (Et id amare dicit poeta: ſ; prudēter ne videat̄ approbare q̄ damaſippus obiecerat. Nil eñ triſtius accidere poſſet id genus cuius erat damaſipp⁹. i. ꝓlixa barba ⁊ baculo ſeuero q̃ ſupcili ſe philoſophos oſtētantib⁹ cū ignari ⁊ nequā ſint: imprecatur ḡ damaſippo vt ei barba tondeat̄: qḋ ille minime cupiebat) Sed vñ noſti me tam bñ: Reſpondet damaſippus. Poſtq̃ ois res mea fracta. i. iminuta ac depdita ē ad ianū. i. ſtatuā iani: mediū q̄ eſt media triū ad quā creditores ⁊ feneratores. i. qui dabant aut accipiebant ad vſuram cōuenire ſolebāt: vel ad mediū. i. dimidiatū ⁊ ſemi fractum: qui in foro ſtabat: hoc eſt poſtq̃ ego ꝑdidi oēs res meas: ⁊ nō debeo curare eas ego curo aliena negocia: excuſſus. i. eiectus proprijs ſup. negocijs. Nam ego amabā olim id eſt

tpe pterito:qrere.i.inquirere:quo ere:ille.i.notiſſimꝰ artifex:noīe ſiſipbꝰ: lauiſſet pedes .i. vā pelues feciſſet:hoc eſt inquirebā es corinthiū:ꝛ querere ſup.qḋ es eſſet ſculptū infabre.i. durit ꝛ ſine arte:ꝛ qḋ ſup.eſſet fuſum durīꝰ.i.rudiꝰ:ꝛ minꝰ viuū exprimēs(cuiꝰ cōtrariū eſt illud.Excu dent alij ſpirantia mollius era:Credo equidē viuos:ducent de marmore vultꝰ.Laudatur enim opus molle:ſed opifex mollis vituperatur)Ego callidꝰ.i. multū expertꝰ(ꝛ hocper irriſionē ſui dicit)ponebā.i.cōſtituebā huic.i.alicui ſigno:centū milia.ſ.nūmorꝫ. Ego vnus.i.ſolus:norā.i. nouerā mercari cū lucro(non ſuo:ſed venditoris:verum ironicos oīa dicit)egregias domos: vñ frequentia cōpita.i.multitudo populorꝫ ad cōpita.i.loca que plures petūt couenientiū: impoſuere.i.impoſuerūt mihi cognomen mercuriale.i.dixerūt me mercurialē hoc eſt vafrū ꝛ callidū in mercibꝰ emendis ꝛ vendendis more mercurij.Reſpondet Horatiꝰ etiā irriſorie. Noui: ſcꝫ qḋ dicis:ꝛ miror te purgatū ilius morbi.ſup.macula.ꝛ inſania.Atq̄.i.ſed quō (inq̄t damaſippꝰ.mirarꝭ me purgatū:nouꝰ morbꝰ ſup.i.noua ſpēs inſanie:mouit.i.amouit vt ſolet: veterē ſup. morbū.vt.i.queadmodū hic.i.aliquꝰ:letargicꝰ.i.morbū obliuionē inducentē patiens cū.i.qñ fit pugil.i.freneticꝰ vnūquenq̄ laceſſens : ꝛ vrget.i.cedit ac pulſat medicū:ꝛ hoc dolore lateris.vel ꝓ vel miſeri capitis traiecto.i.tranſmiſſo:in cor.i.in mentē.hoc eſt dū ex obliuioſo fit freneticꝰ Rñdet Horatiꝰ.Eſto vt lubet.i.ſis freneticꝰ ꝛ furioſus ad libitū:dū.i.dūmō ne q̄d.i. nō aliquid ſiſe ſup.fiat aut tu facias:huic.i.mihi.hoc eſt dūmō me nō cedas aut vrgeas . Ad qḋ reſpondet damaſippꝰ ingrediēs principale intentū huiꝰ ſatyre:videlꝫ oēs inſanire:dicit o bone ſup. vir horati:ne fruſtrere.i.fruſtreris te.hoc eſt ne fruſtra tibi placeas:inſanis:ꝛ.i.etiā tu:q̄ꝫ ꝓ et:oēs ꝓpe.i.quaſi ſunt ſup.ſtulti:ſi ſtertiniꝰ.ſ.ſtoicꝰ:crepat.i.cū crepitu docet:quid.i.aliquid veri. vñ.i. abs quo ſtertinio ego docilis.i.capax doctrine eiꝰ: deſcripſi hec mira precepta.i.hec padoxa eo tpe quo iṗe ſolatꝰ.i.cōſolatꝰ me:iuſſit barbā ſapiētē.i.ſapiētie indicē:creſcere ſup.mihi .i.iuſſit me philoſophari:atq̄ iuſſit me reuerti.i.redire nō triſtē.i.hilarē:a pōte fabricio.i.quē fabriciꝰ ſupra tyberī ſtruxerat.Nā re male geſta.i.poſtq̄ oēm rē ꝑdiderā cū ego vellē me mittere in flumē.i.imergere:capite opto.vt cōſtātiꝰ id facerē(Ne eñ formidie mortꝭ aut terrore:aut aliquo alio reuocent̄ a miſero ꝓpoſito:ſolēt ſic deſpātes caput tegere:vt vno īpetu ſe p̄cipitēt(iṗe ſup. ſtertiniꝰ ſtetit dexter.i.vtilis ꝛ cōmodꝰ ac ꝓpitiꝰ mihi:ꝛ inq̄t caue demaſippe: faxis.i.ne facias (caue hic tertie ē ꝯiugatiōis:ſicut in epl'is. Vade:vale:caue ne titubes:q̄ ſecūdā corripit)q̄cq̄ te īdignū.i.qḋ hoiem nō decet:cuiuſmōi ē ſeiṗm ſubmergere:ꝛ inq̄t malꝰ.i.ꝑnicioſus pudor vrget.i.īpellit te qui vereare.i.verearis:haberi inſanꝰ int̄ inſanos.Et ſi damaſippꝰ q̄rat:quō ſunt alij inſani qui me deceperunt.Reſpondet ad hoc ſtertiniꝰ.Nā ego inquirā primū quid ſit furere.ꝛ ſupple ſi hoc.ſ.furere erit in te ſolo.ego nil.i.nō aliquid.non addā aliquid verbi.i. aliquod verbum:quin.i.quominus:hoc eſt vt non pereas.i.moriaris fortiter.i.forti animo.

Quē mala ſtultitia ꝛ quecūq̄ inſcitia veri
Cecū agit:inſanū chryſippi porticus ꝛ grex
Autumat:hec ꝑplos:hec magnos formula regeſ
Excepto ſapiente tenet.nunc accipe quare
Deſipiant omnes eque ac tu:qui tibi nomen
Inſano poſuere velut ſiluis:vbi paſſim
Palantes error certo de tramite pellit
Ille ſiniſtrorſuꝫ:hic dextrorſum abit:vnus vtriq̄
Error:ſed varijs illudit partibus.hoc te
Crede modo inſanū nihilo vt ſapientior:ille
Qui te deridet caudam trahat.eſt genus vnum
Stultitie:nihilū metuenda timentis:vt ignis

¶ Autumat.affirmat . cōprobat. Nunc accipe. Stertiniꝰ damaſippo. Caudam trahat. Prouerbium eſt caudam trahit.i. riſu dignus eſt . ꝛ nunc diuidit qḋ dicturum ſe eſſe promiſerat.id ē percuſſit caudam pendentem. Nō magꝭ audierat q̄ fuſiꝰ ebriꝰ olim Cū ilionā . hic fuſius actor tragediarum fuit : qui cum ilionam in tragedia ebrius ageret: ꝛ vellet eam ſimulare dormientem grauitate vini ad verū ſomnum ductus eſt. Ita ergo nō audit matrem vel vxorem ſeu patrem ſtultus dantes ſibi auxilium : quemadmodum nec iliona cum ageretur ab ebrio fuſio potuit audire mille catienos. Ilione priami filia Polymneſtoris eſt ſortita ꝯiugium: cum in belli ALRQ Ilione

Vt rupes fluuioſqȝ in cãpo obſtare queratur:
Alterũ ⁊ huic variũ ⁊ nihilo ſapientius: ignes
Per medios fluuioſqȝ ruentis. clamet amica
Mater honeſta ſoror. cũ cognatis. pater. vxor
Hic foſſa eſt ingens hic rupes maxima: ſerua.
Non magis audierit ꝙ fuſius ebrius olim
Cum ilionam edormit catienis mille ducentis
Mater te appello clamantibus. huic ego vulgũ
Errori ſimilem cunctũ inſanire docebo.
Inſanit veteres ſtatuas damaſippus emendo
Integre eſt mentis damaſippi creditor? eſto.
Accipe quod nunquã reddas mihi: ſi tibi dicam
Tu ne inſanꝰ eris: ſi acceperis: an magis excors
Reiecta preda quã preſens mercurius fert?
Scribe decem nerio. non eſt ſatis? adde cicute
Nodoſi tabulas centũ. mille adde cathenas.
Effugiet tamẽ hec ſceleratus vincula proteus
Cũ rapies in iura malis ridentẽ alienis.
Fiet aper. mõ auis: modo ſaxũ: ⁊ cũ volet arbor.
Si male rem gerere inſani eſt: contra bene ſani
Putidius multo cerebrũ eſt mihi crede perelli
Dictantis quod tu nunꝙ reſcribere poſſis
Audire atqȝ togam iubeo componere. quiſquis
Ambitione mala aut argenti pallet amore.
Quiſquis luxuria triſti ve ſuperſtitione:
Aut alio mentis morbo calet. huc propius me
Dum doceo inſanire omnes vos ordine adite.

deſperatione poſitus Priamus polydorꝫ filiũ ſuũ tutandum polymneſtori cõmiſiſſet ⁊ eũ vellet polymneſtor occidere. iliona loco fratris filium poſuit. Ita polymneſtor deceptus filiuʒ trucidauit: vt alij dicũt. tamen manifeſtũ eſt hunc polydorꝫ necatuʒ fuiſſe ⁊ noctu ſorori in ſomnis veniſſe rogans vt ſepeliretur. hoc dicẽs mater te appello ſoror ſurge ⁊ ſepeli me. Cũ fuſius igitur ilionã dormire ſimulaſſet. caſu vino cõfectꝰ obdormiuit. Catienis cantoribus a cantio. Inſa. v. ſ. interrogatiue. Eſto. concedamus interim creditorẽ ſapere dum ꝓbamus magis hunc inſanire ꝙ damaſippũ. Reiecta. p. repudiata ⁊ eſt figurata productio. quia cũ ſit breuis ꝑ naturaʒ hoc loco producitur. Scribe. d. ne. Senſus ſcribe. tabulas. A. nerio iuris ſtudioſo. quidꝰ alligat damaſippũ. Adde. c. centũ alteras. nõ tamen illũ ita alligabis vt ille ſe non ferat. Cicuta fenerator fuit qui ꝓpter aſperitatẽ ⁊ amaritudinẽ cicuta nomiatꝰ eſt. Nodoſi ſcrupuloſi diligentis in accipiendis cautõibꝰ. Sceleratus. ſeuus ingenioſus. Proteꝰ. damaſippꝰ accipiẽdus eſt aut ꝗcũqȝ durus debitor. ꝓpterea ꝓteũ dicit debitorẽ: qꝛ ſepe ſeſe mutat vt ꝓteꝰ labit̃. n. mille ꝓſcriptionibꝰ ⁊ dilationibꝰ. Si. m. g. r. multo putidius eſt cerebrũ ꝑelli cicute ꝗ dicat ita ſe dictare ꝙ debita nũꝙ ſoluturꝰ ſit. Reſcribere ẽ eñ debita ſoluere. hoc ẽ ſcriptũ debiti liberare. Mihi. c. p. adhuc verba ſũt Stertinij. perellus famoſus tẽporis illiꝰ fenerator fuit. quidã dicũt iſtũ neriuʒ perellũ. alij dicũt alium eſſe feneratorẽ.
Audire atqȝ. Hic oſtendit feneratores inſanos.

ASLEN. Quẽ mala ⁊c. Deſcribit primo ſtulticiã inducturꝰ varia genera ſtultorꝫ. Ordo eſt. Porticus ⁊ grex. i. tota ſecta ⁊ ſcola: chriſippi. i. ſtoica in qua plurima ſcripſit chriſippus: autumat id eſt opinatur: aut aſſerit: eũ ſupple quẽ mala. i. praua ⁊ pernicioſa ſtultitia: ⁊ quecunqȝ inſcitia. i. ignorãtia veri. i. veritatis. agit. i. impellit cecũ: eſſe ſupple ſtultũ (maior ergo eſt. Quicunqȝ malã ſtultitiã aut quãuis ignorantiã habet: inſanus eſt) hec formula. i. hec propoſitio hec maxima tenet populos ⁊ magnos reges: ſupple omnes excepto ſapiente (Minor eſt. ſed omnis tam popularis ꝙ rex: preter ſapientẽ: habet ſtultitiã aut ignorantiã prauam. vnde ſequitur concluſio. ergo

oīs hō eſt iſan⁹.quā ſtertini⁹ vt recitat damaſipp⁹ ſic ꝓbauit) Nūc o damaſippe poſtq̄ ſcꝫ docui
qui ſint ſtulti atq̄ inſani:accipe.i.intellige:nūc quare oēs ſupple hoīes deſipiant.i. male ſapiāt
ac ſtulti ſint:eque.i.equaliter:ac.i.ſicut tu:omnes dico illi qui poſuere.i.indidere tibi inſano no
men.i.agnominando vocauerunt inſanū.velut.i.quemadmodū:in ſupple ſiluis vbi error pellit
de certo tramite.i.certo itinere:ſupple hoīes palantes.i. errabūde vagantes:paſſim.i. quaſi ꝑ
ſingulos paſſus.ille.i.vn⁹ eoꝝ:abit.i.aberrat:ſiniſtrorſum.i.in ſiniſtrā partē:hic.i.ali⁹ dextror-
ſum.i.in dextrā partē:vn⁹.i.equalis error.i.vitiū erroris eſt vtriq̄:ſed illudit varijs partib⁹: q̄r
nō in eandē partē aberrant.Crede te inſanū hoc modo:vt ille qui te deridet exiſtēs nihilo.i. in
nullo ſapientior te:trahat caudā ſcꝫ vulpis.i.ita deridend⁹ ſit vt is cui pueri affigunt caudā vul
pinā vt eū deridendū notent. vnū genus ſtultitie eſt timētis.i.vnū eſt gen⁹ ſtultoꝝ timentiū
nihilū.i.in nullo metuenda:vt.i.acſi queraẜ.i.ꝯqueraẜ:ignis.i.ignes.rupes.i.ſaxa rupta.⁊ flu
uios:obſtare in cāpo.i.loco plano ⁊ capaci:Alterū ſupple eſt gen⁹ ſtultitie:variū.i.diuerſum:
huic.i.ab hoc iā dicto:⁊ nihilo.i.in nullo ſapienti⁹ videlꝫ ſtultitie:ruentis.i. principaliter currē
tis ꝑ medios ignes ⁊ fluuios.i.alij peccāt puſillanimitate:alij temeritate. Dū aūt ſic temerari⁹
ruit:clamet amica:clamet mater:clamet ſoror honeſta:clamet pater ⁊ vxor cū cognatis .i. con-
ſanguineis ⁊ affinib⁹:clamet ſcꝫ dicens.hic eſt ingēs foſſa:hic ē maxima rupes:ſerua.i.ſalua te
ne precipiteris:ipe ſequens furorē ſuū:nō magis audierit ſcꝫ amicos reuocātes:q̄ fuſi⁹: actor
tragediaꝝ:ebri⁹.i.cū eſſet ebri⁹:ſup.audiuit:cū edormit.i.edormiendo vult repreſentare:ilionā
.i.filiā hecube ſororē polydori:⁊ hoc mille ducentis catienis.i.actorib⁹ perſonā polydori agen-
tib⁹ clamantib⁹:mater te appello:ſoror ſepeli me. Hic loc⁹ ſane iucūdus eſt:ſed q̄r hyſtoriā tāgit
non omnibus vt vereor intellectus.Eſt aūt talis Iliona filia priami ⁊ hecube nupta fuit polym
neſtori:cui pater cū iam diffideret rebus troianis vt aliquid generis ſui ſupereſſet polydoꝝ fi
liū cū grandi pondere auri cōmiſit:polymneſtor aūt videns grecos victores:res agamēnonias
victriciaq̄ arma ſecutus:polydorum obtruncat ⁊ auro vi potitur: vt dicit Virgilius in tertio
eneidos.De hac autē re facta erat tragedia in qua anima polydori inſepulti apparuit ſorori ap
pellans eam matrem:vt materna pietate vteretur in ſe ſepeliendo. Hanc autem fabulam cum
fuſius ⁊ catienus agerent:fuſius perſonam ilione dormientis:⁊ catienus perſonā polydori in
terpellantis:contigit autem q̄ fuſius potus ac ebrius:dum vellet ſimulare dormientem:tam ꝓ
funde dormiuit q̄ catienus clamans altiſſima voce:mater te appello:ipſum excitare non potu
it. Ita dicit tam demens ac obſtinatus reperitur modo quiſpiam:vt ſi ab errore reuocetur non
plus audiret:q̄ fuſius audiuit catienum:etiam ſi mille ducenti catieni clamarent. Nunc ad re-
liqua. Ego docebo cunctum vulgum; id eſt vilem populum. (Dicitur autem hic aut hoc vul-
gus) inſanire:ſimilem id eſt conſimiliter huic errori id eſt ad hunc errorem.Damaſippus inſa-
nit.i.tu inquit ſtertinius (vt nunc narrat damaſippus) Damaſippe inſanis emēdo veteres ſta
tuas.quaſi dicat.id notoriū eſt:ſed quero ſupple nunquid creditor damaſippi eſt integre men-
tis? quaſi dicat minime quod in ſequentibus probat (ſed attende q̄ tertus fere habēt: integer
eſt mentis:vbi grāmatice ⁊ ſtante verſu dixeris? Integre eſt mentis:ſed forte ꝓpter coincidē-
tiā vocaliū vitandā dixit integer:malim tn̄ integre eſt mentis legere) Eſto.i.cōcedam⁹ eū eſſe
integre mentis.ſed tn̄ ſi ego dicā tibi:accipe id ſupple qđ nūq̄ reddas mihi: ne ꝑ an:an eris tu
inſan⁹ ſi accepis:an magis excors.i.ſine corde:preda quā mercuri⁹.i.de⁹ merciū:preſens.i.fauo
rabilis:fert.i.affert tibi:reiecta.i.repulſa a te.q.d. Eodē mō inſanior fuit creditor qui damaſip-
po ꝑdito hoī credidit qđ nūq̄ eſſet receptur⁹:q̄ damaſipp⁹ qui id a venditore auaro:eo aīo quo a
deo vltra offerente acciperet accepit.Et ſi quis dicat creditores obligatiōes debitorē petebāt
Docet eas exēplo nerij nihil ꝓdeſſe dūmō nō ſit ſoluēdo q̄ obligationē dedit. Ordo ē.Scribe ne
rio decē.i.obliga damaſippū ei in decē. Rn̄det neri⁹:nō ſatis eſt ſupple eū obligatū eſſe.adde cē
tū tabulas Cicute:illi⁹ feneratoris:nodoſi.i.multis nodis ⁊ obligatiōib⁹ implicātis.adde mille
cathenas.i.obligatiōes:tn̄ ꝓte⁹ ſcelerat⁹ effugiet hec vincula.i.ipe debitor verſipellis effugiet
eas obligatiōes ſicut ꝓthe⁹ de⁹ maris ⁊ cuſtos vituloꝝ marinoꝝ ⁊ reliqui pecoris marini: effu-
git vincula eoꝝ qui dormientē oppreſſerūt reſpōſa petituri:vt quarto Georgicoꝝ Virg. docet
⁊ cū.i.qn̄ tu rapies hūc.ſ.perditū debitorē:in iura ridentē.i.exultantē de malis alienis:ipſe fiet
aper:⁊ modo.i.aliquando auis:⁊ modo.i.aliquando ſaxū:⁊ cum volet arbor: ſunt qui hec intelli
gant ſimpliciter:vt ſit mutabit ſe in varias figuras ſicut protheus faciebat: alij ſignanter ſingu
la dicta putent: vt per aprum intelligant complices:qui vi eripiant:ſicut reliqui porci claman-
ti apro ſuccurrunt:per auem.celerem fugaꝫ.per ſaxū fortē reſiſtentiā:per arborē inuaſionē. Si

inſani eſt.i.ad inſanū pertinet:gerere.i.adminiſtrare ⁊ gubernare rem ſuā male:⁊ ſi contra.i. econtrario:ſani ſup.eſt hoīs gerere rem ſuā bene:tunc crede mihi:cerebrū perilli illius vſurarij dictantis.i.ꝓnunciantis qđ ſcribas.i.te ſcribere in obligatiōe facientis: qđ tu nunq̄ poſſis reſcribere.i.ꝑſoluēdo delere:eſt multo putidiꝰ.i. corruptius ⁊ inſaniꝰ ſup:q̄ accipiētis.Ego iu beo inq̄t ſtertiniꝰ audire atqꝫ cōponere togam.i.diſponere ad audiendū attentius. Quiſquis pallet.i.pallidus efficitur:aut mala ambitione.i.cupiditate honoꝝ:aut amore argenti. Quiſq̄s pallet luxurioſa aut triſti ſuperſtitione:aut calet.i.ardet alio morbo mentis: adite vos omnes huc.i.proprius me:donec ego doceo omnes inſanire.i.inſanos eſſe. Hec enim genera ſtultitie

Acro iam dicta hic late patebunt:⁊ primum auaricia.

¶Danda eſt hellebori multo pars. Multū anticyre dandum eſt auaris q̄ſi maiore, egritudīe laborātibꝰ. Neſcio an. Methonomia per id qđ continet. id qđ continet:anticyra em̄ nomē eſt inſule.in qua multa ꝯficit medicina.poſuit aūt anticyrā ꝓ medicamine.i.neſcio ſi oīs medicina dāda ſit auaris:magnitudinē vitij expreſſit. Heredes ſta. Staberꝰ quidā auariſſimus fuit q̄ cū moreretur iuſſit heredes ſcribere i ſuo monumēto:q̄tum quiſqꝫ ad ſe relictum accepiſſet. Dare centum ducētas libras:nonē modios grani:q: viuente patre ignorauerūt:q̄d haberēt:tante cupiditatis fuit. Siue ego praue ſeu r. Staberi v̄ba alicui loquit̄ ſe increpanti:videtur q̄buſdā Hora. nō plene perſecutus eē qđ ꝓmiſerat:cū vtrū inſaniat doceret p̄ tergreſſus de cura ipoꝝ dicit.ſane incōſiderate in vitupationē ruentibus q̄ ſe em̄ ignorant hiſ dꝫ eē adhibēda medicina. Quid er.aut interrogatio audientis: aut iterrogātis dubitatio. Hoc ve.vir. Quaſi virtute ꝑatas diuitias putauit ad virtutē ꝑtinere. Nil agit exē. Illud exemplū nihil eſt:qđ litē vertit in litē id eſt vitium in vitiū: q: dum damus exemplū ariſtippi litē liti opponimus:naꝫ ſi ſtaberus vitioſus: ariſtippus vitioſior: ergo nihil valet exēplū ariſtippi aduerſum ſtaberū: ad rem dubitatā apiendam:nemo vtitur dubio argumēto. Incertū eſt vtrū inſaniat:qui deſpicit pecūias ⁊ nullo moderamine vtitur ad eas deſpiciēdas Et ait quēadmodū inſanit cōtēptor pecunie ita ⁊ auarus:ſed et

Danda eſt hellebori multo pars maxima auaris:
Neſcio an anticyram ratio illis deſtinet omnem.
Heredes ſtaberi ſummā incidere ſepulchro:
Ni ſic feciſſent:gladiatorum dare centum
Dānati populo paria atqꝫ epulū arbitrio arri:
Frumenti q̄tū metit aphrica.ſiue ego praue
Seu recte hoc volui.ne ſis patruus mihi.credo
Hoc ſtaberi prudētem animū vidiſſe.quid ergo
Senſit cum ſummā patrimoni inſculpere ſaxo
Heredes voluit:quoad vixit credidit ingens
Pauperiem vitium:et cauit nil acrius: vt ſi
Forte minus locuples vno quadrante periret:
Ipſe videretur ſibi nequior.omnis enim res
Virtus fama decus diuina humanaqꝫ pulchris
Diuitijs parent:quas qui conſtruxerit ille
Clarus erit.fortis iuſtus ſapiens etiā rex
Et quicquid volet hoc veluti virture paratum
Sperauit magne laudi fore:quid ſimile iſti
Grecus ariſtippus:qui ſeruos proijcere aurum
In media iuſſit lybia: q: tardius irent
Propter onus ſegnes.vter eſt inſanior horū:
Nil agit exemplū:litē qđ lite reſoluit.
Siquis amat citharas.emptas cōportet in vnuꝫ
Nec ſtudio cithare:nec muſe deditus vlli:
Si ſcalpra ⁊ formas nō ſutor.nautica vela
Auerſus mercaturis:delirus ⁊ amens

Undiq; dicatur merito. qui diſcrepat iſtis:
Qui nūmos aurūq; recondit: neſcius vti
Compoſitis: metuenſq; velut cōtingere ſacrum.
Siquis ad ingentē frumenti ſemper aceruum
Porrectus vigilet cū longo fuſte: neq; illinc
Audeat eſuriens dominus cōtingere granum:
Ac potius folijs parcus veſcatur amaris.
Si poſitis intus chij veteriſq; falerni
Mille cadis. nihil eſt. ter centum millibus: acre
Potet acetum. age. ſi ⁊ ſtramētis incubet: vnde
Octoginta annos natus cui ſtragula veſtis
Blaptarū ac tinearum epule putreſcat in arca:
Nimirum inſanus paucis videatur: eo ꝙ
Maxima pars hoīm morbo iactatur eodem.
Filius aut etiā hoc libertus vt ebibat heres.
Dijs inimice ſenex cuſtodis ne tibi deſit.
Quantulū ei ſumme curtabit quiſq; dierum:
Ungere ſi caules oleo meliore caputq;
Ceperis impexa fedū porrigine: quare.
Si quiduis ſatis eſt: periuras: ſurripis. aufers
Undiq;? tum ſanus populū ſi cedere ſaxis
Incipias: ſeruoſq; tuo quos ere pararis?
Inſanū te omnes pueri clamentq; puelle:
Cum laqueo vxorē interimis: matrēq; veneno
Incolumi capite es? qd ei? neq; tu hoc facis argiſ
Nec ferro vt demēs genitricē occidit oreſtes.
An tu reris eū occiſa inſaniſſe parente?
Ac non ante malis dementē actū furijs q̄
In matris iugulo ferrū tepefecit acutum.
Quin ex quo eſt habit⁹ male tute mētis oreſtes
Nil ſane fecit: qd tu reprehendere poſſis.
Non pyladen ferro violare auſuſve ſororem

hoc incertū eſt: vtrum nimiū cōtemptor pecunie videat̄ eſſe inſanus. q. d. damaſippus ſtertinio nō opus ē exēplo ad dirimendā litem: q2 ⁊ de eo diſputari poteſt ipſe videt̄ ſibi ſubijcere. ſolo corrigas vitiū vitio: dum culpas auariciam exemplū ſumis inſanie q2 non poteſt exemplar laudari cū ipſum vitioſum ſit. Formas: calopodias. Nautica. v. q̄ q̄uis alieni ſint a mercaturis tñ emūt vela: q̄ q̄uis alieni ſint a muſis: tñ emunt cytharaſ. Paucis: ſapientibus. ſ. Quare ſi. q. v. ſ. eſt. q. Si cōtētus es quo quare ꝑiuras: vt habeas maximū patrimoniū. Si mediocritate ꝯtētus es: cur cedibus mercaris opulentiam. Sed fortaſſe dicturus es: q̄re ego inſanus appellor: cū hoc ego nō faciam. i. nō occidam matrem veneno. Quāuis non occidas matrē tuā apud argos aut ferro: vt Horeſtes: certe tamen inſanus es. Splēdida. b. que oia in lucem ꝑfert. Perſi: Uitrea bilis: q2 nunq̄ ſtat: vel ſplendida. lucida: q2 nemo poteſt iraſci: ita vt nō appareat eius iracūdia.

ASLEN.

¶Danda eſt hellebori. Primū dānat auariciā tanq̄ ꝑnicioſiſſimam peſtem: oñdens auaros q̄ maxime inſanos: ⁊ quodāmodo ſolos inſanire: q2 omnes peccamus auaricia. i. mala quadā cupiditate aut faciēdi ꝓhibiti: aut omittendi mādati: dicit ergo ad eos purgandos opus eſt fere tota anticyra. i. omni helleboro in anticyra naſcēti. Eſt autem herba ad purgandū a noxijs humoribus aptiſſima: precipue alba: eaq; tutiſſime in anticyra ſumebatur: ad quam ob id magni viri perrexiſſe leguntur. Poteſt eſſe ⁊ alia cā cur totā anticyram auaris deſtinet: q2 videlicet peſſima eſt peſtis ⁊ difficillimū purgabilis: cū ne ſenectutē quidem deſerat: ſed vel maxime vexet. Ordo eſt. Multo maxima ps hellebori. i. herbe ab inſania purgatiue danda eſt auaris: tanq̄ maxie in

Auari

Hellebor

Anticyra

BIBLIOTECA MARES

ſanis: ⁊ neſcio an rō deſtinet id ē
addicat attribuat illis.ſ. auaris:
omnē anticyram.i.oē belleborū
illic naſcens: vel qꝛ ſoli auari vel

Electram: tantum maledicit vtriq̨; vocando
Hanc furiā: hūc aliud iuſſit qð ſplendida bilis.

qꝛ precipue inſaniūt. Heredes ſtaberi: illius auari cui perſuaſum erat ditiſſimū queq̨ beatiſſi-
mū eſſe (qui vt poſt mortem beatus prediceretur: iuſſit ſummā a ſe derelictam ſepulcro incidi: qð
ſi preter miſiſſent heredes legauit populo centū paria gladiatoꝝ exbibendoꝝ ab heredibus: ⁊ viſ
cerationē opulentiſſimā: cuius rei cognouit populū nō ſegnez executorem fore: ne ergo volun-
tas illa vltima neglectui eſſet talem penā negligentie ſtatuit) incidere.i. inciderunt ſepulchro
ſummā ſup. omniū diuitiarū eius: exiſtētes dānati a ſtabero aut forte ſtaberio ni.i. niſi feciſſent
id: hoc eſt incidiſſent in ſepulchro ſummā dare populo centū paria gladiatoꝝ qui in harena ad
ſpectaculum populi cōcertarent ⁊ ſe mutuo vulnerarēt: atq̨ dare epulū.i. viſcerationē ⁊ cōmu
ne conuiuiū arbitrio.i. ad arbitriū: arri.i. arrij hoīs perditi prodigalitate ⁊ odio in auaros: ⁊
ſup. dare tantū frumenti q̄tum aphrica metit: hoc aūt hyperbolice dicit: qꝛ aphrica ferat ē fru-
menti. Dixit itez ſtaberus aut iuſſit incidi: ne o lector ſis patruus.i. ſeuer⁹ caſtigator mihi (vnde
Perſius: cum ſapimus patruos ⁊c. Solent eīn patrui eſſe rigidiores q̄ patres) ſeu ego volui
hoc praue ſeu recte. Credo prudentē animū ſtaberi (ironice vocat prudentē.i. ꝓuidentē) vidiſ
ſe hoc.i. hoc prudenter ꝓuidiſſe. Quid ergo ſenſit (hec ſunt v̄ba poete ad damaſippū: aut dama-
ſippi referentis quō ad ſtertinium loq̄batur) cum.i. qn̄ voluit heredes inſculpere ſaxo.i. ſarco-
phago: ſummā patrimoni pro matrimonij. Reſponſio. ipſe credidit quoad.i. q̄diu vixit: pauperi
em.i. paupertatē (alibi ſignificat damnū) eſſe ſup. ingens vitiū: ⁊ nil.i. non aliq̄d: non cauit id ē
fugit aliquid acrius.i. vehemētius: q̄ paupertatē: vt ſi ipſe periret.i. moreretur forte minus lo
cuples: q̄ ad iuſtaz ſummā vno quadrāte: ipſe videretur ſibi nequior.i. valde nequā.i. homo ni
hil quiens.i. valens aut potens: eīn pro qꝛ (ſ̄m iudiciū illius) oīs res: videlz: virtus: fama: dec⁹
diuina ⁊ humana: parent.i. obtemperāt pulchris diuitijs: quas ſup. diuitias: qui.i. quicūq̨ con
ſtruxerit: ille erit clarus: fortis: iuſtus: etiā rex: ⁊ quicq̄d volet: hoc ſperauit paratuz ſibi diuitijs
ſup. veluti virtute.i. ſicut per virtutē ſtoici ſibi oīa parata dicunt: dicit ergo hoc ſtomachoſe ſtoi
cus: ac ſi dicat. ille miſer credebat oīa poſſe conſequi ꝑ diuitias ſicut nos q̄ recte ſapimus: dici-
mus nos oīa conſequi per virtutem ⁊ ſapientiā. Ad quod tūc obijciebat damaſippus nondum
ſtoica diſciplina imbutus: ac ſi diceret. Si dicis ſtaberū inſaniuiſſe q̄ ſic diuitias accumulaue
rat. quid ariſtippus grecus ſup. philoſophus: fecit ſimile iſti: ſup. ſic accumulanti: q.d. nihil: vt-
pote qui iuſſit in media lybia ſeruos proijcere aurū: qꝛ ipſi ſegnes.i. tardiores propter aurum:
irent.i. igrederent̄ tardi⁹: vter horū inſanior? Reſp. poeta damaſippo aut damaſipp⁹ ſtertinio
adducens id qð dialectici dicūt: adducere incōueniēs cōtra incōueniens nō eſt ſoluere. q.d. ſi
ariſtippus inſanus fuit: nō ſeq̄tur: ſtaberū ſanū eſſe: qꝛ exemplū qð reſoluit litem lite.i. qð con-
tra incōueniēs aliqð adducit aliud: nil agit.i. nō ſoluit aut nihil ꝓbat: hoc eſt lz ariſtipp⁹ inſipiē
ter egit ꝓfūdēdo: nō ſeq̄tur ſtaberū ſapiēter egiſſe nimis cuſtodiēdo: imo īſaniuit: qð exēplis ꝓ
bat dicēs. Siq̄s emat citharas.i. talia inſtrumēta muſicalia (q̄dā male legūt amat) ⁊ ip̄e cōpor
tet: eas emptas in vnū ſup. locū: ex̄ns nec dedit⁹ ſtudio cythare: nec vlli muſe.i. nullū cōmerciū
hn̄s cū citharis: nec ſciēs eis vti. Si non ſutor.i. aliquis neſciēs ſuere aut calceos facere: emat
⁊ cōportet: ſcalpra: quib⁹ coriū ſcalpit̄: ⁊ formas q̄b⁹ calcei formātur: ſi q̄s auerſus.i. alien⁹: mer
caturis: emat ⁊ comportet nautica vela: ip̄e dicatur: vndiq̨ delir⁹ ⁊ amens ⁊ q̄dē merito: qui.i.
in quo diſcrepat.i. diuerſus ⁊ differēs eſt: iſtis.i. ab iſtis: q̄ recōdit.i. abſcondit ⁊ fodit in terra:
nūmos.i. monetā: atq̨ aurum: neſcius.i. ignorans vti cōpoſitis.i. accumulatis: ⁊ metuēs con
tingere ſup. q̄ cōpoſuit veluti ſacrū.i. tanq̄ rē ſacrā ſicut in p̄mo ſermone primi dictum eſt. Si
quis vigilet ſꝑ porrect⁹.i. extēſus ⁊ ꝓſtratus cū fuſte.i. baculo quo fures arceat: ad ingentem
aceruū frumēti: neq̨ ip̄e eſuriēs audeat dn̄s.i. cū ſit dn̄s ꝯtingere: illinc.i. ab illo aceruo: granū
ac ip̄e ꝑcus veſcat̄ poti⁹ folijs amaris. Itē ſi ſup. quis.i. aliq̄s: potet acre acetū: ⁊ hoc mille ca-
Vndeoctogi-
ta.
dis chij ſup. vini: poſitis.i. locat̄.int⁹.i. in penu: nihil ē ſup. qð dixi mille cadis poſitis. Age ad
hortādi eſt. q.d. dicam⁹ adhuc forti⁹: ſiq̄s ſup. nat⁹ ānos vndeoctogita.i. ſeptuagintanouē (Eſt
aūt vna dictio: ſꝫ vt dictū eſt in p̄ncipio: vt magis vulgar̄ videat̄ ꝑmo: voluit poeta vnā dictio
nem potiſſimū cōpoſitā in diuerſis v̄ſibus ponere. Eſt aūt idē ac ſi dicat vnū de octoginta: ſic
duodeoctoginta. lxxviij. ⁊ vndeoctogeſim⁹: ac duodeoctogeſim⁹ d: ſic: vndeuigeſim⁹ ⁊c.) Si
ergo talis cubet.i. dormiat: ſtramentis.i. in ſtraminib⁹ cui veſtis ſtragula: putreſcat in arca. exi

ſtēs epule blaptarū.i.nociuoꝝ vermiū: ac tineꝝ putreſcat ī arca: nimirū.i.haud dubie: talis ſup-cū ſit inſaniſſim⁹: videaꝛ paucis inſan⁹: eo ꝙ maxia ps hoīꝫ iactaꝛ.i.in ꝑiculo vſaꝛ: eodē morbo auaricie: ſꝫ qſqꝫ laudat qđ amat: ⁊ tñ nō min⁹ inſaniret vñ exclamat ꝯtra eū: o ſenex inimice diȷs id ē odio habite a diȷs: q̄ tibi bona tribuerūt nō qb⁹ fruaris: ſꝫ torq̄aris: vel q̄ ꝯtra benignitateꝫ deoꝝ facis: cuſtodis vt fili⁹ aut etiā libert⁹ heres ebibat.i.bibēdo abſumat h̄ qđ cuſtodis: ne ti-bi deſit ſup.aliqđ: in q̄ re ſtulte agis: enī ꝓ q: quātulū.i.q̄tū modicū qſqꝫ dierū.i.q̄libet dies cur tabit.i.auferet ſumme: ſi cepis ſaltē in ſenectute: vngere meliore oleo: caules: ⁊ caput extīs fe-dū: porrigine.i.vlcere fedo aut ſcabie impexa.i.q̄ gñata ē: q: nō pecteris. Dicet fortaſſis auar⁹ ego nō appeto delitias aut letitias: modicū mihi ſatis eſt nō peto pecti aut vngi: aut vnctis ve ſci faciāt h̄ delitȷs aſſueti. Cōtra qđ dicit ſtertini⁹. Si q̄duis.i.quis res etiā minima ſatis ē ti-bi: q̄re piuras: ſurripis aufers: vndiqꝫ.i.ex oī ꝑte.i.oīb⁹ qb⁹ potes mōis etiā iniuſtis accumu-las: tun.i. tu ne: vel tū.i.tūc ne tu ſan⁹ ſup.eſſes ſi icipias cedere.i.ꝑcutere ſaxis ꝑplin ⁊ ſuos quos ꝑaris.i.ꝑaueris: h̄ eſt emeris tuo ere: q.d.nō q: oēs pueri: qꝫ ꝓ ⁊ puelle clamēt te inſanū Et cū.i.qñ tu interimis.i.necas vxorē laqueo.i.ſtrāgulas eā vt dotē ei⁹ habeas: ⁊ cū īterimis matrē tuā veneno: es tu īcolumi.i.ſano capite? Quid ei.i.cur nō dicaris incolumi capite: q: ne qꝫ facis h̄ argis.i.apud argos: in grecia: vbi oreſtes ſil'e fecit: h̄ eſt mr̄eꝫ occidit: nec facis h̄ fer ro: vt demēs oreſtes occidit matrē. q.d. forte dices te nō eē cēſendū ꝓpterea dementē: q: nō fa cis apud argos: vbi q: rarū ē: oreſtes iudicat⁹ eſt īſanire: ſꝫ rome tot ſunt matrū īterſectores: vt nō viadeaꝛ inſani hoīs: ꝓpterea tu nō occidis matrē ferro vt oreſtes: q̄ q: h̄ fecerat poſtea īſa-niuit: tu v̄o clā facꝫ hoc veneno: ⁊ ita vis ſanū aſſerere: ad qđ ſtertini⁹. an tu reris eū īſaniſſe ꝑen te.i.mr̄e occiſa.i.ſolū poſtq̄ matrē occidit: ac non ipꝫ dementē actū.i.inſtigatū ⁊ impulſuꝫ eſſe malis furȷs ad ipām occidēdū añq̄ tepefecit ſanguīe.ſ.ferrū acutū.i.mucronē: in iugulo mr̄is q.d. tu erras ſi hoc reris. Quin.i.q̄netiā: ex q̄.i.poſtq̄ oreſtes ē habit⁹.i.reputat⁹ mētis male tu te.i.nō añ ſane: nil ſane.i.oīno fecit vel nil fecit qđ tu poſſis reprēdere. Nō auſus violaꝛ ferro.i. vulnerare aut occidere piladē amicū ſuū: cū quo nobile par amicoꝝ facit: ve ꝓ vel electrā ſororē maledicit tm̄.i.duntaxat vtriqꝫ.ſ.piladi ⁊ ⁊ electre vocādo hāc.ſ.ſororē ſuā furiā: ⁊ hūc.ſ. piladē aliud.ſ.opprobriū: qđ bilis ſplēdida.i.cholera noxia furorē generās: iuſſit. Quia ḡ nihil tā dete-ſtabile fecit p⁹ occiſaꝫ matrē ſic cū eā ex furore occideret: pꝫ ꝙ magis īſaniuit añq̄ occiderit q̄ poſtea. Lōga ē hiſtoria ſꝫ nota quā in ꝑncipio Juue.recitatā iuenies: ⁊ in pria ſatyra hui⁹ opis tetigim⁹. Clytēneſtra vxor agamēnonis q̄ ꝑ decē āños apud troiā agereт cū egiſtho adulteriū cōmi ſit: ⁊ redeūtē virū occidit: ob qđ ab oreſte ſuo agamēnōiſqꝫ filio occiſa ē: ob qđ facin⁹: oreſtes ſibi viſus ē furias pati: ⁊ a manib⁹ maternis vexari: ſꝫ a ſorore ⁊ pilade ad dianā duct⁹ purgat⁹ eſt in uenta illic iphigenia ſorore:

Pauper opimius argēti poſiti intus ⁊ auri:
Qui veientanū feſtis potare diebus
Campana ſolitus trulla: vappāqꝫ profeſtis:
Quondā lethargo grādi eſt oppreſſus: vt heres
Jam circū loculos: ⁊ claues letus ouanſqꝫ
Curreret: hūc medicus multū celer/atqꝫ fidelis
Excitat hoc pacto: menſam poni iubet atqꝫ
Effundi ſaccos nūmorū: accedere plures
Ad numerandū. hominē ſic erigit: addit ⁊ illud
Ni tua cuſtodis auidus: iā hec auferet heres.
Me viuo? vt viuas igitur vigila. hoc age: q̄d vis
Deficient inopē vene te: ni cibus atqꝫ
Jngens accedat ſtomacho fultura ruenti.

¶ Pauper o. quidā ditiſſimu⁹ ⁊ auaru: ocū lethargico morbo la borarei a ꝑitiſſimo medico ita ſa natus eſt: aurū multū poſuit in menſa: ⁊ fecit a multis numera-ri: ⁊ que dicebat ille audiebat ex citabaꝛ ⁊ ſanus eſt. Qui. v. Ve-ientana ciuitas eſt campanie in qua naſcitur peſſimū vinū. Cam. ſolitus: trullam dicit deformem calicem vel ruſticanum. Lethar go: morbo qui facit immemores nimio ſomno. Nō eſt cardiacus Si tibi dixerit medicus de egro ꝙ nō eſt cardiacus: tu ais ꝙ ſur-get de lecto. Jterum medicus adȷcit ꝙ non ſurget: ꝙ alio mor bo laborat. Sic ergo dicis. Jlle non eſt periurus neqꝫ ſordidus: immolet dȷs porcam: ſed eſt am bitioſus. Sed audax alio vitio Acro

Tu ceſſas:agedum ſume hoc ptiſanarium.orize
Quanti empte?paruo.ꝙti ergo?octuſſibꝰ.heheu
Quid refert morbo an furtis peream〈q〉ꝫ rapinis?
Quis nã igitur ſanus?qui nõ ſtultꝰ.quid auarꝰ?
Stultus ⁊ inſanus: quid ſi quis non ſit auarus:
Continuo ſanus?minime.cur ſtoice?dicam.
Non eſt cardiacus.craterum dixiſſe putato:
Hic eger recte eſt igitur:ſurgetqꝫ? negabit:
Quod latus aut renes morbo tentantur acuto
Non eſt periurus neqꝫ ſordidus: immolet equis
Hic porcum laribus.veruꝫ ambitioſus ⁊ audax.
Nauiget anticyram.quid enim differt balatrone.
Dones quicquid habes.an nunꝙ vtare paratis?
Seruius oppidius canuſi duo predia diues
Antiquo cenſu natis diuiſſe duobus
Fertur.⁊ hoc moriens pueris dixiſſe vocatis
Ad lectum:poſtꝙ te talos aule nuceſqꝫ
Ferre ſinu laxo: donare ⁊ ludere vidi:
Te tyberi numerare:cauis abſcondere triſtem
Extimui:ne vos ageret veſania diſcors.
Tu nomentanum:tu ne ſequerere cicutam.
Quare per diuos oratus vterqꝫ penates
Tu caue:ne minuas:tu ne maius facias id:
Quod ſatis eſſe putat pater:⁊ natura coercet.
Preteterea ne vos titillet gloria iure
Iurando obſtringam ambo:vter edilis fuerit ve
Veſtrum pretoris inteſtabilis ⁊ ſacer eſto.
In cicere atqꝫ faba bona tu perdaſqꝫ lupinis
Letus vt in circo ſpaciere aut eneus vt ſtes
Nudus agri nudus nummis inſane paternis
Scilicet vt plauſus:quos fert agrippa:feras tu
Aſtuta ingenuum vulpes imitata leonem.

laborat:⁊ debet ire ad anticyraꝫ vt curetur. Balatrone. ſcurra ⁊ triuiali. nã balatrones dicuntur ruſtici homines inepti ⁊ triuiales. publius ſeruilius Balatro multa in auguſtũ amare ⁊ nõ ſine ioco dixit. fuit aũt tantꝰ deuorator:vt ſimili vitio laborantes: balatrones dicti ſint: ⁊ eſt in ipſo verſu ſenſus. quid intereſt vtrũ nõ vtaris an in baratrũ mittas. Quid enĩ prodeſt carere hoc vitio cũ alio tenearis? poſtꝙ inqt in te luxuriã aut tenacitatẽ in illo cognoui. Seruius.o. hoc exẽplũ ad illud pertinet. quiſnã igitur ſanus. ergo qui ſanus eſt talis eſt qualis opidius de facultatibus ſuis:qui ita diues circa liberos:qui iuxta antiquũ cenſuꝫ diues inuentus eſt. Tu caue ne m. Bene vetatur. Nã ⁊ minui vetat natura ⁊ augeri: ⁊ monet qđ ſufficit appetendũ. Et eſt paternus affectus iunctus nature. Inteſtabilis. ſic dicebantur per iuri e numine per qđ iura uerãt inteſtabiles appellabantur quorũ teſtimoniũ non valebat. In cicere atqꝫ.f.b.t.p. hec enĩ a magiſtratibꝰ ludis floralibus iactabantur. vel ediles hec populis i circo iactabant. Inuẽta occaſione carpit ambitionẽ ⁊ dat exemplũ hoc ad inſaniã. Aut eneꝰ vt ſtes: vt habeas eneam ſtatuam.

ASLEN. ¶ Pauper opimius ⁊c. Ponit aliud exemplum deteſtande auaricie:quod ex ordine patebit qui talis eſt. Opimius vir ille auarus. pauper. i. expers argenti ⁊ auri poſiti intus. i. quod abſcõditum aut in arca poſitum habebat. cuius tamẽ egebat: quia tam deeſt auaro quod habet: ꝙ quod non habet:qui ſolitus potare feſtis diebus: trulla campana. i. in vaſculo fictili quo alij excrementum ventris excipiũt veientanum ſupple vinum vile qđ iuuenalis rubellũ vocat: ⁊ ſolitꝰ potare diebꝰ ꝓfeſtis. i. nõ feſtis vappã. i. vinũ euaporatũ: oppreſſus eſt quondã. i. quouis tp̃e p̃

terito: letbargo.i.morbo dormire compellente:graui ſup.in tantū vt heres curreret iā letus et
ouans circū claues ⁊ loculos.i.ſacculos pecuniarū.medicus celer.i.expedite curās:atq̄ fidelis
ſcʒ q̄ remediū adhibebat qđ ſummū eſſe cognouit:excitat e ſomno.ſ.letbargico:hūc. ſ. opimiuʒ
auarū:boc pacto.i. boc mō:ipē iubet mēſaʒ.i.tabulā poni añ lectū egrotātis:atq̄ ſaccos nūmo
rū effundi ſup eā ſup.atq̄ plures accedere ad numerandū ſup.nūmos:⁊ erigit.i.lecto ſe erigē-
tem facit.ſic hoīeʒ.ſ.opimiū:⁊ addit illud ſup.vbū.ſ.ni.ſi.niſi cuſtodis tua o opimi heres auid⁹
id ē cupid⁹ rerū tuarū auferet hec.Rñdet opimi⁹.Men.i.me neviuo.i.viuēte ſup.auferet mea?
Addit medic⁹.vigila igitur vt viuas. dicit opi.Age hoc ſup.facio:qđ vis ſup.amplius.Ad hoc
medic⁹.Uene.i.vires deficiēt.i.deſtituēt te inopē.i.impotē vł imbecillē:niſi cib⁹ atq̄ ingens.i
valde magna fultura.i.ſuſtētatio accedat.i.addatᷣ:ſtomacho ruenti.ſ.deficiēti ⁊ labāti.Et cuʒ il
le nollet ſumere addit medicus:ceſſas tu ſupple aliquid falcimēti ſumere.Agedū:adhortātis ē
q.d.ſi vis viuere ſume hoc ptiſanariū.i.hāc potionē ordeaceā.Reſp.opi.Quāti empte ſup.ſūt
orize.i.ordea maiuſcula?Rñdet medic⁹.paruo.ſ.ꝓtio empte ſunt:ſʒ auar⁹ nō ꝯfidens ⁊ volēs
ſcire inq̄t.Ergo ſi ꝑuo:quāti ſup.ſunt empte(Jam pueri ſciūt tāti quāti pluris ⁊ minoris ſine
ſubſtātiuis in gtō conſtrui cū vbis ꝑcij:cetera i abltō: ⁊ ergo dixit q̄ti nō q̄to: ⁊ paruo nō par
ui ⁊ octuſſib⁹ nō octuſſiū)Rñdet medic⁹.Octuſſib⁹.i.octo aſſib⁹ ſup.empte ſunt.Ad qđ opimi⁹
heuheu:quid refert.i.qđ intereſt an ego pereā morbo.an furtis:ve pro vel rapinis.hoc eſt citi
us moriar q̄ patiar me ita ſpoliari:vt octuſſib⁹ emā ptiſanariū:⁊ ita ſi moriendū eſt: mallē mor
bo q̄ ſic mori.Reſpōdet ad hoc aut damaſipp⁹ ſtertinio:aut Hora.damaſippo.Igiᷣ cū certum
ſit talē eſſe ſtultū:quiſnā eſt ſan⁹.i.ſane mētis.Rñſio.is ſup.q̄ nō eſt ſtult⁹.Quid auar⁹?ſup.eſt.
Rñſio.Stult⁹ ⁊ inſan⁹ ſup.eſt.qđ ſup.dicas:ſiq̄s nō ſit auar⁹:eſt ne ſup.ꝯtinuo.i. iō aut ſtatim
ſanus.Rñdet ſtoicus:aut damaſipp⁹.ſtertinio qđ poti⁹ credo:aut poeta damaſippo nūc ſtoico
effecto:minime ſup.ſanus eſt.Cur o ſtoice minime ſan⁹ eſt.Rñſio dicā.Putato craterū.i.medi
cū illū ꝑitū dixiſſe:hic eger nō eſt cardiac⁹.i.nō patiᷣ morbū cordis:ſi ſup.tūc dicas:igiᷣ recte ē
id eſt bñ eſt cū hoc hoīe:q̄ ꝓ et ipſe ſup.ſurget:negabit ſup.medic⁹:ergo ſurgere:q̄.i.q: latus
ſup.tentaᷣ morbo acuto aut q̄ renes ei⁹ tentātur.i.afficiūtur:⁊ torq̄nᷣ acuto morbo.Eodē mō
ſi ſup.hic nō eſt piurus neq̄ ſordid⁹:reſpōſio:imolet hic.i.talis equis.i. iuſtis ⁊ fauorabilib⁹ la
ribus.i.dijs familiarib⁹ porcū:dicit alter verū ipſe ſup.eſt ambitioſus.i.cupid⁹ nimis honorū:
⁊ eſt audax.i.temerari⁹.Rñſio nauiget anticyrā.i.ad illā inſulā vbi helleboro tutevtaᷣ vt ſe pur
get:q: inſan⁹ eſt.Enī pro q:.qđ differt balatrone.i.hoīe ꝓdigo ⁊ vorace.ſi ſup.dones q̄cq̄d hēs
an nunq̄ vtare.i.vtaris:paratis.i.acq̄ſitis.Hoc eſt eque vitioſus eſt q̄ donet q̄cquid hʒ ſicut
balatro.ac q̄ nullo vtaᷣ.¶Serui⁹ opi.ponit exēplū fugiēde ꝓdigalitatis:auaricie⁊ ambitiōis
Ordo eſt.Seruius oppidi⁹ vir ſic dict⁹:ex\~ns diues canuſi.i.canuſij:ferᷣ.i.dr:diuiſſe.i. diuiſiſſe
duob⁹ natis.i.filijs ſuis duo ꝑdia antiquo cenſu.i.ex antiq̄ cēſu.Et ipē moriēs ferᷣ dixiſſe pue-
ris.i.filijs ſuis vocatis ad lectū in q̄ eger iā iā moriturus iacebat.O aule(ſic enī vocabaᷣ alter
puerorū)poſtq̄ ego vidi te ferre.i.portare in ſinu laxo:talos ⁊ nuces.i.inſtrumēta ludēdi:⁊ vi-
di te donare ⁊ ludere.i.prodigū rerū tuarū q̄uis ꝑuarū eſſe.Et o tiberi(alter enī vocabaᷣ tibe
rius)poſtq̄ ego vidi te triſtē.i.ſollicitū ⁊ anxiū:nūerare.i.diſcere cōputū:⁊ abſcōdere.i. occul
tare:cauis.i.locis cauatis:ſup.rē tuā:ego extimui.i.valde timui:ne diſcors.i.diuerſa veſania.i.
furor ageret.i.impelleret vos:hoc eſt ꝓdigalitas aulū ⁊ auaritia tiberiū:videlʒ ne tu o aule ſe-
q̄rere nomentanū virū nimis prodigū:⁊ ne tu o tiberi ſeq̄rere cicutā.i.vſurariū nimis auaruʒ
Quare.i.quapropter vterq̄ ſup.veſtrū oratus ꝑ diuos penates.i.deos familiares nr̄os:caueat
ſup.tu o aule caue ne minuas:⁊ tu laberi caue ne facias maius.i.nimis augmētes id qđ pr̄ pu-
tat eē ſatis:⁊ qđ natura coercet.i.ꝯtinet intra limites ſuos.Preterea ego obſtringā ambo id ē
ambos(ſicut pri⁹ duo ꝓ duos dixit)iure iurādo:ne gloria.i.cupido glīe vł ambitio titillet.i.tē
tet ⁊ dulcedine ſui irritet vos:vter.i.ſiue hic:ſiue ille:hoc ē ſiue tu aule:ſiue tu tiberi: fuerit edi
lis:ve pro vel ꝑtoris eſto.i.volo vt ſit iteſtabił:expers teſtamēti ⁊ rerū mearū:⁊ ſacer.i.execra
bilis vt trāſgreſſor vltime volūtatis pr̄is ſui.Perdas tu ex hūilib⁹ pentib⁹ natus:in cicere at-
q̄ faba:q̄ ꝓ et lupinis.i.illis leguminib⁹ q̄ ſolebāt diſtribui ppł'o ab his q̄ magiſtratū inierūt:
bona.i.patrimoniū tuū:vt tu ſpaciere.i.ſpacieris let⁹.i.exultās in circo:vbi fiebāt ludi circen
ſes:aut vt tu ſtes eneus.i.hēas ſtatuā eneā i loco publico:o iſane ex\~ns nud⁹ agris:ex\~ns nudus
nūmis pr̄nis.ſ.(ironia eſt)q.d.ſcirelʒ:⁊ conat⁹ dignus ſcitu:vt tu plebeius feras.i. reportes:
plauſus.i.applauſiōes ppł'i:quos.i.q̄les agrippa vir magn⁹ ⁊ nobilis fert.ex\~ns itē vulpes aſtu
ta:imitata.i.q̄ imitari voluit leonē igenuū.i.nobilē ac natiuū.q.d.decet te i pelle tua ꝑſiſtere.

Ne quis humaſſe velit aiacem atrida vetas cur?
Rex ſum. nil vltra quero plebeius:⁊ equam
Rem imperito:ac ſi cui videor nõ iuſtus inulto
Dicere qđ ſentit permitto. maxime regum
Dij tibi dent capta claſſem deducere troia.
Ergo conſulere ⁊ mox reſpondere licebit?
Conſule. cur aiax heros ab achille ſecundus
Putreſcit:totiens ſeruatis clarus achiuis?
Gaudeat vt popul⁹ priami:priamuſq₃ inhũato:
Per quẽ tot iuuenes patrio caruere ſepulchro?
Mille ouiũ inſanus morti dedit:inclytũ vlyſſem
Et menelaũ vna mecũ ſe occidere clamans.
Tu cũ pro vitula ſtatuis dulcem aulide natam
Ante aras:ſpargiſq₃ mola caput improbe ſalſa
Rectũ animi ſeruas? quorſũ₃ inſan⁹? quid ei aiax
Fecit:cum ſtrauit ferro pecus? abſtinuit vim
Vxore ⁊ gnato mala multa precatus atridis.
Nõ ille aut teucrũ:aut ipſum violauit vlyſſem.
Verũ ego vt herentes aduerſo littore naues
Eriperem prudẽs placaui ſanguine diuos.
Nempe tuo furioſe:meo ſed non furioſus.
Qui ſpẽs alias veri ſceleriſq₃ tumultu
Permixtas capiet cõmotus habebitur:atq₃
Stultitia ne erret nihilũ diſtabit an ira.
Aiax immeritos dum occidit deſipit agnos:
Cũ prudens ſcelus ob titulos admittis inanes:
Stas animo:⁊ purũ tibi cũ vitio tumidum cor?
Siquis lectica nitidã geſtare amet agnam:
Huic veſtẽ vt gnate paret:ancillas paret aurum:
Rufam aut puſillam appellet fortiq₃ marito
Deſtinet vxorem:interdicto huic oẽ adimat ius
Pretor:⁊ ad ſanos abeat tutela propinquos.

Acro

¶ Ne quis humaſſe velit. Damaſippus ex ꝑſona plebei cuiuſdã per hãc hiſtoriã docet: ꝙ nõ tantũ ſeue: ſed etiam impie faciebant hoĩes ambitione inflati a qua nõ minus ꝙ̃ ab auaritia ⁊ luxuria cõmonet recedendũ. Rex ſum. Agamennonis reſponſio. Ordo ẽ. rex ſum ⁊ equã rem imperito: poteſtas nõ impedit eq̃tatem. Nil vltra q̃ro ple. ſi hoc dixeris nil vltra quero a te. Maxime regum. plebeius reſpondit. Ergo conſulere. interrogatiue: hic ſenſus ſocraticos ⁊ dialecticos imitat᷑ et callide ambitioſos obtrectat ⁊ carpit ⁊ interrogat ⁊ cauillatur ad ſingula: vt illi faciunt. Gaudeat vt. p. p. ideo nõ iubes eum ſepeliri: vt gaudeat priamus. Quorſũ₃ inſanus: q₃ multa genera inſanie ſunt: de quib⁹ fuit inſanus aiax in quo inſan⁹ ob quã cauſam: vel in quã partem. Placaui ſanguine. d. Virgilianũ illud. Sanguine placaſtis vẽtos ⁊ virgine ceſa. Nempe tuo. i. certe tuo ſanguine placaſti. Qui ſpẽs alias. Qui facit ſcelus etiã propter aliquã cõmoditatem: tñ iſte neceſſario habetur inſanus. Qui res facit non iuſtas mentis exagitatione nõ ſanus habebit᷑. Tumultu: perturbatione. Senſus: qui ſub ſpecie iuſticie ſcelus admittit. i. qui multum ſceleris miſcet veritati: habẽdus eſt commote mentis. Stultitia ne erret ni. d. an ira. i. furore ⁊ inſania. ad illud ſupra. Nil agit exemplũ qđ litem lite reſoluit: nihil intereſt vtrum per ſtultitiam peccet aliquis an ꝑ iracundiã. Eodem eñ modo vterq₃ appellabitur inſanus. Ob titulos: ob gloriam: vel propter inanes triumphos. Rufam: nomen nobilis virginis. Deſtinet: conſtituat: ſpõdeat. Huic omne. a. i. inſanis ⁊ enim interdicto pretoris bonorum poſſeſſio tollebatur: ⁊ propinquis tuenda tradebatur: item aliter. apud veteres inſanis a pretorib⁹ ius dominij auferebat᷑: ergo dicit eſſe

Quid ſi quis gnatam pro muta deuouet agna:
Integer eſt animi? ne dixeris. ergo vbi praua
Stultitia eſt. hic ſumma inſania. qui ſceleratus
Et furioſus erit: quem cepit vitrea fama:
Hunc circūtonuit gaudens bellona cruentis.

inſanum ꝙ hec fecerit. Ne dixeris. Quaſi hoc dicat. Agamēnō id eſt veritati contraria. Si hoc aūt ille dicit: qui inſanos aſſerit aut plebei⁹. Vitrea. ſ. fragil' ſenſus ē eū ꝙ fame fuiat iſanire d:: ſic bellonarij cū lacertos hūeroſ ꝗ ꝯcidūt: dixit in auaros: deide i ambitioſos: vult etiā hos i ſanos docere. Hūc. c. aut verba ſtertinij refert Damaſipp⁹: aut in ꝑſona eius cū Hora. Dama. loqtur.

¶ Ne quis humaſſe ⁊c. Poſtꝗ̄ poeta nr̄ oſtendit auaros ſtultos eſſe: ſicut ⁊ prodigos ambitioſoſqꝫ: nunc principaliter perſequitur ambitioſos: ⁊ potiſſimū agamēnona: qui vt exercitui ſuo placeret iphigeniam filiam ſuā diane ſacrificauit: fabule tamen dicunt ſuppoſitam eſſe ceruam eius loco vt tangit Seruius ſuper illud ſecūdi Enei. Sanguine placaſtis ventos ⁊ virgine ceſa ⁊c. Videtur autē induci quiuis plebeius ſicut therſites apud homerū audacter in agamennona locutus eſt: qui querat cur aiacem thelamoniū ſepeliri vetet pro quo ſcies: ꝙ cū achilles iratus ob raptam amicam pugnare nollet: ⁊ patroclus in eius armis hectorem debellaret: victuſqꝫ ⁊ occiſus: achilleis armis ſpoliatus eſſet: thetis a vulcano: filio ſuo alia arma impetrauit: multo omniū pulcherrima: que mortuo per inſidias achille: vlyxes ⁊ aiax ſibi vendicauerāt contendentes coram agamennone ceteriſqꝫ principibus in qua contentione vicit facundia vlyxis: quā rem egre ferens aiax: raptuſqꝫ furore in iudices: noctu ſurrexit: ⁊ credens ingredi tentoria principum: illicqꝫ vlyxem agamēnona ceteroſqꝫ occidere: occidit boues ⁊ oues: quā rem poſtridie notam cognoſcens pre verecundia ſeipſum interemit: qđ reſciens agamēnon ſimulqꝫ qua mente in ſe fuerat: vetuit ſepeliri. Inducitur: ergo quiuis ex plebe ſic agamēnonē alloqns O atrida id eſt agamēnon qui diceris filius atrei: cur vetas nequis velit humaſſe aiacem? Reſpondet agamennon. Rex ſum. quaſi dicat. Sic volo ſic iubeo: ſit pro ratione voluntas: qđ audiens plebeius dicit: ego plebeius. i. qui ſuꝫ de humili plebe nil quero vlterius: quaſi dicat ſi imperium pro ratione eſt fruſtra rationē peto: ſed continuo vt quaſi ſimul loqui putent̄ addit agamennon: ⁊ ego imperito. i. impero (vt ſit frequentatiuū pro principali) rem equam. i. iuſtaꝫ: ac pro ⁊: ſi ego video: cui. i. alicui non iuſtus: hoc: ſcꝫ imperando: ego permitto ei ſup. inulto. i. impuni de quo nullam vltionē; quicquid dixerit fecero dicere id qđ ſentit. Reſpondet plebeius: o maxime regum: dij dent tibi deducere claſſem. i. multitudinē nauiū tuarum in patriam ſaluā reducere: troia capta. i. poſtꝗ̄ troiam ceperis. homeri eſt imitatio. Ergo q: hoc ꝑmittis: licebit. i. licitum erit conſulere id ē conſilium abs te petere: ⁊ reſpōdere tibi mox conſulenti. i. conſilium petenti: aut licebit tibi ſic a tuis ꝯſiliū petere ⁊ tuis tibi reſpondere (In hoc laudatur Hora. ꝙ dum alias res agere videtur: reip. conſulit. Nouit eñ q: mecenas ⁊ ꝑ eum auguſt⁹ iſtec aliqñ lecturus eſſet: ⁊ ideo voluit eum inducere ad benignitatē: vt facilē acceſſum daret etiā minimis bona cōſulentibus) Reſpondet aiax: annuendo ac indicando: ꝙ liceat: vñ addit: conſule. i. pete conſilium. Querit ergo plebeius. Cur aiax exiſtens: heros. i. vir fortis ⁊ quaſi diuin⁹: ſecūd⁹ ab achille in fortitudine ⁊ magnanimitate: putreſcit ſup. inſepultus exñs clarus achiuis id eſt grecis omnibus ſeruatis a troianoꝝ impetu totiēs. i. tam frequenter? Nonne ſup. hoc facis: vt populus priami. i. troianus ⁊ vt priam⁹ gaudeat (nondū eñ mortuus erat: dum hec contigiſſe fingunt) Et aduerte non vitioſum eſſe ꝙ ppl'm ꝑmiſit: moris eñ eſt homeri ⁊ virgiliani: ſegregare ducē ab exercitu: vt egregiū ſignificent: ſicut Troas relliquias danaū atqꝫ immitis achilli. ſed pergo) vt inquā gaudeat ſup. eo inhumato. i. ꝙ is iaceat inhumatus. i. inſepultus: ꝑ quēꝫ tot iuuenes ſup. troiani caruere patrio ſepulchro? quaſi dij talionē cum eo fecerint. Reſpōdet aga. cauſam aſſignans: q: ipſe aiax inſanus. i. furibūdus dedit morti. i. occidit: mille ouiū id eſt plurimas oues: numerus certus pro incerto: clamans ſe occidere inclytum. i. clarum vlyxeꝫ: et menelaū fratrem meū: vna. i. pariter mecum. i. cū me: dicebat eñ dum maiores arietes aut vitulos occideret: habe nunc vlyxe arma mihi ſurrepta: habe hoc agamennon pro iniquo iudicio tuo: ⁊ tu menelae pro conſilio: aut quid ſimile. Reſpondet plebeius: innuens neminē id debere punire in alio cuius ipſe culpabilis ſit: ⁊ ita aiacem non debere inſepultum relinquere propter inſaniam: cū agamennon non minus inſaniuerit: dicit ergo. Cum. i. quando tu o agamennon ſtatuis mactandā. ſ. ante aras. ſ. diane cui⁹ occideras cervā: dulcem natā. i. filiā iphigeniā ASLEN.

que deberet tibi dulcis eſſe:pro vitula.i.loco vitule:cū potuiſſes deā placaſſe vitula:aulide in il
lo portu vbi fiebat recenſio totius exercitꝰ grecoꝝ(quo tpe agamēnon diane ceruā ſagittis tra
iecit:vñ irata dea fecit vt nō poſſent greci habere ventū nauigādi troiā:donec placata eſt ex iu
dicio chalcantis virgine ceſa)⁊ cū o improbe.i.probande ſpargis caput filie tue imolande:mo
la ſalſa:ſine qua nō fiebat ſacrificiū (ſic ſinon.ij.eneid.mihi ſacra parari:⁊ ſalſe fruges:⁊ circū
tempora vitte)cū inquā tu hec facis:ſeruas tu rectū.i.rectitudinē animi? q.d.minime. Ad qd
agamēnon.Quorſum inſanꝰ.i.quo verſus:vel in quā partē dicor inſanꝰ. Addit plebeius. Quid
enī fecit aiax:cū ſtrauit.i.proſtrauit pecus ferro? q.d.nihil tā deteſtandū:q: abſtinuit vim.i.vio
lentiā prohibuit ab vxore ⁊ nato.i.filio:precatus.i.imprecatꝰ atridis.i.vobis inimicis eiꝰ mul
ta mala:ille.ſ.aiax non violauit aut teucrū filiū ſicut tu filiā:aut vlixē ipm ſcȝ quē merito odiſſe
poterat:ferro.i.mucrone ſuo. Reſpō. Verū.i.ſed:ego exiſtens prudens:placaui diuos ſanguie
(artificioſe ſubticet cuius ſanguine)vt eriperē ſup.a deſtructione:naues.ſ.grecoꝝ: herentes:
id eſt affixas quaſi:eo ꝙ dij ventū prohiberent:in ſup.littore aduerſo.i.inimicis vicino ex oppo
ſito troie.vnde plebeiꝰ addit illud quod ille ſubtiliter omiſerat. Nēpe.i.nōne certe:o furioſe pla
caſti ſup.diuos tuo ſanguie.i.filie ex te genite? Reſpō. Aga.meo ſup.ſanguine placaui: ſed nō
furioſus. Probat plebeiꝰ ꝙ furioſus id fecerit:dicens. Is ſup.qui capiet alias ſpecies.i. ſimili
tudines veri.i.veritatis(q: oēs decipimur ſpecie recti)ꝗ pro ⁊ ſceleris.i.iniqtatis permixtas
id eſt cōfuſas tumultu.i.turbatione mentis.i.quicūꝗ perturbatꝰ cōfundit ſpecies veri ⁊ ſcelerꝫ
que tamen alie.i.inter ſe diuerſe ſunt:vt qui auariciā ſuā:parſimoniā vocat:aut ambitionē ma
gnanimitatē aut magnificā beneficentiā ⁊c.habebitur.i.iudicabit cōmotꝰ:atꝗ nihil.i. in nul
lo diſtabit .i. differentia erit:ne pro an:an erret ſtultitia.i.per ſtultitiā:an ira.i.per iram. Aiax
dū occidit agnos imeritos.i.qui non meruerunt ab eo occidi:deſipit.i.male ſapit ⁊ inſanus ē:
cū tu prudens.i.qui dicis te prudentē vel ſciens ⁊ proſpiciens quid faceres: admittis ſcelus in
filiā ſcȝ ob inanes titulos.i.vt ſaluator exercitꝰ aut imꝑator dicaris:ſtas tu aio.i.ſeruas ſtatum
id eſt rationē anime:⁊ cor tumidū.i.inflatū:eſt ne ſup.purū tibi cū vitio.i. cum tñ ſis vitioſus?
quaſi dicat id fieri nō pōt.Quod alio exēplo probat dicēs. Si qs amet geſtare lectica:i qua no
biles matrone geſtabanꝷ agnā nitidā.i.mundā ouē adhuc tenerā: ⁊ paret.i. cōparet aut emat
huic ſcȝ agne veſtē vt gnate.i.filie ſup.emeret:⁊ paret huic ancillas:paret aurū ⁊ appellet eam
ruffam aut puſillā:ſicut faciūt patres blandientes filiabꝰ paruulis:⁊ ſi deſtinet.i.aio addicat vi
delicet agnā vxorē forti marito:pretor adimat.auferat huic interdicto ſcȝ vſu rerū ſuarū : omne
ius:⁊ tutela abeat.i.traducaꝷ ad propinquos ſanos.hoc eſt pretor aſſignaret illi tanꝗ furioſo
curatorē:Quid ſup.dicas:ſi quis deuouet gnatā.i.filiā.i.adiudicet eaȝ morti:pro muta agna.i.
vbi poſſet offerre mutā agnā.eſt ipe integri animi.ne dixeris.i.noli hoc dicere(Aduerte quia
iterū textꝰ habet integer eſt animi:vbi magis grāmatice dicas etiā ſtante verſu integri eſt ani
mi:ſed dixit forte ſicut virgiliꝰ infelix animi)Ergo vbi praua ſtultitia eſt:ſicut in te:hic.i.ibideȝ
eſt ſūma inſania. Is ſup.q ē ſceleratꝰ:erit ⁊.i.etiā furioſus.i.nemo ſceleratꝰ eſt:q nō idē furioſus
⁊ quē fama vitrea.i.fragilis ſȝ ſplēdida.i.qcūꝗ ambitioſus eſt:hūc circūtonuit.i.attonituȝ ⁊ ꝑ
hoc inſanū fecit:bellona:dea belli gaudēs cruētis:ſup.rebꝰ vt armis ⁊ viris:q excitat erynnim
id eſt furorem bellicū.hec concluſio videtur eſſe ſtertinij vt ſequentia.

ACRO

¶ Nunc age ⁊c. Nūc videamꝰ
vtrū luxuria habeat ſtultitiā. Ar
ripe.aut ad iracūdiā:aut deſide
ria honoris pertinet. Hic.ſ.a.i.
Nomentanꝰ qñ heres ſucceſſit:
aut a tutoribꝰ recepit. Tuſci.t.i.
v. Tuſci iō q: nūc vicꝰ turariꝰ di
citur. Tuſci acceptū vicū habi
tarūt.inde nomē eſt vico. Turbā
aūt impiā aut negociatores acci
pimus:aut lenones. Sed meliꝰ
negociatores intelligimꝰ: q: in
humaniſſimi ſunt:⁊ neꝗ miſeri
cordia neꝗ precibꝰ flectūtur:de
inde ꝙ in vico turario ante me

Nunc age luxuriam ⁊ nomentanuȝ arripe mecū.
Vincit enim ſtultos ratio inſanire nepotes.
Hic ſimul accepit patrimoni mille talenta:
Edicit piſcator vti:pomarius auceps
Vnguentarius:ac tuſci turba impia vici:
Cum ſcurris fartor cum velabro omne macelluȝ
Mane domū veniat.quid tū? venere frequētes.
Verba facit leno:quicquid mihi:quicquid ⁊ horū

Cuiq; domi eſt id crede tuū vel nūc pete vel cras
Accipe quid contra hec iuuenis reſpōderit equ⁹
In niue lucana dormis ocreatus. vt aprum
Cenem ego. tu piſces hiberno ex equore vellis.
Segnis ego: indignus: qui tantū poſſideā: aufer.
Sume tibi decies: tibi tantundem: tibi triplex:
Unde vxor media currit de nocte vocata.
Filius eſopi detractam ex aure metelle:
Scilicet vt decies ſolidum exorberet aceto:
Diluit inſignem baccam. qui ſanior: ac ſi
Illud idem in rapidum flumen iaceretve cloacaȝ
Quinti progenies arri par nobile fratrum:
Nequicia ⁊ nugis prauorum ⁊ amore gemellum
Luſcinias ſoliti impenſo prandere coemptas:
Quorſū abeant ſani an creta an carbone notandi?

retrices pſtabant nomē vico dederunt: vel impia turba: q: locū ſuū dereliquerunt. nā ab hercinis pulſi ſunt: in hoc vero vico meretrices eſſe conſueuerant. impia ergo turba periura: aut quia omnes ibi habitabant negociatores. In niue lu. d. ineptiā notat luxurioſi: q: cū leno loqueretur venatori ⁊ piſcatori reſpondet. Unde. a quo. Fili⁹ e. eſop⁹ quidā actor tragediarum ditiſſimus fuit. qui hunc luxurioſuȝ filiū reliquit. Cecilia metella filia metelli eſopū adamauit: ei⁹ vxoris ac eſopi filius diues ⁊ luxurioſus fuit: qui gemmaȝ triuit ⁊ miſit in poculū: vt videretur decē milia deuorare: quo ſuas poſſet deuorare diuitias. Par. n. notū famoſuȝ. Luſcinias. Luſcinie ante magno precio vendebant.

¶ Nūc age luxuriā ⁊c. Poſtq̄ auaros ⁊ ambitioſos inſanire ſtertini⁹ docuit: docet nūc prodigos ⁊ luxurioſos inſanire: dicens. O damaſippe: age. i. pſequere nūc mecū luxuriā. i. ſupfluitatē in luxu: veſtitu ac ceteroꝝ ſūptu: hoc eſt pdigalitatē: ⁊ arripe. i. in numerū ſtultoꝝ trahe mecū: nomētanū: virū illū pdigū ⁊ pditū luxuria. Eni p q: ratio vincit. i. pbat euidēter nepotes. i. luxurioſos ⁊ guloſos: ſtultos. i. q̄ ſtulti ſunt: inſanire. i. etiā inſanos eſſe. Hic ſcȝ nomētan⁹: ſimul. i. ſtatī: ac. i. poſtq̄ cepit. i. recepit: mille talenta patrimoni: p patrimonij: hoc ē de patrimonio ſuo: edicit. i. publice mādat vti id ē vt piſcator: ⁊ pomari⁹. i. pomoꝝ venditor: ⁊ auceps. i. auiū captor ac venditor: vnguētari⁹. i. vnguēti venditor: ac ipia turba tuſci vici: ſcȝ lenonū ⁊ paſitoꝝ. ⁊ fartor. i. farſuminū ſtructor ac vēditor: cū ſcurris: ⁊ oē macellū. i. oīs vendēs obſonia in macello: qd̄ a macello cui⁹ illic domus erat denoīatū eſt: cū velabro. i. cū oīb⁹ piſces recētes ad velabrū vendentib⁹. veniat domū ſupple ſuā mane. quid tū: ſup. factū eſt. ⁊ ſunt verba damaſippi aut poete interrogātis. Reſponſio. ipi venere. i. venerūt: frequētes. i. in magna frequētia. Leno (quē e vico tuſco veniſſe putem: licet Acro maluerit pter negociatores impiā turbā dixiſſe) facit verba (ſunt eñ lenones meretricū patroni: et directores). i. loquit p reliqs tanq̄ facūdior ceteris: vn̄ dicit. o nomētane quicq̄d mihi eſt domi: ⁊ q̄cq̄d cuiq; hoꝝ eſt domi: crede. i. pſuade tibi: id tuū ſupple eſſe: pete vel nūc vel cras. i. q̄ñcūq; voles. Accipe. i. intellige: q̄d iuuenis equ⁹. i. iuſt⁹ (⁊ hoc ironicos: quaſi equitatȝ ſit erga lenōes gratū eſſe) ſcȝ nomētan⁹: reſpōderit ↄtra hec: tu ſup. venator ⁊ auceps: dormis ocreat⁹ in niue lucana: vt ego cenē. i. in cena comedaȝ aprū: tu. i. piſcator vellis. i. auellis ⁊ extrahis: ex equore hyberno. i. hyemali frigore horrēti: piſces: ego ſegnis. i. ignau⁹ nihil agens (Nā q̄ſi ſine igne q̄ maxime actiu⁹ eſt: ſegnis d:) indign⁹ ſup. ſum: q̄ poſſideā tantū ſup. pecuniarū: aufer ⁊ ſume tibi o venator decies ſup. ſeſtertiū: ⁊ tu piſcator tantūdē. i. etiā decies ſeſtertiū: tu. ſ. leno ſume ⁊ aufer tibi triplex. i. tricies ſiue. xxx. ſeſtertia: tu inquā vn̄. i. abs cui⁹ latere: vxor vocata. i. q̄ñ vocauero eā: currit. i. celerit venit ad me de media nocte. i. etiā tpe medie noctȝ. ¶ Fili⁹ eſopi. Ponit aliud exēplū pdigalitatis ac pdite gule. Ordo ē. Fili⁹ eſopi. illi⁹ tragediarū actoris ditiſſimi: diluit. i. in liquorē reſoluit ac potabilē fecit: aceto. i. p acetū: baccā. i. gēmā inſignē: detractā: nō vi ſȝ magnitudie p̄cij: ex aure metelle: potētiſſime ac nobiliſſime matrone (tūc eñ inaures deferebāt matrone: ⁊ habebāt vniones depēdētes ab aurib⁹ more egyptiarū nobiliū) ſcȝ vt exorberet ſolidū. i. ex integro ⁊ vno hauſtu decies ſup. ſeſtertiū (Et aduerte lector: q: docti libēti⁹ dixerūt decies ſeſtertiū q̄ decē ſeſtertia. eſt aūt ſeſtertiū ſeu ſeſterti⁹ pond⁹ libre ⁊ di-

ASCEN.

Segnis

Seſtertium.

midiate:q̄ſi ſemitertiū.Dicit̃ et marc⁹ antoni⁹ ſupat⁹ in luxu cenarū a cleopatra regina egypti vnionū potu) Qui.i.in q̄ fuit ſup.ille fili⁹ ſanior ac.i.q̄:ſi iaceret.i.p̄ijceret:illud idē.ſ.p̄ciū i flumē rapidū:ve.p vl' in cloacā.i.receptaculū ſordiū:q.d.i nullo. Quīti p̄genies. Aliud.ſ.cōſiſte exēplū. Progenies.i.gn̄atio:ples Quinti arri.i.arrij:exiſtēs par fratrū nobile:neq̄tia.i. p neq̄tiā ⁊ nugis.i.p nugas:⁊ gemellū.i.cōcors ⁊ ꝯforme vt gemelli ſolēt:amore prauoꝝ: q: ꝯſimilit̃ ⁊ equaliter prauitati ſtudebāt:ſoliti.Eſt locutio ꝯgrua re nō voce. Par fratrū ſoliti.i.ipi fratres prādere luſcinias.i.auiculas canoras ⁊ ob cantū p̄cioſas:coēptas.i.ſimul emptas impēſo.i.magno impēdio:quorſū quo v̄ſus.i.in quā p̄tē abeāt:ſani ne ſup.ſunt:ac notādi creta.i.bono lapillo q̄ ſani notādi ſunt:an carbone.i.nigro colore q̄ malos ⁊ p̄ditos deſignat?q.d.Sine dubio notādi ſūt carbone tāq̄ inſani. Luſcinie aut poti⁹ lucinie q̄ſi prima luce canētes:a ſuauitate philomele dicūt̃.vel q: in eā auē v̄ſa dicit̃.De hac aūt ſic dicit plini⁹. Huic aui died⁹ ac noctib⁹ cōtinuis.xv.garrul⁹ cant⁹ eſt:dēſante ſe frondiū germie. Mirū p̄fecto tātā vocē in tā p̄uo corpuſculo ieſſe:tā p̄tinacē ſpiritū:⁊ muſice p̄fecte modulatū ſonū. Hec in ore ſteſichori poete adhuc īfant⁊ cecinit. Certant int̃ ſe:victa morte q̄eſcit.pri⁹ deficiēs vita q̄ cantu. Audit diſcipulā attente ac corrigit:q̄ꝓpt̃ illis ſeruoꝝ precium ē ⁊c.vn̄ hic ipēſo emptas dic̄

Luſcinie.

¶ Edificare.c.p.a.mures. Ludere.p.im.d̄ illo dicit cū quo pueri ſoliti ſunt ludere inter ſe q̄n premunt copiā nucū vel caſtanearū manib⁹: tunc quando ſimul veniunt ad ludendū lato ſinu veniunt:⁊ gyrū inter ſe faciunt:⁊ ꝓponunt ſibi p̄blema. Tunc cooperta manu quiſq̄ oſtēdit ſuo cōpari:⁊ inſit quot inſunt?ſi ali⁹ augurare poterit: aufert illi. ſic tandiu hoc certant vt vter deoneret aliū. Sic.p.h.r. Sic ratio cōprobat mag̃ puerile eſſe amare meretricē q̄ ludere cū illa re. Mutatus.p. Polemon athenienſis perdite luxurie fuit.qui ad ſcholas xenocratis philoſophi ebri⁹ veniſſe perhibetur: ac floribus redimitus:cū ab auditoribus perturbaret̃:prohibuit magiſter:⁊ luxurie crimina accuſare cepit: intantū vt luxuria relicta polemon precipuus auditor extiterit:atq̄ ita in amorē philoſophice diſciplie venit:vt poſt magiſtrū ipe docuerit.aliter.polemon adoleſcens ad ſcholas xenocratis ebrius venit quando ille diſputabat de continentia:pudicitia:iuſtitia:temperātia:⁊ ſobrietate.diciturq̄ inſignia luxurie depoſuiſſe.cū fuiſſet philoſophie ratione cōmotus.fuit autē xenocrates philoſophus continens nimis.de quo Lais meretrix ſponſionē fecerat: q̄ eū ad ſuos ſollicitare poſſet concubi

ALRO.

Edificare caſas:ploſtello adiungere mures:
Ludere par impar:equitare in harundine longa.
Si quem delectat barbatū:amentia verſet:
Sic puerilius his ratio eſſe euincet amare.
Nec quicq̄ differre: vtrum ne in puluere trimus
Quale prius ludas opus:an meretricis amore
Sollicitus plores:quero facias ne quod olim
Mutatus polemon:ponas inſignia morbi:
Faſciolas.cubitale.focalia.potus.vt ille
Dicitur ex collo furtim carpſiſſe coronas:
Poſtq̄ eſt impranſi correptus voce magiſtri?
Porrigis irato puero cum poma:recuſat.
Sume citelle.negat.ſi non des:optet.amator
Excluſus:qui diſtat:agit vbi ſecum:eat:an non:
Quo rediturus erat:non accerſitus?⁊ heret
Inuiſis foribus.nec nunc cum me vocet vltro
Accedam.an potius mediter finire dolores?
Excluſit.reuocat.redeam?non ſi obſecret.ecce
Seruus non paulo ſapientior.o here que res
Nec modum habet.neq̄ conſiliū.ratione modoq̄
Tractari non vult.in amore hec ſunt mala.bellū
Pax rurſum:hec ſi quis tempeſtatis prope ritu
Mobilia ⁊ ceca fluitantia ſorte laboret
Reddere certa ſibi:nihilo plus explicet.ac ſi

Inſanire paret certa ratione modoqꝫ.
Quid cum picenis excerpens ſemina pomis
Gaudes.ſi cameram percuſti forte: penes te es:
Quid cum balba feris annoſo verba palato:
Edificante caſas qui ſanior: ad de cruorem
Stultitie.atqꝫ ignẽ gladio ſcrutare modo inquã
Hellade percuſſa marius cum precipitat ſe
Ceritus fuit: an cõmote crimine mentis
Abſolues hominem: ⁊ ſceleris damnabis eundẽ
Ex more imponens cognata vocabula rebus:

tus: ⁊ nocte quadã terrorẽ ſin-xit: ⁊ confugit ad eũ: ⁊ quaſi no-cte hac cũ eo manſit: ille imobi-lis iacuit.poſt dũ ſoluere ſponſi-onẽ cogeretur: reſpõdit. ego nõ de ſtatua ſpõſionẽ feci. Focalia. torques vel coronas: quas habe bat in collo. Porrigis.i.p. ama-torẽ puero comparat. Sume.c. verbũ blandiẽtis eſt. Heret. ſtu pet. Nec.n.c.m. pudore deterri tus ne quis intelligat aliquãdo eũ fuiſſe luxurioſum: ⁊ ſtat ſante moleſtas ſibi fores aut ex quib⁹ fuit ante excluſus: vt oſtẽdat nõ eſſe ſanũ amatorẽ: oſtendit pari bus eſſe moribus. Fluitantia.in certo caſu currentia. Ac ſi in. Quã ſi des operã: vt cũ ratione inſanias. Quid.c.p.inter picenũ ⁊ picentẽ hoc intereſt.picenũ vas dicimus: picentẽ hominẽ eſſe. quod ſolent inquit ingenio le ues facere: vt expreſſo digito ſemina pomoꝝ camerã ferire conentur. tu rediſti ad mentẽ tuã. Hellade.p.m. Marius quidã ob amorẽ helladẽ quandã occidit puellã: cũ ab ea contemneretur ſe poſtea precipitauit.quid ergo dicis illũ non fuiſſe inſanũ: quẽ ſceleratũ fuiſſe nõ negas.aliud enĩ putas inſaniã: aliud ſcelus facere: cũ omnes qui aliter faciunt ꝙ debeant inſani habendi ſint Ceritus.ſ.ceriti proprie dicuntur qui a cerere percuſſi ſunt.vult probare crudelitatẽ inſaniam eſſe. Abſolues.h. Senſus.ex duobus ſi alterũ negas videris ex vna parte abſoluere eũ: ſꝫ aliud crimen neceſſe eſt vt confitearis: ⁊ verũ ei nomen imponas. Ex more imponens cognata.ex cõ ſuetudine vulgari: quia vulgares putãt aliũ eſſe inſanũ: aliũ crudelẽ. Ego aũt ſtultos ⁊ inſanos (vtroſqꝫ appello.

¶ Edificare caſas ⁊c. Stulte amantes inſanire docet. Ordo eſt. Si edi-ficare caſas.i.domunculas ex lapillis aut fruſtis lignoꝝ repertis: more pueroꝝ: ⁊ adiũgere mu res ploſtello.i.paruo plauſtro vt trahant ipſum (Quia enĩ au in o longũ mutabant veteres: in-differenter caulis ⁊ colis.caurus ⁊ corus: caudex ⁊ codex . plauſtrum ⁊ ploſtrum ⁊c. leguntur) Ludere par impar: aut de nucibus aut de aciculis diuinando.equitare in longa harundine: cũ in cãna paluſtri aut in quauis alia pertica.hoc eſt ſi exercere luſus pueriles: delectat barbatum tunc amentia verſet.i.agat ⁊ impellat eum. Sic ratio euincet.id eſt inſolubiliter probabit ama-re: ſcilicet meretrico amore: eſſe puerilius.id eſt ſtultius ⁊ puero dignius: his ſupple factis pue rorum.nec pro ⁊ non: ⁊ conuincet non differre: id eſt intereſſe quicꝙ vtrũ tu ludas: id eſt pue-riliter exerceas opus in puluere: quale prius ſupple luſiſti: trimus: id eſt cum eſſet tantum triũ annorum: an tu plores exiſtens ſollicitus amore: id eſt de amore meretricis. Quero an facias.i. te facturum ſperes: id quod polemon: ex luxurioſo philoſophus effectus: ſupple fecit olim. hoc eſt ꝙ ponas inſignia morbi.i.luxurie ⁊ nequitie tue. vtpote molles ac muliebres habit⁹. videlꝫ faſciolas quib⁹ mulieres aut capillos ligãt aut mamillas ſtringũt: cubitale quo cubitũ ornant: focalia.i.calamiſtrũ in foco caleſactũ ad criſpãdos capillos: vt.i. queadmodũ: ille videlꝫ polemõ dr̃ olim pot⁹.i.ebri⁹ carpſiſſe quondã furtim.i.ſecrete alijs vix pcipiẽtib⁹ coronas.ſ. quas potur⁹ capiti impoſuerat: ſed ad collũ vſqꝫ deciderãt: imponebãt enĩ indulgentius poturi coronas capi tibus ſuis: ſed ipſe carpſit eas ex collo in quod deciderant: poſtꝙ eſt correptus.i.reprehẽſus vo ce magiſtri.ſ.xenocratis de virtute diſputantis.impranſi.i.adhuc ieiuni: ⁊ p hoc maiorẽ aucto-ritatẽ ꝯtra crapulã diſputandi habẽtis: expeditiuſqꝫ vt fieri ſolet ingeniũ.q.d.id qđ ẽ ꝙ pauciſſi mis datũ ẽ vt ex ſtultis amorib⁹ vere reſipiſcant. Sũt enĩ ſtulti amatores pueroꝝ ſimiles q̃ cito mutant̃. vñ ſubdit. Cũ tu porrigꝫ puero irato poma recuſat ſup. ſumere. Cũ ãt dicꝫ.o citelle (ſic adhuc hodie blandiunt̃ itali q̃dã puer) ſume.i.accipe pomũ: negat ſup.accipe.ſi nõ des: ſup.po ma optet ea accipe: ar matio: excluſus: q̃.i.in quo diſtat: ſup.a tali puero: vbi agit.i.diſq̃rit ſecũ an eat ſup.ad amicã an nõ: quo.i.ad quã erat reditur⁹: nõ accerſit⁹.i.ſi non fuiſſet vocatus ⁊ he-ret.i. dubitat forib⁹ ſcꝫ meretricꝫ inuiſis.i.inſpectis: niſi dicas ante fores inuiſas: agit aũt ſecũ hoc modo pro parte negatiua.nec.i.nõ etiã.ego nõ accedã etiã nũc ſupple ad amicã: cũ.i. ꝙuis

ASCEN.

vocet me vltro.i.non reqͥſita a me:deinde pro affirmatiua dicit:an potius mediter finire labores.i.cruciatus quos ſuffero:⁊ quos finiuero ꝑ copiā eius:deinde iterū ꝓ negatiua dicit: ipſa excluſit ſup.me:⁊ reuocat ſup.me(tot⁹ hic locus eſt q̄ſi in eunucho therētij)redeam.i.putas ꝙ redeā ad eā:nō ſup.redeā:ſi.i.tametſi obſecret ſup.me:ecce ſeruus ſapiētior nō paulo. i. multo (qđ nō eſt ꝯtra decorū:q: tantus eſt furor amantiū:vt ſeruus nō amans merito dicatur multo ſapiētior dn̄o amāte)ait' ſup.o here.i.dn̄e res q̄ nec h3 modū.i.moderationē:neqꝫ ꝯſiliū:cuiuſmodi eſt amor:nō vult tractari rōne et mō:hec mala ſunt in amore:bellū ⁊ rurſum pax:ſiqͥs laboret reddere.i.efficere cibi certa.i.ſtabilia:hec mobilia prope.i.q̄ſi ritu.i.more tempeſtatis:⁊ fluitantia ceca:forte.i.fortuna(declinatur:hec fors ⁊ ab hac forte vt tertio enei. Forte ſua lybicis tempeſtas appulit oris:qđ ꝓbat melius legi forte ꝙ ſorte)talis explicet:efficiat nihilo plus ac ſi.i.ꝙ ſi paret inſanire certa ratione:⁊ mō.i.cū ratione ⁊ mō. Quid ſup.dicis amator:cū gaudes ſi percuſſi pro ꝑcuſſiſti forte camerā amice:pomis picenis ex loco ſic vocatis.excerpens ſemina:hoc eſt cū in morem amentiū amatoꝝ:qͥbus ꝑſuaſum eſt ſi forte.i.a caſu ꝯtigerit granis pomi piceni camerā amice:voti cōpotes fieri:gaudes id tibi ꝯtigiſſe:es tu penes te.i.compos mentis tue.q.d.minime. Quid ſup.dicis es tu penes te cum feris annoſo palato.i.laborioſe ꝓfers ex antiquo ore:verba balba.i.ſemi ꝑfecta ex more blandientiū:qui.i.in quo ſanior ſup. es hoc faciens:puero ſup.edificante caſas:ex lapillis ⁊ fragmentis rerū vt dictū eſt.q.d. in nullo. Adde cruorē.i.perniciē ſtultitie.ſ. q̄ in amore ⁊ nō in puero ē:atqꝫ ſcrutare ignē.i.ardorez amoris:ſcrutare inquā modo an cū.i.q̄n marius:amator qͥdā ſtultus precipitat ſe. i.deorſuz proijcit ex deſperatione:⁊ hoc hellade amica eius ꝑcuſſa.i.occiſa:fuit ipe tūc ceritus.i.totus furioſus ⁊ inſan⁹:an abſolues.i. liberabis hoiez.ſ.mariū:crimine.i.ꝑ crimen cōmote mētis.i.dices eū nō ceritū:i. furioſuz fuiſſe:ſed habuiſſe mētē cōmotā:⁊ dānabis eūdē.ſ.mariū: ſceleris.i.dices eū non crimen cōmiſiſſe occidēdo helladē ⁊ ſe:ſ3 ſcelus.ſ.leuiuſculū:imponēs ex more.i.ſicut moris veſtri eſt rebus vocabula nō ꝓpria:ſcz cognata.i.vicina proprijs. Hoc ſtoice oīno dictuz eſt de ſtoicis eñi in prima hui⁹ dictū eſt ꝙ nemini parcant:⁊ oēs equaliter punire velint. Econtrario ſtertinius ſtoicus:nūc egre fert eos qͥa ſeueritate diſcedētes miti⁹ appellāt peccata: ſcelera videlicet que manifeſta crimina ſunt. Et ita patet ſententias ſꝫm affectionem loquentiū eſſe interpretandas. Et hec de ſtultis amoribus. Sequentia ſunt de ſuperſtitionibus.

Acro

¶ Mentem niſi.l.excipiet domin⁹:oñdit etiā ſupſtitioſos nō eſſe ſanos.i.confiteref mentem ſanā nō habere ſeruuz ſupſtitioſuz:quē vēdebat:niſi forte amat litē:q: licebat emptori agere contra venditorē ſi inueniebaf poſt ea ſeru⁹ vitioſus.iuris erat apđ veteres vt cū ſeruuz diſtraheret quis eius oīa vitia vel animi vel corpis publicaret.ergo dicit hūc furioſum:cuius mens excipienda eſſet. Juppiter in. Et hoc ꝓbat ſupſtitioſos eſſe ſtultos ⁊ inſanos et p̄cipiti deſpatōe ⁊ piculoſo morbo. Quo ne.m.i.inſanit nature vitio an iſtictu numinis.

ASCEN.

¶ Libertinus erat. Nūc ſuperſtionē dānat:eaqꝫ captos īſanire docet:loquēs de quodā libertine ꝯditiōis:noto qͥdē:ſ3 nō noiato forte ꝓpter legē. Ordo ē. Libertin⁹.i.qͥdam libertine conditionis erat:q̄ ſiccus.i.nō ebrius ſed adhuc ieiunus:nec ꝑ infantiam peccans: q: ſenex: currebat

Libertinus erat:qui circū compita ſiccus
Lautis mane ſenex manibus currebat.⁊ vnu3
Quiddam magnū addens:vnū me ſurpite morti
Dijs ⁊ enim facile eſt:orabat ſanus vtriſqꝫ
Auribus atqꝫ oculis:mentē niſi litigioſus
Exciperet domin⁹:cū venderet:hoc quoqꝫ vulg⁹
Chryſippus ponit fecūda in gente meneni.
Juppiter ingentes qui das adimiſqꝫ dolores:
Mater ait pueri menſes iam quinqꝫ cubantis:
Frigida ſi puerū quartana reliquerit: illo
Magne die:quo tu indicis ieiunia nudus
In tyberi ſtabit:caſus medicuſve leuarit
Egrum ex precipiti mater delira necabit
In gelida fixum ripa:febremqꝫ reducet.
Quo ne malo mentē cōcuſſa: timore deorū

mane.i.tpe matutio cū ſaniore capite eſſe deberet: manib⁹ lautis.i.lotis ⁊ mūdis qđ ad religio nē facere putauit ſupſtitioſus:circū cōpita vbi dn̄s larib⁹ ſacrificaret:q̄ īquā ſic currēs:⁊ addēs q̄ddā vnū magnū orabat dicēs ſup.o dij:ſurpite ꝑ ſurripite(q̄ ſincopa p̄cipitāt locutū innuit) me vnū.i.ſolū ex oīb⁹ mortalib⁹ morti:etem̄ ſup.hoc ē facile.ſ.factu dījs.ſ.q̄ oīpotētes ſūt.orabat dico exiſtēs ſan⁹ vtriſqꝫ aurib⁹ atqꝫ oculis ſup.ſanis.ſꝫ dn̄s ei⁹ ſup.cū vēderet.i.cū vellet eū vendere niſi litigioſus.i.ni eēt litis amator.excipet.i.demeret a ſanitate mentē ſup.ei⁹.i.diceret eū ſano corpe:ſꝫ nō aīo aut mēte. Chriſipp⁹.i.dogma ſtoicorū a chriſippo deſcriptū:ponit quoqꝫ.i. etiā: hoc.i. inſanire:vulgus.i.multitudinē populi:in fecūda gente:meneni. illi⁹ viri quē ꝑ trāſitū taxat. Mater pueri cuiuſdā forte de familia meneni.cubātis:in lecto p̄ egritudine iacentis. ait.o iuppit̄ q̄ das ⁊ adimis dolores(ſile eſt .i. Regū.i.)ſi quartana ſup.febris frigida.i.frigore cōcutiens reliq̄rit puerū:ipē puer ſtabit nud⁹ in tyberi:illo die quo tu o magne iuppit̄ indicꝫ id eſt precipis:ieiunia ſupple celebrari. Si ſupple caſus:id eſt fortuna:ve pro vel medicus leuarit id eſt leuauerit:egrum ſcilicet puerum:ipſa mater delira id eſt ex ſuperſtitione inſaniens necabit ex precipiti id eſt ex precipitatione illa:puerum fixum in gelida ripa:qꝫ pro et reducet febrim:quo concuſſa mentem id eſt quo concuſſam mentem habens hec facit?ne id eſt nōne malo id eſt ſuſperſtitioſo timore deorum?quaſi dicat manifeſte.

Hec mihi ſtertinius ſapientum octauus:amico
Arma dedit.poſthac ne compellarer inultus.
Dixerit inſanum:qui me totidem audiet:atqꝫ
Reſpicere ignoto diſcet pendentia tergo.
Stoice poſt damnum ſic vendas omnia pluris
Qua me ſtultitia(quoniam non eſt genus vnū)
Inſanire putas?ego nam videor mihi ſanus.
Quid?caput abſciſum demens cuꝫ portat agaue
Gnati infelicis ſibi tum furioſa videtur?
Stultum me fateor:liceat concedere veris:
Atqꝫ etiam inſanum.tantuꝫ hoc ediſſere:quo me
Egrotare putes animi vitio.accipe:primum
Edificas.hoc eſt longos imitaris.ab imo
Ad ſummum totus moduli bipedalis:⁊ idem
Corpore maiorem rides turbonis in armis
Spiritum ⁊ inceſſum:qui ridiculus minus illo.
An quodcunqꝫ facit mecenas:te quoqꝫ verū eſt
Tanto diſſimilem:⁊ tanto certare minorem:
Abſentis rane pullis vituli pede preſſis:
Unus vbi effugit:matri denarrat:vt ingens
Belua cognatos eliſerit.illa rogare.
Tanta ne:nū tandem ſufflans ſic magna fuiſſet

¶ Compellarer in. Compellare enī eſt iniurioſe alloqui quēlibet.vt Cicero in philippicꝫ. Laudat an compellat edicto. Dixerit inſanum.ſi quis me dixerit inſanū diſcet a me vitia ſua:que pendent a tergo. Ignoto.i.repoſito Ex eſopi fabula:que duas peras dixit habere poſſe mortales, in illa poſteriore vitia ſua: ī prima aliena:q̄ cognoſcim⁹ facili⁹. noſtra enim vix videre poſſumus. Ab.i.a.ſ.a pedib⁹ vſqꝫ ad caput totus duorum pedum es: ⁊ ita ſtudio edificas altiorem domū tanq̄ non te capiat: hec in qua manes. Turbonis. Turbo q̄daꝫ dicitur fuiſſe gladiator ſiue miles exigue ſtature: ſꝫ magni animi.in prelio fortis cum eſſet armatus. Qui ridiculus minus.id eſt quare minus tu ridearis cuꝫ rideas gladiatorem illum qui fuit breuis ſtature: aliter quomodo potes min⁹ ridiculus eſſe q̄ gladiator turbo: cum ſis eadem ſtatura: ⁊ tamen derides eum. Abſentis rane pullis. exemplo ſiue fabula vult oſtendere inſanos eſſe eos qui imitantur eos quib⁹ ſunt longe inferiores. Notat̄ hoc q̄ dixit pullos filios rane debuit iquiūt dicere minores ranas. Maior dimidio. vt vnuꝫ ⁊ ſemis haberet magnitudinis modum. Adde poemata.nūc ad inſaniam illam quam pateris edificando adde iſtam inſaniam

ACRO
Cōpellare.

Maior dimidio. num tanto? cum magis atq;
Se magis inflaret. non ſi te ruperis inquit
Par eris. hec a te non multum abludit imago.
Adde poemata nunc: hoc eſt oleū: adde camino
Que ſi quis ſanus fecit: ſanus facis ⁊ tu
Non dicam horrendam rabiē: iam deſine cultum
Maiorem cenſu. teneas damaſippe tuis te
Mille puellarum puerorum mille furores.
O maior tandem parcas inſane minori.

faciendi poemata: ⁊ hāc poetrie inſaniam leuiori nomine appello: quaſi vitio tuo parco. Non dico ho. ra. id eſt non dico: quia cū multum non poſſides veteris p̄cioſa veſte. Mille. p. hec damaſippus. O maior. t. hec Hora. i. comprime te tandē damaſippe: cū ſuadeat etiā pueros inſanos eſſe. longos imitaris. i. fretꝰ ambulas ⁊ proceres imitaris ac nobiles: hoc propter mecenatē: ꝗ tunc hortos edificabat: magnos ac diuites imitaris: ac te in altū erigis: cū ſis pauper ⁊ puſillus

Porphirionis hoc credo.

ASCEN.

¶ Hec mihi ſtertinius. Concludit narrationem ſuā damaſippus dicens ſe omnia ſuperiora a ſtertinio audiuiſſe: deinde interroganti poete cū omnes ſtultos predicet: quo ipſe morbo inſaniat dicit quedā leuia: que tamen poeta in ſe non admittit. Ordo eſt. Stertinius octauus ſapientū (erāt enim prius ſeptem nobiles ſapientes grecie) dedit mihi amico ſuo: hec arma. i. hanc defenſionē. ne compellarer. i. interpeller ⁊ moleſter vt ſtultus: poſthac. i. poſt illud tempus: inultus. i. non ſumens vltionem de iniuria mihi illata: qui dixerit me poſthac inſanū: audiet totidē ſupple verba: quia dicā eum etiā inſanū: atq; diſcet ſcʒ per me ſtultitiā eius reuelantē: reſpicere pendentia. i. ea que pendēt ſcʒ ſua cuiuſq; vitia: tergo ignoto. i. noſtro non aſpecto a nobis ſed ab alijs vt alibi dictū eſt. Nā apologus eſopi habet quemlibet portare manticā dependentē ab humeris antrorſum ⁊ retrorſum. ſed in parte anteriori ponere aliorū vitia: vt que ſepe inſpicimus: in poſteriore noſtra: que nunq; videmus: ſed qui nos ſequuntur ſemper. Reſpondet Horatius cū iocundo riſu: O ſtoice ſic vendas (Sic eſt ꝑticula aptiſſima precibꝰ. vt: ſic te diua potens cipri: ſic lucida ſydera ⁊c.) omnia. i. omnes res tuas: pluris. i. maiore precio: poſt damnū. quia dixit ſe omīa perdidiſſe: dic ſupple qua ſtultitia putas me inſanire: quaſi dicat id dubito: quoniā non eſt vnū: preciſe ſupple aut duntaxat: genus ſupple ſtultitie ſed multiplex: dic mihi: nā ego videor mihi ſanus. Reſpondet damaſippus. Quid ſupple mirū eſt ſi tibi ſanus videris. agaue: mater penthei regis thebarū. cū. i. quando portat caput gnati infelicis. ſcʒ penthei (quē capto furore bacchico: loco vituli aut apri trucidauit) abſciſſum ſupple a ſe videtur ipſa ſibi tū. i. tunc furioſa? quaſi dicat minime. ⁊ tamen furioſa fuit. Conſimiliter licet tu tibi ſanus videris: non tamen cōtinuo ſanus es. Ad quod poeta. Ego fateor me ſtultū: liceat. i. licitū ſit concedere veris: atq; fateor me etiā inſanū id eſt fateor quicquid vis: ediſſere. i. declara mihi: tm̄. i. tantūmodo hoc: quo vitio animi: putes me egrotare? Reſpōdet damaſippus. Accipe. i. audi dicā tibi. Primū tu edificas hoc eſt tu imitaris longos. i. facis longas ⁊ altas domos: cū ſis totus ab imo. i. a planta pedis: ad ſummū. i. vſq; ad verticē capitis: moduli. i. parue menſure: bipedalis videlʒ: ⁊ tu idē rides ſpiritū ⁊ inceſſum. turbonis: illius gladiatoris: in armis. i. quando armatus incedit: maiorem corpore. i. ꝙ ſit corpus eius (Propriū ergo. declinatur hic turbo turbonis: appellatiuū: quia olim dicebat hoc turben facit huius turbinis) qui. i. in quo es ſupple: tu minꝰ ridiculus. i. dignus deriſiōe: illo. i. ꝙ ille quē tu derides? quaſi dicat in nullo. an quodcūq; facit mecenas eſt verū. i. veriſimile: quoq;. i. etiā te ſupple facere decere: exiſtentē diſſimilē ſupple mecenati: tanto. i. in tanto (Hocq; q; verbo amicū ridentē tangit: innuens eū multa vix decentia facere) ⁊ verū ē te tāto minorē ſupple mecenate: certare. i. contendere ſupple cū eo. quaſi dicat minime: quod probat apologo quodā eſopi. Pullis rane abſentis preſſis. i. oppreſſis. pede vituli. i. iuuenis bouis. i. cū ſemel pulli rane eſſent oppreſſi a pede bouis: vbi. i. poſtq; vnus ſupple illorū pullorū effugit: denarrat matri vt. i. qualiter ingens belua: eliſerit cognatos. i. reliquos pullos ſecū natos: hoc eſt confratres ſuos. illa ſcʒ mater: hoc eſt vetus rana: aut bufo: rogare ſupple cepit: aut rogabat: tanta ne. i. nōne tā ingens belua vt ego nūc ſum: ſupple oppreſſit eos: ⁊ ſufflans. i. inflans ſe: rogabat ſupple tandē: nū. i. nūquid (qd̄ innuit negationē) ſupple belua fuiſſet ſic magna: vt ipa ſic inflata: Reſpondit pullꝰ. Sup. ipa fuit maior ſup. te dimidio. i. ꝓ dimidio. qd̄ audiens mater iterū inflans

Mantica in tergo.

Sic

Turbo.

ſe:interrogabat.nū.i.nūqd ſup.erat tāto maior:⁊ cū ipſa inflaret ſe magis ac magis: inqt ſup. pull⁹.o mat ſi.i.tametſi rupis te:tu nō eris par illi belue ſup.hec imago.i.pabola o horati: non abludit.i.nō aliena eſt multū a te:q mecenati te equare vis:qd nō magis aſſequeris ꝙ rana mo lē bouis. Adde nūc ad ceteros furores tuos.poemata.i.poeticū furorē:hoc ē adde camio.i.igni aut fornaci oleū:vt magis ardeat:ſicut poeſis te magis inſanū facit. Que ſup.poemata: ſi qs fecit ſup.vnꝙ ꝯtrāis ſan⁹:⁊.i.etiā tu facis ſan⁹:ſ; notū putat q: poete inſaniūt (Nō tñ poetic⁹ furor vi tioſus erat:verū damaſippo inuiſus) adde inquā poemata:nō dicā rabiē horrēdā:cū tñ ſup.id ve re dicē poſſim. Define ğ horati iā cultū maiorē ceſu.i.ꝙ reddit⁹ tui ſuppetāt. Ad hec horati⁹ ne ꝯceſſiſſe hec vitia culpet ab emulis:fingit ſe iratū in damaſippū dicens. Damaſippe teneas te appoſitorie exiſtētē ſup.mille furores puellarū ⁊ mille furores puerorū:teneas inquā te: tuis .i. int tuos ⁊ tui ſiles: O maior iſane.i.q magis iſanis:pcas tādē minori.i.mihi min⁹ iſanienti ꝙ tu:⁊ ſic diſceſſiſſe ſe innuit.

Satyra Quarta.

Vnde ⁊ quo cati⁹?nō ē mihi tēp⁹ auenti
v Pōere ſigna nouis pceptis.q̄lia vicūt
Pythagorā anytiq reū doctūq pla⸗
Peccatū fateor:cū te ſic tēpore leuo ... tona.
Interpellarim.ſed des veniam bonus oro
Quod ſi itercideri tibi nūc aliquid repetes mox
Siue eſt nature hoc:ſiue artis mirus vtroq.
Quin id erat cure.quo pacto cuncta tenerem
Vtpote res tenues tenui ſermone peractas.
Ede hominis nomen.ſimul ⁊ roman⁹ an hoſpes.
Ipſe memor precepta canam.celabitur auctor.
Longa quibus facies ouis erit.illa memento
Vt ſucci melioris ⁊ vt magis alba rotundis
Ponere.nanq marem cohibent calloſa vitellū.
Cole ſuburbano:qui ſiccis creuit in agris
Dulcior.irriguo nihil eſt elutius horto.
Si veſpertinus ſubito te oppreſſerit hoſpes.
Ne gallina malum reſponſet dura palato
Doctus eris viuam mixto merſare falerno.
Hoc teneram faciet.pratenſibus optima fungis
Natura eſt.alijs male creditur.ille ſalubres
Eſtates peraget:qui nigris prādia moris
Finiet:ante grauem que legerit arbore ſolem.
Aufidius forti miſcebat mella falerno
Mendoſe:quoniam vacuis committere venis

ACRO.

Vnde ⁊ quo catius? ⁊c. v Catius epycureus fuit qui ſcripſit quatuor libros de rerum natura: ⁊ de ſummo bono ſub huius nomine poeta epycureos ita riſurus eſt:vt in proxima ſtoicos. Epycurei enī ſummum bonū dicunt voluptatem rerum honeſtarum. Contra ſtoici voluptatem gule ⁊ libidinis luxuriā dicunt.aliter. Marcum catiū inducit ordinem cenarum tradentem.deinde loquitur de ſecta epycurea:⁊ ſecat modo epicureos:quomodo ſecat alibi ſtoicos. Pythagoram. Pythagoras Samius tyrānos ſue patrie fugiens apud Crotonam philoſophiā docuit: ſed ad hec inter cetera propter metempſycoſin ab animalibus abſtinēdū: ⁊ cum multos iuuenes auditores haberet:ne his ciuitas teneretur a principibus occiſus eſt. Anyti reum. Socratem ſignificat:quē anytus accuſauit.⁊ melit⁹:ꝙ iuraret per herbas ⁊ bruta animalia. Quo oſtendebat deum omibus animalibus iunctū. huic quoq obiecerant: ⁊ ſtupra puerorum:⁊ ꝙ noua prodigia pro dijs haberet:que nulla maior religio meminiſſet. Siue eſt nature hoc ſiue artis. Tres philoſophie partes ſunt moralis. rationalis.naturalis.harū duas tetigit naturalē ⁊ rōnalē. Mir⁹.v. q.es optim⁹ in vtroq par⁹ in arte ⁊ nā. Qui.i.e.certe h mihi erat nūc cure meditari ea que audiui a magiſtro. Vtpote.r.t. hec ſunt enim que difficile tenētur.

Socrates

Nil niſi lene decet. leni pꝛecoꝛdia mulſo
Prolueris melius. ſi dura moꝛabitur aluus
Mitilus ⁊ viles pellent obſtantia conche:
Et lapathi breuis herba: ſed albo non ſine coo
Lubꝛica naſcentes implent conchilia lune:
Sed non oē mare eſt generoſe fertile teſte:
Murice baiano melioꝛ lucrina peloꝛis.
Oſtrea circeis miſeno oꝛiuntur echinni.
Pectinibus patulis iactat ſe molle tarentum.

Ipſe me: celat nomen auctoꝛis: q: ſcit odio eſſe epicurũ quaſi vo luptatis auctoꝛē. Longa quibus facies. o. bene ab ouis cepit idē initio cene vt alibi: ab ouo vſq3 ad mala citaret io. Bacche. crede q: melioꝛa ſunt longioꝛa oua: q̃ rotunda ⁊ albioꝛa aut. foꝛtioꝛa melioꝛis ſapoꝛis. Marem foꝛtē vel durũ. Cohibent: conſtringũt vnde cohibere dr̃ gallina: hoc eſt confouere. Cole hoc eſt caule: vt clode ꝑ claude. Soꝛices ꝑ ſauri ces. coda pꝛo cauda. Caulis inq̈t dulcioꝛ eſt qui naſcitur in aridio rib⁹ locis. Suburbano: q: suburbana loca riuis abundant. Elutius: limatius. Si veſpertinus. Si amicus inq̈t veſꝑtinus inſperatus ſubito venerit. Reſponſet: reſiſtat: reluctet̃ in faucib⁹. Aufidius foꝛti miſcebat: aufidius conditum de falerno vino faciebat: ſed ſtulte: q: auſterũ eſt ⁊ non debebat niſi mollis vini conditum ieiunus guſtare. Leni. p. m. Mulſum ⁊ conditũ dr̃ mechꝛatu3. Prolueris: ꝓfuderis. Lubꝛica intꝛoꝛſu3 limpida: conchilia implentur luna creſcēte. Generoſe. t. i. conchilij. Lucrina peloꝛis: que in lucrino ſinu naſcitur: vbi melioꝛes murices naſcũtur q̃ in baiano littoꝛe. Murex: aũt genus eſt piſcis: vt murex q3 marinus.

¶ Argumentum Aſcenſianũ quarte ſecundi.

Quarta nimis laute ridet pꝛecepta culine.

ASCEN. ¶ Oꝛdo eſt. Quarta ſup. ſatyꝛa ridet. i. cũ riſu ſatyꝛico tradit pꝛecepta. ſ. catiana: culine. i. coquine nimis laute. i. nimis anxie inſtructe. Sunt eñ pꝛecepta ad beatitudinē eoꝝ quoꝛũ deus venter eſt ꝑtinentia: nõnulla tñ que ad mundiciã faciunt ſꝑnenda nõ ſunt: q: mundum eſſe decet: ſed non continuo de rebus coquendis anxium.

Nde ⁊ quo catius. Catium ex cena naſidieni redeuntē: offendit poeta: cũ quo de lauti
v tijs menſarũ multa loquitur: ſubtiliter ſane vt fere neſcias an ridere velit poeta epi
cureoꝛum quoꝝ pꝛofeſſoꝛ erat dogmata: an tradere. Eſt vt dixi fere in ſermonib⁹ Hoꝛatij dialogus: vñ ⁊ ſermones merito nũcupauit a ꝯferenda: videl3 vltro citroq3 locutione. Loquitur ergo poeta dicens. Unde ſup. venit: ⁊ quo ſup. vadit Catius? Eſt aũt modus interrogãdi ſuccinctus: ⁊ de pꝛeſenti tanq̃ de alio: vt de familiaribus ſolemus. Reſpondet Catius. Tempus ſup. reſpondēdi: non eſt mihi: auēti. i. cupienti: ponere ſigna nouis. i. admirandis p̃ceptis de coctione. ſ. ⁊ lautitijs cenarũ: qualia ſup. pꝛecepta: vincunt. i. ſuperant: pythagoꝛã: ſamiũ illu3 philoſophũ: ⁊ italice doctrine pꝛincipe3: qui pꝛimus ph̃s appellatus ē: q3 pꝛo ⁊ reũ annyti: i. quē annyt⁹: vt reũ accuſauit ⁊ ad moꝛtē compulit: videlicet ſocratē: qui falſis delationib⁹ ãnyti ⁊ melyti in carcere athenieñ cicuta nectus eſt: q3 pꝛo et: qualia ſup. vincunt platona doctu3. i. p̃cepta pythagoꝛe: ſocratis ⁊ platonis. Reſpõdet Hoꝛa. Ego fateoꝛ peccatũ. i. me peccaſſe: cũ interpellarim. i. interpellauerim: hoc eſt interruperim curſum tuũ te appellando: ſic tp̃e leuo. i. ſiniſtro hoc eſt impoꝛtuno: ſ3 oꝛo vt ſup. tu bonus. i. benignus ⁊ exoꝛabilis des venia3. i. ignoſcas: q̃ ſi aliquid ĩterciderit. i. a memoꝛia ceciderit modo: tu repetes mox. i. paulo poſt: nã ſiue h̃. ſ. repetere poſſe ⁊ memoꝛia cõplecti ac multa ſcire eſt nature. i. datum tibi a natura: ſiue artis. i. acquiſitum ab arte: tu es mirus in vtroq3: vel ſic. ſiue hoc qđ agis eſt nature. i. ꝑtinet ad ſcientiã naturalem: ſiue eſt artis. i. ꝑtinet ad ſcientiã artificialē tu es mirus in vtroq3. Reſpõdet Ca. Quin id eſt quinimo id erat cure. i. id curabam: quo pacto. i. quõ ego tenerē memoꝛia. ſ. cuncta pꝛecepta: vtpote res tenues. i. ſubtiles ⁊ ita parum ꝑceptibiles: ⁊ pactas. i. mihi traditas tenui. i. modico ſermone. Reſp. Hoꝛa. Ede. i. eloq̈re dic mihi nomen hoīs. i. pꝛeceptoꝛis tui: ⁊ ⁊ ſimil̃ ede an romanus ſup. ſit an hoſpes. i. ꝑegrinus (foꝛte ſcriptum erat hoſtis: quo noīe vt docet Cicero in officijs olim externi noīabantur) Reſp. Ca. ipſe. i. ego memoꝛ. i. q: memoꝛ ſum ⁊ vt memoꝛ ma neam: tanam. i. narrabo p̃cepta: ſed auctoꝛ celabit̃. Incipit ergo narrare p̃cepta: quoꝛũ pꝛimũ eſt. Memēto ponere. i. añponere cõuiuis: illa ſup. oua qb⁹ ouis facies. i. factura ⁊ figura ē lõga

vt id eſt tanq̃ melioris ſucci: ⁊ vt magis alba. i. meliora rotũdis. Nã pro q: oua ſup. calloſa. i. mlˀtos callos, bñtia cohibent. i. in ſe tenẽt: vitellum marem. i. fortẽ vel vñ maſculus naſcatˀ ſi ſupponatur. Caulis ſup. ſiue colis (nã vtrũq̃ pro eodẽ dr mutando au in o) qui creuit in agris ſiccis: eſt dulcior: cole ſuburbano. i. q̃ is q̃ creuit in ſuburbijs: nihil aũt eſt elutius. i. inſipidiˀ (nã ſi res ſaporoſa eluatur pdit gratiã. Et eſt vocabulũ aptum rei) horto irriguo. i. irrigato ⁊ humido. Si hoſpes veſpertinˀ. i. veſperi inopinatus adueniens oppreſſerit te ſubito: ne gallina quã ei pareuis: et ñs dura. i. minus tenera. reſpõſet palato malũ. i. inſipide: tu eris doctˀ. i. ſcies merſare. i. imergere eã viuã falerno. i. forti vino: mixto. ſ. cum aqua. hoc id eſt ita merſare: faciet eam teneram. Optima natura eſt fungis pratẽſibˀ. i. in prato naſcẽtibus (Eſt aũt fungus herba illa boleti ſimilis multũ tecta q̃ſi pileo plargo: vñ ſic pileatũ plautˀ in trinũmo: de fungino genere dixit) Creditˀ. i. fides adhibetˀ male. i. piculoſe: alijs ſup. fungis: vt in fimo naſcẽtibˀ. Ille paget ſalubres eſtates. i. ſanus erit p eſtatẽ: qui finiet prandia nigris moris: que. ſ. mora: ipſe legerit i arbore: ante ſolẽ. i. calorem ſolis: grauẽ. i. ingraueſcentẽ. Aufidius miſcebat mẽdoſe mella forti falerno: ⁊ ita faciebat mulſum auſterũ ⁊ groſſum in quo peccabat: qm̃ nil. i. nõ aliq̃d nõ decet cõmittere venis vacuis. i. ſitientibˀ ⁊ ieiunis: aliq̃d niſi leue. i. ſubtile ⁊ nõ auſterũ: tu prolueris id eſt ample laueris meliˀ. i. cõueniẽtius: pcordia. i. inteſtina circa cor: mulſo. i. vino dulci: leni. i ſubtili ⁊ nõ vehemẽti: quale eſt falernũ. Si aluus. i. receptaculũ ſordiũ: dura. i. duros ⁊ nõ faciliter egeſtibiles cibos ↄtinẽs: morabitˀ te: ita q̃ egerere nequeas: mitilus aut michilˀ: concha nigra cuiˀ ius aluũ laxat (q: tñ et conche dicit: quaſi vo mitilus cõcha nõ ſit: quidã legunt mugilis: ſed acro ⁊ porphirio mitilus) ⁊ viles conche ſup. relique: pellent obſtãtia. i. impedimẽta: et breuis herba lapathi p lapathij: nõ ſine. i. tñ cũ albo ſup. vino coo: ex co inſula: lune naſcentes. i creſcentes implent cõchilia lubrica vt oſtrea. Sed nõ oẽ mare eſt fertile generoſe teſte. i. nobilis. Nã peloris lucrina. i. in lucrino lacu capta: eſt melior murice. i. piſce illo de genere conchiliorum: vnde purpura tingitur: baiano. i. capto apud baias. Oſtrea oriuntur ſup. laudata: circeis. i. in mari iuxta circeios: echini piſces hirſuti naſcuntur miſceno. i. iuxta illud promẽtorium a miſceno appellatum: tarentum oppidum illud molle. i. vbi molliter viuitur: iactat id eſt extollit ſe: pectinibus id eſt piſcibus illis: patulis id eſt largiuſculis.

Nec ſibi cenarũ quiuis temere arroget artem
Non prius exacta tenui ratione ſaporum.
Nec ſatis eſt cara piſces auertere menſa:
Ignarum quibus eſt ius aptius: ⁊ quibus aſſis
Languidus in cubitũ iam ſe conuiua reponet
Umber: ⁊ iligna nutritus glande rotundas
Curuat aper lances carnẽ vitantis inertem.
Nã laurẽs malus eſt vluis ⁊ arũdine pinguis.
Uinea ſummittit capreas nõ ſemper edules
Fecundi leporis ſapiens ſectabitur armos.
Piſcibus atq̃ auidus q̃ natura ⁊ foret etas
Ante meũ nulli patuit queſita palatum
Sũt quibus ingeniũ noua tantũ cruſtula promit
Nequaq̃ ſatis in re vna conſumere curam:
Ut ſi quis ſolũ hoc male ne ſint vina laboret:
Quali perfundat piſces ſecurus oliuo

Acro

¶ Nec ſibi ce. Nemo dz arroganter dicere ſe ſcire apparare cenas: ⁊. n. ardui artificij eſt eas diligentius apparare. Nec ſatis Cara menſa ideo dr piſcatoria q: carius piſces q̃ caro alia diſtrahuntur. Languidˀ in cubitũ: languidum vino dixit. i. bene ſaturũ recuſantẽ cibos iã faſtidio faciẽte. Umber. i. de vmbria pſuauis craſſitudine ſua lances pene curuat q̃ eas. ſ. vitiant corpus hominis. Fecundi le. aut q: dicitˀ ſepe in anno parere: aut q: vno coitu concipit. Sunt quor ingenium Sunt q̃ in muniendis tantũ cruſtulis ingenioſi ſunt: ideo non ſatis eſt idoneus apparator conuiuiorũ qui nouit que ſunt optime placente. Securus: negligens. Craſſi: aſpitatis: moleſtie. Uina c. l. limũ: fecem dixit. Toſtis: aut frictis aut aſſis intelligunt. Nã lactuca. i. a. ledit ⁊ acrez facit ſtomachũ. Innatat ergo dicit: quia quicquid inſederit ſtomachũ ledit. Perna magis ⁊ magis hyllis.

Maſſica ſi celo ſuppones vina ſereno.
Nocturna: ſiquid craſſi eſt: tenuabitur aura.
Et decedet odoꝛ neruis inimicus: at illa
Integrum perdunt lino vitiata ſapoꝛem.
Surrentina vafer qui miſcet fece falerna
Uina: columbino limū bene colligit ouo.
Quatinus ima petit voluens aliena vitellus.
Toſtis marcentē ſquillis recreabis ⁊ afra
Potoꝛem coclea: nam lactuca innatat acri
Poſt vinū ſtomacho: ꝑna magis ac magis hyllis
Flagitat immoꝛſus refici: quin omnia malit:
Quecūqȝ immūdis feruent allata popinis.
Eſt operepꝛeciū duplicis pernoſcere iuris
Naturam: ſimplex e dulci conſtat oliuo.
Quod pingui miſcere mero muriaqȝ decebit.
Non alia ꝙ qua bizantia putruit oꝛca:
Hoc vbi confuſum ſectis inferbuit herbis
Coꝛicioqȝ croco ſparſum ſtetit: inſuper addes
Pꝛeſſa venafrane qđ bacca remiſit oliue.
Picenis cedunt pomis tyburtia ſucco:
Nam facie pꝛeſtant. venucula cōuenit ollis:
Rectius albanam fumo duraueris vuam.
Hanc ego cū malis ego fecem pꝛimus ⁊ alec
Pꝛimus ⁊ inueni piper albū cū ſale nigro
Incretum puris circūpoſuiſſe catillis.

Ita reficitur per has res.i. pernas ⁊ hyllas cōuiue ſtomachus vt nō oīa malit: que vendūtur in popinis mundis: hylla dicuntur ſalſa inteſtina hyꝛci: poſitū eſt diminutiue hec hylla: quidā in diminutione neutri generis eē dicunt: alij dicūt farta ſalſitia. Eſt operepꝛecium duplicis: qui attēdit operam exhibet. qui admonet aures ad audiendū opera vtitur huius operepꝛeciū habetur ab eo qui audit: pꝛoficiet ei multuȝ. Muriaqȝ.d. muriā antiqui dicebant liquamen: ⁊ ſyꝛoꝝ lingua ſic dicitur. Piper albuȝ: aut per antiphraſim piper album ꝓ ſale albo poſuit: aut quia qñ teritur album ſit. Incretum: permixtum.

ASCEN. ¶ Nec ſibi cenarum. Hacten⁹ de emendis obſonijs: nūc de parandis loquitur. Oꝛdo eſt. Nec quiuis.i. quilibet homo indifferenter: arroget ſibi temere id ē paſſim ⁊ temerarie: artem cenaꝝ ſup. inſtruendarū: non.i. niſi tenui.i. ſubtili ratione ſapoꝝ exacta.i. exacte nota pꝛius. Nec ſatis eſt auertere id eſt auferre piſces emptos. a cara menſa.ſ. venditoris qui ſuper menſam vēdit: hoc eſt non ſatis eſt emiſſe caros piſces (Eſt aūt pꝛopꝛie pꝛedatoꝝ qui pꝛedas auertunt quaſi ſapiens coqu⁹ generoſe agat dum piſces caros aſpoꝛtat) nō inquā ſatis eſt ignarum.i. eū qui ignoꝛat quib⁹ ſup. obſonijs aptius ē ius id eſt vt in iure parenť: hoc ē bulliantur: ⁊ quibus aptius eſt ſup. veſci aſſis (Sunt aūt tria genera obſonioꝝ elixa.i. bullita: ſed ſine iure comeſtibilia: iuſſulenta: in iure cocta ⁊ cū eo comedenda: ⁊ aſſa) Si ſup. cōuiua languidus.i. iam pene ſatur ⁊ non tam auide comedens: reponet.i. reclinabit iam ſe in cubitum: tunc aper vmber.i. ex vmbꝛia nutritus glande iligna.i. ilicis arboꝛis ꝙ dulcioꝛ eſt: curuat.ſ. pondere ſuo: rotundas lances ſup. regis cōuiuij: vitantis.i. fugientis carnē inertem.i. ſine arte paratam: hoc eſt ſolertis viri. Nam aper ſup. laurens: in agro laurenti captus: exiſtens pinguis vluis.i. herbis paludoſis: ⁊ arundine eſt ſup. malus.i. inſipidus. Uinea nō ſummittit.i. clanculuȝ mittit: ſꝑ capꝛeas edules: hoc eſt capꝛee que ex vineis afferuntur: non ſꝑ ſunt edules.i. bone ad edendū (Loquitur aūt ſm landinū de palmitū retinaculis ꝙ cū tenella ſunt comeduntur ad appetitū excitandū: q: tñ de feris loquiť malleȝ intelligere de capꝛeis.i. capꝛis ſilueſtrib⁹: ꝑ vineas vagantib⁹ ꝙ tunc bone ſunt qñ vue mature: nō qñ pampinis veſcūtur) Sapiēs.i. ꝙ bonū guſtum hȝ ⁊ bene ſapit: ſectabiť: armos.i. vicina humeris: lepoꝛis fecūdi.i. multos fetus ꝓducen

Obſonioꝝ genera.

tis.i.cuniculi.Que natura ⁊ q̄ etas foret piſcibꝰ atq; auibus:nulli patuit q̄ſita.i.tametſi eēt q̄ſita añ meū palatū.i.anteq̄ꝑ p palatū meū inueni.Sūt ſup.coci q̄bꝰ ingeniū ꝓmit.i.ꝓducit ⁊ dat inuenire tm̄ noua cruſtula.i.gña placēte ex pane ꝯdito:ſʒ ſup.nequaq̄ſatis ē ꝯſumere curā in vna re:vt ſi q̄s laboret ſolū hoc:ne.ſ.vina ſint male:ſecurꝰ.i.negligēs ⁊ nō curans quali oliuo.i.oleo oliue:ꝓfundat piſces ſup.nō ſatiſfecerit.Oſtēdit aūt quō vina coquēda ⁊ ꝯſeruāda ſint dicēs. Si tu ſuppones celo ſereno.i.pones ſub ſereno celo aut aere:vina maſſica.i.a mōte ī q̄ naſcunt̄ ſic dicta:ſiquid.i.aliq̄d craſſi eſt ſup.in eis:id tenuabit̄.i.purgabitur ⁊ tenue fiet aura nocturna:⁊ odor inimicꝰ neruis.i.grauis ⁊ nimiū penetratiuus eneruās vires:decedet.i.euaneſcet.At.i.ſʒ illa.ſ.maſſica vina vitiata.i.vitioſe purgata ⁊ colata lino.i.ſacco lineo p quē trāſfundunt̄ ꝑdunt integrū ſaporē:q2 languida fiūt.Sup.ille vafer.i.callidꝰ q̄ miſcet.i.cōmiſcet vina ſurrētina q̄ lenia ⁊ tenuia ſunt:fece falerna.i.vini falerni qd̄ auſterū ⁊ forte eſt:bñ colligit.i.accumulat:limū.i.fecē vini falerni:ouo colūbino:quatinꝰ.i.qm̄:vitellꝰ.ſ.oui colūbini:vitās.i.effugiēs aliena.i.vina alterꝰ nature:petit ima.i.fundū vbi limꝰ eſt quem ꝯtrahit.Tu recreabis marcentē.i.languentē ſtomachū:q̄ nō hʒ appetitū:ſquillis.i.piſcibus illis toſtis.i.aſſis:⁊ tu recreabis potorē.i.eū q̄ gaudet potu:coclea.i.limace aphra.i.ex aphrica.Nam lactuca inatat acri ſtomacho poſt vinū.imorſus.i.q̄ nihil adhuc eo die momordit:ſicut ipraſus incenatꝰ ⁊c̄.i.ieiunus flagitat refici magis ꝑna ſup.ſalita:et adhuc magꝫ hyllis q̄ ſt̄ inteſtina:plena carnibꝰ minutiʒ concis̄.q̄n malit oīa q̄cūq; feruēt.i.calida ſunt allata.i.apportata popinis.i.de popinis imūdis.i.locis vbi ſumina ⁊ cetera pinguia q̄ calida ſumi ſolent coquūtur:qui haud dubie imūdus eſt.ope preciū eſt.i.dignū labore aut expediēs eſt:ꝑnoſcere.i.ꝑfecte noſcere:naturā duplicꝫ iuris.i.liquaminis:in quo obſonia coquūtur ⁊ comedunt̄.Simplex ſup.ius ꝯſtat.i.ꝯficit̄ e dulci oliuo:qd̄ decebit miſcere pingui mero ⁊ muria.i.liquamine:et ſale indurato:⁊ aq̄ medicato:in quo piſcis ſalſus eſt:nō alia.i.nō cū alia muria:q̄ꝑ ſup.illa:qua.i.in q̄:orca.i.piſcis aut teſta bizātia.i.ex bizantino mari:putruit.i.liquefacta eſt:vbi id eſt poſtq̄ꝑ hoc.ſ.oleum cuʒ muria ⁊ liquamine:inferbuit.i.feruidū effectū eſt:⁊ ſtetit ſparſum herbis ſectis ⁊ croco corricio.i.optimo q̄le eſt corriciū:tu addes inſup:illud ſup.oleū qd̄ bacca oliue venafrane q̄ optima eſt:preſſa id ē poſtq̄ꝑ preſſa eſt:remiſit.i.effudit.Picenis ⁊c̄.nūc de fructibꝰ loq̄tur q̄ ad ſecundā menſam ptinent.Ordo eſt.Poma tiburtia cedūt picenis ſup.pomis id eſt vincūtur ab eis ſucco:nam preſtant.i.meliora ſunt:facie.i.ſuꝑficie ⁊ colore.venucula ſup.vua:cōuenit ollis.i.ꝯſeruāda eſt in ollis ⁊ tu duraueris.i.durā feceris rectiꝰ vuā albanā fumo.Ego primꝰ inueni hāc ſup.vuā cuʒ malis.i.quibuſdā pomis:ego inueni fecem:genus quoddā liquaminis:⁊ alec aliud genꝰ (martialis aūt dicit hanc halecem) ⁊ ego inueni primus circūpoſuiſſe:catillis.i.ꝑuis catinis:puris id eſt mundis:album piper cum nigro ſale id eſt inueni confectionem talem.

Immane eſt vitiū dare millia terna macello
Anguſtoq; vagos piſces vrgere catino.
Magna mouēt ſtomacho faſtidia:ſeu puer vnctꝫ
Tractauit calicem manibꝰ:dum furta ligurit:
Siue grauis veteri cratere limus adheſit.
Vilibus in ſcopis in mappis in ſcobe quātus
Conſiſtit ſumptus?neglecti flagitiū ingens:
Ten lapides varios lutulenta radere palma.
Et tyrias dare circū illota toralia veſtes.
Oblitum quāto curam ſumptūq; minorem
Hec habeant:tanto reprendi iuſtius illis
Que niſi diuitibus nequeūt cōtingere menſis.

¶Ten varios.Eclypſis eſt:decet enī ſubintellige.Quanto curā ſumptūq;.Quanto inquit minore labore hec acquiruntur:tāto iuſtius reprehenderis:ſi non habueris mappas mundas ⁊ ſcopas mundas:q̄ꝑ ſi non habueris optimos piſces:quos non ſolent habere niſi diuitum menſe.Nō.m.p.nō ꝓ magno ducis:q2 contigit tibi videre magiſtrum. Acro

¶Immane eſt vitiū ⁊c̄.Nūc ꝑcipit mūdicias ⁊ lautitias q̄ debent ſeruari a ſplēdido epulone. ASCEN.
Ordo ē.Immane.i.abominabile vitiū eſt:dare macello.i.expendere in emendis obſonijs terna millia ſup.ſeſtertiū aut nūmū:et vrgere.i.ꝯſtrigere piſces vagos i.vagari ſolitos anguſto catino id ē vaſe eſcario.magna faſtidia

Docte cati per amicitiā diuoſq3 rogatus
Ducere me auditum perges quocūq3 memento:
Nam ꝗuis referas memori mihi pectore cūcta:
Non tamen interpres tatūdem iuueris: adde
Uultum habitūq3 hoīs, quē tu vidiſſe beatus
Non magni pendis: quia contigit. at mihi cura
Non mediocris ineſt: fontes vt adire remotos:
Atq3 haurire queam vite precepta beate.

mouent ſupple ſe: aut ea que ſequunt᷑ mouent. i. excitant ſtomacho magna faſtidia. i. nauſeam: ſeu puer. i. miniſter tractauit calicē. i. poculū: manibus vnctis. i. craſſis: dū ligurit. i. auide exorbet furta. i. ius furtiuū: ſiue grauis limꝰ adheſit veteri cratere. (Ab actō cratera: cuiꝰ noīatiuꝰ ē hic crater. Eſt noīatiuꝰ hec cratera: cuius hic ponit᷑ datiuus.) Quantꝰ ſumptꝰ. q. d. minimꝰ. cōſiſtit in ſcopis. i. virgis quibꝰ domus verrit᷑: in mappis quibꝰ manꝰ terguntur: in ſcobe. i. illo qd̄ de ſcobina ſiue lima decidit quo vaſa purgari ſolent. Ingens flagitiū. i. peccatū flagitatiōe dignū: eſt neglecti ſup. ſumptꝰ. i. ſi negligat᷑. Ten. i. tene ſup. decet radere. i. cōtingere varios lapides qui ſunt in poculis palma lutulenta. i. luti plena? q. d. minime. ⁊ dare veſtes tyrias. i. et purpura tyria dibapha. i. bis tincta: q̄ illic olim optima erat: circū toralia. i. ea quibꝰ tori diſcubitorij ſternunt᷑ aut cooperiunt᷑. Quanto hec que dicta ſunt ad mūdiciā pertinere habeant minorē curā ⁊ ſumptū: tanto iuſtiꝰ eſt oblitus. i. qui ea obliuiſcat᷑ aut neglexerit reprendi ſeu reꝑhendi: iuſtiꝰ dico: illis. i. ꝙ de illis que nequeant ꝯtingere niſi diuitibꝰ menſis. Rn̄det Hora. O docte cati: tu rogatꝰ ꝑ amicitiā ⁊ ꝑ diuos. i. deos: memēto me ducere: quocūq3 tu pergas: auditū ſup. ea ꝑcepta que tu auditurꝰ es (hoc aūt ꝑ ironiā dicit) Nā ꝗuis referas. i. recites mihi cūcta mente memori: tn̄ tu interpres nō iuueris. i. nō delectaueris me tātūdē ꝗtū ſup. principalis ꝑceptor. Adde vultū ⁊ habitū hoīs ſup. talia ꝑcipientis: quē vidiſſe tu beatꝰ nō magnipendis. q2 contigit. i. tibi licet cū difficultate datū eſt. At. i. ſed cura nō mediocris. i. ſane magna ineſt mihi: vt queā adire remotos fontes: atq3 haurire ſup. ex eis ꝑcepta vite beate: hoc ſancte dicit poeta. ſed multū ſubtiliter. Nā catio videri pōt locutꝰ fuiſſe de ea beatitudine q̄ in gula ⁊ voluptate ꝯſiſtit quā catius ſectatur. alijs de vera beatitudie q̄ in virtute ſm̄ ſtoicos eſt.

Satyra Quinta.

Hoc quoq3 tireſia preter narrata petēti
r Reſpōde quibꝰ amiſſas repare queā res
Artibꝰ atq3 modis quid rides? iā ne doloſo
Nō ſatis ē ithacā reuehi patrioſq3 penates
Aſpicere? o nulli quicꝗ̄ mentite: vides: vt
Nudus inopſq3 domū redeā te vate: neq3 illic
Aut apotheca procis intacta eſt: aut pecꝰ. atqui
Et genus ⁊ virtus niſi cum re vilior alga eſt.

ALTRO Hoc quoq3 tireſia ⁊c.
b Inducit᷑ perſona vlyſſis ad tireſie vmbraȝ loquentis apud inferos. quomodo amiſſas opes repararet: ⁊ h̄ ex homeri odyſſea ſumptū eſt. illud agens arte heredipetaruȝ lacerat tireſiam. nam multa dixiſſe ait euȝ preter naturā. Aut apotheca procis itacta eſt. id eſt maior neceſſitas eſt comparata ſubſtantie. omnia inquit procorum turba conſumpſit.

·ASCEN· ¶ Argumentū Quinte Satyre ſecundi libri per Aſcenſium. Quinta heredipite per tyreſiaȝ docet artem. Ordo eſt. Quinta ſupple ſatyra ſecundi libri: docet per thyreſiam vatem thebanum: ⁊ cecum: artem ſcilȝ captandi ⁊ ineſcandi: heredipete: id eſt qua vtitur petens hereditatem alicuius orbi ac diuitis.

b Hoc quoq3 thyreſia ⁊c. Heredipetarū vt iā dixi impudentē captationē lapide taxat. inducit aūt vlyxē a thyreſia diſquirentē quomodo perditas res recuperare poſſet: cui thyreſia reſpondit ꝙ ꝑ captationē. Sūpta aūt eſt occaſio ex homero: qui in odyſſea ſicut Virgilius in eneide fabulatur vlyxē ad inferos deſcendiſſe: illicq3 thyreſiaȝ vatē thebanū ⁊ diuinatiōe donatū multa rogaſſe de ſtatu ſuo futuro: poſt que vt hic inquit poeta perquiſiuit
Thireſias. quo pacto poſſet reparare res ſuas. De hoc thyreſia ſic diſſerit Landinus. Thyreſias vates the

hanus fuit: qui exorta controuerſia inter iouem iunonẽqꝫ vtrius ſexus: maior extaret libido: iudex a diis electus: maiorem muliebrẽ ꝙ virilem ꝓnunciauit. Quo iudicio offenſa iuno: illum luminibus orbauit. At iuppiter orbitatẽ oculorũ vaticinatione illi tradita ſubleuauit. Hũc tradunt cum olim coeũtes ſerpentes in ſilua inueniſſet: ⁊ virga percuſſiſſet ex viro in feminã conuerſum: ad nouem annos in ea calamitate ꝑduraſſe: donec eoſdem ſerpentes eodẽ modo cubãtes inueniens iterum percuteret: ſicqꝫ in priſtinũ ſexum rediiſſe: que cauſa fuit: vt iudex ad litẽ illam dirimendam elegeretur: quorum vtrũqꝫ eſſet expertus. hec ille. Ordo eſt. O thireſia: reſponde ſup. mihi. ſ. vlyxi: petenti: quoqꝫ. i. etiam hoc. i. hanc rem preter narrata. i. preter ea que narraſti mihi: videlicet: quibus artibꝰ atqꝫ modis queã reparare res amiſſas. Cuꝫ aũt hec diceret vlyxes: fingitur riſiſſe thyreſias. vnde ait vlyxes. Quid. i. ad quid rides. Reſpondet thyreſias. Iãne vel anne nõne ſatis ẽ tibi o vlyxe doloſo. i. doli ⁊ fraudis pleno reuehi (hoc ei videtur eſſe pollicitus) itacham. i. ad patriã tuaꝫ ⁊ aſpicere penates patris. i. patrie tue? Addit vlyxes o thyreſia ſup. nulli id eſt non vlli: non mentite vlli quicꝙ. i. quãuis rem. vides vt. i. qͥliter ego redeam domũ nudus/⁊ inops: te vate. i. cum tũ tu ſis vates: ⁊ poſſes me vaticinio tuo docere quo modo diues fiam: neqꝫ aut apotheca. i. penus ⁊ que recondita ſunt domi: eſt intacta. i. non conſumpta: immo conſumpta illic. i. in patria quo propero: aut ſup. neqꝫ pecus eſt intactum: a procis id eſt ab iis qui penelopen vxorem meã in matrimoniũ depoſcũt. Atqui. i. ⁊ tamen certe et genus ⁊ virtus eſt vilior alga. i. ꝙ herba e mari ad littus aut fluuio ad ripam iactata: niſi. i. ſi nõ ſit: cum re id eſt cum diuitiis: quia vilipenditur ſine illis.

Quando pauperiẽ miſſis ambagibꝰ horres.
Accipe: qua ratione queas diteſcere. turdus
Siue aliud priuum dabitur tibi: deuolet illuc:
Res vbi magna nitet domino ſene dulcia poma
Et quoſcũqꝫ feret cultꝰ tibi fundus honores
Ante larẽ guſtet venerabilior lare diues.
Qui quãuis periurꝰ erit: ſine gente: cruentus
Sanguine fraterno: fugitiuus. ne tamen illi
Tu comes exterior: ſi poſtulet: ire recuſes.
Vt ne tegã ſpurco dame latꝰ: haud ita troie
Me geſſi certans ſemper melioribus. ergo
Pauper eris. forte hoc animũ tolerare iubebo:
Et quondã maiora tuli. tu protinꝰ vnde
Diuitias eriſqꝫ ruam dic augur aceruos.
Dixi equidẽ: et dico: captes aſtutus vbiqꝫ
Teſtamenta ſenũ. neu ſi vafer vnus et alter
Inſidiatorẽ preroſo fugerit hamo:
Aut ſpem deponas aut artem illuſus omittas.

Quando pauperiem miſſis. i. remotis omnibus difficultatibus accipe quõ diuitias compares. Acro. Siue aliquid priuũ dabitur tibi Priuũ eſt quod vniuſcuiuſqꝫ proprium eſt ⁊ alterius non eſt: legitur ⁊ primũ: vt prima poma: ꝓuum autem eſt qđ vnius eſt. Vnde ⁊ priuilegiũ vt hoc plautinuꝫ indicat. Exite ⁊ ferte fuſtes priuos in manu. Ante lareꝫ. i. ante ꝙ primitias laribus tuis offeras mitte diuiti: qui eſt ipſis diis ſcꝫ venerabilior. Sine gente: ignobilis ſine nobilitate. Fugitiuus: aut q: ſine gente dixerat: aut ꝙ ſanguine fraterno cruentus ⁊ ꝓpter ſcelera patriam deſeruit. Exterior: ſiniſterior in ſiniſtra ꝑte poſitus. Certans ſemper melio. certans datiuo caſui iungit: vt Maro. Certent ⁊ cygnis vlule. Et ſolus tibi certet amyntas. Et quondã maiora tuli: hoc ideꝫ iteꝫ Virgi. O paſſi grauiora. Et idem: o fortes peioraqꝫ paſſi. Vafer: vrbanus ⁊ aſtutus. Inſidiatorem ꝓroſo: inſidiatorem dicit qui non honoris cauſa fert ꝓmitias: ⁊ quecũqꝫ bona: ſed captan de gratia hereditatis. Preroſo fugerit hamo. id eſt conſumptis omnibus tuis alium fecerit heredem. Spem: hereditatis ab eo obtinende deponas.

¶ Quando pauperiẽ miſſis ⁊c. Reſpondet thireſias docens qua via poſſit diuitias accumulare videlꝫ ꝑ adulatões et captiões in hoc mores ſui tꝑis notans. Ordo eſt. ambagibus. i. circũ ASCEN.

locutiuis obſcuris ac dubijs ſententijs omiſſis: quando. i. quãdoquidem: tu horres. i. exhorres pauperiem. i. paupertatẽ: accipe. i. audi et diſce: qua rõne queas diteſcere. i. diues fieri. Si ſup. turdus. i. delicatiſſima auis: ſiue aliud priuũ. i. proprium qđ vulgo nõ reperitur dabitur tibi: de uolet. i. de te volet (Et bene qr turdum dixi cuius eſt volaret) illuc. i. ad eum locũ vbi nitet. i. reſplendet magna res: domino exiſtẽte ſup. ſene. diues venerabilior. i. quẽ tu qui diuitias eius captas magis venerari debes: lare. i. qͥ deum familiarẽ tuũ: guſtet ante larem. i. priuſqͥ lar: dulcia poma (que precocia ſunt) et quoſcũqꝫ honores. i. fructus honeſtos: hoc eſt pulchros fundus cultus feret. i. producet tibi. Qui ſup. diues: qͥuis. i. qͥtũuis erit periurus. i. infamis propter periurium: ſine gente. i. nõ generoſus: ſed ignobilis: cruẽtus fraterno ſanguine. i. qͥuis fratres occiderit: exiſtens fugitiuus a patria ſua: tñ tu non recuſes. i. renuas illi ire comes illi exterior. i. in exteriore parte: hoc eſt diſtantiore a domibꝰ q̃ inferior eſt: aut alibi a parte ſiniſtra: ſi poſtulet id eſt ſi requirat a te. Reſpondet vlyxes. Sic tñ vt romanꝰ videatur: qr dãmã notat niſi et grecum dãmã conſilijs vite dixerimus: vt ne. i. mones ne vt ego tegã latus. i. ſim ſatelles a latere incedens: dãme viro illi ſpurco. i. immũdo? O thyreſia ſup. ego haud. i. non geſſi me troie. i. apud troiam: ita. i. vt ſic immundis inſeruiã: certans. i. contendens ſemp melioribus ſup. me: vt cum achille: palamede. aiace etc. Thyre. Ergo: ſi nõ vis ita facere: tu eris pauper. Vlyx. Ego iubebo animũ meũ fortem tolerare. i. ſufferre et ꝑpeti hoc. i. vt inſeruiã immũdis et turpibꝰ: et ego tuli id eſt paſſus ſum: quõdã. i. aliqñ maiora: tu augur dic protinus: vnde ruã. i. eruaz diuitias et aceruos eris. i. pecunie que tunc erea fuit Thire. Equidem: dixi et dico (ſi vis. ſ. diteſcere) tu aſtutus. i. callidus ne reprehendaris: captes vbiqꝫ teſtamẽta ſenum: neu. i. neue ſi vnus et alter ſup. ſenex: vafer. i. callidus et vſutus fugerit ſup. te inſidiatorem. i. quem noſcit ſibi inſidiari: hoc hamo. i. dolo ac fraude q̃ ſub dulcedine verborꝫ ac factorum tuorꝫ eſt preroſo. i. preguſtato: ſicut piſces et nõnunqͥ aues ineſcantur hamo: tu tamen nõ deponas ſpem: aut illuſus nõ omittas artez ſcꝫ captandi. Alludit ergo ad piſces de q̃bus Ouidiꝰ: vt ſemel eſt leſus fallaci piſcis ab hamo. Omnibus ille cibis: era ſubeſſe putat. Et ad piſcatorem: ſicut martialis. Munera magna q̃dez

Acro miſit: ſed miſit in hamo. Sic piſcatorem piſcis amare poteſt.

¶ Priorem: meliorẽ. Quĩte puta: hoc dicit vt accedens nõ noĩe ſed prenoĩe honorifice appellet. Ius anceps. i. cõuerſum vel obſcurum: quid põt vtriqꝫ parti ꝓdeſſe ꝓ ingenio interpretantis. Eripiet q̃uis oculos citius mihi. i. facilius patiar me oĩ labore torq̃ri qͥ te ꝑtẽ nuc amittere. Caſſa fracta. Pauper: fraudet ſpoliet. Neu ſis iocꝰ: neu ſis ludibrio cuiqꝫ. Atqꝫ pelliculã. c. i. iube eũ corporis ſui habere curam. Cognitor: defenſor. Preſta: ꝑmane: perſeuera. Rubra: ardẽs. Infãtes. Mutas que loqui non poſſunt. Seu pingui tentus omaſo furiꝰ diſtentũ furium dicit omaſo aut edacem aut ſordiduz. omaſus dicitur inteſtinũ bubulum. Carne pingui. i. bubula. Furius bibaculus in pragmatia belli. Juppiter hybernas cana niue conſpuet alpes. aliter: furius poeta imanis ventris: qui niuem ſpumã iouis dixit: ideo hoc eius perſone dedit tanqͥ ipſe ſpuat. Nõne vides aliq̃s: ordo aliquis prope te ſtan

Magna minor ve foro ſi res certabitur olim
Viuet vter locuples ſine gnatis improbus vltro
Qui meliorẽ audax vocet in ius: illius eſto
Defenſor fama ciuẽ cauſaqꝫ priorẽ.
Sperne: domi ſi gnatus erit fecũda ve coniunx.
Quinte puta aut publi (gaudẽt prenoĩe molles
Auricule) tibi me virtꝰ tua fecit amicum.
Ius anceps noui. cauſas defendere poſſum.
Eripiet quiuis oculos citius mihi qͥ te
Cõtẽptũ caſſa nuce pauperet. hec mea cura eſt:
Ne quid tu perdas: neu ſis iocus. ire domũ atqꝫ
Pelliculã curare iube. ſis cognitor ipſe.
Perſta: atqꝫ obdura. ſeu rubra canicula findet
Infantes ſtatuas: ſeu pingui tentus omaſo:
Furius hibernas cana niue cõſpuet alpes
Nõne vides? aliquis cubito ſtantẽ prope tangẽs

Inquiet vt patiens: vt amicis aptus: vt acer?
Plures annabunt thunni: et cetaria creſcent.
Si cui preterea validus male filius in re
Preclara ſublatus aletur: ne manifeſtum
Celibis obſequiū nudet te leniter in ſpem
Arripere officioſus: ⁊ vt ſcribare ſecundus
Heres: vt ſi quis caſus puerū egerit orco.
In vacuū venias. perraro hec allea fallit.
Qui teſtamentū tradet tibi cunq; legendū:
Abnuere: ⁊ tabulas a te remouere memento
Sic tamen vt limis rapias: quid prima ſecundo
Cera velit verſu: ſolus: multis ne coheres:
Veloci percurre oculo. plerūq; recoctus
Scriba ex quinq; viro coruū deludet hiantē.
Captatorq; dabit riſus naſica corano:
Nū furis? an prudēs ludis me obſcura canēdo?
O laertiade quicquid dicā aut erit aut non
Diuinare etenī magnus mihi donat apollo.
Quid tamen iſta velit ſibi fabula ſcilicet ede.
Tēpore quo iuuenis parthis horrēdus ab alto
Demiſſum gen⁹ enea: tellure mariq;
Magnus erit: forti nubet procera corano
Filia naſice metuētis reddere ſoldum.
Tū gener hoc faciet. tabulas ſocero dabit atq;
Vt legat: orabit. multū naſica negatas
Accipiet tandē: ⁊ tacitus leget. inuenietq;
Nil ſibi legatū preter plorare ſuiſq;.

tem tangens cubito dicat nōne vides vt patiens. Cetaria: officina in qua liquamē cōficit. Sublatus: ſuſceptus natus. Celibis id ē hois ſine liber. Ludit fallit. Sic tū vt limis rapias: obliquis oculis raptim legas. Quid pria ſcdo cera. i. prima tabula pria cera ſecūdo verſu heredis cōtinet nomen. Multis ne coheres: de eſt ſis. Plerūq; recoctus ſcriba. Recocti dicūtur ſcribe qui ſepius pro conſulibus ad prouincias miſſi exercitatiores facti ſunt ex ipſa frequētia ⁊ ip ſo vſu. Solēt autem quinq; viri mitti inde ex quinq; viris: ergo hoc vult dicere vt ne ſic captes: vt in poſterū incurras: qui te ſpecie inſtitutionis irrideat: homo exercitat⁹ facile eludit auidos ⁊ apparentes rei aliene. Et perſtringit fabulā eſopi: q̄ eſt talis. Coruus cū predam ore portaret laudatus a vulpe: q̄ bonā vocē haberet clamare occipiens omiſſam predā perdit. Et recte dixit coruū qui morſibus paſcitur: aliter ſcribe ibant in ꝓuincias cū magiſtratibus: ⁊ cum rediſſent vendebāt decurias ſuas: ⁊ quinq; viri dicebant: q̄ ſi voluiſſent iterū magiſtrat⁹ appetere ⁊ fructus priores ꝑcipere recocti dicebant. Qđ coranus fecit qui naſice filiā accepit ⁊ auariciā ſoceri teſtamēto delu ſit: q̄ ſꝑabat hēditatē generi. Iuuenis augu. q̄ pſas vicit. Metuentis reddere ſoldū. i. nolēt red dere integrā dotem: neq̄d ſolido deſit patrimonij: ac ꝑ h̄ valde cupient ⁊ auari. Tū. g. h. f. ſi dicit q̄ſi ꝑ diuinationē h̄ ꝑdicēs futurū thyreſias: qđ iam fuerat factū dabit ꝑ diuinationē obſeruatis hoc mō in tota narratōe tp̄ib⁹.

¶ Magna minor ve ⁊c. Ponit alia precepta captādi dicēs. Si res magna aut minor certabitur. i. aget: in foro. ſ. iudiciali: olim. i. quouis tp̄e futuro: vter ſup. ꝯtēdentiū viuet locuples. i. diues ſine gnatis. i. liberis: q̄. ſ. diues improb⁹ ex n̄s audax. i. temerari⁹ aut ꝯfidēs aſtutie ſue: vocet in ius vltro. i. nō vocat⁹ cū poſſet viuere ſine lite: aliquē meliorē. i. iuſtiorē ⁊ meliorē cāz hn̄tem: tu eſto defenſor illi⁹. ſ. diuitis: ⁊ ſperne ciuē priorē. i. meliorē ⁊ honorabiliorē: fama. i. ꝓpt̄ famā ſuam bonā: ⁊ cauſa. i. propter cām ſuā iuſtā. Sperne dico ſi gnatus. i. filius heres: aut cōiunx fecūda erit domi: docet aūt modum quō quis adibit in tali caſu diuites: adibit eū dicēdo: vtputa. Quinte aut publi (que ſunt prenoīa gaudēt aūt prenoīe molles auricule. i. diuitum que

ASLEN.

blanditijs acquieſcūt)tua virtꝰ fecit me amicū tibi:ego noui ius anceps.i.qđ eſt dubij exitꝰ:ego
poſſū defendere cauſas:quiuis eripiet mihi potiꝰ oculos:ꝙ pauperet.i.pauperē faciat te con-
temptū:nuce caſſa.i.fracta.i.de tanto dāno:quātū patereris ſi nux vna caſſaret tibi qđ tñ mini-
mū eſſet:q2 integra comedi nō pōt. Poteſt etiā trāſlatū eſſe a puerꝫ qui nucibꝰ cōtendūt eas cō
primēdo:⁊ vtrius caſſa fuerit is eā ꝑdit:caſſa ergo nuce.i.amiſſa re tua ꝑ litē. hec ē mea cura.i.
hanc curā mihi aſſumo:ne tu ꝑdas qđ.i.aliqđ:neu.i.ne ve ſis iocus.i.irriſio aut ludibriū:iube eū
ire domū atqꝫ curare.i.molliter tractare pelliculā:ipe.i.tu ſis cognitor ſup.cauſarū: ad quē ꝑti-
neat cognitio cauſe eiꝰ.perſta.i.ꝑſeuera atqꝫ obdura:ſeu.i.ſiue:canicula.i.ſtella illa:rubra.i.ar-
dens findet.i.diuidet ſtatuas infantes.i.mutas vt pote ligneas:ſeu.i.ſiue furiꝰ poeta ille malꝰ
tentꝰ pingui omaſo.i.indulgēs ventri ſuo tp̄e brumali:cōſpuet.i. narret inflato ⁊ turgido ſtilo
ꝯſputas eſſe: alpes:mōtes illos altiſſimos italiā a gallijs ſeparātes:hybernas.i.ꝑpetuā hyemē
patiētes:aut tēpore hiberno p̄cipue cōſputas cana niue.hoc eſt ſiue ingens frigus ſit:ſiue calor
⁊ ſi hoc feceris aliquis tangens cubito ſtantē prope ſe ſcꝫ.inquiet.i.dicet:nōne vides vt.i. qua-
liter hic ſupple eſt patiens.ſ.frigoris.caloris.laboris ⁊c.vt.i.qualiter aptus ſupple ſit amicis:⁊
vt.i.qualiter acer.i.vehemēs defenſor ſit.Et ſic ſupple plures tunni.i.magni ⁊ pingues piſces
id eſt diuites orbi: annabunt ſupple ad oras tuas vt a te capiantur:⁊ cetaria.i.conſeruatoria ce-
te.i.magnoꝝ piſciū:ob quod Virgi.dicit.imania cete:creſcent.i.augmētabūtur. Perſtat in me
taphora ſumpta a piſcibꝰ qui ineſcanꝫ. Poteſt aūt ſcribi tunni ⁊ tynni:quia y ⁊ v ſepe confundū
tur vt cuminū ⁊ cyminū:cupreſſus ⁊ cypreſſus.¶ Si cui preterea.aliud preceptū. Preterea.i.p̄
ter ea que dicta ſunt:ſi cui.i.alicui filius male validus:aletur ſublatus.i. in ſublimi poſitꝰ in re
p̄clara.i.valde ſplendida:ne manifeſtū obſequiū celibis.i.quia nō inſeruires niſi celibi.i. non
exiſtenti in matrimonio:nudet te.i.priuet te gratia ⁊ auctoritate:hoc eſt ne manifeſte captator
videaris ex eo ꝙ tantūmodo extra matrimoniū viuentibꝰ obſequaris:tu officioſus.i.obſequio
ſus:arripere.i.fac arripiaris(eſt eñ impatiui modi verbi paſſiui:niſi dicas arripe te)leniter.i.
dulciter ⁊ pedetentim in ſpem:⁊.i.ſimul:vt ſcribare.i.ſcribaris:ſecūdus heres:⁊.i.ſimul ſi quis
caſus:egerit.i.impulerit orcho.i.ad orchū:hoc eſt infernū:puerū illū ſcilꝫ valitudinariū:tu ve-
nias in vacuū.ſ.herede.i. vt ſis heres ſubſtitutꝰ:hec alea.i.hic caſus qui fortuitꝰ videꝫ.fallit per
raro.i.valde raro.Qui teſtamentū ⁊c.temeſis eſt.i.quicūqꝫ tradet tibi teſtamentū legendū.i.q̄
cunqꝫ volet tibi monſtrare teſtamentū in quo te heredē inſtituit:memēto abnuere.i. recuſare
tanqꝫ nō ideo ei ſeruieris vt inſtituaris.⁊ memento remouere.i.molliter repellere a te tabulas
ſcꝫ inſtrumēta teſtamenti:ſic tñ vt rapias.i.celeriter inſpicias limis ſup.oculis:quid prima ce-
ra.i.prima tabula cerata in qua tunc ſcribebatur velit in ſecūdo verſu:hoc eſt an tu ibi ſecūdus
id eſt ſubſtitutꝰ heres filio valitudiario ſcriptꝰ ſis.itē percurre veloci oculo an ſup.ſis ſolus ſup.
heres:an coheres multis.quia coranꝰ exiſtens ſcriba recoctꝰ.i.callidꝰ ⁊ expertꝰ ex quinqueuiro
id eſt qui priꝰ erat vnꝰ quinqueuirū deludet plerūqꝫ.i.vt plurimū:coruū hyantē.i.ſocerū ſuū naſi
cā prede cupidū(Tractū eſt ex apologis eſopi:in quibꝰ cū coruꝰ caſeū portans a vulpe audiret
pulcherrimā fore auē ſi canere ſciret cupidꝰ laudis cantare cepit:⁊ caſeū dimiſit quē vulpecula
ridens abſumpſit)qꝫ pro.i.naſica ſocer dabit corano genero ſuo riſus.i.occaſionē ridēdi.dede-
rat eum naſica corano diuiti ſed prouecte etatis viro filiam ea ſpe vt heres inſtituatur. Ille hoc
ſentiens tabulas monſtrare voluit ſed callidus captator recuſauit:poſtea tñ nihil in teſtamento
ſibi legatū repperit p̄ter gemitꝰ ⁊ ſuſpiria:ne ſimile ergo teſtamentū heredipete fiat: monet vt
celeriter perſpiciat formā teſtamenti.Quia vero hoc contingebant tempore Horatij:⁊ vlyſſes
ad inferos deſcendiſſe dicitur paulo poſt troie euerſionē:nō videretur poeta veriſimile agere
⁊ tp̄is impitꝰ eſſe niſi diceret thiriſiā per donū vaticinij qđ ab ioue vt dictū eſt ſuſceperat hec co
gnouiſſe que ignota erant vlyxi:vñ priꝰ de dāma in ꝑſona vlyxis nō recte locutꝰ ſit niſi dāmam
grecū putemꝰ. Nā nūc dicit vlyxes. Nū.i.nūquid o thireſia:furis.i.furore percitꝰ neſcis quid di
cas rides.i.derides me prudēs.i.ſciēs ⁊ volēs:canēdo id ē vaticinādo obſcura.i. ignota mihi
ſic ⁊ ſibilla in vi:eneidos canebat.Obſcurꝫ vera inuoluēs. Reſp.thireſias:o laertiade. i. o vlyxe
fili laerte quicqđ dicam:aut erit:aut magnꝰ apollo:etenī.i.certe nō donat mihi diuinare.i.offi-
ciū diuinandi(Non obſtat ꝙ prius dictū eſt ab ioue donatū eſſe ſpū prophetie:q2 potuit per
apollinem ab ioue ſuſcepiſſe:vñ dictū eſt tertio eneidos.Que phebo pater oīpotēs:mihi phebꝰ
apollo predixit vobis:furiarū ego maxima pando)tñ ſcꝫ.i.ſcire licet:eloquere dic qđ iſta fabula
volet ſibi. Reſp. Thir. Tēpore quo iuuenis.ſ.auguſtus(de quo ⁊ illud.hic illū vidi iuuenē meli
bee)horrendus.i.metuendus parthis.nam coegit eos ſigna.i.vexilla ⁊ inſignia romana reſti

fuere:exiſtens genus demiſſum.i. deductū alto enea:bonum antbiteton demiſſum ab alto ⁊c. erit magnus tellure.i.in terra ⁊ mari:filia procera.i.procero ⁊ oblongo corpore:naſice.i.illius diuitis metuentis reddere ſoldum id eſt vnum ſolidum in dotem filie ſue: nubet corano. Tum id eſt tūc:gener.ſ.coranus: faciet hoc qđ dictū eſt:videlicet dabit ſocero ſuo tabulas ſup. teſtamenti:atqꝫ orabit vt legat ſup.eas:⁊ naſica accipiat tandē tabulas multū negatas.i.quas negabat ſe velle obtinere:⁊ ipſe tacitus.i.impceptus a corano:leget ⁊ inueniet nil legatuꝫ id ē teſtamento dimiſſum ſibi ⁊ ſuis p̄ter plorare:vel q: hoc inſcriptum erat:vel quia cum nihil ſcriptuꝫ eſſet id continuo fecit.

ACRO

Illud ad hec iubeo:mulier ſi forte doloſa
Libertus ve ſenē delirū temperet:illis
Accedas ſocius:laudes:lauderis vt abſens:
Adiuuat hoc quoqꝫ:ſed vincit longe prius ipſum
Expugnare caput:ſcribet mala carmina vecors:
Laudato:ſcortator erit:caue te roget.vltro
Penelopen facilis potiori trade.putas ne
Perduci poterit tam frugi tamqꝫ pudica:
Quā nequiere proci recto depellere curſu?
Venit enī magnū donandi parca iuuentus:
Nec tantū veneris quātū ſtudioſa culine
Sic tibi penelope frugi eſt:que ſi ſimul vno
De ſene guſtarit tecū partita lucellum:
Ut canis a corio nunq̄ abſterrebitur vncto.
Me ſene quid dicā factū eſt:an⁹ improba thebis
Ex teſtamēto ſic eſt elata.cadauer
Unctū oleo largo nudis humeris tulit heres.
Scilicet elabi ſi poſſet mortua:credo
Quod nimiū inſtiterit viuenti:cautus adito
Ne deſis opere ne ve īmoderatus abundes.

¶Sed vincit longe pri⁹ ipm expugnare caput.i. valde meli⁹ ſi quorū hereditates affectas:eos blāditijs habeas ſuperatos Expugnare:obſequijs tuis vincere. Penelopeꝫ facilis potiori trade. Facilis eſto ⁊ quaſi potiori deduc vxorē ad domū. Quā nequiere proci recto de. cur. Quā non potuerunt a recta via diducere ⁊ a diſciplina. Nec tantū veneris quantū ſtudioſa culine. hoc fecit penelopen caſtam eſſe quia illi magis ſtudebāt vētri q̄ veneri. Anus improba. Anus quedā a captatore nudā ſeſe efferri voluit ea videlꝫ cogitatiōe:vt ſi ipſa mortua nudis humer̄ heredipete oleo vnctis ad ſepulchrū delata eſſet parteꝫ teſtamēti hr̄et captator. Scilicꝫ elabi ſi poſſꝫ.ſenſus ita declarat anū teſtatā eſſe:vt ſi cadauer ei⁹ elapſum eſſet ille careret hereditate.hoc aūt dicit vt heredipetas moneat ab nimio obſequio declinari.

¶Illđ ad hec iubeo ⁊c. Aliud preceptū nimis callidū quo monet captādos eſſe primū domeſticos. Ordo ē. Ego iubeo ad .i. vltra ea q̄ dicta ſunt: illud quod ſequit̄.ſi forte mulier doloſa .i. callida vt coniunx aut concubina:ve pro vel ſi libert⁹.ſ.ei⁹ temperet.i.moderet̄ gubernet ſenē delirū.i.male ſanū propter vetuſtatē (Eſt aūt ꝓpriū ſenū delirare.i.quaſi extra lirā.i.rectā lineā rōnis ire) tu accedas.i.adiūgaris illis ſoci⁹: laudes ſupple ꝯcubinā aut libertū ei⁹ ita vt ſe ꝑcipiāt a te laudatos vt tu abſens lauder̄ ab illis:⁊ ita mutuas vices geretis. Nam hoc quoqꝫ.i.etiā hoc.ſ.captare familiares iuuat.i.ꝓdeſt (ſꝫ q: ſibi quiſqꝫ primū petit) vincit.i.preſtat meli⁹ eſt longe.i.multo expugnare.i.ſibi obediēs ex ſnīa efficere.ipm caput.i.dnm ipm qui caput eſt in ea re quā agis: Si ipe vecors.i.male cordat⁹ ſcribet mala carmina:laudato ſup.ea (cōtra qđ vmbriti⁹ apđ Iuuenalē. Librū ſi mal⁹ eſt nequeo laudare) ſi erit ſenex ſup.ſcortator.i.ſcortorū hoc eſt meretricū ſectator libidioſus:caue te roget:i.noli expectare donec te roget:tu facilis.i.obſequioſus cito faciens qđ illū velle noris:trade vltro .i. nō rogatus:potiori.i.ditiori te penelopē.i.ꝯiugē tuā::ſic enī vocabat̄ ꝯiūx vlyxis:(Cōtra qđ vlyxes q: penelope dicta eſt decē annos caſta māſiſſe:⁊ ꝓcos.i.petitores cōnubij ei⁹ illuſiſſe ꝑ telā qua

ASCEN.

Deliro

teꝫta dicebat ſe illis nupturã:ſed quicquid interdiu texuerat noctu retexuit) O thireſia putas ne cꝙ tã frugi ꝛ tã pudica cõiūx vt eſt penelope mea:poterit ꝑduci ad mechũ.ſ.diuitē: quã.ſ.cõiugē meã:proci.i.qui ei⁹ matrimoniũ petierũt nequiere.i.nequierũt depellere recto tramite.ſ. fidelitatis ꝛ caſtitatis.Iterũ hoc poterit videri negligenter a poeta poſitũ:niſi dicam⁹ qꝺ veriſi mile eſt vlyxē pri⁹ ſtatũ dom⁹ ꝛ cõiugis ſue didiciſſe:vñ dictũ eſt.ꝑter narrata.Nã aliter qui ſci re poſſet id cõiugē feciſſe qui nondũ in patriã redierat:Thir.Ideo inquit caſta manſit:eñi pro qꝛ iuuent⁹.i.turba iuuenũ:parca donãdi magnũ.i.rē magnã venit ſup.ad eã:nec tantũ ſtudioſa veneris.i.luxurie:ꝙtũ culine.i.crapule q̃ in coquina fit:ſic.i. hoc mõ eſt penelope tibi frugi.i. vt mulier ad frugē.i.vtilitatē dom⁹ ſue reſpiciens caſta ꝛ parca:que ſi guſtarit ſemel de vno ſe ne.i.mũerib⁹ ſenis.partita tecũ lucellũ.i.dulce lucrũ:vñ blande diminutiuo vtit̃.ipa nũꝙ abſter rebitur ſup.a ſene:vt canis nunꝙ põt abſterreri a corio vncto.i.pingui ſemel guſtato. Me ſe ne ꝛc.aliud ꝑceptũ fugiēde imodeſtie in obſequēdo. Id qꝺ dicã factũ eſt me ſene.i.cũ eſſem ſe nex dicit thyreſias.quedã an⁹ improba(ꝙtũ ad iudiciũ captatorũ)eſt elata.i.e domo ad ſepul chrũ portata thebis:in ea ciuitate(Nã erat theban⁹)ex teſtamēto.i.qꝛ hoc ꝑcepit in teſtamen to ſuo.heres tulit.i.portauit nudis humeris cadauer ei⁹ vnctũ largo oleo:ſcꝫ ſi poſſet elabi.ſ.e manib⁹ captatorꝝ:mortua.qꝺ viꝫ potuit viua.Credo dic̃ thir.ꝙ heres captator iſtiterit nimiũ.i. iſtãtiã nimiã fecerit:viuēti.i.dũ viueret:tu ergo adito quos captatos vis:caut⁹:ne.i. vt nõ de ſis opere.i.diligentie debite.ve pro vel ne abũdes.i. ſuperfluus ſis in opera preſtanda.

Difficilem ꝛ moroſum offendet garrulus vltro:
Non etiam ſileas.dauus ſis comicus:atqꝫ
Stes capite obſtipo:multũ ſimilis metuenti
Obſequio graſſare.mone:ſi increbuit aura
Cautus vti velet carum caput:extrahe turba
Oppoſitis humeris.aurē ſubſtringe loquaci.
Importunus amat laudari:donec ohe iam
Ad celũ manibus ſublatis dixerit.vrge.
Creſcentē tumidis infla ſermonib⁹ vtrem.
Cũ te ſeruitio longo curaqꝫ leuarit:
Et certũ vigilans:quarte ſit partis vlyſſes]
Audieris heres.clama nũc ergo ſodalis
Nuſꝙ eſt.vnde mihi tam fortē tamqꝫ fidelē
Sparge ſubinde:ꝛ ſi paulũ potes illachrymare:ē
Gaudia prodentē vultũ celare.ſepulchrum
Permiſſum arbitrio ſine ſordibus extrue.funus
Egregie factũ laudet vicinia.ſiquis
Forte coheredũ ſenior male tuſſiet.huic tu
Dic.ex parte tua ſeu fundi ſiue domus ſit
Emptor gaudentē nũmo te addicere.ſed me
Imperioſa trahit proſerpina.viue.valeqꝫ

ACRO ¶Non etiã ſileas.neqꝫ nimis ſileas neqꝫ nimis loquaris:ſed ita callidus eſto vt dauus qui in ducitur in comedia.Obſtipo.op poſito.Aurē ſubſtringe loquaci.caute admoue aures tuas eo loquente.Importunus:pro importune.Donec ohe.tandiu laudato quãdiu bene habeas ipē di cat.Creſcentē.t.i.ſ.v.Gaudentē tumorib⁹ laudabis illũ falſis laudib⁹.quēadmodũ eñi vter nil capit imiſſo flatu.niſi ſolũ tumorē:ita ꝛ qui falſo laudatur.Cum te.ſ.l.cũ mortu⁹ fuerit diues vel cũ te heredē fecerit.vt ei⁹ cauſa ſeruias imperabis.Et certũ vigilans.qꝛ ſolent hoies quod cu piũt per ſomnũ videre.ergo noli te heredē factũ credere niſi vigilans videris.Spgere ſubide frequenter dicito.vnde mihi tã fortē amicũ.Eſt.id ē iuuat Arbitrio.deeſt tuo.Sine ſordib⁹.ſine tenacitate.Huic tu dic.huic te dic libenter vendere.quicq̃d hereditatis ipſe deſiderat.

ASCEN. ¶Difficilē ꝛc.Docet obſequi ꝛ morē gerere ꝛ palpitare.Ordo ē.garrul⁹.i.multiloqu⁹ q̃ garrit vltro.i.nõ rogat⁹.offendet virũ difficilē ꝛ moroſum.i.cum nimio more ꝛ cura loquentē ꝛ agētē:hoc eſt nõ ſis garrul⁹ cũ tacitur no:nõ ſileas etiã.i. ne ſis penit⁹ mut⁹:qꝛ nec penit⁹ mutum

nec te decet eſſe loquacē.ſis dauꝰ comicꝰ.i.qualis inducit̃ in comedijs.hoc ē aſſentator oppor⸗tunitatem loquendi capturus ⁊ obſequioſus:atqꝫ ſtes capite obſtipo.i.inclinato in terrā quaſi eleuare non audeas:ſilis multū metuenti.Graſſare.i.obrue diuitē:obſequio.i.ſeruitio:ſi aura id eſt ventꝰ auſterꝰ increbuit.i.frequens factus ſit:moneto.i.vt ipe cautꝰ.i.ſibi cauens:velet.i. cooperiat carū caput.Et ſi eſt oppreſſus:extrahe eū humeris tuis oppoſitis.i.obiectis ꝑmen⸗tibus:turba.i.ex preſſura:ſubſtringe.i.parū nuda.hoc eſt prebe:loquaci aurē tuā.hoc ē auſcul ta illū.ſi ipe importunꝰ amat laudari:vrge eū ſupple laudationibꝰ:donec dixerit ohe:quod ſatu⸗ritatis vox eſt:⁊ hoc manibus eius iā ſublatis.i.ſurſum latis in celū:⁊ inſla tumidis ſermoni⸗bus vtrē creſcentē.i.ſenē gaudentē adulationibꝰ.Cū.i.quando ſenex moriēs ſupple leuarit .i. leuauerit.i.deonerauerit longo ſeruitio:⁊ cura ſup.longa:te ⁊ vigilans.i.non ſomnians:audi⸗eris certū.i.indubitatū a pronūciante teſtamentū ſupple hoc qđ ſequit̃.ſ.vlixes ſit heres quar te partis(Sicut prius dixi:ris ſubiūctiui ſepe ꝓducit̃.vt hic audieris.Preterea q:grece vly⸗xes dicitur odyſſeus:vnde fieret vlyſſeus:multi nūc vlyſſes ſcribūt:alij vlyxes.neutrū dāno) Vlyxes. vbi ergo hoc audieris:clama cū eiulatu ſcꝫ magno.ergo nunc ſodalis:id eſt cariſſimus amicus cū quo tam dulciter vixi:nuſꝙ eſt.i.deceſſit.Et ſparge.i.interſere : ſubinde.i.aliquando vnde ſupple acquirā mihi tā fortē atqꝫ fidelē ſupple amicū aliū:⁊ ſi potes paulū illachrymare : hoc ē ſupple celare vultū ꝓdentē gaudia.Extrue ſepulchrū ꝑmiſſum a defuncto arbitrio ſupple tuo ſi ne ſordibꝰ.i.honorifice:⁊ fac vt vicinia.i.quilibet vicinoꝝ: laudet funꝰ.i.pompā funebrem:eſſe factū egregie.i.magnifice ⁊ ſumptuoſe.Si forte qs.i.aliqs coheredū.i.q tecuꝫ heredes ſunt cōſtituti:tuſſiet male.i.nimis cū ſignificatiōe mali.i.egritudis eiꝰ: tu dic huic: ſi ſit emptor ex parte tua ſeu fundi ſeu domꝰ.i.ſi vides ꝙ libent̃ emat partē tuā:dic inquā te gaudentē.i.luben⸗tē addicere ſup.illi nūmo.i.modico ꝑcio.Ne enī datū male vertatur:antiqui qđ dari poſſet mo⸗dico mercabant̃:aut nūmū.i.arrā dabat emptor ſicut ⁊ hodie:quē denariū dei vocant:in corro⸗borationē contractus.Senſus ergo eſt.noli vt ſolēt coheredes rigoroſe cū illo cōpartiri vt be neficio tuo ſic illū deuincias ꝙ tandē totū habeas)ſed ꝓſerpina:regina inferni:impioſa.i.cuiꝰ impio inferis parendū eſt.trahit ſup.me.i.amouet me ne āpliꝰ tecū loquar:o vlyxe viue ⁊ vale.

Satyra Sexta de vita ruſtica.

Oc erat in votis modꝰ agri nō ita magnꝰ
b Hortꝰ vbi:⁊ tecto vicinꝰ iugis aque fons
Et paulū ſilue ſuper his foret:auctiꝰ atqꝫ
Dij melius fecere:bene eſt nihil amplius oro
Maia nate.niſi vt propria hec mihi munera faxiſ
Si neqꝫ maiorē feci ratione mala rem.
Nec ſum facturus vitio culpa ve minorem
Si veneror ſtultus nihil horū:o ſi angulus iſte
Proximus accedat:qui nūc denormat agellum:
O ſi vrnam argenti fors que mihi mōſtret vt illi
Theſauro inuento qui mercenarius agrum
Illū ipſum mercatus arauit.diues amico
Hercule ſi qđ adeſt:gratū iuuat : hac prece te oro
Pingue pecus domino facias:⁊ cetera:preter
Ingeniū:vtqꝫ ſoles cuſtos mihi maximus adſis.

Oc erat in votꝫ ⁊c. Hac AL Ro.
b ſatyra de iocunditate ſe⸗ceſſus ſui qua in ſabinis fruebatur:⁊ de incommodis vr bis loquitur:que paſſus eſt: duꝫ obſequitur mecenati. Modus a.n.i.m.hoc inqt optabaꝫ:vt ha berē modicū agrū ⁊ in eo fontē ⁊ vicinā ſiluā . plus aūt cōceſſit fortuna ꝙ optarē.Iugis.peren nis.continuus.Propria.perpe tua.rata firma.i.fac mihi patri⸗moniū meū certū eſſe : ſi nō ha⸗beo mala vota.Denormat.detur pat ⁊ inequalē facit. Eſt aūt nor ma ad quaꝫ menſuras dirigunt ſine perpēdiculi ratione. Diues de eſt factus eſt. Amico herꝫ. qa ei per quietē theſaurū traditur demonſtraſſe:aut herculē mer⸗cenarius coluit quo merito the⸗ſaurum recepit.

¶ Argumentū Sexte Satyre. ASCLN.
Fertilis i ſexta laudāt̃ cōmoda ruris.Ordo ē.Cōmoda.i. cōmo ditates ⁊ bona rurꝫ fertil̃.i.fera cis:laudat̃ a poeta i ſexta ſup. ſa tyra huiꝰ ſcđi vt ſeqūtia docebūt

ASCEN.

b

Hoc erat in votis. In hac ſatyra oſ̄dit ſe poeta ɔtentū rebus ꝑtis: id qđ in prima totius operis ſatyra faciendū preceperat: docetq; cōmoda ruris: q̄ vt plene laudet: affert incōmoda vrbis: claudens ſermonē iucundo apologo. Ordo eſt. Hoc. ſ. qđ ſeq̄tur erat in votis. i. in deſiderio meo: videlȝ modus. i. mēſura agri nō ita. i. nō valde magn⁹. vbi. i. in quo agro foret. i. eſſet hort⁹ herbifer. ſ. ⁊ fons iugis aque. i. perēniter fundens aquā: et n̄s vicinus tecto ⁊ vbi ſuper his. i. vltra hec foret paulū ſilue cedue. ſ. ad focum inſtruendū: dij fecere. i. fecerunt mihi auctius. i. abundantius ⁊ melius q̄. ſ. optaram: bene. i. ſatis eſt ſup. mihi o nate. i. genite: maia. i. o mercuri deus mercium ⁊ collator diuitiarū: ego nihil amplius oro. i. peto a te: niſi vt faxis. i. facias mihi hec munera. i. hec dona tua: propria. i. perpetua ita q̄ me viuente ad aliū non tranſeant. Orat aūt ſi dignus ſit: qđ ſe eſſe innuit dicens. oro ſup. ſi ego neq; feci rem id eſt poſſeſſionē meam: maiorem. i. ſi nō auxi eam: mala ratione. i. iniuſta aliqua via: aut dando proximis malum computū: nec ſum facturus rem meā minorē: vitio. i. per vitium: ve pro vel culpa. i. per culpam. Si ego veneror. i. honoror nihil horū. i. in nullo horū que ſeq̄ntur ſtult⁹. i. ſtulte cupidus: videlȝ ſi nō opto: o ſi angulus iſte prim⁹ q̄ denormat agellū. i. extra normam ponit cū ſine eo mihi quadrat⁹ ſit: accedat. i. addat ⁊ accreſcat agro meo: vocat aūt agellū reſpiciens ad cupiditatem auari: cui nihil ſatis magnū videtur. O ſi fors. i. fortuna bona: monſtret mihi qua. i. quauis via (Sic legendū puto. mutatū a ſciolis: qui vidētes qua in nominādi caſu corripi poſuerunt que: cū tñ ſi que in eo caſu ſingulari nō dicatur. Eſt ergo ablti caſus. Si vis tñ propter interpoſitionē q̄ poſſe legi: dic o ſi: que. i. quis fors) mōſtret mihi vrnā argēti: vt ſup. mōſtrauit illi colono videlȝ qui cū ſup. eſſet mercenari⁹: mercatus illū ipm agrū: inuēto theſauro. i poſtq̄ theſaurū inuenerat: arauit ſup. illū: et n̄s diues hercule amico. i. fautore ⁊ auxiliatore: ⁊ vt dicit perſi⁹ dextro: vbi oſ̄ditur hercules venerari decimis vt diuitias ɔferat (multa hic perſi⁹ ⁊ iuuenalis ſumpſerūt) Si ergo viuo ɔtentus meis: ⁊ ſi q̄d gratū. i. cōmodū mihi adeſt: iuuat. i. delectat me: vel potius: ſi ſup. gratū qđ adeſt iuuat. i. delectat me (Et ita legendū eſt ſi quod duabus dictionib⁹) ego oro te o maia nate. hac ꝓce. ſic laudabili ⁊ honeſta: vt facias dn̄o. ſ. mihi pecus pingue: ⁊ cetera ſup. oīa: preter ingeniū qđ ſubtile nō craſſum deſiderat: vn̄ craſſa minerua dicta: eo q̄ obeſo ventre tardi ſint ingenio. Et aſſis mihi maximus cuſtos: vt ſoles: qđ acro declarat: fingit forte ſe liberatum a mercurio: q: per facundiā cuius mercurius deus eſt.

Acro

Muſaq; pede: q: pedibus ſtet. Autūnus ve grauis. Quia pautūnum quo pomis arbores aggrauant plurimi moriūtur: quo ſe nō vere dicit continentia ſecurū: eſt etiā libitina locus in vrbe quo conſtituūtur qui efferenda corpora conducūt ⁊ prebēt funeribus neceſſaria. Matutine pater. Matutinū vocat tēpus quo cogitur vigilare: qui in vrbe eſt Et qm̄ dixerat q̄ amabile ſibi eſſet rus. nūc ecōtrario vult dicere quā plenū tedij ſit in vrbe viuere Aliter. matutinū patrē vocat ianū: q: ipſe dr̄ ꝑeſſe reb⁹ icipiēdis ⁊ iō oēs q̄ incipe volūt aliq̄d ipȝ inuocāt: aut q: q̄ vult aliq̄d incipere matutino tpe incipit: aut q̄ eo. i. matutino tpe cōuenire ſoleret: vel iō primus ianus eſt inuocandus vt precibus nr̄is ad deū additū ꝑſtet ⁊ ianuā. Rome ſpōſorē me rapis. Si inq̄t rome ſuȝ cogis me ſponſorē eſſe. Interiore. g. d. Circulo minore ꝑ hyemē

Matutinus

Ianus

Ergo vbi me in mōtes et i arcem ex vrbe remoui
Quid prius illuſtrē ſatyris muſaq; pedeſtri?
Nec mala me ambitio perdit. nec plūbe⁹ auſter:
Autūnuſq; grauis libitine queſtus acerbe.
Matutine pater ſeu iane libentius audis:
Unde homines operū primos viteq; labores
Inſtituunt: ſic dijs placitū: tu carminis eſto
Principiū. rome ſponſorē me rapis. eia
Ne prior officio quiſq̄ reſpondeat vrge
Siue aquilo radit terras: ſeu bruma niualem
Interiore diem gyro trahit: ire neceſſe eſt.
Poſtmodo (qđ mi obſit clare certūq; locuto)
Luctandū in turba. et facienda iniuria tardis.
Quid tibi vis inſane: et quas res improb⁹ vrget
Iratis precib⁹: tu pulſes omne qđ obſtat?

vel exiguo ſpacio peruia: q: quādo eſt ventus per hyemē anguſtior via fit i vertigine eūtis minus. Qd mi obſit. Si quid libere ac vere dicā. veritas odiū parit. Tardis. tarde venientibus ad iuſſum. Quid tibi vis inſane? cū precedentes impellimus. Iratis pre. imprecationibus.

¶ Ergo vbi ⁊c. Incipit narrare cōmoda agri ſui ⁊ id in gratiā mecenatꝫ a quo vt in epl'is fatetᷣ illū agrū dono ſuſceperat. Ergo q: id atqꝫ plꝰ qꝫ optauerā obtinui: vbi. i. poſtqꝫ ego remoui me ex vrbe in montes. ſ. ſabinos: ⁊ in arcē. i. ſummitatē montis. ſ. aut in tutamen quietis mee qd illuſtrē. i. illuſtre facere debeā priꝰ ſatyris. i. qꝫ ſatyras. ⁊ pedeſtri. i. familiari ⁊ hūili muſa qualis eſt ſatyra vt priꝰ dictū eſt: q. d. nihil (Tractū aūt eſt a peditibꝰ quoꝝ ꝯditio infra equitū eſt) Nec mala. i. pniciosa etiā reipublice ambitio pdit me. i. pdite ſui cupiduꝫ facit: nec auſter. i. ventꝰ ille meridionalis: grecū vocāt romani: plūbeꝰ ſcꝫ ab effectu: hoc eſt grauās animos more plūbi: nec autūnꝰ exiſtēs grauis queſtꝰ. i. magnū lucrū ⁊ magna cōquiſitio: libitine. i. dee q̄ ſepulturis p̄eſt acerbe. i. de morte multoꝝ lete: ſup. pdit me (Putatᷣ aūt venꝰ libitina dici: ⁊ libitinarij ſunt qui vendoꝝ aut ſepeliendoꝝ cadauerū curā gerūt) Incipit ergo ſcribere ſatyrā de rebꝰ preſentibꝰ hoc ē ruſticꝫ dicēs. O pr̄ matutine: ſeu o iane: ſi ſup. id libētiꝰ audis. hoc ē ſi forte mauis appellari ianꝰ qꝫ matutinꝰ: ⁊ ita inuit eiuſdē eſſe nomē: vn̄. i. abs quo deo hoīes inſtituūt. i. icipiūt ſtatuere primos labores operū ⁊ vite. ſic eñ placitū ſup. ē dijs: tu eſto principiū carmis. i. fine vt de te primū ſcribā. tu rapis me rome. i. qñ ſum rome ſpōſorē. i. cōpellor tpe matutino ſpōſor eſſe eia o iane: vrge. i. īpelle me: ne qſqꝫ rn̄deat officio. ſ. amico īpēdendo: aut officio ſalutandi prior ſup. qꝫ ego. ⁊ hoc ſiue aqlo. i. boreas ventꝰ frigidiſſimꝰ: radit. i. penetralitᷣ pflat terras: ſeu. i. ſiue bruma. i. tēpeſtas qua dies breuiſſima ē: trahit interiore giro. i. breuiore reuolutione q̄ in epicyclo quo interior eo breuior ē: diē. i. ſolē q̄ diē pducit: neceſſe ē ire. poſtmodo. i. deinde vel poſtmodū luctandū. i. ꝯtēdendū eſt mihi in turba: locuto. i. poſtqꝫ locutꝰ ſum clare ⁊ certū. i. manifeſte: ſup. aliq̄d qd obſit. i. noceat: mi. i. mihi: q: defendēdo clientē: facio aduerſariū eiꝰ mihi inimicū q̄ mihi nociturꝰ eſt: ⁊ faciēda eſt mihi. i. a me fieri debet ſi volo rome viuere: iniuria. i. moleſtia et offenſio: tardis. i. tarde ingredientibus. Improbus. i. quiuis cerebroſus: vrget. i. impellit ac pulſat me iratis precibus. i. imprecans mala ac maledicens mihi his verbis. o inſane quid ⁊ quas res vis tibi? pulſes tu omne quod obſtet? Sic enim pulſantes ſe pulſatos queruntur.

ASCEN.

Libitina

Libitinarij

Ad mecenatem memori ſi mente recurras?
Hoc iuuat. ⁊ melli eſt. non mētiar. at ſimul atras
Ventum eſt eſquilias. aliena negocia centum
Per caput ⁊ circa ſaliunt latus. ante ſecundam
Roſcius orabat ſibi adeſſes ad puteal cras
De re cōmuni ſcribe magna atqꝫ nouate
Orabant hodie meminiſſes quinte reuerti
Imprimat his cura mecenas ſigna tabellis
Dixeris experiar. ſi vis potes addit ⁊ inſtat:
Septimus octauo propior iam ſuggerit annus
Ex quo mecenas me cepit habere ſuorum
In numero. dūtaxat ad hoc: quem tollere rheda
Vellet iter faciens: ⁊ cui concredere nugas.
Hoc genꝰ. hora quota eſt? thrax ē gallina ſyro par
Matutina parum cautos iam frigora mordēt
Et que rimoſa bene deponuntur in aure:

¶ Ad mecenatem. Si mecenatem in animo habeas vel eius cauſa iter romaꝫ facias. hec eñ magis affert voluptatem: id eſt habebis in memoria beneficia mecenatis. Melli eſt. ſuauitati ⁊ dulcedini: id eſt ad mel vt dijs pietas mea ⁊ muſa cordi eſt. At ſimul atras ventum eſt eſquilias. Eſquilie in quibus domus mecenatis fuerat. in quibus locis mortui ante ponebantᷣ: poſt quas erāt horti mecenatis. Ad puteal locus rome ad quem veniebant feneratores. Alij dicūt in quo tribunal ſolebat eſſe pretoris. Scribe atqꝫ nouate. quibus ſpoponderāt. Nouate: quia nouauerant debitum. vnde nouatio. cum eodem cōtractu etiā creditoris perſona mutatur. hic oſtendit de numero ſe fuiſſe ſcribarum. Imprimat his. ordo. vt macenas tabulis ſigna īprimat. Dixeris. id eſt ſi dixeris experiar ſi poſſum impetrare a mecenate. Rheda. curru.

ACRO

Per totum hoc tempus ſubiectioꝛ in dieꝫ ⁊ hoꝛā
Inuidie noſter ludos ſpectauerat vna:
Luſerat in campo:foꝛtune filius omnes:
Frigidus a roſtris manat per compita rumoꝛ.
Quicunqꝫ obuius eſt:me conſulit.o bone (naꝫ te
Scire:deos quoniā ꝓpius cōtingis : opoꝛtet)
Nunquid de dacis audiſti?nil equidem:vt tu.
Semper eris deriſoꝛ ad omnes : dij exagitēt me:
Si quicq̄.quid militibus ꝓmiſſa triquetra
Predia ceſar an eſt italia tellure daturus?
Iurantem me ſcire nihil:mirantur:⁊ vnum
Scilicet egregij moꝛtalem altiqꝫ ſilenti.
Perditur hec inter miſero lux:non ſine votis.
O rus quando ego te aſpiciam?quandoqꝫ licebit
Nunc veterū libꝛis:nūc ſomno ⁊ inertibus hoꝛis
Ducere ſollicite iocunda obliuia vite?
O quando faba pythagoꝛe cognata ſimulqꝫ
Uncta ſatis pingui ponentur holuſcula lardo?
O noctes ceneqꝫ deum:quibus ipſe meiqꝫ
Ante larem pꝛopꝛium veſcoꝛ:vernaſqꝫ pꝛocaces
Paſco libatis dapibus.pꝛout cuiqꝫ libido eſt
Siccat inequalis calices:conuiua ſolutus
Legibus inſanis:ſeu quis capit acria foꝛtis
Pocula:ſeu modicis humeſcit letius. ergo
Sermo oꝛitur:non de domibus villis ve alienis:
Nū male nec ne lepos ſaltet:ſed qđ magis ad nos
Pertinet:⁊ neſcire malum eſt agitamus:vtrū ne
Diuitijs homines an ſint virtute beati.
Quid ve ad amicicias vſus : rectū ne trahat nos
Et que ſit natura boni.ſummūqꝫ quid eius.

Et cui.c.n.nugas poteſt ⁊ accuſantis modo fingere:⁊ in mecenatē figuratuꝫ eſſe.vt Perſius. Omne vafer vitiū ridenti flacc⁹ amico tangit. purgat aūt ſe apđ eos qui putant eū apud mecenatē plurimū valere. Hoc gen⁹ erat nugarū qđ dicebat. Trax. g. ſ.p. Trax dicebatur ſecutoꝛ rhetiarius mirmillo. gallina nomē gladiatoꝛis. Que.r.i.ea mihi credebat : ⁊ de his loquebatur mecū:que ſine periclo garrulis cōmittunt. Aliter. hec inquit mihi credita ſunt:que pꝛodita nocere non poſſunt. Rimoſa eñi patula vaſa ſunt : que nihil ſecretoꝛū teneant. Teren. plen⁹ rimarū ſum. Luſerat in c. ſi luſiſſem cū mecenate omēs dicebant ita amat foꝛtuna illū vt filiū ſuū : q̄a oēs vicerā.ſolebant eñi veteres romani filios ſuos ad campum martiū mittere:vt illic pila luderent. Frigidus.noxius aut magis vanus.Deos.auguſtū ⁊ mecenatē.vt Virg. Nec tam p̄ſentes.Dij.ex.m.perſequantur. cōtra.alibi. Nāqꝫ deos didici ſecurū agere euū.⁊ alibi.Scilicet is ſuperis laboꝛ ē : ea cura quietos ſollicitat. Triquetra. grece trinacria dicuntur. Perditur. conſumitur. Ducere.ocioſe viuere. Faba.p. Pythagoꝛas philoſophus ab omnibus animalib⁹ abſtinens:etiā a faba abſtinuit : ꝙ viridis ī pixide erea ſeruata vertitur in ſanguinē.vnde fert malluiſſe eū latrones incurrere: q̄ per fabe ſegetē tranſire:cū aliū de refugiū non haberet. fabam quoqꝫ animal eſſe dicebat: ꝙ cocta ſanguis humoꝛē ex ſe emitteret.Ceneqꝫ de. Cenas deoꝛū dixit:q̄ ſine ſollicitudine ſunt. Ante la.aut ante deos domeſticos: aut ante larē pꝛopꝛiuꝫ. Libatis da.deguſtatis eſcis:⁊ diminut. Siccat.ebibit.Legib⁹ inſa. inſanas leges archipoſiā dicit.nā q̄ ad legē bibūt:tātūdem bibūt. Ergo hic Hoꝛa.dicit ꝙ q̄tū volebat tātū bibebat. Acria.grandia. Lepos.nomē opinatiſſimi ſaltatoꝛis. Et ne.hoc ſcire volum⁹ qđ neſcire crimē eſt:de hoc diſputam⁹ qđ ignoꝛare nō expedit. Quid ve a.a.v. Multi dicūt amicitias propter vtilitatē accipi.multi vtilitatē pꝛopter amicitias euenire. Et que ſit. Epicurei vo

luptatem eſſe ſummū bonum:ſtoici boneſtatem dicunt.

¶ Ad mecenatē ⁊c. Dixi in bis ſermonibꝰ collocutionē eſſe. inducit ĝ ianū aut quēuis aliū reſpondentē. Ordo eſt. Si tu recurras ad mecenatē amicū tuū dulciſſimū:mēte memori.i.iā illud agēte (Nā in re delitioſa ſi ꝗs alio animū applicet nibil voluptatis cepit:.memori ĝ mente:cōſuetudis quā cū mecenate babuerit ⁊ babiturꝰ ſit) ꝗd ſup.de illo dices:an ne ⁊ ipm triſte: Ridet poeta. Ego nō mētior.i.verū fateor:boc.ſ.ire ad mecenatē:iuuat.i.delectat me: ⁊ eſt ſupple mibi melli.i.ad dulcedinē mellis accedens:tā dulce vt mel.at.i.ſed:ſimul.i.continuo vt ventū eſt ſupple ad:eſquilias atras in quibus dictū eſt cōmunē ſepulturā fuiſſe:⁊ necromanticā obſeruari:centum aliena negocia:ſaliunt.i.inſiliunt mibi per caput ⁊ circa latus. Alius ſupple dicit Roſcius amicus tuus orabat vt ſupple adeſſes ſibi cras ante ſecundā ſupple borā:ad puteal.i.ad locū vbi feneratores reſidēt:⁊ nūmularij. Perſiꝰ. Puteal cautꝰ multa vibice flagellas. Aliꝰ ſupple dicit.o ꝗnte:borati ſcʒ.ſcribe atq; nouate.i.debitorū nouatores:orabant de re cōi ⁊ magna.i.ꝓpter magnā vtilitatē vobis cōem:vt ſup.meminiſſes reuerti bodie:ad puteal ſcʒ. Aliꝰ ſup.dicat.o quinte borati:cura.i.ꝓcura adbibe diligentiā vt ſup.mecenas iprimat bis tabellis ſigna (Erat ergo mecenas auguſto:quod is quē cancellariū vocant regi francie.babuiſſe autem dicitur pro ſigno effigiem rane:vnde dictū eſt ranā mecenatis fuiſſe multis timori:cū tamē rana nibil ſit timidius) Si ſupple tu dixeris ego experiar.i.ego videbo an potero facere.ipſe addit borati tu potes ſi vis:⁊ inſtat:id eſt inſtantius vrget me:cum tamen ego me talibus non ſinpedierim. Nā ſeptimus annus ſuggerit.i.ſucceſſerit (alij legunt fugerit) iā ꝓpior octauo ſup.anno.ex quo.i.poſt quē mecenas cepit me babere in numero ſuorū ſup.amicorū ⁊ familiariū: duntaxat.i.ſolūmō ad boc:quē.i.vt baberet quē ipe faciēs iter tolleret.i.aueberet ſecū i rbeda.i.curru:⁊ cui vellet cōcredere nugas.i.res nibil agētes.boc genꝰ:ꝓ buiꝰ generis (ſicut id genꝰ pro eiꝰ generis) Quota eſt bora:Gallina trax.i.ex trachia eſt ipe par.i.datus congladiator ſyro:alteri gladiatori.boc eſt quod par gladiatorū exponetur bodie in barena:nonne trax ⁊ ſyrus: Frigora matutina mordent.i.ledunt parū cantbos.i.extremitates rotarū.boc eſt parū gelauit bac nocte.aut ſi legas cautos:ſenſus erit.frigora matutina ledunt cautos parū.i. improuiſos ⁊ nō veſtitos contra frigus. Et ſupple alia eiuſmodi que deponuntur.i.cuſtodienda dantur:bene.i.ſine periculo in aure rimoſa.i.nibil ſecreti continenti.boc eſt que omnibꝰ palā eſſe poſſunt. Ego ſum ſubiectior.i.aliquantulū ſubiectꝰ inuidie in diē ⁊ in borā per totū boc tpſ. (Et ita nō erit cōtra elegātiā quā Valla ꝓtēdit ꝗ vult cū dictiōe incremētū importāte pluralr̄ loquendū eſſe.vt i dies ⁊ in boras ſubiectior fio. Si tamen eā poeta non attendiſſe putetur:ordo erit. Ego ſup.factus ſum ſubiectior inuidie in diē ⁊ in borā per boc totuʒ tempus) Si ſup.noſter ſup.patronꝰ mecenas ſpectauerat vna.i.pariter ludos aut luſerat in campo:oēs ſup.dicūt de me: bic ſup.eſt fortune filiꝰ. Aduerte ꝙ q̄ modeſtior videret̄ ſermo ſi diceret ſe ſpectaſſe vna cū mecenate ꝙ̄ mecenatē ſecū:poſſet talis eſſe ordo.oēs ſupple dicūt:noſter filius fortune ſcʒ Boratius ſpectauerat bis diebꝰ.ſ.ludos.⁊ luſerat vna.i.pariter ſup.cū mecenate:in campo.ſ.martio. Si ſupple frigidus rumor.i.qui concutit pectora bominum frigore.i.timore:ſcʒ de tumultuario bello:manat.i.diuulgatur per compita (forte ſenſus eſſe poſſet rumor frigidus.i. mibi nociuus manat de me per compita:ſed prior placet) Quicunq; eſt obuius mibi: conſulit: id eſt conſilium petit de me dicens.o bone borati:nunquid.i.nonne aliquid audiſti de dacis.i.illis populis bellicoſis (Nam oportet te ſcire:quoniam contingis propius deos: ſcʒ auguſtū ⁊ mecenateʒ in quorum comitatu ſepe videris) Reſpondet Bora. Equidē.i.ego quidē:nil ſup.audiui vt tu. Et conſultor ait. Eris tu ſemper deriſor ad omnes ſupple indifferent̄: Bora. Dij exagitēt.i.eijciant me extra omnē locū ⁊ perſequant̄ me:ſi quicq̄ ſup.ſcio Et cōſultor quid ſup.de illo ſentis triquetra.i.ſilicia eſt ipſa ꝓmiſſa militibꝰ:an ceſar ſcilʒ auguſtus daturꝰ eſt militibus predia in tellure itala.i.italica:quomodo cremonenſiū ⁊ quorūdam mantuanorū agri dati erant. Ipſi mirātur me iurantem.i.quādo ego iuro me nibil ſcire:⁊ mirātur aut dicunt me vnū mortalē ſcʒ eſſe egregij ⁊ alti.i.profundi:ſilenti.i.ſilentij. Lux.i.dies aut vita perditur mibi miſero inter bec.i.dum reſpōdeo talia percunctantibus:perditur dico:non ſine votis.i.optationibus buiuſmodi. O rus ſup.meū quando aſpiciā ego te:q; pro et quādo licebit:ducere iocunda obliuia ſollicite vite:nunc.i.aliqn̄ libris veterū ſup.auctorū legēdis:nūc ſōno ⁊ ꝑ.i.boris inertibꝰ.i.ſine arte ꝓtereūtibꝰ: q̄ ſōnꝰ ē mortꝭ imago. O qn̄ faba cognata pytbagore.i.a q̄ pytbagoras abſtinuit eo ꝙ putaret i ea ſpeciē ſāguis eē.⁊ i ſanguie forte aīaʒ parētis:vn̄ cognatā vocat poeta ſatyrice ridēs.q; ꝓ ⁊:qn̄ boluſcula ſatis vncta:ponet̄.i.apponet̄ mibi i rure cū pigui lardo: O noctes ⁊ o cene deū.i.deorū

ASCEN.

hoc eſt tranquille ſine vitijs ⁊ carnificibus mentiũ: quibus ſup. cenis ego veſcor ⁊ mei veſcunt ante propriũ larem: ⁊ paſco. i. nutrio vernas procaces. i. ſeruos ſalaces: dapibus libatis. i. pregu ſtatis a me: cõuiua ſiccat. i. ebibit ineq̃lis. i. ineq̃les calides: hoc eſt diuerſe magnitudis pocula. prout cuiq; libido eſt: aut parũ. ſ. aut multũ bibere: exiſtens ſolutus legibus inſanis. i. verendis ſicut pſius inſanũ magiſtrũ vocat: ſeu. i. ſiue quis fortis. i. habens cerebrũ forte contra vini impetum: capit pocula acria. i. acris vini: ſeu ipſe humeſcit. i. irrigatur letius. i. libentius modicis ſup. poculis. i. vini leuioris. Ergo q: lete ⁊ libere ⁊ ſine inuidia viuimus ſermo oritur nobis nõ de domibus aut villis. i. poſſeſſionibus ⁊ agreſtib⁹ habitationibus: alienis. Nec ſup. agitamus nũ. i. nunquid lepos: ſaltor ille notiſſim⁹ ſaltet male: nec ne. i. an nõ ſup. male. hoc eſt bñ: ſed nos

Pertineo

agitamus. i. diſquirimus: id ſup. qđ magis ptinet ad nos (Si vis latine loqui non dices ptinet aut attinet mihi: ſed vt hic: ad me) ⁊ ſup. qđ malum eſt neſcire: videlʒ vtrũ hoĩes ſint beati diuitijs ne an virtute: ve pro vel quid trahat nos ad amicitias: ne. i. an vſus. i. familiaritas ⁊ conſuedo cõuiuendi: ne pro an rectum. i. iuſtitia ⁊ virtus: ⁊ que. i. qualis ſit natura boni: ⁊ quid ſit ſummum eius ſcilicet boni: hoc eſt qđ eſt ſummũ bonum ⁊ in quo conſiſtat.

Acro

Cerrius hec inter vicinus garrit aniles
Ex re fabellas. nam ſiquis laudet arelli
Sollicitas ignarus opes: ſic incipit. olim
Ruſticus vrbanũ murẽ mus paupere fertur
Accepiſſe cauo: veterẽ vetus hoſpes amicũ:
Aſper ⁊ intentus queſitis: vt tamen arctum
Solueret hoſpitijs animũ: quid multa? neqʒ ille
Sepoſitis ciceris nec longe inuidit auene.
Aridum ⁊ ore ferens acinũ ſemeſſaqʒ lardi
Fruſta dedit: cupiens varia faſtidia cena
Uincere tangentis mala ſingula dente ſuperbo.
Cum pater ipſe domus palea porrectus in orna
Eſſet ador loliũqʒ dapis meliora relinquens.
Tandẽ vrbanus ad hũc. qđ te iuuat inquit amice
Prerupti nemoris patientẽ viuere dorſo?
Uis tu hoĩes vrbẽqʒ feris preponere ſiluis?
Carpe viam mihi crede comes: terreſtria quãdo
Mortales animas viuũt ſortita: neqʒ vlla eſt
Aut magno aut paruo leti fuga: quo bene circa
Dum licet in rebus iucundis viue beatus
Uiue memor ꝙ ſis eui breuis. hec vbi dicta
Agreſtem pepulere: domo leuis exilit: inde
Ambo propoſitum peragunt iter: vrbis auentes

¶ Garrit narrat: explanat. Ex re: pro cõmodo. Sollicitas: quia nimius cenſus ſollicitos facit. Aſper ⁊ in. q. qui moderate vtebatur acquiſitis ita pcus: ita tenax: ⁊ tñ ſe largum circa hoſpitẽ eſſe cupiebat. Longe a. q: auene longus eſt culmus. Cupiens. v. f. c. v. Cupiẽs ſupbiam muris vrbani repellere. Orna. vnius anni: vnde ⁊ ornatina. Feris. ſ. deſertis regionibus. Aut. m. aut. p aut diuiti: aut pauperi: aut ignobili. Hec vbi di. poſtq̃ ipſa ſollicitauerũt murẽ: vt domũ ſuam desereret. Auentes: gaudentes Cum: quo tpe. Supereſſent: remanerẽt. Fercula ſunt ⁊ pulpita in quibus deoꝝ ſimulacra tolluntur: ⁊ vaſa que pulmẽtarioꝝ ſũt: ⁊ ponuntur in caniſtris cuʒ his que ſuperfuerit. Procul. pcul ẽ ſubtus prope iuxta poſitis. Continuat: alternat apponit. Uernaliter. i. luxurioſe ab eo q̃ ſerui q̃ domi naſcũtur delitioſi ſũt. Prelambens. preguſtãs. Excuſſit. v. iucũde ſatis excuſſit delitijs inſperatis. Moloſis. i. canib⁹ cretis a moloſſa ciuitate crete. Cauuſq;: foramen vbi ante habitabat. Eruo: genus eſt leguminis:

ASCEN.

¶ Cerrius hec inter ⁊c. Quia inter ruſticos ſe vitã agere dixit ne ineptius illic philoſophatus arguatur: dicit vicinũ ſuum interſeruiſſe apologum eſopi: q̃ ⁊ notus ⁊ in textu facete expreſſus eſt. Ordo aũt eſt. Cerrius vicinus noſter: garrit. i. garruloſe

Menia nocturni ſubrepere: iamq̃ tenebat
Nox medium celi ſpaciū: cum ponit vterq̃
In locuplete domo veſtigia: rubro vbi coccō
Tincta ſuper lectos canderet veſtis eburnos:
Multaq̃ de magna ſupereſſent fercula cena:
Que procul extructis inerant externa caniſtris.
Ergo vbi purpurea porrectum in veſte locauit
Agreſtē. veluti ſuccinctus curſitat hoſpes.
Continuatq̃ dapes. nec nō vernaliter ipſis
Fungitur officijs prelambens omne qđ affert
Ille cubans gaudet mutata ſorte: boniſq̃
Rebus agit letum cōuiuam: cū ſubito ingens
Valuarū ſtrepitus lectis excuſſit vtrūq̃
Currere per totū pauide conclaue: magiſq̃
Exanimes trepidare: ſimul domꝰ alta moloſſis
Perſonuit canibus: tū ruſticus: haud mihi vita
Eſt opus hac ait: ⁊ valeas me ſilua cauuſq̃
Tutus ab inſidijs tenui ſolabitur eruo.

explanat: inter hec philoſophica noſtra: fabellas. i. apologos aniles. i. quales anus: hoc eſt vetule garrire ſolent: ſed ex re. i. ex vtilitate ⁊ ad ꝓpoſitū ꝑtinētes. Nā ſiquis ignarus. ſ. i. ignorans ꝙ miſerum ſit magnas habere opes: qꝛ vt dicit Iuuena. miſera ē magni cuſtodia cēſus: laudat opes ſollicitas. i. cū ſollicitudine cuſtodiēdas: arelli illiꝰ diuitꝫ: ipe ſſup. gerriꝰ icipit ſic fabellā ſuā. Mus ruſticus. i. ruri degens: fert accepiſſe olim. i. tꝑe preterito: cauo. i. loco cauato ſubterraneo videlicet: paupere. i. paucis opibꝰ ornato: murem vrbanū. i. in vrbe habitare ſolitū: mus dico ruſticus: exiſtens vetus hoſpes: accepit murem vrbanū veterem amicum ſuū. exiſtens ꝑterea aſꝑ id eſt rigidus ⁊ intentus q̄ſitis ſup. rebus: ita tū vt ſolueret. i. relaxaret hoſpitijs. i. iure hoſpitalitatis animū arctū. i. ſtrictū ⁊ ſollicitum: qđ multa ſup. dicam: ille ſcꝫ mus ruſticus. ſ. neq̃ inuidit id eſt pepcit: ſepoſitis. ſ. ꝑticulis ciceris illius leguminis: nec lōge auene: q̄ vilior ē ⁊ minꝰ recolligitur vt veriſilē ſit murem collegiſſe: ⁊ ipſe ferens. i. afferens ore: acinū. i. granū vue aut alteriꝰ fructꝰ cōdenſe naſcētis: aridū id eſt arefactū: ad ꝯſeruationē dedit fruſta. i. fragmēta lardi. i. carnis porcine ſalſe ſemeſa. i. ſemi comeſta. cupiēs vincere. i. refrenare varia cena. i. ꝑ varietatē ferculoꝝ faſtidia. i. ꝯtēptioſam nauſeā. ſ. muris vrbani: tangētis ſingula. ſ. appoſita male. i. inepte ⁊ indecēter: dente ſuꝑbo. Cū id eſt qn̄: ipſe. ſ. mus ruſticꝰ pater domus: porrectꝰ. i. diſcūbens in palea orna. i. ſtramēto vniꝰ anni: relinqūs meliora. i. meliores ꝑtes: dapis. i. epuli ſui: eſſet. i. comederet ador quoddā genꝰ farris: q̃ pro ⁊ loliū: granū vile: de quo Virgi. Infelix loliū ⁊ ſteriles dn̄ant auene. Vrbanus ſcilꝫ mus: inq̄t: tandē ad hūc. ſ. ruſticū. o amice qđ iuuat id eſt delectat te: patientē. i. parcum ⁊ egenū: viuere in dorſo nemoris prerupti. i. in rupe cuiuſdam nemoris. i. loci ſolitarij q̊ nemo accedit? Si ſup. vis tu ꝑponere feris ſiluis hoīes ⁊ vrbē: crede mihi carpe. i. arripe viā ex̄ns comes mihi: crede inquā mihi: qn̄. i. qn̄qđeꝫ: terreſtria. i. de terra genita viuunt ſortita mortales aīas: hec epicureoꝝ ſn̄ia digna muribus quoꝝ aīe nimirū mortales ſunt: neq̃ vlla fuga leti. i. mortis eſt aut magno aut ꝑuo: quo circa. i. quapropt̄: viue bn̄. i. indulgēter: laute ⁊ ſplēdide. memor ꝙ id eſt ꝙtū breuis eui. i. vite ſis: hāc ſn̄iam dat ꝑſius deſidie ⁊ luxurie: et ſi quis catholicꝰ ſibi det diceret: viue bn̄. i. ſancte ⁊ honeſte: memor ꝙ ſis breuis eui. hec ſup. vba vbi. i. poſtꝙ dicta ſunt pepulere. i. expulerūt a loco tuto ⁊ ꝑſimonia: agreſtē ſup. murē: ipſe leuis. i. aut incōſtans: aut potius geſtiens ⁊ exultans ſpe melioris vite: exilit e cauo ſuo: inde ambo ꝑagūt iter ꝓpoſitum ⁊ ipſi auētes. i. cupiētes menia vrbis ſurreꝑe. i. ſubrepebāt ea nocturni. i. tꝑe nocturno: ⁊ nox tenebat iā mediū ſpacium celi: cū vterq̃ ponit veſtigia in domo locuplete: vbi in qua domo veſtis tincta rubro cocco: cāderet. i. reſplēderet ſuꝑ lectos eburnos. i. ex ebore factos: ⁊ vbi multa ſuꝑ eſſent de magna cena: q̄ inerant externa procul. i. longe eminētia: ita vt muribꝰ acceſſus pateat: caniſtris. i. in ſportulis ad hoc extructis: ergo vbi. i. poſtꝙ hoſpes. ſ. vrbanꝰ q̄ illic hoſpes. i. receptor erat: locauit agreſtē ſup. murē in purpurea veſte: ipſe curſitat veluti. i. tanꝙ eſſet ſuc-

cinctus.i.expeditus ad ſeruiendū:ꝛ continuat:dapes necnon.i.etiam fungitur ipſis officijs ſcȝ miniſtrandi:vernaliter .i. quo mō verne.i.ſerui miniſtrātes ſolēt:prelambēs oē qd affert. Ille ſcȝ agreſtis mus cubans.i.diſcūbens:gaudet:ſorte.i.cōditione mutata in meli⁹.ſ.ꝛ agit letum cōuiuam in bonis rebus cū.i.qn̄ ingens ſtrepitus valuarū excuſſit ſubito vtrūqꝫ ex lectis: ſcȝ diſcubitorijs:qꝛ ſedebāt in triclinio diuitis (annotandū aūt qꝛ extremū gaudij luctus occupat tūcqꝫ mala plurima obueniunt cū minime veremur:qꝛ cū dixerint pax ꝛ ſecuritas ꝛc.) Currere ſup.ceperūt:vel currere.i.currebant pauidi per totū cōclaue.i.tricliniū:ꝛ ipſi exanimes.i.timore fere mortui:magis trepidare.i.trepidabāt:ſimul.i.pariter alta dom⁹ ꝑſonuit.i.ꝑ totū ſonuit canibus moloſſis.i.epiroticis optimis ad venandū:tum.i.deinde poſtq̄ abeūte promo cōuenerunt:ruſticus.ſ.mus ait:haud.i.nō:opus eſt mihi hac vita:ꝛ valeas:ſilua ꝛ cauus tut⁹.i.cauernula in q̄ viuo tutus ab inſidijs ſolabit̄ me tenui.i.modico eruo.i.illo legumine de gn̄e piſarū.

Acro

Satyra ſeptima.

Amdudū auſculto:ꝛ cupiens tibi dicere ſeruus
Pauca reformido:dauus ne? ita dau⁹.
amicum
Mancipiū domio:ꝛ frugi:qd ſit ſatis hoc eſt
Ut vitale putes:age libertate decembri:
Quando ita maiores voluerūt:vtere.narra.
Pars hoīm vitijs gaudet conſtanter ꝛ vrget
Propoſitū:pars multa natat mō recta capeſſens
Interdum prauis obnoxia:ſepe notatus
Cū tribus annellis:modo leua priſcus inani.
Uixit inequalis:clauū vt mutaret in horas.
Edibus ex magnis ſubito ſe conderet:vnde
Mundior exiret vix libertinus honeſte:
Jam mechus rome:iam mallet doctus athenis
Uiuere:vertūnis quotquot ſunt natus iniquis
Scurra volanerius poſtq̄ illi iuſta chiragra:
Contudit articulos:qui pro ſe tolleret atqꝫ
Mitteret in pyrgum talos mercede diurna
Conductum pauit.quāto cōſtantior idem.
In vitijs tanto leuius miſer:acrior ille
Qui iam cōtento:iam laxo fune laborat

Amdudū auſculto. inducitur ſeruus ſicuti i comedia q̄ dicat ſe non poſſe ferre dn̄m qꝛ alia laudet et alia faciat. Ex ꝑſona ſua Horati⁹ aliena vitia carpit. Et.f. tā frugi eſt vt optet eum dn̄s viuere. Putes aūt ꝑ velis:itē talis eſt ſeru⁹ vt eū velis eē vitalē. Etenī q̄ nimij ſunt in bonis eos vitales eē nō predicam⁹. Age libertate decembri:habeas licētiā ꝛ libertatem dicendi q̄ velis:qꝛ ſaturnalibus libertas ſeruis cōcedebat̄:ꝛ oēs exeqbāt̄:vt ſeculi aurei quo Saturnus regnauit fieret imutatio:decēbri aūt menſe ſaturnalia celebrabāt̄:ꝛ imutatio fit ꝯditōis:nā ꝛ liberi:ex huis ꝛ ſerui ex liberis fiunt. Ordo ē. Age vtere libertate decēbri ꝛc. Pars hoīm iam ſerui ſunt ꝟba q̄ hȝ in vitijs ſtando ꝛ ꝑſeuerādo. Conſtanter pertinaciter. Et vrget:ꝑdurat et ꝑſeuerat in vitijs incerti ꝓpoſiti eſt. Natat:incōſtās eſt. Recta abſolute neutro. Prauis: vitijs penis. Notatus viſus. antea. n. ꝛ certe dignitatis hoies ꝛ ſingulis vtebant̄:iō notatus ex nūero qꝛ tres. Uixit inequalis: dubius ꝛ mutabilis. Clauū:q̄ſi ſui ꝓpoſiti gubernator. Clauū aūt ꝓpoſitū vite aut purpure. Edib⁹ ex magnis. Subito d̄ ambitioſa domo migrat i eā domū in qua vix manere dignabitur pauper. i. in eo cenaculo. vn̄ mūdior exiret vix libertin⁹. Mundior:ꝑ mūd⁹. Honeſtior.i.paulo liberior. Jam:modo. Doctus.a.d̄r em̄ iſte priſc⁹ orator fuiſſe. Uertūnis natus.i. qꝛ oīa tentat ꝛ in illo ꝑſeuerat. Uertūnus dict⁹:qꝛ hominis mētib⁹ preeſt a vertēdo:hic quōdā rome colebatur. Alij deū tyberis volūt:q̄ verterit ei⁹ alueū. Aliter vertūnus d̄r de⁹:q̄ preeſt ſenſibus ab eo q̄ vertat ꝛ mutet cogitatōes humanas:ſcribit̄ itaqꝫ multiformis. Js aūt d̄r iniquo

Vertūnus

vertūno natus ꝗ neſcit ſe regere.Quotquot ſunt vertūni:iō dixitꝰqm̄ iſte deꝰ poſitꝰ erat in multis locis ciuitatis:fere em̄ oibꝰ municipijs italie ꝯſecrabanť eiuſmodi ſimulacra ꝗbꝰ ambigui vultus eſſent ꝓut dediſſent eis habitū:ita in diuerſas facies numinū verterenť:ac ꝑ hoc ꝑriſcus dijs iratis natus.Iniqs iratis.Scurra:vrbanꝰ.Iuſta:bn̄ iuſta ꝗ eiꝰ puniret īfamiā:nequā em̄ fuit.Contudit:ꝓpter metrū corripuit.Pyrgū tabulā:alij fritillū dicūt cōſtantioꝛ:ptinacioꝛ iſte quāto ptinacioꝛ erat in ſuo ꝓpoſito tāto felicior illo ꝗ ſp̄ in diuerſa vertebať.Leuiꝰ.i.minꝰ. Qui iā.iam hic mō intelligendū:mō laxo:mō ꝯtento.Vt iacꝫ eadē digitis:iam pectine pulſat eburno.Contēto:parco.laxo:luxurioſo.Fune:ꝓpoſito vite.Mireqꝫ in metaphoꝛa permanſit.ſuperius clauū dixerat:qui em̄ diſcunt natare funem ſolent pꝛimo tenere ne mergantur.

Argumentū ſeptime ſatyꝛe. ASLEN.

¶Septima herū carpit per ſaturnalia dauus.Oꝛdo eſt.Dauus.ſ.ſeruꝰ carpit.i.repꝛehēdit per ſaturnalia.i.ꝑ libertatē qua ſerui gaudebāt in ſaturnalibꝰ:herū.i.dn̄m ſuū videlꝫ auctoꝛem noſtrū.Ac ſub eius noīe quēuis aliū.in ſeptima ſup.ſatyꝛa.

Amdudū auſculto.Loqtur dauus ſeruꝰ:ꝗ in comedijs petulās ꝛ malꝰ fere inducitur.

i Carpit aūt dn̄m ſuū tp̄e ſaturnalioꝝ.Sunt aūt ſaturnalia feſta ſaturno ꝯſecrata:ꝗ in decēbꝛi celebꝛabanť magna comeſſandi ꝛ cōpotandi licētia:ſummaqꝫ libertate:ita vt ſeruis liceret cū dn̄is diſcūbere libereqꝫ in eos ꝗ vellēt dicere:in ꝗ re videnť reſpexiſſe ad ſidꝰ ꝛ ad regē.Ad ſidus qdē:qꝛ frigidū eſt:ꝛ ſub frigoꝛe ea feſta colebant:ad regē:qꝛ eo regnante aurea erāt ſecula:oīa qꝫ ſpōte naſcebanť:ꝛ iux legē nature viuebāt:qua nemo ſeruꝰ habebatur ꝛ ita indulgenter cū libertate quadā etiā ſeruis ꝯceſſa trāſigebanť.Iamdudū eſt q̄ſi iam ꝛ dudum.i.a paulo an̄:notat em̄ modicū:ꝛ id ꝯtinuatū tp̄s:fereqꝫ verbū p̄ntis tp̄is efflagitat ſicut hic.Eſt ergo oꝛdo vt ꝑ dialogū loquātur dn̄s ꝛ ſeruus ſic.Ego ſeruus auſculto iādudū.i.iam a pauco tp̄e:ex quo ſcilicet ſedata eſt fames epulis:ꝛ ego cupiēs dicere tibi dn̄o meo pauca:refoꝛmido.i.retrahoꝛ ꝑ foꝛmidinē.Hoꝛa.dauuſne.i.tune qui ſeruus viliſſimꝰ es auſcultas vt loqris dn̄o tuo.Reſp.dauus.Ita ego dauus exn̄s mancipiū amicū.i.ſeruꝰ fidelis ꝛ amicus dn̄o:ꝛ frugi.i.ad frugē ꝛ vtilitatem dn̄i reſpiciēs:qđ ſit ſatis.i.non nimis hoc eſt vt putes.i.reputes vitale.ſ.mancipiū.i.me diu victurū.Cum audiret Hoꝛatius tam libere loquentē:in mentē venit qꝛ ſaturnalia eēnt:vn̄ ſubdit.Age vtere libertate decēbꝛi.i.ſaturnalioꝝ ſeu ſaturnaliū (nā vtroqꝫ modo declinatur) qn̄.i.qn̄quidē maioꝛes voluerūt ita:narra.i.dic qđ vis (hoc aūt dicit quaſi putet eū fabulam velle narrare) Incipit aūt dauus dicens.pars hoīm gaudet ꝯſtanter.i.perſeueranter vitijs:ꝛ vrget.i.ꝑmit inſtanter ꝓpoſitū ſup.ſuum.multa pars natat.i.fluitat incerta:modo.i.aliqn̄ capeſſens.i.capere nitens recta.i.ꝗ recta ꝛ iuſta ſunt:ꝛ obnoxia interdū prauis.i.vitijs.Priſcus notatus ē ſepe cū tribꝰ annellis.i.puis annulis:ꝛ mō.i.aliqn̄:leua.i.ſiniſtra manu in qua ānuli ferri ſolent:inani.i.ſine annellis.Vixit ergo.i.ita diſſimilis ſui:vt mutaret clauum.i.contum ꝛ gubernaculū vite ſue ī hoꝛas.i.ꝑ ſingulas hoꝛas:ꝛ ſup.vt egreſſus ex magnis domibꝰ conderet.i.abſcōderet ſe ſubito in ſup.tugurio ganea:aut alio loco:vn̄ libertinꝰ.i.hō libertine cōditionis mūdioꝛ ſup.ꝙ ceteri:aut aliquātulū mūdus vir exiret honeſte ꝛ vt ſup.ipſe mallet iā.i.aliqn̄ viuere rome mechꝰ.i.vbi adulterijs opam daret:cū id videať rome īpune licere:ꝛ vt mallet iam viuere athenis doctꝰ.i.vbi doctrinis inſudaret:exiſtēs natus vertūnis id ē dijs ꝗ bn̄ vertendis rebus p̄ſunt:iniquis.i.ſibi nō fauētibꝰ:quotquot.i.quotcūqꝫ ſunt:qꝛ quicquid inceperat nō bene vertebať ex quo nō finierat.hoc ergo exēplū eſt ſcđi mēbꝛi pꝛiꝰpoſiti.ſ.de natantibꝰ ac incerte fluitantibus:ſubdit exēplū pꝛimi de his.ſ.ꝗ vitijs ꝯſtanter gaudent dicens.Volanerius ſcurra.i.ſcurriliter viuēs poſtꝙ chiragra.i.ꝯtractio manuū iuſta.i.illi debita:cōtudit.i.ꝯfregit illi articulos.i.iūcturas digitoꝝ:pauit diurna merede ſup.miniſtrū ꝗ tolleret pſe.i.auferret lucrum:atqꝫ mitteret talos.i.taxillos:ī pyꝛgum.i.tabulā luſoꝛiaꝫ quā alij fritillū:aut alueū ſeu alueolū vocāt:quāto idē ſup.ſcurra fuit ꝯſtātioꝛ ī vitijs:tāto ſup.fuit leuiꝰ.i.minꝰ aut tolerabiliꝰ miſer:ille eſt acrioꝛ.i.vehemētioꝛ ī miſeria:aut lege ille ē acrius ſup.miſer qui laboꝛat.i.fatigať:iā.i.aliqn̄ fune ꝯtēto.i.arcto ꝛ ꝯſtricto a cōtineoꝛ potiꝰ ꝙ a ꝯtēnoꝛ (clādinus tn̄ a ꝯtēnoꝛ deducit) ꝛ iā.i.aliqn̄ fune laxo:hoc eſt tereť vinculis ſtulticie ac vitioꝝ nūc arctis:nūc laxis.Hec ſn̄ia pōt dici a dauo dicta:ꝛ ita qꝛ quales ſunt loqntes tales ſunt fere ſermones eoꝝ:nō appꝛobāda:niſi intelligať quō Apoca.iij.Frigidꝰ tepido p̄ferť:vbi ſic đr.Scio opa tua:qꝛ neqꝫ frigidꝰ es neqꝫ calidꝰ:vtinā frigidꝰ eſſes aut calidꝰ:ſꝫ qꝛ tepidꝰ es ꝛ nec frigidꝰ nec calidꝰ incipiā te euomere ex oꝛe meo ꝛc.Calidꝰ in ſtatu gr̄e ē:frigidꝰ ſcit ſe ī crimīe eē:tepidꝰ qꝛ ſpeciē v̄tutis hꝫ:ꝯfidit ſibi:ꝛ ita eſt in peioꝛi ſtatu ꝙ ꝗ fatetur pctm̄ ſuum.

ACRO Nõ dices. Horatius. Putida. rancida. inepta: odioſa. Ad te inquã ſeruꝰ. Quo pacto. Hora. Laudas. ſeruus mores antiquor̃ hominũ vitã. hic ꝓbat inconſtantẽ eſſe Horatium. Vſq;. ſemper: Aut quia non ſentis. Duas res dicit interuenire: quibus inſtabilis ſit. aut q̃ non intelligat que aſſerat: aut q̃ non ſit firmꝰ ad ea tuenda que dicit. Euellere. exire ex gurgite vitior̃. Leuis inconſtans. Laudas ſe. holus: domeſticã cenã dicis nihil eſſe meliꝰ q̃ prandere domi. Potandũ. epulandũ. Iuſſerit. ad ſe. deeſt tametſi. Serũ: pro ſero. Sub ante. vt ſub lucẽ exportant calathis Prima. l. prima lumina dicunt̃ i initio noctis accenſa. Nemon. verba domini feſtinantis ad cenã libere ſeruus inducit. Cũ magno. blateras vociferas: clamas ſine ratione. vnde balatrones q̃ſi blaterones. Blaterare enim ꝓprie eſt inepte clamare. Fugiſ. morologeſis. Expreſſit velocitatem hõis feſtinantis ad cenam. Miluius. ordo. miluius ⁊ ſcurre diſcedunt precati tibi que repeti non debebant: ⁊ que non debebãt audiri. Cũ ieris inquit ad mecenatẽ miluiꝰ ⁊ ceteri paraſiti tui diſcedunt triſtes imp̃cantes tibi ea verba que nõ debes audire: ideo autẽ precant̃: quoniã dolent ſe priuatos cena patrono foris cenante: aut conuiue ſunt ab eo feſtinante derelicti aut cliẽtes mecenatis: quos Hora. paſcere cõſueuerat. Fateor me dixerit ille ꝑ dixerat: q̃ſi Horatij verba ſunt: ille ⁊ miluiꝰ poſſunt dicere vel Hora. hoc ait Et enĩ fateor me riſu diſſolui: ſi ille me auidi ventris dicat: q̃ eſt guloſior: qui ⁊ meã appetat mẽſaẽ. Nidor aũt a nimio odore tractũ: ſeu niſu vnde ⁊ renidet. Duci ventre. luxurioſum eſſe ⁊ duci eſcis precioſis. Leuẽ. fugacẽ Naſum nidore ſupi: nidore ſupinatur qui nimiũ delectatur ⁊ inclinatur odoribꝰ pulmẽtarior̃ Supinor. quaſi ſequens odorẽ vt ſolent facere q̃ aliquid odorãt Popino. amator popinarũ: hic popio: hꝰ popinõis. Tu cũ. ſ. qđ e. hoc eſt itẽ ſeruꝰ. libere ſatis: q: dictũ eſt age libertate decembri. Velut melior. quaſi abſtinẽtior ⁊ magis integer. Dep̃henderis. inuenir̃. Aufer. deſine. Dũ q̃ cri. de criſpino inprimo iocatur ne me Criſpini ſcrinia lippi compilaſſe putes.

Non dices hodie quorũ hec tam putida tendãt
Furcifer? ad te inq̃. quo pacto peſſime? laudas
Fortunam ⁊ mores antique plebis: ⁊ idem
Si quis ad illa deus ſubito te agat: vſq; recuſes:
Aut q: non ſentis: qđ clamas rectius eſſe:
Aut q: nõ firmus rectũ defendis: ⁊ heres
Nequicq̃ ceno cupiens euellere plantam.
Rome rus optas: abſentem ruſticus vrbem
Tollis ad aſtra leuis. ſi nuſq̃ es forte vocatus
Ad cenã: laudas ſecurũ holus: ac velut vſq;
Vinctus eas: ita te felicem dicis: amaſq;
Quod nuſq̃ tibi ſit potandũ. iuſſerit ad ſe
Mecenas ſerum ſub lumina prima venire
Conuiuã: nemon oleum feret ocyus. hec quis
Audit? cũ magno blateras clamore: fugiſq;
Miluius ⁊ ſcurre tibi nõ referenda precati
Diſcedunt: ⁊ enĩ fateor me dixerit ille
Duci ventre leuẽ: naſum nidore ſupinor:
Imbecillus iners ſi quid vis adde popino
Tu cũ ſis quod ego: ⁊ fortaſſis nequior: vltro
Inſectere velut melior verbiſq; decoris
Obuoluas vitium: quid ſi me ſtultior ipſo
Quingẽtis empto drachmis deprẽderis? aufer
Me vultu terrere: manũ ſtomachũq; teneto
Dum que criſpini docuit me ianitor: edo.

ASCEN. Furcifer ¶ Non dices hodie ⁊c. Verba Horatij. O furcifer daue nõ dices hodie. quorſum. i. in quẽ hec tã putida verba tua tendant. Furcifer eſt ſeruꝰ fugitiuꝰ qui in fuga dep̃henſus ob qđ furcã ſeu crucẽ meruit in cõtumeliã ſuã furcã fert aut notã eiꝰ. Rñdet dauꝰ. Ad te inquã ſup. tẽdũt. Que

rit Hora. o peſſime quo pacto ſup. tendũt ad me. Reſp. da. q. d. Tu incõſtans es: q: laudas fortunam ⁊ mores antique plebis (Iux qđ Ouidi. Laudam⁹ veteres ſ3 nr̃is vtimur annis) ⁊ tu idẽ ſi ꝗs deus agat te ſubito ad illa. ſ. ad veterũ fortunã ⁊ mores: tu recuſes: vſq;. i. ſꝑ ſup. ire. aut q: non ſentis rectius eſſe qđ clamas ſup. recti⁹ eẽ: aut q: tu nõ defendis firmus. ſ. in ope tuo hoc ẽ ꝯſtans: ⁊ heres. i. adheres ceno: aut heres. i. dubius es ꝗd facias cupiẽs neq̃cq̃. i. fruſtra: euellere plantã ceno. i. ſordib⁹ vitiorꝫ. Tu optas rome. i. qñ es rome: rus. ⁊ tu ruſticus. i. exñs ruri: tollis. i. extollis ad aſtra: vrbem. i. romã: abſentẽ exñs leuis. i. facilis ⁊ incõſtans. Si tu nuſq̃. i. ad nullũ vocatus es forte ad cenã: laudas holus ſecurum. i. qđ cum ſecuritate domi ſumis: ac velut eas vſq;. i. ſꝑ vinctus. i. coactus ſicut vinctus trahitur: ita dicis te felicẽ: ⁊ amas. i. gaudes ꝙ nuſq̃ ſit tibi potandũ. Si ſup. mecenas iuſſerit ſup. te venire cõuiuã: ſerum vel iuſſerit te venire ad ſe ſerum. i. ſero hoc ẽ tarde cõuiuã. ſ. ſub. i. paulo añ prima lumina: ſup. candelarũ q̃ in cenis accendũtur: tu blateras cũ magno clamore: hoc eſt diſſone clamitas: n emon. i. nemone feret ocyus. i. celeriter oleũ: audit ꝗs ſup. ſeruorꝫ meorꝫ hec: vel ecquis. i. nunꝗd aliꝗs audit: ꝙ ꝓ et: tu fugis. i. celeriter ad mecenatẽ curris. Miluı⁹. i. paſtus rapax vt milu⁹: ⁊ ſcurre: quos inuitarat mecenas: diſcedũt ꝑcati. i. imꝑcati tibi nõ teferẽda. i. referri indigna: nolunt eñ illic manere vbi te vident tam vehementẽ rephenſorẽ. Etem̃ ſi ſup. ille. ſ. milui⁹ dixerit corã mecenate ad riſus captãdos: ego fateor me leuẽ. i. facilẽ acꝗſitu ⁊ parui momẽti virũ: duci vẽtre: ego ſupinor naſuꝫ. i. habeo naſũ ſupinatũ. i. ſurſum tractũ: nidore. i. ab odore cibariorꝫ: tu ſup. dicis ꝙ ſit imbecillus: iners: ⁊ ſi ꝗd vis ſup. addere: adde ꝙ ſit popino. i. popinarũ ⁊ ganearũ freq̃ntator et amator: hic ſenſus ꝗdem bon⁹ eẽt ſi cohereret cũ ſeq̃ntib⁹: ſ3 q: cetera dicũtur ex ꝑſona daui: cõſtruatur potius ſic. Etem̃ ſi ille. ſ. mecenas aut alius vir bon⁹ ⁊ clarus dixerit me leuẽ duci ventre: ego fateor ꝙ ſupinor naſum odore: exiſtens iners ⁊ imbecillus ⁊ ſi quid vis addere adde ꝙ ſum etiã popino. q. d. id facile ferã ab eo: ſ3 tu cũ ſis qđ ego: ⁊ fortaſſis neqor. i. min⁹ valẽs: inſectere. i. patiar ne vt inſecteris me vltro: velut ſup. ſecter melior. i. tanq̃ eſſes melior: ⁊ ꝙ obuoluas. i. veles obtegas vitiũ tuũ decoris ꝟbis: ꝗd ſup. dices: ſi deprẽderis. i. inueniris ſtultior me ipſo empto ꝗngẽtis drachmis. i. ꝟuo vili ꝑtio empto. Cũ aũt hec diceret minabat᷑ poeta capite nutans: vñ dau⁹ ob libertatẽ impterritus ait: aufer. i. deſine me terrere vultu. ſ. minaci: ⁊ tene manũ ne. ſ. me cedas: ⁊ ſtomachũ (ne mihi iraſcaris) tantiſꝑ ſup. dũ. i. donec: ego edo. i. exꝓmo (ab e ⁊ do cõponit᷑ edo edis edidi edere editũ editu ⁊c.) ea ſup. documẽta: q̃ ianitor criſpini illi⁹ ꝑhi q̃ dogmata ſtoicorꝫ ſcripſerat: docuit me. Nõ leges criſippi: q: ea tẽpeſtate criſipp⁹ nõ erat.

Te coniunx aliena capit: meretricula dauum.
Peccat vter noſtrũ cruce dign⁹? acris vbi me
Natura incendit ſub clara nuda lucerna
Quecunq; excepit turgentis verbera caude
Clunibus aut agitauit equũ laſciua ſupinũ:
Dimittit neq; famoſum: neq; ſollicitũ: ne
Ditior aut forme melioris meiat eodẽ.
Tu cum proiectis inſignibus annulo equeſtri
Romanoq; habitu prodis ex iudice dama
Turpis: odoratum caput obſcurãte lacerna:
Non es qđ ſimulas: metuens induceris: atq;
Altercante libidinibus tremis oſſa pauore.
Quid refert vri virgis ferroq; necari:
Auctoratus eas: an turpi clauſus in arca?

Acro

¶ Turgentis verbera. c. i. virilis mẽbri pulſatões. Clunibus ſuis. ſ. dum ipa iacet: ⁊ ego ſupra eã ſum equũ appellauit mẽbrum virile ab eo qđ ſupra illud ſedet: ideo ꝑmãſit in metaphora dicendo agitauit. i. criſſauit. Supinũ q: mulier aſcendit ſupra marẽ. Dimittit neq;: hoc ẽ dimittit me meretrix: hoc ẽ exeo de cella meretricis: neq; mala laborãs fama neq; ſollicitus ne alter me fortior aut ditior capiat amicã meaꝫ Sollicitũ: timentẽ. Tu cũ ꝓ. in. inuehit᷑ in eq̃tẽ romanũ ſiue in Hora. qui depoſito habitu ne cognoſcat᷑ exit de adulterio obtecto capite: ne quis illum videat. Anulo e. nõ licebat equitib⁹ romanis anulis vti niſi a pretorib⁹ donati fuiſſent: anulo ḡ equeſtri quẽ qſi eques bonus a ꝑtore meruiſti. Ex iudice: ex electo viro: q: iudices eligebant᷑. Dama aũt

ſeruile nomē eſt: vt hic dama eſt nō treſſis agaſo. Obſcurante tegente. ſ. ne poſſis agnoſci. Induceris. ſ. in domū adultere. Atqꝫ alte. repugnante. i. in te ſimul et timor ⁊ libido repugnant dum ⁊ cupis ⁊ times adulteriū cōmittere. Quid re. i. nihil intereſt inter gladiatorē ⁊ adulterū: nam gladiatores ita ſe vendūt ⁊ cautōes faciunt. Uri flāmis: virgis ſecari ferro necari. Auctoratꝰ: addictus: ꝯdānatus q̄ ſe vendūt ludo auctorati vocātur: auctoratio ei dr̄ venditio gladiatorū. An. t. l. i ar. i. an in adulterio cōprehēſus claudaris in arca ab ancilla: que conſcia eſt adulterij domine ſue ne te maritus inueniat. Peccati. c. ancilla pro ea cū qua adulteriū cōmiſiſti aut ancilla heri. Cōtractū: ꝓpter anguſtias arce. deſcribit in anguſta archa incluſū In ambos: adulterū ⁊ in adulteram. Nō. h. m. qm̄ pōt veniā ſperare. Cum te f. cū ad te nō veniat ⁊ refugiat. Sub. f. in ſeruitutem. Prudēs: metuēs legitur et pudens ſub eadē ſignificatione Dominoqꝫ fu. dabis illi oē patrimoniū tuū pro adulterio. Euaſti pro euaſiſti. Credo. m. ironia eſt idest nō cauebis ne impiger incidas in adulteriū. i. cū euaſeris ex adulterio: queres te in adulteriū immittere vt cōprehēſus incipias penas timere: ⁊ vltro ipſe appetas mortē. Periculū: penaꝫ quā metuit: vnuſquiſqꝫ. Jā. v. ꝓ hoc vult dicere ꝙ interdū nō cōmittimus ſcelus: q̃ timemus penā non q̃ſi boni hoīes: ergo ⁊ ille mechus aut fur iudicandꝰ eſt qui cū habeat cupiditatē cōmittendi adulterij ſiue furti timore pene ſe abſtineat. Tot tantiſqꝫ m. cū ſis me peior in vitijs. Vindicta: virga qua ꝑcutiebant̄ ſerui dū liberi fiebāt. Siue vicariꝰ eſt q̄ ſeruo paret. Soletis vos inq̄t ingenui diſputare vtrū ſeruus ſerui vicariꝰ dicendꝰ ſit an cōſeruus: ergo cū tu dn̄s meus alijs ſeruias. i. vitijs ⁊ voluptatibus: ego tuus ꝯſeruus ſum an vicarius. Nempe. i. interrogatiue. Duceris vt neruis. i. traheris aliena poteſtate ita ſicut ſolet trahi alienis viribus lignū mobile.

Quo te demiſit peccati conſcia herilis
Contractū genibus tangas caput? eſt ne marito
Matrone peccantis in ambos iuſta poteſtas?
In corruptorem vel iuſtior? illa tamen ſe
Non habitu mutat ve loco peccat ve ſuperne.
Cum te formidet mulier: neqꝫ credat amanti
Ibis ſub furcam prudens: dominoqꝫ furenti
Cōmittes rem oēm ⁊ vitā ⁊ cū corpe famam.
Euaſti? credo metuēs: doctuſqꝫ cauebis.
Queres quādo iterum paueas: iterūqꝫ perire
Poſſis: o totiens ſeruus: que belua ruptis
Cum ſemel effugit reddit ſe praua cathenis?
Nō ſum mechꝰ ais: neqꝫ ego hercule fur vbi vaſa
Pretereo ſapiens argētea: tolle periclum
Jam vaga proſiliet frenis natura remotis.
Tu ne mihi dominꝰ rerū imperijs hominūqꝫ
Tot tantiſqꝫ minor: quē ter vindicta quaterqꝫ
Impoſita haud vnq̄ miſera formidine priuet.
Adde ſupradictis qđ nō leuius valeat. nam
Siue vicarius eſt qui ſeruo paret: vti mos
Veſter ait: ſeu conſeruus: tibi quid ſū ego? nēpe
Tu mihi qui imperitas alijs ſeruis miſer atqꝫ
Duceris: vt neruis alienis mobile lignum.

ASLEN.

¶ Te cōiux ⁊c. Incipit notare vitia dn̄oꝝ. Ordo ē. Cōiunx aliena capit. i. illaq̄at te amore ſui meretricula ſup. capit dauū. ſ. me: loq̄tur em̄ dauꝰ de ſe tanq̄ de alio: vtrū noſtrū (nō dices nr̄orū) hoc eſt an ego an tu: peccat dignꝰ cruce. i. vt crucifigat̄. q. d. tu: q̃ adulteriū eſt grauꝰ fornicatione ſimplice? Ubi acris natura incēdit. i. inflāmat me libidine: q̄cūqꝫ ſup. meretrix nuda excepit clunibꝰ ſub clara lucerna vbera caude turgētis. i. virilis virge (obſcenꝰ ſmo ſuo dignꝰ) aut ipſa laſciua deſup incūbens agitauit equū. i. me vt equū: ſupinū: ipſa dimittit me neqꝫ famoſum. i. infamē (iuṫ illa ſup. tꝑa) neqꝫ ſollicitū ne ditior aut melioris forme. i. pulchrior meiat. i.

coeat eodē:tu o horati cū.i.qñ ꝓiectis inſignib⁹.i.ornamētis dignitatis tue.ſ.annulo equeſtri ⁊ habitu romano:ꝓdis.i.emergeris:dāma turpis.i.vilis ⁊ vanus vt dāma ex iudice.i.inducis ꝑſonā dāme:⁊relicta iudicis:⁊ hoc lacerna.i.veſte oblonga:obſcurāte.i.obtegente caput odoratū.i.odorib⁹ hoc eſt vnguētis ꝑfuſum:tu nō es qḋ ſimulas:tu metuens induceris.ſ.in domum adulterij.atq; tu tremis oſſa.i.habes oſſa tremētia pauore.i.formidie altercāte.i.litigāte ſup. cū libidinib⁹:q: pauor inde retrahit quo libido trahit.Quid refert vri.i.flagellari virgis:q; ꝑ ⁊ negari ferro.q.d. ſiue virgis cedaris ſiue ferro occidaris ſꝑ infamis euadis. Et qd refert an eas auctoratus.i. vt ſeru⁹ aut gladiator auctiōe vēdit⁹:an tu clauſus in turpi arca:quo.i.in quā ancilla ſup.ꝯſcia pcti:herilis.i.here ſeu dn̄e ſue tāgas genib⁹ tuis caput ꝯtractū vſq; ad genua ſup.p̄e āguſtia loci.Dic ſup.mihi.Eſt ne marito matrone(quā tu adulterio polluis)iuſta ptās in ambos.i.te ⁊ illā.q.d.etiā:⁊ eſt vel.i.etiā iuſtior ſup.poteſtas in corruptorē.ſ.te vel aliū q̄ in corruptā:tn̄.i.tametſi enī matrona peccat:tn̄ q: nō tā dedita opa peccat vt tu minus peccat:q̄ nō tā dedita opa peccet ꝓbat dicēs:illa nō mutat ſup.ſe habitu:vt tu.nec loco vt tu:q: ad te nō venit:nec peccat ſupne.i.a ſupiore pte:aut ī fidē cui⁹ ſupos teſtes fecit:cū.i.qñquidē ipa mulier:cui⁹.ſ.fragilis eſt natura:formidet te:neq; credat.i.cōmittat ſe tibi amāti.i.ꝓpter amorē:ſ; ꝓpter poteſtatē tuā:tu prudēs.i.volens ⁊ ſciēs(falſo hic dixeris prudēter aut ſciēter:q: nemo Prudens
prudenter aut ſciēter peccat:ſciētes ⁊ volētes oēs)⁊ tu cōmittes dn̄o.i.illi q̄ te dep̄henſum vt Prudenter
ſeruū tractat:furēti.i.inſaniēti:oēm rem ⁊ vitā:⁊ famā cū corpe.i.cū mēbris corpis tui in q.ſ. poteſtatē h;.Euaſti.i.ſi euaſiſti cū fueris qſi dep̄henſus:credo(hoc ironice dicit)tu metuens ⁊ doctus cauebis:ſup.ꝯſile piculū:imo dicit dau⁹:tu q̄res.i.ſollicite inueſtigabis:qñ paueas iterū:q; rurſ qñ poſſis iterū pire.O ſup.tu ex̄ns totiēs ſeru⁹:dic ſup.q̄ belua.i.beſtia praua.i. effera:cū effugit ſemel cathenis ruptis:reddit ſe iterū ſup.cathenis.Tu forte ais:nō ſu; mech⁹:neq; hercule.i.ꝑ herculē ego ſum fur:vbi ego ſapiēs p̄tereo vaſa argētea:q:.ſ.nō audeo furari nec tu ſꝑ mechari:ſ; tolle piclū ꝓ piculū.Jam natura ꝓſiliet vaga.i.effrenis:⁊ hoc frenis remotis id ē tūc tu mechaberis ⁊ ego furabor.Tu ne.i.es ne tu mihi dn̄s ex̄ns minor.i.īferior me: tot ⁊ tātis impijs rerū ⁊ hoīm.i.cū tot hoīes totq; res impitēt tibi ⁊ nō mihi.q.d.minime:tu inquam quē vidicta.i.p̄toris virga q̄ manumittēs ꝯtigit ſuos:impoſita ter ⁊ quater haud.i.nō ꝑuet.i. liber et vnq̄ miſera formidie.i.q̄ ne quaq̄ a p̄tore liber fieri potes(hunc locū aſſūpſit pſi⁹ fere totū)Adde ſupradictis ſup.aliqḋ qḋ nō valeat leui⁹.i.min⁹ ad ꝓbandū te nō eē dn̄m meū.Na; ſiue vicarius eſt ille q̄ paret.i.obedit ſuo:vti veſter mos ait:ſeu ꝯſeruus qd ſum ego tibi:q.d.cō ſeruus aut vicari⁹ nō ſeruus:nēpe.i.nā certe tu q̄ impitas mihi:ſeruus ſup.es: vel ſeruis miſer:alijs:atq; duceris.i.impelleris a paſſionib⁹ animi tui:vt.i.quēadmodū lignū mobile.i. turbo aut trocus:ducitur ſup.neruis alienis.ſ.pueri impellentis ipm ſcutica.

Quiſnā igitur liber?ſapiēs.ſibi qui impioſus
Quē neq; paupies neq; mors neq; vīcula terrēt
Reſponſare cupidinib⁹:contēnere honores
Fortis:⁊ in ſeipſo totus teres atq; rotūdus:
Externi nequid valeat per leue morari.
In quē manca ruit ſemper fortuna.potes ne
Ex his vt propriū quid noſcere?quinq; talenta
Poſcit te mulier:vexat foribuſq; repulſum
Perfundit gelida:rurſus vocat:eripe turpi
Colla iugo liber:liber ſum dic.age nō quis.
Urget enī dominus mentē nō lenis.⁊ acris
Subiectat laſſo ſtimulos:verſatq; negantem.

Acro

¶ Quiſnam.i.hora. Sapiens ſeruus.Reſponſare:reſiſtere:cōtradicere.Et in.ſ.t.t. equalis cōſtans in ſe:teretes dicuntur qui ab alio nō querunt quid faciēdū ſit ſed ipſi per ſe inueniunt.Externi nequid valeat per leue: illecebre ⁊ blandimenta nō blandiuntur nobis honores metaphora a leui ligno ſiue marmore:cui ſi quid imponas herere non poteſt:ſed labitur:ita ⁊ philoſophū ſi tetigerint vitia herere nō poſſunt:ſed labuntur ⁊ cadūt ab eo. In quem manca.i.quem circun agit ⁊ retorquet vitium.Potes ne.non potes te dicere liberum eſſe:qui ſeruis libidini.Ex his:q̄ dixi habere ſapiētē.Gelida:ſup. aq̄.Eripe turpi.nā ſeruus es mulierꝫ ꝑ amorē.Nō qs nō potes.

ASCEN. ¶Quiſnã igitur liber ⁊c. Hunc locũ fere totũ perſius in ſatyrã ſuã tranſtulit: habeturq; in viro bono virgilij: q: vero philoſophic⁹ eſt: nec dauı pſone cõgruus: prudent̃ dixit a ianitore criſpini ſe hec didiciſſe. Loquit̃ Hora. Igit̃ ſi ego liber nõ ſum: quiſnã liber ſup. eſt? Rñdet da. Sapiens ſup. liber eſt: qui ipioſus ſup. eſt ſibi. hoc ẽ q̃ affectionib⁹ ſuis ipat: quẽ neq; paupies neq; mors neq; vincula terrẽt: qui ſup. eſt fortis reſponſare. i. obuiare ⁊ reſiſtere cupidinib⁹. i. cupiditatibus ⁊ affectionibus ſuis: ⁊ fortis contẽnere. i. ad contemnendũ (Eſt aũt locutio de qua alexander. Hanc olim pulchrã veteres dixere figurã) honores ſcʒ externos: nõ tñ cauſam eorum que virtus eſſe debet: ⁊ exiſtens in ſeipſo totus teres atq; rotũdus. i. ex oĩ parte totus: nequid externi valeat morari. i. inherere: per leue. i. propter leuitatẽ. i. politiã ac glabritatẽ (huius contrariũ eſt asperũ: quia primã producit) in quẽ fortuna ruit ſemper manca. i. ipotens. dic Horati: potes ne cognoſcere quid. i. aliquid ex his vt ppriũ? q. d. nõ. quia ſi mulier poſcat te quinq; talenta: pro nocte. ſ. vna vt lais ſolebat. ⁊ ſi vexet te repulſum foribus. i. a foribus ſuis: perfundit te gelida ſupple aqua. ⁊ vocat te rurſus: eripe liber. i. ſi es vere liber: colla tua turpi iugo (nihil enim turpius ꝙ a meretrice ſubiugari) ⁊ age dic ſupple tunc ego ſum liber. ſed tu non quis: id eſt non vales: a queo quis. enim pro quia: dominus non lenis: id eſt non mitis: ſed durus ⁊ rigidus videlicet amor turpis: vrget mentem tuam ⁊ ſubiectat tibi laſſo acris ſtimulos (Acris in accuſandi caſu numero plurali etiam latine ponitur: quia genitiuus ium habet) ⁊ verſat. i. frequẽter vertit ⁊ impellit: te negantẽ. i. ſi forte ad tempus negaueris. In carmine illo virgiliano Uir bonus ⁊ ſapiens. latius hunc locum in ſiluis noſtris explanauimus. quas qui non habet: ſciat rotundũ cũ ſit ſpherice. i. vndiq; circularis figure: eſſe perfectũ: ⁊ ita deus totũ vniuerſũ

Rotundun tale fecit: extra quod ſm phm nihil eſt: ⁊ in quo ſm eundẽ nihil deeſt: cũ non ſit dare vacuũ. veruntamen quia res minima rotunda eſſe poteſt: vt pupilla culicis: ne ad iuſtã menſurã quid deſit: adiecit teres: quod longitudinẽ ⁊ proceritatẽ addit. Eſt notus plebeius verſiculus: Haſtam dic teretem: pomũ dic eſſe rotundũ. Notaq; eſt Biantis ſententia. Sapientẽ omnia ſua ſecũ

Teres. ferre: virtutẽ ſcʒ ⁊ ſapientiam: que ſua. i. propria cuiuſq; bona ſunt.

Uel cum pauſiaca torpes inſane tabella
Qui peccas minus atq; ego: cũ fului rutubeq;
Aut placide iani contento poplite miror
Prelia rubrica aut picta aut carbone. velut ſi
Reuera pugnẽt feriãt vitentq; mouentes
Arma viri: neq̃ ⁊ ceſſator dauus. at ipſe
Subtilis veterũ iudex ⁊ callidus audis.
Nil ego ſi ducor libo fumante: tibi ingens
Uirtus atq; animus cenis reſponſat opimis:
Obſequiũ ventris mihi pernicioſus eſt: cur?
Tergo plector enĩ. qui tu impunitior illa:
Que paruo ſumi nequeunt obſonia captas?
Nempe imareſcunt epule ſine fine petite:
Illuſiq; pedes vitioſum ferre recuſant:
Corpus. an hic peccat ſub noctẽ qui puer vuã
Furtiua mutat ſtrigili? qui predia vendit
Nil ſeruire gule parens habet. adde ꝙ idẽ

¶Torpes. obſtupeſcis. Con-
ACRO tento poplite. quoniã gladiator dũ dimicat extendit ſuũ poplitẽ aut quia dũ attentus aliquid ſpectat erigit ſe: ⁊ extendit poplitẽ ſuũ. Si inquit pictura fuero forſitan delectatus: ⁊ moras fecero ſtatim ſtomachatur dominus. Uelut ſi re vera. laus picture. i. ita bene pictos vt credas illos dimicare. Nequã ⁊ ceſſator. ego ſi intueor picturã nequã audio: tu vero econtrario laudaris: q̃ſi bene ſciens iudicare qui melior ſit pictor. ita oſtendit interduʒ quoddã vitiũ liberis laudẽ: ſeruis vero culpã afferre: quoniaʒ illos qui plus poſſunt nemo audet coarguere. Nil ego ſi ducor. omnes me dicunt nihil eſſe. aliter. me ſi delectauerit bonus cibus audio. nil. i. abiectus nulli⁹ momenti quaſi luxurie deditus: Impunitor. i. non ſoluẽs penas ac ꝑ hoc tu magis pẽdis penas luxurie ꝙ ego. nã ego vapulo: tibi aũt multo cibo ⁊ cruditatib⁹ vexat̃ corp⁹. Furtiua mutat ſtri. ironia. i. ſeru⁹ qui ſtrigilẽ furat̃ ⁊

Non horã tecũ eſſe potes:non ocia recte
Ponere.teqꝫ ipſum vitas fugitiuus vt erro:
Jam vino querens iam ſomno fallere curã
Fruſtra.nã comes atra ꝑmit ſequiturqꝫ fugacẽ.
Unde mihi lapidẽ? quorſuꝫ ẽ opꝰ? vnde ſagittas?
Aut inſanit homo:aut verſus facit.ociꝰ hinc te
Ni rapis accedes opera agro nona ſabino.

mutat in vuã vt comedat crimine luxurie notatur. liber vero ꝗ patrimoniũ ſuũ luxurie impendit non ſeruit gule ſue: ac ꝑ hoc multo magꝭ liber luxurioſus dũ duceris voluptatibus. Ponere. ordinare:conſtituere tibi. nam male conſcij ſibi volunt ſeipſos declinare nomine. Erro. errore plenus. Non es tecũ. hoc eſt nõ es ſanus. Curã. malã cõſcientiã aut curã quã habemus ex mala conſcientia:ꝗ exhortãtur ad edẽdũ.nã ita vellicant ſtomachũ ad appetitũ:id eſt ad edendũ. Unde mihi lapidẽ. Horatiꝰ iratꝰ daui iniurijs:ac per hoc oſtendit oẽs iraſci:ſi quis illoꝝ vitia conuincat. Accedes opera agro.n.ſ. [ASCEN.]

¶ Vel cũ pauſiaca ⁊c. Obijcit alia (quaſi octo ſeruos Hora.miſerit in ergaſtula agri ſabini. gr̃a ſtultitie dño ſuo:docẽs illũ nõ minꝰ peccare. Ordo ẽ. Vel.i.etiã o iſane cũ tu torpes.i. ſtupidꝰ inheres ⁊ moraris in tabella pauſiaca.i.a pauſia depicta:ꝗ optimꝰ artifex fuit:ꝗ.i.in quo peccas minꝰ:atꝙ.i.ꝙ ego:cũ.i.qñ miror:placide.i.cũ ꝗete poplite ꝯtẽto:a curſu.ſ.quo miſſus erã. (Acro tñ etiã aliũ ordinẽ inuit vt videlꝫ intelligaꝭ de poplite gladiatoris ꝯtẽto in dimicãdo) ꝑlia.i.certamia fului.i.fuluij ⁊ rutube gladiatoꝝ:aut iani:picta.i.depicta ĩ piete.ſ.ediũ priuatoꝝ rubrica.i.terra rubra aut carbone:ſic inquã picta:velut ſi ipi viri mouẽtes arma pugnẽt reuera hoc ẽ feriãt ⁊ vitẽt ſup. ictꝰ ferientis:dauꝰ ſup.dicit nequã ⁊ ceſſator.at.i.ſed ipe.i. tu audis ſup. dicẽtes ꝙ es:ſubtilis ⁊ callidꝰ iudex.veterũ ſup.rerũ. Quaſi dicat nõ minꝰ vitij eſſe ſtupere in re ꝑcioſa ꝙ vili:cũ nõ minꝰ rẽ exprimãt rudiꝭ ꝙ artificioſe depicta. Si ego ducor.i. trahor libo fumãte.i.auiditate libi fumãtis:nil ſup.reputor.i.hõ nihili:ingẽs virtꝰ atꝙ animꝰ reſpõſat tibi id eſt in opimis cenis.i.tu diceris hr̃e magnificentiã ⁊ magnanimitatẽ ꝓ magnitudie cenarũ. Cur obſequiũ.i.indulgẽtia vẽtris ẽ ꝑnicioſiꝰ mihi ꝙ ſup.tibi.ꝙ aũt ꝑnicioſiꝰ.i.magis nociuuꝫ eſt:patet:eñ ꝓ q: ego plector.i.cedor tergo.ꝗ.i.in quo tu ipunitior.i.minꝰ punitꝰ:captas.i.ſectaris ⁊ freqnter ſumis illa obſonia.i.illos cibos (Quicꝗd eñ ꝑter panẽ ediꝭ:obſoniũ dꝛ) ꝗ neque [Obſonium] unt ſumi.i.abſumi pauco ſup.ꝑcio? q.d.in nullo ipunitior ſumis ꝑcioſa obſonia ꝙ ego vilia. Nẽpe.i.q: certe:epule petite ſine fine.i.mõ ⁊ mẽſura hoc ẽ imodeſte:imarceſcũt.ſ.in ſtomacho vbi digeri nõ poſſunt:⁊ pedes illuſi.i.decepti onere ſtomachi:recuſant ferre corpꝰ vitioſum.i.vitijs hoc eſt crapulis plenũ. An.i.nũꝗd hic puer peccat ꝗ mutat.i.cõmutat ſub noctẽ.i.tpe cene paulo ante noctẽ vuã ſtrigili furtiua.i.ꝗ emit vuã ꝓ ſtrigili quã furatꝰ eſt in balneo (Eſt eñ inſtrumentũ quo cutis ſtringiꝭ) ⁊ ꝗ vendit ꝑdia nil hꝫ parẽs.i.obediẽs ſeruire gule.i.nil vitij guloſitatis hꝫ? q.d.plurimũ hꝫ. Adde ꝙ tu idẽ nõ potes eſſe tecũ.i.in trãꝗllitate aut firmo ꝓpoſito: horã.i.ꝑ tpus vniꝰ hore:⁊ ꝙ nõ potes ponere.i.diſponere recte ocia:⁊ ꝙ tu vitas teipm:vt erro fugitiuꝰ. (Erro dꝛ ꝗ vagaꝭ ⁊ errat. Multa eñ noia ſilia verbis ſunt. vt erro. manduco. mando. [Erro] comedo.cachino.lurco.palpo.⁊ ſilia. Declinaꝭ aũt hic erro erronis:dicũturꝙ planete errones latine:cũ tñ ſm pliniũ nihil minꝰ erret) ꝗrens.i.conans iã.i.aliqñ fallere.i.amouere curã vino iã.i.aliqñ ſomno.i.aliqñ potãdo aliqñ dormiẽdo (Jocũde dicit fallere curã. Nã cura dꝛ eo ꝙ cur [Cura.] rat ſm Seruiũ.ꝗ ergo ſopit cogitatiões ſuas ita vt nõ det eis locũ videꝭ quodãmõ curã fallere) querens inquã fruſtra.i.ſine effectu.nã ipa cura atra.i.nociua ⁊ moleſta:comes.i.imitatrix premit ⁊ ſequitur te fugacem.i.aſſidue fugere tentantem. Hec a dauo horatio obijciuntur:quibus is carpitur qui ſe talem ſentit. Nam poeta ne in ſe admittere huiuſmodi vitia putetur: fingit ſe iratum dicens.vnde mihi lapidem. Sicut enim ſepe dixi:⁊ potiſſimum in preambulis ꝑſianis dicturus ſum: danda eſt doctori opera ne culpa redarguat ipſum. Verũtamen q: ſatyrici ſatyros deos imitantes petulantes ſunt: iocoſa ⁊ ridicula quedã fatentur:ſed nõ grauia ſcelera neꝙ hic obiecta pernicioſa ſunt.verũtamen poete turpia:dicit ergo. Unde ſupple acquirã mihi lapidem. Reticet verbũ propter irã:moris eñ eſt iraſcentiũ imperfectũ habere ſermonem. Reſpondet dauus.quorſum eſt opus ſupple tibi lapide? Addit poeta.vñ ſup.acquirã mihi ſagittas? Ad qđ dauꝰ. Aut hõ hic inſanit aut facit verſus:qđ etiã inſanꝰ facit. Et Hora.ni.i.niſi tu rapis te hinc ociꝰ.i. celeriꝭ tu accedes agro ſabino nona opa.i.nonꝰ oparꝰ q: iã octo ſunt.

Satyra octaua de cena naſidieni.

v T te naſidieni iuuit cena beati?
Nam mihi querenti conuiuam dictus
here illic
De medio potare die. ſic vt mihi nunꝗ̄
In vita fuerit melius. dic: ſi graue non eſt:
Que prima iratū ventrē placauerit eſca?
In primis lucanus aper: leni fuit auſtro
Captus: vt aiebat cene pater: acria circum
Rapula. lactuce. radices. qualia laſſum
Peruellunt ſtomachū: ſiſer: alec: fecula coa.
His vbi ſublatis puer alte cinctus acernā
Gauſape purpureo menſam pterſit: ⁊ alter
Sublegit quodcūqꝫ iaceret inutile: quodqꝫ
Poſſet cenantis offendere. vt attica virgo
Cū ſacris cereris: procedit fuſcus hydaſpes
Cecuba vina ferens: alcon chium maris expers.
Hic herus: albanū mecenas ſiue falernū
Te magis appoſitis delectat: habemꝰ vtrūqꝫ.
Diuitias miſeras? ſed quis cenantibꝰ vna
Fundani pulchre fuerit: tibi noſſe laboro.
Sūmꝰ ego. ⁊ prope me viſcꝰ thurinꝰ: ⁊ infra
Si memini varius cū ſeruilio balatrone
Vibidius quos mecenas adduxerat vmbras.
Nomentanus erat ſuper ipm: poꝛtiꝰ infra.
Ridiculus totas ſimul abſorbere placentas.
Nomentanus ad hoc: qui ſi quid forte lateret
Indice monſtraret digito. nā cetera turba
Nos inquā cenamus aues. conchilia. piſces
Longe diſſimilē noto celantia ſuccū:
Vt vel continuo patuit: cū paſſeris: atqꝫ
Ingustata mihi porrexerit ilia rhombi.

A L Ro.

¶ Acronis in octauam ⁊ vltimam ſatyram ſecundi ſermonū commentatio.

v T naſidieni. naſidienꝰ eques romanus ī alijs elegās. in enumeratione aūt lauticiarū ſuarū putidus. Querit nūc a fundanio ſuo poeta quēadmodū eū naſidieni iuuerit cena. Que precepta cene dediſſet ſuperius catius demōſtrauit. Equidē ſi. nō noīe. iā hoc ex ſequentibus apparet: ꝙ idē ſit naſidienꝰ epycureus. Vt. quomodo. qualiter. iuuerit. delectauerit. Here. pro heri. Illic apd̄ naſidienū. Iratū. eſurientē: famelicū. Fuit. deeſt. qui. Auſtro ſpecies pro genere. Peruellunt cū quadā delectatione pungūt: ſuſcitant. Gauſape. mappa villoſa. lateret. remaneret. Offendere. ledere oculos. Horrentē fa. faſtidiū mouere. Vt attica. que ſolet ī capite ſacra portare. Maris expers. in quo aqua marina nō mittitur. i. ſine marina aqua. in grecia eī̄ ſolet vino aqua marina miſceri. vt non facile corrūpatur. Expers ergo ſine marina aqua. ſiue ꝙ marina aqua ducat per mare dū trāſfertur. ergo expers quod per terrā nō per mare aduectū eſt. Hic herꝰ. his apparatis ait naſidienꝰ. Miſeras magnas āt ſollicitas. ⁊ deeſt habeas. Sūmꝰ ego. princeps in ſūma parte lecti. ⁊ ſubaudiendum eſt erā vł fui. Turinus. de turio oppido calabrie: ſiue de turijs. nā ⁊ hoc turi per omnes caſus ſingulares declinarunt veteres ⁊ hi turij. hoꝝ turioꝝ. his turijs. Inter hos aūt ⁊ ad dextrā intelligendū eſt mecenatē fuiſſe: cuius vmbre ſunt. Noto. i. omnibꝰ vſitato vel noto quem nomentanus ⁊ naſidienus nouerant: aut quem ego poſtea cognoui. Celātia: intra ſe continentia: ⁊ omnibus ſuperius dictis naturaliter reddidit: vel etiā patuit. i. intelleximus nouum ⁊ valde optimū ea habere ſuccum.

¶Argumentū Aſcenſianū in octauā ac vltimā ſatyꝛā ſecundi libꝛi ſermonū Hoꝛatij. ASCEN.
Ultima lautitias deridet naſidieni. Oꝛdo ē. vltima ſup. ſatyꝛa ſecūdi libꝛi ⁊ per hoc totiꝰ operis: deridet lautitias.i.ſplendidos apparatus cenarū naſidieni. Oſtendit eñ quedā cibaria fetētia ac putida fuiſſe: vnde ſunt qui putent naſidienū dictū quaſi naſi egenū. Quia vero dicturus eſt naſidienus ad hec ⁊c. vbi penultima longa eſt patet legendū eſſe vt te naſidieni; qꝛ aliter ꝟſus non ſtaret. Nec obſtat ꝙ minus fluat verſus: quia durioꝛ cōpoſitio ſatyꝛe que ſermoni ꝓpioꝛ eſt quadrat. Adiuuatur pꝛeterea modo legendi qui interrogatiuus eſt. Interrogat eñ fundaniū poetā cuius in pꝛima ſatyꝛa huius ſecūdi meminerat: quō in ea cena acceptꝰ eſſet. Acro tamen dicit fundaniū equitē fuiſſe: quod non damno: ſi etiā poeta putetur.

v Ut te naſidieni ⁊c. Fundaniū: vt dixi: amicū poetā interrogat de cena naſidieni quā mecenati ſodalibuſqꝫ ac ſcurris eius parauerat. In qua re non nihil vt ſolet mecenatē taxat: ſed in perſona aliena: quaſi ipē id nō ageret. Oꝛdo eſt. ⁊ ſunt verba hoꝛatij. o fundani vt.i.qualiter cena naſidieni beati.i.diuitis (aut potiꝰ ſm epycureos beate viuentis: eo ꝙ voluptatibus indulgens. Creditur eñ pꝛecepta pꝛius a catio recitata tradiſſe) iuuit.i.delectauit te: quero ſup. hoc a te: tanꝙ ab experto. nā tu dictꝰ es a familiaribꝰ ſcꝫ tuis: mihi querenti conuiuā: potare.i.ꝙ potares: here.i.heri.illic ſcꝫ apud naſidienū: de medio die.i.incipiendo a meridie vſqꝫ ad cenā. Rñdet fundaniꝰ. Sic ſup. iuuit: vt nunꝙ fuerit mihi in vita.i.ꝙdiu vixi. melius. Hoꝛa. Dic ſi non eſt graue.i.moleſtum: que eſca placauerit.i.ſedauerit pꝛima ventrem iratū.i.famelicū. Rñdet fundaniꝰ. In pꝛimis fuit aper lucanꝰ captꝰ in leni auſtro: qꝛ auſtro flante tenereſcūt carnes: ⁊ niſi aſſumant̃ putreſcūt. vt.i.ſm ꝙ paſ cene.ſ.naſidienꝰ aiebat. hoc pꝛudenter addit fundaniꝰ: ne ſe quoqꝫ lautitiarū ſtudioſū ꝓdicet: Acria rapula fuerūt ſup. circū.i. in circuitu: ⁊ lactuce ⁊ radices: ⁊ ſup. talia qualia peruellūt.i.irritāt ſtomachū laſſum: videlicet ſiſer: alec: fecula coa.i.oñe genꝰ gari ac murie. vbi.i.quo loco: his ſcꝫ dictis obſonijs: ſublatis.i. amotis: puer cinctꝰ alte vt ſit expeditioꝛ ꝑterſit.i.vndiqꝫ terſit: menſam acernā.i.ex acere arbore ꝓcioſa factā: ⁊ hoc gauſape.i.panno villoſo: purpureo.i.purpurei coloꝛis: ⁊ alter.ſ.puer: ſublegit.i.clāculū ⁊ ex oꝛdine abſtulit de mēſa: qḋcūqꝫ iaceret inutile.i.ſuꝑfluū.qꝫ ꝑ ſ̄: qḋ poſſet offendere cenātꝫ (actūs ē).i.cenātes. hydaſpes: puer denoīatꝰ a fluuio ꝑthos ꝑtrāſeūte. fuſcꝰ.i. fuſci coloꝛis moꝛe patrie ꝓcedit ferēs cecuba vina: vt.i.quēadmodū ꝟgo attica.i.atheníenſis: ſup. ꝓcedit cū ſacris cererꝫ.i.ferēs ſacra cererꝫ ī capite: ea eñ lentiſſime incedebat: alchon.i.alīmiſter: ꝓcedit ferēs chiū ſup. vinū expꝰs: maris.i.nō habēs coꝛruptionē aut admixtionē aliquā ex mari: lꝫ ſit ꝑ mare vectū. Hic.i.hoc loco: herꝰ.i.dñs ꝯuiuij ſup. dixit. o mecenas ſiue albanū ſup. vinū ſiue falernū: delectat te magꝫ appoſitꝫ.i.ꝙ vina appoſita cecuba ⁊ chia: nos habemus vtrūqꝫ.i.libent̃ afferemꝰ. Interclamat poeta: ſꝫ modeſte vñ nō addit o qḋ vehemētiā notat dicēs: miſeras diuitias q ſcꝫ hoīeꝫ ꝑditū faciūt ⁊ de illis ſe iactantē (⁊ id potiꝰ dixero ꝙ qḋ acro) Sꝫ o fundani ego laboꝛo noſſe.i.ſcire: pulchꝛe.i.et oꝛdine qs cenātibꝰ.i.de cenātibꝰ fuerit tibi: vna.i.pariter in eo ꝯuiuio. Rñ. fun. Ego ſup. fui: ſūmꝰ.i.in ſūmo loco vniꝰ lecti: ⁊ viſcꝰ thurinꝰ ex oppido turio qḋ eſt in calabꝛia ſup. fuit ꝓpe me: ⁊ infra ſup. viſcū.i.tertiꝰ in oꝛdine fuit ſup. ſi me mini: variꝰ: poeta ille lyricꝰ: ⁊ cū ſeruilio balatrone: hoīe ꝑdite gule: fuit vibidiꝰ aliꝰ paſitꝰ: quos mecenas adduxerat vmbꝛas.i.ſcenicos viros: qui mimos ⁊ ſcurras agerent. Nomentanꝰ: ꝑdigꝰ ille ſepe notatꝰ ab hoꝛatio erat ſuꝑ ipm.ſ.vibidiū: poꝛtiꝰ: aliꝰ ꝑditꝰ homo erat ſup. infra ipſum exiſtens ridiculꝰ.i.cū riſu ꝑitꝰ abſoꝛbere.i.ſoꝛbēdo abſumere ſimul totas placentas. Nomētanꝰ ſup. erat aduocatꝰ ad hoc q.i.vt.mōſtraret digito indice.i.indicante ſi foꝛte qḋ.i.aliqḋ lateret Erat eñ ꝑitꝰ obſonioꝝ: vt q in eis totū patrimoniū ſuū abſumpſerat ⁊ ita erat a naſidieno adhibitꝰ: vt ꝓciū ferculoꝝ indicaret. Nā cetera turba: inquā.i.dico nos q nō ſumꝰ gule ꝓceres: nec earū rerū ſtudioſi: cenamꝰ aues: cōchilia: piſces: celātia.i.occultātia ⁊ in ſe cōtinentia ſuccū: qui ſapoꝝ ſedes eſt: diſſilē longe noto.i.familiari ⁊ cōſueto nobis: ⁊ ideo incognito nobis: ⁊ ꝓpterea niſi fuiſſet adhibitꝰ qui valoꝛē obſonioꝝ indicaſſet: ꝑdidiſſet dñs ꝯuiuij expēſas ſuas. (Naꝫ ſi ruſticꝰ turdū ꝓ mergo comedat operā ⁊ expenſas ꝑdiderit q oppoſuit) diſſilē dico noto vt.i. quēadmodū patuit: vel.i.etiā cōtinuo.i.ſtatim: cū.i.poſtꝙ poꝛrexerit.i.miniſtrauerit mihi: ilia paſſeris.i.illius piſcis (Nam paſſer etiam piſcis eſt: Ilia autē ſunt inteſtina: que in piſcibꝰ pinguia ⁊ lautioꝛa eſſe ſolent. vnde Iuuenalis. Uis frater ab ipſis Ilibus) atqꝫ ilia rhombi: alteriꝰ piſcis in ſummo pꝛecio tūc tempoꝛis habiti: inguſtata mihi.i.que nūꝙ ante guſtaueram. Et ita quia ſe lautitiarum imperitum fatetur: potius dixero poetam ꝙ equitem: quia ſobꝛietas potius poete ꝙ equiti competit: potiſſimum cum in pꝛima huius dictus ſit poeta elegans eſſe.

Poſt hec me docuit melimella rubere minorem
Ad lunā delecta. quid hoc interſit ab ipſo
Audieris melius. tum vibidius balatroni.
Nos niſi dānoſe bibimus moriemur inulti.
Et calices poſcit maiores: vertere pallor
Tum parochi faciē nil ſic metuentis: vt acres
Potores: vel ꝙ maledicūt liberius: vel
Feruida ꝙ ſubtile exurdant vina palatum:
Inuertunt aliphanis vinaria tota
Vibidius balatroqꝫ: ſecutis omnibus: imi
Conuiue lecti nihilū nocuere lagenis.
Affertur ſquillas inter murena natantes
In patina porrecta: ſub hoc her⁹: hec grauida īqt.
Capta eſt deterior poſt partū carne futura.
His mixtū ius eſt oleo: quod prima venafri
Preſſit cella: garo de ſuccis piſcis iberi:
Vino quinquēni: verū citra mare nato
Dum coquitur coo chium ſic cōuenit: vt non
Hoc magis vllū aliud pipere albo: nō ſine aceto
Quod methimneā vitio mutauerit vuam.
Erucas virides: inulas ego primus amaras
Monſtraui incoquere. illutos cotillus echinos:
Vt melius muria: ꝙ teſta marina remittat.

Acro Ab ipſo: ipſe te melius docebit: qui mihi narrauit. Vertere pallor: tum parochi facie: parochi dicūtur qui hoſpitib⁹ publice exhibent neceſſaria: hic tū paſcentis ⁊ domini. Vel feruida. i. ideo q: multum biberunt iam neſciūt quid guſtant. naꝫ palatū ait multo vino ſurdum factum. i. tale vt iaꝫ nō poſſit ſentire saporē. Subtile quaſi ſubtiliter ⁊ ſatis perite ſolet eñ ſapores dignoſcere. Exurdant: ſurdū faciunt vt nō ſentiant saporē. Inuertunt. i. exhauriunt: nam qñ vas exhauſtū fuerit inuertitur ita: vt os ipſi⁹ humum tangat. Catacephales: aliphanū oppidum volunt: vbi maiores calices fiebant. Alij a vico vbi fictiles ⁊ ſubtiles in vſu ſunt. Garro: genus ſalſamenti.

ASCEN. ¶ Poſt hec me docuit. Proſequitur eādē rem fundani⁹ dicēs Nomētanus docuit me poſt hec ſcꝫ dcā: melimella. i. illos dulces fructus rubere melius delecta. i. cū delectu carpta ad lunā minorem. i. cū iminuta eſt: q̄d hoc. ſ. ꝙ ad minorē lunā ⁊ nō ad plenā deligātur interſit. i. differat. diſces tu meli⁹ ab ipſo. ſ. naſidieno. Tū id eſt poſtꝙ̄ cibis refecti ſunt: vibidius: ſcurra ⁊ paſit⁹: dixit ſup. balatroni: nos moriemur iulti. ſ. de iſto apparatu: niſi bibim⁹ dānoſe. i. vſqꝫ ad egritudinem cerebri noſtri ⁊ iacturam dñi. Et ſup. hoc dicto: poſcit calices maiores id eſt pocula maiora. pallor indicium timoris: vertere ſup. cepit: vel vertere id eſt vertebat: tum. i. tunc: faciem parochi id eſt domini conuiuij (q̄ vt poch⁹ ligna ſaleꝫ ⁊ aquā prebebat) metuētis nil. i. nihil ſic: vt potores acres id ē vehemētes: vel ꝙ. i. quia poti. ſ. maledicunt liberius (vñ dictū eſt in primo libro. Sepe tribus videas lectis cenare quaternos. E quibus vnus auet quauis aſpergere cunctos preter euꝫ qui prebet aquā: poſt hunc quoqꝫ potus) vel ꝙ feruida vina: exurdant. i. ſurdum ⁊ ſine guſtu faciunt palatum ſubtile. i. tenerum ⁊ cito corruptibile: vel qd̄ ſubtile eſſe debet pro dijudicandis cibis: vibidius ⁊ balatro: paraſiti illi ⁊ vehementes potores: inuertunt. i. euacuant tota vinaria ſupple vaſa quibus vina allata ſunt: aliphanis. i. poculis minoribus a loco ſic dictis. ⁊ hoc omnibus qui in eo lecto erant: ſecutis. i. ſequentibus. cōuiue imi. i. infimi⁹ lecti nihilum nocuere lagenis. i. modeſte biberunt. Murena. i. piſcis ille affertur ī patina: porrecta. i. extēſa inter ſquillas alios piſces: natantes. ſ. in iure ſuo. Herus. i. dñs cōuiuij. ſ. naſidienus: inquit ſub hoc. i. cum illa afferretur. hec ſcꝫ murena: capta eſt grauida: futura deterior carne. i. minus bonam carnem habitura poſt partum. i. poſtꝙ̄ pepiſſet. His ſupple piſcibus eſt ius mixtuꝫ oleo qd̄ prima id eſt laudatiſſima cella: venafri: illius oppidi circa quod laudatiſſimuꝫ naſcitur oleum preſſit: ⁊ ſupple garo id eſt liquamine aut ſalſamēto de ſuccis piſcis hiberi id eſt in mari hibero capti: ⁊ ſup.

vino ꝗnquenni.i.quinꝗ ānoꝝ: verū.i.ſed nato.i.pducto citra mare: hoc eſt in italia: chiū ſup. vinum. conuenit: id eſt concordat ſic coo ſupple vino: dum.i.ꝙdiu coquitur. vt vllum ſupple vinū non conueniat ſupple magis: hoc.i.ꝙ hoc ſcȝ chiū vinum: ⁊ mixtū ſupple albo pipere: nō ſine.i. cū aceto: quod mutauerit vitio ſcȝ acoris ſeu aciditatis: vuā methymneā: ab vrbe leſbi vbi optimū fit vinū ſic dictā. Ex optimo eñ vino ſolet fieri optimū acetū. Ego inquit naſidienus: docui prim⁹ incoquere inulas amaras.i.quas coquendo in illo vino amaras facio vt appetitū excitēt cotillus ſupple monſtrauit: vt.i. qualiter muria remittat.i. temperet echinnos ſupple piſces illutos ſcȝ ſalſedine: melius.i. cōmodius ꝙ teſta marina.i.ꝙ liquamen factū de piſce marino teſtato. ſunt qui aliter intelligant: ſed ſuus cuiꝗ ſenſus eſt.

Interea ſuſpenſa graues aulea ruinas
In patinā fecere trahentia pulueris atri:
Quantū non aquilo campanis excitat agris.
Nos maius veriti: poſtꝙ nihil eſſe pericli
Senſimus: erigimur. rufus poſito capite. vt ſi
Filius īmaturus obiſſet: flere quis eſſet
Finis: ni ſapiens ſic nomentanus amicum
Tolleret: heu fortuna: quis eſt crudelior in nos
Te deus: vt ſemper gaudes illudere rebus
Humanis: varius mappa compeſcere riſum
Vix poterat. balatro ſuſpendens omnia naſo:
Hec eſt conditio viuendi aiebat: eoꝗ
Reſponſura tuo nunꝙ eſt par fama labori.
Te ne: vt ego accipiar laute: torquerier omni
Sollicitudine diſtrictum. ne panis aduſtus
Ne male conditum ius apponatur. vt omnes
Precincti recte pueri comptiꝗ miniſtrent:
Adde hos preterea caſus: aulea ruant ſi
Vt modo: ſi patinaȝ pede lapſus frangat agaſo:
Sed conuiuatoris vti ducis ingenium res
Aduerſe nudare ſolent: celare ſecunde.

ACRO

¶ Pulueris atri deeſt tantū. Nos ma. veriti.i. maiorē ruinā timētes. Erigimur. apparet hic conuiuas ſe proiecisse in terraȝ Vt ſi filius īmaturus. tanꝙ fuiſſet filij orbitate percuſſus. Vt ſapiens ſic. idē conſolādo his verbis. Vt qualiter ⁊ quaſi lamentando hoc loquitur. Mappa cōpeſcere riſum. Mappam eñ in ore cauſa riſus ponebant. Suſpendens omnia naſo. quia om̄ia deridere ſolebat. Reſpōſura tuo non eſt. ſuperat factū tuas laudes. hoc eſt cōdigne laudari nō potes. illi autē dicit balatro qui prebet cōuiuiū.i. naſidieno. Te ne. ſupple decȝ. Accipiat. paſcat vt illos porticibus rex accipiebat in amplis. Patinā ſi frāgat. Agaſo proprie dicitur ſeruus ꝗ iumenta curat. hic autē ſatyrice eſcarū miniſtrū agaſonē appellauit: quē vulgo dicunt inferiorē. Sed conuiuatoris vti. Quēadmodū dux exercitus in aduerſis rebus probatur: vtrū ſciat bene opitulari ſuo exercitui. ⁊ tutari illū. nā ⁊ felicitas etiā ⁊ imperiū militie celat. ita ⁊ conuiuatoris prudentia ī aduerſis rebus probatur quēadmodū ſciat conſolari ſuos conuiuas.

ASCEN.

¶ Interea ſuſpenſa ⁊c. Id ferecontingit vt dū feſtiui ac leti eſſe cupimus aliquid moleſtie intercidat: ſed iucūdiſſima eſt narratio: quē rebus ridiculis graues ſententias intermiſcet. Ordo eſt. Interea dū ſic gloriabund⁹ inuenta ſua narraret naſidienus: aulea.i. veſtes intertexte (cuiuſmodi ſunt tapeta. que tamen proprie ſunt dū ſubſternantur: ſicut aulea que in aulis ſuſpenduntur) ſuſpenſa.i. ſurſum penſa ad arcendos pulueres: fecere.i. fecerunt graues ruinas.i. caſus in patinā.i. vas eſcarium trahentia ſupple tantū atri.i. immundi ⁊ nigri pulueris: quantū ſupple pulueris: aquilo.i. ventus ille impetuoſus non excitat.i. cōmouet in agris campanis qui arenoſi ac puluerulenti ſunt. Nos ſcȝ cōuiue: veriti: grauius ſupple periculū videlicet ruinā totius triclinij: poſtꝙ ſenſimus nihil pericli pro periculi: eſſe erigimur: ⁊ animo ⁊ corpore: qui compreſſi ⁊ attonitti eramus. rufus.ſ. naſi-

Aulea.
Tapeta.

dienus reꝝ conuiuij:flere:ſupple cepit:aut flere.i.flebat:capite poſito.i.inclinato:vt.i.quemadmodū ſupple fleret:ſi filius obiſſet imaturus .i.morte imatura. Quis eſſet finis ſupple flendi? quaſi dicat nullus.ni.i.niſi nomentanus ſapiens.i.peritus aſſentator:tolleret.i.erigeret conſolando amicū ſcꝫ naſidienū ſic.i.talibus verbis. Heu fortuna:quis deus eſt crudelior in nos.i. i genus humanū te.i.ꝙ tu.quaſi dicat nullus.vt.i. qualiter (admirantis eſt) tu gaudes ſemper illudere rebus humanis.hec grauis eſt ſentētia de rebus ridiculoſis. Unde Varius poeta vix poterat compeſcere.i. cōtinere riſum: mappa:quā ſcꝫ in os ingerebat aut mordebat. Balatro paraſitus neꝙ ſuſpendens omnia naſo.i.vafre irridens:ita ꝙ ſic ſuſpenſe loqueretur vt neſcias ſerio ne ac ioco id dixerit.aiebat. hec.i.huiuſmodi.ſ.dubia ⁊ infortunio ſubiecta eſt conditio viuendi:eoꝙ.i.⁊ ideo:fama par.i.equalis nunꝙ eſt reſpōſura tuo labori.i.nunꝙ famā ꝯſequeris equalē laboribus tuis. Te ne.i.nunquid ſupple equū aut iuſtū aut dijs placitum eſt te torquerier (pro torqueri).i.cruciari vt ego accipiar laute.i.ſplendide ⁊ opipare:te inquā diſtrictū.i.anguſtiatū omni ſollicitudine:ne panis ſupple ſit aduſtus:vel ne panis apponatur aduſtus:⁊ ne ius apponatur male.i.indecenter conditū. ⁊ vt omnes pueri miniſtrent precincti ⁊ compti recte. Adde preterea.i.preter alias ſollicitudines tuas:hos.i.huiuſmodi caſus.i.infortunia (ſed bene alludit ad caſum auleoꝝ que ceciderant) ſi aulea ruant.i.decidant: vt mō ſupple ruerunt aut deciderunt. Et ſi agaſo.i.rudis miniſter vt ſolent eſſe agaſones.i.muloꝝ equoꝝ ve aut aſinorum directores:lapſus pede:frangat patinā.i.vas eſcariū patens:⁊ forte fictile:quia in eo minꝰ cōtrahit malū saporē. ſed res aduerſe ſolēt nudare.i.reuelare ⁊ manifeſtare: ⁊ oculis quaſi nudū qui prius tectus erat obijcere:animū conuiuatoris.i.cōuiuia parantis.vti.i.ſicut ducis ſupple animū nudare ſolent:⁊ ſecunde.i.proſpere ſupple res ſolent celare animū cōuiuatoris ⁊ ducis quia fortitudo in aduerſitate potiſſimū ꝓſpicit:ꝙuis inuenias tēperatiores in aduerſis ꝙ letis

ACRo. ¶ Nullos his mallē. hoc Horatius.id eſt magis vellē hos cenantes ſpectaſſe ꝙ quoſuis ludos. Vibidius dū.fundanius.ſecūdo ex triſti facto hylari. Mutate frontis.iā letior. Mazonomo.genus lancis eſt.in qua portantur eſce veluti grande ſalſare Iecur a parte totum. Ut multo ſuauius. Quia clunibus aliquid habetur tetri odoris ⁊ saporis minus iocundi. Niſi cauſas.iſta pulmenta que attulit nobis naſidienus ſuauia concederemus: niſi nobis narraſſet cauſam quare partes eoꝝ non attuliſſet. Intelligimus eñi naſidienū dixiſſe vermes inueniſſe in cunctis partibus quas non attulit.

ASCEN. ¶ Naſidienus ⁊c. Ita ſuſpēſo naſo dixerat balatro ſuperiora:vt naſidienus ſevere laudatū putaret.vnde ſequitur. Naſidienus ſupple reſpondit ad hec ſupple dicta balatroni. O balatro amice:dij dent tibi quecunꝙ cōmoda precaris:ita.i. intantū es tu vir bonus:⁊ comis.i.conciuinus conuiua. Et ſupple hoc dicto:poſcit ſoleas.i.crepidas ſuas.quas exuerat cū toꝝ conſcenderet:tum.i.poſtꝙ habitꝰ ſoleis

Naſidienus ad hec.tibi dij quecūꝙ precaris
Cōmoda dent.ita vir bonus es:cōuiuaꝙ comis
Et ſoleas poſcit.tū in lecto quocūꝙ videres
Stridere ſecreta diuiſos aure ſuſurros.
Nullos his mallē ludos ſpectaſſe:ſed illa
Redde age:que deinceps riſiſti.vibidius dū
Querit de pueris:nū ſit quoꝙ fracta lagena?
Quod ſibi poſcenti non dentur pocula:dūꝙ
Ridetur fictis rerū balatrone:ſecundo
Naſidiene redis mutate frontis vt arte
Emendaturus fortunam.deinde ſecuti
Mazonomo pueri magno diſcerpta ferentes
Membra gruis ſparſi ſale multo:non ſine farre:
Pinguibus ⁊ ficis paſtū iecur anſeris albi:
Et leporum auulſos vt multo ſuauius armos
Quaꝫ ſi cū lumbis quis edat.tū pectore aduſto
Vidimus ⁊ merulas poni.⁊ ſine clune palumbes
Suauis res:ſi non cauſas narraret earū ⁊

Naturas dominus: quem nos ſic fugimus vlti:
Ut nihil omnino guſtaremus: velut illis
Canidia affl aſſet peioꝛ ſerpentibus aphꝛis.

diſceſſerat: tu videres.i.quilibet qui adeſſet videre poſſet: ſuſurros diuiſos.i.ex diuerſa pte ortos: ſtridere.i.ſtridoꝛem facere. Eſt aūt hic a ſtrido tertie coniugationis: non a ſtrideo ſecunde. quia penultimā coꝛripit) in aure ſecreta in quocūꝗ lecto: ſcꝫ triclinij. Reſpondet Horatiꝰ. Ego nullos.i.non vllos.ego non mallē.i.magis vellē ſpectaſſe vllos ludos his.i. ꝙ hos: quos mihi narras. Sed age redde illa que riſiſti deinceps. Reſpondet Fundanius. Uibidius paraſitus ille dū querit.i.percunctatur de pueris: nū.i.nunquid lagena ſit quoꝗ.i.etiā fracta: ꝙ.i.quia: pocula.i.potus non dentur ſibi poſcenti.i.petenti: ꝗ pro ⁊: dū.i.quando: vibidius.ſ. quia ſcurram ſcurra ridet: ridetur balatrone: fictis.i.fictitijs rerū hoc eſt rebus fictis. O naſidiene tu redis ſecundo.i.iterū frontis mutate.i.habens frontē mutatā: hoc eſt hilarioꝛē: vt.i.tanꝙ emendaturus arte.i.induſtria: foꝛtunā. deinde pueri.i.miſtri ſecuti ſupple ſunt: ferentes.i.appoꝛtātes magno mazonomo.i.lāce ſic dicta: mēbꝛa gruis ſpſi multo ſale: nō ſine farre diſcerpta: ⁊ iecur albi anſeris paſtū.i.enutritū pinguibus ficis ⁊ armos lepoꝝ (de quibus dictū eſt: fecundi lepoꝛis ſapiens ſectabitur armos) auulſos: vt.i.tāꝙ multo ſuauius.i.rem multo ſuauioꝛē. ꝙ ſi quis edat cū lumbis.i.cū poſterioꝛi parte tū.i.deinde vidimus ⁊.i.etiā merulas poni aduſto pectoꝛe: ⁊ palumbes ſine clune. appoſitoꝛie. Res ſuauis.i.ſuaues ſi dñs ſcꝫ naſidienus non narraret.i.narrauiſſet cauſas earū ſupple rerū. Cauſe aūt erant quia dixit conſeruatas eſſe tam diu ꝙ mediuꝫ earū eſſet putrefactū: quia nunc quoꝗ multis viſum eſt nihil ſatis tenerū aut delicatū: niſi ſit ſemiputridū: quē ſupple dñm nos vlti.i.ſumentes vltionē (cū eñ ſumme laudis putaret laute paraſſe cibos conuiuis gratos: nihil ei triſtius poterat accidere contemptis cibis conuiuas aufugere: vltionis ergo genus eſt cibos coꝛruptos non attingere) nos ergo vlti fugimus ſic vt nihil omnino guſtaremus: velut canidia: illa venefica neapolitana de qua prius dictū eſt: exiſtēs peioꝛ.i. venenoſioꝛ ſerpentibus aphꝛis: qui tamen venenoſiſſimi ſunt: afflaſſet.i. flatuꝫ venenoſum inſpiraſſet illis ſupple cibis ſemicoꝛruptis.

¶ Hec quanta potui bꝛeuitate ⁊ cōmoditate ſuper ſermones hoꝛatianos collegimus.

¶ Finis vtriuſꝗ cōmentarij in vtrūꝗ
ſermonum Quinti Flacci Hoꝛatij

Epiſtolarū Horatij familiare cōmentum Cum Acronis ſubtiliſſima explanatione

Argumenta Aſcenſiana epiſtolarum primi libri Quinti Horatij Flacci.

Ad Mecenatem que fertur Epiſtola prima
Virtuti & ſophie monet impalleſcere ſancte
Teq; Secunda monēs Lolli:cōmēdat homerū.
Plurima perquirit redituru̅ Tertia Floru̅.
Fortunis vti te Quarta tuis monet Albi
Torquatum ad cenam iocundā Quinta vocabit.
Normā viuendi tibi monſtrat Sexta Numici.
Ocia diuitijs liberrima: Septima prefert
Egru̅ Octaua animu̅ Flacci docet Albinouanu̅.
Septimiu̅ charu̅ cōmendat Nona Neroni.
In Decima requiē ruris tibi laudat Ariſti.
Bullati Undecimā legis a curis reuocantē.
Te Duodena tuis vti bene cōprobat Icci.
In Decimaterna perferre doceris Aſella.
In Decimaquarta laudat tibi villice rura.
In Decimaquinta rogitaris plurima Valla.
In Decimaſexta taxat te ſcōmate Meni.
Septima poſt decimā poſitu̅ agri fert animiq;.
In Decimaoctaua rege & rebus docet vti
In Decimanona docet officium probitatis
Biſdena ebrietas:potuſq; poeta notatur.
Ad librum recitat vitam Suprema poete.

Secundi libri.

Auguſtu̅ Libri collaudat Prima ſecundi
Iudiciu̅ ſtolidi mox damnatura popelli
Ultima ſcribentem nil:purgat Epiſtola Floro

Iodocus Badius Aſcenſius: Religioſis admodū fratribus domus ſan
cti hieronymi Gandaui ad ſcaldem diuiq; Baptiſtæ ædes: cultis ſane
cum litteris tum virtutibus viris: ſibiq; longe obſeruandis. S. D.

I magnanimū æacidē formidatāq; tonanti (vt ſtatius inquit) proge
niem: litteræ collaudant oēs: ꝙ metuens (vt iuuenalis in octaua reci
tat) virgæ iam grandis natu cantabat patriis in montib⁹: Chirona vi
delicet educatorē ac præceptorē ſuū: & (ſi homero credim⁹) centauroꝝ iu
ſtiſſimū: quādoquidē æthnicis atq; gētilib⁹ recte perſuaſum eſſet: præcepto
res animorū (vt Quintilian⁹ inquit) parentes: nō min⁹ ꝗ ipſa ſtudia diligē
dos: quapropter ibidē præmiſerat Iuuenalis Dii maioꝝ vmbris tenuē & ſi=
ne pondere terram; Spiranteſq; crocos & in vrna ꝑpetuū ver: Qui ꝓcepto
rem ſancti voluere parentis Eſſe loco. Si inquā marti⁹ ille heros ad bellicam
gloriā nat⁹ ob id iuſtiſſime laudat: ꝙ molli cithara: fidibuſq; canoris: præce
ptoris ſui laudes atq; ꝓconia inter bellicos ſudores perſtrepabat: poſſem iu
re optimo vel ignauiæ vel ingratitudinis dānari: ſi tam nihili tamq; iners fo
rem: vt inter litterarū ſeneſcēs cunabula: ne ſemel quidē veſtri quos nō pæ=
nitendos ꝓceptores ſortit⁹ ſum meminerim: cū tamē ſi verū fateri volum⁹
longe ſanctiores iſte veſtræ: ꝗ centauri illius inſtitutiones haberi mereant.
Non etem̄ crudis leonū medullis apud vos enutritus: didici vt apud chiro
nem achilles: aut feras ſectari: aur leui planta vna concretā nocte glaciē ꝑ
currere: aut rapido auulſis flumīe quercubus reſiſtere: aut raptas ad littora
vertere ꝓdas: aut deniq; potētibus herbis hiantia claudere vulnera: ſed ſan
ctos animi receſſus: deū ſupra oīa amare: & caſto filialiq; timore metuere:
res nihili nihilipendere: nocturnis carthis impalleſcere. diurnis morib⁹ inſi
ſtere. nil ꝑter vitia deiq; offēſam formidare. Ad hoc pacē: cōcordiā: trāquil
litatē: cæteraſq; virtutes quæ in iſta domo ſibi certa delegerūt ꝑnetralia: to
to pectore amplecti. Proinde diu multūq; mecū diſquiſiui: quid iſta tam ho
neſta domo dignū cōminiſcerer: tādēq; horatianæ occurrerūt epiſtolæ: in
quib⁹ nihil lubricū: nihil impudicum: nihilq; aut veſtali recēs capta: aut mo
nacho cui mūdus crucifixus ē: indignū offendas. Sentētiæ ſunt vbiq; decē=
tes: verba terſa: ſermo mūdus: ꝓceptio ſancta: & diuo Paulo fere non indi=
gna. Argumentū variū & cū vtilitate iucūdū: vt oē punctū merito tuliſſe
cenſeatur. Nec ſine delectu hanc opellā vobis nuncupauim⁹. Cum etem̄ ſer
monū opus in quo ꝓcipua auctoris intentio videt vitia erroreſq; mortaliū
ꝑctoribus expungere: magiſtro noſtro Laurētio Burello: regio confeſſori:
& vitiorū obiurgatori acerrimo inſcripſiſſem: non ab re viſum eſt vobis qui
teneros adhuc ſcholaſticorū animos & nō niſi modicis erroribus irretitos:
purgandos ſuſcipitis: ſanctiſq; ꝓceptionib⁹ reformatis: mite hoc caſtigādi
gen⁹ inſcribere. Suſcipite igitur viri integerrimi hāc exiguā fateor lucubra=
tiunculā: ſocratico atq; paterno quo me aliquādo ſuſcepiſtis ſinu. Neq; ob
hoc aſpernemini: ꝙ eruditōis bonæ pleniores ipſi edere poteſtis. Nō em̄ eo
animo quo vos doceamus: ſed quo debito honore proſequamur effecimus.
Quinetiā nobis longe duri⁹ fuit coercere vires noſtras ꝗ ad maiora impelle
re. Non etem̄ aliud nobis ꝓpoſitū fuit ꝗ verboꝝ ordinē nō ſine facili expla=
natione contexere. ne tamē doctioribus maturæ deſint fruges: Acronis viri
argutiſſimi cōmentariū præpoſuim⁹: in quo ne id quiſpiā dubitet cur Acro
non vt plures acron ſcripſerim: ſciat ita peritioribus vt angelo politiano in
miſcellaneis aliiſq; placitum. Nec citra rationē: qm̄ latine Acro. Porphirio

Cato.Cicero.Plato.Pluto.Agaměno:atq; alia mult a dicuntur: quæ græce Acron Porphirion.Caton.Ciceron.Pluton.Platon.Agaměnon proferūtur Sed quid(vt aiunt)ſus mineruã: verũ vti reor nõ ſoli vos hec lecturi eſtis: neq; oẽs veſtro fulgẽt animoꝝ cãdore.ita viuim⁹:alterius opera damnam⁹ paucíq; videm⁹manticæ quod in tergo eſt.longe facilius ẽ aliorũ opera cenſere etiã recte:q̃ ſimilia conficere. Quocirca nõ abſurde ariſtarchus cũ male audiret q; homeri longe doctioris ſe ſcripta ſtellis veribuſq; notaret:cum ipſe nihil ſcriberet:nõ eñ inqt vt velim ſcribere poſſum:neq; vt poſſim volo.Itaq; futuri ſunt qui nõ nihil in his etiã iuſte deſiderabũt:at nemini fores ꝓcludim⁹ res in medio eſt.Sed vt hec miſſa faciã:vos mihi candidi ſitis cenſores lõge maiora(quæ vere polliceri chriſto duce & auſpice chriſto vobis poſſũ) a nobis accepturi. Valete patres ꝓceptoreſq; optimi.Ex officina noſtra litteraria Lugduneñ.ad idus martias Anno a natali chriſtiano Milleſimoquadringenteſimononageſimonono.

¶Index perq̃ breuis quorundã in ſequẽtibus epiſtolarũ cõmentarijs annotandoꝛ.

A

Abſtenius quis ſit fo.xvi.
Accerſo ⁊ arceſſo fo.xxxiiij.
Amatoꝛ quis ſit fo.ij.
Amicus ⁊ amica ibidem.

B

Bion liuidus notatur fo.xxxv.

C

Cerites populi vnde dicti fo.x.
Chamelopardalis fo.xxxiiij.

D

Dandi caſus natura fo.vij.

E

Epiſtola ⁊ epiſtolium fo.i.
Editui fo.xxxviij.
Es coꝛinthium fo.xxxiij.
Eſſeda ibidem.

F

Faſces romanoꝛum fo.x.

G

Grecoꝛum ſtudia.epiſtola vltima ad finem.

H

Hiarbita fo:xxvij.
Hoſtis fo.xix.

I

Ira ⁊ eam concernentia fo.vi.

L

Lucus deſcribitur fo.x.

M

Mango fo.xxxviij.
Memini fo.xxxi.
Minimum ⁊ minime ibidem.

N

Nenia quid ſit fo.iij.
Noia in eus quõ a latinis vſurpent. fo.x.

O

Omaſus quid ſit ſatyꝛa.xvi.pꝛimi.

P

Palleo quem caſum regat fo.xi.
Petoꝛita fo.xxxiij.
Poema quid ſit fo.iij.
Pꝛotheus fo.iiij.

Q

Quaten⁹ philoſophãdũ ſit ex ſñia platõis.fo.i
q; cõiunctionem aliquãdo pꝛoduci fo.xxxi
Quinquatres ludi fo.xl.

R

Rudis virga ⁊ ea donandi fo.i.

S

Subucula fo.iiij.
Summum fo.i.

T

Timeo te tibi ⁊ de te fo.xi.
Temetum fo.xxxix.
Turdus fo.xx.

V

Villa fo.xx.
Vinoſus fo.ij.
Vulua fo.xx.

¶Finis repertoꝛioli.

BIBLIOTECA MARÉS

dicimus sono cithara et ideo cytharam. sic dicit in fine eneydos libri secundi dicit cythara dum
seperat [illegible] que
prugata. non obstancia sed parua et audiente. sententia est. ratio mihi dicit. ego autem
audio et obtempero
Olim senescente. translatio est que consueuit oestique sumitur. nam ut qui equus quo in
iuuentute vectoris [illegible] vicerit: ita senex adhuc in studia cotinuare [illegible] neque
[illegible] voluptas: ita ego assero sicut studia que in iuuentute [illegible] nunc senectutem [illegible] etas
grauiorem postulat operis certamen.
peccet ad extremum. nam equus qui in iuuentute velocissimus fuit in extremo
vite [illegible] [illegible] videtur.
alia. nam qui in bellatores sunt: magis laborant: ergo magis calescunt: et ex
maiore calore maior generatur [illegible]: unde alia continuunt.
Rhetorica et iudicia: non ergo omnes [illegible] sed eos qui ad ludos id est ad res latiniores
[illegible]
et mensibus ciuilibus [illegible]. Inter stoicum et epicureum [illegible] sit et ideo
sed vndis ciuilibus mergor dicit quia stoici administrationem rei publice probant.
epicurei voluptatem
Precepta non indicat unde omnino voluptatem assignari

Olim senescente. Inter
Tullius in libro de senectute
facit comparationem dicens
sicut fortis equus spacio
qui sepe supremo vicit olim
iam vetus senectute
quiescit. &c.

¶ Acronis in primũ epiſtolarum cõmentarij. Acro

P Rima dicte mihi. Rude rudis eſt ſignũ miſſionis artis gladiatorie. Includere ludo: officio ſcribendi. Ludum autem metaphoricos vocauit: vt oſtẽderet periculoſuʒ opus eſſe ſcribẽdi. Latet: q2 poſt pugnã ꝯtulit ad agriculturã. Veianiꝰ nomẽ gladiatoris pugnatiſſimi: ⁊ iocũde hoc exẽplum attulit: q2 ſuperiꝰ dixit. Antiquo me includere ludo. Abditus agro: cõparat ſe veianio gladiatori nobiliſſimo: qui poſt multas palmas cõſecrauit herculi arma ſua contentus proprio agro. Cuius exẽplo dicit etatẽ ſuã ⁊ ꝓpoſituʒ ſibi impedire: ⁊ nõ poſſe ſibi perſeuerare in carminibꝰ: ſed potiꝰ velle trãſire ad ſtudium philoſophie relictis iocis ⁊ liricis verſibus. Ne populũ exoret extrema harena: q2 gladiatores portaturi rudem ex media harena contulerũt ſe ad crepidinẽ circi adeo ꝓximi vt poſſent ppl'm triſti vultu velocius exorare. i. ſub circulo amphiteatri ſtans petat rudem. Nã ibi ꝯſuetudinis ẽ ſtantẽ gladiatorẽ petere miſſionẽ. Eſt. m. nõ phs q̃ ꝑſonet aurem: ⁊ faciat purgatã. Addictus iurare: metaphoricos locutꝰ ẽ a militia. Quia iurabãt milites in v̾ba ducis: et ſic ibãt ad militiã. Iurare. i. nulli ſum obnoxiꝰ. Dẽs audio ſeruitãtes ad rẽ ꝓbandã. Tẽpeſtas: aut fortuna aut caſus: aut animi inclinatio. Nũc agilis. i. facilis ⁊ mobilis ⁊ diuerſa appetẽs negocioſus accinctꝰ apparatꝰ ad laborandũ. Ciuilibꝰ vndis: h̄ eſt morali phie: ⁊ mire in metaphora obdurauit: q2 dixit tẽpeſtas. Virtutis. v. ſecte: q2 dicũt ſi eẽ peccãtibus ĩgnoſcendũ. Ariſtippi: ariſtippꝰ cirenaicꝰ fuit: ⁊ epicureꝰ Qui ſummũ bonuʒ in voluptate dicit. Furtim aũt iõ: q2 ſtoici dicũt natũ hoieʒ: vt a repu. regat. Epicurei v̾o vt hõ remp. regat. Subiũgere: q̃m auari pecunijs ſeruiũt. iõ hora. Quaſi phus ait: conor vt mihi ſeruiãt pecũie: nõ ego illis: nam illa nobis ſeruiunt: que contẽnimus. aliter hoc Epicurei ſtoicis opponũt ſequentibus gloriam virtutis: q̃ſi illi rebꝰ ſeruiant dum appetũt gloriam.

Quinti Hora. Flacci epiſtolarũ liber primus

Epiſtola prima ad Mecenatem.

P Rima dicte mihi ſumma dicende camena
Spectatum ſatis ⁊ donatum iam rude queris
Mecenas iterũ antiquo me includere ludo.
Non eadẽ eſt etas: nõ mens: veianius armis
Herculis ad poſtẽ fixis latet abditus agro:
Ne populũ extrema totiens exoret harena.
Eſt mihi purgatã crebro qui perſonet aurem:
Solue ſeneſcentẽ mature ſanus equũ: ne
Peccet ad extremũ ridendus: ⁊ ilia ducat.
Nunc itaqꝫ ⁊ verſus ⁊ cetera ludicra pono.
Quid verũ atqꝫ decẽs curo: ⁊ rogo: ⁊ õis in hoc ſum:
Condo ⁊ cõpono q̃ mox depromere poſſim.
Ac ne forte roges: quo me duce quo lare tuter:
Nullius addictus iurare in verba magiſtri:
Quo me cũqꝫ rapit tempeſtas deferor hoſpes.
Nunc agilis fio: ⁊ merſor ciuilibus vndis
Virtutis vere cuſtos: rigiduſqꝫ ſatelles.
Nũc in ariſtippi furtim precepta relabor:
Et mihi res: non me rebus ſubmittere conor.

¶ Argumentũ prime Epiſtole primi libri epiſtolarũ Hora. p Aſcenſium. ASCEN.

Ad mecenatem que fertur epiſtola prima
Virtuti ⁊ ſophiẽ monet impalleſcere ſancte.

¶ Ordo ẽ. Pria ep'la q̃ fert. i. mittit ad mecenatẽ: monet. i. cohortat quẽlibet ſup. ipalleſcere. i. vſqꝫ ad pallorẽ ſtudere ⁊ ĩcũbere: v̾tuti ⁊ ſophie. i. ſapiẽtie. ſcẽ. i. q̃ ad decẽtes mores ⁊ ſctãʒ vitã ꝑtinet. vbi aduertes lector ſophiã tã apud grecos q̃ apud latinos media breui ꝓferri.

ASCEN. P Rima dicte mihi. Mecenatē vt dixi ſummũ amicũ atq; patronũ ſuũ alloq̃tur ſuſ-
cepti opis rationē ſubiuncturus: q̄ eſt poſitis ludicris qd verũ atq; decens cura-
re. In his enĩ epiſtolis: quedã delectantia interſerũtur: ſ; nihil obſcenũ aut lubri-
cum ſatyra q; dignũ: cõſpicit. Sunt enĩ oĩa caſta ⁊ ſancta: vt ab eo cõpoſita q̄ extre
Epiſtola mam operã ſe muſis impenſurũ teſtet. Epiſtola dr̃ ſcriptũ miſſiuũ nã ab epiſtello qd eſt mitto
Epiſtolium deducit: in diminutiõe repitur hoc epiſtoliũ: ſ; hec alij perq̃rãt: nos breuitati iſtic potiſſimum
Dicere ſtudebimꝰ: hic tñ ſcies lector. Dicere eē ex arte loqui quõ loquũtur oratores q̄ vbi perorauerit di
cũt: dixi: ⁊ ij q̄ quẽuis laudare volũt: vñ dictũ laudatũ interp̄tant. Sicut in illo georgico. Cui
nõ dictꝰ hylas ⁊c. põt tñ intelligi hic dicte. i. nũcupate in opibꝰ meis: hoc ē cui opa mea dicaui ⁊
nũcupaui: dicẽs in principio carminũ. Mecenas atauis edite regibꝰ: ⁊ in p̄ncipio ſmonũ qui
Summũ fit mecenas. Et in alio ſmone. Nõ q: mecenas ⁊c. Preterea q̄ in mẽbranis ſcribũt: q: deſcendē
do ſcribũt: ſolẽt prima: ſumma aut ſup̄ma vocare: vñ in ↄſuetudine habet: vt ſupra. i. priꝰ. Hic
tñ ſummã camenã: vltimã vocat: ab aſcẽdẽtibꝰ tracta metaphora: ij ei quũ in ſummo ſunt ꝓgre
di nõ pñt. Sũmus ḡ ꝓgreſſus camenarũ (nã ⁊ pedibꝰ ingrediũtur ꝟſus) erit horatio pñs opꝰ
Rudis vltra qd nõ ꝓgrediet. Hec rudis in ablt̃õ rude virga ē ſine ferro q̄ emeritis dat. i. ijs q̄: aut la-
bore aut ſenio fracti remittebant ab officio gladiatorio: iõ aũt datam putãt eis rudem vt ea di
micãtes dirimãt tanq̃ artis piti. Multa alia ſcitu digna in explanãdo patebũt. Ordo igit eſt.
O mecenas dicte. i. nũcupate aut laudate: mihi. i. a me: p̄ma camena. i. p̄mo ope carmine cõſeri
pto: ⁊ dicẽde. i. laudãde aut nũcupãde: ſumma. i. vltima camena ĩ pñti ope: tu q̃ris. i. petis inclu
dere antiquo ludo. i. loco exercitatiõis ↄſuete: hoc eſt exercitio poetico: me ſpectatũ ſatis ⁊ do-
natũ iam rude. i. virga q̄ emeriti gladiatores donabant: hoc eſt ſatis cognitũ ⁊ dignũ q̄ remit-
tar ab officio poetico: ſicut gladiator donatꝰ rude: remittit a munere gladiatorio. Etas non eſt
mihi eadẽ. i. eiuſdẽ roboris: ⁊ mens nõ ē mihi eadẽ. i. eiuſdẽ acuminis: aut nõ eadẽ placẽt ſeni q̄
iuueni. Veianiꝰ: notus gladiator latet abditꝰ. i. occultat ocio deditꝰ in agro ⁊ hoc armis. ſ. gla
diatorijs: fixis ad poſtẽ herculis: vbi arma ſua figebãt: q̄ eis ampliꝰ vti nolebãt: latet dico: ne ex
oret. i. precet pp̄lm totiẽs in extrema harena (hoc intelligũt q̄ſi cogat pp̄lm orare vt fiat eme-
ritꝰ ⁊ rude donet: ſ; iam potiꝰ donatũ rude dixero. cũ herculi arma dicauerit. Ego igit intelli-
go emeritos pp̄lo petẽte aliq̃n in harena exhibitos: vbi victi orabãt pp̄lm ne ſinat ſe interimi
a victore: ⁊ ob id ↄfugerãt vſq; ad extremã harenã: vt manũ porrigat) Eſt ſc; phs aut apollo: q̄
perſonet mihi aurẽ purgatã. i. qui admoneat me hoc mõ. O horati: ſolue ſanus. i. q̄diu ſanꝰ es:
mature. i. tẽpeſtiue: equũ ſeneſcentẽ: ne ipſe equus peccet. i. deficiat ⁊ ſuccũbat ridẽdus. i. irri-
dendꝰ ad extremũ. i. priuſq̃ ꝑueniat ad metã: ⁊ ducat. i. trahat ilia: crebris anhelatiõibꝰ defati-
gatus. Itaq; q: ſic admonitus ſum: ego pono. i. depono: ⁊. i. pariter ꝟſus: ⁊ cetera ludicra. i. que
ad delectationẽ facerẽt: ⁊ curo qd verum atq; decens ſup. eſt: ⁊ rogo. i. interrogo ⁊ perq̃ro: ⁊ ſũ;
oĩs. i. totus in hoc ⁊ cõdo: ⁊ compono ſup. ea q̄ poſſim depromere. i. ꝓmpte mihi ſumere mox. i.
paulo poſt. hoc eſt ego colligo ea precepta viuẽdi: quibꝰ vbi opus erit vtar. Ac ne roges. i. in-
terroges forte: quo duce. i. principe philoſophie: ⁊ quo lare. i. cuius familie ſecta: ego tuter. i. tu
tum faciã me: hoc eſt cuiꝰ ſecte auctoritatẽ ⁊ doctrinã ſequar in hoc ope: ego nulliꝰ. i. nõ vllius:
nõ addictus. i. more militis aſcriptꝰ aut adiudicatꝰ iurare in ꝟba vllius magiſtri. i. quaſi iuratꝰ
⁊ ſacramẽto aſtrictus ſequi dogmata vnius ſecte: feror hoſpes. i. externꝰ ⁊ nõ domeſticꝰ: quocũ
q; tempeſtas. i. impetus volũtatis rapit me. Ego fio nũc. i. aliq̃n agilis. i. praxi incumbo: ⁊ mer
ſor. i. immerſor: vndis ciuilibus. i. ijs que ad ciuilem vitam pertinent hoc eſt incumbo ethice. i.
Quatenꝰ phi-loſophandum phie morali q̄ ad praxin. i. operationẽ pertinet. Quaſi dicat aliq̃n profundis ſpeculationibꝰ me
totum dedo: aliquãdo fio agilis. i. que dedici ad oꝑationem applico. Non enĩ ſemper philoſo-
phie ſpeculatiue inſudandũ eſt: vñ apud Aulum gelliũ plato ad Socratẽ. Philoſophia o ſocra
tes res eſt elegans ſi modice quiſpiam per etatem attigerit: at ſi ſupra modũ tempus in ea con
triuerit hominũ eſt corruptela. Nam ſiquis vel ameno acriq; ſit ingenio vltraq; etatem philoſo
phetur: neceſſium eſt eũ rerum omniũ eſſe imperitũ: quarũ vſum calleat op; quiſquis honeſtus
probuſq; eſt futurus. Nõ ergo ſoli ſpeculationi incũbit. Propterea q: veritati potius q̄ aucto
ritati concedendũ eſt: iõ ſubdit. Ego cuſtos. i. obſeruator vere virtutis: rigidus. i. ſeuerus ſatel
les. i. quaſi corporis defenſor: ego relabor. i. per tranſitum incido nunc. i. aliq̃n in precepta ari-
ſtippi illius epicurei: ⁊ ego conor ſubiungere (ſic enĩ acro legit: licet alij ſubmittere legãt) mihi
res. i. doctrinas philoſophorũ: ita vt libere de eis iudicẽ: ⁊ nõ me rebus. Aut res. i. fortune bo-
na ſubiũgo mihi: nõ me illis: de quo acro bñ diſſeruit.

Ut nox longa: quibus mentitur amica: dieſqꝫ
Longa videtur opus debẽtibus: vt piger annus
Pupillis: quos dura premit cuſtodia matrũ:
Sic mihi tarda fluũt ingrataqꝫ tẽpora: que ſpem
Conſiliũqꝫ morantur agendi gnauiter: id qđ
Eque pauperibus prodeſt: locupletib⁹ eque:
Eque neglectũ pueris ſenibuſqꝫ nocebit.
Reſtat vt his ego me ipſe regã: ſolerqꝫ elemẽtis.
Non poſſis oculo qʒtum contẽdere lynceus:
Non tamen iccirco contẽnas lippus inungi.
Et qꝫ deſperes inuicti membra glyconis:
Nodoſa corpus nolis prohibere chiragra:
Eſt quodã prodire tenus ſi non datur vltra.
Feruet auaritia miſeraqꝫ cupidine pectus:
Sunt verba ⁊ voces quib⁹ hunc lenire dolorem
Poſſis: ⁊ magnã morbi deponere partem.
Laudis amore tumes: ſunt certa piacula: que te
Ter pure lecto poterunt recreare libello.
Inuidus: iracũdus: iners: vinoſus: amator:
Nemo adeo ferus eſt: vt non miteſcere poſſit:
Si modo culture patientem cõmodet aurem.
Uirtus eſt vitiũ fugere: ⁊ ſapientia prima
Stultitia caruiſſe: vides: que maxima credis
Eſſe mala: exiguũ cenſum: turpẽqꝫ repulſam
Quanto deuites animi capitiſqꝫ labore:
Impiger extremos curris mercator ad indos:
Per mare pauperiẽ fugiens per ſaxa per ignes:
Ne cures ea: que ſtulte miraris ⁊ optas:
Diſcere ⁊ audire: et meliori credere non vis.
Quis circũ pagos: et circũ compita pugnax
Magna coronari contẽnat olympia: cui ſpes
Cui ſit conditio dulcis ſine puluere palme.

Acro

¶ Senibus: per hoc oſtendit omni etati philoſophiam prodeſſe inquantũ profecerit. Glyconis: glyco athleta quidam fortiſſimus fuit. Eſt quodã. Quaſi aliquis dicat: quid ſtudes philoſophie reb⁹ quũ non poſſis ad ſummam philoſophiam peruenire. Prodire te. vſqꝫ ad aliquãtulum doctrine peruenire vt puberen⁹. Sunt verba: philoſophie precepta: voces. To auton. i. id ipſum quia verba ⁊ voces idem ſunt. Quaſi non ſunt habẽdi morbi auaricie: qꝫ penit⁹ vitia eruere nemo poterit. Ter pure: ita ait. ter pure vt ter mergunt qui ſe purgant. vt Per. Tyberino in gurgite mer. Mane caput bis terqꝫ ⁊ noctem in flumine purgas. Lecto: bene lecto atqꝫ recte ſine agitatione libidinis. Aurem: omnis hic locus conſonat tuſculanis queſtiõibus. Maritis ⁊ o. ſ. conſequi idem ſtulte optas. Diſcere: hiſteron protheron: nã prius audimus. Quis cir. p. Quis cum ſit fortis nolit ĩ olympijs coronari. Compita dicunt: que patent in multas vias. Dulcis pal. i. pħs poteſt coronã contẽnere ſciens inanẽ eſſe hanc gloriã.

Aſcen.

¶ Ut nox lõga. Oñdit ſi poeta magno deſiderio: fortiter agẽdi rapi: vtẽs exẽplis notis ac dicẽs: vt. i. queadmodũ: nox videt longa ſup. illis: qb⁹ amica. i. ꝯcubina pollicita ſe vẽturã: eſt ĩmẽtita: h eſt q̃ totã noctẽ expectãt eã ꝙ ꝓ et: vt ſup. dies videt lõga. i. nimis durare debẽtib⁹ opus. i. obligatꝫ ad aliqđ opus ſingulis dieb⁹ exhibẽdũ vt glebe addicti aut remigio: vt. i. queadmodum ann⁹ videt piger. i. tarde ꝓcedere pupillis. i. pre orbatꝫ: qs dura cuſtodia matrũ ꝑmit: qꝫ nihil impioſi⁹ muliere: ⁊ vt dic Iuue. Intolerabili⁹ nihil ẽ ꝙ femĩa diues ſic tpa fluũt mihi tarda ⁊ ĩgrata q̃ tpa morãt. i. ĩ mora tenẽt ſpẽ ⁊ conſiliũ egẽdi gnauit: id qđ prodeſt eque id eſt equaliter pauperibus ⁊ locupletꝫ. i. diuitibus

⁊ qđ neglectū nocebit eque pueris ⁊ ſenib⁹.i.oī ſexui ⁊ etati.hoc ē id qđ ad phiam moralē ptinet Nā oēs debēt viuere honeſte ⁊ ꝓbe.ſeq̃ decēter regere ſi nō habeāt alios regēdos. Reſtat.i. reliquū eſt q: nondū nact⁹ ſum plenā oportunitatē ex ſnia viuendi eo q̄ nōdū collegeri normā integrā:reſtat vt ipe.i.ego regā me ⁊ ſoler me his elemētis.i.puis principijs.q.d. q: nōdū oīa poſſum:nō ꝯtinuo nil faciā:q: ſi tu nō poſſis ꝯtēdere oculo.i.ꝑſpicere q̄tū lynce⁹: vir ille acerrimi ⁊ acutiſſimi viſus:q̄ ꝑ multa millia paſſuū naues in portu vidit:tū tu lipp⁹.i.debilē viſum ⁊ fluentes oculos habēs:nō cōtēnas idcirco inungi.i.mederi.hoc eſt licet nō oīa potes:nō tn̄ idcirco nihil facies (Et ita ſtoicoꝝ padoxon dānat:q̄ dicūt oīa vitia eſſe paria:ſapiēteſq̃ oīa ⁊ ſolū poſſe. Nullūq̃ ſapientē eſſe q̄ nō plene ſapiens ſit) Et quia tu deſperes mēbra glyconis: illius athlete ac luctatoris:inuicti.i.fortiſſimi ⁊ quaſi inuincibilis:nolis.i.recuſes ꝓhibere.i. arcere corp⁹.ſ.tuū a chiragra.i.ꝯtractiōe manuū nodoſa.i.nodos neruoꝝ gn̄ante.q.d. tu id ſtulte faceres:q: ē.ſ.ſtatutū aut laudabile ⁊ ꝯceſſum ꝓdire.i.ꝓgredi in v̄tutib⁹:ten⁹ quodā.i. vſq̃ ad q̄ddā.i.etiā modicū gradū ſi nō daṫ ſup.ꝓdire vltra.i.q̄libet conabiṫ tn̄ ꝓficere q̄tū poterit. Si ſup.pect⁹ feruet.i.eſtuat auaricia ⁊ cupidie.i.cupiditate miſera.i.magna:vel q̄ miſeros facit.ſūt v̄ba.ſ.phica forte ſcripta ītelligit. ⁊ voces.i. doctrine q̄ viua voce traduṅt: q̄b⁹ poſſis lenire.i. mitigare ⁊ reprimere.hūc.ſ.mētis dolorē:⁊ deponere magnā partē morbi.i.vitij tui. Si ſup.tu tumes.i.inflaris amore laudis:ſunt certa piacula.i.purgamia q̄ poterūt recreare te.i. facere te quaſi nouū hoiem:⁊ hoc libello.i.modica pte phie:lecto ter.i.diligenṫ ⁊ pure.i.attēte ſine praua cupiditate admixta. Inuid⁹.iracūd⁹.iners.i.accidioſus:vinoſus.i.guloſus:amator.i. libidinoſus (Et ita ſeptē peccata mortalia dānat.primo auariciā ibi:feruet auaricia.q: eā exitialiṫ ſemper execrat⁹ eſt vt in ſermonib⁹ vidim⁹. Deinde ſupbiā:ibi. Laudis amore tumes.⁊ hic q̄nq̃ reliqua) Nemo dictoꝝ peccatoꝝ:eſt adeo.i.intantū fer⁹.i.ſcelerib⁹ effer⁹:vt non poſſit miteſcere: ſi mō.i.dūmō:cōmodet.i.p̄beat aurē patientē culture.i. q̄ ſinat ſe coli eiectis vitijs. Vinoſus dr̄ q̄ vino nimis indulget:⁊ ꝑ hoc guloſus:amator ⁊ amica:ꝑ luxurioſis accipiūṫ:amic⁹ aūt ꝑ honeſto. Virt⁹ eſt fugere vitiū:⁊ prima ſapiētia eſt caruiſſe ſtultitia: ſed ſtultitia magna eſt diligēti⁹ externa bona q̄ꝫ interna ꝑquirere ⁊ mala vitare.vn̄ dicit. Tu vides.i.q̄libet videt. Nō eñ hic mecenatē docet:nec hāc ep̄ſam ſic ad mecenatē ſcripſit:vt ceteras ad ceteros:q: ꝑ hanc dedicat ac nūcupat hoc op⁹ ep̄ſaruꝫ mecenati:nō quē doceat:ſꝫ in cui⁹ grām ſcripſerit. Tu ḡ vides dicit ad quēlibet loquēdo q̄to labore animi ⁊ capitis:tu deuites ea q̄ credis eſſe maxima mala.ſ.exiguū id ē modicū cenſum.i.theſaurū aut rerū poſſeſſionē:⁊ repulſam turpē:quā patiṫ q̄ honores non exaudit⁹ petit. Tu mercator curris impiger.i.celer ad extremos indos:fugiēs paupiē.i.paupertatē:ꝑ mare.ꝑ ſaxa:ꝑ ignes:tu nō vis credere meliori ⁊ audire ⁊ diſcere ne.i.vt nō cures.i.vt nihili facias ea q̄ tu miraris ⁊ optas ſtulte.q.d.longe maiori diligētia q̄ris curas q̄ꝫ vites: ⁊ hoc q: ſtultitia nō cares deprauat⁹ vitio cupiditatꝭ. Qđ in cōſili ꝓbat q̄rēs. Quis pugnax.i.aſſidue pugnās aut naturalr̄ inclinat⁹ ad pugnādū circū pagos ⁊ cōpita.i.in oib⁹ cōuenticulis hoīm:cōtēnat coronari ſup.ꝑ magna cōpita:aut appoſitorie:contēnat coronari q̄ ſunt magna olympia: Rn̄ſio. Is ſup.ſ.phus cui ſit ſpes:⁊ cui conditio palme.i.victorie:ſit dulcis:ſine puluere.hoc eſt phus cui ꝑſuaſum ē nō min⁹ glioſuꝫ eſſe in pace ſine puluere palmā ꝯ vitia ⁊ ignorātiā acq̄rere q̄ꝫ coronā olympicā:facile contemnet olympica certamia:vtpote non praue affectus. Sic ego: alij aliter exponunt.

ALIRO

¶ Vili⁹. ocioſe vite p̄ponēda palma. Palme p̄ponēda ē virt⁹. Hec ian⁹. Duo iani ante baſilicā pauli ſteterūt:vbi loc⁹ erat feneratoꝝ. ian⁹ dicebaṫ loc⁹ ī quo ſolebāt ꝯuenire feneratores.i. oēs q̄ ꝯueniūt hec loquūṫ.i.has fabulas ſenes docēt:⁊ pueri qui h⁹ pari īpitia anim⁹ eſt: ⁊ ꝑ hec ſint ꝯtēnenda q̄ dictāt. Loculos cōſuetudo quondā fuit:vt iuuenes phie operā dātes.⁊ ſenatores in curiaꝫ intrantes: in leuo brachio ferrēt tabulas ad q̄ddā

Vilius argentū eſt auro: virtutib⁹ aurū.
O ciues ciues querenda pecunia primū eſt
Virt⁹ poſt nūmos:hec ian⁹ ſumm⁹ ab imo
Perdocet:hec recinunt iuuenes dictata ſeneſq̃
Leuo ſuſpenſi loculos tabulāq̃ lacerto.
Si quadringentis ſex ſeptē milia deſunt:
Eſt animus tibi:ſunt mores:⁊ lingua:fideſq̃
Plebs eris.at pueri ludentes rex eris aiunt:

Si recte facies: hic murus aeneus eſto]
Nil conſcire ſibi: nulla palleſcere culpa.
Roſcia dic ſodes melior lex: an puerorum
Nenia: que regnum recte facientibus offert:
Et maribus curijs ⁊ decantata camillis?
Is ne tibi melius ſuadet: qui rem facias: rem
Si poſſis recte: ſi non: quocūqꝫ modo rem:
Ut propi' ſpectes lachrymoſa poemata puppi:
An qui fortune te reſponſare ſuperbe:
Liberum ⁊ erectū preſens hortatur: ⁊ optat?
Quod ſi me populus romanus forte roget: cur
Non vt porticibus ſic iudicijs fruar ijſdem:
Nec ſequar: ⁊ fugiam: que diligit ipſe: vel odit:
Olim qđ vulpes egroto cauta leoni
Reſpondit: referā: q2 me veſtigia terrent
Omnia te aduerſum ſpectantia: nulla retrorſum.
Belua multorū capitū es. nā q̄d ſequar? aut quē?
Pars hominū geſtit conducere publica: ſunt qui
Fruſtis ⁊ pomis viduas venentur auaras:
Excipiantqꝫ ſenes: quos in viuaria mittant.
Multis occulto creſcit res fenore: verum
Eſto alijs alios rebus ſtudijſqꝫ teneri:
Jidem eadem poſſint horam durare probantes?
Nullus in orbe ſinus baijs prelucet amenis
Si dixit diues: lacus ⁊ mare ſentit amorem
Feſtinantis heri: cui ſi viciosa libido
Fecerit auſpicium: cras ferramenta theanum
Tolletis fabri. lectus genialis in aula eſt:
Nil ait eſſe prius: melius nil celibe vita.
Si non eſt: iurat bene ſolis eſſe maritis.
Quo teneam vultus mutantē prothea nodo?

erarandum: ⁊ loculos ad aliquid ſibi emendū: vt oſtenderetur: q2 qui volunt diuites eſſe: ſapientie ſe primo ſtudio conferant: et eſt hypallage. Suſpenſi la. pro habentes tabulas ſuſpenſas lacertis. Plebs: qm̄ roſcius iuſſit nō debere fieri equitē romanum niſi haberet quadringenta millia eris. Roſcius melius docet: qui dicit vndecūqꝫ habendaȝ eſſe pecuniam. An philoſophus q̄ monet contēnendam eſſe ſupbā fortunam. Nenia: laus mortuorum: ſed hic quoqꝫ cantilena: vt alibi. Merita vox quoqꝫ nenia dicet. Plebs eris. i. in quattuordecim ordinib' non ſedebis. Curijs: vir curius fortiſſimus fuit: qui corinthios vicit: hoc dicebant ⁊ curij et camilli: is regnū habet q̄ poſſit facere. Decantata: nota eſt: cōditio valde nota iam in ore habita. Suadet: ſuademus etiaȝ mala: hortamur ad bona. Puppius tragediographus ita affectus ſpectantium mouit: vt eos compelleret: inde iſtum verſum fecit Flebunt amici: ⁊ bene noti morte mea. Nam puppius in me viuo lachrymatus eſt. Reſponſare: cōtumaciter reſpondere. his reſpondet: qui aduerſa equo animo tolerant. Non vt. p. q2 periculoſe tecum conſenſere Gracchi de lege agraria ijſdē iudicijs voluntatibus vel opinionib'. Referam: hoc illi reſpōdebo. Quia videt multos periſſe: qui tibi cōſenſerūt. Terrēt: ſenſus eſt. Quoniam populos cōtrarios tibi ſuſcipis ⁊ amplecteris: neqꝫ a te q̄c ꝙ prudentie proficiſcitur. Om̄ia te aduer. Qui ſi quis ſeq̄tur volūtatem tuā: nullū iam hȝ circa ſapientiā reſpectum. Capitum: diuerſarum opinionū: nō alicuius certi ꝯſilij. Geſtit: ſunt qui dicūt bonū eſt agros publicos cōducere. viduas inſidijs capiāt decipiant eas: vt ſibi vendicent res earum. In viuaria. i. decipiant eos vt poſſint callide eoꝝ hereditatē auferre. Creſcit res. Quia interdū neſciunt feneratores quot menſiū accepturi vſuras. Verum: ſenſus eſt. Scio inq̄t ꝙ nō ſit omniū vna ſn̄ia: illud non tole-

rabile eſt. Quod ꝓpoſita ſua mutant in horas. Eſto.i.cōcedo:vt diuerſa ſentiant homines: ſed
non inuenies qui in propoſito ꝑſeueret. Lacus et mare.i.ꝛ iam lacus ꝛ mare.i.etiā lacus ꝛ ma
re diuitum cōſentit ſentētijs. Qui ſupra mare ꝛ lacus conſtituūt edificia. Cras fer. ille poſitis
apud baias ſi delectatus fuerit alio loco cōtinuo iubet ferramenta transferri ad cōponendū pre
torium. Theanum:theana ciuitas eſt certe abūdans optimis fabris ꝛ ſartoribꝰ. Quo teneam.
Mire reſpondet:q̄m ſupra dixerat:bellua multoꝝ es capitum.

ASCEN. ¶ Vilius argentū eſt auro. Docet ſtultos ꝛ praue affectos eſſe plurimos:vt q̄ rē minoris eſti
mandā pluris faciunt:qꝛ pecunia minoris eſt ꝙ virtus ea tñ plus amat̄ a multis. Ordo eſt. Ar
gentū eſt vilius auro:ꝛ aurū eſt vilius virtutibꝰ:ꝛ tñ ſup.o ciues ciues pecunia eſt q̄renda pri
mum:ꝛ v̓tus eſt q̄renda poſt nūmos: Janus ſummus ab imo ꝑdocet hec.i.quicūq; v̓ſantur in
ter ſummū ianū ꝛ imū perdocent hec. Erant eñ tres ſtatue Jani ad quarū mediam vt in ſmo
nibus dictū eſt maxima fiebāt cōmercia negociatoꝝ:quicq̄d ergo in eo vico v̓ſatur nō aliud cla
mat ꝙ ꝙ q̄renda pecunia primū eſt. Juuenes ꝛ ſenes ſuſpenſi loculos ꝛ tabulā.i.habentes locu
los.i.ſacculos denarioꝝ proiectiliū ꝛ tabulam ſuſpenſam leuo lacerto.i.brachio:recinūt.i. can
tando memorie cōmendant:hec dictata.i.hec precepta a talibus magr̄is tradita. Nā ſi ſex ſup.
aut ſeptem milia deſunt quadringētis.i.cenſui equeſtri:ꝙ ꝙ ſup.animus ē tibi ſup. fortis: mo
res ſunt tibi ſup.probati:ꝛ ligua ſup. deſerta eſt tibi:ꝛ fides.i.fidelitas eſt tibi:tñ ſup.tu eris.i.
reputaberis:plebs.i.plebeiꝰ ꝛ vilis. At id eſt ſed pueri ludentes:dum cantica a maioribus ſuis
tradita diſcunt:aiunt tu eris rex:ſi facias recte. Hic.i.hmōi murꝰ eſt aeneus.i.fortiſſimꝰ q̄ſi ex
ere factus.ſ.nil conſcire.i.nullius mali conſciū eſſe ſibi:ꝛ nulla.i.nō vlla: nō palleſcere.i. palli
duz fieri vlla culpa. Sodes blādiētis eſt:q.d. Si audes ꝛ cōmodū videtur:dic an lex roſcia id ē
quā roſcius otho tulit:videlicet neq; nō hñs quadringēta millia:ſedeat in quattuordecim pri
mis gradibus theatri:q̄ coegit multos vſurā exercere quo diuites fierēt:eſt melior.i.iuſtior et

Nenia commodior:an nenia.i.vulgaris cantilena pueroꝝ (Eſt eñ nenia cantilena illa quā prefica. i.
mulier ad hoc ceteris prefecta canit dū cadauer ſepeliendū cuſtoditur:in qua cōmemorat lau
des ꝛ virtutes defuncti cum eiulatu ꝛ ploratu magno) que.ſ.nenia offert regnū faciētibꝰ recte
exiſtēs decantata:ꝛ.i.pariter curijs:ꝛ.i.pariter camillis:maribus.i.fortibus ꝛ continentibus
viris:quibus ꝑſuaſum erat ſummū regnū eſſe recte facere ꝛ paucis contentuz eſſe: ꝛ ita ipſis
defunctis talis nenia poterat decantari:qualem poſtea pueri a maioribus ſuis cantare didice
runt vt ad virtutē cohortarent̄. Curiꝰ ꝛ camillus laudatiſſimi apud romanos fuerunt:vt liuiꝰ:
valerius:plinius:alijq; predicant. Ne pro an aut nūquid is ſuadet melius: qui ſuadet vt ſup.
facias rem.i.diuitias ſi nō recte quocūq; mō poſſis:facias inquā rem:vt ſpectes ꝓpius.i. con
iunctius puppi.i.altiori ꝑti nauis vbi patroni ꝛ gubernatores ſedent.i.vt dñs nauis ſpectes
poemata lachrymoſa.i.pericula maris ingruēte tēpeſtate:qualia poete in poematis ſuis ad la

Poema chrymas excitandas recitant (declinatur aūt nequid erres hoc poema poematis:ſʒ qꝛ olim h̄
poematū ti. vſitatius dixeris in dtō ꝛ abltō pluralibꝰ poematis ꝙ poematibꝰ. Et eſt poema opꝰ
poete.i.factoris carminū vt in ſermonibꝰ dictū eſt an ſup.is melius ſuadet qui pñs.i. aſſiſtens
ꝛ amicus hortatur ꝛ optat:te liberū a cupiditate ꝛ erectū a rebus terrenis:reſponſare.i.freq̄n
ter obſtare ꝛ obuiare fortune ſupbe:q.d.is poſterior multo melius hortat̄. Quod ꝓbat exem
plo a ſe ſumpto. Nam cū poſſit iuxta ſtrepitū fortune verſari in iudicijs ꝛ collegio iudicū:ꝛ il
lic gloriam mereri:maluit in ocio tuto delitescere. Ordo eſt:ꝙ ſi populus romanus roget.i.in
terroget forte me:cur nō fruar ſic iiſdem iudicijs vt fruor iiſdē porticibus.i.quare cū ſim de col
legio iudicum ꝛ verſer cū eis in porticibus deambulando vbi nō agit̄ res ꝑiculoſa:nō v̓ſer eti
am cū eis in iudicijs vbi gloriā mereri poſſem. Nec ꝓ ꝛ nō:ꝛ cur nō ſequar ea q̄ ipē ppl̄s dili
git:ꝛ cur nō fugiā ea q̄ ipſe odit:ego referā.i.reſpondeā id qđ vulpes cauta reſpōdit olim leoni
egroto:interrogāti eñ leoni (vt eſopus narrat) cur nō ingrederet̄ regiā ſuā:reſpōdit vulpes:
qꝛ veſtigia terrēt me:veſtigia dicit ſpectātia oīa aduerſum.i.te v̓ſus hoc eſt ad introitū:ꝛ nul
la ſpectantia retrorſum.i.ad egreſſum:hoc eſt q̄ oīa ſunt ingredientiū ꝛ nulla egrediētiū: ꝑ qđ
annocauit vulpecula:ꝙ leo oēs viſitātes deuoraret:ſicut ꝛ adminiſtratio reip.ꝛ vt dicūt curia
principū:paucos incolumes emittit:qꝛ q̄ reip.bñ facit:nulli facit:ꝛ q̄ offendit oēs offendit: vñ
dicit hora.ad ppl̄ʒ. Tu es belua multoꝝ capitū:ꝛ ita difficile eſt pplo placere:qꝛ qđ vni placet al
teri diſplicet:nā q̄d ſequar aut quē.q.d.neſciā: vñ recitat varia ſtudia ppl̄i dicēs. Pars hominū
geſtit.i.nimis cupit ꝯducere publica.i.ad rēp.ſpectātia:ſunt q̄ venētur.i.captēt viduas auaras
fruſtis ꝛ pomis.i.delicatis cibis decoctis ꝛ ꝑ fruſta miſſis:ꝛ q̄ excipiant.i.irretiāt ſenes: quos

mittant in viuaria.i.in repoſitoria diuitiarū ſuarū ſicut piſces q̄ captis aſſimilanť cuſtodiūtur in viuarijs. Res creſcit multis occulto fenore: verū.i.ſꝫ eſto alios teneri alijs ſtudijs.i.cōcedamus quoſlibet ſuo ſtudio teneri: ⁊ in eo verſari: putes ne ſup. ꝙ ijdem pnt durare borā.i. ꝑ tp̄s vnius bore: ꝓbantes eadē q̄ prius laudauerūt: q.d. minime. Si diues dicit. Null⁹ ſinus.i.null⁹ angulus: nullū receptaculū: p̄lucet.i.amenior ⁊ dulcior eſt in orbe.i.toto mōdo. baijs amenis d̄ quib⁹ Iuue. Ianua baiarū ē ⁊ gratū litt⁹ ameni ſeceſſus ⁊c. Eſt eñ regio italie iuxͣ lucrinū lacū amenīſſima: lacus.ſ.lucrinus: ⁊ mare qđ vicinū eſt: ſentit amorē beri.i.dñi feſtinātis.i. properantis illuc: cui ſup. bero ſi libido vitioſa.i.cōcupiſcētia leuis ⁊ incōſtans fecerit auſpiciū.i.indicauerit mutandas eſſe ſedes (quaſi auſpicio.i.ex auiū iſpectiōe: ſine q̄ nihil magni incoabāt veteres romani: vñ auſpicari pro rite incipere accipiť: ⁊ auſpiciū ꝓ incepto) fecerit ꝫ auſpiciū.i. indiciū migrandi de baijs: vos fabri tolletis cras.i.poſtridie ꝙ baias aduenerit: ferramenta.i. inſtrumēta ferrea q̄b⁹ p̄toria ac domū cōſtruatis: theanū in illud oppidū nō ꝓcul a ſora ⁊ nola. Si ſup. alicui lectus genialis.i.matrimonialis in q̄ liberis generādis opam det: eſt in aula.i. domo ſua: q̄ſi in regia: ipſe ait nil eē pri⁹ ⁊ nil eē meli⁹ vita celibe.i.p̄uata matrimonio: hoc ē ſecubitu: ſi ſup. lect⁹ genialis nō ē: ipſe iurat ſolis maritꝫ eē bñ. Quo nodo.i. viculo teneā ꝓthea i.hoīem tā mutabilē aīo ſicut ꝓthea dicūt mutabilē corpe fuiſſe: mutātē vultus.i.ſpēm faciei q̄ volūtas indicať: vt iā h̄ velle iā nolle videať. de ꝓtheo ad finē q̄rti georgi. ſatis ꝯſtat: quō ſeſe captū in varias figuras vtat: eſt aūt de⁹ marinus pecoris neptunij cuſtos: vaticinio p̄ditus.

Auſpico: Auſpicium

Protheus

Quid pauper? ride: mutat cenacula: lectos:
Balnea: tonſores: conducto nauigio eque
Nauſeat: ac locuples: quē ducit priua triremis.
Si curatus inequali tonſore capillos
Occurri: rides: ſi forte ſubucula pexe
Trita ſubeſt tunice: vel ſi toga diſſidet impar:
Rides: quid mea cū pugnat ſententia ſecum:
Quod petijt: ſpernit: repetit quod nuper omiſit.
Eſtuat: ⁊ vite diſconuenit ordine toto:
Diruit: edificat: mutat quadrata rotundis.
Inſanire putas ſolēnia me: neqꝫ rides.
Nec medici credis: nec curatoris egere
A pretore dati: rerum tutela mearum
Cum ſis: ⁊ praue ſectum ſtomacheris ob vnguē
De te pendentis te reſpiciētis amici.
Ad ſummā ſapiens vno minor eſt ioue: diues
Liber: honoratus: pulcher: rex deniqꝫ regum:
Precipue ſanus: niſi cū pituita moleſta eſt.

¶ Nauſeat: nauſeare ꝓprie dicuntur q̄bus eadem faſtidiū afferunt: ⁊ hic ꝓprie nauſeat. Quia nauis mentionē fecerat. Quem du.i.ſimiliter pauper alienū nauigiū faſtidit ⁊ cupit mutaŕ quēadmodū ſuū: ⁊ per hoc oſtendit in nulla re hoīes habere conſtātiā: ſed eē mutabiles. Priua triremis: alij priuā ita intelligūt: q̄ vna vni aſſignatur: q2 ⁊ hic priuata poſſit intelligi. Inequali.i. q2 inequaliter tondet. Subucula proprie dicitur pānus additītius a ſubijciendo vel a ſubſuendo Pexa: tunica eſt: q̄ dimiſſa eſt vſqꝫ ad talos: ſicuti pexi capilli demiſſi. Diſſidet in. nō equalis ſedet ī humeris quicq̄d perijt ſenſus eſt. Cur leuia in me vitia rides cū maiora ſine riſu p̄tereas Inſanire putas ſo. pro ſolēniter iudicas me morbo laborare oīm hominū. Iccirco ꝓ cōſuetudine guttoꝝ morbis nō eſſe credēdus Curatoris: q̄ ſolet dari inſanis: ⁊ ꝑ hoc monitoris. Senſus ē. Tu caſtigator ⁊ monitor ī leuiſſimis rep̄hendis: maiora nō corrigis. Tutela: o mecenas quū ſis adiutor fortunaꝝ mearū: ⁊ videas me iſtis moribus inſanire nō curas dandum eſſe mihi curatorē a pretore. Stomacharis: iraſcaris.i. ob minimū pcm̄ ⁊ nulli⁹ momēti. Sanus: tāgit hic ſtoicos q̄ dicūt ſapiētes hñ ſanos etiā ſi egrotāt eē ſanos. Ego aūt dico ſanū ⁊ ſapientē ſi ſine morbo eſt. Snia ſtoicoꝝ. In hoc ſapiēs minor ē ioue: q2 moriť aliter: minor ioue eſt ꝙ in celo nō eſt. Pituita aūt eſt morb⁹ capitis ad vitiū gallinaꝝ vel pullorum.

Acro

Subucula

ASCEN.

¶ Quid paup ꝛc. Quia dictũ eſt de diuitib⁹ ꝙ inſtabiles ac inconſtaates ſint: queri poſſet de paupe. vñ querit poeta: aut pplꝰs a poeta. Quid paup? ſup. facit? Rñdet. ride. q. d. nõ min⁹ ridicula ꝙ diues: mutat cenacula. i. manſiones ſuas quas in ſummitate dom⁹ ſub tecto cõduxit: mutat lectos cõductitios. ſ. balnea: tonſores ſup. mutat: ꝛ nauſeat. i. ſtomachaꝫ ꝛ impioſus eſt: eque id eſt equaliter: nauigio quo migret ſcꝫ conducto: ac locuples queꝫ triremis. i. nauis ternis remoꝝ ordinibus impellenda priua. i. propria ipſius: ducit. Si curtatus ꝛc. Docet vitia propria ꝛ animi dãnabiliora eſſe ꝙ aliena aut corpis: cũ tñ ꝯtra fiat. Ordo eſt. ſi ego occurri tibi curtatus capillos. i. habẽs capillos curtatos (alij curat⁹ legunt) ſup a tonſore inequali. i. inequaliter tondente: vt opanti det qđ opis eſt: aut inequali. i. inequalib⁹ crurib⁹ vt ob vitiũ corpis inequaliter tondeat. tu rides: ꝛ ſi ſubucula trita: pann⁹ attrit⁹ (vulgo foderaturã aut duplicaturã appellãt: aut poti⁹ ẽ veſtis interior. vñ Varro. Poſtꝙ binas tunicas habere ceperũt inſtituerũt vocare ſubuculã ꝛ incluſiã) ſubeſt tunice pexe. i. raſe aut trite: vel ſi toga diſſidet. i. corpi adheret: imp id eſt inequalib⁹ portionib⁹ tu rides? quid. i. ad quid aut cur: cũ. i. qñ mea ſnĩa. i. iudiciũ volũtatꝫ pugnat ſecũ ꝛ ſpernit qđ petijt: ꝛ repetit qđ omiſit nuper. i. paulo ante: ꝛ cum eſtuat. i. ardet cupiditate. ꝛ diſconuenit. i. diſpar eſt toto ordine vite. i. quicquid facit in tota vita: diruit. i. deſtruit edificia: edificat mutat quadrata. i. ea que pri⁹ voluit habere quadrata: rotũdis. i. vult ea rotũda: quid inquã putas me inſanire ſolẽnia. i. ſolenniter quaſi ꝯcitũ furore ſacro aut bachi aut cereris: ꝛ neqꝫ rides nec credis me egere medici qui curet me ab inſania: nec curatoris dati a ꝑtore vt ſolet furioſis dari: cũ tu ſis tutela mearũ rerũ: hoc eſt cũ ad te tanꝙ ad amicũ ꝑtineat tutela mearũ rerũ: ꝛ hoc eſt nihilo min⁹ tñ: tu ſtomacharis. i. indignaris ob vnguẽ ſectũ. i. putatũ male: vnguẽ dico amice pendentis de te: ꝛ reſpiciẽtis te. i. qui totã ſpem in te collocauit. Ad ſũmã. i. vt ſemel dicã qđ inter ſtultũ ꝛ ſapientẽ ſit: ſapiẽs eſt minor ioue. i. deo: vno. i. in vna re: q: ſ. mortalis ẽ: ꝛ egritudinib⁹ ſubiectus. Eſt eñi liber. honorat⁹: pulcher ꝛ deniqꝫ rex regũ: ꝛ ſanus precipue: quia animo ꝛ corpore niſi cum pituita: id eſt nocinus humor furoreꝫ excitans eſt moleſta. In hoc ſtoicos ridet qui ſapientem dicebant non dolere.

ACRO

Roiani belli ꝛc. Scribens lollio ait lecto a ſe poemate homeri maniſeſtius ſibi ꝛ meli⁹ exprimi ab cophie precepta ꝙ ab optimis eius profeſſionis actorib⁹ ꝛ chryſippo ꝛ crantore. in iliade enim oſtendit vitia hoim. in odyſſea per vlyſſis perſonã virtutes demonſtrat. Et mores hoim inſpexit. Home. Andra mi ennepe muſa polytropon os mala polla Plagchthi.. ꝛ reliqua. Nos numerus ſumus ꝛ fruges cõſumere nati. Eos q̃ abſint ſtudio philoſophie ait numerꝝ tñmodo explere hoim: nec alij vlli rei eẽ natos: ꝙ vt fruges ꝛ cibos conſumerent. Incipe que recte viuẽdi prorogat horã. Ait qui rationẽ recte viuendi per viuendi tẽpus differt ſimilis eſt ruſtico volenti flumen tranſire ꝛ expectãdi donec totum defluat. Fomenta. podagrã iuuant non ſanant. Inuidia ſiculi non inuenere tyranni. hoc ait ne phalaris quidẽ agrigentinoꝝ tyrannus maius inuenit tormẽtũ ꝙ animis

Epiſtola Secunda ad maximum Lollium.

Roiani belli ſcriptorem maxime lolli
Dum tu declamas rome: ꝑneſte relegi.
Quicq̃d ſit pulchrũ: qđ turpe: qđ vtile:
Plani⁹ ac meli⁹ chryſippo ꝛ crãtore dicit. (q̃d nõ
Cur ita crediderim: niſi quid te detinet: audi.
Fabula: qua paridis propter narratur amorem
Grecia barbarie lento colliſa duello:
Stultorum regum ꝛ populorum continet eſtus.
Anthenor cenſet belli precidere cauſam:
Quid paris? vt ſolus regnet viuatqꝫ beatus
Cogi poſſe negat: neſtor componere lites
Inter pelliden feſtinat ꝛ inter atriden.
Hunc amor: ira quidem cõmuniter vrit vtrunqꝫ.
Quicquid delirant reges: plectuntur achiui.
Seditione: dolis: ſcelere: atqꝫ libidine: ꝛ ira:
Iliacos intra muros peccatur ꝛ extra:

Ruſſuſquid virtus ⁊ quid ſapientia poſſit
Utile propoſuit nobis exemplar vlyſſem:
Qui domitor troie:multorum prouidus vrbes
Et mores hominum inſpexit:latumq; per equor
Dum ſibi dum ſocijs reditu; parat:aſpera multa
Pertulit aduerſis rerum immerſabilis vndis.
Sirenum voces ⁊ circes pocula noſti:
Que ſi cum ſocijs ſtultus cupiduſq; bibiſſet:
Sub domina meretrice fuiſſet turpis ⁊ excors.
Uixiſſet canis immundus:vel amica luto ſus.
Nos numerus ſumus ⁊ fruges conſumere nati:
Sponſi penelopes:nebulones alcinoiq;:
In cute curanda plus equo operata iuuentus:
Cui pulchrum fuit in medios dormire dies:⁊
Ad ſtrepitum cythare ceſſatum ducere curam.
Ut iugulent homines:ſurgunt de nocte latrones:
Ut teipſum ſerues non expergiſceris:atqui
Si nolis ſanus:cures hydropicus.⁊ ni
Poſces ante diem librum cum lumine:ſi non
Intendes animum ſtudijs ⁊ rebus honeſtis:
Inuidia vel amore vigil torquebere.nam cur
Que ledunt oculos feſtinas demere:ſi quod
Eſt animum differs curandi tempus in annum:
Dimidium facti qui cepit habet:ſapere aude.
Incipe:viuendi qui recte prorogat annum:
Ruſticus expectat dum defluat amnis:at ille
Labitur:⁊ labetur in omne volubilis euum:

hoīm inuidiā inferre. Qui non moderabit̄ ire infectū volet eſſe dolor qd̄ ſuaſerit ⁊ mens. Decenter pniam deſcribit q̄ ſequit̄ iracūdos. Fingit equū tenera docilē ceruice magiſter. Exēplo adhortat̄ iuuenē cui ſcribit ad ſtudia. Nā ſtudioſum eſſe oſtendit cū ait. Dum tu declamas rome. Ruſtic⁹. ſenſus ē. q̄ illud p̄terit tp̄s quo melior fieri poſſet ſtultus ac ruſtic⁹ habend⁹ eſt:ſimiliſq; ei q̄ curſum fluminis ſpectat tā q̄ finē aliq̄ñ facturi.

¶ Argumentū Aſcenſianum Secunde epiſtole libri primi.

Teq; ſecūda monens lolli commendat homerū. Ordo ē. O lolli:ſcd̄a ſup. ep̄la monēs.i.cohortans ad virtutē te:cōmendat.i. laudat homerū:q̄ hyſtoriā cōtexens ꝓpoſuit nobis exempla bn̄ viuēdi:vt in textu patebit.

Troiani belli ſcriptorē
Argumentū poſitū ē:

ordo ē.o lolli maxime: ſup.amicorū aut cognomen eſt ego relegi.i.iterū legi:p̄neſte.i. in ciuitate p̄neſtina. ſcriptorem troiani belli.i.homerū: interea ſup.dū tu declamas.i. rhetoricā exerces rome. Sup.ip̄e homer⁹ ſcriptor troiani belli dicit plani⁹ ac meli⁹:chryſippo ⁊ crantore.i. philoſophis illis ſtoicis: q̄d ſit pulchrū.i.honeſtū:q̄d turpe.i. inhoneſtū:q̄d vtile ⁊ q̄d nō.i.inutile. Audi niſi q̄d.i.aliq̄d detinet. id ē niſi alio occupat⁹ ſis: cur ego crediderim ita. Fabula.i. faboloſa narratio:qua.i.ī qua grecia narrat̄ colliſa lento duello.i. pugna decēnali:barbarie.i.phrigū quos greci barbaros vocant (⁊ ita erit genitiui caſus) aut colliſa barbarie.i.a barbaria. in datiuo. ꝓpter amorē paridis.ſ.alexādri filij priami qui helenā vxorē menelai rapuit.cōtinet eſt⁹ id eſt furores ⁊ iras regū ſtultorū ⁊ ꝑplorū ſtultorū. Anthenor:vn⁹ ex principib⁹ troianis:cenſet.i. iudicat:p̄cidere ſup.debere cauſam belli.hoc eſt reſtituendā eſſe helenā. Quid paris ſup.cēſet: vt ip̄e ſolus regnet ⁊ viuat beat⁹:ſm iudiciū ei⁹ deprauatū:negat ſup.ſe poſſe cogi:ad reſtituendā helenā. Neſtor.rex pilij ſapiētiſſim⁹ q̄ tertiā etatē attigerat:feſtinat ꝯponere.i.finire ꝑ pacē lites int̄ pelliden.i.pellei filiū achillē:⁊ int̄ atridē.ſ.agamēnonē.amor.ſ.briſeidis ablate ab agamēnone chriſeida reſtituere coacto:vrit.i.incēdit:hūc.ſ.achillē:⁊ ira vrit vtrūq; cōiter. Quicq̄d reges.ſ.achilles ⁊ agamēnon:delirāt.i.ꝑ furorē cōmittūt:achiui.i.greci populares:plectunt̄.i.

luūt:⁊ puniunt. Peccat.i.peccatū cōmittit intra ⁊ extra muros iliacos:ſeditione.i.ꝑ ſeditionē: dolis:ſcelere:atqꝫ libidie.⁊ ira.i.ꝑ varia vitia. Rurſus.i.ecōtrario:homer⁹ ꝓpoſuit nobis vlyxē (appoſitorie) vtile exēplū ſup.ſciēdi:q̄d virt⁹ ⁊ q̄d ſapiētia poſſit. Qui.ſ. vlyxes:exiſtens domitor troie:inſpexit ꝓuid⁹ vrbes ⁊ mores multoꝝ hoim.hoc em̄ in p̄ncipio odyſſee atteſtat homer⁹:qꝫ.p ⁊:q̄ ꝑtulit.i.ſuſtinuit ad finē vſqꝫ:multa aſꝑa ꝑ equor latū.i.mare magnū:dū parat ſibi.⁊ dū parat ſocijs reditū.ex̄ñs imerſabilis aduerſis vndis rerū:vl' aduerſus.i.oppoſit⁹ vndis rerū Sed prior eſt melior lectio:ne duo ſint epitheta ſine cōiūctiōe media. Tu o lolli noſti voces.i. cantilenas ſyrenū (q̄ tres ſorores dulcedine cant⁹ ꝑtrāſeūtes ſopitos ſubmergebāt: qđ a cyrce doct⁹ vlyxes ſocioꝝ aures cera obſtruxit:⁊ ſe ad malū alligari fecit. Carmē traductū videb apud iuuenalē) ⁊ tu noſti pocula circes:qb⁹ hoies in varias feras vertebat (Eſt aūt circe filia ſolis ꝓpter pulchritudinē dicta:venefica ⁊ incantatrix maxima) q̄ ſup.pocula circes:ſi vlyſſes bibiſſꝫ cū ſocijs:exiſtēs ſtult⁹ ⁊ cupid⁹:fuiſſet turpis ⁊ excors ſub dña meretrice.ſ.circe.⁊ ip̄e vixiſſet vt alij) canis imūd⁹.i.luxurioſus:vel ſus amica luto.i.gaudēs volutabro luti. Nos.ſ. q̄ nihil oꝑamur nec exꝑimur.ſumus numer⁹.i.ad numeꝝ hoim ꝑtinētes nō ad robur aut virtutē ſicut therſites apud homerū auxit:ſed nō meliorē fecit numerū grecoꝝ:⁊ nos ſum⁹ nati ꝯſumere fruges quaſi ad nihil aliud vtiles q̄ꝫ ad gulā:exiſtētes ſpōſi.i.quales erāt ſponſi.i.q̄ cupiebāt eſſe ſponſi:hoc ē ꝓci penelopes:vxoris vlyxis.nos ſum⁹ nebulones.i.vani:⁊ fedi vt nebula:⁊ ſum⁹ iuuētus.i.multitudo iuuenū alchinoi regis q̄ vlyxē hoſpitio ſuſceꝑat.hoc eſt nos ſum⁹ tales qualis fuit iuuent⁹ alchinoi:oꝑata.i.exercita pl⁹ equo.i.q̄ꝫ equū ē in curāda cute. Cui.ſ.iuuētuti fuit.i. viſum ē eſſe:pulchrū dormire:in.i.vſqꝫ ad:medios dies:⁊ ducere curā ceſſatū.i.vbi ceſſet vl' ad ceſſandū (legit em̄ porphirio ceſſatū nō ceſſantū) ad ſtrepitū cythare:dulci em̄ ſuſurro ac ſtrepitu cythare ꝓuocabāt ſomnū. Latrones ſurgūt de nocte ſup.media:vt iugulēt.i.interficiant hoies:nō expergiſceris tu vt ſerues teip̄m:⁊ hoc interrogatiue.vel ſic.⁊ tū ſup.tu nō expergiſceris.i.excitaris de ſomno vt ſerues teip̄m ſup.a vitijs. Atqui.i.ſed certe ſi tu nolis curare ſupple ſalutē tuā:ſan⁹.i.q̄ꝫdiu ſan⁹ es:tu cures hydropic⁹.i.hydropiſi tact⁹:⁊ hoc tardū erit:q: difficilis eſt curatu morb⁹ ille:⁊ ni.i.niſi poſces librū cū lumie ante diē:ſi nō intendis animū ſtudijs ⁊ reb⁹ honeſtis:tu vigil torquebere inuidia vel amore.i.aliqua affectiōe praua. Senſus eſt hoiem ſubiectū eſſe curis aut rerū honeſtarū aut aliarū.⁊ ideo meli⁹ eſſe vt honeſtis inſudem⁹: nā ſi nō ſurrexerim⁹ poſtq̄ꝫ dormiuim⁹ qđ nature ſatis eſt: inuadent nos cure in lecto iacentes: aut inuidie aut amoꝝ. Nā cur feſtinas tu demere.i.amouere ea que ledūt oculos:ſi tu differs in annū:tempus curandi ſupple illias aut illud.quod eſt id eſt conſumit:⁊ corrodit animum:quaſi dicat prius animo q̄ꝫ oculis ſuccurrendum eſſe. Aude ſapere:⁊ incipe.quia qui bene cepit habꝫ dimidium facti (Principium enim vniuſcuiuſqꝫ rei potiſſima pars eſt) Ruſticus id eſt ſtultus ⁊ ignarus:qui prorogat id eſt extendit annum recte viuendi:expectat ſupple euꝫ dū id eſt q̄ꝫdiu amnis:id eſt fluuius perēnis ac iugis defluat. At:id eſt ſed:ille ſcilicet amnis iugis labitur exiſtens volubilis ⁊ labetur in omne euum (Acro prius legit horam non annum) Ruſticus trās amnem agrum habuit:quem colere diſtulit donec arefactum amnem videat: ſed id nunq̄ꝫ contigit:⁊ ideo nunq̄ꝫ coluit. eſt ergo ruſticus qui incipere non audet.

ACRO.

¶ Nō ſatis eſt.intelligi vult illū recte viuere:qui queſitis reb⁹ bene vtit.i.niſi vitijs fueris purus diuitie te ornare nō poſſunt Valeat.ſenſus eſt.meli⁹ eſt ſanū eē ⁊ pauperē:q̄ꝫ in diuitijs egrotare. poſſeſſor op⁹ eſt vt ſan⁹ ſit primo qui vti cogitat preparatꝫ. Sincerū eſt.i.niſi pect⁹ bonū ſit ⁊ purū.q̄cq̄d dederis nō pōt eē gratū.⁊ allegoricos dicit vas ꝑ hoīs corpe. Siculi. Sicilie duo tyranni phalaris agrigentin⁹ ⁊ dionyſi⁹ ſiracuſan⁹:hi viſum ē nullū tormētū tā grande eſſe vti inuidiā. Qui nō mo. Naꝫ furore

Queritur argentum puerīſqꝫ beata creandis
Vxor:⁊ inculte pacantur vomere ſilue.
Quod ſatis eſt cui contingit:nihil amplius optꝫ:
Non domus:⁊ fundus:nō eris aceruus ⁊ auri
Egroto domini deduxit corpore febres:
Non animo curas:valeat poſſeſſor oportet
Si comportatis rebus bene cogitat vti.
Qui cupit aut metuit:iuuat illū ſic dom⁹ aut res
Vt lippum picte tabule:fomenta podagram:

Auriculas cythare collecta ſorde dolentes.
Sincerū eſt niſi vas quodcūqꝫ infundis aceſcit.
Sperne voluptates: nocet empta dolore voluptas
Semper auarꝰ eget: certū voto pete finē.
Inuidus alterius macreſcit rebꝰ opimis:
Inuidia ſiculi non inuenere tyranni
Maius tormentū. qui nō moderabitur ire
Infectū volet eſſe: dolor quod ſuaſerit ⁊ mens:
Dū penas odio per vim feſtinat inulto.
Ira furor breuis eſt. animū rege: qui niſi paret:
Imperat: hunc frenis: hūc tu cōpeſce cathena.
Fingit equū tenera docilē ceruice magiſter
Ire viā quā monſtrat eques. venaticꝰ ex quo
Tempore ceruinā pellē latrauit in aula:
Militat in ſiluis catulꝰ: nūc adbibe puro
Pectore verba puer: nūc te melioribꝰ offer.
Quo ſemel eſt imbuta recens ſeruabit odorē
Teſta diu: ꝙ ſi ceſſas aut ſtrenuus anteis:
Nec tardū opperior: nec precedentibus inſto.

ꝯmittimꝰ ꝙ ira flagramꝰ. Nō. e. nā ira q̄ caret rōne ꝯtractū ꝯdē nat ⁊ optat īfectū. Volet. qꝛ id facit qđ eū feciſſe penitet nimia indignatiōe. Dū penas odio. dum penas feſtinant exigit ꝑ violentiā. Animū rege. nā animꝰ niſi obedierit icipit iperare. Imperiū aūt animi ſemꝑ ītolerabile eſt. Puer. cito dū puer es ꝑcipe precepta phie. Ad lolliū ſcribit adoleſcētē oratorē. Qđ ſi ceſſas Hoc loco dehortat̄ tarditatē ⁊ hortat̄ ſtrēnuitatē. Nec tardū. i. ſi nō potes me ſequi in legendo phiam nō te expecto: aut ſi ingenioſus me p̄teris: te nō ipedio. ASCEN.

Querit̄ ⁊c. Iterū monet virtutē ſūmoꝑe q̄rēdā eſſe: reiecta ſuꝑfluarū rerū cura. Ordo eſt. Argētū. i. pecunia q̄rit̄ a nobis: ſcꝫ ⁊ vxor beata. i. diues ⁊ opportuna creandis pueris. i. liberis. q̄rit̄: ⁊ ſilue inculte pacant̄. i. domant̄ (niſi dicamꝰ ꝑ fantaſiā poetam dicere ſiluas pacari facile: dū nō vltra ꝙ ſatꝭ ē eruimꝰ eas) vomere. i. aratro: hoc ē facimus noualia: ſꝫ cui ꝯtigit qđ ſatis eſt nil optet amplíꝰ. Nā domꝰ non deduxit egroto corꝑe dn̄i febres ⁊ non deduxit egroto aīo dn̄i curas: fundꝰ nō deduxit: acerūꝰ. i. cumulꝰ eris ⁊ auri nō deduxit febres ⁊c. Opꝫ vt ſup. poſſeſſor ēt mime rei q̄ cogitat bn̄ vti rebꝰ cōportatis: valeat. i. ſit validꝰ ꝟ ſanꝰ. Et eſt duplex ſenſus. vel ꝙ nemo poterit vti recte rebꝰ ſuis niſi valeat. i. ſanꝰ ſit aīo: ⁊ hic coheret ſequētibꝰ: vel ꝙ nemo vtēs rebꝰ ſuis recte: nō valeat. Nemo ergo bn̄ vtit̄ rebꝰ ſuis niſi valeat. i. animū validū habeat. Nam domꝰ aut res iuuat. i. delectat: illū q̄ cupit ſup. pl'a hr̄e: aut metuit q̄ hꝫ ꝑdere: vt tabule picte iuuant ſup. lippū: ⁊ vt fomēta. i. medicamēta iuuāt podagrā. i. egros pedes habentē. ⁊ vt ſup. cythare iuuant auriculas dolētes: ſorde collecta. i. cōglutinata in eis: ita ꝙ ſurdaſter ſit q̄ parū audit. Nam niſi vas ſit ſincerū. i. incorruptū alieno liquore: q̄cq̄d infundis aceſcit. i. ſit acetoſum. Sperne voluptates: qꝛ voluptas empta dolore nocet. Auarꝰ eget ſemꝑ. pete voto. i. deſiderio toto: certū finē ſup. habēdi. Inuidꝰ macreſcit. i. fit macer rebꝰ opimis. i. pinguibꝰ alteriꝰ. Tyranni ſiculi. ſ. phalaris agrigētinꝰ: cui bos eneꝰ ad torquendū factꝰ eſt: ⁊ dionyſiꝰ ſyracuſanꝰ: nō inuenere. i. inuenerūt grauiꝰ tormentū inuidia: qꝛ inuidꝰ cōſumit ſeipm̄. Is q̄ nō moderabit̄. i. modū faciet ire (nō em̄ penitꝰ extirpari pōt in viro forti. vn̄ in ꝑmo ſmonū. Deniqꝫ q̄tinꝰ excidi penitꝰ vitiū ire: Cetera itē nequeūt ſtultis herētia: nec ē peccatū ex toto gn̄e. vn̄ ſcriptū eſt. Iraſcimini ⁊ nolite peccare) volet eē īfectū. i. volet ꝙ id nō ſit factū: qđ dolor ⁊ mēs ſup. furioſa ſuaſerit dū. i. qn̄ ipa mēs feſtiat penas ꝑ vim. i. violētiā: odio iulto. i. ꝙ diu odiū iultū ē. Ira ē furor breuis. i. cōmotio ſubita: eſt em̄ ſubita accēſio ſanguis circa cor. rege animū tuū: q̄ niſi paret. i. obedit: imꝑat. i. dn̄at̄: cōpeſce tu hūc frenis: cōpeſce tu hūc cathena. Magiſter. i. dn̄ator equorꝫ: fingit. ꝯponit ⁊ docet: equū docilē. i. ꝙ diu docilis ē videlꝫ ī tenera ceruice: ire. i. īgredi viā: quā eq̄s id ē īſeſſor mōſtrat. Catulꝰ. i. canis paruꝰ: venaticꝰ. i. ad venationē deſtinatꝰ: ex quo tpe. i. poſt qđ tp̄s: latrauit. i. latratu petijt ⁊ laceſſiuit pellē ceruinā: ī aula: ipe militat. i. exercet ſe: hoc ē venatur in ſiluis. O puer adhibe: nec (qꝛ hoc diceret̄ ſm̄ tertiā ꝯiugationē: qđ alibi ſꝫ nō repit̄: lege

Ira.

reꝫ potius) adbibe nūc pectore puro.i.dum pectus purū habes: verba.i.precepta philoſophica:⁊ offer te nunc melioribus ſupple preceptis aut preceptorib⁹. Naꝫ teſta ſeruabit diu odoreꝫ: quo ipſa recens eſt ſemel imbuta:id eſt vnde primā tincturam cepit: ꝙ ſi tu ceſſas:aut anteis.i. p̄cedis exiſtēs ſtrēnuus id eſt nimis velox.i.ſi mediocritateꝫ nō ſeruas ego nec opperior.i.expecto tarduꝫ:nec inſto p̄cedentibus.i.eis nō facio vt preuertam aut ante eaꝫ impedimentū. q̄ſi dicat meo modulo incedam.

Acro ¶ Acronis in tertiam epiſtolam primi libri cōmentatio.

Vli flore quib⁹ terrarum militet oris i Julius Florus ad quē hec ſcripta mittuntur in cohorte fuit amicoruꝫ id eſt inter amicos Tiberij neronis.Claudij:qui ab Auguſto imperium accepit qui natus eſt ex Julia:⁊ ideo fuit adoptiuus.Auguſti:⁊ amic⁹ Horatij. Vicinas inter currentia turres: inter ſeſton ⁊ abidon:vt Luca. Tot potuere man⁹ adducere ſeſton abido. Studioſa cohors:id eſt quid legio faciat aut ſtudioſa cohors: cohortē vocat familiaꝫ Neronis q̄ carmina facere diligebat. Nā Tyberius erat litterarum amicus.Quid titius:deridet Titiuꝫ poetam qui pindarum grecū ꝓfundiſſimū ſenſus et eloquentie in latinum ſermonem conatus eſt traſferre. Nam tragedias et lirica carmina ſcribere cepit tēporibus Auguſti:ſed liberi eius nullius momenti erant. Quid mihi celſus agit: Celſuſ fuit poeta qui alienis dictis pro ſuis vtebatur.Scripta palatinus quecunq̄ recepit Apollo. Ceſar ſibi in bibliotheca ſtatuam poſuerat ad habitum ac ſtatuam apollinis. Grex auium plumas: metaphoricos dictum: pro cohors poetarum.Quid audes.i. quas lectiōes ſequeris et legis.

Quintus Horatius Flaccus Julio Floro.

Epiſtola.III

Vli flore quibus terraruꝫ militet oris i
Claudius auguſti priuignus ſcire laboro.
Thraca ne vos:hebruſq̄ niuali cōpede vinctus:
An freta vicinas inter currentia turres:
An pingues aſie campi colleſq̄ morentur:
Quid ſtudioſa cohors operū ſtruit: hec quoq̄ cu
Quis ſibi res geſtas auguſti ſcribere ſumit: (ro
Bella quis ⁊ paces longū diffundit in euum:
Quid titius romana breui venturus in ora:
Pindarici fontis qui nō expalluit hauſtus
Faſtidire lacus ⁊ riuos auſus apertos:
Vt valet:vt meminit noſtri:fidibus ne latinis
Thebanos aptare modos ſtudet auſpice muſa:
An tragica deſeuit ⁊ ampullatur in arte.
Quid mihi celſus agit:monit⁹ multūq̄ monēd⁹
Priuatas vt q uerat opes:⁊ tangere vitet
Scripta palatinus quecūq̄ recepit apollo.
Ne ſi forte ſuas repetitum venerit olim
Grex auiū plumas:moueat cornicula riſum
Furtiuis nudata coloribus:ip ſe quid audes:
Que circū volitas agilis thyma:nō tibi paruum
Ingeniū:nō incultum eſt:nec turpiter hirtum
Seu linguā cauſis acuis:ſeu ciuica iura
Reſpondere paras:ſeu condis amabile carmen:
Prima feres hedere victricis premia.ꝙ ſi
Frigida curarum fomenta relinquere poſſes:
Quo te celeſtis ſapientia duceret:ires.
Hoc opus:hoc ſtudiū ꝑui properemus ⁊ amplı:

Si patrie volumuſqꝫ:bonis ſi viuere cari.
Debes hoc etiā reſcribere:ſit tibi cure
Quante conueniat numantiꝰ: an male ſarta
Gratia nequicꝙ̄ coit:ꝛ reſcinditur: at vos
Seu calidus ſanguis:ſeu rerū inſcitia vexat
Indomita ceruice feros: vbicūqꝫ locoꝝ
Viuitis indigni fraternū rūpere fedus:
Paſcitur in veſtrū reditū votiua iuuenca.

Cōparat aūt apibꝰ ſcriptoꝝ bonoꝝ carmen. Fomēta. oratoriā ꝛ iuris ſcientiā dicit. Additqꝫ ꝛ poeticā.q: nō ita valent amputare vitia ſicut philoſophia.ideo frigida fomēta dixit:qui ſi ſecularia poſſes dona contēnere.i.ſi quotidiana opa relinquere poſſes.Sapientiā.ad ſummā virtutē ſiue gł'iam.i.ad philoſophiaꝫ. Debes:oſtendit inter numātiuꝫ ꝛ iuliū frequenter diſſenſioneꝫ exoriri.ſed q: illis amicꝰ erat:ꝑcipue iulio:Vtrū nā reconciliati ſint ei remandet.Hoc etiā mire iā quaſi alie cauſe ſcribende ſint:ꝙ̄ recōciliationis.Mire ob hoc admonet philoſophie:que mores format.Seu ca.Iuuenilis diſcordia:aut ipoꝝ iuuenuꝫ impitia.Quia expertis philoſophie.Votiua iu.aut carmen ꝓ veſtro reditu ſcribeꝝ:aut imolabo ꝓ vobis iuuencā.nā lyrici iuuēcam immolabant.Tragici hircum. poeta autem taurum.

¶ Argumentū Aſcenſianū tertie epłe.

Plurima perquirit reditur ū Tertia Floꝝ.Ordo eſt.Tertia ſup.epła perquirit.i.interrogat floꝝ ſcꝫ iuliū floꝝ qui ſub tyberio militabat:plurima ſcꝫ de ſtatu plurimorum. ASCEN.

Vli flore ꝛc. Ordo eſt.O iuli flore ego laboro.i.ſtudeo ꝛ cupio laborioſe ſcire:quibꝰ ꝓ in quibꝰ oris terrarū militet claudiꝰ ſcꝫ tyberiꝰ nero priuignꝰ auguſti.i.ex iulia cōiuge eiꝰ et alio natꝰ: militet.i.militiā exerceat:ne ꝓ an:thraca.i.thracia.ꝛ ebrus fluuiꝰ thracie:vinctꝰ.i.impeditꝰ ne fluat:cōpede niuali.i.ꝑpetua niue ac glacie.an freta.i.maria concurrētia inter vicinas turres.ſ.ſeſton ꝛ abidon:an pingues campi ꝛ colles aſie morenť.i. detineant vos.Et laboro ſcire quid operū ſtruit cohors ſtudioſa.ſ. litterarū:ꝛ ego curo ſupple ſcire: quocꝫ id eſt etiā hec videlꝫ qs ſumit.i.aſſumit ſibi ſcribere res geſtas auguſti.hoc eſt quis diffundit.i. extendit ꝓmulgat in lōgū euū bella ꝛ paces auguſti.nā in vtriſqꝫ clarus fuit.Quid titius poeta ille ſupple facit:titius dico venturus breui ſupple tempore:in ora romana.i.laudationē ꝛ admirationē romanoꝝ:qui non expalluit.i.veritus eſt ſumere:hauſtus pindarici fontis.i.vnde pindarus lyricoꝝ laudatiſſimus odas hauſit:auſus preterea faſtidire.i. reſpuere lacꝰ ꝛ riuos aptos id eſt faciles ꝛ parabiles multiſqꝫ expoſitos.hoc eſt triuiales ſeu vulgares:vt.i.quō valet: vt.i. qualiter meminit.i.memor eſt aut mentionē facit noſtri.Ne pro an:ſtudet aptare fidibus.i.chordis aut lyricis inſtrumentis:latinis:modos.i.modulos/hoc eſt verſus thebanos.i. pindaricos quia pindarus thebanus fuit:ꝛ hoc muſa auſpice.i.auſpicāte.hoc eſt felici ſuceſſu. An deſeuit id eſt ſeuus ꝛ altiloquꝰ fit:ꝛ ampullatus.i.inflatur in arte tragica(per hoc oſtendit eū aptioreꝫ ad lyrica ꝙ̄ ad tragica)Curo etiā ſupple ſcire:quid celſus alius poeta agit (mihi adiectū eſt de more loquendi.Nā ſepe datiuū ponimꝰ:auctore Valla:ad nullū preciſe reſpicientē.vt hic. mihi ſemper dormit ꝛc.)celſus dico monitus ꝛ monendus multū:vt querat opes ſupple litterarias: hoc eſt poeticas.priuatas.i.ſibi proprias:ꝛ non furtiue vndecūqꝫ ablatas:ꝛ vt vitet.i.caueat tāgere ſcripta quecūqꝫ apollo palatinus.i.in ede camenarū hoc eſt in palatio ab auguſto ſacratꝰ: recepit.hoc eſt quecūqꝫ publice legenda in edē apollinis illata ſūt:ne ſi grex auiū.i.(per metaphorā ſumptā ex apologis eſopi)multitudo poetarū venerit forte olim .i. aliqū repetitum plumas ſuas:ipſe cornicula.i.qualis fuit cornicula nudata coloribus furtiuis moueat riſum.Nā cornicula ſublegerat ſingulis auibus plumas aliquot:proprijs reiectꝭ:atqꝫ ita in cetū auiū ingreſſa:admirationi fuit:ſed mox cognitis plumis:ꝛ repetitis nuda derelicta riſum mouit.Curo ſupple ſcire quid ipſe.i.tu audes:que thyma.i. quos libros (ꝛ hoc per metaphorā ſumptā ab apibꝰ que circū thyma herbas videlicet ſuaues ꝛ odoriferas volitantes: redolentia mella colligunt: quomodo florus optima quecꝫ legens decerpit ſibi que placeant)tu circūuolitas agilis.i.celer Ingeniū non eſt tibi paruū:non eſt tibi incultū:nec hirtū.i.hirſutū vt ager incultus vepribus ꝛ tribulis hirtus eſt:turpiter.i.indecenter:ſeu.i.ſiue tu acuis.i. exerces linguaꝫ cauſis ſupple dicendis:ſeu paras reſpondere iura ciuica.i.ciuilia:ſeu condis.i.componis carmen amabile.i.

Datiui natura

amatoriū:tu feres.i.reportabis prima.i.precipua premia:hedere victricis.i.victoriā denotantꝫ ꝙ ſi tu poſſes relinquere frigida fomenta curarum:tu ires ſupple eo quo ſapientia celeſtis.i. diuina.ſcꝫ theologia:cuius poete primi profeſſores fuerunt:duceret.Properemus parui ⁊ ampli hoc opus ⁊ hoc ſtudiū:ſi volumus eſſe cari patrie:ꝗ̃ pro ⁊ ſi volumus eſſe cari bonis.i. iuſtis viris.Tu debes reſcribere etiā hoc:an ſupple nunnantius ſit tibi cure ſupple tante:quante ſupple cure:conueniat.i.deceat ſupple tibi eſſe.An gratia male ſarta.i.conſuta.compacta.conglutinata.inita:coit.i.conſolidatur nequicꝗ̃.i.nullo modo.⁊ reſcinditur.i.ſeparat̃.At vos ſeu ſanguis calidus ſeu inſcitia rerū vexat vos feros ceruice indomita.i.more pulloꝝ equinoꝝ nondū domitoꝝ:vbicunqꝫ locoꝝ viuitis:vos viuitis indigni rumpere fedus fraternum.i.inter vos fratres ictum.Iuuenca.i.vitula:votiua.i.quam voui:paſcitur in veſtrum reditum .i. quā mactabo dijs ꝓ reditu veſtro vbi redieritis.

Ad albiū amicū ſuū. Epiſtola quarta

Albi noſtroꝝ ſermonū candide iudex:
a Quid nūc te dicā facē ī regiōe pedana
Scribē qđ caſſi ꝑmēſis opuſcla vīcat:
An tacitū ſiluas inter reptare ſalubres
Curantē quicquid dignū ſapiente bonoqꝫ eſt.
Non tu corpus eras,ſine pectore:dij tibi formam
Dij tibi diuitias dederunt artēqꝫ fruendi.
Quid voueat dulci nutricula maius alūno
Quā ſapere ⁊ fari poſſit que ſentiat:⁊ cui
Gratia:fama:valitudo contingat abunde:
Et mundus victus non deficiente crumena:
Inter ſpem curāqꝫ:timores inter ⁊ iras
Omnē crede diē tibi diluxiſſe ſupremū.
Grata ſuperueniet que non ſperabitur hora.
Me pinguē ⁊ nitidū bene curata cute viſes
Cū ridere voles epycuri de grege porcū.

ACRo.

a Albi noſtroꝝ ſermonū candide iudex. hac epiſtola albiū Tibullū alloquitur elegiarū ſcriptorē:qui videbatur libros eius ſermonum multū laudare. Albius ille criticus fuit ⁊ ſcriptor philoſophie. Caſſi.p.hic aliquot generib⁹ ſtilū exercuit.inter que opera elegiaca ⁊ epigrāmata eius laudantur.hic eſt qui in partibus caſſij ⁊ bruti Tri. militum militauit. Quibus victis athenas ſe contulit.Quintus Varus ab auguſto miſſus vt eū interficeret ſtudentē reppertit:⁊ perempto eo ſcriniū cū libris tulit.Vñ multi crediderunt Thieſten caſſij permenſis fuiſſe.Scripſerat enim multas alias tragedias.Dederunt mediā breuē ſyllabā dederūt.Siluas.libros philoſophorū appellat.Amenas.aut q꞉ ſalubriores ſunt ſilue. Sapiēte.q ſolus ſcit moderate ſuis vti bonis.Quod aut luxurioſo per incōtinentiā:aut auaro per nimiā abſtinentiā negauit.Dij tibi fo. epycuri negant aliqđ deos curare.Hic ergo ſm ꝯſuetudinē dixit.Crumena.patrimonio vel ſacco nūmario ſiue prādiario. Curā.i. agens inter ſpem ⁊ curas quotidie puta te moriturū.monet ꝙ nihil eſſe curandū de futuro. Crede.d.ita tene oēm diē qſi in eo ſis moritur⁹.Viſes.i.qñcūqꝫ vis videre videb̄ bñ paſtū porcū.⁊ ſatyrice vituperat eā ſectā quā ſequit̃.Epycuri.qm̄ epycurei ſūmū bonū in voluptatib⁹ ponūt.Deinde qđ oē aial colūt:nul-lum edunt

ASCEN.

Argumentum quarte epiſtole primi libri.

Fortunis vti te Quarta tuis monet Albi. Ordo eſt. O albi:quarta ſupple epiſtola primi libri monet te vti tuis fortunis.dicens Omnem crede diem ⁊c.

Albi noſtroꝝ ⁊c.Ordo eſt.O Albi amice candide.i.ſine inuidia ⁊ arrogantia integer
a iudex noſtroꝝ ſermonū:qđ dicā te nūc facere in regione pedana.i.iuxta pedū oppidū. An ſup.dicā te ſcribere(Scripſit eñ tūc albi⁹ tibull⁹ poeta elegiac⁹ oīm terſiſſim⁹:elegantes elegos:quos ſuꝑaturos putat verſus caſſij poete parmēſis)qđ vincat.i. ſuperet opuſcula caſſi.i.caſſij parmēſis.An ſup.dicā te tacitū.i.ſpeculatiuū:reptare inter ſiluas ſalubres.i.varia phoꝝ ſcripta:curātē qcqđ dignū eſt viro ſapiēte ⁊ bono.Tu nō eras corp⁹ ſine pectore.i.ſine aīa

rationali: q: dij dederũt (Acro dicit dederũt mediā breuē habere: vñ legendũ eſt dederũt: non dederāt. q: nō eſt dubiũ qn dederāt primā corripiat. Sic ī buco. dī. Matri longa decē tulerunt faſtidia menſes. Nō aũt dicit deos dediſſe formā ꝯtra epycureos eſt: ⁊ ita poſſet videri ſibi contrariꝰ cũ dicet ſe epycuri de grege porcũ. niſi in prima ep̄la dixiſſet ſe nulliꝰ iuraturũ in verba magiſtri) tibi formā: dij dederunt tibi diuitias ⁊ artē fruendi ſup. diuitijs. Quid nutricula voueat maius dulci alũno ꝙ vt poſſit ſapere ⁊ fari que ſentiat: ⁊ cui gratia. fama. valitudo. contingat abunde. ⁊ victus mundus. ⁊ hoc crumena. i. ſacculo pecuniarũ non deficiente. Crede inť ſpem ⁊ curā: ꝗ pro, ⁊ inter timores ⁊ iras omnē diē deluxiſſe tibi ſupremũ. i. vltimũ: hoc eſt ſic viue qſi quotidie moriturus: quin adeo in elegis ſuis ſepe mortis meminit que īmaturũ abſtulit. Hora que non ſperabatur. i. mortis ſuperueniet grata. i. vltro nō vocata. vel vt qdā textꝰ hñt grate: ⁊ ē ablťũs ſolꝰ: nā aduerbiũ ꝑducit. Tu viſes. i. venies viſum: me pinguē ⁊ nitidũ cute bñ curata. i. habentē cutē bñ curatā: cũ. i. qñ tu voles ridere porcũ. i. hoiem voluptuoſum de grege epycuri.

Ad Torquatum Epiſtola quinta.

ſ I potes archaicis cōuiua recumbere lectis:
Nec modica cenare times holꝰ oē patella
Supremo te ſole domi torquate manebo.
Vina bibes iterũ tauro diffuſa paluſtres
Inter minturnas ſinueſſanũqȝ petrinũ.
Si melius quid habes: accerſe: vel imperiũ fer.
Iā dudũ ſplendet focus: ⁊ tibi mũda ſupellex:
Mitte leues ſpes ⁊ certamina diuitiarũ
Et moſchi cauſam: cras nato ceſare feſtus
Dat veniā ſomnũqȝ dies: impune licebit
Eſtiuā ſermone benigno: extendere noctē.
Quo mihi fortuna ſi nō cōceditur vti:
Parcus ob heredis curā nimiũqȝ ſeuerus
Aſſidet inſano: potare ⁊ ſpargere flores
Incipiā: patiarqȝ vel inconſultus haberi.
Quid nō ebrietas deſignat: operta recludit:
Spes iubet eſſe ratas: ad prelia trudit inermem:
Sollicitis animis onꝰ eximit: ac docet artes.
Fecũdi calices quē nō fecere diſertũ:
Contracta quē nō in paupertate ſolutũ:
Hec ego procurare ⁊ idoneꝰ imperor: ⁊ nō
Inuitꝰ: ne turpe toral. ne ſordida mappa
Corruget nares: ne nō ⁊ cantarꝰ ⁊ lanx

ACRO

I potes archaicis ⁊c.

ſ Torquatũ aduocatum amicum inuitat ad cenam. Archaici. lecti humiles ab archaico fabro. qui non magne ſtature dicitur eſſe. Paluſtres. palus eſt iuxta minturnas: vbi etiam Marius latuit. Im. f. vel imperiũ fer dicitur hoc ante paſcentes reges appellabantur. inde qui ſenatui cenam poſt prandiũ dabant: in capitolio conſulē vel dictatorē rogabāt: ne ad cenā venirēt: ſe illis qd ederēt domũ miſſuros ne illos vt reges domũ deduci illis de p̄ſentibus neceſſe eſſet. Et moſchi. Moſchus ꝑgamenꝰ fuit rhetor notiſſimus vel reus veneficij fuit: cuius cauſam nũc oratores egere. nā torquatus patronus fuit cauſarũ. Ac docet artes. docȝ fatuo ſe loqui ebriũ vino exhilaratum. Corruget nares. moueat faſtidium. nā quotiens horret aliquid nares contracte rugaȝ faciunt. Cātarus: ſignificat ſe habere vaſa argētea: in qbꝰ ſuā imaginem quaſi in ſpeculo poſſit cernere. Eliminet. extra limē eijciat. foras limen efferat. q: hoc ꝓcurabo vt veniēs īuenias aut puellā aut puerũ tibi ꝯuenientē. Brutā nois ꝯuiuarũ torquati vel vt qdā brutā ⁊ ſeptimiũ puerũ. ſȝ nimis ait arte qdā moleſtũ ſibi ordiēȝ diſcũbētiũ ꝑpter libidinē aut vt ſolus cũ paucis veniret. Tu q. i. cũ quotis comitibus ad cenam meā venias. Falle. monet illum vt dũ ille ſperauerit eũ exiturũ per portam exeat per poſticum.

Oſtendat tibi te ſie fidos inter amicos:
Sit qui dicta foras eliminet: vt coeat par:
Iungaturqꝫ pari: brutam tibi ſeptimiūqꝫ.
Et niſi cena prior potiorqꝫ puella ſabinum
Detinet: ad ſummā locus eſt ⁊ pluribus vmbris.
Sed nimis arcta premūt olide cōuiuia capre.
Tu quotus eſſe velis: reſcribe: ⁊ rebus omiſſis
Atria ſeruantem poſtico falle clientem.

ASCEN. ¶ Argumentū quinte epiſtole primi libri per Aſcenſium.
Torquatū ad cenam iucundam quinta vocabit.

¶ Ordo eſt. Quinta ſup. epiſtola primi libri vocabit: Torquatū aduocatū quendā amicū horatij: ad cenaꝫ iucundā: quā etiā iucunde deſcribit.

ſ I potes ⁊c. Ordo eſt: o torquate ſi tu, potes exiſtens cōuiua meus recumbere, lectis archaicis. i. rudibus ab impito fabro ſic denoīatꝫ nec timeas cenare oē hol⁹. i. ita qȝ nihil remaneat in modica patella: ego manebo. i. expectabo te domi: ſupremo. i. extremo ſole hoc eſt ſub occaſum ſolis. Tu bibes vina diffuſa Tauro ſup. exñte: iterū. i. ſcdm cōſule ſup. hoc ē ſecūdo ꝯſolatu tauri: diffuſa dico inter paluſtres minturnas ⁊ ſinueſſanū petrinū: hoc eſt bibes vinū modicum in paludoſis locis natū: ſi habes ꝗd. i. aliquid ſup. vini: melius accerſe. i. voca me vel fer imperium. i. iuxta imperiū ſenatus mitte ad me. Focus ſplendet accenſo. ſ. igni iamdudum ⁊ ſupellex eſt mūda. i. mūdata tibi. i. propter aduentū tuū. Mitte. i. pretermitte derelique ſpes leues. i. de leuibus rebus: ⁊ certamina diuitiarū: ⁊ cām. i. defenſionē cauſe: moſchi: illius diuitis: dies feſtus ceſare nato. i. quo ceſar natus eſt hoc eſt natalis ceſaris: dat cras veniam ⁊ ſomnū: licebit impune. i. libere extēdere noctē eſtiuā que breuis eſt benigno ſermone. i. amica confabulatione. Quo. i. ad quid ſup. optem fortunā (vel ſi legatur fortuna ꝓpter pētimemerim dic: quo. i. ad quid ſup. detur mihi fortuna. i. diuitiarū copia) ſi nō conceditur vti: q. d. ad nihil. Parcus. i. parce viuens: ⁊ nimiū ſeuerus ob curam heredis: aſſidet inſano. i. proxime accedit ad inſaniā: ego incipiam portare ⁊ ſpargere flores: ⁊ patiar haberi. i. reputari: vel. i. etiaꝫ incōſultus. i. bibam quaſi ad ebrietatem. Quid ebrietas nō deſignat. i. aperit qȝ ſignatum ⁊ clauſuꝫ erat: q. d. nihil nō deſignat: ſed quidlibet. ipſa recludit. i. reſerat opta. i. occultata. Iubet ſpes eē ratas. i. firmas ⁊ tradit. i. impellit inermē ad prelia: vñ dr in georgicis. Bacchus ⁊ ad culpam cauſas dedit: vñ etiā baccho cornua dantur: ⁊ eximit. i. demit animis ſollicitis: onus. i. ſollicitudinem: ac docet artes: q2 ebrij ꝯfidenti⁹ loquūtur: ⁊ plura ſcire ſe putant ꝙ cū ſobrij: quē calices fecundi. i. magna pocula vini plena: nō fecere. i. fecerūt: diſertū. i. diſerte loquentē. q. d. neminē. quē non fecere ſolutū. i. quē nō ſoluūt in paupertate ꝯtracta: Ego imperor. i. iubeor hec ꝓcurare exiſtens idoneus ⁊ nō inuitus: hec dico. ſ. ne toral. i. qȝ toro ſupponit turpe: ⁊ ne mappa ſordida: corruget. i. i rugas trahat pre nauſea: nares cōuiuarū: ne cnō. i. etiā impor ꝓcurare: vt cāthar⁹. i. enophorū quo vinū affert: ⁊ lanx: ꝗ cibus affert: oñdat tibi te. i. tā mūda ſit vt tāꝙ in ſpeculo in eis te videas: vel oñdat facultates tuas vt iuxta mēſurā opuꝫ tuarū ſit cantarus magn⁹ aut paruus ⁊ ſiliter lanx. Et impor curare: ne ſit ꝗ eliminet. i. ex limen dom⁹ efferat foras: dicta inter fidos amicos. Itē vt par coeat: et ꝑ. i. iūgat pari: adduc ſup. tibi brutā ⁊ ſeptimiū paſitos ⁊ etiam ſabinū niſi prior cena ⁊ potior puella detinet albinū: ad ſummā. i. vt extremā potentiā dicam locus eſt ſup. mihi: et. i. etiā pluribus vmbris. i. vmbraticis viris: hoc ē paſitis ⁊ mimis. Sed capre olide. i. fetores caprini ſub alis: ꝓmūt cōuiuia nimis arcta. hoc ē ne tñ fetorē afferāt tot conuiue: paucioribꝰ ſim ꝯtentꝰ: tu reſcribe quotꝰ velis eē. i. quot tecū cōuiuas adducere: omiſſis reb⁹. i. negocijs tuis: falle poſtico. i. egrediēdo ꝑ poſticū. i. oſtiū poſteri⁹: clientē. i. ꝯſultorē a te defendēdū: ſeruātē. i. obſeruantē ⁊ cuſtodiētē atria. i. priorē ꝑtē dom⁹ ꝑ quā te putat egreſſurū.

Ad numiciū Epiſtola ſexta.

n Il admirari prope res eſt vna numici
Solaqꝫ ꝗ poſſit facere ⁊ ſeruare beatū.
Hunc ſolē ⁊ ſtellas ⁊ decedentia certis

Acro n Il admirari. In hac epiſtola docet victurū feliciter euꝫ qui ſine admiratione oīa habiturus ſit. Ut eniꝫ oēꝫ ſollicitudinē ex cupiditatib⁹ naſci nō dubiū eſt: ita beatum in contemptu diuitiarū conſtitutū

Tempora momentis: ſunt qui formidine nulla
Imbuti ſpectent: quid cenſes munera terre?
Quid maris extremos arabas ditātis τ indos?
Ludicra: quid plauſus τ amici dona quiritis?
Quo ſpectanda modo: quo ſenſu credis τ ore?
Qui timet his aduerſa fere miratur eodem
Quo cupiens pacto: pauor eſt vtriq; moleſtus.
Improuiſa ſimul ſpecies exterret vtrūq;:
Gaudeat: an doleat: cupiat metuat ve: quid ad rē:
Si quicquid vidit melius peius ve ſua ſpe:
Defixis oculis animoq; τ corpore torpet?
Inſani ſapiens nomen ferat: equus iniqui:
Ultra q̄ ſatis eſt virtutem ſi petat ipſam.
I nūc argentū τ marmor vetus: eraq; τ artes
Suſcipe cū gemmis tyrios mirare colores.
Gaude q̄ ſpectant oculi te mille loquentem:
Gnauus mane forum: τ veſpertinus pete tectum
Ne plus frumēti dotalibus emetat agris,
Mutus: τ indignū q̄ ſit peioribus ortus)
Hic tibi ſit potius q̄ tu mirabilis illi.
Quicquid ſub terra eſt in apricū proferet etas:
Defodiet: condetq; nitentia: cū bene notum
Porticus agrippe τ via te conſpexerit appi:
Ire tamen reſtat: numa quo deuenit τ ancus.

eſſe ait. Numici. i. populi dona. Que. ſ. iudicio vtrobiq;. τ in ſpe conſequēdi: ex quibus aut dolor aut odium contingit. Torpet. i. hebz: h ē ſtupore hebet et deficit. Proferet etas: ſi ita inq̄t contēnimus virtutē: ſenſus eſt: vt iuueniunt diuitie ita τ pereunt. Uirtus ſola perpetua eſt.

¶ Argumentū. vi. ep̄le.

Normā viuendi tibi mōſtrat ſerta numici.

¶ Ordo eſt. O numici ſerta ſup. epiſtola mōſtrat tibi normā. i. regulam viuēdi ſup. recte τ ſapienter: tradit ei multos monitꝰ ſanctiſſimos q̄ legētibꝰ patebunt.

Il admirari. Ordo eſt.
n O numici. Nil admirari. i. nullius admiratione ſtupere τ capi: ē ꝓpe. i. q̄ſi: vna q; pro τ ſola res q̄ poſſet facere τ ſeruare beatū. Nemo ēm̄ beatus eſt q̄ q̄de extra ſe cupit. Sūt ſup. quidā. ſ. epicurei putātes deū nō curare mortalia: qui imbuti nulla formidine. i. nulla religiōe deorū ſpectent nulla formidine. i. ſine timore: hūc ſolē τ ſtellas: τ tēpora dcedētia. i. trāſeūtia certis momētis. Et ſi celum ſine admiratione ac timore illi cōtemplari poſſunt: q̄d cēſes: quo mō quo ſenſu et quo ore credis munera terre: vt metalla τ frumēta: ſpectanda? Quid cenſes: quomodo credis munera maris ditātis. i. diuites facientis arabas extremos τ indos: quid cēſes ludicra id eſt iocularia τ ſcenicos ludos: τ plauſus. ſ. populi: τ dona quiritis. i. romuli amici. i. munera militaria: aut magiſtratus in rep. romana cuiꝰ romulus auctor: quo inquā mō credis hec ſpectanda? q. d. minime cū admiratione reſpectu ſolis τ ſtellarū. Is qui timet aduerſa his. i. pauptatem aut repulſam: humileq; fortunā: miratur. i. ſtupeſcit fere eodez pacto: quo cupiēs ſup. ea hr̄e hoc eſt fere eq̄lis ē paſſio hec cupere τ oppoſita vereri: pauor. i. ſtupor mētis eſt moleſtꝰ vtriq;: tam cupiēti q̄ timēti: τ ſpēs improuiſa. i. improuidētie q̄dā ps exterret ſilr̄ vtrūq;: q̄d ſup. facit ad rē: an gaudeat ſup. imoderate de bonis pn̄tibꝰ: an doleat ſup. d malꝭ pn̄tibꝰ: an cupiat ſup. bona futura: an metuat ſup. mala futura? q. d. nihil: q2 eque miſer eſt. Si q̄cq̄d vidit melꝰ ve ꝑ vel peiꝰ ſua ſpe. i. q̄ ſpauerat: torpet. i. hebz τ deficit: q̄dā ſtupore ignauo: τ h oculꝭ τ aīo τ corpe defixis. i. illiſi miū affixis. Si ſapiēs: petat ipam ꝟtutē vltra q̄ ſatis eſt. i. ſi velit nimiū ſapiēs eſſe (preceptū eſt em̄ ad ſobrietatē ſape) ipſe ferat. i. portet obtineat nomen inſani. i. īſipiētis: et ſi equus. i. iuſtus petat ipam ꝟtutē. ſ. iuſtitiā vltra q̄ ſatis eſt (q2 ſummū ius ſumma iniuria) ipſe ferat nomē iniqui: hoc eſt ne ꝟtus q̄de m τ ſapiētia pōt vltra menſurā recte appeti: quāto minus fortune bo

BIBLIOTECA MARES

na: vñ ſubdit: vtens impio figurato qđ vetationē innuit. I nūc. i. vade: ſuſcipe. i. ſurſum: hoc eſt in grām accipe: ⁊ amplectere argentū ⁊ marmor vetus. i. ſtatuas marmoreas veteres: ⁊ era⁊ artes. i. opa artificioſe facta. I nūc ⁊ mirare. i. obſtupeſce: tyrios colores. i. purpuras cū gēmis. i. lapillis pciosis. I nūc ⁊ gaude ꝙ mille oculi ſpectant te loqntē. i. q: diſert⁹ ⁊ eloquens es. Et tu gnau⁹. i. oposus ⁊ ſollers pete mane. i. tpe matutino forū. i. quo res afferūt venales: ⁊ veſptin⁹ id ē tpe veſptino pete tecta. i. granaria: ne mutus vir diues: ſʒ forte mutū vocat: q: indiſertum. emetat. i. metēdo euehat agris dotalib⁹. i. quos p dotē acqſiuit: plus frumēti: ꝙ tu ſup. in foro ⁊ tecto emeris (Aut de foro iudiciali intelligit vbi acqrat quo emat) ⁊ indignū ſit. i. indigneris ꝙ hic ortus peiorib⁹. i. ignobilib⁹ parētib⁹: ſit poti⁹ mirabilis. i. admiratōe dign⁹: tibi. i. a te ꝙ tu illi: hoc eſt ꝙ tu poti⁹ debeas mirari eius diuitias: ꝙ ipe tuas. Si ſup. ſic viuitur. vt qſqȝ aliū vincere laboret: etas. i. longeuitas tpis pferet in apricū. i. ſub ſolē aut in lucē: qcqđ ē ſub terra. i. occultū in viſcerib⁹ terre: ⁊ ipa etas defodiet ⁊ condet. i. abſcondet. ſ. nitētia metalla. Cū. i. ꝙuis: portic⁹ agrippe quo nobiles cōueniūt: ⁊ via appi. i. appij: h̄ ē appia quā appi⁹ ſtrauit lapidib⁹ neapolim vſqȝ. i. quis loc⁹ celebrat⁹: cōſpexerit te bñ. i. multū notū. i. ꝙuis ſis ſpectat⁹ ⁊ clarus multꝫ: tñ reſtat. i. reliquū eſt te ire ſup. eo: q numa. ſ. pōpili⁹: rex religioſiſſim⁹: ⁊ anc⁹. ſ. martius rex bellicoſiſſim⁹ deuenit. i. in cineres: q: vt dicit in de arta. Puluis ⁊ vmbra ſumus.

Si latus aut renes morbo tentantur acuto:
Quere fugam morbi: vis recte viuere: quis non:
Si virtus hoc vna poteſt dare: fortis omiſſis
Hoc age delitijs: virtutē verba putas: vt
Lucum ligna: caue ne portus occupet alter:
Ne cybiratica ne bythina negocia perdas.
Mille talenta rotundentur: totidē altera: porro
Tertia ſuccedant ⁊ que pars quadret aceruum.
Scilicet vxorem cum dote fideqȝ: ⁊ amicos
Et genus ⁊ formā regina pecunia donat:
Ac bene nūmatum decorat ſuadela: venuſqȝ.
Mancipijs locuples: eget eris capadocum rex
Ne fueris hic tu: chlamydes lucullus (vt aiunt)
Si poſſet centum ſcene prebere rogatus:
Qui poſſim tot ait: ta mē ⁊ querā: ⁊ quot habebo
Mittam: poſt paulo ſcribit ſibi milia quinqȝ
Eſſe domi chlamydū: partē vel tolleret omnes.
Exilis domus eſt: vbi non ⁊ multa ſuperſunt:
Et dominū fallunt: ⁊ proſunt furibus: ergo
Si res ſola poteſt facere ⁊ ſeruare beatum:
Hoc prim⁹ repetas opus: hoc poſtrem⁹ omittas.
Si fortunatum ſpecies ⁊ gratia preſtet:

Acro

¶ Morbo acuto. Si inqt contēnis virtutē vt non ſummū bonum eā: ſed vba tantū exiſtimes ⁊ religionē ſpernis vt lucos ſacros nihil aliud ꝙ ligna putes. Relinque hec ⁊ vide ne quis negotiator ſuo nauigio ante occupet portū: ⁊ vide ne pdas negocia q̄ exercere potes in bithinia ⁊ cybiratica q̄ ſunt apta negociatorib⁹. Sunt em̄ loca trāſmarina. Virtutē: ſenſus eſt: ſi vis carere vitijs fuge illecebras. Putas: videt de his dicere: q̄ laudant philoſophiā nec ſequūtur: vt ſacrilegi dicūt lucū ligna. Talenta: notandū rotūdentur. i. compleant. Omne em̄ qđ rotundū eſt ab oi parte pfectū eſt. Fideqȝ: p hironiam: hoc dicunt q̄ volūt philoſophari. Mancipijs: ſenſus eſt: nolo ego talis ſis qualis cappadocum rex: qui vna re abūdat ceteris eget: ſed philoſophiā ſequere cui nihil deeſſe pōt. Exilis dom⁹: irridendi aīo hoc dicit: dum reprehendit ſuperuacua auaricie. Si res: ſi puicia: vt irridēdo magis horreres. Mercemur ſeruū. Dicit em̄ ꝙ empticius cum dño ambulās cū multitudine hūc ⁊ hūc in latus fodiēdo dicit. Date locū dño meo. Trans pōdera: pōdera lapides q̄ porrigunt p vias: vel q̄ p latera expoſiti altiores ſunt: ⁊ eſt ſenſus: q̄ manuȝ porrigant tranſituro. Vt cuiqȝ eſt: Hortat vnūquēqȝ honeſtatē amantē vt omnē hominem prout etas eius

Mercemur ſeruũ qui dictet nomina:ſceuum
Qui fodiat latus ⁊ cogat trans pondera dextras
Porrigere:hic multũ in fabia valet: ille velina:
Cui libet hic faſces dabit:eripietq; curule
Cui volet importunus ebur:frater:pater:adde:
Ut cuiq; eſt etas:ita quẽq; facetus adopta.
Si bene qui cenat:bene viuit:lucet:eamus
Quo ducit gula:piſcemur:venemur:vt olim
Gargilius qui mane plagas:venabula: ſeruos:
Differtũ tranſire forũ populũq; iubebat:
Unus vt e multis populo ſpectante referret
Emptũ mulus aprũ:crudi tumidiq; lauemur
Quid deceat:quid nõ obliti:cerite cera
Digni:remigiũ vitioſum ithacenſis vlyſſei:
Cui potior patria fuit interdicta voluptas.
Si mimnermus vti cenſet:ſine amore iociſq;
Nil eſt iocundũ:viuas in amore iociſq;:
Viue:vale.ſiquid nouiſti rectius iſtis:
Candidus imperti:ſi nõ:his vtere mecum.

expoſcit alloquatur illum. Gargilius: luxurioſus ac perditus fuit qui ſe venari ſimulabat dũ emeret apros. Cerite .c. cerites populi ſunt quos cũ viciſſent romani ſtatuerũt vt nũq̃ leges ederent nec leges haberent. Qđ multũ ignominioſum fuit. Et ꝑ hoc dũ ſm ſectã voluptuoſorum poſtponam⁹ oẽm honeſtatẽ ⁊ ſimus in numero ceritũ.i.ſine lege. Ulyſſis. Ulyſſes delat⁹ ad inſulas in quib⁹ ꝑ oues ſolis reſpõſum accepit.vt ſi vellet remeare ſocij eas nõ cõtingerent:illi pñtẽ voluptatẽ q̃ patriã elegerũt.

¶Si latus aut renes. Significat ex oĩbus ↄſtitutiõibus: qđ cuiq; optimũ videt̃ illi maxime amplexandũ vt de ſingulis ꝑ ordinem patebit qui talis eſt. Si.lat⁹ ãt renes ſup.tui tẽtant̃.i.vexantur acuto morbo quere fugã morbi.q.d.ſicut morbo corporali medelã q̃rim⁹:ita ⁊ mẽtali querenda eſt.vñ ſubdit. Uis viuere recte? Reſpon. Quis nõ ſup.velit recte viuẽ.q.d. oẽs volumus recte viuẽ. Addit poeta. Si vna i.ſola virtus põt dare hoc.i.recte viuere (q.d.q̃ ſic:q2 vtit̃ indicatiuo:nõ ſubiunctiuo:vñ q̃dã exponerent.ſi põt.i.q2 põt) tu fortis age hoc.i.ſectare virtutẽ omiſſis reb⁹.i.diuitijs. Sed ſup. ſi putas ꝟtutem ꝟba.i.ſictitiaꝫ ꝑhoꝝ inuentionẽ ⁊ in ſolis ꝟbis eoꝝ ⁊ nõ in re ↄſiſtere:vt.i.q̃liter putas ſup.aut q̃dã putant lucũ.i.ſiluã inceduã.i.q̃ nũq̃ incidit̃ ꝑpt̃ lucis ac numinis pñtiã: quã gẽtilitas illic vbi lucũ cõſecrauit eẽ credebat:q̃re vetitũ ẽ in ſacris lr̃is iudeis ne lucũ ſtruãt:vt inquã putas lucũ eẽ ligna ſup.ſola ſine numine aut diſcretiõe a ſiluis nõ ſacrꝫ:hoc ẽ ſi neq; in ꝟbis ꝑhoꝝ ꝟtutẽ ꝑcipiẽtiũ aliq̃d rei:neq; in lucis aliq̃d numinis putas:caue ne alter occupet port⁹ prior te.i.fac ne q̃ſq̃ ſit prior te in portu q̃ e nauib⁹ ⁊ vt ꝑſius dicit: e ſitiẽte camelo merces tollat:hoc eſt totã curã adhibe ad res cumulandas in q̃b⁹ beatitudinẽ collocaſti.ne perdas negocia cybiratica.i.ne ꝑdas operã in mercibus cybiraticis q̃ ad te vehũtur ex cybira magna vrbe in aſia iuxta ſindã vt dicit ſtrabo:ne ꝑdas negocia bithina.i.opam in mercib⁹ ex bithinia aduectis:⁊ fac ſup. vt mille talenta.i.mille grauiſſima pondera:eris argẽti aut auri:rotũdent̃.i.cõpleant̃ ſm acronem: quia oẽ rotundũ completũ ⁊ perfectũ:vel rotũdent̃.i.accipiãt monetã aut formã pecunie q̃ rotunda eſt:⁊ fac altera totidem.i.altera mille talenta:⁊ porro vt tertia mille talẽta ſuccedant: ⁊ ſup.ea pars:q̃ quadret.i.quadratũ faciat aceruũ.i.quarta millia ſup.ſuccedãt. Scilicet.i.ſcire licet: hoc eſt:ideo certe:q2 pecunia regina donat vxorẽ cũ dote:⁊ fidem ⁊ amicos ⁊ genus.i.generoſitatẽ ⁊ formam.i.formoſitatẽ. Ac ſuadela.i.ꝑſuadendi virtus (q̃uis alij aliter quoq; legant) ⁊ venus.i.venuſtas ⁊ gratia dicendi:decorat.i.exornat hñ nũmatũ.i.multos nũmos hñtem: hoc ẽ ſi tibi ꝑſuaſum eſt nihil poſſe deeſſe neq; vxorem diuitẽ:neq; fidẽ neq; amicos neq; generoſitatem neq; formoſitatẽ neq; g̃ram ac venuſtatẽ dicẽdi habita pecunia:totis virib⁹ ei hñde ſtudeas:q2 rex cappadocũ locuples.i.diues mãcipijs.i.ſuis ⁊ ancillis eget eris: ⁊ ita beat⁹ nõ ẽ.tu q̃ ne fueris hic.i.rex cappadocũ:vt ſolũmõ ſuos habeas:inuit etiã vt nõ ſis luccull⁹.i. chlamydũ

ASLEN.

Lucus

dūtaxat:hoc eſt rerū ſupfluarū diues vt lucullꝰ.vñ dicit Lucullꝰ vt aiūt,rogatꝰ ſi poſſet ꝓbere ſce
ne.i.ad ludos ſcenicos exhibēdos:centū chlamydes.i.vt nūc dicūt mātellos:ait.i.rñdit: qui.i.
quō poſſim ſup.ꝓbere:tot ſup.chlamydes(neſciuit eñ an centū haberet)tñ ⁊.i.parit querā ⁊
mittā ſup.tot quot habebo vel id qđ habebo:⁊ ſcribit ad eū.ſ.a quo rogatꝰ erat:paulo poſt.q̄nqȝ
milia chlamydū eē domi ſup.ſue:⁊ vt tolleret.i. auferet partē chlamydum vel oēs chlamydes.
Et ſcribit ſup.ꝙ domꝰ eſt exilis.i.tenuis ⁊ paupcula:vbi nō ſupſunt.i.plus ꝙ ſatis ſunt multa:⁊
fallūt.i.latent:dñm.i.poſſeſſorē eoꝝ:⁊ ꝓſunt furibꝰ qui ea ſine inquiſitione dñi furari poſſunt.
Ergo ſi ſola res.i.ſi ꝑſuaſum eſt ꝙ ſola res pōt facere ⁊ ſeruare beatū:repetas hoc opꝰ primus.i.
pmo loco.i.añ oīa:⁊ omittas hoc opꝰ.ſ.diuitiarū acq̄rēdaꝝ poſtremꝰ.i.poſtremo loco.hoc eſt ſo
lis diuitijs accumulandis inſudes.Et hec de virtute ⁊ diuitijs:nunc de honoribꝰ ⁊ dignitatibꝰ.
Si ſpecies.i.ſplendor ⁊ ornatꝰ ac glīa in magiſtratu exiſtentiū:⁊ grā.i. fauor popularis quo ad
honores ꝑuenit:ꝓſtet.i.reddat aut efficiat fortunatū.hoc eſt ſi id nobis ꝑſuaſum ē mercemur.i.
emamꝰ ſeuū.i.īmitē ſeruū.qui dictet noīa i.q̄ ꝓnūciet eligenti pplo noīa eligendoꝝ ſeu nomen
clatorē:vel qui dictet noīa.i.debita ſcribenda:vt obligatos ad ſuffragia ꝓſtanda cogat. ſȝ prior
expoſitio meliꝰ coheret:vt nomenclatorē.i.nominū ꝓnūciatorē intelligas q̄ inſpiret pplo quem
eligant:⁊ qui fodiat.i.inſtiget pulſet latꝰ:ppli ſcȝ nō ex ſnīa ſtatim ſuffragantis:⁊ cogat ſcȝ po-
pulū:porrigere dextrā:in ſignū ſcilȝ fauoris ⁊ ſuffragij:trans pondera.i.trans molē denſe tur-
be.hic.i.vnꝰ e pplo valet multū in fabia ſup.gente aut tribu:ille.i.aliꝰ valet multū in velina ſup.
gente aut tribu.hic.aliꝰ dabit cuilibet ſup.petēti faſces.i.ſummos honores:qȝ ꝓ ⁊ eripiet.i.adi
met importunꝰ.i.nō habita rōne:cui.i.cuicūqȝ volet ebur curule.i.ſellā curulē eburneā nō niſi
ſummis magiſtratibꝰ cōceſſaȝ:vt ergo ꝑ talē:magiſtratū obtineas:adopta.i.quaſi ꝑ modū ado-
ptiōis recōcilia tibi:facetꝰ.i.facete dicens:frater:adde pater:vt.i.ſm qđ cuiqȝ eſt etas .i. cuius
etas eſt vt tibi frater eſſe poſſit eū fratrē cōpella:⁊ cuiꝰ vt pater:eū patrē. Hoc eſt oībꝰ vijs ſtu-
deas ambire ſi in honoribus beatitudinē conſtituiſti.¶ Si bene ⁊c. Nūc de voluptatibꝰ. Si in
quit is bene.i.beate viuit ſm iudiciū tuū:qui cenat bene:lucet.i.ſatȝ diei ac lucis adhuc eſt.(nā
licet ſtare non poteſt:⁊ lucet ſcriptū repperi)eamus quo gula ducit:piſcemur:venemur:vt gar
gilius(vir ille ꝑdite gule:qui glorioſum putauit luxurioſe viuere)olim ſupple venatus eſt: qui
iubebat plagas.i.retia: venabula.i.arma venantiū:⁊ ſeruos tranſire mane.i.tpe matutino:foꝝ
differtū.i.repletū:⁊ populū.i.per mediū fori populoſi: vt vnus mulꝰ e multis.i.q̄s multos edu-
xerat:referret.i.reportaret populo ſpectante.i.vidente:aprū non captū(quia id nequiuit) ſed
emptū:⁊ ſi hoc perſuaſum eſt nobis:lauemur crudi.i.crudos ⁊ indigeſtos cibos in ſtomacho ha
bentes intremus balnea:tumidi.i.inflati cibis obliti quid deceat:⁊ quid non ſupple deceat: di-
Cerites gni ſupple exiſtentes cera cerite.i.ceritū tabula in qua nulle leges ſcripte erant:ſicut nos nullā
obſeruemus. Nā victi a romanis nulla lege dignati ſunt:nec ſuffragijs admiſſi : ideoqȝ cui ius
ſuffragioꝝ ademptū erat cerite tabula dignus per contumeliā dicebatur:digni ergo cera ceri-
te.i.ignominioſa tabula exiſtentes remigiū vitioſum.i.per metonymiā:remiges vitioſi vlyſſei
itacenſis:cui.i.vlyxi voluptas potior.i.optabilior patria que potiſſima tamen eſſe deberet: fuit
interdicta.i.vetita ⁊ negata.hoc eſt qui abſtinuit a voluptate vt in patriā rediret:quā tamen ſū-
Noia in eus. mū bonū definientes potiorē patria dicerent. Aduerte aūt lector plurima nomina que apđ nos
in es longā exeunt:apud grecos in eus exire ⁊ econuerſo.vnde hic ab vlyſſeus fit genitiuꝰ vliſ
ſei:cuius vltima eſt ei diphthōgus. Sicut econtrario in bucolicis Virgilius. Orphi dixit a no-
minatiuo orphes. Itē quia cerites.i.greci qui vrbē prius agellinā dictā incolebant viſi ſunt la-
tinis ſurdaſtri: cum enim ſepe percunctarentur quodnā eſſet nomen ciuitatis: illi non intelli-
gētes latinos ⁊ credētes ſe ſalutari reſalutabāt dicētes cherete:hoc ē ſaluete:illi corrupto voca
bulo dixerūt vrbē ceritē vocari. Ideo q̄dā dicūt cerā ceritē eē q̄ ſurdos faciat ſicut remigiū vlyxis
cera obſtruſas hñs aures ſurdū tūc fuit. Et hec in eos quoꝝ deꝰ eſt venter eoꝝ.i.qui in gula ſū
mum bonum ſibi conſtituunt.¶ Si mineremus vti ⁊c. Nunc in eos qui ſummū bonum in libidi
ne veneria collocant dicit. Si nil eſt iocundum.i.delectabile ſine amore ⁊ iocis:vti.i.vt:hoc eſt
quemadmodum mineremus:ſcriptor elegās:indolentiam ſummum bonum definiens:cenſet:
id eſt iudicat:viuas in amore ociſqȝ.hoc eſt illud totis viribus amplectere:in quo ſummum bo
num conſiſtere putas:quod quia ſcit numicium in virtute conſtituturū:vtpote virum ſapientē:
innuit virtutem ſummopere amplexandā:⁊ eo plurima ꝑs epiſtole tendit. Viue vale o numici:⁊
ſi nouiſti quid.i.aliquid rectius iſtis:tu candidus.i.amicus integer ⁊ ſine liuore inuidie: imper
ti.i.fac me participem:ſi non ſupple nouiſti rectius:vtere mecum his : ſcȝ ſcriptis.

Uincꝫ dies tibi pollicitus.me rure futurum. Hac epiſtola excuſat ſe mecenati ꝙ vl- Acro
tra placitum eius moretur ruri propter eſtatē.ſ.feruidā quā timebat pati ſi romā veni-
ret:eſtuoſo em̄ tp̄e grauis ē habitatio rome:⁊ q: mecenas multa cōmoda ꝯtulerat ho-
ra.per que eum p̄ſentialiter rogabat:inuehitur hora.il lum dicens malle ſibi oīa recipi a mece-
nate ꝙ̄ tam graui ſeruitio cogi. Quā mihi:illā veniā quā mihi dares ſi egritudo intercluderet
aduentū:hanc ipam timenti egrotare dabis:ꝙ ob hoc p̄termiſi p̄ceptū tuū.ꝙ timui mihi mor-
bum iminere:ſi hoc aſſeqrer.

Ad mecenatem.Epiſtola.vij.

Uincꝫ dies tibi pollicit⁹ me rure futuruꝫ
Sextilē totū mendax deſideror:atqui
Si me viuere vis recteqꝫ videre valentē:
Quā mihi das egro:dabis egrotare timēti
Mecenas veniā:dum ficus prima caloꝛqꝫ
Deſignatorem decorat lectoribus atris:
Dum pueris omnis pater ⁊ matercula pallet:
Officioſaqꝫ ſedulitas ⁊ opella forenſis
Adducit febres:⁊ teſtamenta reſignat.
Quod ſi bruma niues albanis illinet agris:
Ad mare deſcendet vates tuus:⁊ ſibi parcet:
Contractuſqꝫ leget:te dulcis amice reuiſet:
Cū zephyris(ſi concedas)⁊ hirundine prima.
Non quo more piris veſci calaber iubet hoſpes
Tu me feciſti locupletem:veſcere ſodes.
Jam ſatis eſt.at tu quantū vis tolle:benigne.
Non inuiſa feres pueris munuſcula paruis:
Tam teneor dono:ꝙ̄ ſi dimittar onuſt⁹.
Ut libet:hec porcis hodie comedēda relinquas.
Prodigus ⁊ ſtultus donat:que ſpernit:⁊ odit.
Hec ſeges ingratos tulit:⁊ feret oībus annis.
Uir bonus ⁊ ſapiens dignis ait eē ꝑatū:
Nec tamen ignorat:quid diſtent era lupinis.

De ſignatorē:deſignatores dicūtur qui ad locū libitbine funera pre-ſtanda cōducunt̄:vt defuncti cū honore efferant̄. Ad mare: per hyemē calorē p̄ferat:frigus eſtate. Calaber:nō mihi inqt dona-ſti q̄ ſuperuacua eſſent:ſed neceſſarijs me diuitē feciſti. Calabri aūt hoſpites ea humanitate excipi-unt vt ad vilia ⁊ ſuperuacua hortē-tur. Taꝫ teneor dono id eſt q: mi-hi plus valeat voluntas tua ꝙ̄ ſi feram. Jronicos aduena hoc di-xit hoſpes. Quid diſtēt: q̄ ſit dif-ferentia inter bonos ⁊ malos.

¶ Argumentū.vij.ſatyre. ASCEN.
Ocia diuitijs liberrima ſeptima prefert.

¶ Ordo eſt. Septima epiſtola prefert diuitijs ocia liberrima.i. quib⁹ cū ſumma libertate frui da-tur:ſcribitur aūt ad mecenatem cui valitudinē ſuā excuſat ꝙ vo-catus nō venerit offerēs potius oīa q̄ ab eo accepat reddere ꝙ̄ li-bertatē amittere:adduct⁹ ad hoc facetis apologis.

Uincꝫ dies. Argumē-tuꝫ patuit. Ordo eſt. O mecenas ego pollici-tus tibi me futurū.i. manſurū ru-re(ꝓ ruri)hoc eſt in rure:quin-qꝫ dies.i.ꝑ ſpaciuꝫ q̄ncꝫ dūtarat dierū:ego mendax deſideror to-tū ſextilē mēſem.i. auguſtū. h̄ eſt abſens ſum ꝑ totū auguſtū: id ei deſideraт̄ qđ abeſt:ac deeſt nobiſ Atq̄.i. ſꝫ certe o mecenas ſi vis me viuere.i. vt ego viuā recte: ⁊ ſi vis vidē me valētē:tu dab̄ mihi timēti egrotar̄ eā veniā:quā das mihi egroto:dū.i.ꝙ̄ diu ficus:prima.i.recēs collecta:⁊ dū calor.i.vehemēs:decorat deſignato-rē.i.titulorū in ſepulchris ſculptorē lectorib⁹ atris.i.pulla ⁊ nigra:hoc ē lugubria veſtimēta indu-tis:hoc eſt dū multi moriūtur ⁊ heredes pullati curāt ſepulchra ornāda:⁊ dū oīs pater ⁊ mater-cula.i.indulgētior mater:pallet.i.timet pueris.i.pro pueris h̄ eſt liberis ſuis : aut timet liberis mortē(Nā timeo tibi.i.ꝓ te:⁊ timeo te.i.de te:dicim⁹. Et ſilr̄ metuo:ac trāſſumptiue palles) Timeo
qꝫ pro ⁊ dū ſedulitas officioſa.i.officij ⁊ obſequij plena:⁊ opella forēſis.i.opa īpēdenda reb⁹ forē Palleo

ſibus pro clientibus:adducit febres ſup.letales:vñ ſubdit:⁊ reſignat.i.aperit prius ſignata te/ſtamēta:q: mortuo teſtatore:heredibꝰ reſignatꝰ.i.apitꝰ teſtamētū:ꝙ ſi bruma.i. tēpeſtas bruma lis in decēbri videlꝫ: illinet albanis agris niues:vates tuus:o mecenas(hoc aūt ꝺ ſe dicit)de ſcendet ad mare:vbi tpe hyemali quedā tepiditas eſt:⁊ parcet ſibi: ⁊ ꝯtractꝰ.i.in arcto loco ad euitandū frigus(eiꝰ eñi impatiēs fuit)leget.ſ.libros phoꝝ:⁊ o dulcis amice:ipſe reuiſet.i.redi et viſum te cū zephyris. i.ventis dulciter ſpirātibus:in vere flare ſolitis:⁊ reuiſet te: ſi conce/das:cū prima hirūdine.i.cū primo aduētu hirūdinū.Tu nō feciſti me locupletē eo more q̄ ho/ſpes calaber.i.qui in calabria hoſpitio recipit:iubet recepto.ſ.veſci piris(hoc eſt tu nō dediſti mihi ea quibus amplius vti nolles:ſed egregia munera:in hoc te verum amicum ſignificans: verus aūt amicus dat liberaliter nec tollit libertatē accipiēti.Quō aūt hoſpes det pira: ſubiun git:dicit eñi:veſcere ſodes ſup.piris iſtis amice.Reſp.amicus.Jam ſatis eſt ſup. mihi. Addit hoſpes:tolle benigne.i.cū beniuolētia:ꝙtū vis ſup.de piris:tu feres pūis puerꝫ tuis munuſcu la.i.parua munera nō inuiſa.Reſpō.amicus.q.d.grās habeo:hoſpes mi:ego teneor.i.obliga/tus ſum tibi:tam.i.tantū ꝙ.i.ꝙtū ſup.tenerer ſi dimittar a te onuſto.i.oneroſo dono:aut lega/tur onuſtus:vt ſit ꝙ ſi dimittar onuſtꝰ.i.oneratꝰ dono tuo:hoc eſt qꝺ vulgo dr:tantā gratiā ha beo:quātam haberē ſi aſportarē.Reſpōdet hoſpes ineptus:in q̄ rñſione eſt nodus fabule:ac di/cit: vt libet ſup.facito:q: īdifferens ſum:ſi eñi nō accepis:tu relinquas hec.ſ.pira comedēda ho die porcis:vñ addit poeta.Prodigus et ſtultus donat q̄ ſpernit ⁊ odit. Hec ſeges. i. plantatio illiberalitatis in animis hoim:tulit.i.produxit ⁊ feret.i.ꝓducet oibus annis īgratos:q: nemo gratias referēdas putat danti q̄ ſpnit ⁊ odit. Vir bonus ⁊ ſapiens ait ſup.ſe ⁊ ſuū eſſe paratum (non cuiuis)ſed dignis:nec tamen ignorat.i.attamen bene ſcit:quid era.i.pecunie diſtent lu/pinis id eſt ab illis leguminibus vulgo habitis.

Dignū preſtabo me etiā pro laude merenti.
Quod ſi me noles vſqꝫ diſcedere:reddes
Forte latus:nigros anguſta fronte capillos.
Reddes dulce loqui:reddes ridere decorum:⁊
Inter vina fugam cinare merere proterue.
Forte per anguſtam tenuis vulpecula rimam
Repſerat in cumerā frumēti:paſtaqꝫ rurſus
Ire foras pleno tendebat corpore fruſtra:
Cui muſtella procul:ſi vis(ait)effugere iſtinc
Macra cauum repetas arctū quē macra ſubiſti.
Hac ego ſi compellor imagine cuncta reſigno.
Nec ſomnū plebis laudo ſatur altiliū:nec
Ocia diuitijs arabum liberrima muto.
Sepe verecundū laudaſti:rexqꝫ paterqꝫ
Audiſti coram:nec verbo parcius abſens:
Inſpice ſi poſſum donata reponere letus.

Acro

¶Dignū pſtabo.i.dignū pſtabo me tuis bñficijs:⁊ iā pro tua laude q̄ mereris laboro vt dignū me pſtē.nō etiā ꝓ eius laude q̄ in me ꝯfert bñficia. Frōte.creſcit ſenibꝰ frōs cadētibus capil/lis.Reddes.d.i.oñdit ſe tūc fuiſſe iuuenē qñ in mecenatis amicitiā deuenit primo.dicit aūt malle ſe recipi a mece.bona q̄ ei itu/lerat.ꝙ ſp in ſuo ſeruitio mora/ri.inſuper oñdit ꝙ ſi nollet eū di/mittere: reqret ab eo oē ſeruitium qꝺ ei in iuuētute fecerat.Si/gnificat aūt ꝑ forte latꝰ ⁊ nigros capillos ac dulce eloquiū ſeu per riſuꝫ decoꝝ:⁊ q: potuit flere ebrius fugam cinare:validaꝫ iuuentā.quā eiꝰ ſuitio amiſerat. Hac ego. ſubtiliter ꝑ ſiſitudinē dicit libenter ſe reddere q̄ accepat ⁊ ſi nō ad arbitriū viuere cōcedatur ſatur altiliū. Nec tantū contēno vt maliꝫ ſomno eſſe deditꝰ. Nec illas iterū tantū cōcupiſco vt ſer uire velim. Nec v̇bo.hoc ē ⁊ ego hāc laudē inuicē reddidi.Abſentē ſiſr laudo atqꝫ laudaui preſentem. Inſpice.ſenſus eſt: experi/re an inuitus reddam que dediſti.Immo ꝙ letus fiam ſi reddidero.

ASCEN. ¶Dignū pſtabo.Innuit poeta vitiū illiberalis datoris ⁊ v̇tutē liberalis:nūc innuit officiuꝫ decētis receptoris dicēs.Ego etiā pſtabo me dignū laude.i.iuxͣ dignitatē merētis.ſ.ꝺ me: hoc

eſt exhibebo me nō ingratū nec idignū bñficio tuo: ꝙ ſi nolles me vnꝙ̄ diſcedere. i. ſi voles me ſic ſubiectū tenere vt ſim ſp̄ iux̄ te: reddes. i. reſtitues mihi forte lat⁹: qð. ſ. habui qñ incepi p̄mū obſeq̄ tibi: ⁊ reddes nigros capillos: q̄. ſ. nūc cani ſunt: in frōte anguſta piloſa ⁊ non caluaſtra vt nūc eſt: reddes dulce loq̄: reddes ridere decoꝝ: ⁊ merere. i. deplorare int̄ vina. i. inter potandū fugam cinare amice: ꝓterue. i. ꝓcacis. Vulpecula tenuis id eſt macelenta repſerat forte. i. a caſu p̄ anguſtā rimā. i. fiſſurā ⁊ apturā: in cumerā frumēti. i. vas vimineū in q̄ erat frumētū: ⁊ ip̄a paſta. i. enutrita: tēdebat. i. conabat̄ rurſus ire foras: corpe pleno. i. repleto ⁊ pīgui: fruſtra. i. incaſſuꝫ: q: nō potuit p̄ anguſtā rimā exire: cui. ſ. vulpecule. i. pue vulpi: muſtela: ait ꝓcul. i. delonge: ſi vis effugere iſtinc. i. ab iſta cumera: repetas macra cauū arctū. i. ſtrictū ⁊ anguſtum: quē ſubiſti. i. itraſti macra. Si ego cōpellor. i. expoſtulor: hac imagīe. i. pabola: aut exēplo hui⁹: h̄ ē ſi ego cogor pri⁹ ꝙ̄ exeā: cūcta relinq̄re q̄ accepi a te: ego reſigno. i. reſtituo cūcta: nec ego ſat̄ altiliū laudo ſōnū plebis. i. nō peto ſolūmō tranq̄llā requiē qñ ſum ſat̄: nec ego muto. i. cōmuto: aut vēdo: liberrima ocia: diuitijs. i. ꝓ̄tio diuitiarum arabū: illoꝝ pp̄loꝝ ditiſſimoꝝ. Tu rex ⁊ p̄r mihi laudaſti ſepe me verecūdū. i. a verecūdia: tu audiſti ſup. me corā. i. in p̄ñtia te laudantē: nec ſup. ſum abſens. i. in abſentia: pci⁹. i. mag̃ pcēs v̄bo. i. nō min⁹ te laudo nūc abſens ꝙ̄ olim preſens. Inſpice ſi poſſum reponere. i. reſtituere: donata id eſt que mihi dediſti

Haud male thelemachus proles patiētis vlyſſei.
Nō eſt aptus equis ithace locus: vt neq̄ȝ planis
Porrectus ſpatijs: nec multe prodigus herbe
Atride magis apta tibi tua dona relinquam.
Paruū parua decent: mihi iam nō regia roma
Sed vacuū tibur placet: aut imbelle tarentū:
Strenuus ⁊ fortis cauſiſq̄ȝ philippus agendis:
Clarus ab officijs: octauā circiter horam
Dum redit: atq̄ȝ foro nimiū diſtare carinas
Iam grandis natu queritur: cōſpexit (vt aiunt)
Abraſum quendā vacua tonſoris in vmbra
Cultello proprios purgantem leuiter vngues.
Demetri puer hic nō lenia iuſſa philippi
Accipiebat: abi: quere ⁊ refer vnde domo: quis:
Cuius fortune: quo ſit patre: quoue patrono.
It: redit: ⁊ narrat vulteium nomine menam
Preconē tenui cenſu ſine crimine notum:
Et properare loco ⁊ ceſſare ⁊ querere ⁊ vti
Gaudentē paruiſq̄ȝ ſodalibus ⁊ lare certo:
Et ludis ⁊ poſt deciſa negocia campo.
Scitari libet ex ipſo quodcūq̄ȝ refers: dic
Ad cenā veniat: nō ſane credere mena:
Mirari ſecū tacitus: quid multa: benigne

¶ Thelemach⁹. hiſtoriā tāgit. Acro
Quū em̄. Menelaus rex grecorū thelemacho vlyſſis filio eq̄s dare voluiſſet fertur menelao reſpondiſſe. Tua dona tibi ſunt apta: mihi nō cōueniūt: qm̄ regio mea ita mōtuoſa eſt vt nec herbā equis gereret aptā: qð refert iſte ad ſe dicēs ſibi iā vetulo non cōuenire in militia ſtare. Strennuus. fabula hec ſat̃ apta ſupiorib⁹ iūcta eſt q̄b⁹ oñdit ſe diuitijs ocium p̄ferre. Querit̄. iō q̄rit̄: q: grādis natu. etem̄ ſenib⁹ ſp̄ moleſtū eſt iter. Demetri. philipp⁹ ad puerū ſuū. Demetriū dixit. Modo ē. Demetri puer abi q̄re. Scitari libet. v̄ba philippi: placet inquit ex ipſo audire quod dicis. Scruta: q̄s vulgo ſcrutas vocat aut. i. pp̄lo vilib⁹ veſtimētis idutos: vt dicim⁹ ſenatū togatū: alit̄ ſcrutū ē fractū miliū. Occupat. i. prouiſus iuenit: ⁊ p̄uenit ſalutādo. Piſc̃. piſc̃ ad hamū currēs: cā gule vulteiū ſig̃t auidū pecunie fore: ſȝ piſcis decipit̄ in hamo. Sic vultei⁹ decept⁹. Suburbana. Facto inq̄t mane q̄ neceſſe erat milites ire in quādā expectationē ſuburbanā philipp⁹ vulteiū iubet equū aſcēdere ⁊ ſecuȝ ꝓficiſci: qð nūꝙ̄ añ vultei⁹ fecerat. Latinis. ferijs latinis ī vrbe agi aliq̄d nō licebat h̄ ē ī nūdinis q̄ in certis dieb⁹: ac nō ꝑdict̃ fieri ſolebāt. Qð te: hi duo v̄ ſuſpñt a mena philippo eē dicti ⁊ ab ho

ASLEN.

ratio mecenati. Metiri.i. menſuratim tenere vnūquēq; decet.

¶ Haud male ⁊c. Docet exēplis nō oīa dona ab amicis accipiēda eē: ſi quidē accipiēti nocitura aut libertatē ⁊ trāqllitatem animi ablatura ſint. Primū exēplū ſumptū ē (vt atteſtaꝛ porphirio) ex quarto odyſſee homeri: vbi menelaꝰ obtulit thelemacho filio vlyſſis pulcherrimos eqs: quos ille accipe recuſauit eo ꝙ itaca non eſt herbifera nec plana: laudatꝰ in hoc ꝙ res ſibi minus valituras renuerit: Secundū ſumptū eſt ex re preſenti de quodā poete contemperaneo: ꝗ inſipienter egit: cū rē minꝰ vtilē imo nociturā ſubierit. videlicet agriculturā in qua labore ⁊ curꝭ confectꝰ eſt: cū antea in vrbe trāquille ⁊ leniter vixerit. Ordo ē. Thelemachꝰ ꝓles.i. filiꝰ vlyſſei: qȏ nō dicimꝰ vlyxis. patiētis.ſ. labor ⁊ error: haud male ſupple dixit aut reſpondit menelao. O atride locus itace.ſ. patrie mee: nō eſt aptꝰ equis: vt.i. vtpote neq; porrectus.i. extenſus planis ſpacijs: nec ꝓdigꝰ.i. ꝓductiuus multe herbe: ego relinquā tibi tua mūera magis apta tibi. Addit parua decent paruū: qȏ aut poete aut thelamachi verbū eſſe pōt. Roma regia.i. regalis ciuitas nō placet mihi iā: ſed tybur: oppidū illud: vacuū.i. non populoſum ⁊ vacuū reſpectu rome: aut tarentū: aliud oppidū: imbelle.i. molle ⁊ voluptuoſum. Philippus: quidam aduocatus ſtrēnuus ⁊ fortis ⁊ clarus agendis cauſis.i. in cauſis agendis: dum redit ab officijs ſcilicet forenſibus circiter octauam horam: atq; dum ipſe iam grandis natu.i. ſenior ⁊ prouectioris etatis: ita ꝙ non poſſet bene ambulare: qritur id eſt cōqueritur. carinas id eſt locum habitationis ſue ꝗ in morem carinarum edificia cōſtructa habebat. diſtare nimiū a foro iudiciali ſcilicet: reſpexit (vt aiunt) quendam abraſum.i.

Reſpondet. negat ille mihi. negat improbus ⁊ te
Negligit: aut horret. vulteiū mane philippus
Vilia vendentē tunicato ſcruta popello
Occupat: ⁊ ſaluere iubet prior: ille philippo
Excuſare laborē ⁊ mercennaria vincla:
Quod non mane domū veniſſet: deniq; ꝙ non
Prouidiſſet eū. ſic ignouiſſe putato
Me tibi ſi cenas hodie mecū. vt libet: ergo
Poſt nonā venies: nūc i rē ſtrenuus auge.
Vt ventū ad cenā eſt dicenda tacenda locutus:
Tandē dormitū dimittitur. hinc vbi ſepe
Occultū viſus decurrere piſcis ad hamū:
Mane cliens etiā certus conuiua iubetur
Rura ſuburbana indictis comes ire latinis:
Impoſitis mannis: aruū celūq; ſabinū
Non ceſſat laudare: videt ridetq; philippus
Et ſibi dū requiē: dū riſus vndiq; querit:
Dū ſeptē donat ſeſtertia: mutua ſeptē
Promittit perſuadet vti mercetur agellū.
Mercatur: nec te longis ambagibus vltra
Quā ſatis eſt moror: ex nitido fit ruſticus: atq;
Sulcos ⁊ vineta crepat mera: preparat vlmos:
Immoritur ſtudijs: ⁊ amore ſeneſcit habendi.
Verū vbi oues furto: morbo periere capelle:
Spem mentita ſeges: bos eſt enectus arando:
Offenſus damnis: media de nocte caballū
Arripit: iratuſq; philippi tendit ad edes.
Quē ſimul aſpexit ſcabrū intonſumq; philippus
Durus ait vultei nimis attentuſq; videris
Eſſe mihi: pol me miſerū patrone vocares:
Si velles inquit verū mihi dicere nomen.
Quod te per geniū dextrāq; deoſq; penates

Obſecro: ⁊ obteſto: vite me redde priori.
Qui ſimul aſpexit quantũ dimiſſa petitis
Preſtent: mature redeat: repetatq; relicta.
Metiri ſe quẽq; ſuo modulo ac pede verum eſt.

libertine ꝯditionis: aut ad molliciẽ pertinet ne capilli officiãt: purgantẽ cultello leniter. i. vt dicunt dulciter ⁊ ſine impetu aut polite vngues proprios: in vmbra tonſoris vacua. i. ante domũ tonſoris ceſſantis. Puer philippi accipiebat hic. i. hoc loco ⁊ h tempore cũ ſic videret eũ: iuſſa non leue. i. ſiniſtre ⁊ ab re (repperim⁹ enim leue in textu) poſſet tamen legi non lenia. i. aſpera iuſſa: videlicet o demetri abi: quere ⁊ refer ſupple reſponſum ab eo vnde. i. de qua domo ſit: quis ſit: cuius fortune. i. conditionis ſit: quo patre ſit: ve pro vel quo patrono ſit. i. quẽ patrẽ aut patronũ habeat. It ſupple puer ad illũ ceſſatorẽ: redit ad philippũ: narrat. i. refert eũ noĩe. i. nominari vulteiũ menã: exiſtentẽ preconẽ. i. rerũ priuatarũ venditorẽ: notũ tenui cenſu ſine crimine: ⁊ gaudentẽ properare. i. feſtinare loco. i. in loco: hoc eſt quando oportunũ eſſet: ⁊ ceſſare loco ⁊ querere. i. acquirere in loco: ⁊ vti ſcz queſitis: ⁊ gaudentez paucis ſodalibus. i. cõmenſalibus: ⁊ conuictoribus: ⁊ certo. i. conſueto ⁊ ſuo lare: ⁊ ludis ⁊ cãpo poſt negocia deciſa. i. poſt preconia peracta. Addit philippus. libet. i. placz mihi ſcitari. i. ſciſcitari ⁊ experiri ex ipſo quodcũq; refers: dic veniat ad cenã: qđ vbi dixerat puer. mena. ſ. vulteius: nõ credere. i. non credebat ſane. i. multũ: ⁊ tacitus mirari. i. mirabatur: quid multa ſupple dicã: puer reſpondet philippo benigne. Ille ſcz vulteius negat mihi ſupple quod petij. ſ. ad cenã venire: ille improbus negat ⁊ negligigit te: aut horret. i. timet te: philippus occupat. i. offendit in foro mane. i. poſtridie eius diei vulteiũ vendentẽ popello tunicato. i. vili ⁊ humili: ſcruta. i. fragmenta leguminũ cũ ſiliquis ſuis: ⁊ ipſe philippus iubet prior. i. priuſq̃ a vulteio viſus eſſet: ſaluere. ſ. vulteiũ. Ille ſcz vultei⁹ excuſare ſupple cepit: aut excuſabat. i. ĩ excuſationẽ adducebat. laborẽ ⁊ vincla. i. vincula mercennaria. i. quia cũ mercennarius eſſet: obligaretur ad preſtandã operã: q̃ nõ veniſſet domũ ſcz philippi mane. Deniq; excuſabat q̃ non preuidiſſet eũ ſcz philippuz. i. q̃ non prior eũ ſalutaſſet: quia minor eſt maiores ſalutare priores. Reſpondet philippus. Putato vultei me ignouiſſe tibi ſic. i. hoc pacto: vtpote ſi cenas hodie mecũ. Reſpondet vulteius: vt libet ſupple faciã. Et philippus. Ergo inquit venies poſt nonã ſupple horã poſt ortũ ſolis: nũc ſtrennuus in rẽ. i. ad rẽ cumulandã: auge ſupple eã. vt. i. poſtq̃ ventũ eſt ad cenã: Vulteius locut⁹ dicenda tacenda. i. quedã dicenda: ⁊ quedã tacenda: dimittitur tandẽ ſupple ire dormitũ: hinc. i. ex hac cena: vbi piſcis viſus eſt ſepe decurrere ad occultũ hamũ. i. vbi philippus vidit locuz eſſe captandi eũ: ipſe exiſtẽs mane cliens: ⁊ certus. i. etiã nõ vocat⁹ conuiua: iubet ire comes rura ſuburbana. i. cũ philippo in ſuburbanũ eius ⁊ hoc latinis ſupple feſtis. indictis. i. denunciatis quibus. ſ. temporibus ceſſabatur in foro iudiciali: ⁊ ita licebat philippo abeſſe: ⁊ hoc mãnis. i. ſm quoſdã equis curſuris: ſm alios indicijs feriarũ impoſitis: cũ aũt illuc ventũ eſſet: vulteius nõ ceſſat laudare aruũ ⁊ celũ. i. aerẽ ſabinũ: quod philippus videt ⁊ ridet: ⁊ dũ ipſe querit ſibi vndiq; requiẽ. i. recreationẽ animi: ⁊ riſus. i. ridẽdi occaſiões: ⁊ dũ donat ſeptẽ ſeſtertia ⁊ promittit ſeptẽ mutua. i. mutuo danda: perſuadet vulteio vti. i. vt mercetur. i. emat agellũ. ⁊ ſupple vultei⁹ mercatur: nec id eſt ⁊ ne morer. i. detineã te vltra q̃ ſatis eſt: longis ambagibus. id eſt per longos ſermones: ipſe fit ruſticus ex nitido. i. ex vrbano bene culto: ⁊ crepat. i. crepare facit ſulcos ⁊ mera vineta. i. agros ⁊ vineas colit. preparat. i. putat ⁊ reſecat aut plantat vlmos: quibus vites adherent in italia: ĩmoritur. i. vſq; ad mortis angorẽ incũbit ſtudijs: ⁊ ſeneſcit amore habendi. verũ. i. ſed: vbi. i. poſtq̃ oues periere furto: ⁊ capelle morbo: ⁊ ſeges male prouenies mẽtita ſupple eſt ſpẽ quã de ea cõceperat: ⁊ bos eſt enectus. i. mortu⁹ arando: ipſe offenſus. i. leſus ⁊ iratus dãnis arripit de media nocte: caballũ. i. equũ: ⁊ iratus tendit ad edes philippi: quẽ. ſ. vulteiũ: ſimul ac. i. ſtatim poſtq̃ aſpexit ſcabrũ ⁊ intonſũ. ait. o vultei tu videris mihi nimis dur⁹. i. ſtrennus agricola. ⁊ nimis attentus ſup. ad rẽ: ipſe vultei⁹ inquit. Pol. i. ꝑ pollucẽ o patrone: tu vocares me miſerũ ſi velles mihi dicere. i. aſſignare verũ nomẽ. Qđ. i. ꝓpt̃ qđ: ego obſecro. i. ꝑ ſacra rogo ⁊ obteſtor te ꝑ geniũ. i. deum tuum peculiarẽ: per dextrã. i. virtutẽ tuã. per deos penates: redde me priori vite. (hec poſſunt ſm acronẽ eſſe v̄ba poete ad mecenatẽ) Is q̃ ſimul. i. ſtatim vt aſpexit vel qui ſemel aſpexit: quantũ dimiſſa. id eſt derelicta: preſtent petitis: redeat mature: id eſt tempeſtiue ⁊ repetat relicta. quia verum. id eſt iuſtum ⁊ decens eſt: quenq; metiri: id eſt mẽſurare ſe ſuo modulo. i. forma: ac pede. i. mẽſura lõgitudis. i. quẽlibz conari qđ ꝑficere poſſit.

ACRO. Elſo gaudere ⁊c. ⁊ bene rē gerere albinouano. Pulchra minantē. i. pmittentē ſtudere philoſophie. Suauiter. quia philoſophie ſuaue eſt vacare. Momordent. minorem fecerit. minuuntur enim que mordentur.

ASCEN. ¶ Argumentū octaue epiſtole primi libri per Aſcenſium.

¶ Egrū octaua animū Flacci docet albinouanū. Ordo eſt. Octaua epiſtola docet albinouanum ſcꝫ celſum: egrum animuꝫ Flacci. i. Horatij dolentis ꝙ philoſophie non vacet.

Celſo albinouano. Epiſtola octaua.

Elſo gaudere ⁊ bene rem gerere albino
uano
Muſa rogata refer cōiti ſcribeqꝫ neronis.
Si qret qd agā: dic mlta ⁊ pulchra minātē
Uiuere: nec recte, nec ſuauiter. haud quia grando
Contuderit vites: oleamqꝫ momorderit eſtus:
Nec quia longinquis armentū egrotet in aruis:
Sed quia mente minus validus q̄ corpore toto:
Nil audire velim: nil diſcere: qd leuet egrū:
Fidis offendar medicis: iraſcar amicis:
Cur me funeſto properent arcere veterno:
Que nocuere ſequar: fugiā que profore credam.
Rome tibur amem: ventoſus tibure romā.
Poſt hec vt valeat: quo pacto rē gerat: ⁊ ſe
Ut placeat iuueni percontare: vtqꝫ cohorti:
Si dicet recte: primū gaudere: ſubinde
Preceptū auriculis hoc inſtillare memento:
Ut tu fortunā: ſic nos te celſe feremus.

Elſo gaudere ⁊c. Ordo eſt. O muſa rogata. ſcꝫ a me: refer. i. dic. (alloquit̃ aūt muſam: q2 carmina ſcribit) celſo albinouano comiti et ſcribe neronis. ſ. claudij: gaudere ⁊ rē bene gerere. hoc eſt ſalutā eū ſic more grecoꝝ q̇ ꝓ ſalute dicūt eupratin. i. bñ agere: dic ergo illi gaudere ⁊ bene agere ꝓ ſalute. Nec placet vt rogata exponat̃. i. iterrogata. q2 ſalutātes nō expectant donec interrogentur: p̄terea ſic videretur ſenſus eſſe ꝙ poeta gauderet ⁊ bñ rē gereret: cui⁹ ꝯtrariū ſtatim ſequitur. dic ergo rogata. i. orata a me. Si qret ſup. celſus ſic ſalutatus. quid agā: Dic me minantē. i. ſupbe quaſi cū minis pollicitantē: multa ⁊ preclara: viuere nec recte. i. vt decꝫ: nec ſuauit̃. i. vt volo: ⁊ ita non ſibi: ſed conditioni ſue imputandū ſignificat: ſi non vt decet viuat: viuentē dicit nō ſuauiter: nō quia grando cōtuderit. i. contūdendo deſtruxerit: viuet: aut q2 eſt⁹. i. nimius quaſi eſtuās calor: momorderit id ē ꝑ parte extinxerit ⁊ areſecerit oleā: tractū a capris que quicquid mordēt vrūt. Nec quia armentū egrotet in lōginquis aruis. Sꝫ iō min⁹ ſuauit̃ viuētē: q2 exiſtēs ſup. min⁹ valid⁹ mēte: q̄ toto corpe: nil velim audire nil diſcere: qd leuet. i. min⁹ dolere faciat: me ſup. egrū: ⁊ ꝙ ſup. offēdar fidis medicꝫ. i. moleſte ferā fidos medicos: ⁊ ꝙ iraſcar amicis: querens ſup. ab eis cur ꝓperēt. i. feſtinēt me arcere funeſto id eſt mortali: veterno. i. morbo intercuti aggrauāte ⁊ aīam ⁊ corp⁹. ⁊ ꝙ ſequar q̄ nocuere: ⁊ ꝙ fugiā q̄ credā ꝓfore. i. ꝓfutura hoc eſt vtilia mihi. ⁊ ꝙ ego ventoſus. i. leuis vt aura vel ventus amē rome. i. qñ ſum rome tibur: ⁊ tibure. i. qñ ſum tiburi amē romā. hoc ē dic me iniquo aīo eſſe nec ſibi ꝯſtāti. aliqñ eñ anim⁹ noſter neſcio quo faſtidio afficit̃ (vñ dictū. Oñqꝫ human⁹ faſtidiat oīa ſenſus) ⁊ tali tedio ſeſe affectū dicit poeta. Percunctare. i. interroga poſt hec: id eſt poſt q̄ hec dixeris: vt id eſt qualiter valeat: quo pacto id eſt quo modo: gerat id eſt adminiſtret rem ⁊ quo pacto gerat ſe: id eſt ſeipſum portet: ⁊ vt id eſt qualiter: placeat iuueni ſcilicet neroni: ⁊ vt id eſt qualiter ſupple placeat cohorti: id eſt ijs in quoꝝ cohorte. Si dicet recte ſupple ſe valere ⁊ illis placere. memento primum gaudere: id eſt te letum oſtendere: ſubinde. i. deniqꝫ ſed latent̃ memento inſtillare. i. leniter infundere auriculis ei⁹ hoc preceptū. O celſe nos ferem⁹. i. tolerabim⁹ te: ſic ſup. vt tu ſup. feres fortunā. i. ſi ꝓſpo ſucceſſu fortune ſupbias. ita ꝙ ceteros faſtidias nos te quoqꝫ faſtidiem⁹. Propt̃ hanc autē particulā credit̃ veriſiliter tota epiſtola compoſita.

ſ Eptimius. Hic eſt de quo ſuperius ait. Septimi gades aditure mecū. Hac aūt ſepti‑ ALCRA
miū epiſtola Claudio neroni cōmendat. Valdius. ab eo quod eſt valde valdius facit. ab
eo quod eſt valide validius. Diſſimulator opis. Qui ad vrbane frontis ideo dixit. quia
qui in vrbibꝰ morantur: non ita ſunt verecundi: ſicut qui ruri ſunt. Et dicit ſe ruſticum penitus
ob petitionē amici pudorē poſtponere. Cōmodus vni. hoc eſt integrā mihi gratiā reſeruare be
neficiꝫ: Scribe tui gregꝫ. hoc ē aggrega eū: ⁊ aſcribe cū amicꝫ tuis.

¶ Argumentū .ix. eple ASLEN.
¶ Septimiū charū cōmēdat nona neroni. Ordo eſt. Nona e‑piſtola cōmēdat .i. laudat ⁊ cō‑mendatū facit neroni ſeptimiuꝫ charū .i. amicum poete.

Ad Claudiū Neronē. Epiſtola nona

ſ Eptimius claudi nimirū intelligit vnꝰ
Quanti me facias: naꝫ me rogat ⁊ pre
ce cogit
Scilicet vt tibi ſe laudare: ⁊ tradere coner
Dignū mente: domoq; legentis honeſta neronis.
Munere cum fungi propiorꝭ cenſet amici:
Quid poſſim videt: ac nouit me valdius ipſo.
Multa quidē dixi: cur excuſatus abirem:
Sed timui: mea ne finxiſſe minora putarer
Diſſimulator opis proprie: mihi cōmodus vni.
Sic ego maioris fugiens opprobria culpe:
Frontis ad vrbane deſcendi premia: ꝙ ſi
Depoſitum laudas ob amici iuſſa pudorem:
Scribe tui gregis hunc: ⁊ fortez crede bonum ꝙ:

ſ Eptimiꝰ ⁊c. Ordo ē. O claudi nero: Septimiꝰ id ē hic amicꝰ noſter ꝗ hāc epl'am pfert: itelligit nimiꝫ id ē haud dubie: vnus .i. vnice ⁊ ſingulariter: quāti facias .i. eſti‑mes ⁊ pendas me. nā rogat me ⁊ cogit me pce .ſ. vt ſe coner lau‑dare ⁊ tradere tibi exiſtentē di‑gnū mēte ⁊ domo neronis legē‑tis honeſta: p qd eū honeſtuꝫ ſi‑gnificat: cū .i. qñ .ſ. ſeptimiꝰ: cen‑ſet .i. iudicat ſup. me fungi mune‑re .i. officio amici ppioris .i. val‑de piuncti: ipſe videt ⁊ nouit val‑diꝰ .i. copioſiꝰ me ipſo .i. ꝙ ego ip‑ſe: quid poſſim ſup. apud te. Qui‑dē .i. certe: ego dixi multa cur .i. ob q̄ ego excuſatꝰ abireꝫ .i. diſce‑derem ab eo ⁊ renuerē ſup. ipm cōmendare: ſed ego timui ne pu‑tarer finxiſſe mea .i. poteſtatem ⁊ auctoritateꝫ meā: minora .i. minoris valoris ꝙ ſint: exiſtens diſſimulator: proprie opis .i. facultatis: ⁊ cōmodꝰ .i. vtilis ⁊ inſeruiēs mihi vni .i. ſoli. Sic .i. ⁊ p‑pterea ego fugiens opprobria maioris culpe .ſ. diſſimulationis in amicum: deſcendi .i. periculo ſe deueni: ad pmia frontis vrbane .i. eius que minꝰ verecūda eſt: quia ruſticitatis ſignum eſt ni‑mis verecundū eſſe: hoc enim arguit vix cū hominibus bonis conuerſatū eſſe. ꝙ ſi o claudi tu laudas pudorē .i. verecūdiā ⁊ ruborē: depoſitū .i. abiectū: ob .i. pp iuſſa amici .ſ. ſeptimij. Scribe hūc tui gregꝫ .i. aſcribe hūc tuo gregi: ⁊ crede eū fortē ⁊ bonū.

Ad Fuſcū ariſtiū. Epiſtola decima.

v Rbis amatorē fuſcū ſaluere iubemus
Ruris amatores: hac in re ſcilicet vna
Multū diſſiles: ad cetera pene gemel
Fraternis animis qcq̄d negeꝫ alter: ⁊ alter. Cli.
Annuimus pariter vetuli notiq; colūbi.
Tu nidū ſeruas: ego laudo ruris ameni
Riuos: ⁊ muſco circūlita ſaxa nemuſq;:

v Rbis. hac epl'a alloqꝛ Ariſtiū ſcptorē trage‑diarū dicens ſe etate ⁊ ſtudio illi ɔuēnire: niſi ꝙ ariſtiꝰ vrbe morari deſiderat. ipſe rure. Tu ni. mire nidū: alluſit ad no‑mē: qm̄ dixerat colūbi: ſeruas vt vrbē q̄ q̄ſi nutrit paupes. aut ce‑naculū in altiore loco ɔſtitutuꝫ. Sacerdotis. ſacerdotū hui mul‑ta liba comedūt de ſacris. Fugi‑tiuꝰ. ſenſus ē. ſic me faſtidiū aſſi‑due vrbis tenet: ⁊ amo rura vt fugitiuꝰ ſacerdotis ſeruꝰ liba ſa‑cerdotis edere conſuetus lōgo faſtidio libaminū panem deſerit ALCRA

τ deſcendit ad ruſticū. Allegoricos et ſatietate vrbem faſtidio vt liba faſtidiū generāt τ panē deſiderāt. Recuſo cum in ſeruis ſuſpicio furti habetur: ducūt ad ſacerdotē. Qui cruſtum panis carmie infectū dat ſingulis. Quod cum ederit manifeſtū furti reū aſſerit. Viuere: ſenſus eſt: ita nobis inſtituēda eſt vita: vt primū aſpiciamus optimā ſedem: quomodo area domi q̄rit. Naturā. naturā expellit furca q̄ habitat in ciuitate: τ ſiluas habere deſiderat. Recurret: ſenſus eſt: ſi q̄ nature ſunt bona abijcere velis ex animo recurrent latēter. nam qui agros fugiūt: tantū inter vrbem τ domos rus includunt in hoc: q2 arbores que in vrbe habitant: in vrbe diligunt. Aquinatē aquinates purpure ſimiles ſunt tirijs: multū ergo imperiti fallūtur. Hoc ait patitur quidē damnū qui neſcit diſcernere purpuras: ſed maiore dāno ille afficit: qui tante imperitie eſt: vt veritatem a falſo neq̄at diſcernere.

ASCEN.

¶ Argumentū decime ep̄le.
In decima requiē ruris tibi laudat ariſti.

¶ Ordo eſt. O ariſti (ſcribit enī ad fuſcū ariſtium) poeta ſup. laudat tibi ī decima ſup. epiſtola requiē ruris. i. quam habet ruri degens: oſtendēs preterea libertatem incultā preferendam ſeruituti phalerate: id q; per apologū iucundū Eſopi fabulatoris phrigij quē ad finem inducit.

Quid queris? viuo τ regno: ſimul iſta reliqui:
Que vos ad celū fertis rumore ſecūdo:
Vtq; ſacerdotis fugitiuus liba recuſo
Pane egeo iam mellitis potiore placentis.
Viuere nature ſi cōueniēter oportet:
Ponendaq; domo querenda eſt area primū:
Noviſti ne locum potiorē rure beato?
Eſt vbi plus tepeant hyemes? vbi gratior aura
Leniat τ rabiē canis τ momenta leonis:
Cū ſemel accepit ſolem furibundus acutum?
Eſt vbi diuellat ſomnos minus inuida cura?
Deterius lybicis olet: aut nitet herba lapillis?
Purior in vicis aqua tendit rumpere plumbū:
Quā que ꝑ pronū trepidat cū murmure riuū?
Nempe inter varias nutritur ſilua colūnas:
Laudaturq; domus longos que proſpicit agros:
Naturam expelles furca: tamen vſq; recurret:
Et mala perrumpet furtim veſtigia victrix.
Non qui ſidonio cōtendere callidus oſtro
Neſcit aquinatē potantia vellera ſuccum:
Certius accipiet dānum propius ve medullis
Quā qui nō poterit vero diſtinguere falſum.
Que res plus nimio delectauere ſecunde:
Mutate quatient. ſiquid mirabere pones
Inuitus fuge magna: licet ſub paupere tecto
Reges τ regum vita precurrere amicos.

v Rbis amatorē. Ordo ē Nos amatores ruris: iubem⁹ fuſcū. ſ. ariſtiū (cui⁹ in p̄io ſermonū meminit) amatorē vrbis: ſaluere. i. ſaluū eē. Sez. i. ſcire l3 multū diſſiles in hac re. i. q; alter vrbē: alter rus amet: τ pene. i. q̄ſi: gemelli fraternis aīs. i. ꝯcordes vt fratres vno ptu editi eē ſolēt: vel vt gemini caſtor τ pollex inter ſe fuerūt: q̄cquid alter. i. vn⁹ noſtrū negat: alter. i. reliquus et. i. etiā ſup. negat nos annuim⁹. i. ꝯſentim⁹ τ volum⁹ aliq̄d pariter. i. ſil' exn̄tes vetuli τ noti colūbi. i. q̄les colūbi vetuli q̄ diu vnū tectū ſeu colūbariū ſil' freq̄ntauerūt. Tu ſeruas nidū. i. vrbē romā: ego laudo riuos ameni ruris τ ſaxa circūlita muſco. i. lanugine viridi: τ laudo nem⁹. Quid q̄ris ſup. q̄d ruri faciā? Ego viuo τ regno ſil'. i. ſtatim poſtq̄: vel ſil'. i. τ inſuper ego reliqui iſta. ſ. mūdana τ terrena τ ꝑ hoc vilia: q̄ vos. i. vrbis amatores: fertis. i. extollitis ſecūdo. i. proſpero rumore. i. cōmēdatione magna ad celū: τ ego recuſo liba. i. lautitias vrbanas: vt. i. queadmodū ſeru⁹ ſup. fugitiu⁹ ſacerdotis ſup. recuſat liba. i. faſtidit⁹ leui cibo τ dulciario effugit vt vulgarē panē edat: ego ergo vt ſeru⁹ fugitiu⁹ ſacerdotis recuſantis liba: egeo

pane ſupple vulgari.i.oblector cibis ruſticis (hec aūt oīa allegoricos dicit) pane dico iā potiore id ē quē iudico potiorē ⁊ meliorē placentis mellitis.i.melle dulcificatis. Si opꝫ (vt certe opꝫ) viuere cōuenienter.i.cōformiter ⁊ vt cōuenit nature: ⁊ ſi area.i.fundus: eſt q̄renda p̄mū.i. primo loco.p ſup.domo ponenda: nouiſtine locū potiorē.ſ.ad talē areā: rure beato? q.d. ſcio ꝙ non. Eſt ne ſup.locus vbi hyemes.i.tempeſtates hyberne.tepeant plus.i.tepidiores ſint: ⁊ vbi aura leniat.i.demulceat gratior: ⁊.i.pariter rabiē canis.i.canicule.ſideris videlꝫ mordacis: ⁊ momēta.i.tpa leonis: cū.i.poſtꝙ leo ſcꝫ.hoc eſt ſignū illud celeſte: furibundus.i.vt leo furibundus: ab ſumat homines: vt in martio fieri ſolet: accipit ſolem acutum.i.penetratiuum. Eſt ſupple alius locus: vbi cura inuida.i inuidēs requiei noſtre: minus diuellat ſomnos ꝙ ſup.ruri? Nunq̄d ſupple herba olet.i.fragrat aut nitet deterius.i.minus bene lapillis lybicis? q.d.non. Et nunquid ſup.aqua purior.i.limpidior: tendit.i.conatur: rūpe plūbū.i.grauitatē animi: in vicis.i. cōibus habitaculis hoim: ꝙ ſup.illa que trepidat.i.precipitant̄ delabit̄ per riuū.i.alueū pronū.i.decūbentē.q.d.non. Nempe.i.quia certe ſilua.ſ.arbor̄ que hortor̄ ſunt ornamenta: nutritur inter varias colūnas ſcꝫ ex marmore aut iaſpide (Unde Juuenalis in prima. Frontonis platani cōuulſaq; marmora clamant) ⁊ domus que proſpicit.i. ante ſe videt longos agros: laudatur: hoc eſt vrbane delitie imitantur ruſticas: quocirca ruſtice potiores probantur. q2 naturalia vincūt artificialia. vn̄ ſubdit. Expelles naturā furca.i. p furcā facies virgultū aliq̄d alit̄ ꝙ naturalr̄ creſcat creſcere.tn̄ recurret.i.redibit vſq;.i.ſemp ſup.in locū ſuū amota furca: ⁊ ipa natura victrix perrūpet furtim mala.i.violēta veſtigia.hoc ē natura pl9 ꝙ ars pōt ⁊ ita ſilua p̄ſtat hortꝭ. Is q̄ callid9 id ē credēs ſe callidū: neſcit vellera potātia ſuccū aq̄natē.i.purpurā ſilem tyrie ſꝫ deteriorē: contendere.i.certare ⁊ ſilia videri ſꝫ nō eē: oſtro.i.purpure: ſydonio.i.tyrie: nō accipiet dānū certi9 ⁊ ppi9 medullis.i.qd̄ magꝭ penetret corꝙ q̄ nō poterit diſtinguere falſum vero. Illū ſup.quem res ſecūde.i.pſpe: delectauere nimio pl9 ſup.ꝙ ſatꝭ: mutate.i.aduerſe facte q̄tiēt.i.cōcutiēt. Si tu mirabere.i.miraberꝭ: hoc ē cū admiratiōe amabis: qd̄.i.aliq̄d: tu pones.i.depones ſup.illud inuit9 fuge magna: licet p̄currere.i.excedere in felicitate reges ⁊ amicos regū ſub tecto pauperū ſcꝫ mens diues eſt.

Ceruus equū pugna melior cōibus herbis
Pellebat: donec minor in certamine longo
Implorauit opes hominis: frenūq; recepit.
Sed poſtꝙ victor violens diſceſſit ab hoſte:
Non equitem dorſo non frenū depulit ore.
Sic qui pauperiē veritus potiore metallis
Libertate caret: dominū vehet improbus: atq;
Seruiet eternū: qui paruo neſciet vti:
Cui non conueniet ſua res: vt calceus olim:
Si pede maior erit: ſubuertet: ſi minor: vret.
Letus ſorte tua viues ſapienter ariſti:
Nec me dimittes incaſtigatū: vbi plura
Cogere ꝙ ſatis eſt: ac non ceſſare videbor.
Imperat aut ſeruit collecta pecunia cuiq;.
Tortū digna ſequi potius ꝙ ducere funē.
Hec tibi dictabā poſt fanū putre vacūne/
Excepto ꝙ non ſimul eſſes: cetera letus.

¶ Violēs. facit aduerbiū violenter. Impat pecunie: q̄ ea vtit̄ ſeruit qui parcus in amplianda ea laborat. Tortū. d.ſ. hoc eſt q̄ magis vinci debꝫ ꝙ vincere te. ⁊ trahi non trahere. Fanūꝫ. vacunna apud ſabinos plurimum colitur. Quidā mineruā alij dianā putauerunt. nōnulli ⁊ cererē eſſe dixerunt. ſed Varro in primo rerū diuinarū victoriā ait. ⁊ ea maxime hi gaudent qui ſapientia vincunt. ACRO

¶ Ceru9 equū ⁊c. Oſtēdit apologo vt dixi libertatē incultā p̄ferendā ſeruituti phalerate. Ordo ē. Ceru9 melior pugna (ppt cornua ſcꝫ) pellebat equum herbis cōib9.i.q̄s cōit̄ depaſci ſolebant: donec minor.i. inferior et debilior in certamine longo. ſcꝫ equ9 īplorauit opes.i.auxilia hominis: ⁊ recepit frena: ſꝫ poſtꝙ equ9 victor cerui: diſceſſit violēs id ē ſupb9 ⁊ infeſt9. ab hoſte. ſcꝫ ceruo: nō depulit.i. nō potuit depellere dorſo.i. de dorſo eq̄tē.i.iſſorē: ⁊ frenū ore. ſic q̄ veritus pauperiē: caret libertate: potio- ASCEN.

re.i.que potioꝛ eſt:metallis vehet.i.poꝛtabit:impꝛobus.i.impꝛobandus dñi ma:atq̧ is ſupple ſer-uiet eternum qui neſciet vti paruo.ꝛ is ſupple ſeruiet eternum cui ſua res non conueniet.i.aut maioꝛ aut minoꝛ ſit:vt.i. quemadmodũ calceus olim ſi eſt maioꝛ pede:ſubuertet ſupple euntem in eo:ꝛ ſi eſt minoꝛ ſupple pede:vret.i.conſtringendo inflabit eũ.O ariſti:tu igitur viues letus tua ſoꝛte:nec dimittes me incaſtigatum vbi.i.quando ego videboꝛ cogere.i.coaceruare aut cõ gregare:plura ꝙ̃ ſatis eſt.pecunia collecta imperat aut ſeruit cuiq̧:exiſtẽs digna potius ſequi funem toꝛtum id eſt trahi ꝛ impelli a poſſidente:ꝙ̃ ducere funum toꝛtum:id eſt implicitum:hoc eſt ducere poſſeſſoꝛem a ſe victum ac vinctum.O ariſti:ego dictabam.id eſt puero ſcribenti ꝓ-nunciabam tibi poſt fanum vacunne.dee a ſabinis multum ꝛ antiqua religione culte (ſiue ea diana ſiue minerua.ſiue ceres:ſiue victoꝛia:ſiue demum bellona putetur) putre:id eſt vetuſtate putrefactum:dictabam inquam exiſtens letus cetera:id eſt per cetera aut in ceteris omnibus excepto ꝙ non eſſes ſimul:id eſt mecum:quia te deſiderabam.

Ad Bullatum. Epiſtola vndecima.

Quid tibi viſa chios bullati notaq̧ leſ-
bos?
Quid concinna ſamos? quid creſi re-
gia ſardis?
Smyrna q̃d ꝛ colofon maioꝛa minoꝛa ve fama
Cũcta ne pꝛe campo ꝛ tyberino flumĩe ſoꝛdent?
An venit in votum attalicis ex vꝛbibus vna?
An lebedũ laudas odio maris atq̧ viarũ?
Scis lebedus quid ſit gabijs deſertioꝛ atq̧
Fidenis vicis:tamen illic viuere vellem:
Oblituſq̧ meoꝝ/obliuiſcendus ꝛ illis
Neptunũ pꝛocul e terra ſpectare furentẽ?
Sed neq̧ qui capua romã petit imbꝛe lutoq̧
Aſperſus volet in caupona viuere:nec qui
Frigus collegit/furnos ꝛ balnea laudat:
Vt foꝛtunatã plane pꝛeſtantia vitã.
Nec ſi te validus iactauerit auſter in alto:
Iccirco nauẽ trans egeũ mare vendas.
Incolumi rhodos ꝛ mitilene pulchꝛa facit quod
Penula ſolſtitio:campeſtre niualibus auris:
Per bꝛumã tyberis:ſextili menſe caminus.
Dũ licet ꝛ vultũ ſeruat foꝛtuna benignũ:
Rome laudetur ſamos ꝛ chios ꝛ rhodos abſens.
Tu quãcũq̧ deus tibi foꝛtunauerit hoꝛã:

Quid tibi ꝛc. Alloquit̃ bullatiũ:qui oĩa villaꝝ ꝛ regionũ ac ciuitatuꝫ ſoꝛdida putat ad cõparationẽ ty beris:eo ꝙ ſemꝑ ibi cõmanens ad alia non trãſierat.Cui cõme moꝛat' Hoꝛa.multa loca iocũdio ra ꝛ maioꝛa:quib' nihil ad votuꝫ deeſt.Nõ intereſt in maioꝛe aut in minoꝛe ciuitate viuat.quum vtrobiq̧ bñ poſſit viuere.Pꝛe.c. hic loc' rome celeberrim' habe-batur:eratq̧ amen' vꝛbis locus Lebedũ.oppidũ ẽ deſertiſſimuꝫ iuxta mare.de quo null' incola audet mare tranſire.Senſus ẽ. an terraq̧ mariq̧ vexat'.paratus es apud lebedũ reſidere ne vlte ri' nauiges.Obliuiſcẽd'.hẽ vl' reuerti ad meos in ꝗ̃te eẽ:neq̧ redeũdo iterũ maria ꝓferre.Ca pua.illi ꝗ de capua romã ꝑgunt ꝑ lõgitudĩe vie luto ꝛ imbꝛe aſꝑ gunt̃:Sẽſus nõ debere nos ꝓ-pter icõueniẽs icõmodũ totã vi tã cõmutare.Penula.nihil fri-giditatis in eſtate affert:q2 ſpiſ-ſa ꝛ craſſa eſt.Campeſtre.nihil caliditatis in hyeme:q2 tenue ẽ ꝛ totius coꝛpoꝛis nihil ꝓ̃ter in-guina tegit.Sicut nec camin' in auguſti menſe:nec tyberis i bꝛuma:ita nec ſapiẽti loca aliq̃d conferũt.Nam ſi ratio.nihil im-pedit homines ſi bonis ſint mo ribus.Si volunt.vbicũq̧ loco-rũ ſint.Arbiter.locus maris ar biter.Qui mare late diffuſuꝫ nõ timeat.i.dominus maris ꝛ i tu to poſitus.Qualis loc' eſt apud athenas ciuitateꝫ.Excelſus ſuꝑ mare.ꝛ ideo arbiter.

Grata ſume manu: nec dulcia differ in annū:
Ut quocunqꝫ loco fueris: vixiſſe libenter
Te dicas: nā ſi ratio ⁊ prudentia curas:
Non locus effuſi late maris arbiter aufert:
Celū non animū mutant qui trans mare currunt.
Strenua nos exercet inertia: nauibus: atqꝫ
Quadrigis petimus bene viuere: qđ petis hic ē.
Eſt vlubris: animus ſi te non deficit equus.

¶ Argumentū Aſcenſianū in vndecimā epiſtolaꝫ primi libri. ASCEN.
¶ Bullati vndecimā legis a curis reuocantē. Ordo eſt. O bullati (ſcribitur eñ ad bullatiū) tu legis vndecimā ſupple epiſtolā reuocantē a curis: docet in animo non in rebus beatitudinem eſſe. eoſqꝫ qui trās mare currūt celū. i. aerē ⁊ clima mutare non animū. Quid acro ſentiat de argumento viſum eſt. Parua quidē eſt epiſtola: ſed multe eruditionis plena. contenditqꝫ probare que per ſolā indigentiā bona ſunt beatū non facere: ſicut ligna frigentē non beant vt videbiſ.

q Uid tibi viſa chios ⁊c. Argumentum patuit. ſed ſi acronem ſequamur: quomodo dicamus viſas eſt bullatio inſulas: ſi ad tyberim ſemper remanēs: ad alia loca non tranſierat. Dicerem ergo potius: Bullatium varias regiones negociando peragraſſe: ſed iactare ſolitum ſe nuſqꝫ beatum eſſe ꝙ rome apud tyberim: quod poeta innuit eum ſentire propter pigriciam ne alio cogatur proficiſci. docetqꝫ non in loco ſed in animo beatitudinem conſiſtere. Ordo eſt. O bullati quid chios: inſula illa viſa tibi: ⁊ quid leſbos alia inſula diues vtraqꝫ opum ⁊ potiſſimum vini: quid ſamos: inſula concinna. i. concinne. i. vniformiter conſtructa habens edificia. quid ſardis regia creſi. illius regis longe ditiſſimi. quid ſmyrna ⁊ colofon: oppida illa q̄ certāt de patria homeri: exiſtētia maiora vel minora fama. i. ꝙ fama eſt. ne pro an: cūcta ſupple iā dicta loca ſordent. i. ſordida videntur. tibi. pre campo ⁊ flumine tyberino. i. in cōparatione cāpi ⁊ fluminis tyberini. An vna vrbs. ſ. roma venit ī votū. i. in deſideriū tuū ex vrbib⁹ attalicis. i. ſuperbe ⁊ luxurioſe varijs rebus ornatis: ſicut vrbes attali erant: qui primus veſtes auro intertexere docuit: que ab eo attalice dicte ſunt. hoc eſt caperis ſolius rome delectatione: ꝑpter affluentiā ꝗ diuitiarū. nā attal⁹ rex ꝑgameni populū romanū heredē inſtituit. an laudas lebedū oppidū illud deſertiſſimū iuxta mare. vñ nemo mare ingredi audet: odio maris atqꝫ viaruꝫ: hoc eſt an ideo romam tantopere laudas: vt non cogaris alio proficiſci: ita vt etiā ob id lebedū laudes. tu ſcis quid ſit lebedus: quia ſupple vicus deſertior gabijs ⁊ fidenis vicis que olim ciuitates fuerunt opulente: tamen. i. licet ita ſit deſertus locus putas ne ſup. ꝙ ego vellē viuere illic: ⁊ ego oblit⁹ meoꝝ. ſ. ꝯſanguineoꝝ ⁊ familiariū: ⁊ obliuiſcēd⁹. i. obliuioni tradēd⁹: illis. i. ab illis: vellē ſpectare procul e terra neptunū furentē. i. mare cōmotū quaſi ſit furore ꝑcitū: q. d. minime. Sꝫ neqꝫ qui petit romā capua. i. ex capua exiſtens aſperſus imbre ⁊ luto: volet viuere ī caupona. i. in domo mercēnaria vbi ſe curat ⁊ ſiccat. nec is qui collegit frig⁹: laudat furnos ⁊ balnea: vt. i. veluti ſup. laudet: ꝑſtantia. i. ea que preſtant plane beatā vitā. Nec ſi auſter. i. vent⁹ ille valid⁹: i. impetuoſus: iactauerit te in alto: idcirco vendas nauē trans mare egeū. Rhodos illa inſula tēperata ⁊ mitilene pulchra facit ſupple hoc incolumi. ſ. hoī ſani capitis ⁊ cui anim⁹ ſan⁹ eſt: qđ penula. i. veſtis villoſa ⁊ condenſa facit ſolſtitio ſupple eſtiuali quod nihil boni eſt. quia in calore non egem⁹ tali veſte ⁊ qđ campeſtre. i. ſubligar quo pudenda ligantur: ⁊ quo luctantes in campo martio ne inhoneſte videantur cinguntur: ⁊ vt manifeſtius dicā id eſt qđ vulgo brachas vocāt) facit ſup. auris niualib⁹. qđ parū eſt. q: ſolū pudenda coop̄it. dicit idē alijs verbis. ⁊ qđ tyberis fluui⁹ frigidus facit per brumā: ⁊ qđ caminus. i. ignis facit menſe ſextili. i. auguſto. dum: i. ꝙdiu licet: ⁊ fortuna ſeruiat benignum vultum: ſamos ⁊ chios ⁊ rhodos abſens laudetur rome id eſt ab exiſtente rome: tu ſume grata manu quancunqꝫ horam de⁹ fortunauerit id eſt proſperauerit tibi: nec differ dulcia in annum. vt dicas te vixiſſe libenter in quocunqꝫ loco fueris. Nā ſi ratio ⁊ prudentia aufert curas ⁊ non locus exiſtens arbiter. i. in tuto poſitus quaſi ad arbitriū inſpector maris effuſi late: ⁊ ſi illi qui currunt trans mare mutant celum non animum: inertia ſtrennua: id eſt diligentia ſine arte: exercet. i. vexat nos: nos petimus nauibus atqꝫ quadrigis bene viuere. hoc eſt nos facimus nos vehi aut nauibus aut vehiculis ad loca amena vbi beate ſimus: ſed ideo ſumus inertes. quia quod petis tu qui facis te vehi: hoc eſt beatitudo quam petis eſt hic. i. hoc loco. ⁊ eſt vlubris in vico illo deſertiſſimo: ſi anim⁹ equ⁹ nō deficit. i. derelinq̄t te.

Ad iccium. Epiſtola .xij

Ructibus agrippe ſiculis quos col-
f ligis icci
Si recte frueris: non eſt vt copia
maior:
Ab ioue donari poſſit tibi: tolle querelas:
Pauper enim nõ eſt: cui rerum ſuppetit vſus.
Si ventri bene: ſi lateri eſt: pedibus ve tuis: nil
Diuitie poterunt regales addere maius.
Si forte in medio poſitorum abſtemius herbis
Viuis ⁊ vrtica: ſic viues protinus: vt te
Confeſtim liquidus fortune riuus inauret:
Vel qꝛ naturam mutare pecunia neſcit:
Vel quia cuncta putas vna virtute minora.
Miramur ſi democriti pecus edit agellos:
Cultaq; dum ꝑegre eſt animus ſine corpore velox:
Cum tu inter ſcabiem tantam ⁊ contagia lucri
Nil paruum ſapias: ⁊ adhuc ſublimia cures:
Que mare cõpeſcant cauſe: quid tẽperet annum:
Stelle ſponte ſua iuſſe ne vagentur ⁊ errent:
Quid premat obſcurũ lune: quid proferat orbem.
Quid velit: ⁊ poſſit rerum concordia diſcors:
Empedocles an ſtertinij deliret acumen.
Verum ſeu piſces ſeu porrum ⁊ cepe trucidas:
Vtere pompeio groſpho: et ſi quid petet: vltro
Defer: nil groſphus niſi verum orabit et equum.
Vilis amicorũ eſt annona bonis vbi quid deeſt.
Ne tamen ignores: quo ſit romana loco res
Cantaber agrippe: claudi virtute neronis:
Armenius cecidit: ius imperiumq; phraates,
Ceſaris accepit genibus minor: aurea fruges
Italie pleno diffudit copia cornu.

Acro

f Ructibus agrippe. Ad iccium procuratorem agrippe in ſicilia cõſtitutum: de quo ait. Icci beat⁹ nũc arabum inuides gazis: ſed vt illic parſimoniã: laudat tamen cũ mordacitate: alij dicũt ꝙ agros illi in ſicilia donauerat agrippa.

Abſtemius

Abſtemi⁹ ab eo qd̓ abſtineat temeto .i. vino: ſed hic ꝓ ſobrio poſitum. In me. p. iccius iſte accũbens in preſentia agrippe vt fidelior ei videretur ꝑciſſime epulabat in tantũ: vt intermiſſis carnibus herbis veſceretur: ac in ſecretum veniẽs gule indulgebat. Mutaſ. p. erit vtiq; mutata: qꝛ quãdocũq; diuitijs aliquis affluens ſupra modũ manducat ⁊ bibit ſeu veſtibus: alijſq; rerum vtilitatibus vtitur ilico natura mutatur. Virtute .i. ſi per hanc abſtinentiam ſtoicum ſequeris: magnas diuitias ex hac conſeq̃ris. Democritus: philoſophus arhoriorũ inuentor: hortorum amator. Qui dum philoſophie intentus eſſet: hortos eius pecus ipo preſente comedit. Animus aſſidue intentioni intentus: velox ẽ. Cum tu: oſtendit iccium ⁊ ſapientie velle ſtudere. Obſcuruʒ lune aut eclipſim ſignificat que concors eſt ex diuerſis partibus cõneris. Ex quadã ei parte diſcors eſt ſicut ignis ⁊ aqua: et quadaʒ concordia: dum mutuo colligentur concordiam mũdi ſignificãt aut modo ꝑ menſem luna creſcit aut decreſcit. Empedocles: agrigentin⁹ q̃ ad pythagoricã ſectã ꝑtinẽt metro ⁊ v̓ſib⁹ tradidit. Deliret: ſtertini⁹ phs: q̇ ducentos viginti libros ſtoicoꝝ latine ſcripſit hos notat q̇ v̓ſib⁹ ſuis obſcuriorẽ phiaʒ fecerit. Groſpho: groſph⁹ iſte amic⁹ fuit ho. ac ꝑ hec cõmemorãs d̓ eo illũ ꝓ̄dicabat. Vilis ami .i. facile pñt haberi amici: q̇b⁹ multa deſunt. Phraathes rex ꝑſarũ fuit: quẽ pulſuʒ a ciuib⁹ regno reddidit Ce. hic aũt victus Tybe. ſe dedit ⁊ ſigna romana q̃ capta cũ craſſo fuerãt reddidit.

¶ Argumentũ.xij.Epiſtole primi libri per Aſcenſium. ASCEN.

Te duodena tuis vti bene comprobat icci.

¶ Ordo eſt:duodena.ꝓ duodecima ſup.ep̃la cõprobat te:o icci(ſcribit̃ ei ad icciũ)bene.i.decenter vti:tuis.ſ.reb⁹ ⁊ fortunis:dũ aũt ſic icciũ laudat:reliquos:vt ita faciãt cohortatur.

Fructib⁹ ⁊c.Ordo eſt.O icci ſi tu frueris recte fructib⁹ ſiculis:quos colligis agrippe

f nõ eſt vt maior copia poſſit donari tibi ab ioue:q꞉ ſummũ donũ eſt ſuis bñ frui:tolle.i.

amoue:q̃relas.i.noli mihi cõqueri te pauperẽ eẽ:ẽm̃.ꝑ q꞉is nõ eſt paup꞉:cui vſus rerũ ſuppetit.i.ſatis abũdans eſt.Si bñ eſt vẽtri:ſi bñ eſt lateri:ve.ꝑ vel pedibus tuis:diuitie regales.i.q̃les regem decent nil poterũt addere maius Si tu forte abſtemi⁹.i.abſtinẽs a temeto id eſt vino:viuis herbis ⁊ vrtica.ex̃ñs in medio poſitoꝝ.i.recũditoꝝ tibi:tu viues ꝓtinus.i.iõ ſic:vt riuus fortune liq̃d⁹.i.liq̃de fluẽs:inauret.i.q̃ſi aureũ faciat te ꝯfeſtim.i.ſubito:vel ſup.iõ:q꞉ pecunia nõ põt mutare naturã.i.nõ põt te allicere ad largiorẽ vſum rerũ:vel q꞉ tu putas cũcta minora.i.viliora:vna.i.ſola v̾tute.i.ꝓpter v̾tutẽ abſtines.Miramur ſi pecus edit.i.comedit abſumpſit agellos.i.holera aut fruges q̃ democritus aſſidens cuſtos habebat in agellis ꝓ pro ⁊ ſi pecus edit culta.i.ea q̃ democrit⁹ coluerat:dum anim⁹ ei⁹ eſt peregre.i.raptus ꝓfunda rerũ inq̃ſitiõe:⁊ eſt velox.i.alte volãs:vſq꞉ ad celeſtiũ ꝯtẽplationẽ:q.d.non debem⁹ poſthac admirari democritũ ſoli ph̃ie deditũ:ſic aliq̃ñ raptũ vt dũ iuxta agros ſuos cuſtos ſedebat nõ videret pecora culta ſua ingurgitãtia:cũ tu nil paruũ ſapias inter tantã ſcabiẽ ⁊ tanta ſup.contagia lucri.⁊ cũ tu cures adhuc.i.lꝫ lucris intẽtus ſublimia.i.res ſublimes:videlꝫ q̃ cauſe cõpeſcant mare:ꝙ nõ redũdet cũ oĩa flumina ip̃m intrẽt:nec terras vndis obruat:cũ alti⁹ ſit natura:q̃d tẽperet annũ q̃ talẽ viciſſitudinẽ ſeruet:ſtelle.ſ.planete an vagent̃ ⁊ errent ſua ſpõte.i.ſine motoris impulſu:an vagẽtur iuſſe.i.imꝑio motoris.ſ.intelligẽtie aut alteri⁹:q̃d p̃mat.i.occultet:orbẽ.i.ꝑtẽ globi lunaris obſcurũ.i.nõ illumiatã:vt in plenilunio:⁊ q̃d ꝓferat:orbẽ obſcurũ.i.ad nos v̾tat ꝑtẽ obſcurã vt in nouilunio.Quid velit ⁊ q̃d poſſit diſcors cõcordia rerũ:mire dictũ:elemẽta ẽm̃ inter ſe ꝯtraria ⁊ diſcordia ſunt:tñ mutua corruptõe ſe ꝯſeruãt:⁊ ita diſcordãdo in hoc ꝯcordãt ꝙ ſe ꝯſeruãt.an empedocles ph̃s ille agrigẽtin⁹ v̾ſibus pithagoricã ſectã cõplexus an acumen ſtertinij ſtoicã ſectã v̾ſib⁹ cõplexi:deliret.i.inſaniat.q.d.vtrũq꞉ inſanire:cũ ph̃ia ſe neget ornari v̾bis ꝯtenta doceri:verũ.i.verũtñ:ſeu tu trucidas.i.auide comedis piſces (q̃ cariores romanis viſi ſꝑ)ſeu porrũ ⁊ cepe.i.cõia ⁊ vilia holuſcula.vtere põpeio groſpho.i.cõſilio ei⁹:⁊ ſi ip̃e petet q̃d a te defer id ſup.illi vltro.groſph⁹ nil orabit a te niſi verum.i.decẽs:et equũ.i.iuſtũ.ſ.nõ vana nõ friuola nõ ſup̃ſlua nõ iniqua. Annona.i.ꝓuent⁹ ⁊ acq̃ſitio amicoꝝ ẽ vilis.i.facilis acq̃ſitu:aut vilipẽdit̃. Siſe eſt ĩ trinũno plauti/vbi ãnonã ꝓboꝝ viroꝝ cariſſimã dicit:⁊ improboꝝ prouentũ multo vberrimũ:nõ ꝰ intelliges de annona ꝓponẽda amicis:ſꝫ de ip̃is amicis.Et tñ ne ignores quo loco.i.in q̃ ſtatu ſit res romana.ſ.reſp.nr̃a cãtaber.ſ.ꝑplus:cecidit.i.occiſus eſt v̾tute agrippe.armeni⁹ ſup.popul⁹:cecidit v̾tute claudi ꝓ claudij neronis:phraates rex ꝑſarũ accepit ius ⁊ imꝑiũ ceſaris ex̃ñs minor genib⁹.i.ſupplicãs genib⁹ poſitis:hoc eſt ſubiect⁹ eſt romano imꝑio.Copia.i.dea vbertatis:aurea.i.pulchra aut cõmoda diffudit italie fruges pleno cornu. alludit ad cornu copie herculi datum.

Acro

Ad vinniũ aſellam.Epiſtola.xiij.

T proficiſcentẽ docui te ſepe diuq꞉:

v Auguſto reddes ſignata volumina vinni:

Si validus ſi letus erit:ſi deniq꞉ poſcet:

Ne ſtudio noſtri pecces:odiumq꞉ libellis

Sedulus importes:op̃a vehemente miniſter.

Si te forte mee grauis vret ſarcina charte:

Abijcito potius q̃ꝫ quo perferre iuberis:

Clitellas feſſus impingas:aſineq꞉ paternũ

¶ T proficiſcentẽ caniv nius Vinius frõto ad quẽ hec epiſtola ſcripta eſt.patrẽ habuit cognomie Aſinã.Alludit ergo nomini ei⁹ ⁊ q̃ſi cõuenire hãc appellationẽ nois eius ingenio vult videri. Sedulus hoc ẽ velut ſedul⁹ agens q̃ſi ſine dolo.Lamas.lama eſt aq̃ in via ſtans ex pluuia dicit lacunas maiores continentes aquã celeſtem.Conuiua.ſ.eſt.Neue ſic ſuffracinatus eas ſicut vnus de tribu:qui ad cenaꝫ vadens ipſe ſibi ſoleas fert cũ pileolo:⁊ incertuꝫ eſt quem notet.

C

ASCEN.

¶ Argumentū.xiij.ep̄le ꝑmi. In decima terna perferre doceris aſella.

Ordo eſt: o vinni aſella tu doceris in decima terna ſup.ep̄la: ꝑferre.i.quō ꝑferas ad auguſtum carmina horatiana: alludit autē ad cognomen pueri: quia aſelle eſt ferre.

Ꝓficiſcentē. Ordo ē. v o vinni tu reddes auguſto: volumina.ſ.carminū ſignata.i.clauſa et ſigillo munita: vt.i.quēadmodum ego docui te: ꝓficiſcētē.i.abire volētē: reddes dico: ſi erit validꝰ.i.ſi erit letꝰ deniq̧ ſi poſcet.i.exigat a te: ne tu pecces ſtudio.i.nimio conatu ⁊ īportunitate tua: ⁊ tu miniſter ſedulꝰ.i.diligēs opa vehemēte.i.ī opa mihi ꝓſtanda vehemēter: īportes.i.īgeras libellis odiū Si grauis ſarcina mee charte.i.faſcis ſcriptorū meorū: vret.i.ꝯpmet ⁊ ledet forte te abijcito potius.ſ.ex humeris tuis ī flumē aliqđ anteq̄ romā ꝑueneris: potiꝰ dico q̄ tu feſſus īpingas.i. illidas īpingendo (muli eñ defatigati dū onꝰ excutere parant ad arbores aut muros clitellas ſup quas ſarcinas portāt impingūt vt illidant) clitellas.i.ſarcinas tuas aut thecas librorū tuorū: illic ſup.quo tu iuberis ꝑferre.i.cū fueris in cōſpectu auguſti: ⁊ tu vertas paternū.i.familie tue cognomē ſcʒ aſine in riſum ⁊ fias fabula.i.materia fabulandi ⁊ ridēdi: ac dicāt te veruʒ aſinū: tu vteris virībꝰ tuis.i.fortiter incedes: ꝑ cliuos.i.deſcēſuʒ montiū vbi iumēta laborāt: ꝑ flumina: ꝑ lamas.i.lacunas ⁊ ſimulac.i.ſtatim poſtq̄ tu victor ꝓpoſiti.i.cōpos voti: cōſummato itinere: ꝑueneris illuc.i.ad auguſtū: tu ſeruabis onus ſic poſitū: quō ſcʒ nunc poſitū eſt: ne forte portes faſciculū librorū ſub ala.i.aſtillis aut brachijs tuis: vt.i.ſicut ruſticꝰ portat agnū: ⁊ pyrrhia: mercēnaria illa vinoſa.i.vino indulgentior: portat ſup.venū: globos.i.glomera: lane furtiue.i. quā furata eſt: ⁊ vt.i.qualiter cōuiua tribulis.i.cū cōtribulibꝰ ſuis potꝰ portat ſup.ſoleas cū pilleolo q: neq̧ pilleū caput: neq̧ ſoleas pedes ebrij ferre poſſunt: ⁊ tu ſuabis onus ſic poſituʒ: ne narres.i.narrare cogaris querētibꝰ quid portes: vulgo te ſudauiſſe ferēdo carmina: q̄ poſſunt morari.i.in mora tenere oculos ⁊ aures ceſaris.i.quibꝰ impeditꝰ nō poſſit alijs vacare q̄ te īpedituri ſint: porro.i.ceterū tu oratꝰ ſcʒ a me: multa ꝓce: nitere.i.labora efficere qđ iuſſi.vade.vale caue ne titubes.i.vacilles: ⁊ frāgas mādata.i.iuſſa mea. Iterū caue ꝑ tertiā declinationē flexit: q: corripit vltimā que in ſecunda ꝓduceretur.

Cognomen vertas in riſum: ⁊ fabula fias.
Viribus vteris per cliuos: flumina: lamas.
Victor propoſiti ſimul ac perueneris illuc:
Sic poſitū ſeruabis onus: ne forte ſub ala
Faſciculum portes librorum: vt ruſticus agnū:
Vt vinoſa globos furtiue pyrrhia lane.
Vt cū pilleolo ſoleas cōuiua tribulis:
Ne vulgo narres te ſudauiſſe ferendo
Carmina: que poſſunt oculos aureſq̧ morari
Ceſaris: ~~oratus~~ multa prece nitere porro
Vade: vale: caue ne titubes: mandataq̧ frangas.

Acro

Illice ſil. caſtigat villicū ſuū q̄ illi ager ſordeat: quē quiq̧ aliqñ poſſederūt ſenatores. Me.q. Feſtinare ſe dicit rus ⁊ velociter diffi cilia oīa itineris velle trāſire. Cui placet.i.mihi q̄ volo habitare in rure odio ē rus. Mediaſtinus.hoc eſt in ciuitate ⁊ in media vrbe viuēs. Aſtu.n.dicit̄ ciuitas. Vñ ⁊ Ter. In aſtu venit. Teſqua.loca deſerta ⁊ difficilia. Lingua ſabinorū ſic dicūtur deſerta ⁊ repleta ſentibus ſic nominant̄. Ad ſtrepitū.non cantū: vt auidū meretricis exprime

Ad villicum ſuū. Epiſtola.xiiij.

Illice ſiluarum ⁊ mihi me reddentis agelli
Quē tu faſtidis habitatū quiq̧ focis: ⁊
Quinq̧ bonos ſolitū variā dimittere patres
Certemus: ſpinas animo ne ego fortius: an tu
Euellas agro: ⁊ melior ſit horatius: an res.
Me quāuis lamie pietas ⁊ cura moratur
Fratrem merentis rapto de fratre dolentis

Inſolabiliter: tamen iſtuc mens animuſq;
Fert: et amat ſpatijs obſtantia rumpere clauſtra.
Rure ego viuentem: tu dicis in vrbe beatum:
Cui placet alterius ſua nimirum eſt odio ſors.
Stultus vterq; locũ immeritũ cauſatur inique:
In culpa eſt animus: qui ſe non effugit vnquam.
Tu mediaſtinus tacita prece rura petebas:
Nunc vrbem ⁊ ludos ⁊ balnea villicus optas.
Me conſtare mihi ſcis ⁊ diſcedere triſtem:
Quandocũq; trahunt inuiſa negocia romam.
Non eadem miramur: eo diſconuenit inter
Meq; ⁊ te. nam que deſerta ⁊ inhoſpita teſqua
Credis: amena vocat: mecũ qui ſentit: ⁊ odit
Que tu pulchra putas: fornix tibi ⁊ vncta popina
Incutiunt vrbis deſiderium video: ⁊ q
Angulus iſte feret piper ⁊ thus ocius vua:
Nec vicina ſubeſt vinum prebere taberna:
Que poſſit tibi. nec meretrix tibicina: cuius
Ad ſtrepitum ſalias terre grauis: ⁊ tamen vrges
Iam pridem non tacta ligonibus arua: boueq;
Diſiunctum curas: ⁊ ſtrictis frontibus exples.
Addit opus pigro riuus ſi decidit imber:
Multa mole docendus aprico parcere prato.
Nunc age quid noſtrum cõcentum diuidat: audi.
Quem tenues decuere toge: nitidiq; capilli:
Quem ſcis immunẽ cynare placuiſſe rapaci:
Quem bibulum liquidi media de luce falerni:
Cena breuis iuuat: ⁊ prope riuũ ſomnus in herba.
Nec luſiſſe pudet: ſed non incidere ludum.
Non iſtic obliquo oculo mea cõmoda quiſq̄
Limat: non odio obſcuro morſuq; venenat:
Rident vicini glebas ⁊ ſaxa mouentem.

ret. Immunẽ. ſine dãno: ſine dolore: ſine munere: ⁊ hoc preſtitit pulchritudo. Pudet nõ pudet aliquãdo luſiſſe: ſed nõ deſinere erubeſcimus. Ephippia. alij ſegmenta: nõnulli ea q̄ ꝑ iugũ eq̄s curribus imponunt. Exerceat. i. vt tu ruri ſis colens artẽ tuã quã cepiſti: ⁊ ille calo tibi inuidẽs in vrbe remaneat.

ASCEN.

Argumentum. xiiij. epl'a. libri primi.

In decima quarta laudat tibi villice rura.

Ordo eſt. o villice. i. ville ⁊ agrorũ horatij cultor ⁊ gubernator horati⁹ ſup. laudat tibi rura in decima quarta ſup. epiſtola. Nam ea villico ſordere cepant: ⁊ ideo inconſtantie arguitur.

V Illice ſiluarũ. Ordo ē. o villice. i. cuſtos ⁊ gubernator ſiluarũ. i. poſſeſſionis mee ſiluoſe: ⁊ agelli. i. modici agri mei: reddẽtis mihi me. i. recreantis me et facientis me mecũ habitare. i. in trãquillitate viuere: quẽ agellũ tu faſtidis. i. ſuꝑbe vilipẽdis: q̄uis ſup. habitatũ: quinq; focis. i. quinq; diſtinctis familijs ⁊ ſolitũ dimittere baria. i. loco illo ĩ ſabinis celeberrimo vt dicit porphirio: quinq; bonos patres. i. ſenatores ſm eundẽ: vel quinq; bonos patreſfamilias: qui dimittebantur ab illo agello ire romam: baria. i. ꝑ bariam: ⁊ non alliciebantur celebritate illius loci: cõtenti agello meo quẽ tu faſtidis: o villice i. quã: certemus. i. diſputem⁹ cõtendamus inter nos: ne pro an: an ego ſup. euellam fortius animo. i. ex animo ſpinas. i. vitia: an tu euellas fortius agro. i. ex agro meo: ſpinas. i. frutices ⁊ herbas nocẽtes: ⁊ an ſup. horati⁹. i. ego dñs: ſit melior. i. ſim preſtantior: an res. ſ. poſſeſſa hoc eſt an ego ſim melius cult⁹ per me: an res mea per te: q̄uis pietas lamie illius nobilis viri et cura lamie merentis id eſt lugentis fratrem et dolentis inſolabiliter: id eſt

Cū ſeruis vrbana diaria reddere mauis:
Horū tu innumerū voto ruis: inuidet vſum
Lignorū ⁊ pecoris tibi calo argutus ⁊ horti.
Optat ephippia bos piger: optat arare caballꝰ.
Quā ſcit vterqꝫ libens (cenſebo) exerceat artē.

inconſolabilis de fratre rapto. ꝑ mortē ſcꝫ. morat. i. detinet me: tñ mens ⁊ animꝰ fert. i. trahit et impellit me iſtuc. i. ad rus vbi tu es: ⁊ amat. i. cupit rūpe clauſtra obſtantia ſpacijs. i. tranſcurrere ſpacia que me ſecludunt. Ego dico viuentē rure. i. in rure beatū ⁊ tu dicis viuentē in vrbe beatū Cui ſors alterīꝰ placet: ⁊ ſup. eſt ſua. i. ꝓpria ſors odio. vterqꝫ ſtultusꝰ ⁊ q̄ rus dānat ⁊ q̄ vrbē: cauſatur. i. criminat. inique. i. iniuſte locū īmeritū. i. q̄ nō meruit culpari: animꝰ eſt in culpa q̄ nō effugit ſe vnq̄. i. q̄ vbicūqꝫ fuerit ſemꝑ hꝫ incōſtantiā ſuā. Tu mediaſtinꝰ. i. cū eſſes medie vrbis habitator: petebas. i. req̄rebas rura. ꝓce tacita. i. ſecreto voto. tu nūc villicꝰ qñ ī rure viuis: optas vrbē ⁊ ludos ⁊ balnea. i. delitias vrbis. Tu ſcis me cōſtare. i. cōſtantē ⁊ cōformē eſſe mihi: ⁊ ſcis me diſcedere triſtē a rure qñcūqꝫ negocia inuiſa. i. odioſa mihi: trahūt me romā. Nos nō miramur eadē. i. nō diligimꝰ eandē re: eo. i. ⁊ ideo. diſcōuenit. i. diſcordia eſt: inter me ⁊ te. Nā is qui ſentit mecū: vocat ſup. ea loca: que tu credis teſqua. i. loca ſpinoſa difficilia: deſerta ⁊ inhoſpita: amena ſup. loca: ⁊ odit ſup. ea que tu putas pulchra. Ego video ꝙ fornix. i. locus fornicationum: ⁊ popina. i. ganea aut coquina vncta. i. pinguis incutiūt tibi deſideriū vrbis: ⁊ video ꝙ angulꝰ iſte quē habitas feret piper ⁊ thus ocius. i. citius vua. i. ꝙ vuā. Nec taberna vicina ſubeſt. i. preſto eſt que poſſit ꝓbere tibi vinū: nec meretrix tibicina. i. canens in tibijs ſubeſt tibi: ad cuiꝰ ſtrepitū. i. crepitū cythare aut ſtrepitū pedū: ſalias exiſtens grauis terre. i. ineptꝰ ad ſaltationem: vel quē terra ſine ſaltu ferre recuſat: ⁊ tñ tu vrges. i. vrgenter colis. arua nō tacta iamp̄ridē. i. a pluſculis tꝑibꝰ: ligonibꝰ. i. bidēte aut marra aut quouis alio inſtrumēto ruſtico: ⁊ tu curas. i. habilē facis bouē diſiunctū. i. remiſſum ab aratione: ⁊ exples. i. explicas ipm frontibus ſtrictis. ⁊ ſi imber decidit. i. deorſum cadit. i. ſi eſt inundatio aquarū ex imbribꝰ: riuꝰ. i. impetꝰ aquarum decurrentiū: addit tibi pigro opꝰ. i. cogit riuo meatū facere: exiſtens docendꝰ multa mole. i. varijs obijcibꝰ ⁊ aggeribꝰ parcere agro aprico. i. ſoli expoſito. Nunc age audi quid diuidat noſtrū concentū. i. noſtrā cōcordiā. Cū hoc eſt me: quē tenues. i. viles toge decuere: ⁊ quē nitidi capilli decuere: ⁊ quē ſcis īmunē. i. ſine dāno aut ꝑticipatione placuiſſe cynare mulieri illi rapaci: ⁊ quē bibulū liquidi falerni de media nocte: cena breuis iuuat: ⁊ ſomnꝰ in herba ꝓpe riuū: nec pudet luſiſſe. i. ludicra ⁊ voluptaria exercuiſſe: ſed ſup. pudet nō incidere. i. abrūpe ludū. quiſq̄ non limat. i. carpit ⁊ īminuit ſicut lima ferrū: aut potiꝰ limis oculis videt. qd̄ ſignū inuidie ē (ſicut ibi tranſuerſa tuentibus hirquis) mea cōmoda obliquo odio: ⁊ non venenat. i. inficit obſcuro odio ⁊ morſu. vicini rident me mouentē ſaxa ⁊ glebas: cum tu mauis id eſt magis vis: reddere ſeruis diaria. i. precia diurni laboris: vrbana. i. qualia dantur in vrbe: vbi mercennarijs ſingulis diebꝰ datur merces: in agro aūt ſingulis annis: ⁊ tu ruis. i. incidis voto in numerū horꝝ ſcꝫ mercennariorꝝ vrbanorꝝ. Calo. i. faber lignorꝝ argutꝰ. i. ſubtilis: inuidet tibi vſum lignorꝝ ⁊ pecoris ⁊ horti bos piger optat ephippia. i. equorꝝ ſtramēta: ⁊ equus piger optat arare. Ego cenſebo id eſt iuſtum iudicabo: vt vterqꝫ noſtrum exerceat libens eam artem quam ſcit.

ALRO

Que ſit hyems ⁊c. Hyperbaton ab hinc vſqꝫ ad vltimū verſum. ſcribere te nobis tibi nos accredere par eſt. Salerni. velia ⁊ ſalernū oppida ſunt lucanie. ſalernū a ſalis copia dictū eſt. cōſuluit vallam q̄d ſentiat de ſalubritate regiōis Qm̄ ipe Hora. nolebat baias ire Nā mihi baias mire. quaſi baie hanc iniuriā ſentiant: ſi illis frigida etiā frigoribꝰ medijs preferantur. Muſa antonīꝰ muſa auguſti ceſaris medicus. Horatiꝰ

Ad Vallam. Epiſtola. xv.

Que ſit hyems velie: quod celum valla ſalerni:
Quorum hominū regio: ⁊ qualis via: nam mihi baias
Muſa ſuperuacuas antonius: ⁊ tamen illis
Me facit inuiſum: gelida cum perluor vnda
Per medium frigus: ſane myrteta relinqui:

Dictaq; ceſſantem neruis elidere morbum:
Sulfura contemni: vicus gemit inuidus egris:
Qui caput ꝛ ſtomachū ſupponere fontib⁹ audēt
Cluſinis: gabioſq; petunt: ꝛ frigida rura.
Mutandus locus eſt: ꝛ diuerſoria nota:
Preter agēd⁹ equus: quo tēdis? nō mihi cumas
Eſt iter aut baias/ leua ſtomachoſus habena
Dicet eques: ſed equi frenato eſt auris in ore.
Maior vtrum populū frumenti copia paſcat:
Collectos ne bibāt imbres: puteos ne perennes
Iugis aque: nam vina nihil moror illius ore.
Rure meo poſſum: quiduis perferre patiq;
Ad mare cū venio/ generoſum ꝛ lene requiro:
Quod curas abiget: qđ cū ſpe diuite manet
In venas animūq; meū/ qđ verba miniſtret:
Quod me lucane iuuenē cōmendet amice:
Tractus vter pluris lepores: vter educet apros:
Utra magis piſces ꝛ echinos equora celent:
Pinguis vt inde domū poſſim pheaxq; reuerti:
Scribere te nobis: tibi nos accredere par eſt.

iuſſerat vt ipſe lauacro vteretur ꝓpter oculoꝝ dolorē. Myrteta ꝓprie ſunt aque ſulphuree atq; ſalubres: ad quaſdā īfirmitates depellendas: quales erant apud baias: ad q̄s frequenter ex diuerſis ꝑtib⁹ affluebāt. ſed poſtq̄ ob longitudinem itineris cepiſſent derelinqui ꝛ ad cluſinos fontes ꝛ ad gabios: vbi erant frigide aq̄ cepiſſent cōcurrere intermiſſis baijs: dicit ꝙ ipſe vicus cepit ingemiſcere cōtēptus in aquis ſuis. Dicit aūt myrtheta: quaſi mortueta ꝙ oēs aīe mortuoꝝ inde īferos petere credanť. Cluſinis. Cluſine ꝛ Gabine aque frigide ſunt. Cluſine in Ethruria. Gabine in Sabinis Pheaxq; reuerti pheaces. n. quoꝝ rex Alcinous fuit: luxurioſe viuebāt. vt ait Home. Scribere. t. hic verſus principia epiſtole concluſit.

¶ Argumētū. xv. epľe primi.
In decima quinta rogitaris plurima Valla.

Ordo eſt. o valla tu rogitaris plurima. i. de plurimis potiſſimū locis in. xv. ſup. epiſtola. ASLEN.

Ve ſit hyemsve. Ordo q cōdependet ab vltimo verſu ſic. O Valla par eſt. i. iuſtum et equū te ſcribere nobis ac nos credere tibi ſcribēti: que. i. qualis hyems. i. tēpeſtas hyemalis ſit velie. i. in illo oppido lucanie: ꝛ qđ. i. quale celū. i. qualis diſpoſitio aeris ſit ſalerni: qđ etiā lucanie oppidū eſt. itē quoꝝ. i. qualiū hoīm ſit regio. i. a qualib⁹ hoīb⁹ habiteť regio illa: ꝛ qualis via qua itur eo: qđ ſup. iō quero Nā antonius muſa: medicus ille Auguſti dixit ſup. mihi baias eē ſuꝑuacuas. i. inutiles: ꝛ tñ facit me inuiſuʒ illis: qr indignanť ꝙ ſub frigore vitē loca tepida querēs gelida: facit ergo illis iuiſum: cū. i. qñ pluor gelida vnda ꝑ mediū frigus: cū. ſ. illic tepidā habere poſſim: ſane vicus. ſ. baianus: inidus egris. i. inuidia cōmot⁹ in egros gemit. i. egre fert myrteta q̄ illic plurima ſunt: relinqui ab ijs qui gabios petūt ꝛ ſulphura dicta elidere. i. eijcere neruis: morbū ceſſantē. i. facienteʒ ceſſare ꝛ tardos ire: ħ ē podagrā ꝛ vt dicūt guttā ſeu articularē morbū ꝯtēni. q. d. egre fert vic⁹ ꝙ balnea ſua calida ꝛ ſulphurata ꝛ ita neruos iuuātia ꝯtēnāť qr: q̄ audēt ſupponere cluſinis fōtibus q̄ frigidi ſunt caput ꝛ ſtomachū. i. queuis mēbra dolentia: petūt gabios ꝛ frigida rura: ꝛ ergo loc⁹ eſt mutandus: ꝛ diuerſoria. i. hoſpitia nota ſunt mutāda: equ⁹ ē ꝑteragēdus. i. ꝑ varia loca agend⁹. Et ſi queras. Quo tēdis: ipſe eques ſtomachoſus. i. iracūdus ꝛ moroſus ꝓpter morbū: dicet a leua habena. i. ab ea ꝑte q̄ habenā tenet: hoc eſt a ſiniſtra: iter nō eſt mihi cumas aut baias. q. d. non tendo quo putas: ꝛ id quidē nō ſatis ſanus videť facere: ſed auris ē equo frenato ī ore. i obedit freno qđ in ore habet: illudq; ītelligit ex tractu inſidētis ſicut nos aure accipim⁹ imꝑiū loquētis hoc ē q̄liſcūq; ſit eques opꝫtet equū obtēperare. Itē par ē te ſcribere mihi: vtrū maior. i. ſane magna copia frumēti paſcat ppľm: hoc ē an iſtic ſit magn⁹ ꝓuent⁹ frumēti: ne. i. an ſup. homies bibāt illic imbres. i. aq̄s pluuiales: collectos. ſ. in ſiſternis: ſicut faciūt vbi fontes ꝛ flumina deſunt: ve ꝓ an ſup. bibāt puteos ꝑennes. i. ꝑ totū annū durātes: aq̄ iugis. i. indeficientis. Nā nihil mo

roꝛ.i.nullo mō cupio:vina oꝛe.i.regionis illi⁹ q̄ groſſa et auſtera ſunt: ego poſſuꝫ ꝑferre ⁊ pati quiduis.i.qualibet indigētiā:in meo rure:aut qdlibet vinū bibere:ſed cū venio ad mare:ego req̄ro generoſum ſup.vinū ⁊ lene vinū.i.penetratiuū:qd abigat.i.expellat curas:⁊ qd manet.i.diffundat (a mano manas) in venas ⁊ animū:cū ſpe diuite.i.ampla:q2 poti magnaꝫ ſpē habēt:⁊ qd miniſtret ꝟba:q2 dicaces ſunt ebꝛij:⁊ qd cōmēdet me iuuenē.i.iuueneſcētem:⁊ iuuenē apparētem:puelle lucane.i.quā in lucania inuenirē:⁊ vter (duo eīn ſunt) tract⁹.i.ſaltus ⁊ regio educet i.enutriat plures lepoꝛes:⁊ vter plures apꝛos:vtra equoꝛa celent.i.occultent i ſe magis piſces et ſup.ſpecialiter echinos:q2 echini etiā piſces ſunt:vt ego poſſim reuerti domū:inde.i.ex ea regione:pinguis ⁊ pheax.i.moꝛe pheacū ppl'i alcinoi regis ſomno ⁊ vino indulgēs ac tardus.

Ad eundem: Epiſtola.xvi.

m Enius vt rebus maternis atqꝫ paternis
Foꝛtiter abſumptis vꝛban⁹ cepit haberi
Scurra vagus:nō q̄ certū ꝓſepe teneret
Impꝛanſus:nec qui ciuem dignoſceret hoſte:
Quelibet in quemuis oppꝛobꝛia fingere ſeuus:
Pernicies:⁊ tēpeſtas baratrumqꝫ macelli:
Quicquid queſierat vētri donabat auaro.
Hic vbi nequitie fautoꝛibus ⁊ timidis nil
Aut paulum abſtulerat:patinas cenabat omaſi
Uilis ⁊ agnini:tribus vꝛſis quod ſatis eſſet:
Scilicet vt vētres lamā candente nepotum
Diceret vꝛēdos coꝛreptus beſtius:idē
Quicquid erat nactus pꝛede maioꝛis:vbi omne
Uerterat in fumū ⁊ cinerem:non hercule miroꝛ
Aiebat:ſiqui comedunt bona:cum ſit obeſo
Nil melius turdo:nil vulua pulchꝛius ampla.
Nimirum hic ego ſum:nam tuta ⁊ paruula laudo
Cum res deficiunt:ſatis inter vilia foꝛtis:
Uerum vbi quid melius contingit ⁊ vnctius:idē
Uos ſapere:et ſolos aio bene viuere:quoꝛum
Conſpicitur nitidis fundata pecunia villis.

Acro m Enius vt reb⁹ ⁊c. Menius iſte nobilis fuit:ſꝫ ꝯſumptis ſuis patrimonijs:⁊ pecunijs cā ingluuie ſcurra effectus ē ⁊ voꝛatoꝛ:ita vt q̄cq̄d inueniret in macello.⁊ i alijs locꝫ ꝯſumeret etiā vi.⁊ fautoꝛes ſuos quos ſuis lenocinijs decipiebat:eoꝝ bona deuoꝛādo ſpoliabat. Meni⁹ vt reb⁹.q2 de ſe luxurioſo locut⁹ erat ſubijcit fabulā de menio.meni⁹ hic pātolab⁹ dict⁹ eſt ab eo ꝙ q̄cq̄d afferebat̄ acciperet:erat aūt ⁊ vꝛbanus et moꝛdax. Itaqꝫ dabāt illi ⁊ q̄ vꝛbanitate delectabātur:⁊ q̄ moꝛdacitatē timebāt illi⁹. Nec q̄.c.hoc ē qui cū eſuriret cuilibꝫ maledicere vt altius placere poſſet:e quo ſe paſci vellet. Nil: de ꝑcis ꝑum luxurioſis. Omaſi. omaſus ꝓpꝛe caro Bubulina. Nepotuꝫ.i.quū nō haberet luxurioſos inſectabatur vt ab ijſdē paſceretur.

ASCEN. ¶ Arg.xvi.ep'le pꝛimi.
In decima ſexta taxat te ſcōmate meni.

¶ Oꝛdo eſt. o meni (q̄ ſcurra fuit/nūc voꝛax nūc abſtemi⁹) poeta ſup.taxat te ſcōmate.i.irriſione amara:in decia ſexta ſup.ep'la vbi ſꝫ vꝛbane in fine in ſe quoqꝫ iocatur poeta.

m Enius vt reb⁹. Oꝛdo ē Meni⁹ ſcurra ille:vt.i poſtꝙ̄ cepit haberi vꝛbanus.i.ſectari facetias quibus victū q̄rit:⁊ hoc reb⁹ paternis atqꝫ maternis abſumptis.i.abliguritis:foꝛtiter.i.ꝯſtanti aio exñs ſcurra vagus.i.ſe nō in vno loco continēs vtpote:q̄ nō teneret certū ꝑſepe.i.q̄ nō ſectaret̄ quāuis vnā mēſā:iprāſus.i.cū nondū prāſus eſſꝫ:tūc ei vagabatur donec prādiū inueniebat:nec q̄ dignoſceret.i.diſcerneret ciuē:ſup.ab hoſte.i.ꝑegrino (ſic ſm Ciceronē in ſcdo officioꝝ ꝑegrin⁹ ⁊ externus olim vocabat̄) aut ab hoſte.i.etiā inimico.ſeuus.i.inanis aut ſuet⁹.i.ꝯſuet⁹:fingere q̄libet oppꝛobꝛia.i.vitupia ⁊ ꝯtumelias:i quēuis.i.quēlibet hoīeꝫ ſine diſcretōe:exñs ꝑnicies.i.vt deuoꝛatoꝛ ꝑnecans.tēpeſtas:vt tēpeſtas ingurgi-

Hoſtis

tans ⁊ baratrū vorago macelli.i.oīs obſonij in macello venūdari ſoliti: hͤ eſt hō voraciſſimus ⁊ guloſiſſim⁹. Quicq̄d q̄ſierat.i.acq̄ſiuerat: donabat vētri auaro.i.īſatiabili cibis: vt auar⁹ nō ſaturabit pecunia. hic.ſ.meni⁹: vbi.i.quo tp̄e vel q̄tiēs nil aut paulū abſtulerat fautoribus neq̄cie.i. guloſis nepotib⁹ ⁊ tumidis.i.ambitioſis: cenabat.i.in cena abſumpſit patinas.i.patētes lāces: omaſi vilis ⁊ ꝑ id eſt agnini.i.ītestinoꝝ arietū q̄ vt viliora reijci ſolēt: illud dico omaſi cenabat: qḋ ſatis eēt trib⁹ vrſis: ſcȝ.i.ſcire lȝ ꝙ ſup. ſic cenabat omaſū q̄ſi ꝯtētus eo: vt ipē corrept⁹.i.repꝰ hēſus de ſorditate: diceret beſti⁹.i.vt beſti⁹ ſordid⁹ (Erat ei pꝰboꝝ explofor eo ꝙ auariciā detēſtabant: quā ipē amabat vñ dicit ſa.vi.pſius. Sȝ beſti⁹ vrget doctores graios ⁊c. Et ob eū locū puto: hic beſtiū dici nō edacē: ſȝ ſordidū) ſic g̊ vt ipē corrept⁹ diceret q̄ſi beſti⁹ vētres nepotū i.guloſoꝝ lurconū: vrēdos.i.vri dignos: lama ꝑ lamina: cādente.i.ex ardore relucēte. Idē.ſ.meni⁹: vbi.i.q̊ tp̄e v̄terat in fumū ⁊ cineres.i.cōcoxerat: q̄cquid maioris prede erat nact⁹: aiebat ego nō miror hercule ſiq̄.i.aliq̄ comedūt bona.i.bonos bolos: cū nil ſit meli⁹ turdo obeſo.i.pingui ⁊ rotūdis ac pulpoſis clunib⁹ (Eſt aūt auis delicatiſſima ſm martialē dicentē. Inter aues turdus ſi q̄s me iudice certet: inter q̄drupedes glīa prīa lep⁹) ⁊ cū nil ſit pulchri⁹.i.ſplēdidi⁹ ſm iudiciū epulōis: vulua ampla.i.māma porcina cū lacte auulſa: ⁱmatrie ſuis ꝓmipare: ⁊ volūt id eē qḋ ſumen vocam⁹: ſȝ ⁊ fet⁹ receptaculū vulua vocat̄. Nimirū.i.haud dubie dicit poeta: ego ſum hic.i.hmōi: nā cū res deficiūt ego laudo tuta ⁊ ꝑuula q̄ tuti⁹ cuſtodiūt̄: ex n̄is ſatis fortis.ſ.diuitiarū ꝯtēptor inter vilia.i.res viles (Eſt ei fortitudinis ꝯtēnere diuitias: vñ euāder ad eneam Aude hoſpes ꝯtēnere opes: ⁊ te q̄ȝ dignū finge deo. de quo loco apud ſenecā plura) verū.i.ſed: vbi.i.q̄ñ q̄d meli⁹ ⁊ vncti⁹.i.pingui⁹ ꝯtigit: ego idē aio vos ſolos ſape ⁊ bñ viuere: q̄rū pecunia cōſpicit̄ fundata.i.ſtabilita ⁊ īmobilis ⁊ q̄ſi ſtabilis facta: in nitidis villis.i.amplis poſſeſſiōib⁹ in agro poſitis. Nā villa vt ſepe dixi: dom⁹ etiā vna ē in agro villis aut arūdinib⁹ tecta. Sig̃t g̊ animū ꝑ rerū q̄litate aliter affici. vñ eſt illḋ i ecyra terētiana. ꝑfecto hoc ſic ē vt puto oīb⁹ nob: vt res dant ſeſe ita magni atq̄ȝ hūiles ſum⁹. Sȝ id prudēt̄ vitupat poeta: q̄r talē dicit menio ſi l'eȝ Qḋ aūt in ſua pſona de alio loq̄tur: patet ex epl'a.xiiij. ad villicū data: vbi dic̄. me ꝯſtare mihi ⁊c.

Turdus

Vulua

Villa

Ad Quintium. Epiſtola.xvij.

n

E percōncteris fundus meus optime quinti

Aruo paſcat herum: an baccis opulenter oliue:

Pomis ne ⁊ pratis: an amicta vitibus vlmo:

Scribentur tibi forma loquaciter ⁊ ſitus agri.

Continui montes: niſi diſſocientur opaca

Valle: ſed vt veniens dextrum latus aſpiciat ſol:

Leuum diſcedēs curru fugiēte vaporet.

Temperiem laudes: q̄ſi rubicunda benigne

Corna vepres ⁊ pruna ferant: ⁊ quercus ⁊ ilex

Multa fruge pecus: multa dominū iuuet vmbra:

Dicas adductum propius frondere tarentum.

Fons etiam riuo dare nomen idoneus: vt nec

Frigidior thracā nec purior ambiat hebrus.

Infirmo capiti fluit aptus: ⁊ vtilis aluo.

n

E percūcteris. Quintium alloq̄tur ḋ ſitu agri ſui ⁊ ex obliquo loquit̄ de equanimitate ⁊ tēperātia ſua Quare ꝯtentus ꝓuo eſſe debeat vnuſquiſq̄ȝ: arguit ⁊ quoſdā diſſimulatis vitijs magis bonos videri velle ⁊ laudari ꝙ fieri. Aruo. aruus ager dr̄ ſegetis ferax ⁊ ꝓpatus frumēto. Loq̄citer. qḋ greci haliſti nō poetice dicūt: ſȝ q̄ſi proſa oratiōe: ⁊ cōi ſermone: ac ſimplicib⁹ v̄bis. Cōtinui mōtes. mō ſcribit ſitū agri ſui.i. totus ille ager meus vn⁹ mōs eēt. niſi diſſociarent̄ ipſi mōtes valle in medio iacēte: ꝑ qḋ oñdit illuȝ agrū inter duos montes iacere. Tarentū. vt ita ager me⁹ amen⁹ dicat̄ ſicut eſt Tarentum.

Acro

¶ Argumētū.xvij. ep'le primi per Aſcenſium.

ASCEN.

Septima poſt decimā: poſitum agri fert animiq̄ȝ.

¶ Ordo eſt. Epiſtola ſeptima poſt decimā.i.decimaſeptia fert i.dicit poſitū.i.ſitū ⁊ diſpoſitōeȝ agri ⁊ animi.ſ.poete: ſcribit̄ aūt ad quintiū amicū poete.

ASCEN. n Ne percuncteris. Ordo eſt. Optime quinti: ne percuncteris. i. vt nõ inquiras an fundus me⁹ paſcat herũ. ſ. me. aruo. i. fruge in aruo: hoc eſt terra arata naſcẽti: an paſcat opulẽter baccis oliue: ne p an: pomis: ⁊ pratis. i. paſcuis. an vlmo amicta vitib⁹. i. vineis: hoc eſt ne forte ignores an fundus me⁹ ſit ferax frugis: an oliue: an pomorũ: an herbarũ: an vini: fundus ⁊ ſitus agri: ſcribent tibi loquacit. i. garrule ⁊ ſatis abũde. Montes ſunt ſup. cõtinui in eo niſi diſſocient valle opaca. i. vmbroſa: ſed ſic vt ſol veniẽs. i. oriens: aſpiciat lat⁹ dextrũ. ⁊ diſcedẽs id ẽ occidẽs vaporet. i. irroret: leuũ. i. ſiniſtrũ lat⁹: curru fugiente. i. occidẽte. fingit eñi ſol quadrigis vehi: tu laudes. i. laudare poſſis temperiẽ. i. tẽperamẽtũ aure: ꝙ ſi vepres ferãt. i. portẽt benigne. i. abũde corna rubicũda: ⁊ pruna: ⁊ ſi querc⁹ ⁊ ilex. i. arbor glandifera: iuuet pec⁹. ſ. ſuillum multa fruge. ſ. glande: ⁊ dominũ vmbra. tu dicas tarentũ: ciuitatẽ illã ameniſſimã adductũ ppius. i. illic ſitã frondere. Fons etiã idone⁹ dare riuo nomẽ. i. tã magnã aquã effundẽs vt riuũ vocare poſſis ita vt hebr⁹ nec frigidior nec purior ambiat. i. circũeat thracã. i. thraciã: fluit apt⁹ infirmo capiti ⁊ apt⁹ aluo: quia frigiditate ſua ſedat calorem capitis ⁊ tẽperat duriciã alui.

ACRO Tu recte. i. ſi tam recte viues vt refert opinio tua. Febrẽ. trahit exẽplũ de febricitãtib⁹ q cupiditate gule puocati ſimulãt in cõuiuio febre ſe nõ laborare vt liberius poſſint cibis quibuſqꝫ veſci. donec ſup ipꝫ cibũ man⁹ tremule reddant. ſed ſicuti ille ẽ ſtult⁹ q pl⁹ credit cõuiuãtib⁹ ꝙ ſibi ita qui febre vitior mẽtẽ habꝫ replé tam ſtult⁹ cõputabit. ſi ppt fauorem vulgi ſe beatũ putat. Si. q. h. t. ſiqs inquit laudes auguſti ppꝛie ad illũ ptinẽtes tibi decantet. Nunqd auris accõmodabit illi: addit ergo laudes auguſti: qs popul⁹ ſolit⁹ erat ei decãtare In ambiguo eſt inqt iupiter. ante velit popul⁹ mag̃ ſaluũ eẽ an tu populũ o auguſte. Quid. c. ſed q ſeruet ⁊ te ⁊ pplꝫ iuppiter q cõſulit ⁊ tibi ⁊ vrbi. Augu. hec eñi var⁹ de auguſto ſcripſerat. Ego ac tu. ac. ac ſi diceret etiam ſi nõ mereamur. Qui. c. reſpõſio tota eſt p ironiã oñdit eñi talẽ hoiẽ nõ veracit eſſe bonũ ſed cupientem ſe bonũ videri: ⁊ cupiẽtẽ humane laudis: q: oĩa q facit coactus lege pagit. Pelle. d. i. ſolũ modo fama bonũ extrinſec⁹ ſimulatõne ṽtutũ. Suſpect⁹. allegoricos: qm̃ noui cauere dolos ⁊ maliciã tuã ⁊ his aĩalib⁹ ſe cõparat. que decipi nequeũt. Collũ paternũ. ſi dicat vt meũ patrem ſtrangularim. Nã de mille fabe. qm̃ inqt tu fureris vnũ modiũ de mille. Dãnũ eſt. mihi leui⁹ ipo pacto. ⁊ leui⁹. Qm̃ ſi auderes totum abſtuliſſes. ac p hoc min⁹ es

Hę latebrę dulces: etiam ſi credis amene:
Incolumem tibi me preſtant ſeptẽbribus horis.
Tu recte viuis: ſi curas eſſe qđ audis.
Iactamus iampridem omnis te roma beatum
Sed vereor: ne cui de te plus ꝙ tibi credas:
Neue putes alium ſapiente bonoqꝫ beatum.
Neu ſi te populus ſanum recteqꝫ valentem
Dictitet: occultã febrem ſub tempus edendi
Diſſimules: donec manib⁹ tremor incidat vnctis.
Stultorũ incurata pudor malus vlcera celat.
Siquis bella tibi terra pugnata mariqꝫ
Dicat: ⁊ his verbis vacuas permulceat aures:
Tene magis ſaluũ populus velit: an populũ tu:
Seruat in ambiguo qui cõſulit ⁊ tibi ⁊ vrbi
Iuppiter: auguſti laudes agnoſcere poſſis:
Cum pateris ſapiens emendatuſqꝫ vocari
Reſpondes ne tuo dic ſodes nomine: nempe
Uir bonus ac prudens dici delector ego: ac tu.
Qui dedit hoc hodie: cras ſi volet auferet: vt ſi
Detulerit faſces indigno: detrahet idem.
Pone: meum eſt: inquit: pono triſtiſqꝫ recedo.
Idem ſi clamet furem: neget eſſe pudicum:
Contendat laqueo collum preſſiſſe paternum:
Mordeat opprobrijs falſis muteqꝫ colores:

Falſus honor iuuat ꝛ mendax infamia terret:
Quē niſi mendoſum ꝛ mendacē? vir bonꝰ ē quis?
Qui conſulta patrū: qui leges iuraqꝫ ſeruat.
Quo multe magneqꝫ ſecantur iudice lites:
Quo reſponſore: ꝛ quo cauſe teſte tenentur?
Sed videt hunc omnis domus ꝛ vicinia tota
Introrſum turpem: ſpecioſum pelle decora?
Nec furtum feci: nec fugi: ſi mihi dicat
Seruus: habes precium: loris nō vreris aio.
Non hoīem occidi: non paſces in cruce coruos.
Sum bonus ꝛ frugi: renuit negat atqꝫ ſabellus.
Cautus enī metuit foueā lupus: accipiterqꝫ
Suſpectos laqueos: at opertū miluius hamū.
Oderunt peccare boni virtutis amore:
Oderunt peccare mali formidine pene.
Tu nihil admittes in te: formidine pene.
Si ſpes fallendi: miſcebis ſacra profanis:
Nam de mille fabe modijs cū ſurripis vnū
Damnū eſt: non facinus mihi pacto lenius iſto.
Vir bonus: oē forū quē ſpectat ꝛ omē tribunal
Quandocūqꝫ deos vel porco vel boue placat:
Iane pater clare dixit: cum dixit apollo.
Labra mouet metuens audiri pulchra lauerna
Da mihi fallere: da ſanctū iuſtūqꝫ videri:
Noctem peccatis ꝛ fraudibus obijce nubem.
Quo melior ſeruo: quo liberior ſit auarus
In triuijs fixum cū ſe demittit ob aſſem:
Non video: nā qui cupiet: metuet quoqꝫ: porro:
Qui metuens viuit: liber mihi non erit vnquā.
Perdidit arma locū virtutis deſeruit: qui
Semper in augenda feſtinat: ꝛ obruitur re.
Vendere cum poſſis captiuū occidere noli:

fur: ꝙ ſi totū rapuiſſes. Hoc ex ſe horatiꝰ. Lauerna. lauerna via ſalaria lucū hꝫ. eſt aūt dea furū ꝛ ſimulacrū eiꝰ fures colunt. aut q2 conſilia ſua volūt tacita dicta a lauādo. nā fures lauatores dicuntur cū ſilentio ꝓces eiꝰ exercent. Porro ꝑ ſyllogiſmū ꝓbat ſeruū cupidū ꝛ auarū captiuū illum vult videri: q pecunie paran de ſeruit. Pentheo. hoc tractū eſt de tragedia in qua inducit liber pat a pentheo viſus ligari: ꝛ ipē ſibi ſoluere ſic pentheo dixiſſe o pentheu ſi me ligaueris: te ꝛ bona tua ſubuertā. Cui penthēꝰ licꝫ inquit oē pecꝰ ꝛ rē ceteraqꝫ perdā: cōpedibus te tenebo: ꝛ q2 pēthēꝰ illū ligauit fulminatꝰ eſt poſtea ipē ac domꝰ eius. at liber pat incolumis ꝑmāſit. Quid ſile ſapiēti viro eſt ꝛ bono? quē neqꝫ carcer neqꝫ metꝰ mortis neqꝫ vlla vis pōt in ſeruitutē retinere. neqꝫ vlle diuitie. Opinor a te. poeta ſcite hoc ſentit morte ſe poſſe liberari. qm̄ hec ſola oīm ē finis maloꝝ. Et nūc. metaphora eſt a libero patre. ſic ergo ſapiēſ ridet minas tyrāni vt deus.

De latebre dulces ꝛc. Cōtinuat deſcriptionē agri: trāſiturꝰ ad mētis diſpoſitionē: q̄lis videlicꝫ eſſe debeat. Ordo ē. He latebre dulces ꝛ ſi credis etiā amene: ꝑſtant. i. efficiūt me incolumē tibi. i. vt tu deſideras: etiā horis ſeptēbribꝰ: qn̄ vēti autūnales febres afferre ſolent. Tu viuis recte: ſi curas eē qd̄ audis. i. qd̄ de te dicit. Nā oīs roma. i. nos oēs romani: iactamꝰ. i. iactanter ꝑdicamꝰ te beatū. hinc illd̄ Boetij. Quid me felicē totiēs iactaſtis amici? Sed ego vereor. i. timeo ne tu credas cui. i. alicui d̄ te plꝰ ꝙ tibi (hinc ꝑſius. nec te q̄ſiueris extra) ve ꝑ vel ne putes aliū a ſapiēte ꝛ bono. i. q nō ſit ſapiēs ꝛ bonꝰ: eſſe beatū. Neu. i. neue: ſi populꝰ dictitet. i. ꝑdicet te ſanū ꝛ recte valētē: diſſimules. ſub. i. parū āte: tēpꝰ edēdi. i. comedēdi: febrē occultā. i. latētē. hoc ē ne vt

Seruiet vtiliter: ſeu paſcat durus: aretq;
Nauiget: ac medijs hyemet mercator in vndis:
Annone proſit: portet frumenta penuſq;.
Uir bonꝰ ac ſapiens audebit dicere pentheu:
Rector thebarū quid me perferre patiq;
Indignū coges: adimā bona: n empē pecus: rem:
Lectos argentū: tollas licet: & manicis &
Compedibus ſeuo te ſub cuſtode tenebo:
Ipſe deus ſimulatq; volam: me ſoluet: opinor:
Hoc ſentit: moriar: mors vltima linea rerum eſt.

irrepbēſus impune q̄duis comedas: morbū diſſimules: donec tremor incidat manibꝰ vnctis.i. q̄bꝰ pinguia tractaſti (hūc locū perſiꝰ etiā ſūpſit) Pudor malꝰ.i. deteſtabil' ſtultorū: celat.i. occultat vlcera incurata.i. nō purgata (cōtra qd̄ Boe. Si operā medicantis expectas opꝫ vt vulnꝰ retegas) Si q̄s di. bel. pugnata. ſ. a te in terra & mari: & pmulceat aures tuas vacuas.i. adulatōibꝰ patentes: his v̄bis. iuppit q̄ cōſulit id ē ſalutē ꝑcurat tibi & vrbi. ſeruat in ambiguo .i. dubio an populꝰ velit mag̃ te ſaluū: an tu populū. hoc ē an ppl's magis tuā ſalutē velit an tu ppl'i. q.d. nō minꝰ amaris a ppl'o ꝙ illi vtilis es: tu poſſis agnoſcere laudes auguſti: quē ppl's patrē patrie vocauit: & auguſtū. & quirinū q̄ſi alterū romulū. Cū tu pateris.i. patient fers vocari: ſapiēs & emēdatꝰ.i. ſine mēdis & vitijs: dic ſodes reſpōdes ne tuo noie: i. agnoſcis ne has laudes tuo nomī debitas hoc ē cū ſic vocaris: reſpōdes ne q̄ſi tuo noie vocatus: an alieno: Reſpōdet q̄ntiꝰ aut poeta (q: cū idē interrogat & r̄ndet: ſolet vti hac ꝑticula nēpe) Nēpe. igit.i. q: certe ego delector ac.i. ſicut tu dici.i. appellari. vir bonꝰ & prudēs. Ad qd̄ poeta oñdēs id ſtulte fieri ait is ſup. ſ. populus: q̄ dedit hoc.i. has laudes hodie. auferet cras ſi volet. vt.i. quēadmodū ſi detulerit.i. aſſignauerit: indigno faſces.i. ſūmos magiſtratꝰ: q̄bꝰ faſces virgarū ꝑ lictores poſtferunt: in ſignū ꝙ cedēdi poteſtatē habeāt: idē detrahet cras: ſi ſu p. ppl's collator talis dignitatis. inq̄t pone.i. depone: meū eſt: ſup. id honoris qd̄ geris: nūquid ſup. ego inq̄t poeta q̄ talē honorē gero: pono.i. depono: & recedo triſtis. Et ſi idē clamet ſup. me furē: & ſi neget me eē pudicū: & ſi cōtēdat.i. afferat cōtētioſe me preſſiſſe laqueo collū paternū.i. patrē ſtrāgulaſſe: & ſi mordeat me falſis opprobrijs mutē colores. q.d. minime quia quē iuuat.i. delectat falſus.i. imeritus honor: & quem infamia mendax.i. mēdacit iniecta: terret: niſi mēdoſū & mēdacē: q.d. neminē Si ergo q̄rat. Quis ē vir bonꝰ: Reſpōdet poeta. Qui ſeruat ꝯſulta patrū.i. ſenatorū aut iuriſpitorū. & q̄ ſeruat leges & iura: quo iudice.i. iudicāte: multe & magne lites: ſecant.i. dirimunt: quo ſup. exiſtente: reſpōſore.i. fideiuſſore: & quo teſte.i. atteſtāte: tenent.i. rate habent cauſe. Sꝫ omis domꝰ.i. tota familia eiꝰ: & tota vicinia.i. q̄libꝫ vicinꝰ videt hūc.i. hmōi ſimulatorē: turpē.i. vitioſū: introrſū.i. intriſecꝰ: & ſpecioſum pelle.i. ſupficie exteriore decora. q.d. ſi ita ē: nō ē vir bonꝰ: qd̄ exēplo ꝓbat. Si ſerꝰ dicat mihi: ego nec furtū feci nec fugi: ſup. dn̄m: ego aio ei: tu habes p̄ciū.i. mercedē: q: nō vreris.i. flagellaris vſq; ad vibices: loro.i. ſcutica. Et ſi ſerꝰ dicat. ego nō occidi hoiem: aio illi: tu nō paſces coruos in cruce.i. nō ſuſpēderis. Si dicat ego igit ſum bonꝰ & frugi. ſabellꝰ: vir ille q̄ malos ſuos habꝫ: negat atq; renuit.i. diſſentit q̄tiēdo caput. Eni ꝑ q: lupꝰ cautꝰ metuit foueā. ſolēt eni fouee lupis parari in q̄s vbi inciderint exire nō poſſint: ad q̄s alludere videt q̄ dixit. incidit in foueam quā fecit: & accipit.i. auis illa rapax: metuit laqueos ſuſpectos: miluꝰ (quē & miluū dicunt) alia auis p̄datrix pullis infeſta: metuit hamū ꝯptū.i. occultatū ī fruſto carnis: & tn̄ hmōi ſup. nō ſūt boni: q: boni oderūt peccare amore v̄tutꝫ: & mali oderūt peccare formidine pene. Tu g̃ q̄ bonꝰ eē vis: nihil admittes in te formidine pene: ſi ſpes fallēdi ē ſup. in te.i. ſi ſperas ignorari tu miſceb̄ ſacra ꝓphanis.i. oīa cōfundes. Nā cū ſurripis.i. furaris vnū modiū fabe: de mille.i. relinquens mille alios modios: dānū ē mihi leniꝰ.i. magis lenit ferendū: iſto pacto.i. ꝑ iſtud pactū: q: vnum dūtaxat furatꝰ es: facinꝰ.i. crimē facti nō ē leniꝰ: q: volūtas erat oīa furādi. vir bonꝰ quē oē forū & oē tribunal ſpectat.i. q̄ in foro ſpectabil' ē cū intꝰ malꝰ ſit & ita ꝑ allegoriā bonꝰ dr̄ q̄ſcūq; placat deos vl' porco vel boue: clare ſup. locutꝰ ē: cū dixit o iane pat: & cū dixit o apollo: q: ab hijs honeſta peti ſolēt: ſꝫ mouet labra metuēs audiri: cū ſup. dicit o lauerna: dea furū & latere volētiū: pulchra. id ē venuſta (h̄ eni modo blādit ei) da.i. ꝯcede mihi fallē: da videri ſctm̄ & iuſtū: obijce noctē.i. tenebras pctis meis: & obijce nubē fraudibꝰ. Ego inq̄t poeta nō video: q.i. in q: auarꝰ ſit melior & q̄

Faſces

ſit liberior huo: cũ. i. qñ demittit. i. deorſũ mittit ⁊ inclinat ſe ob aſſem. i. nummũ fixũ. ſ. clauo a petulãtib⁹ pueris: in triuijs. i. vijs publicis. Nã q̄ cupiet is ſup. metuet quoq₃. i. etiã. porro. i. ſ₃: q̄ viuit metuẽs: non erit mihi vnq̄ liber. Is ꝑdidit arma: ⁊ deſuit locũ ꝟtutis q̄ feſtinat ſemꝑ i agẽda re: ⁊ obruit̃. i. imergit̃ re. hoc ẽ infamis ⁊ vitioꝝ hu⁹ ẽ: ſicut deſertor ⁊ abiector armoꝝ ſuoꝝ in bello. Vendẽ cũ poſſis ⁊c. ſenſ⁹ ẽ. Qui i bello aliquẽ capiũt ius habẽt occidẽdi ⁊ huãdi: eũ autẽ huãt quẽ ſibi vtilẽ ſperãt fore. vñ a huãdo ſeru⁹ appellat⁹ ẽ. Et eo modo dicit poeta ꝑ amarã irriſionẽ: nõ debem⁹ occidere auarũ q̄ ſeru⁹ ẽ auaricie: q: vtilit̃ huiet. Ordo igr̃ ẽ. Noli occidere captiuũ cũ tu poſſis vẽdere: ipe tibi ſeruiet vtilit̃: exiſtẽs dur⁹. i. robuſt⁹ ⁊ cõſtãs ſeu paſcat. i. paſtor ſit pecudis: ⁊ aret: nauiget ac ipe mercator hyemet. i. hyemẽ trãſigat i medijs vndis: ipe ꝓſit annone ⁊ portet frumẽta ⁊ pen⁹. i. faciat vt dicũt ꝓuiſionẽ oĩm ad victũ neceſſarioꝝ. Et q: id facit ab auaricia ipulſus: certũ ẽ ꝙ nõ ſit liber: q: liber neminẽ timet: qđ ꝓbat exẽplo dicẽs. Vir bon⁹ ac ſapiẽs audebit dicere. o pẽtheu rector thebarũ: q̄d indignũ coges me ꝑferre ⁊ pati. rñdet pẽtheus. adimã bona. addit vir bon⁹. q. d. q̄ bona (nõ eñ bona animi amittenda ſũt) nẽpe. i. nõne adimes pec⁹ ⁊ rẽ ſup. reliquã. ſ. lectos argẽtũ: tollas. i. auferas: lic₃. i. ꝑmittit̃ tibi a me. addit pẽ. ⁊ tenebo te vinctũ ſub ſeuo cuſtode: manicꝭ. i. vicul' manuũ: ⁊ cõpedibus. i. cathenis pedũ. rñdet vir bon⁹. ipe de⁹ ſoluet me: ſimul atq₃ volã. i. vt ꝓmũ volã. h̄ ẽ ꝑdurabo donec de⁹ euocarit me ex carcẽ mortꝭ hui⁹. nec pri⁹ deſinã fortit̃ viuere: ꝙ de⁹ euocauerit me: ⁊ ita ſimul ſoluet me de⁹: q: ſi pri⁹ volã liberari ꝙ ſoluar. Ego opinor inq̄t poeta h̄ ſentit vir bon⁹: videl₃ moriar: q: nõ põt bõ cogi niſi mori. mors aũt pctm̃ nõ ẽ: ⁊ ita nemo iuit⁹ peccat: mors ẽ vltima linea rerũ. ſ. trãſitoriaꝝ plura in ꝓmo ſiluarũ noſtrarũ de hoc loco diximus.

Ad Sceuam. Epiſtola. xviij.

Quãuis ſceua ſatis ꝑ te tibi cõſulis ⁊ ſcis:
Quo tãdẽ pacto deceat maiorib⁹ vti:
Diſce docẽd⁹ adhuc: quid cenſet amicul⁹:
Cec⁹ iter mõſtrare velit: tamẽ aſpice ſi qd (vt ſi
Et nos qđ cures propriũ feciſſe loquamur.
Si te grata quies ⁊ primã ſomn⁹ in horam
Delectat: ſi te puluis ſtrepituſq₃ rotarum:
Si ledet caupona: ferentinũ ire iubebo.
Nam neq₃ diuitib⁹ contingunt gaudia ſolis:
Nec vixit male: qui natus morienſq₃ fefellit.
Si prodeſſe tuis pauloq₃ benignius ipſum
Te tractare voles: accedes ſiccus ad vnctum.
Si prãderet holus patienter regibus vti
Nollet ariſtippus: ſi ſciret regibus vti:
Faſtidiret holus: qui me notat. vtrius horum
Verba probes: ⁊ facta: doce vel iunior audi/
Cur ſit ariſtippi potior ſententia. nanq₃
Mordacẽ cynicũ ſic eludebat: vt aiunt:
Scurror ego ipſe mihi populo tu: recti⁹ hoc ⁊
Splẽdidi⁹ multo eſt: equus vt me portet. alat rex/

Quãuis ſceua. In initio hui⁹ eplẽ hortat̃ ſceuã quõ amicitie maioꝝ obſequi debeat: ⁊ dicit illi vt ſi tedet eũ manere i ciuitate ꝓpt̃ ſtrepitũ ⁊ clamores tabernarũ trãſeat i ferẽtinũ oppidũ deſertũ ac ꝑ hoc q̄etũ. Preceptavite ad lolliũ ſceuã eq̄tẽ romanũ affectãdi ſe potiores: ⁊ laudat ariſtippũ cirenaicu₃ q̄ affectauerat cũ regibus viuere. Diuitib⁹. ſenſus eſt hab₃ inq̄t ⁊ pauꝑtas voluptates ſuas. Si moleſtia careat i moleſtis locꝭ. Fefellit. h̄ ẽ q̄ latuit vt ⁊ nat⁹ ⁊ moriẽs ignoraret̃. q̄ fuit i obſcuro. Eſt aũt epicureoꝝ. Si prãderet hol⁹. Ex hiſtoria ſũptũ exẽplũ. ꝙ plerũq₃ ꝓſit amicitia maioꝝ: ꝓponẽs duos ph̄os. Diogenẽ cinicũ ⁊ ariſtip. ſecte epicureoꝝ fautorẽ. Hic monet dioge. alexãdri magni ⁊ ariſtippũ ſectatorẽ: q̄ ꝯtẽnebat pauꝑtatẽ. Quodam igr̃ die diogeni holera colligenti dixit ariſtipp⁹. Diogenes ſi ſciret regib⁹ vti faſtidiret hol⁹. Cui diogenes. Ariſtipp⁹ ſi nollet regib⁹ vti prãderet hol⁹. Sic mordacẽ cinicũ. Antiſtenũ vl' diogenẽ vt legit̃ i ſeq̄nti. Alat rex ꝓuerbiũ grecũ ẽ. Officiũ: poſſũ officioſ' eẽ inhũan⁹. Dis ari. laudat ariſtip. ex ſñia platonis q̄ cũ

Officium facio: tu poſcis vilia: verum es
Dante minor: q̃uis te fers nullius egentem.
Omnis ariſtippũ decuit color: et ſtatus et res:
Tentatem maiora fere preſentibus equum:
Contra quem duplici pãno patientia velat:
Mirabor vite via ſi cõuerſa decebit.
Alter purpureum non expectabit amictum.
Quidlibet indutus celeberrima per loca vadet
Perſonãq; feret non inconcinnus vtranq;.
Alter myleti textã cane peius ⁊ angue
Vitabit clamydem: morietur frigore: ſi non
Rettuleris pãnum refer et ſine viuat ineptus.
Res gerere ⁊ captos oſtendere ciuibus hoſtes
Attingit ſolium iouis: ⁊ celeſtia tentat.
Principibus placuiſſe viris non vltima laus eſt.

inueniſſet illũ naufragio panno duplici inuolutũ.i.diploide ac ꝑ hoc vili veſtimẽto laudauit eũ di cẽs ois color et ſtatꝰ ⁊ res decuit Ariſtip.ſciẽtia ꝑditũ ſi ea tentaſ ſet habere q̃ ita ſciebat puis vti: vt magnis. Equũ.i.equaliter pa tientem pauptatẽ. Mirabor mi ror inq̃t ſi decepit ſplẽdor hoiem ſordibus aſſuetuz. Moriet.aiũt Ariſtippũ inuitato Diogene ad balneas dediſſe operã vt omẽs priꝰ egrederent̃ ipiuſq; pallium induiſſe: illiq; purpureũ reliq̃ſſe qd Diog. cũ iduere noluiſſet ſuũ repetẽs: Tũc Ariſtip. increpuit: cinicũ fame ſeruiẽtẽ qui algere mallet ꝙ cõſpici in veſte purpu rea Res g.loco noiatiui ſtat res gerere. vt illud Perſij. Scire tu um nihil eſt.

ASLEN.

¶ Argumentum. xvij. epiſtole primi.

In decima octaua rege ⁊ rebus docet vti.

Ordo eſt. poeta docet: lolliũ ſceuam vti rege.i.quõ amicicia regũ ⁊ alioꝝ maioꝝ vti debeat: et rebꝰ.i.quo rebꝰ decẽter vtat̃: an ariſtippi an diogenis more.

q Quãuis ſceua. Ordo eſt. O ſceua q̃uis ſcis ⁊ cõſulis tibi ſatis ꝑ te: quo pacto.i.quõ deceat te tandẽ vti maioribꝰ.i.pricipibꝰ viris: quoꝝ amiciciã tibi cõciliaſti: tñ diſce adhuc docendꝰ: q̃d amiculꝰ.i.puꝰ ⁊ modicꝰ amicꝰ tuꝰ (intelligit aũt ſe poeta) cẽſet ſup. faciendũ: vt.i.ita vt ſi cecus velit monſtrare iter: tñ aſpice.i. ſi et.i.etiã nos loq̃mur q̃d.i.aliq̃d: qd cures feciſſe ꝓpriũ.i.tuũ ipiꝰ.i.aſcribere inuẽtis tuis. Si grata q̃es ⁊ ſõnꝰ in.i.vſq; ad primã horã.ſ. lucis (q: vident̃ tũc itali primã horã poſuiſſe q̃ prima eſt lucis) ſi puluis ⁊ ſtrepitꝰ rotaꝝ ledet.i. offendet te: ⁊ ſi caupona.i.domꝰ in q̃ vinũ ⁊ cibꝰ vendit̃ ledet te: ego iubeo te ire ferentinũ.i.ad illũ locũ deſertũ. Nã neq; gaudia ɔtigũt ſolis diuitibꝰ.i.nõ minꝰ btũs eris ſi ſecuris in ſolitudine vixeris: ꝙ ſi cũ ꝑturbatõe i medio diuitũ: nec is vixit male: q̃ fefellit.ſ.ſciaz hoim: natꝰ ⁊ moriẽs.i.nõ iõ q̃s male vixit: q: ignotꝰ: põt eñ ignotꝰ etiã i deſerto bñ viuere. Si voles ꝓdeſſe tuis.ſ.neceſſarijs ⁊ amicis: ⁊ tractare te ipz paulo benigniꝰ.i.indulgẽtiꝰ: tu ſiccꝰ.i.ieiunꝰ accedes advnctũ.i.pingue obſoniũ (reſpicit ad herbas q̃bꝰ i locꝭ calididis multũ veſcũt: vult aũt dicere Illi potiſſimũ cibũ ſape: q̃ ſiccꝰ.i.ieiunꝰ aut ſaltẽ nõ potꝰ ẽ) Dixit ſup. q̃dã amicꝰ vt diogenes: ariſtippo epicureo: ſi ariſtippꝰ prãderet patient̃.i.cũ patiẽtia egeſtatꝭ: holus.i.quãuis herbã in orto naſcentem victꝰ grã: ipe nollet vti regibꝰ. Ad qd ariſti. Si is q̃ notat.i.carpit: me.ſ.diogenes aut antiſtenꝰ: ſciret vti regibꝰ: ipe faſtidiret.i.aſpnaret̃ holꝰ. doce vtriꝰ.i.(ſi ſic dicere liceat) cuiꝰ hoꝝ duoꝝ ꝟba ⁊ facta tu ꝓbes.i.approbes: vel tu minor audi: cur ſñia ariſtippi ſit potior: nam ipe eludebat cinicũ.i.phm caninũ: ſic vt aiũt: ſup. fere omẽs. ego ipe ſcurror.i.ſcurrã ago: mihi.i.ad vtilitatem meã: q: voluptuoſe ⁊ lete viuo: tu ſup. ſcurraris pplo.i.excitas riſũ populo tua ꝓfeſſione: ⁊ ita ſcurrã agis ad voluptatẽ populi: hoc.ſ.q: facio officiũ vt equus portet me ⁊ rex alat me: eſt rectius ⁊ ſplendidiꝰ multo. tu poſcis vilia. verũ tu es minor.i.inferior dante.i.eo qui tibi dat: q̃uis fers.i.pre te fers nulliꝰ egentẽ. Omis color ſup. veſtiũ: ⁊ ois ſtatꝰ ⁊ res decuit ariſtippũ: tentantẽ maiora ⁊ equũ.i.indifferentẽ fere pñtibus.i.rebus habitis: cõtra.i.econtrario: ego mirabor: ſi eũ ſup. quẽ patiẽtia velet duplici pãno.i.cynicũ: via vite cõuerſa.i.mutata: decebit quaſi dicat puto ꝙ nõ. Alt̃.ſ.ariſtippꝰ nõ expectabit purpureũ amictũ.i.lz nõ habeat nõ minus tñ incedet: ſed vadet indutꝰ: quidlibet.i.quoduis tegumentũ: ꝑ loca celeberrima.i.ꝑ me-

dia cōuenticula hoīm:⁊ feret non inconcinnus.i.concinnꝰ ⁊ congruus: vtrāq; perſonā:tā vilit ꝙ precioſe veſtiti.alter.ſ.cynicꝰ vitabit chlamidē textā myleti.i.purpureā:⁊ ex optima lana: q: ſm Virg. myleſia vellera nimphe carpebant.peius.i.magis anxie:cane ⁊ angue (q: creditur purpureus color canibus ⁊ anguibus inuiſus vel ſenſus eſt vitabit diligentius cane ⁊ angue.i. non ꝙ canis ⁊ anguis ſup.vitant:ſed ꝙ canē ⁊ anguē vitaret) ⁊ ipſe morietur frigore:⁊ ſi nō retuleris pannū.i.veſtimentū ſolitū (hyſtoriā narrat acro) ipſe referet:ſine.i. permitte vt ſupple viuat ineptus. Gerere.i.recte gubernare res ⁊ oſtendere ciuibus hoſtes captos ſup.a ſe.attingit ſoliū.i.tronū ⁊ gloriā iouis:⁊ tentat.i.conatur celeſtia.q.d.qui aut priuata aut publica bene gerit deoꝝ gloriā meretur:⁊ non vltima laus.q.d.proxima ad deos eſt placuiſſe ꝑncipibꝰ viris.

Nec cuiuis homini contingit adire corinthum:
Sedit qui timuit ne non ſuccederet. eſto.
Quid qui peruenit fecit ne viriliter?atqui
Hic eſt aut nuſꝙ qđ querimus:hic onꝰ horret
Vt paruis animis ⁊ paruo corpore maius.
Hic ſubit ⁊ perfert/aut virtus nomen inane eſt:
Aut decus/⁊ precium recte petit experiens vir.
Coram rege ſuo de paupertate tacentes
Plus poſcente ferent:diſtat ſumas ne pudenter
An rapias.atqui rerum caput hoc erat hic fons.
Indotata mihi ſoror eſt:paupercula mater:
Et fundus nec vendibilis: nec paſcere firmus:
Qui dicit.clamat:victū date: ſuccinit alter
Et mihi/diuiduo findetur munere quadra.
Sed tacitus paſci ſi poſſet coruus haberet
Plus dapis:⁊ rixe multo minus inuidieq;.
Brunduſium comes aut ſurrētū ductus amenū
Qui queritur ſalebras ⁊ acerbū frigus/⁊ imbres:
Et ciſtam fractam ⁊ ſubducta viatica plorat:
Nota refert meretricis acumina:ſepe cathellam
Sepe periſcelidem raptā ſibi flentis:vti mox
Nulla fides dānis veriſq; doloribus adſit:
Nec ſemel irriſus triuijs attollere curat
Fracto crure planum:licet illi plurima manet
Lachryma.per ſanctum iuratus dicat oſirim.
Credite.non ludo crudeles tollite claudum:
Quere peregrinū.vicinia rauca reclamat.

¶ Nec cui ⁊c. grecū ꝓuerbiū eſt.i.nō cuiuis vt Ariſtip.tutū ē corinthū nauigare. Nā cū multi corinthū nauigātes laidis amore tenerentur Ariſtip.hac fama illo perductus ad laidē nō amore eius deuinctus eſt.qui cū pre ſe ferret ꝙ nō eſſet captꝰ vt ceteri.qm̄ dictū eſt ꝙ meretricē habuiſſet:ille reſpondit ſed habui nō habeo. Corā.r.ſ. adeo gratā verecundiā ait.vt ſepe plus percipiant nihil petentes ꝙ flagitantes. Conueniens locus principio.ꝓpoſuerat eñ docere quomodo cū maioribꝰ viuendū eſſet. Succinit. Cantilenā mendicoꝝ pulchre expreſſit.qui ſuccinūt ſibi inuicē. Brunduſiū.i. inqͣt ꝙ meretrix facit q̄ ſimulatis dānis plorabūda ſpoliat.facit etiā regi ſuo amicꝰ minor cū q̄rit ſe in itinere cū comes ductꝰ fuerit aliqͣd ꝑdidiſſe vel incōmoduz ſenſiſſe. Planū.planꝰ nomē ē hoīs.q̄ ſolebat multos ſic fallere i quoꝝ vehicula voluiſſet tolli.vt fingeret ſe crus fregiſſe:q̄ cū poſtea vere genu fregiſſet.⁊ idē rogaſſet nō eſt ei creditum. ACRO

Nec cuiuis hoī ꝯtigit adire corinthū. deuerbiū tractū ē ex laidis meretricis cōſuetudine q̄ vt A. gelliꝰ ait li.p̄io demoſthenē magnū pondꝰ auri petebat.vñ exijt deuerbiū nō cuiuſuis ē adire corinthū. Acro tñ hiſtoriā magis cōcinnam huic loco recitat. Vt magnū ſit meretricē talē habuiſſe nec amaſſe: qđ ariſtippo datū eſt. Js qui timuit ne nō ſuccederet: ſedit.i. deſedit piger nihil operans.eſto.i.cōcedat hoc:qđ ſup.diceś:is qui ꝑuenit ſup.ad intentū: fecit ne viriliť: atqui.i. ASCEN.

certe hic.i.in hac re ſcꝫ vt principib⁹ recte vti ſciam⁹:eſt qd̄ querim⁹:hic onus horret.i.horrorē facit:vt.i.veluti maius:paruis animis ⁊ paruo corpore.hic.i.hac re ſubit quis onus ⁊ pfert:aut virtus eſt inane nomen:aut vir experiens.i.faciens periculū de virtute ſua:petit recte decus et preciū.i.premiū.Tacētes corā ſuo rege de pauptate:ferent.i. reportabūt plus poſcēte.i. q̄ꝫ qui poſcit.diſtat.i.intereſt aut differētia ē:ne ꝑ an:tu ſumas.i.ꝑ te capias pudent̄.i. cū pudore: an rapias.i.violent̄ capias.atqui.i.certe hoc erat caput ⁊ hic erat fons.i. origo rerū: ſcꝫ qd̄ ſequit̄ ſoror eſt mihi indotata:mater ē paupcula:et fund⁹ eſt nec vendibilis.i.vendi indign⁹ vel q̄ vendi nō pōt:⁊ nō firm⁹ paſcere.i.ad paſcendū:clamat.i.idē ē ac ſi clamet:date victū.alter.i.inuerecund⁹:ſuccinit.i.hāc cantilenā canit.Et quadra.i.fruſtū panis ſuꝑ qd̄ comeſtū ē findet̄.i.diuidetur mihi:munere diuiduo.i.diſtributo.Sꝫ ſi coru⁹ poſſet paſci tacit⁹:haberet pl⁹ dapis:⁊ multo min⁹ rixe ⁊ inuidie.Is q̄ duct⁹ comes brundusiū aut ſurrentū amenū.i.ad eas ciuitates: querit̄ id ē conq̄rit̄ ſalebras:⁊ frig⁹ acerbū:⁊ imbres:⁊ plorat ciſtā fractā:⁊ viatica ſubducta.i. ſublata id ē ſe ſpoliatū:refert.i.agit aut repſentat acumina meretricis iam nota (hanc enī rē plaut⁹ in truculēto recitat) meretricis dico:flentis ſepe catellā.i.paruā cathenā:⁊ flentis ſepe periſcelidem.i.ornatū circa crura:raptā.i.vi ablatū ſibi.ita ſuꝑ.vt ſibi nulla fides.i. credulitas aſſit mox id ē paulo poſt: dānis veris ⁊ dolorib⁹ veris.hoc eſt q: inuēti ſunt vt meretrices ſepe falſo conqueſti vt obtineāt q̄ ſe amiſiſſe mentiunt̄:poſtea de reb⁹ vere amiſſis nō credit̄.Sil'e habet̄ in apologis eſopi de paſtorib⁹ falſo lupū inclamātib⁹ ⁊ ſic agricolas accurrētes decipientib⁹ q̄ cuꝫ vere lup⁹ inuaderet nō habebāt q̄ ſuccurreret.Nec irriſus ſepe triuijs.i.in vijs publicis: curat attollere.i.ſubleuare:planū.i.virū illū (Is enī ſepe finxerat ſe rupiſſe crus:vn̄ a multis pietate motis in currū ſublat⁹ quo voluit vect⁹ eſt:qua re cognita:poſtea cū vere crus fregiſſet fruſtra auxiliū implorauit) fracto crure.i.cui crus reuera fractū eſſet:lꝫ plurima lachryma manet.i.diſtillet illi:⁊ lꝫ iurat⁹ ꝑ ſanctū oſyrim dicat credite:nō ludo.i.illudo.o crudeles tollite.i.ſubleuate egrū.vicinia rauca:ex multo clamore:reclamat.i.contra clamat:q̄re peregrinū.i.externū qui nō noſcat te:q: nos ſcim⁹ fallacias tuas. Per hec oīa inuit nō debere petere priuſq̄ꝫ neceſſe ſit.

Ad Lollium. Epiſtola.xix.

I bene te noui metues liberrime lolli
Scurrātis speciē pbere pfeſſus amicū.
Ut matrona meretrici diſpar erit atq̄ꝫ
Diſcolor: infido ſcurre diſtabit amicus.
Eſt huic diuerſum vitio vitiū prope maius:
Aſperitas agreſtis ⁊ incōcinna grauiſq̄ꝫ:
Que ſe cōmendat tonſa cute dentib⁹ atris;
Dum vult libertas mera dici veraq̄ꝫ virtus.
Uirtus eſt mediū vitiorū vtrinq̄ꝫ reductum
Alter in obſequiū plus equo pronus:⁊ imi
Deriſor lecti:ſic nutū diuitis horret:
Sic iterat voces ⁊ verba cadentia tollit:
Ut puerū ſeuo credas dictata magiſtro
Reddere:vel partes minimū tractare ſecūdas.
Alter rixatur de lana ſepe caprina.
Propugnat nugis armatus:ſcilicet vt non

S I bene te noui.m.l.l.Hic lollius etiā ad ꝯſulatū ꝑuenit merito virtutis ⁊ beneficio ceſaris. Infido ſcurre. hoc eſt qui amicitiā ſimulet ⁊ in malis deſerat. Aſperitas agreſtis.quidā inquit fugiētes vitiū adulatōis incidūt in peius vitiū incōcinni ⁊ incōpoſiti hoīs.ſ.feri ⁊ aſperi quaſi agreſtis. Sunt enī qui facta ſua liberrima ⁊ pura confidētes contra amicos ſuos ſeueri ⁊ aſperi apparēt dum eos volūt caſtigare ⁊ intantū vt ipa cutis nimia ſeueritate tenſa dicat̄. quaſi capillos hebuerint ⁊ atri ſint dētes. Mediū vitiorū virt⁹ inquit ita debet in cōtraria vitia ita in medio eſſe poſita vt ab vtroq̄ꝫ crimine ſit remota.i. vt nec nimium adulationi nec ſe auſteritati adiungat. Secūdas ſecūdarū partiū enī actores oīa ſummiſiſſe agūt ⁊ ſimplicit̄. Notandū autē q̄ꝫ in tragedia nō pl⁹ q̄ꝫ q̄nq̄ꝫ perſonarū act⁹ debēt fieri. Ergo minim⁹ dū ſecundā partē tragedie agit hūili actu agit. Altera etas.i.mea ſenect⁹. Sor

Sit mihi prima fides: ⁊ vere qđ placet: vt non
Acriter elatrem: preciū etas altera ſordet
Ambigitur: quid enī: caſtor ſciat an docilis pl⁹:
Brunduſiū numici meli⁹ via ducat an appi.
Quē damnoſa venus: quē preceps alea nudat:
Gloria quē ſupra vires ⁊ veſtit ⁊ vngit:
Quē tenet argēti ſitis importuna fameſq;:
Quē paupertatis pudor ⁊ fuga: diues amicus
Sepe decē vitijs inſtructior odit: ⁊ horret:
Aut ſi non odit: regit: ac veluti pia mater
Plus q̄ ſe ſapere: ⁊ virtutib⁹ eſſe priorem
Uult: ⁊ ait prope vera: mihi contendere noli:
Stultitiā patiuntur opes: tibi paruula res eſt:
Arcta decet ſanū comitē toga: deſine mecum
Certare. eutrapelus cuicunq; nocere volebat:
Ueſtimenta dabat precioſa: beatus enim iam
Cum pulchris tunicis ſumet noua cōſilia: ⁊ ſpes:
Dormiet in lucē: ſcorto poſtponet honeſtum
Officiū: nūmos alienos paſcet: ad imum
Thrax erit: aut holitoris aget mercede caballū.

det preciū. i. intātū deſpectui deputata. Ut nō ſit prima fides. ⁊ nō ſit quod vere placz ⁊ nō ſit qđ acriter elatrē. Stultitia. opibus cōpēſo ſtulticiā meā. Arcta de. habebāt antiqui patres ꝓ qualitate opū togas q̄ erāt bis ter vlnarū. i. q̄nq;. Eutrapel⁹ hec cogitabat eutrapelus vt aliq̄d donaret inimicis. Beatus. dicit q̄m mutat̄ anim⁹ pauperū mutatōe veſtis. Honeſtū. ſicut nobilis carius cui ſcortū. Thrax. gladiator rhetiari⁹. Nā mirmillo ſecutor. ſenſus. aut gladiator aut mercēnari⁹ erit. olitoris ꝓuerbialit̄ ſe in ludū vt ſit gladiator ſicut ſunt thraces. Holitores autē dicunt̄ holerū vēditores ſicut olim vēditor erat holerū ita negociaturi incipient vendere caballum.

Argumentū. tit. eple primi.
In decimanona docet officium probitatis.

Ordo eſt. Poeta ſup. docet in decimanona epiſtola p̄mi libri: officium probitatis.

I bene. Ordo eſt. o lolli liberrime ſi ego bene noui te: tu ꝓfeſſus amicū: metues p̄bere ſpēm ſcurrantis. i. ſcurrilit̄ agētis. Ut. i. quēadmodū matrone erit diſpar atq; diſcolor meretrici: ita ſup. amic⁹ diſtabit ſcurre īfido. i. a ſcurra infido. Eſt vitiū diuerſuz. i. diſtictū huic vitio. i. ab hoc vitio ſcurrilitatꝫ: ꝓpe. i. q̄ſi mai⁹. videlꝫ aſpitas agreſtis: ⁊ incōcineq; ꝓ et grauis. i. ſeuera ⁊ moleſta q̄ cōmendat. i. cōmēdatū facit: cute tonſa: ⁊ atris dentib⁹: dū vult dici mera libertas: ⁊ vera virt⁹ Uirt⁹ aūt eſt mediū vitiorꝫ: redactū vtrinq;. i. ab vtroq; extremorꝫ. Alter ē pron⁹. i. inclinat⁹ in officiū: pl⁹ equo. i. pl⁹ q̄ equū aut iuſtū ē: ⁊ deriſor imi lecti. i. eorꝫ q̄ in cōuiuijs ſedēt in imo lecto id ē ad infimā tabulā: ſic horret. i. cū horrore obſeruat nutū diuitis: ſic iterat. i. repetit voces: ſic tollit. i. extollit v̄ba cadētia: vt credas puerū reddere dictata: ſeuo. i. rigido magiſtro: vel vt credas minimū. i. minimas partes agere ſolitū: tractare. i. attētare ſecūdas partes. Alter rixat̄ ſepe de lana capna. i. agit cū amico ꝯtrouerſiā ⁊ rixā d̄ re friuola: vt pote an caprevillis an pilis an lana tegi dicant̄: ⁊ ꝓpugnat. i. reſiſtit dictis amici armat⁹ nugis. i. rebus friuolis: dicēs ſup. ſcꝫ (qđ ironice aut cū indignatiōe loquētis eſt). i. ſcire licꝫ: altera etas ſordet p̄ciū. i. nollē accepiſſe alterā etatē ꝓ p̄mio vt nō ſit mihi p̄ma fides. ⁊ vt nō elatrē acriter: qđ placeat vere. Ambigit̄. i. dubitat̄. Quid eñ. hoc eſt q̄d dubitat̄ an caſtor pl⁹ ſciat an docilis. i. vter illorꝫ gladiatorꝫ peritior ſit. An via numici. i. quā numici⁹ ſtrauit: meli⁹ ducat brūduſiū: an via appi. i. appij. Amic⁹ diues odit ⁊ horret ſup. eū quē ven⁹. i. luxuria (nā ven⁹ in teſſera lucroſa eſt) dānoſa nudat ⁊ quē alea. i. lud⁹ alee: preceps. i. ſubit⁹ nudat: quē gl̄ia. i. cupido gl̄ie veſtit ⁊ vngit ſupra vires: quē ſitis ⁊ fames īportuna argēti tenet. i. irretit: ⁊ quē fuga ⁊ pudor pauptatis tenet. odit inquā exiſtēs ſepe inſtructior decē vitijs: aut ſi nō odit: regit. i. vult eſſe cenſor ei⁹: ⁊ vult ip̄m ſapere pl⁹ q̄ ſe: veluti pia mat̄ vult ſup. filiū pl⁹ ſapere q̄ ſe: ⁊ vult illū eſſe priorē v̄tutib⁹. ⁊ ait ꝓpe. i. quaſi vera. q: parum intereſt quin ita ſit. noli contēdere: mihi. i. mecū (Uerba eñ certamē concernētia regunt

ostiuū reſolubilem ⁊ ablatū:nec ſtaret verſus ſi legas mecū)opes patiūtur ſtultitiā.i.poſſum fa cere ſtultitiam:q: opulent⁹ ſum:nec mihi id vitio eſt:tibi ē res puula: toga arcta.i.ſtricta ⁊ mo dica decet comitē.i.familiarē cōcomitantē:deſine certare mecū.i.noli emulari ſi vides me pō poſe veſtitū. Eutrapel⁹ ille diues ⁊ verſipellis ⁊ animū verſatilē hn̄s:dabat veſtimēta p̄cioſa cui cūqꝫ volebat nocere.i.nocumentū inferre. Eīn pro q:beatus.i.is q̄ in illis veſtibus ſe beatū pu tat ſumet noua ꝯſilia.i.noua inſtituta viuēdi:cū pulchris tunicis:⁊ ſumet ſpes ſup.nouas: dor miet:in.i.vſqꝫ ad lucem:⁊ poſtponet honeſtū officiū:ſcorto.i.meretrici:⁊ paſcet.i.ad vſuram nu triet ⁊ augmētabit cū dāno ſuo:alienos nūmos. Ad imū.i.ad extremū vite:erit Thrax.i.gladia tor:aut aget mercede.i.pro precio laboris ſui factus mercenarius:caballū.i.equū aut iumentū: holitoris.i.venditoris:holerum.i.conſumptis ſuis erit viliſſimus miniſter.

Acro

¶ Cōmiſſumqꝫ teges.i.ab ami co aliquid dictum debes celare. Gratia ſic f.i.amicitia duz alter uter ſuū ſtudiū ſeq̄tur. Amphio nis.amphion ⁊ zetus iouis ⁊ an thiope filij diuerſi officij amphi on cithara cantabat.zetus paſto ris fungebat̄ officio ꝓpter hanc diuerſitatē animoꝝ ⁊ vite tādiu diſſederunt donec amphion cau ſa diſcordie vitande citharā omi ſit. Inhumane. q̄ non paſcet te non ferens victū camena. Viri lia.laudat amicū ſuū: dicens nō eſt qui ſpecioſi⁹ tractet arma vi rilia Parthoꝝ ſigna romana q̄ craſſus amiſerat Perſe ad augu ſtum per tyberiū miſerūt iam vi cti. Ac ne te retrahas.i.ſi vis ab amico tuo domū recedere petes aliquā excuſationē ſine damno. Coijcere.aut dic te domū ire io catū:vel aliq̄d aliud facere. Nu mero.q̄uis inquit ſapiens ſis:⁊ omnia ad numerū.i.ad ſapienti am redigas:noli excuſare te: q̄ non ludas cū amico tuo: preſer tim cū delecteris. Nugaris.ſen ſus:q̄uis nihil extra rationē fa cias:tamen decurras interdum ad ludum ⁊ in paternam villam. Naualem pugnam quā auguſt⁹ cum antonio geſſit imitere. Ac cia.pugna que fuit inter ceſarē ⁊ Antoniū apud acciacū ꝓmon torium. Adria:mare in quo pu gnabant Ceſar ⁊ antoni⁹. Utro qꝫ pollice.pollice ſinecdochicos manu vtraqꝫ ſublataqꝫ pariter ſe pius mota. Hoc enī genus vali de laudantium eſt.

Arcanū neqꝫ tu ſcrutaberis vllius vnq̄
Cōmiſſumqꝫ teges:et vino tortus et ira.
Nec tua laudabis ſtudia aut aliena reprendes:
Nec cum venari volet ille poemata panges.
Gratia ſic fratrum geminorū amphionis atqꝫ
Zeti diſſiluit:donec ſuſpecta ſeuero
Conticuit lyra:fraternis ceſſiſſe putatur
Moribus amphion. tu cede potentis amici
Lenibus imperijs:quotienſqꝫ educet in agros
Etholijs onerata plagis iumenta caneſqꝫ:
Surge ⁊ inhumane ſenium depone camene:
Cenes vt pariter pulmenta laboribus empta
Romanis ſolēne viris opus vtile fame
Viteqꝫ ⁊ membris:preſertim cū valeas:⁊
Vel curſu ſuperare canem vel viribus aprum
Poſſis:adde virilia q̄ ſpecioſius arma
Non eſt qui tractet:ſcis quo clamore corone
Prelia ſuſtineas campeſtria:deniqꝫ ſeuam
Militiā puer ⁊ cantabrica bella tuliſti
Sub duce qui templis parthorū ſigna refixit:
Nunc ⁊ ſi quid abeſt italis adiudicat armis.
Ac nec te retrahas:⁊ inexcuſabilis abſis:
Quāuis nil extra numerum feciſſe modūqꝫ
Curas:interdum nugaris rure paterno:
Partitur lintres exercitus:accia pugna
Te duce per pueros hoſtili more refertur.

ASCEN.

¶ Arcanū ⁊c. Aliud p̄ceptū bonū. Ordo eſt. Neqꝫ tu ſcrutaberis.i.rimaberis: inq̄res vnq̄

Aduerſarius eſt frater:lacus adria:donec
Alterutrum velox victoria fronde coronet.
Conſentire ſuis ſtudijs qui crediderit te
Fautor vtroq; tuum laudabit pollice ludum.

arcanũ. Aliud p̃ceptum bonuz Ordo eſt. Neq; tu ſcrutaberis.i. rimaberis:inquires vnq̃: arcanum.i.ſecretũ vlli⁹:⁊ tu teges.i. celabis:arcanũ ſup.cõmiſſum.i. reuelatuz:tibi.i.fidei tue:teges. inquã tort⁹.i.cp̄uis fueris tort⁹. ⁊ vino ⁊ ira Nec tu laudabis tua: nec reprendes aliena:nec pãges.i.cõficies poemata:cũ ille.ſ.amic⁹ tu⁹ volet venari.i.venatõni inſiſtere. Nã gr̃a fratrũ geminoꝝ.i. amphionis atq; zeti:filioꝝ antiope ex ioue: diſſiluit.i.diſpſa ẽ ſic.i.p ꝯtrarietatẽ ſtudioꝝ:donec lyra ſuſpecta.i.odio habita ꝯticuit ſeuero.ſ.ãphioni. Amphion putaẗ ceſſiſſe fraternis morib⁹.tu cede.i.da locũ:lenib⁹.i.placidis impijs amici potẽtis. ⁊ quotiẽs amic⁹ potẽs:educet in agros iumẽta onerata:plagis.i.venatoꝝ retib⁹ etholijs.i.q̃libus ap in etholia captus diciẗ:⁊ quotiẽs educet canes ſup.venaticos tu ſurge.⁊ depone ſeniuz .i.ſeueritatẽ ſenilẽ camene inhumane:q̃ eſſet inhumana ſi vetaret amico obſeq̃: vt tu cenes piter cũ eo:pulmẽta.i.pulpoſa obſonia:hoc ẽ carnes venatitias:empta.i.cõparata labori⁹.ſ.venandi vtriq; cõib⁹: qḋ ſup.eſt op⁹ ſolẽne romanis viris:⁊ vtile fame:⁊ vite ⁊ mẽbris ne.ſ.torpeant:preſertim cũ tu valeas ⁊ poſſis ſupare vel canẽ curſu:vel aprũ virib⁹ adde ad has dotes tuas: q̄ nõ eſt q̃ tractet ſpecioſus.i.decentius arma virilia: vt venabula ⁊ arcus. Tu ſcis quo clamore corone.i.fauore circunſidentiũ in morẽ corone ſuſtineas prelia cãpeſtria.i.luctamina in cãpo martio.deniq; tu puer tuliſti ſeuã militiã:⁊ pro.i.cantabrica bella:ſub eo duce.ſ.tyberio q̃ refixit.i.que fixa erãt reſoluere fecit ⁊ auferre: tẽplis parthoꝝ:ſigna ſup. romana q̃ craſſus amiſerat:⁊ qui dux adiudicat.i.vendicat ⁊ acquirit italis armis:ſi quid abeſt:nondũ.ſ.ſubiugatuz. Ac ne retrahas te.ſ.ab exercitio militari:⁊ abſis inexcuſabilis.i.nullã excuſationẽ habẽs(q̄uis nil curas.i.nõ iõ hoc dico quaſi cures feciſſe extra numerũ ⁊ modũ.i.menſurã)tu nugaris id ẽ res leues vt ſimulachra pugnarũ ⁊ nõ veras pugnas tractas:interdũ rure paterno:exercitus.i.multitudo iuuenũ a te inſtructoꝝ:partitur.i.in ꝯtrarias ptes inſtruit:lintres.i. leuia vehicula ad magnoꝝ ſimilitudinẽ. Accia pugna.i.que fuit inter auguſtũ ⁊ antoniũ apud acciacũ promontoriũ:refertur.i.repſentaẗ ⁊ duce p pueros more hoſtili.frater tu⁹ eſt aduerſari⁹.i.agit vices aduerſarij:lacus paterno agro vicinus eſt:adria.i.hz ptes adriatici maris donec victoria velox.i.ſubito adueniẽs coronet alterutrũ.i.aut te aut illũ. Is q̃ crediderit te ꝯſentire ſuis ſtudijs.i.ſi auguſt⁹ ſciret q̄ hec faceres in ꝯſenſum ſtudioꝝ ſuoꝝ:ip̄e fautor laudabit tuũ ludũ vtroq; pollice.i.applaudẽs vtrãq; manũ leuabit. Nec vellẽ ſinecdochicos oĩno dictũ:nã pollice maxime plauſuz ſignificam⁹:vñ eſt illud iuue.et verſo pollice vulgi quẽlibet occidũt populariẗ. Acro

Protinus vt moneam ſi quid monitoris eges tu
Quid de quoq; viro:⁊ cui dicas:ſepe videto.
Percunctatorem fugito:nam garrulus idem eſt:
Nec retinent patule commiſſa fideliter aures:
Et ſemel emiſſum volat irreuocabile verbum.
Non ancilla tuum iecur vlceret vlla:puer ve
Inter marmoreum venerandi limen amici:
Ne dominus pueri pulchri care ve puelle:
Munere te paruo beet:aut incõmodus angat.

Ancilla.monet quãdo in domo amici fuerit: non amet puerum eius aut puellaz ne forte captus amore pandat ſecreta ſua. Munere paruo.dans tibi puerũ vel puellã cũ maiora acciperes.

Protinus ⁊c. Tradit alia precepta q̃ ad p̄bitatẽ vite faciãt dicens. Protinus.i.omnino: quaſi porro tenus:vt moneaz ſup.te o lolli:ſi tu eges q̃d.i.in aliquo monitoris:videto.i.conſiderato:q̃d ⁊ cui dicas de quoq;.i.vnoq̃; viro Fugito pcunctatorez.i.nouarũ rerum ſciſcitatorẽ ⁊ indagatorẽ: nã idẽ eſt garrulus:q2 dici ſolet qui multa infert multa effert: q̃ multa q̃rit:multa denũciat.nec aures patule.i.aſſidue patẽtes ad q̃libet noua audiẽda: retinẽt fideliter.i.diſcrete cõmiſſa.i.credita fidei. Et vbũ emiſſum ſemel volat irreuocabile: qḋ alibi dr. Neſcit vox miſſa reuerti ⁊ apud pbm. Quid ſemel dictũ eſt ãpli⁹ reſumi nõ põt. Ancilla vlla ASCEN.

aut puer: nō vlceret. i. ſede vulneret iecur tuum. i. caue ne capiaris amore ancille aut pueri inter marmoreū limen. i. in magnifica domo venerādi amici: qđ virgilio ꝯtigiſſe porphirio hic atteſtatur dicēs ꝙ ad virgiliū alludat cui alexādrū puerū pollio dn̄s dono dedit. Idē dicit ſerui⁹ ad illđ formoſum paſtor chorido ⁊c. Eſt aūt iecur ſedes amoris vn̄ ſignāter iecur dixit. Et q: ſedū ē vuln⁹: dixit vlceret. Nō ꝗ vlceret iecur tuū: ne dn̄s pueri pulchri āt care puelle heet. i. ditet ⁊ btm̄ faciat te ꝓuo munere: aut ne ip̄e icōmod⁹. i. nolēs tibi id cōmodi facere: angat. i. dolore ꝯſtringat cor tuum.

Acro

¶ Cōmendes. qn̄ inq̇t aliquē laudare vis in p̄ſītia alioꝝ diligēter conſidera anteꝗ̄ illū laudes ne eū forte cum poſtea deturpaueris incurras in verecundiam Tuteris. ſenſus: ſi quē videris a malo hoīe vexari defende ⁊ tuere. Dente theonino. Theon enī dicaciſſimus. i. loquaciſſim⁹ fuit ⁊ maledicus: per quē maledici ⁊ detractores intelligunt. Oderunt. tu qui cepiſti vide ne amicos offendas ⁊ ingratus fias: ꝑ hoc oſtendit aut non ſuſcipiendas potētiū amicitias: aut ſuſceptis obtēperandū. Hilarem p̄cepta quib⁹ amici potētiores cauēdi ſūt ne offēdant facile. Aura. auram allegoricos mutabilē dicit. Qua ratōne. Quia ſemꝑ per ignorantiā vitioſi ſumus. Mediocriter. i. nō pōt vllo modo fieri vt cupido ſupra modū habēdi: ⁊ mediocritas vtiliū reꝝ poſſint regnare ſimul. Ne donet. i. vtrū doctrina an natura ſapiamus. Quem mandela. pagus. in ſabinis eſt: ⁊ nō pagus bibit: ſed hi qui ī pago ſunt. Quid ſentire putas. quid putas me deos precari dum ſum ī rure meo: niſi hoc qđ tibi opto videlicet doctrinā virtutū: immunitionē curaꝝ: et veram delectationem. Sit bona librorū. notandū: q: ſtudio ſolitus libroꝝ copiam primuꝫ ꝗ̄ fruges victūq; precat̄. Sed ſatis ē. hec inquit a ioue petā que mihi p̄ſtare nō poſſum. i. vitā opes ⁊ cetera: vt equū animū geraꝫ: in mea magis eſt poteſtate. Copia. hoc eſt animus me⁹ dubia ſpe ſit inſatiabibilis.

ASCEN.

Qualē cōmēdes. Ponit alia p̄cepta ſummoꝑe attendēda dicens. Aſpice. i. attēde ꝯſidera: q̄lem cōmēdes. i. alicui probes et

Qualē cōmendes etiā atq; etiā aſpice: ne mox
Incutiāt aliena tibi peccata pudorem.
Fallimur/ ⁊ quondā nō dignū tradimus: ergo
Quē ſua culpa premet deceptus omitte tueri:
Ut penitus notum: ſi tentent crimina ſerues
Tuteriſq; tuo fidentē preſidio: qui
Dente theonino cū circūroditur: en quid
Ad te poſt paulo ventura pericula ſentis?
Nam tua res agitur paries cū proximus ardet:
Et neglecta ſolent incendia ſumere vires.
Dulcis inexpertis cultura potentis amici
Expertus metuit: tu dum tua nauis in alto eſt,
Hoc age: ne mutata retrorſum te ferat aura.
Oderunt hilarem triſtes: triſtemq; iocoſi:
Sedatum celeres: agilem gnauumq; remiſſi:
Potores bibuli media de nocte falerni:
Oderunt porrecta negantē pocula: quāuis
Nocturnos iures te formidare tepores.
Deme ſupercilio nubem: plerūq; modeſtus
Occupat obſcuri ſpeciē: taciturnus acerbi.
Inter cuncta leges ⁊ percunctabere doctos:
Qua rōne queas traducere leniter euum:
Nec te ſemper inops agitet vexetq; cupido:
Non pauor: ⁊ rerū mediocriter vtiliū ſpes.
Virtutem doctrina paret: natura ne donet.
Quid minuat curas: quid te tibi reddat amicum:
Quid pure trāquillet honos: an dulce lucellum:
An ſecretū iter ⁊ fallentis ſemita vite.

Me quotiens reficit gelidus digentia riuus:
Quem mandela bibit rugoſus frigore pagus:
Quid ſentire putas? quid credis amice precari?
Sit mihi quod nūc eſt: ēt minus: vt mihi viuam:
Quod ſupereſt eui: ſi quid ſupereſſe volunt dij.
Spes bona librorum ⁊ prouiſe frugis in annum
Copia. neu fluitē dubie ſpe pēdulus hore.
Sed ſatis eſt orare iouē: qui donat. ⁊ aufert
Det vitā det opes: equū mi animū ipſe parabo.

laudes aut cōmendatu3 facias: ne pctā aliena. ſ. ipſiꝰ cōmēdati: incutiant mor. i. paulo poſt tibi pudorē. i. ruborē. Nos inqt falli mur: ⁊ tradimꝰ ſup. amico aut vi ro bono: quondā. i. aliqñ: non di-gnū. i. indignū. Ergo ſi ita eue-nerit tibi: omitte. i. deſine tueri i. ꝓtegere ⁊ defendere eū quem ſua. i. ei ꝓpria nō tua culpa pre-mit (hoc ē noli de vitio eiꝰ tuu3 facere: ſ3 dices: credebā ꝓbum eſſe: ſi nō ē: eijce eū) vt. i. quēad-modū: ſerues. i. ſeruare debeas: ꝗ pro ⁊ tuteris. i. tueri debeas notū penitꝰ. i. oīno: q̄ſi pene intꝰ ⁊ in cute: vñ Per. Ego te intꝰ ⁊ in cute noui: tuteris ꝗ penitꝰ notū fidentē tuo p̄ſidio. i. tue ꝓte-ctioni: q̄ cū circūrodit. i. carpit. dente theonino. i. detractorio q̄lē theon habuit. Cur aūt id fa-cias oñdit dicēs. Enquid vel ecq̄d. i. nōne ī aliq̄ ſentis ꝑicula vētura paulo poſt ad te. q. d. debes ſentire: nā tua res agit: cū paries ꝓximus ardet. Et incēdia neglecta ſolēt ſumere vires: hoc ē ſi amicꝰ carpit imeritꝰ nec defendis eū: tu das occaſionē etiā tui carpēdi: ſicut ſi pies ꝓximi ar det: nec extiguis eū: incēdia ad te ꝑueniāt. Cultura. i. obſeruātia ⁊ obſecutio ⁊ famulatus: amici potētis eſt dulcis inexptis. i. ħs q̄ nūꝗ ꝑiculū aut expimētū fecerūt: ſ3 expertꝰ metuit: q2 ſcit ꝙ grauis ⁊ difficilis ſit. Tu age hoc: dū. i. ꝙdiu nauis tua ē in alto. i. medio mari vbi altū ē: ne au-ra mutata ferat te retrorſu3. i. ꝓſpice nūc dū in gr̄a potētis amici es ne eā ſubito amittas. hoc aūt facies ſi morigerari noris. Nā triſtes. i. ſeueri: oderūt hilarē: ⁊ iocoſi oderūt triſtē: celeres i. agiles ⁊ p̄cipites in ope ſuo: oderūt ſedatos. i. lētos ⁊ tardos: remiſſi. i. ſegnes oderūt agile3 ⁊ gnauū. i. cito ⁊ multa oꝑantē: potores bibuli. i. bibaces de media nocte. i. ſtatī poſt mediā no-ctē falerni. i. bōi vini q̄le ē falernū: oderūt negātē pocula porrecta. i. recuſantē bibere: ꝙuis tu recuſans iures te formidare tepores nocturnos. i. vapores caput moleſtātes: aut febrē: aut q̄d obſcenꝰ. Deme. i. amoue ſupcilio nubē. i. ſeueritatē ꝯtracta ⁊ corrugata frōte: q2 modeſtꝰ. i. tē-ꝑate modū ſeruās occupat. i. ſibi vſurpat plerūq3. i. vt plurimū ſpēm. i. ſiſitudinē obſcuri. i. igno bilis neſciētis inter hoies viuere ſicut nimia verecūdia ruſticitatē arguit: ⁊ taciturnꝰ occupat plerūq3 ſpēm acerbi. Inter cūcta. i. inter oīa vel ſupra oīa: q̄ facturꝰ es: leges doctos. i. ſcripta doctor: ⁊ ꝑcūtabere. i. interrogabis ſciēdi gr̄a: doctos adhuc. ſ. viuētes: q̄ rōe. i. q̄ pacto q̄ mō queas. i. valeas: traducere lenit. i. tranq̄lle: euū. i. tp̄s vite tue. Nec cupido. i. auaricia: inops. i. q̄ inopē facit (q2 ſp auarꝰ eget) agitet aut vexet te ſp. Nō pauor. i. formido. nec ſpes rerū vtilium mediocriter: cuiuſmōi ſunt bona fortune: vexet te. Et tu ꝑcūctabere doctos: an ſup. doctrīa. i. eruditio ⁊ ſcia: paret. i. generet ꝟtute3 ꝑ laborē: ne ꝓ an: nā donet. i. grat3 ⁊ ſine labore conferat Itē q̄d. i. q̄ res: minuat. i. diminuat curas. i. ſollicitudīes: ⁊ q̄d. i. q̄ res: reddat te amicū. i. ꝯſentiē tē tibi ⁊ cōcordē ſine remorſu ꝯſcīe. Quid. i. q̄ res trāquillet. i. tranq̄llū faciat: an ſup. honos. i. adeptio honor ⁊ dignitatū: an lucellū dulce. i. dulc3 acq̄ſitio diuitiarū: an iter ſecretū: ⁊ ſemita. i occulta ⁊ ſecreta via: vite fallētis. i. quēlibet latētis: h̄ eſt an vita ſolitaria: vñ dictū ē. Nec vixit male q̄ natꝰ moriēſq3 fefellit. O amice q̄d putas me ſentire: ⁊ q̄d putas me p̄cari: q̄tiēs digentia (nomē eſt ꝓpriū appoſitorie) gelidꝰ riuus: quē mādela (etiā ꝓpriū loci) ex̄ñs pagꝰ rugoſus. i aſp frigore: bibit. i. ibibit: reficit. i. recreat me. Quid inquā putas me p̄cari? Precor ſup. vt id q̄ḋ nūc eſt ſit. i. maneat mihi: etiā minꝰ ꝙ nūc: vt ego viuā mihi. i. in tranq̄llitate ⁊ ſecuritate: quam large opes auferrēt: q2 miſera ē magni cuſtodia cēſus: viuā inquā mihi: id eui q̄ḋ ſupeſt. i. q̄ḋ re ſtat aut reliquū ē: ſi dij volūt q̄d. i. aliq̄d ſup. eui ſupeē mihi. Et vt ſit mihi bona ſpes libror: ⁊ co pia frugis ꝓuiſe in annū. i. ad totū annū vſq3 ī ꝓximā meſſe3: ne ego fluitē. i. iſtabilꝰ vager ex̄ñs pēdulꝰ. i. ſuſpēſus: ſpe hore dubie. i. icerte: q̄ ſperē mihi ꝓuiſu3 iri de annona. S3 ſat3 eſt orare iouē. i. ſummū deū: iuuātē patrē: q̄ donat ⁊ aufert (Sn̄ia iob) orare dico: vt det vitam: ⁊ ſup. det opes. ip̄e. i. ego ꝑabo mi. i. mihi equū animū. q. d. in ꝑtāte mea eſt q̄lis eē velim: q2 liberum arbi triū habeo: in q̄ḋ nemo ꝑtātē h3 ſicut in vitā ⁊ opes. Plura in ſiluis nr̄is diximus.

ACRO

[P]Riſco ſi credis mecenas docte Cra. hanc epiſtolā ad mecenatē ſcribit: in qua demonſtrat pragmaticā ſuā. i. cauſam ꝓpt̄ quā cōpoſuerit carmina: ſed prius vituperat imitatores cratini: qui docuit nulloꝝ carmina eſſe ſtabilia: niſi potulēti ⁊ ebrij eſſent. trahēs occaſionē ipē cratinꝰ ex homero ⁊ ennio: in quoꝝ libris laus inuenit̄ vini. Nō tn̄ poetas eſſe dixerūt debere vinoſos: qui cratinꝰ tante violētie fuit vt ſolitꝰ fuerit ſupra pelles recūbere: in q̄s comedere ꝯſueuerūt. Hoc etiā epigrāma in monumēto eiꝰ teſtat̄: in ſuis etiā fabulis negat bonum eē poetā: q̄ vinoſus nō fuerit. Hic ꝑ hanc vinolentiā tante libidinis fuit vt cubiculū ſuū ſpeculis adornaret: q̄tenꝰ ⁊ coitū ſuum ſpectare poſſet. Aſcripſit liber. Democritꝰ excluſit ſuo iudicio ſanos poetas a numero muſarū dicēs inſanos in numerum phaunoꝝ ⁊ ſatyroꝝ deoꝝ trāſire quaſi veriores. Vnō per ironiā hic dicit ꝙ poſtq̄ liber pater inſanos poetas numero ſatyroꝝ adſcripſit: ipē muſe etiā mane ſobrie nō fuerūt. olentes adhuc vinum nocte potatū. Quid ſi quis veſtē vultūqꝫ catonis imitetur. Nunq̄d etiā virtutibꝰ erit cato? Cato eñ conſul romanoꝝ: vt terribilior appareret hoſtibꝰ: intonſa barba ⁊ capillis manebat cū diro coleramento: ⁊ cū toga exigua: vt velocior eēt. In pede nudo. hoc de quocūqꝫ ꝑbo. Cato ei nudis pedibꝰ nō fuit. Exigue toge. q̄lē fecerit textor. Rupit. h. hyarbita maurꝰ fuit regione: q̄ dum timagenem philoſophum poſt cōuiuiū ⁊ int̄ pocula declamantē vellet imitari: ⁊ nō poſſet: inuidia quodāmodo diſcerptus eſt. Exangue. c. vt pallorē nimiū poſſint imitari. Qm̄ cyminū potatū pallidos reddit hoīes. Seruum pecꝰ. mire ait pecus ſeruū: q̄m negant ſtoici quēq̄ liberum eſſe preter ſapientem.

Ad mecenatem Epiſtola. xx.

[P]Riſco ſi credis mecenas docte cratino:
Nulla placere diu: nec viuere carmina poſſint
Que ſcribuntur aque potoribus: vt male ſanos
Adſcripſit liber ſatyris faunisqꝫ poetas:
Vina fere dulces oluerunt mane camene.
Laudibus arguitur vini vinoſus homerus:
Ennius ipſe pater nunq̄ niſi potus ad arma
Proſiluit dicenda. forum: putealqꝫ libonis
Mandabo ſiccis: adimam cantare ſeueris.
Hoc ſimul edixit: nec ceſſauere poete
Nocturno certare mero: putere diurno.
Quid? ſi quis vultu toruo ferus: ⁊ pede nudo:
Exigueqꝫ toge ſimulet textore catonem:
Virtutem ne repreſentet moreſqꝫ catonis?
Rupit hyarbitam timagenis emula lingua:
Dum ſtudet vrbanus tenditqꝫ diſertus haberi.
Decipit exemplar vitijs imitabile: quid ſi
Pallerem caſu: biberent exangue cuminum?
O imitatores ſeruum pecus. vt mihi ſepe
Bilem ſepe iocum veſtri mouere tumultus.

Argumentū. xx. ep̄la primi libri per Aſcenſium.

ASCEN. Hiſdena ebrietas potuſqꝫ poeta notatur.

Ordo eſt. Ebrietas ⁊ poeta potꝰ. i. vinoſus ⁊ ebriꝰ notat̄ hiſdena ꝑ vigeſima ſup. ep̄la primi. [P]Riſco ſi credis. Ordo eſt. O mecenas docte: ſi tu redis cratino comico illi: priſco. i. antiquo: nulla carmina q̄ ſcribunt̄ potoribꝰ. i. a potoribꝰ aque: poſſunt placere nec viuere diu: q: liber. i. bacchꝰ vini deꝰ: aſcripſit poetas vt. i. tanq̄ male ſanos. i. furore raptos: ſatyris ⁊ faunis: dijs ſilueſtribꝰ ⁊ petulātibꝰ ac fere inſanis: camene dulces. i. carmīa dulcia: oluerunt. i. olēdo rettulerūt: fere. i. q̄ſi oēs: mane. ſ. poſterioris diei: vina q̄ videlꝫ poete ꝓdie eiꝰ diei potarāt in cena. homerꝰ arguit̄. i. cōuincit̄ vinoſus. i. vini amator: laudibꝰ. i. ꝓpt̄ laudatiōes vini quia vinū vt in odyſſea ſepe laudauit. Enniꝰ ipē pater. i. ꝓnceps latini carminis: nunq̄ proſiluit ad dicenda. i. canēda ⁊ diſerte laudāda: arma. i. armatoꝝ geſta vt fecit in libris annaliū niſi

potus. i. ebrius ꝛ vini plenus. Ego inquit ennius aut quiuis poetarū eius opinionis: ſed de romanis videtur loqui propter forum libonis: mandabo. i. committam: ſiccis. i. ſobrijs ꝛ non potis: forum. ſ. iudiciale ꝛ puteal libonis. i. ſedem pretoris hoc eſt tribunal qd libo ad arcum fabianum cum ſubſellijs primus locauit vt inquit porphirio (ſunt tñ qui velint locum quo mercatores nūmularij conuenerant ſignificari) ꝛ ego adimam. i. auferam: ſeueris. i. rigidis veri ſectatoribus magnā abſtinentiam ſeruantibus: cantare. i. poematū confectionem. Simul. i. ſtatim poſtꝙ: ennius ſup. edixit. i. viſus eſt precepiſſe: nec pro non: poete nō ceſſauere: certare. i. certatim indulgere: mero nocturno: ꝛ putere diurno. i. interdiu ſumpto: aut poſtridie ꝙ poti erant putebāt. Quid? ſup. mihi tales imitatores homeri ꝛ ennij dicant. Si qs ferus. i. triſtis ꝛ rigid⁹ repreſentet catonem toruo vultu: ꝛ pede nudo: ꝛ ſimul textore. ſ. rudi: exigue. i. modice toge: ne id eſt an repreſentet virtutē ꝛ mores catonis? q. d. minime. Et conſimiliter vinoſitatē homeri ꝛ ennij imitantes: diuinā mentem ac virtutē aſſequi non poſſunt. Rupit hiar. Exemplum inqt porphirio ſtulte imitatoris interpoſuit. Nam hic hiarbita maurus fuit qui dum timagenē imitatur poſt cōuiuium ꝛ intra pocula declamantē: propter inſolentiā faciendi quod conabat: pene diſruptus eſt. Timagenes em̄ multos conabatur adhibere ꝛ cene ꝛ declamationi ſue: cumq; ab his multū laudatur: ad imitationē ſui prouocaſſe hiarbitam dr: qui ſe ꝛ ſtomachum abrupit: dum timagenē ꝛ dicēdo paſcēdo amicos conatur equare. hec ille. Ordo eſt. Lingua emula. i. imitatrix: timagenis: rupit. i. diſrupit hyarbitā maurū illū: dū ſtudet ꝛ tendit. i. conat haberi. i. reputari: vrbanus ꝛ diſert⁹. Exemplar. ſ. bonoꝝ qd ſtulti ſe imitari dicūt imitabile. i. qd imitari facile poteſt: vitijs. i. in vitijs: decipit ſup: imitatores aut decipit vitijs: q: vitia imitant ꝛ nō virtutes. Quid ſup. facerent: ſi ego pallerē caſu. i. ex caſus timore vel a caſu: nōne biberēt cuminū exāgue. i. qd pallidū ꝛ quaſi ſine ſanguine appere facit vt me imitent? O imitatores (appoſitorie) ſeruū pecus: vt. i. qualiter: ꝛ pnūciandū eſt admiratiue. q. d. dij boni qualiter veſtri tumultus: mouere. i. mouerūt mihi ſepe bilē. i. amarā indignationē: ꝛ ſepe iocū. i. iocoſam irriſionem?

Biarbita

Libera per vacuum poſui veſtigia princeps:
Non aliena meo preſſi pede: qui ſibi fidet
Dux reget examē. parios ego primus iambos
Oſtendi latio numeros: animoſq; ſecutus
Archilochi: non res ꝛ agētia verba lycambem.
Ac ne me folijs ideo breuioribus ornes:
Quod timui mutare modos ꝛ carminis artē:
Tēperat archilochi muſā pede maſcula ſappho:
Tēperat alceus ſed rebus ꝛ ordine diſpar:
Nec ſocerū querit: quē verſibus oblinat atris:
Nec ſponſe laqueū famoſo crimine nectit.
Nunc ego nō alio dictum prius ore latinis
Vulgaui fidicen: iuuat immemorata ferentem
Ingenijs oculiſq; legi manibuſq; teneri.
Scire velis mea cur ingratus opuſcula lector
Laudet: ametq; domi: pmat extra limē iniquus:
Non ego ventoſe plebis ſuffragia venor
Impenſis cenarum: ꝛ trite munere veſtis.

Acro

Libera per vacuū. Ego prim⁹ romano ſmōe lyrica carmia ſcripſi. Qui ſi. ſi. ſol⁹ audet archilochi. non res inquit trāſtuli de archilocho: ſed exemplar metri et non eadē verba ſum imitat⁹: quibus eſt pſequutus ſocerū ſuum Lycambē: vt ſe laqo ſuſpēderet. Temperat ar. metrum inquit archilochi qd nos imitamur tēpamus verſibus Alcei et ſapphus quos imitor. Sed neq; eodē ordine verſuū vtunt: neq; rebus qbus ſocerū inſequit. Ordine d. quia tantū pedes tulerūt nō materiam. Ore la. Archiloch⁹ grecus poeta primus fuit: ꝛ ego apd latinos primus lyrica carmina ſcripſi. Scire v. excuſat ſe cur cū pbetur a plurimis bene ſua carmina compoſuiſſe: non tamē habeat laudatores. oſtēdit ꝙ ꝓpter inuidiā: que inimica eſt virtuti: cū p domos alioꝝ legeret: ꝛ publice detraheret: ꝛ q: nō cōducebat munerib⁹ cibi ꝛ veſtiū fauorem vulgi quod ſolent amatores adulationis agere. Et n. a. p. illi i nugis ſuis pōdus laude accumulare gaudēt: qui carmina ſua ibo

Non ego nobilium ſcriptoꝝ auditor: ⁊ vltro
Grāmaticas: ambire tribus ⁊ pulpita dignor.
Hinc ille lachrime: ſpiſſis indigna theatris
Scripta pudet recitare: ⁊ nugis addere pondus:
Si dixi: rides ait: ⁊ iouis auribus iſta
Seruas: fidis enim manare poetica mella
Te ſolum: tibi pulcher. ad hec ego: naribus vti
Formido: ⁊ luctantis acuto ne ſecer vngue.
Diſplicet iſte locus clamo: ⁊ diludia poſco.
Ludus enim genuit trepidum certamen ⁊ iram:
Ira truces inimicitias ⁊ funebre bellum.

ASCEN.

neſte laudari cupiūt. Ego.n.u.il lius ad verba vereor libere ⁊ vrbane tēdere ne eū ad iracundiā prouocē. Naribus vti formido. timeo eſſe faſtidioſus: ſ; honeſtas quero excuſationes ne recitem. Clamo.i.rep̄hendentiu; timore coactꝰ dicā ꝙ mihi diſpliceat locus vbi recitē: ⁊ ob hoc poſco diludia: diludia dicunt̄ tēpa q̄ gladiatoribꝰ cōceduntur q̄ inter dies quinq; nō pugnant.

¶ Libera ꝑ vacuū. Poſtq̄ reprehēdit eos q̄ ſtulte imitari conati ſunt: recitat conatꝰ ſuos dicens. Ego princeps.i.primu; locum tenens: poſui veſtigia libera.i.nulla imitatōis lege arctata ⁊ nō preſſi pede meo: aliena ſup. veſtigia: h̄ eſt primꝰ lyrica carmia latine ſcripſi neminē latinoꝝ imitatꝰ: nec in h̄ rep̄hendēdꝰ q: dux q̄ fidet ſibi.i.hēbit fiduciā i ſe: reget examē.i.eductū agmē. Ego oſ̄di primꝰ latio.i.italie iābos.i. v̄ſus iambicos: parios.i.archilochicos nā archilochus iambici carminis inuentor ex paro inſula fuit: ſecutus.i.imitatus: numeros.i.menſuras pedum ⁊ ſyllabarum: ⁊ animos.i.vehementiam ſpiritus: archilochi: ⁊ non ſecutus res.i.materiā aut argumentū: ⁊ v̄ba agentia.i.impellentia ad ſuſpendiū: lycambem: ſocerū eius. Quia eñ lycambes filiam deſponſatam archilocho retraxerat: ſcripſit in eum iambos acerrimos: ob quoꝝ turpitudinē ſex filiam ſuſpendit. Ac ne ornes me ideo breuioribus folijs.ſ.lauri aut hedere: ꝙ ego timui mutare modos.i.nūeros ⁊ modulos ⁊ artem carminis: ego ſup. defendā me auctoritate. Nā ſapphο maſcula.i.virilis animi tempat.i.moderat̄ muſam ſc; iambycā archilochi: ipſius inuentoris: pede.i.introductione noui pedis. ⁊ alceus: alius poeta lyricus tempat muſam archilochi exiſtens diſpar rebus ⁊ ordine nec alceus querit ſocerū: ſicut archilochus lycambē quem oblinat.i. fedet atris.i.diffamatorijs v̄ſibus. Nec nectit ſponſe ſue laqueum: quo cum patre ſtranguletur. Ego fidicen.i.fidibus canens: hoc eſt lyricus poeta: vulgaui nunc latinis: aut potius legatur. hunc vt ſit vulgaui latinis hunc ſc; archilochum non dictum prius latinis: alio ore. iuuat.i.delectat: ſup. archilochum ferentē.i.afferentē ⁊ canentē: immemorata.i.res nō priꝰ apō latinos dictas: legi ingenijs ⁊ oculis: ⁊ teneri manibꝰ.i.gaudeo ꝙ p̄mus archilochi inuēta latina feceri. Si tu velis ſcire cur lector igratꝰ: laudet ⁊ amet domi.i.in ſecreto mea opuſcula. ⁊ cur ipſe iniquus p̄mat.i.vitupet extra limē.i.in cetu multoꝝ. Ratio ſup. ē: q: ego nō venor.i.aucupor aut capto ſuffragia.i.aſſenſum ⁊ approbationē: plebis vētoſe.i.inſtabilis: ipēſis cenaꝝ.i.dādo cenas ⁊ munere trite veſtis. hoc ꝑ ſuis̄ ſic. calidū ſcis ponere ſumē: ſcis comitē horridulu; trita donare lacerna. Et q: ego auditor nobiliū ſcriptoꝝ: nō dignor vltro ambire.i.ambiēdo p̄cari: grāmaticas tribꝰ ⁊ pulpita.i.nō viſito huiles p̄ceptores: nec p̄cor vt mea dictēt. hinc.i.ex hac occaſiōe: ſup. orte ſunt: ille lachryme ſc; q̄s p̄ gaudio ⁊ letitia: adulatores dū alia carmina audiūt emittere fingūt. Vel hinc ſunt ille lachryme.i.hic orta eſt idignatio multoꝝ (⁊ eſt terētianū v̄bū ex ādria) ſi dixi ꝙ pudet me recitare ſcripta.ſ.mea: idigna ſpiſſis theatr;.i.q̄ in theatro recitent̄: ⁊ pudet me addere nug;.i rebꝰ vilibꝰ: pōdꝰ.i.auctoritatē ⁊ approbatōe;: is ſup. q̄ rogauit audire carmia mea: ait tu rides i.derides ⁊ vilipēdis me. tu ſuas.i.reſuas iſta ſup. carmia tua: auribꝰ iouis.i.vt ſolū iuppit̄ ea audiat: ei ꝑ q: tu fidis.i.fiduciā habes te ſolū manare.i.lenit̄ effundere poetica mella exiſ̄s pulcher tibi.i.in ocul' tuis. Ego (inq̄t poeta) ad hec clamo.i.cū clamore r̄ſideo: ꝙ formido vti naribꝰ.i.iudicio naſutoꝝ h̄ ē acriū irriſoꝝ: ⁊ ego formido ne ſecer.i.liber meus ſecetur acuto vngue luctantis.i.cōtendentis contra carminū meorū approbatores ⁊ recitatores: ego clamo: iſte locus ſc; theatri diſplicet: clamo inquā: ⁊ poſco diludia.i.dilationē ⁊ intermiſſionē ludoꝝ: eñ ꝑ q: ludus.i.recitatio carminū in ludis theatralibꝰ genuit certamē trepidū ⁊ irā: ⁊ ira genuit truces inimicitias: ⁊ funebre bellū.i.cruentū: vt ergo in pace viuā refugio recitari.

Epiſtola. xxi. & vltima primi libri.

Ad librum.

v Ertumnum ianumq; liber ſpectare videris
Scilicet vt proſtes ſoſiorum pumice mundus.
O diſti claues & grata ſigilla pudico:
Paucis oſtendi gemis & cōmunia laudas
Non ita nutritus. fuge: quo diſcere geſtis:
Non erit emiſſo reditus tibi: quid miſer egi?
Quid volui dices: vbi quis te leſerit: & ſcis
In breue te cogi: cum plenus languet amator.
Quod ſi non odio peccantis deſipit augur:
Carus eris rome: donec te deſerit etas.
Contrectatus vbi manibus ſordeſcere vulgi
Ceperis: aut tineas paſces taciturnus inertes:
Aut fugies vticam: aut vinctus mitteris ilerdā.
Ridebit monitor non exauditus: vt ille
Qui male parentem in rupes detruſit aſellum
Iratus: quis enim inuitū ſeruare laboret?
Hoc quoq; te manet: vt pueros elemēta docentē
Occupet extremis in vicis balba ſenectus.
Cum tibi ſol tepidus plures admouerit aures:
Me libertino natum patre & in tenui re:
Maiores pennas nido extendiſſe loqueris:
Vt quantū generi demas: virtutibus addas:
Me primis vrbis belli placuiſſe domiq;:
Corporis exigui precanum: ſolibus aptum:
Iraſci celerem: tamen vt placabilis eſſem.
Forte meū ſi quis te percunctabitur euum:
Me quater vndenos ſciat impleuiſſe decēbres:
Collegam lepidum quo duxit lollius anno.

Acro

v Ertūnum ianūq; liber ſpe. vi. hāc epiſtolā metaphorice inſcripſit: quaſi in rem aiatam ſignificās librum ſuū in publicū velle pcedere: ſe vero phibere. Vertūnū. vertūnus & ianus dij ſunt q preſunt negocijs ementiū & vendentiū: aū quorum tēpla erāt loca: in qbus cū ceteris rebus etiā libri venales erant. p deos aūt loca ſignificat. Pumice. in menſa ſociorum q grece bibliopole dicūt. i. vēditores librorum. dicti ſocij a familia quorum menſam poetica licentia pumicem vocat. Cū p. ebrius ac ſatiatus lector piger eſt ad legendū. Quod. ſ. n. o. qd ſi ego augur tu9 ſum. i. diuinit9 tibi peccanti futura pdico. nō odio. tibi loquar tā diu carus eris qdiu noui libri pulchritudine retineberis & cum fueris ſordidatus p pceſſum tēporis: nemo te optabit atq; deſcribet: ſed aut carie cōſumeris. aut fiēt ex te opoſtographie epiſtolarum. Docentem. ita loquit̄ quaſi ipſe liber pueros elementa docturus ſit. Senectus: id eſt vt ſeneſcas balbutientium meditatione. Tepidus ſecundum morem librariorum & magiſtrorum loquitur: qui circa quartam vel quintam horā dictata pueris pbere cōſueuerūt: quo tpe tractabiliores ſunt. Maiores p. vltra dignitatē meorum natalium amiciciam Ceſaris acquiſiſſe & principum. Vt quātū g. cauſam expoſnit cur non verecūdetur humilem genealogiā pfiteri. ſ. qd nō haberet ex parentibus: haberet ex ſapientia. Anno. eo anno cōpleui quadragintaquattuor annos: quo lollius conſul ſortitus eſſet ſocium lepidū in conſolatu.

Argumētū. xxi. & vltime ep̄le primi libri. Per aſcenſium.

Ad librum recitat vitam ſuprema poete.

Ordo eſt. ſuprema. i. vltima ep̄la pmi lib. recitat. i. narrat ad librū (alloquitur enim librum ſuum poeta) vitam poete.

ALSEN. v Ertūnum. Argumentū iam patuit: alibiqꝫ dictum eſt vertūnū deum bene vertendarū
rerum eſſe. Ordo eſt. O liber tu videris ſpectare. i. aſpicere: vertūnū ꝛ ianū. i. templa il
lorum deorum: iuxta que erat rerū mercat⁹ ꝛ potiſſimū librorum: hoc eſt videris mihi
appetere exitū. Scilicz vt proſtes. i. venalis exhibearis: exiſtens mundus id eſt politus: pumi-
ce id ē lapide cauernoſo quo libri poliuntur ꝛ leuigant̄: ſoſiorū: illorum bibliopolarū id eſt vendi
torum librorum. Tu odiſti id ē odio ꝓſequeris: claues id eſt clauſuras: ꝛ ſigilla id ē ſigna clauſu
rarum: grata id ē accepta: pudico id ē verecundo. Tu gemis id eſt egre fers ꝛ cōquereris: oſten
di: id ē qꝛ oſtenderis paucis: ꝛ laudas cōmunia id ē publica loca: tu non es nutritus ita. hoc eſt
ego nō inſtitui nec educaui te talē: ſed quia verbis meis audiens eſſe recuſas fuge ſup. eo quo
geſtis id ē nimiū cupis: diſcedere: ſed redit⁹ nō erit tibi emiſſo id ē poſtq̄ emiſſus fueris. Et loq-
tur vt pater ad filiū emancipari cupientē. Querit liber quaſi filius dolens a patre renunciari ꝛ
abdicari. Quid ego miſer egi: ꝓpter qđ ſcꝫ mihi reditū vetes. Reſpōdet poeta. Tu dices quid
volui ꝛc. poſſunt tamē oīa eſſe verba poete vt ſit. tu dices ſup. aliquādo penitētia duct⁹. Quid
ego miſer egi: quid volui ſup. mihi (ſicut in buco. Eheu quid volui miſer o mihi ꝛc) Tu inquā
dices hoc vbi quis te leſerit: ꝛ ſcis te cogi id ē contrahi in breue id ē in compendiū ꝛ non ex toto
legi: cum amator plenus id ē ſatur de te languet id ē languide te amat. q̄ ſi augur (de ſe loquit̄
poeta) id ē is qui vaticinatur hec de te: nō deſipit id eſt male ſapit: odio ſup. tui peccantis id eſt
rem indebitā petentis: tu eris carus rome: donec etas id eſt forma iuuenilis: deſeret te. vbi. i.
cum ceperis ſordeſcere id ē fieri ſordidus contractatis manibus vulgi. aut tu taciturnus paſces
inertes tineas id eſt abijcieris in aliquē angulū vbi tinee te demolient. aut fugies vticā id ē ad
eam ciuitatē aſie celeriter mitteris: aut tu vinctus id eſt ligatus (ſunt qui legunt vnctus id eſt
pinguis: ſed ſi vt acro ſentit minatur ex eo futuras opoſtographias id ē epiſtolarū in tergo in-
ſcriptiōes: ita q̄ epiſtole inuoluant̄ in chartis vilib⁹ vt cuſtodiantur ab eis munde: melius le-
gitur vinctus quia in opoſtographijs colligant̄ epiſtole: erant autē exercitus romani tūc vtice
ꝛ ilerde) mitteris inquā vinctus id ē cum carthis in te ligatis: ilerdā id ē ad eam ciuitatem hiſ
panie. Monitor non exaudit⁹ ridebit. i. ego qui te nunc moneo: ſi nō exaudior ridebo cum tibi
male ſucceſſerit: vt id ē queadmodū ille ſcꝫ ruſticus iratus detruſit aſellū male id ē non parentē
imo cōtrariū facientē in rupes. Cum eīn aſin⁹ periculoſe ad p̄cipitiū rupis iret: ruſtic⁹ eum diri
gens cepit retrahere: at ille vt eſt obſtinata bellua: quāto magis retrahebatur: tanto inſtantius
acceſſit: qđ videns ruſticus: iratus detruſit eum in p̄cipitiū: ꝛ. q. d. dicat poeta id bene factū ſub-
dit. Quis eīn laborat ſeruare inuitū: q. d. nemo. hoc quoqꝫ. i. etiā hoc malū: manet id ē expectat
te: tibi haud dubie futurū: vt ſenectus balba id ē balbutiens occupet te in extremis vicis docen-
tem pueros elementa id ē primas litteras. Cum autē ſol tepidus id ē tempeſtas verna: admoue
rit tibi plures aures id ē plures pueros te audituros: tu loqueris id ē dices me natum patre li-
bertino ꝛ in re tenui id ē modica: extendiſſe nido maiores pennas id ē ad maiores opes euolaſ-
ſe ꝛ vltra dignitatē meoꝝ nataliū (deſcribit autē ſeip̄m cynice vt dicit porphirio: nō diſſimulās
humilitatē generis ſui) vt tu addas tantū virtutib⁹ ſup. meis q̄tū demas generi: loqueris ſup.
me placuiſſe primis. i. primorib⁹ vrbis ꝛ belli. i. in bello, ꝛ domi. i. in pace: que nos domi habitare
finit: ꝛ loqueris me exigui. i. puſilli corporis: precanū. i. ante temp⁹ canuꝫ: aptū ſolib⁹. i. libenter
apricantē: celerē iraſci. i. facilē ad iram ꝛ cito iraſcētē: tamē ſic ſup. vt eſſem placabilis. Si quis
forte percūctabit̄. i. interrogabit te euū meū. i. temp⁹ etatis mee: is ſup. ſciat me impleuiſſe qua-
ter vndenos decembres tot annos: impleuiſſe dico eo anno que anno lollius duxit lepidum col-
legam. i. ſortitus eſt cum eo conſulatū rome: ꝛ ita collega lollij fuit lepidus.

Finis primi libri epiſtolarum Horatij.

Um tot. Auguſto petēti ſibi aliquid operis dedicari ſcribit Horatiꝰ. ideo hucuſq; nō ALCRA
c feciſſe: ne iacturā reip. faceret: ſi ceſarē verſibꝰ ſuis a repu. reuocaret. paulatim ad hoc
deſcēdit vt de iudicio tēporis q̄rat: quo antiquos poetas laudamꝰ tanq̄ merito vetu-
ſtatis meliores ſint. Romulꝰ. laudat virtutē ceſaris cū dicit ei ſoli cōtigiſſe: vt inuidiā viuus vin
ceret. Agros. dū diſtribuūt colonias. colonias diſtribuere eſt vacuas hoībꝰ ciuitates aliūde ad
ductis habitatoribꝰ implere ⁊ agros illis adiacētes diuidere. Condūt. iocūde. dū ea inquit faci
unt que tu: ⁊ tñ nō fuerūt grata. Contudit. Herculē ſignificat: q̄ inter duodecim portēta q̄ ſube-
git etiā hydrā excuſſit: qui licet tante virtutis eſſet: nō tamē ca-
ruit inuidia donec mortuꝰ eſſet. Nil oriturū. nil inq̄t alio tp̄e tā
magnū ortū ē vel oriturū q̄cq̄ ē.

Quinti Horatij Flacci epiſtolarum Liber ſecundus. Ad Auguſtū Ep̄la prima.

Um tot ſuſtineas ⁊ tāta negocia ſolus:
c Res italas armis tuteris moribꝰ ornes:
Legibꝰ emēdes ſi cōmoda publica peccē
Si longo ſermone morer tua tempora ceſar.
Romulus ⁊ liber pater ⁊ cum caſtore pollux
Poſt ingentia facta deorum in templa recepti:
Dum terras hominūq; colūt genus: aſpera bella
Cōponunt: agros aſſignant: oppida condunt:
Plorauere ſuis non reſpondere fauorem
Speratū meritis. diram qui contudit hydram:
Notaq; fatali portenta labore ſubegit:
Comperit inuidiam ſupremo fine domari.
Urit enim fulgore ſuo: qui pergrauat artes
Infra ſe poſitas: extinctus amabitur idem.
Preſenti tibi maturos largimur honores:
Iurandaſq; tuū per nomen ponimus aras:
Nil oriturum alias nil ortum tale fatentes.

Argumentum Aſcenſianū prioris ep̄le ſecūdi libri ASCEN.

Auguſtum libri collaudat prima ſecundi
Iudicium ſtolidi mox damnatura popelli.

Ordo eſt. Prima ſup. ep̄la ſecundi libri: collaudat auguſtū ſcilicȝ octauiū: dānatura mox. i. paulo poſt: iudiciū ſtolidi popelli: male ſentiētis ac cenſentis de nouis ſcriptoribus.

Um tot ſuſtineas ⁊c.
c Excuſat publica negocia ⁊ ſacras occupatiōes auguſti q̄ hactenꝰ ad eū nō ſcripſerit. Ordo ē O ceſar auguſte: cū. i. quādoq̄dē tu ſolꝰ ſuſtineas. i. ne labant̄ ſurſum teneas: tot ⁊ tanta negocia cum videlȝ tuteris. i. ꝓtegas armis: ⁊ ornes moribꝰ ⁊ emendes legibꝰ: res italas hoc eſt italicas ⁊ potiſſimū romanas: ego peccem in publica cōmoda: ſi ego morer. i. occupē tua tēpora: queſcȝ reip. imp̄tis (niſi dicas tēpora. i. aures q̄ ad tēpora ꝓtēdunt̄) longo ſmone. i. multoꝝ verboꝝ ep̄la. Romulꝰ: auctor romani īperij: ⁊ liber pat̄: indoꝝ victor: ⁊ pollux cū caſtore: fratres illi gemini int̄ argonautas habiti recepti poſt ingētia facta in tēpla deoꝝ. i. in numerū deoꝝ habiti: dū colūt terras ⁊ genꝰ hoīȝ. i. q̄diu cū hoībꝰ cōuerſati ſūt: dū cōponūt. i. finiūt aſpera bella: dū aſſignāt. i. ſuos cuiq; attribuūt agros dū cōdunt oppida: plorauere. i. egre tulerūt: fauorē ſperatū. i. quē ſperauerūt aſſequi. i. applauſum popularē: nō reſpōdere ſuis meritis: hoc ē minorē meritis ſuis eē. Is ſup. videlȝ hercules: qui cōtudit. i. cōtundēdo (q̄ſi claua id ꝑegerit) ſuꝑauit hydrā dirā: draconē ſeuū (fabulat̄ eñi dracone debellaſſe cui ꝓ vno capite contuſo aut āputato bina naſcebant̄: donec igni expugnatꝰ eſt. qđ ad hiſtoriā quidā referētes dicūt paludē fuiſſe cui obſtructo vno meatu bini exoriebant̄: donec igni exſiccatꝰ eſſet) is ergo q̄ hydrā cōtudit: ⁊ q̄ ſubegit. i. ſuꝑauit nota portēta. i. xij. mōſtra iam notiſſima: ⁊ hoc labore fatali: q: in fatis erat ſic eū ad celos ventutū: comꝑit. i. tandē cōptū habuit ac inuenit: inuidiā domari ſuꝑmo fine. i. morte: q: oīa mōſtra ſuꝑare potuit p̄ter inuidiā Eñi ꝓ q: ille ſup. q̄ ꝑgrauat. i. opprimit artes infra ſe poſitas. i. q̄ oēs artes ſibi ſubiectas habet: urit. i. incēdit. ſ. iuidiā: ſuo fulgore. i. ſplēdore noīs ſui: ſȝ idē extictꝰ. i. mortuꝰ: amabit̄. hoc ē nullꝰ eoꝝ q̄ in deoꝝ nūerū recepti ſūt: potuit viuꝰ iuidiā ſuꝑaſſe: vt meritos honores obtineret: qđ tñ

tibi datū ē: nā nos largimur tibi p̄ſenti. i. adhuc viuēti τ int̄ nos ↄuerſanti: honores. ſ. diuinos: maturos. i. opportunos: q: haud dubie de⁹ cognoſceris. Et nos ponim⁹ aras: iurādas. i. iuramē to honorādas: hoc eſt apud quas iuremus p̱ nomē tuū: fatentes nil tale ortū: τ nihil tale orituru: al's id eſt quouis alio tempore.

ALRO

Sz tu⁹ hic. p. ppl's inq̄t roman⁹ in hac re ſola iuſt⁹ τ ſapiēs ē q̄ te p̄fert oib⁹ ducib⁹ ſuis oibuſq̄z grecis: ſed i hoc q̄ cetera nō ſīli rōne pōderat: ſtulte agit dū oia noua faſtidit: q̄ a poetis ſcribūt in tātū delectat⁹ veterib⁹: vt legem ro. q̄ in. xij. tabul' ↄtinent: τ federa ſub antiq̄s legib⁹ facta: vl' q̄ romani feceīt cūz ſabinis: τ libros annales ita p̱ vero teneāt: q̄ſi muſe locute ſint i albano mōte. Sabinis. poſtq̄ eni ſabini pacē cū romāis iniert. federa amicitie ↄſcripſerūt. Albano. q: egeria nimpha dicebat' loq̄ cū numa pōpilio i albāo mōte. Si q: grecoꝝ. ſi iō negat roma. po. nouos bonos eſſe q: nō antiq̄. nihil reſtat. niſi vt denegem⁹ ea q̄ naturalia velut os olee nō ſit duruz τ teſta nuc̄ nō ſit dura qd̄ ↄtrariū eſt. Trutina. in eadē etate q: greci poete antiq̄ores ſūt q̄ latini. τ ob h̄ abiectiores latinis ſūt oino iniuſte. Venim⁹. a. ſ. f. ergo pfecti ſum⁹ nō hz āpli⁹ fortuna qd̄ p̄ſtet. Arroget ann⁹. ſi inq̄t vetuſtas τ honeſtas i carmie tanq̄ i vino p̱ tēp⁹ inq̄rēda ē: velim ſcire quot annis laudabile carmē. Vtrū illud carmē qd̄ retro cētū ānos cōpoſitū ē au illud qd̄ nup̱. Caudeq̄z pilos. ſicut inq̄t paulati carpit' cauda eq̄ quouſq̄z tota ſit extracta ita τ ego paulati euellā nūerū annoꝝ donec ſub dicto aceruo nūeri decipiat' ille q̄ p̱ vetuſtatē laudat poetas τ extenuat v̄tutē carmis eoꝝ nūero ānoꝝ. Enni⁹. i. pithagore aiaz ad ſe veniſſe i ſomnis dixit: τ nil de philoſophia ſcp̄ſit. Vt. c. d. criticos grece latine d' iudex: ſm quorū ſniaz. Enni⁹ ſecūd⁹ fuit. p̱ hos ḡ poetas q̄ ſequunt' oñdit ſapiētiores eē nouellos q̄ veteres q: q̄to iuniores tāto perſpicaciores. Leuit. hoc ē vilior q̄ putabatur nec p̱miſſis ſuis ſatiſfaciat. nam

Sed tuus hic populus ſapiens τ iuſtus in vno:
Te noſtris ducibus: te graijs anteferendo:
Cetera nequaq̄ ſimili ratione modoq̄z
Eſtimat: τ niſi que terris ſemota ſuiſq̄z
Temporibus defuncta videt: faſtidit: τ odit:
Sic fautor veterū vt tabulas peccare vetantes:
Quas biſquinq̄z viri ſanxere: τ federa regum
Vel gabijs vel cū rigidis equata ſabinis:
Pontificū libros/annoſa volumina vatum
Dictitet albano muſas in monte locutas.
Si quia grecorū ſunt antiquiſſima queq̄z
Scripta vel optima: romani penſantur eadem
Scriptores trutina: non eſt q̄ multa loquamur.
Nil intra eſt oleam: nil extra eſt in nuce duri.
Venimus ad ſummū fortune: pingimus: atq̄z
Pſallimus: τ luctamur achiuis doctius vnctis.
Si meliora dies (vt vina) poemata reddit:
Scire velim chartis preciū quotus arroget annus.
Scriptor abhinc annos centum qui decidit inter
Perfectos veteresq̄z referri debet: an inter
Viles atq̄z nouos: excludat iurgia finis.
Eſt vetus atq̄z probus centū qui perficit annos.
Quid: qui deperijt minor vno menſe vel anno:
Inter quos referendus erit: veteres ne poetas:
An quos τ preſens τ poſtera reſpuit etas?
Iſte quidē veteres inter ponetur honeſte:
Qui vel menſe breui vel toto eſt iunior anno.
Vtor permiſſo caudeq̄z pilos vt equine
Paulatim vello: τ demo vnū demo etiā vnū
Dum cadet eluſus ratione ruentis aceruī

Qui redit ad faſtos ⁊ virtutē eſtimat annis:
Miraturq̃z nihil: niſi quod libithina ſacrauit.
Ennius ⁊ ſapiens ⁊ fortis ⁊ alter homerus:
Ut critici dicunt: leuiter curare videtur:
Quo promiſſa cadant: ⁊ ſomnia pithagorea.
Neuius in manib⁹ nō eſt: ⁊ mentibus heret
Pena recēs: adeo ſanctū eſt vetus omne poema.
Ambigitur quotiens vter vtro ſit prior: aufert
Pacuuius docti famā ſenis: accius alti:
Dicitur affrani toga cōueniſſe menandro.
Plautus ad exēplar ſiculi properare epicarmi:
Uincere cecilius grauitate: terentius arte.
Hos ediſcit: ⁊ hos arcto ſtipata theatro
Spectat roma potēs: habz hos nūeratq̃z poetas
Ad noſtrum tempus liuii ſcriptoris ab euo:
Interdū vulgus rectum videt: eſt vbi peccat:
Si veteres ita miratur: laudatq̃z poetas:
Ut nihil anteferat: nihil illis comparet: errat.
Si quedā nimis antique: ſi pleraq̃z dure
Dicere credit eos: ignaue multa fatetur:
Et ſapit: ⁊ mecū facit: ⁊ ioue iudicat equo.

dixerat in ſōnis ſe vidiſſe ꝙ aīa homeri in ipſ ⁊ pauonē trāſiſſet Sz nō ita dicit enni⁹ vt homero ſilis videat̄. nā mixta leuia ⁊ digna auctoritate in ope ei⁹ inueniūt̄. Quo. p. c. q̄ tēdat vt poſſit rn̄dere pmiſſis. pithagoras ei dicit aīas ī diuerſa corpa trāſitū facere. ⁊ dicit illū nihil pēdere quo cadant pmiſſa. i. vtrū ita ſit. nec ne. Pithagorea. Alit̄ lz videret enni⁹ in ſōnis aīaz pithagore in corp⁹ ei⁹ venire: nō eſt tn̄ ſecut⁹ eū in oib⁹: q: pithagoras ſcripſit philoſophiā. Enni⁹ vo v̄ſus Tūc ergo q̄re inferi⁹ ſcripſit. Affrani toga. Affrani⁹ togat⁹ comediā ſcripſit latinā. Nā grece palliate dicunt̄. q̄ ⁊ menādri ſtilū ſecut⁹ ⁊ idō toga illi⁹ dr̄ ei ꝯueniſſe. i. ſtilus. Grauitate. Cecili⁹ libros vicit antiq̄ores alta v̄ba in ſuo carmine ⁊ ſonora ponere ſolit⁹. Teren. arte. i. ꝓpͤtate v̄boꝝ ⁊ artis grāmatice. Un̄ ꝑncipatū inter oēs comicos habere dr̄. Hos. e. antiq̄ores. Neuiū. ſophoclē. Euripidē. Affraniū. Epicarmū. didiciſſe Rome in ſchola ⁊ admirat̄ in theatris deſpiciēs iuniores. lz illi p̄cellant. Eq̄dē expurgās ſe dicit ꝙ nō ꝓpt̄ inuidiā talia loq̄tur de veterib⁹ poetis.

Sz tu⁹. digredit̄ ad carpēdū temerariū iudiciū ppl'i ī nouis poetꝫ eſtimādis. Ordo ē. Sz hictu⁹ ppl's. ſ. roman⁹: extn̄s ſapiēs ⁊ iuſt⁹: in tevno. i. ſolo: āteferēdo. i. p̄ferēdo te: nr̄is ducib⁹. i. romāis ⁊ graijs. i. grecꝫ: eſtimat. i. apꝓciat ⁊ cēſet ceta. i. cetās res: neq̄ꝙ ſili rōe ⁊ modo (q: cū te viuētē cuilibz defūctoꝝ ī bellica gl'ia p̄ferat: quēlibz d̄fūctoꝝ poetaꝝ: etiā optio viuētiū ī poetica p̄fert) ⁊ faſtidit ⁊ odit: ſup. oia niſi ſup. ea q̄ videt: ſemota. i. ſepata ⁊ diſtātia terris. i. p īntualla terraꝝ: ⁊ defūcta ſuis tꝑib⁹. i. ſolos ſepultos aut lōge diſtātes ī ceterꝫ cōmēdat: extn̄s ſic fautor veteꝝ: vt dictitet. i. paſſim dicat ⁊ aſſerat muſas locutas eſſe in albano mōte. tabulas vetātes. i. ꝓhibētes peccare. i. leges. xij. tabulaꝝ: q̄s biſq̄nq͂z. i. decē viri ſanxere. i. ſānxerūt: ⁊ federa regū: eq̄ta. i. iuſte ⁊ eq̄ ꝑcuſſa vl' cū gabijs vl' cū ſabinis rigidis: q: diu mltūq͂z romanis reſtiterūt: ⁊ libros pōtificū. i. ānales: ⁊ volumia vatū ānoſa. i. mltoꝝ ānoꝝ h' ē vetera ſane. Si q: q͂z antiq̄ſſima ſc̄pta grecoꝝ ſūt vel. i. etiā optima: romani ſc̄ptores pēſant̄ eadē trutina. i. iudicāt̄ cōſili examie: hoc ē optimi eſſe q̄ veterrimi. nō ē ꝙ loq̄mur mlta. i. nollē multū cū talib⁹ ꝯtēdere: vt q̄ manifeſtiſſime falſa aſſerūt: ac ſi dicāt: ꝙ nil duri ē intra oleā: ⁊ nil duri ē in nuce: extra. i. a ꝑte exteriori. nos venim⁹ ad ſūmū. i. ad ſūmā potētiā fortune: ita ꝙ nō poſſum⁹ eē ꝑfectiores nos pigim⁹ atq͂z pſallim⁹: ⁊ luctamur: docti⁹. i. ꝑiti⁹: ipis achiuis. i. grecꝫ: vnctis. ſ. oleo ꝑfuſis ī paleſtra. i. nos oia facim⁹ meli⁹ ꝙ greci. q. d. cur ḡ nō meliora etiā poemata faciam⁹: Si dies. i. lōgeuitas: reddit poemata meliora: vt. i. quēdmodū reddit ſup. vina meliora: q̄ de amicitia cicero q͂z optia p̄dicat ſi ſint vetrima ego velī ſcire quot⁹ ann⁹ arroget. i. ſibi vēdicet p̄ciū. an ſc̄ptor q̄ decidit. i. mortu⁹ eſt abhinc cētū annos debz referri int̄ ꝑfectos ⁊ veteres: an int̄ viles atq͂z nouos: excludat: finis. i. deciſio hui⁹ q̄ſtionis: iurgia. i. definiam⁹ certū temp⁹: quo q̄s ꝑfect⁹ ſit. Reſpōſio. is q̄ ꝑficit centū annos eſt vet⁹ atq͂z ꝓb⁹. Ad hāc poeta. Quid ſup. dices is q̄ depijt minor. i. recētior vno mēſe vl' āno. i. cui

ASLEN.

deeſt vnus menſis vel ann⁹ ad centenariū: inter quos eſt referendus? ne pro an inter ſup. poetas veteres: an ſup. inter eos: quos ⁊ pñs etas ⁊ poſtera reſpuit. i. refutat? reſponſio ppl'i. Quidem. i. certe iſte ꝗ eſt minor ſup. centū annis breui menſe vel toto etiā anno. ponet honeſte. i. decenter inter veteres. Addit poeta. ego vtor pmiſſo. i. cōceſſo. q. ſ. vn⁹ ann⁹ nihil aufert pfectiōi ⁊ vellor demo paulatim: vt ſup. vellerē caude equine. i. alicui⁹ eq: pilos extrahendo eos ſingulos: demo inquā vnū ānū ⁊ demo ēt vnū. i. alterū: dū. i. donec: is ſup. ꝗ redit ad faſtos. i. ad libros faſtorū. i. ad ānales: in qb⁹ habētur ꝗ quibuſcꝫ ānis geſta ſunt: ⁊ ꝗ eſtimat. i. appciat: ⁊ licet ānis i. iuxta numerū annorū: ꝟtutē ⁊ ꝗ nihil mirat̃ niſi qđ libitbina. i. dea ꝗ ſepeliēdis corpib⁹ peſt: ſacrauit. cadet. i. decidet ab eo qđ probare vult. eluſus. i. deceptus: rōne acerui. i. cumuli: numeri annorū ruentis. i. decreſcētis. Argumentū tale eſt. Si qs dicat poetas pp̄ter annos eſtimādos eſſe: querā quot annos velit hr̄e ad iuſtū pciū: aut ei centū aut plures. Si centū: q̄rā an dempto vno anno pfect⁹ erit an nō. Si nō: ꝗ vn⁹ annus dabit pfectionē. Si ſic: iterū auferā annū ⁊ q̄rā vt pri⁹: donec ad vnū annū deueniā: ſicut ruſtic⁹ cōcedens pueris vnū pilū extrahi ex cauda equi: ⁊ iterū vnū donec nihil māſit in ea: tandē deluſus ē. Si plures: dicat quēuis nūerū ⁊ procedam vt pri⁹. ¶ Ennius ⁊c. oñdit nō vetuſtiſſimū quēcꝫ eē cōtinuo optimū poetā. Quia enni⁹ erūs ⁊ ſapiēs ⁊ fortis ⁊ alter homer⁹ vt dicūt critici. i. ſeueri ⁊ rigidi cenſores: videt̃ curare leuiter. i. vilipēdere: quo. i. in quā cēſurā cadāt promiſſa. i. ea ꝗ pollicit⁹ eſt: ⁊ ſomnia pythagorea. i. qb⁹ ſomniauit vt pythagoras: vel ſecut⁹ dogma pythagore dicentꝫ aīam de corpore in corpus migrare ſe accepiſſe homeri aīam: vt in pſio latius explicabimus: hoc eſt enni⁹ videt̃ parū accuraſſe vt pollicita exhiberet: nihil eñ aliud videt̃: dicere ſe aīam homeri ſomniādo accepiſſe: ⁊ poſſe ſcribere carmina: qualia homerus ſcripſit: ⁊ tñ longe hūiliora ſcripſit. Neuius poeta comicus nō eſt in manib⁹. i. perijt: qđ ſignū ꝯtēptus ē: ⁊ pena recēs heret. i. inheret mētib⁹. i. magnus dolor ⁊ meror eſt ipm intercidiſſe: adeo. i. in tantū ſanctū eſt omne poema vet⁹. Quotiens ambigit̃ vter vtro ſit prior. i. vt diceret valla: vter ſit prior altero. i. qñ de vetuſtate cōtendit̃. pacuui⁹ aufert famā alti. i. altiſoni ſenis. toga. i. fabula togata: affrani. i. affranij poete veteris: dicitur cōueniſſe. i. ſimilis fuiſſe menandro. i. comedijs menādri. plaut⁹ dr̄ propare. i. leniter fluere ad exemplar epicarmi poete ſiculi. Cecilius poeta etiā comic⁹ dr̄ vicere. i. ſupare reliquos: grauitate. ſ. ſniarū. Teren. dr̄ vincere arte. i. obſuatiōe artis ⁊ ꝓpetate ſmonis. Roma potēs: q2 rerū dña. i. roman⁹ ppl's: ediſcit hos tā dictos poetas: ⁊ ſpectat hos: ſtipats. i. cōpreſſa: arcto theatro. i. qđ tante multitudini arctū videt̃: cū aliter latū ſit. ⁊ roma hꝫ. i. reputat: ⁊ nūerat hos poetas. q. d. alios. ſ. poſt natos nō dignat̃ noīe poete. Vulgus videt interdū rectū: ⁊ eſt vbi peccat ab euo liui ꝓ liuij: andronici. ſ. ꝗ prim⁹ rome fabulā dedit: vſcꝫ ſup ad noſtrū tp̄s. Si ſup. vulg⁹ mirat̃ ⁊ laudat ita veteres poetas: vt nihil anteferat. i. pferat ⁊ nihil cōpet. i. cōpar ⁊ eq̄le putet illis: errat. i. male iudicat. Sꝫ ſup. ſi credit eos. ſ. antiq̄s poetas dicere q̄dā nimis antique: ⁊ pleracꝫ. i. valde mlta nimis dure: ⁊ ſi fatet̃ eos dicere mlta ignaue. i. ſegnit̃ ⁊ negligent̃: ipm ſapit ⁊ facit mecū. i. ꝓ ſnia mea: ⁊ iudicat ioue exñte equo. i. ꝓpitio: nec auferente verū iudiciū.

Acro

¶ Nō cenſeo inq̄t delēda carmina liuij: ꝗ quōdā dictabat. Seruius orbili⁹ mgr̃. Sꝫ indigno: ⁊ miror pferri illa tācꝙ emēdata. nihilcꝫ diſtātia pfectꝫ carminib⁹ cū adhuc ſint mēdoſa. idignor in antiq̄s inq̄t ſi aliq̄d ī hōeſtū viderit poti⁹ laudāt ꝙ dānent. Meū ꝟo carmē qđ honeſtū ē pp nouitatē rep̄hēdūt. Nec veniā. ēt hi idignor ꝙ antiq̄s non ſolū venia poſcat̃: ſꝫ ⁊ iā venia pciū ferat. Arte. attecores gottorū ſcriptor tragediarū vel comediarū fuit antiqu⁹ ꝗ in ſuis dictis ita florū gñia repetit ⁊ nūerat: vt ſine dubitatōe rep̄hēdend⁹ ſit ob nimiā loq̄citatē. Vel q2 turpe pu. dicit

Non equidem inſector delendaqꝫ carmina liui
Eſſe reor: meminiqꝫ plagoſum mihi paruo
Orbilium dictare: ſed emēdata videri,
Pulchraqꝫ ⁊ exactis minimū diſtantia miror.
Inter que verbum emicuit ſi forte decorum: ⁊
Si verſus paulo concinior vnus ⁊ alter
Iniuſte totum duci: vendiqꝫ poema.
Indignor quicꝙ reprehendi: non quia craſſe
Compoſitū illepide ve putetur: ſed quia nuper:
Nec veniam antiquis: ſed honorē: ⁊ premia poſci.

Recte necne crocum floreſq; perambulat arte:
Fabula ſi dubitē:clament perijſſe pudorem
Cuncti pene patres:ea cum reprehendere coner
Que grauis eſopus:que doctus roſcius egit.
Vel quia nil rectū:niſi quod placuit ſibi:ducunt:
Vel quia turpe putant parere minoribus:⁊ que
Imberbes didicere ſenes perdenda fateri.
Jam ſaliare nume carmen qui laudat:⁊ illud
Quod mecū ignorat ſolus vult ſcire videri:
Ingenijs non ille fauet:plauditq; ſepultis:
Noſtra ſed impugnat:nos noſtraq; liuidus odit.
Quod ſi tam grecis nouitas inuiſa fuiſſet:
Quā nobis:quid nūc eſſet vetus?aut quid haberet
Quod legeret:tereretq; viritim publicus vſus?
Vt primū poſitis nugari grecia bellis
Cepit:⁊ in vitium fortuna labier equa:
Nunc athletarū ſtudijs:nūc arſit equorum.
Marmoris aut eboris fabros aut eris amauit.
Suſpendit picta vultū mentemq; tabella.
Nunc tibicinibus nunc eſt gauiſa tragedis:
Sub nutrice puella velut ſi luderet infans
Quod cupide petijt mature plena relinquit.
Quid placet aut odio eſt qd nō mutabile credas?
Hoc paces habuere bone ventiq; ſecundi.
Rome dulce diu fuit ⁊ ſolenne recluſa
Mane domo vigilare:clienti promere iura:
Cautos nominibus rectis expendere nummos
Maiores audire:minori dicere:per que
Creſcere res poſſet:minui damnoſa libido.
Mutauit mentem populus leuis ⁊ calet vno
Scribendi ſtudio:pueriq; patreſq; ſeueri
Fronde comas vincti:cenant ⁊ carmina dictant.

idciro ſenes iuniores deſpicere vel q: nolūt.⁊ turpe eis videt iuniorib⁹ obedire.vel q: qd in infātia didicerūt ſecū ſemp retinere velint. Jam ſaliare nume. Salū dicebant qui circa aras ſaliendo canebant. Ingenijs nō ille. non tantū laudat antiquos quantū cū morenos noſtraq; vituperat ⁊ cū inuidia dicit ſe deveteribus ſcire qd neſcit. Sub nutrice.i. laſciuiebat inqt popul⁹ p diuerſos ludos.ſicut puella ſub nutrice ſolet laſciuire. Quid placet. Oſtendit nos amare vel odiſſe qd nō ſatietate mutet. Rome d. dicit tanto poterit ſtudio teneri vt publice quidē mentiret ſe verſus cōponere. Rediēs autē domū ante ſolis ortū tabellā arriperet. Et.ſ.re. De grecorū morib⁹ tranſit ad conſuetudinē romanorū q̄nteq̄ ſcirent laſciuire:⁊ poetrie ſtudere. Pmo mane domū aperiebant vigilantes ad opus aliqd aſſiſtebant. Soliti clientib⁹.i. minoribus amicis pcepta dare qb⁹ maiorē amicitiā colēt ⁊ largiri cautos nūmos ⁊ cōgruis pſonis et alijs bonis ſtudijs intēdere: ſed cupiditas ⁊ leuitas mutauit eorū animos vt intermiſſis alijs ſtudijs tantū poete animū incenderent. Nominib⁹ r. an homib⁹ rectis: ppter res honeſtas? Cautos nummos dicit per chirographum datos.

Nō equidē inſector. Quia acerbius in liuiū andronicū locutus videri pōt.purgat ſe poeta dicēſ Equidem.i. egoquidē: non inſector.i. pſequor carmina liui.i. liuij.⁊ nō reor carmina liuij eē delenda:q̄ p ⁊ memini orbiliū:beneuētanū grāmaticū ſeu ludimagiſtrū: plagoſum.i. multas plagas ⁊ vibices facientē:dictare.i. pnūciare:⁊ interptari mihi par uo:ſed ego miror ea videri emēdata.i. ſine mendis: ⁊ pulchra: ⁊ diſtātia minimū.i. in minimo diſcrimine:exactis.i. ab exacte factis(hic aduerte grāmatice:primo q̄ particulā q: monoſyllaba

ASLEN.

q̄ cōiunctio

Memini
Plage
Minimū
Minime

eſt ſepe longā poni:vt hic.⁊ tertio eneid. Liminaq₃ lauruſq₃ dei totuſq₃ moueri. Secundo:meminí conſuetius verbo p̄ſentis q̄ p̄teriti tēporis adherere:vt hic.memini dictare. Tertio plagas p̄ vulnere p̄mā p̄ducere:ſicut hic plagoſum. Quarto minimū eſſe aduerbiū ſuplatiuū:minime negatiuū. Qd̄ eñ minimū diſtat:diſtat:qd̄ minime diſtat nō diſtat)inter q̄ ſcʒ poemata liuíj ſi forte verbū decorū emicuit:⁊ ſi vn⁹ ⁊ alter verſus cōcinnior.i.dulcior paulo.i.modico q̄ ceteri:ſup.emicuit:indignor totuʒ poema duci ⁊ vendi iniuſte.i.vltra valorē:⁊ indignor quicq̄ reprehendi:nō q2 puteƭ cōpoſitū craſſe:ve p̄ vel illepide:ſed q2 puteƭ cōpoſitū nup.i.nō multo ante.i.ideo ſolū rep̄hendi q2 nō diu cōpoſitū:⁊ indignor nō veniā poſci antiq̄s.i.q̄ nō petaƭ ignoſcere antiquitati vtpote rudi adhuc ⁊ inculte ſed p̄mia ⁊ honorē:ſup.poſci.i.ideo aliq̄ honorari q̄ antiq̄ etiā ſi bona nō ſint ⁊ noua idcirco rep̄hendi q2 noua:etiā ſi bona ſint. Si ego dubitē an ſup.fabula.ſ.atte cotis ſm acronē:pambulat.i.pambulādo ad vnguē deſcribit recte.i.decenter:nec ne.i.an nō(cū tñ indeceƭ tantā digreſſionē fecerat)crocū ⁊ flores:cūcti pene patres clament pudorē perijſſe(hoc p̄ſius ſic. Frontē de rebus clamet melicerta periſſe).i.nuſq̄ eſſe verecundiā:cū iuuenes ſeniores rep̄hendant(Et bene patres:q2 quiſq₃ qua via inſtitut⁹ eſt ſuos ire cupit:q̄ res hodie quoq₃ multis p̄niciē affert)cū.i.quādoq̄dē ego coner rep̄hendere ea que eſop⁹ grauis.ſ.tragediarū actor p̄ quē Tulli⁹ actionē in dicēdo emēdauit:aut q̄ roſcius doct⁹.i.peritiſſim⁹ fabularū actor:egit.vel q2 nil ducūt.i.cenſent rectū:niſi qd̄ placuit ſibi.vel q2 putant turpe parere.i.obedire ⁊ concedere minorib⁹:⁊ ſenes fateri p̄dēda.i.deſtruēda q̄ ipi imberbes id ē adhuc impubes didicere. qui iam laudat carmē ſaliare nume.i.qd̄ numa pōpili⁹ religioſiſſim⁹ romanoꝝ rex:docuit ſalios ſacerdotes martis cantare dū ſaliendo ancilia ferrent:⁊ q̄ laudat illud qd̄ ignorat mecū.i.ſicut ego:⁊ vult videri ſcire ſolus illud ille nō fauet q₃ p̄ et nō plaudit.i.applaudit ſepultis.ſ.veterib⁹:ſed impugnat noſtra:⁊ ipe liuid⁹.i.inuid⁹ odit:nos ⁊ noſtra ſcʒ op̄a:q̄ ſi nouitas fuiſſet tam.i.tm̄ inuiſa grecis.q̄.i.q̄tū nobis:q̄d eſſet nūc vet⁹:aut q̄d haberet qd̄ legeret:⁊ qd̄ public⁹ vſus tereret.i.attereret vſu:viritim.i.p̄ ſingulos viros:q.d.nihil q2 p̄mi nō extant:⁊ ſequētes nō ſcripſiſſent.vt p̄mū grecia cepit nugari.i.incōdite ſcribere bellis poſitis.i.ſedatis:⁊ vt p̄mū cepit labier.i.labi in vitiū.ſ.ceſſatiōis:⁊ luxurie:equa.i.p̄ſpa fortuna.i.p̄ p̄ſperā fortunā:ipa arſit.i.efferbuit:nūc.i.aliqñ:ſtudíjs athletarū nūc ſtudíjs equoꝝ:nūc amauit fabros marmoris aut eboris.i.ſculptores:⁊ ſuſpēdit vultū ⁊ mentē.i.vitalē vultū in imaginib⁹(de q̄b⁹.vi.eneid. Excudent alíj ſpirātia molli⁹ era:credo equidē viuos ducēt de marmore vult⁹)in tabula picta:⁊ ipa eſt gauiſa nūc tibicinib⁹:⁊ nūc tragedis.i.tragediarū actorib⁹ velut ſi.i.ac ſi puella infans luderet ſub nutrice ⁊ relinq̄t mature.i.tempeſtiue:plena.i.iam ſatura aut poti⁹ iam plenis nubilis annis:illud qd̄ petíjt cupide vt puppas.hoc ē ſic inſtabilis videƭ grecia fuiſſe:vt puellaris anim⁹:ſed variū ⁊ mutabile ſemp̄ femina. Quid placʒ aut q̄d ē odio.i.diſplicet:qd̄ non credas mutabile:q.d.nihil.paces bone ⁊ venti ſecūdi.i.proſperi ſucceſſus grecoꝝ habueƭ hoc.i.hmōi incōſtātiā. Dulce ⁊ ſolēne fuit diu rome vigilare mane domo recluſa.i.apta ſalutaturis:⁊ ſtudē ipos inueturƺ:⁊ p̄mere cliēti more pragmaticoꝝ iura:⁊ expēdere.i.ad vſurā dare:rectis noīb⁹.i.debitorib⁹ quoꝝ noīa inſcribunƭ:nūmos cautos.i.caute datos audire maiores:⁊ dicere minori:p̄ que res poſſet creſcere:⁊ dānoſa libido poſſet minui:ſʒ pp̄l's leuis.i.incōſtās mutauit mentē:⁊ calet.i.feruet:vno.i.ſolo ſtudio ſcribēdi:⁊ pueri ⁊ patres ſeueri cenant vincti comas fronde ſcʒ lauri aut hedere ⁊ dictant.i.ſcribēda p̄nūcrant carmina. Aduerte alios legere certis nomib⁹.

ACRO

Nauē agere.cōtra eos q̄ ignari artis.tñ poete volūt haberi.⁊ dicit q2 cum alíj volūt p̄prijs ſtudíjs eſſe p̄tēti:nec audēt inchoare vel petere qd̄ optāt. ad ſtudiū poetrie.⁊ quā artem ignorāt audent ſe cōferre. Hec inſania. nō laudat.quē rep̄henderat:ſed culpat temeritatē mſtoꝝ. Utilis.v.oſtēdit vtilitatē magnā a poetis vrbi inferri:q2 ipi cōponunt carmina:q̄b⁹ díj placanƭ p̄ ora pueroꝝ vel puellarū:ſicut ē iſti⁹ ſecu

Ipſe ego qui nullos me affirmo ſcribere verſus
Inuenior parthis mendacior:⁊ prius orto
Sole vigil calamū ⁊ chartas ⁊ ſcrinia poſco.
Nauē agere ignar⁹ nauis timet:abrotanū egro
Non audet:niſi qui didicit:dare:qd̄ medicorū eſt
Promittunt medici:tractant fabrilia fabri:
Scribim⁹ indocti doctiq₃ poemata paſſim.
Hic error tamen ⁊ leuis hec inſania:quantas

Uirtutes habeat:ſic collige.vatis auarus
Nõ temere ẽ anim⁹. verſus amat.hoc ſtudet vnũ;
Detrimenta fugas ſeruorũ incendia ridet.
Non fraudẽ ſocio puero ve cogitat vllam
Pupillo.viuit ſiliquis ⁊ pane ſecundo.
Militie:q̃q̃ piger ⁊ malus:vtilis vrbi.
Si das hoc paruis quoq; reb⁹ magna iuuari:
Os tenerũ pueri balbũq; poeta figurat:
Torquet ab obſcenis iam nũc ſermonib⁹ aurem:
Mox etiã pectus preceptis format amicis:
Aſperitatis ⁊ inuidie corrector ⁊ ire:
Recte facta refert:orientia tempora notis
Inſtruit exemplis:inopem ſolatur ⁊ egrum.
Caſtis cũ pueris ignara puella mariti
Diſceret vnde preces:vatem ni muſa dediſſet?
Poſcit opem chorus:⁊ preſentia numina ſentit.
Celeſtes implorat aquas docta prece blandus.
Auertit morbos metuenda pericula pellit:
Impetrat ⁊ pacẽ:⁊ locupletẽ frugib⁹ annũ.
Carmine dij ſuperi placantur:carmine manes.
Agricole priſci fortes paruoq; beati
Condita poſt frumenta leuantes tempore feſto
Corpus ⁊ ipſum animũ ſpe finis dura ferentẽ
Cum ſocijs operũ pueris ⁊ coniuge fida
Tellurẽ porco ſiluanũ lacte piabant;
Floribus ⁊ vino geniũ memorẽ breuis eui;
Feſcennina per hunc inuenta licentia morẽ
Verſibus alternis opprobria ruſtica fudit.
Libertaſq; recurrentes accepta per annos
Luſit amabiliter:donec iam ſeuus apertam
In rabiẽ cepit verti iocus:⁊ per honeſtas
Ire domos impune minans:doluere cruento

lare carmen:qđ pueri ⁊ puelle cãtarunt in capitolio.que carmina dithyrãbi vel peana vocabant. ac ꝑ hoc pueri ⁊ virgines a dijs impetrent ſtatũ reipu. poete: ad ſcribendũ qui carmina cõponũt. Antiquit⁹ enĩ pueris:⁊ puellis ꝑcipiebat cãtare carmen.vt etas innocẽtior deos placaret. Os.t. poeticis enĩ delectatiõib⁹ os infantis adhuc debile balbũq; corrigit. Feſcenina ꝑ hũc.ꝑ hũc inquit morẽ veterũ agricolaꝝ mutata ſunt etiã feſcenina:in quib⁹ exprimebant ad cõuiuia iocos. dicta autẽ ſunt feſcenina ab oppido vnde prius ꝓceſſerũt. oſtẽdit ergo q: ſicut antiq̃tus dij ſacrificijs placabant ita modo carminib⁹. Amabiliter dicit. Quia tãdiu amabilit tragedie ⁊ feſcenina cucurrerũt.donec ipa liber tas in vitiũ verteret publice ⁊ nomĩatim alioꝝ vitia carpendo ſed indignati. nõ ſolũ illi qui laceſſebant detractõib⁹. verũ etiã quib⁹ ingratũ erat nobilib⁹ ꝑſonis cõtumeliã inferri lege cõſtituerũt vt nemo noĩatim alicui⁹ vitia recitaret. Qđ ſi quis poetarum egiſſet fuſtib⁹ cederet. Fuit intactis.licet nõ carperent tñ alios carpi dolebãt timẽtes quãdoq; ledi. Quietiã lex.q: cautũ ẽ ne q̃s tale carmẽ cõponeret. Fuſtis.nõ puto crucis dici. Quippe de ingenuis dicit:ſed a canibus tractũ ẽ. nã cũ fuſtes metuunt morſib⁹ ſe abſtinẽt. Agreſti latio.non ſemꝑ agreſti ſed tunc quia ante cognitionẽ artiũ ruſtici erant ⁊ agreſtes. Saturnius. ſaturnium vocat metrum quo vſi ſunt veteres latini ſub rege ſaturno:⁊ poſtea longo tempore qđ horridũ eſt id eſt incompoſitum. Et graue virus. dicit autẽ quia ſtatim vt ceperunt abũdare diuitijs ⁊ mũditijs ceſſauit illud metrum incomptum:⁊ creuit graue vir⁹.i. liberales artes aſſiduo ſtudio. Sed adhuc veſtigia ruſticitatis ĩ latina lĩgua manent. Tentauit. poete romani ſa

Dente laceſſiti: fuit intactis quoq; cura
Conditione ſuper cõmuni: quin etiam lex
Penaq; lata: malo que nollet carmine quemq̃
Deſcribi. vertere modũ formidine fuſtis
Ad benedicendũ delectandũq; redacti.
Grecia capta ferum victorem cepit: ⁊ artes
Intulit agreſti latio: ſic horridus ille
Defluxit numerus ſaturnius ⁊ graue virus
Munditie pepulere: ſed in longũ tamen euum.
Manſerũt hodieq; manent veſtigia ruris:
Serus enim grecis admouit acumina chartis.
Et poſt punica bella quietus querere cepit
Quid ſophocles ⁊ teſpis ⁊ eſchil⁹ vtile ferrent.
Tentauit quoq; rẽ ſi digne vertere poſſet:
Et placuit ſibi natura ſublimis ⁊ acer.
Nam ſpirat tragicũ ſatis ⁊ feliciter audet:
Sed turpẽ putat in ſcriptis: metuit lituram.

tis altam audent materiã compꝛehendere: ſed turpem putant longam liturã: ⁊ hec eſt cã cur ingenia latinoꝝ non poſſunt puenire q: ſcilʒ ſtulte erubeſcũt: ⁊ timent emendare ⁊ polire litura qđ ſcripſerunt.

ASLEN. ¶ Ipſe ego. Proſeq̃tur qđ inceperat oſteſurus quas cõmoditates habeant carmina. Ordo eſt. Ego ipſe qui affirmo. i. ſi affirmẽ me nullos ſcribere v̓ſ⁹: inuenior. i. inueniar: mẽdacior parthis: hoc ait ſatyꝛice in parthos ⁊ in gratulationẽ auguſti: ⁊ ego vigil prius ſole orto. i. priuſq̃ ſol oriat̃: poſco calamũ ⁊ carthas ⁊ ſcrinia. i. capſas libroꝝ. Ignarus nauis. i. artis nauigandi: timet agere. i. gubernare nauẽ: qui nõ didicit dare egro abꝛotanũ. i. tale medicamentũ: nõ audet dare: q: medici ꝓmittũt qđ medicoꝝ ẽ. fabri tractant fabꝛilia. i. vnuſquiſq; id qđ didicit: ſed nos docti ⁊ indocti ſcribimus paſſim. i. ſine diſcrimine: poemata. Sic in arte. qui neſcit v̓ſus tñ audet. Tñ collige ſic: quas v̓tutes. i. cõmoditates habeat hic error ⁊ hec leuis ĩſania: que eſt in faciendis carminib⁹. Anim⁹ vatis. i. poete: nõ temere. i. fere nunq̃ ẽ auar⁹: ipſe amat v̓ſus: ⁊ ſtudet ſup. efficere hoc vnũ. i. ſolos v̓ſus: ⁊ ridet. i. facile patit̃ detrimẽta. i. amiſſiones rerum: vt fugas ſeruoꝝ ⁊ icẽdia domuũ ſcʒ. Nõ cogitat vllã fraudẽ ſocio. ve pro vel (ꝓducit̃ autẽ ſicut prius q̃ q: ſʒ ſeruũ monoſyllaba cõia ſunt) puero pupillo. viuit ſiliquis. i. leguminib⁹ ⁊ ſecundo pane. i. cui⁹ flos farine excuſſus ẽ. ⁊ q̃q̃ eſt piger ⁊ malus. i. inutilis: militie: eſt tñ ſup. vtilis vꝛbi. ſi das. i. cõcedis hec magna. ſ. que ad remp. ſpectãt: iuuari quoq;. i. etiã pũis reb⁹. Poeta figurat. i. format tenerũ ⁊ balbũ os pueri: ⁊ torquet. i. arcet: aurẽ. ſ. pueri: iã nunc ab obſcenis i. turpib⁹ ſermonib⁹. ⁊ format. i. informat mox. i. paulo poſt etiã pect⁹ pueri amicis. i. vtilibus p̃ceptis exiſtẽs correctoꝛ aſpitatis ⁊ inuidie ⁊ ire: eſt em̃ poete ꝓfeſſio: humanitatis ſtudium. ⁊ refert. i. memorie cõmẽdat recte facta: ⁊ inſtruit. i. diſponit tpa orientia. i. futura: exemplis notis: ſcʒ rerũ preteritarũ. ſolatur. i. cõſolat̃ inopẽ ⁊ egrũ. vñ diſceret puella ignara mariti cum caſtis pueris: p̃ces. i. orõnes ad deos: niſi muſa dediſſet vatẽ. i. poetã: qui hymnos ⁊ laudes deoꝝ cõpoſuiſſet: chor⁹ qui in tragedijs ⁊ comedijs olim erat: ⁊ adhuc in tẽplis eſt: poſcit. ſ. deos: opẽ. i. auxiliũ: ⁊ ſentit numina p̃ſtia. i. cito auxiliãtia: ⁊ chor⁹ blãdus ĩploꝛat aquas celeſtes. i. pluuias: p̃ce docta. i. a poetis tradita: ⁊ auertit moꝛbos: ⁊ pellit p̃icula metuẽda: ⁊ impetrat pacẽ: ⁊ annum locupletẽ. i. abundantẽ frugib⁹ dij ſupi placant̃ carmine: ⁊ manes. i. dij inferi placant̃. i. pacificãtur carmine. Agricole priſci. i. veteres exiſtẽtes foꝛtes ad ſubeũdos laboꝛes: ⁊ reſiſtẽdũ auaricie: ⁊ beati: q: cõtenti paruo. i. modica re: leuãtes. i. recreantes coꝛp⁹: tpe feſto. ſ. cõpitalioꝛũ aut ambarualioꝝ: poſt frumẽta condita. i. repoſita in hoꝛreis ſuis. ⁊ leuãtes ipm animũ ferentẽ. i. patiẽtem dura. i. duros laboꝛes: ſpe finis: piabãt. i. placabãt cũ pueris ſocijs opum ⁊ cuʒ cõiuge fida tellurẽ poꝛco (quidã poꝛro legũt: ſed q: tellus ceres ẽ cui poꝛca offert̃ dicit landin⁹ poꝛcũ ꝓ poꝛca dictũ) ⁊ ſiluanũ deũ ſiluarũ lacte: ⁊ placabãt geniũ. i. deũ generationis ⁊ nature ſue: memoꝛes i. memoꝛes facientẽ aut lege memoꝛes. ſ. ipi agricole breuis eui piabãt geniũ floꝛib⁹ ⁊ vino. Licentia feſcenina. i. fabula qua feſcenini iocoſa cõuitia in feſtis ſuis obijciebãt inuẽta p̃ hũc moꝛẽ

fudit.i.expuit ruſtica opprobria.i.conuitia:verſibus alternis.i.alterne,platis:⁊ libertas acce-pta.i.approbata per omnes recurrentes.i.celeriter redeuntes:luſit amabiliter:donec iam ſe-uus iocus cepit verti in apam rabiem:⁊ cepit ire minans.i.minabundus:impune.i.paſſim ⁊ ſine diſcrimine aut pena:per domos boneſtas.Laceſſiti.ſ.boneſti viri:dente cruēto.i.diffamatorio doluere.i.doluerunt:⁊ cura.i.cautio fuit quoqꝫ.i.etiam intactis.i.non laceſſitis:ſuper.i.de cō-muni conditione.i.ſtatu:q2 potuiſſent ⁊ ipſi carpi:quinetiā lex ⁊ pena.i.lex puniendi eſt lata q̄ nollet queꝙ deſcribi malo.i.diffamatorio carmine:⁊ ita talium carminū cōpoſitores vertere.i verterūt:modū.ſ.ſcribendi:⁊ boc formidine fuſtis.i.q2 verebantur fuſtigari:redacti.i.cōſtricti ſi vellent ſcribere:ad benedicēdū ⁊ ad laudādū(valla negat ſe legiſſe apud idoneos benedico compoſitum:qd͛ bic tñ videtur)Grecia capta.i.ſuperata armis romanis:cepit.i.fabulis ſuis il-laqueauit ferum victorem:⁊ pro.i. intulit latio agreſti.i.in latiū agreſte:artes.ſ.vſuū condēdo rū3:⁊ ſic nūerus ille ſaturni⁹.i.qui a ſaturno vſqꝫ ſeruatus erat:borridus.i.incultus:boc eſt ru-dis compoſitio carminū:defluxit.i.in deſuetudinem abijt:⁊ mundicie pepulere: virus graue.i. venenoſam carptionem:ſed tamen veſtigia ruris.i.ruſticitatis: manſerunt in longum euu3:qꝫ pro ⁊ manēt bodie.Enim pro quia ſup.romanus ⁊ precipue ennius: admouit ſerus.i.tarde:acu-mina ingenij ſui:cbartis.i.libris grecis:⁊ quietus poſt punica.i.cartbaginēſia aut cartbaginiē-ſia bella:cepit querere.i.inquirere:quid vtile ſopbocles ⁊ tbeſpis ⁊ eſcbilus:tragedie⁊ veteris comedie ſcriptores:ferrent:id eſt afferrent:⁊ tentauit:id eſt attentauit:quoqꝫ:id eſt etiam rem ſi.i.an poſſit vertere.i.transfere digne.i.decenter:⁊ placuit ſibi.i.ſe approbauit: exiſtens ſubli-mis ⁊ acer:natura:id eſt per naturam.Nam ſpirat:id eſt efflat tragicu3 ſup.carmen:⁊ audet fa-tis feliciter:ſ3 putat liturā.i.caſtigationē et emēdationē turpē in ſcript3 ſuis ⁊ metuit ſup.ea3.

Creditur ex medio q2 rēs acceſſit babere
Sudoris minimū:ſed babet comedia tanto
Plus oneris:qꝫto venie minus:aſpice plautus
Quo pacto ꝑtes tutetur amantis epbebi:
Vt patris attenti:lenonis vt inſidioſi:
Quantus dorſennius edacibus in paraſitis:
Quā non aſtricto percurrat pulpita ſocco.
Geſtit enim nūmū in loculos demittere:poſtbac
Securus cadat an recto ſtet fabula talo.
Quē tulit ad ſcenam ventoſo gloria curru
Exanimat lentus ſpectator:ſedulus inflat.
Sic leue:ſic paruū eſt:animū qd͛ laudis auarum
Subruit aut reficit:valeat res ludicra ſi me
Palma negata macrum donata reducit opimu3.
Sepe etiam audacem fugat boc terretqꝫ poetā:
Quod numero plures virtute ⁊ bonore minores:
Indocti ſtolidiqꝫ ⁊ depugnare parati
Si diſcordet eques media inter carmina: poſcūt
Aut vrſum aut pugiles:bis nā plebecula gaudet)

Sudoris.bipꝑbaton.Credit͛ comedia mimū babere ſudoris. q2 res acceſſit ex medio.Plaut⁹. Hora.lectorē monet vt ſtudioſe conſideret quō Plaut⁹ diſcurrat ꝑ comediā diſputādo de pueris epbebis ⁊ de pr̄ibus.⁊ quēadmo-dū tuteꝛ ꝑtes vniuſcuiuſqꝫ.In l. magis.n.lucrū querit qꝫ laudem adipiſci ex ſua comedia.et ꝑ boc non boneſte vt deceret multi car-mina ſcribentes nō curāt:poſtqꝫ lucrū inde acceperint. Quē tulit ad ſcenā.tranſtulit ad glorioſu3 poetā.qui ſi nō laudeꝛ ⁊ animū ⁊ artē abijcit.qui laudari ſe vidēs fit temerari⁹ ac tumeſcit.Sat.l.ſ p.i.breuis ⁊ parua ē laus ſubtra-cta vel adbibita. Si diſ.e.i.eque-ſtris dignitas.quom iter ſe mur-murando carmina ſibi diſplicere dicit.ſtatim ip̄a ⁊ om̄is ordinis minoris dignitas cum plebe illa remoueri ꝑclamāt ⁊ alios ludos introduci.Jam.m.ab nobiliū vi-ro3 aurib⁹ receſſit delectatio au-diendo3 carminū. Omnis ad in-certos.oſtēdit q2 dū poete carmi-na recitant in ſcena. ad tres vel ad quattuor populus intēt⁹ erat poſt vero vulgaris popul⁹: qui potius delectabatur ludis qꝫ car-minibus exorabat magiſtros be

Acro

E

ſtiarum.vt adducerent in theatrum aut vrſuz aut leonē. Inſup oēs nobilores antiq̄ ad eoſdē ludos ſe cōuertebāt. Sicq̄ ꝑcipiebatur recitatio carminū ceſſari. que acres nō parū turbabat poetas. dū illoꝝ carmina cōtēnerentur. Regū.oīa q̄ in ꝑlijs actu nō falſo fecere in ludis imitabātur Fortuna: intermiſſa. intermiſſa comedia adducunt captiui que ſunt gloria regū.i.fortuna quaſi regū.

Eſſeda

Eſſeda. Eſſeda Gallorū vehicula ſunt: quib⁹ vehūtur regine capte.

Petorita

Petorita vehicula famularū captiuaꝝ que oīa ad ſpectandū adducebant. Naues.quidez vectat p tiberim: qui nō longe aberat a theatro. Ebur ergo captiuuz ⁊ vaſa captiua corīthia

Es corinthiū

in corītho multa ſimulacra erāt: quoꝝ metalla in vnuz ſunt redacta. dū eā Romani in medio cremaſſent: ex quo poſtea multa vaſa fabricata ſunt: vt poſſent tranſire in pompā triūphi q̄b⁹ oblit⁹ vndiq̄ ſomno ꝓfuſus: ⁊ tumultu ⁊ admiratione beſtiaꝝ. Lana ſolū hoc placet. veſtis.ſ.actoris. Quoniā populus v̄ba cōtemnit. Ac ne forte. ſenſus: ne forte putes me vituperare quod illi faciunt comediā ⁊ tragediā: q̄ recuſo facere. Ille p ex. ſenſus ē: ille poeta videt mihi bon⁹ eſſe. ⁊ rē difficilē aggredi poſſe: ⁊ quaſi p funabulū diſcurrere: qui ⁊ poteſtate carminis: de inani re moderat affect⁹ animi mei vt aliq̄d ſcribēs nūc cōſtringat animuz ad dolorē: ꝓuocet ad fortia. mulceat iterum nunc terreat: ⁊ quaſi magis promittat ſe agere magna: Videlicet deſcribens locū thebarum vel athenarum mihi ſtatim huc tranſfert. Apolline dignū. poteſt hoc itelligi. Quiq̄ pij vates. ⁊ phebo digna locuti. Calcar.i. ſtimulū ad incitanduz carminis.

ASCEN.

Credit ⁊c. hic oſtendit quō latini conati ſunt comedias grecas tranſferre: ⁊ quid difficultatis ille conatus habet dicēs. Co

Verū eq̄tis quoq̄ iā migrauit ab aure voluptas
Omnis ad incertos oculos ⁊ gaudia vana:
Quattuor aut plures aulea premuntur in horas
Dum fugiunt equitum turme peditūq̄ caterue:
Mox trahitur manibus regum fortuna retortis:
Eſſeda feſtinant: pilenta: petorita: naues
Captiuum portatur ebur: captiua corynthus.
Si foret in terris rideret democritus: ſeu
Diuerſum confuſa genus panthera camelo:
Siue elephas albus vulgi cōuerteret ora:
Spectaret populum ludis attentius ipſis:
Ut ſibi prebentem mimo ſpectacula plura.
Scriptores autem narrare putaret aſello
Fabellam ſurdo: nam que peruincere voces
Eualuere ſonum: referunt quem noſtra theatra?
Garganū mugire putes nemus: aut mare tuſcū
Tanto cum ſtrepitu ludi ſpectantur ⁊ artes
Diuitieq̄ peregrine: quibus oblitus actor
Cum ſtetit in ſcena: cōcurrit dextera leue.
Dixit adhuc aliquid? nil ſane. quid placet ergo?
Lana tarentino violas imitata veneno?
Ac ne forte putes me que facere ipſe recuſem:
Que recte tractent alij: laudare maligne:
Ille per extentum funem mihi poſſe videtur
Ire poeta: meum qui pectus inaniter angit:
Irritat: mulcet: falſis terroribus implet:
Ut magus: ⁊ mō me thebis: mō ponit athenis.
Verum age: ⁊ his qui ſe lectori credere malūt:
Quam ſpectatoris faſtidia ferre ſuperbi:
Curam redde breuem ſi munus apolline dignum
Uis complere libris: ⁊ vatibus addere calcar
Ut ſtudio maiore petant helicona virentem.

media creditur habere minimū.i.maxime parum:ſudoris.i.moliminis ⁊ laboris ac difficulta-
tis:q: res.i.argumentū acceſſit.i.nō excogitat̃:ſed vltro videtur aduenire:ex medio.i.ex cōſue
tudine viuendi oībus cōmuni:vel q: quiſqȝ ad libitum argumentū ſibi fingere poteſt. Sed ipſa
comedia habet tanto plus oneris:quāto minus venie:q: qui in re facili peccat impitior videt̃:
ꝙ qui in difficili. Aſpice quo pacto plautꝰ tutet̃.i.defendat aut ꝯſeruet iuxta decoꝝ.ptes.i. mu
nus:ephebi.i.adoleſcentis amantis:vt.i.qualiter tutetur ſup.partes patris attenti ſup. ad reȝ
⁊ vt tutetur partes lenonis.i.maretricū productoris:inſidioſi.i.multas inſidias adoleſcentie
imperite ponentis. Quantus ſup.ſit dorſennꝰ in paraſitis edacibus id eſt aſſidue comedere vo
lentibus:⁊ ꝙ.i.ꝙtū non aſtricto.i.diſſoluto ſocco.i.comico ſtilo:pcurrat pulpita.i.ꝙtum incō-
ditas comedias pcipitāter emittat. Eſt ꝓ q::geſtit.i.imodeſte cupit:ita ꝙ geſtu deſideriū ſuū
prodat:dimittere nummū in loculos.i.in ſacculū pecuniarū hoc ē q: nimis attētus eſt ad lucrū
cupit potiꝰ multū ꝙ bñ ſcribere:exiſtēs ſecurꝰ.i.ſine cura hoc eſt nō curās:an fabula cadat id ē
diſpliceat:an ſtet recto talo. i.an placeat:⁊ decoꝝ ſeruet. Spectator lentus.i.ſegnis ⁊ nō attē-
tus exanimat.i.emori facit eū ſup.quē gloria.i.affectatio glorie:tulit.i.vexit ad ſcenā.i.ad locū
vbi fabule aguntur:curru ventoſo.i.leui ⁊ vano ſeu inani:⁊ ſedulꝰ ſpectator inflat eū. Sic.i.ita
leue.i.parui pōderis ac mometi ⁊ ſic puū eſt qđ ſubruit aut reficit animū auarū.i. cupidum lau
dis. Valeat.i.diſcedat a me ⁊ relinquatur res ludicra.i.ſcenica:ſi palma negata reducit me ma
crū:⁊ ſi palma.i. victoria donata reducit me opimū. hoc etiā qđ ſequit̃ fugat ⁊ terret ſepe auda
cē poetā:ꝙ plures.i.ij qui ſunt plures nūero vt plebei ⁊ minores.i.pauciores(a parū ei venit)
honore vt pote indocti:pati depugnare.i.cōtendere de laude fabularū:ſi eques.i. dignitas eq̄-
ſtris:diſcordet.i.inter ſe diſſentire videat̃ ac nō ex toto approbare:ipſi poſcunt inter agendum
priuſꝙ fabula ad mediū perducta ſic:aut vrſum.i.ſpectaculū vrſi aut cū vrſo luctantis:aut pugi
les.i.gladiatores. Nā plebecula.i.indoctus populꝰ gaudet his.i.hmōi ſpectaculis: qđ Terētiꝰ
quoqȝ in prologis ſe exptum conq̄ritur. Verum.i.ſed:oīs voluptas.i.delectatio equitis:migra
uit.i.tranſiuit:quoqȝ.i.etiā ab aure.i.ab auditu ad oculos incertos.i.vagos aut fallibiles ⁊ va
na gaudia.i.equites q̄ȝ delectant̃ nūc magis in ſpectādis iucūdis ⁊ vanitatibꝰ:ꝙ in audiendis
pulchris ⁊ decoris rerū verborūqȝ concētibus. Aulea.i.vela aut tapeta ſuſpenſa:vbi fabule agū
tur:premunt̃.i.ſtringūtur,⁊ impediūtur:occultant̃:nō habēt locū in quattuor aut plures horas
dum turme equitum ⁊ caterue peditum:fugiunt.i.nolunt ampliꝰ intereſſe. Fortuna.ſ. aduerſa
regum:videlȝ ſuperatoꝝ trahitur mox.i.paulopoſt:manibus retortis.i.poſt terga ligatis:eſſe-
da.i.vehicula belgica.pilenta:petorita:naues.i.oīa vehicula qbꝰ victi aduecti ſunt:feſtināt.i.fe
ſtināter introducūtur:hoc eſt ceſſante ⁊ intermiſſa comedia repſentant̃ captiui ad gloriā regū
qui eos ceperūt vt ebur captiuū.i.raptū ab indis captiuis portat̃.ſ.in ſpectaculū triūphi ſimula
ti:⁊ corinthus ciuitas illa olim opulētiſſima ſup.portat̃:hoc eſt vaſa aut ſigna ex ere corinthio
portant̃. Democritus phs ille(qui q̄cquid videret:q: oīa vanitatē iudicabat:ridebat ſicut hera
clitus flebat rideret ſi foret in terris(hunc locū ſumpſit iuuenalis)ſeu.i.ſiue:panthera confu-
ſa.i.cōmixta chamelo:appoſitorie genus diuerſum.i.inter ſe diſtinctū:⁊ ſiue elephas albꝰ:con-
uerteret.i.ad ſe traheret ora vulgi(Pantherā ꝯfuſam chamelo:angelus politianꝰ miſcellaneo
rū cap.iij. chamelopardalim vocari docet eo ꝙ greci chamelū pardalim vocent: notatqȝ ibideȝ
eiuſdem figurā:quā ſe vidiſſe dicit:a ſultano laurētio medici dono miſſaȝ) Rideret dico demo
critus:q: ſpectaret populuȝ attentiꝰ ipſis ludis.i.ꝙ ipos ludos.i.plus cogeret̃ ridere ob ſtulti-
tiā populi:ꝙ propt̃ ſpectacula ludoꝝ:ſpectaret inquā pplm:vt prebentē.i.tanꝙ eū q̄ pberet:plu
ra ſpectacula mimo.i. ꝙ ipe mimꝰ fabulā agens. Putaret aūt ſcriptores narrare fabellā aſello
ſurdo:eo ꝙ ppl's neqȝ attenderet:neqȝ ſiqui velint attendere poſſent. Nam q̄ voces eualuere.i.
eualuerint:aut poſſint perui cere.i.ſupare ſonū quē noſtra theatra referunt. q.d.nulle.⁊ ita nō
poſſent actores tam alte loqui vt intelligātur:quāobrem fruſtra quis bonas fabulas edat. Tu
putes.i.quilibet audiens clamores ppli in theatro putet:nemus garganum:qđ ad mare tuſcuȝ
eſt:⁊ ſtrepitu aquarū:aut clamore venātiū pſtrepat:aut putes mare tuſcū:mugire.i.ad morē tau
ri ſonitū edere cū tāto ſtrepitu ſpectant̃ ludi ⁊ artes ⁊ diuitie pegrine.i.pompe veſtiū peregri
narū:qbꝰ actor(q̄ vulgo luſor dr̄)ſtetit oblitus(media breui ab oblinor).i.quaſi re aliena circū
datus in ſcena:dextera ſup.manus:cōcurrit leue.i.ſiniſtre manui.i.applandit̃ cōcutiendo ma-
nus:vel qui ſedebant in dextra ⁊ leua cōcurrūt.i.fit cōfuſio populi. Si q̄ratur ab illis qui auſu-
giunt. Dixit adhuc aliq̄d ſup.actor pter hoc qđ audiuimꝰ:dicit aliꝰ. Nil ſane:q: q̄ neſcit q̄d dictū
ſit:dicit nil dictū eſſe:vñ poeta. Quid ergo placet ſup.in ſpectaculis illis:? Rñſio. Lana imitata Chamelopar-dalis.

violas veneno.i.colore adulterino:tarētino.i.cuiuſmodi fit apud tarentū.hoc eſt purpurea violacea facta tarenti:placuit ⁊ ita apparatū nō fabulā laudat popul⁹:p qḋ dictū videt̃ poeta reprehendere tanq̄ ſtultos eos q̄ fabulas cōponūt.ad qḋ purgādū ſubdit.Ac ne o auguſte putes me laudare maligne.i.maliuole:hoc ē cū tacita vilipēſione:ea q̄ ipē.i.ego recuſem facere ⁊ q̄ alij tractent recte:ille poeta videt̃ mihi poſſe ire p funē extētū.i.ſecure in re dubia incedere ſicut funābul⁹ ſup funē extentū:q̄ angit.i.anguſtijs ſtringit:irritat.i.puocat ad irā:⁊ mulcet.i. mitigat ⁊ placat:inanit̃.i.in re fictitia:⁊ implet me falſis terrorib⁹.i.q̄ depingit rem ſcribēdo ita q̄ in re ficta veras affectōes cōmoueat:vt.i.queadmodū mag⁹:q̄ rē aliter q̄ ſit apparere facit:⁊ ponit me modo.i.aliqñ thebis.ſ.qñ deſcribit res thebanas:⁊ ponit modo.i.aliqñ athenis qñ.ſ.narrat res athenis geſtas.i.ita veriſilr̃ res narrat q̄ q̄ eas audit:iam ſibi loca fingit in q̄b⁹ geſte ſint.Verū id ē ſed age o auguſte ſi vis cōplere mun⁹.i.officiū dignū appolline:⁊ addere calcar libris ⁊ vatib⁹.i.inſtigare vates vt pperant̃ ſcribāt:redde breuē curā his q̄ malūt credere ſe lectori:q̄ ferre.i.pati faſtidia.i.ſupbos ɔtēpt⁹:ſupbi ſpectatoris.Redde inquā breuē curā:vt petāt helicona id ē mōtē illū muſis ſacrū:virētē.i.in vigore exiſtētē ⁊ placidū: maiore ſtudio.i.nō ſperēt adire muſarū antrū ſine ſtudio ⁊ erudatiōe. Quia viſi ſunt horatio ſcriptores ſui temporis ſaltē plurimi:rerum ſuarū precipites fuiſſe:⁊ caſtigandi curā neglexiſſe.

ACRO

Multa q̄. oñdit culpā q̄re illoꝝ carmīa efficiāt̃ vilia videlȝ.q: auguſto in alijs occupato īportune offerūt:vel ēt q: repħēſione amicoꝝ iraſcimur Poete.ſatyrice dicit:nec ſibi parcit affirmās ſe agere qḋ i alijs cul pat.ħ ē ipē mihi detrahā. puerbiū ei in eo ſūptū ē tale q̄ ipī ſibi violētes nocent.Accerſas.int̃ arceſſo ⁊ accerſo hoc inteſt.accerſo.i.voco ⁊ venit a v̄bo accio accis qḋ ē q̄rte ɔiugatōnis.arceſſo aūt idē ſignificat:qḋ ⁊ p̄mitiuū ei⁹a quo deriuat̃.i.arceo.Sȝ ſm priſcianū.arceſſo venit ab arceo:qḋ nūc dicim⁹ adcio:⁊ ē cōpoſitū ex ad p̄poſitōe:⁊ cio v̄bo qḋ ē voco: q: antiq̄ dicebāt ar p ad. Ope preciū.dignū eſt vt cognoſcam⁹: q̄s poetarū dign⁹ ſit ſcribere tua facta q̄ nō ſūt cōmittēda turpi poete.Grat⁹a.alexandrū notat:q̄ ſine iudicio poetā dilexit. Numiſma a.p. numoꝝ q̄ philippi vultu eſſent ſignati.Lyſippo. ali⁹ lyſippo.i.ali⁹ q̄ lyſipp⁹:⁊ ē nota locutio.Boetū.boeti hebetes ſūt q̄n bubulcī exorti ſūt.Repētes.ſatyrā dicit que hūili ſtilo debȝ enarrari.Mōtib⁹.hoc ē q̄ q̄uis mōtib⁹ īpoſite eſſent:tñ ante capte ſūt.Sedulitas. ſenſus. ip̄it⁹ laudator duȝ nimiū ſtudioſe laudat: magis vulnerat ⁊ īterimit gl̃iaȝ p̄ſerti ſi mal⁹ poeta v̄ſib⁹ laudat.pl⁹ aūt q̄s ridiculū legerit q̄ qḋ fuerit mirat⁹:vt mal⁹ pictor magis

Acerſſo
Accerſo

Multa quidē nobis facimus mala ſepe poete:
Ut vineta egomet cedam mea:cum tibi librum
Sollicito damus aut feſſo:cū ledimur: vnum
Siquis amicorum eſt auſus reprehēdere verſuȝ
Cum loca iam recitata reuoluimus irreuocati:
Cum lamentamur non apparere labores
Noſtros:⁊ tenui deducta poemata filo:
Cū ſperamus eo rem venturā:vt ſimul atq̄
Carmina reſcieris nos fingere cōmodus vltro
Accerſas:⁊ egere vetes:⁊ ſcribere cogas
Sed tamen eſt operepreciū cognoſcere quales
Edituos habeat belli ſpectata domiq̄ȝ
Uirtus indigno non cōmittenda poete.
Gratus alexandro regi magno fuit ille
Cherilus:incultis qui verſibus ⁊ male natis
Rettulit acceptos regale numiſma philippos.
Sed veluti tractata notam labēq̄ȝ remittunt
Atramenta fere ſcriptores carmine fedo
Splendida facta linunt:idem rex ille poema
Qui tam ridiculū tam care prodigus emit:
Edicto vetuit:ne quis ſe preter apellem
Pingeret:aut a lius lyſippo duceret era

Fortis alexandri vultū ſimulantia: quod ſi
Iudiciū ſubtile videndis artibus: illud
Ad libros ⁊ ad hec muſarū dona vocares:
Boetū in craſſo iurares aere natum:
At neq; dedecorant tua de ſe iudicia: neq;
Munera que multa dantis cū laude tulerunt
Dilecti tibi virgilius variuſq; poete.
Nec magis expreſſi vultus per aenea ſigna
Quam per vatis opus mores animiq; virorum
Clarorū apparent: nec ſermones ego mallem
Repētes ꝑ humū ꝗ̄ res cōponere geſtas:
Terrarūq; ſitus ⁊ flumina dicere ⁊ arces
Montibus impoſitas: ⁊ barbara regna: tuiſq;
Auſpicijs totū confecta duella ꝑ orbem:
Clauſtraq; cuſtodē pacis cohibentia ianū:
Et formidatā parthis te principe romam:
Si quantū cuperem: poſſem quoq;: ſed neq; puū
Carmen maieſtas recipit tua: nec meus audet
Rem tentare pudor: quā vires ferre recuſent.
Sedulitas aūt ſtulte quē diligit: vrget:
Precipue cū ſe numeris cōmendat ⁊ arte.
Diſcit ei citius meminitq; libentius illud:
Quod quis deridet: ꝗ̄ qđ probat ⁊ veneratur.
Nil moror officium: qđ me grauat: ac neq; ficto
In peius vultu proponi cereus vſq;:
Nec praue factis decorari verſibus opto:
Ne rubeam pingui donatus munere: ⁊ vna
Cū ſcriptore meo capſa porrectus operta
Deferar in vicum vendentē thus ⁊ odores
Et piper: ⁊ quicquid chartis amicitur ineptis.

deformat pigēdo praue ꝗ̄ ornet opus: ſicut Alexāder laudatur a cherilo prauis ꝟſibus. Cereus: pictus noue dixit.

¶ Multa qdē nobis. Cōtinuando ꝓcedētia oñdit cāz cur plurimorum ſcripta vileſcāt: dicēs. Quidē. i. certe: nos poete facim⁹ ſepe nobis plurima mala. i. detrimēta adverā gl'iam ꝯſequēdā: vt i. quēadmodū egomet cedā. i. incidā ⁊ putem vineta mea: hoc eſt multi ſibiipſis impedimēto ſunt ne fructū laborū ſuoꝝ ꝯſequant̄ q: importune afferūt ſcripta ſua ſicut ſi qs intēpeſtiue vineas ſuas putet: cā eſt cur vuis careat. Facim⁹ ḡ nobis mala cū dam⁹. i. offerim⁹ tibi ſollicito aut feſſo librū: itē cū ledimur. i. offendimur ſi qs amicoꝝ eſt auſus reprehendere ꝟſum vnū: hoc ē q: nolum⁹ caſtigari: cū nos irreuocati. i. irreuocabiles reuoluim⁹ loca iam recitata. i. ꝓnūciata corā doctis ⁊ cū lamētamur. i. conqrimur: labores noſtros ⁊ nr̄a poemata nō apparere: deducta tenui filo id ē ſubtilit̄ cōpoſita: ⁊ cū ſperam⁹ rē venturā eo. i. ad id: vt ſimul atq; i. ſtatim poſtq̄ o auguſte reſcieris. i. ꝑceperis nos fingere carmina: tu cōmod⁹. i. bñfic⁹: accerſas id eſt ad te voces venire: ⁊ vetes egere. i. diuites facias: ⁊ cogas ꝑ munera tua: ſcribere. ſ. carmina. Eſt tñ operepciū. i. dignū ⁊ ꝓciū laboris hñs cognoſcere q̄les edituos. i. ꝓcones ⁊ laudum cuſtodes ſicut editui ediū ſacrariū cuſtodes ſunt: habeat ꝟt⁹ ſpectata. i. clara viſa: belli. i. in bello ⁊ domi. i. in pace: nō cōmittenda id ē quā nefas eēt cōmittere poete indigno. i. impito. Cheril⁹ ille poeta mal⁹: ſꝫ notiſſim⁹: qui rettulit. i. vt dicūt recompenſauit: philippos. i. nūmos a philippo alexādri pr̄e nūcupatos: exñtes numiſma. i. monetā: regale. i. rege dignū aut a rege iſtitutū: q̄ rettulit inquā: ꝟſibus incultis ⁊ male natis: fuit grat⁹ alexandro magno regi: ⁊ ita nō habuit ſanū iudiciū q̄ malū poetā approbauit. Sꝫ veluti. i. quēadmodum atramēta: tractata remittūt. i. a ſe mittēdo inferūt notā. i. mendū ⁊ labē: ſic ſcriptores fere ſup. oēs linūt. i. cōtamināt: fedo. i. incōpoſito carmie: ſplēdida facta. i. geſta potentiū. Ille idē rex. ſ.

ASCEN.

Editui

alexander magnus qui extūs prodigus emit tā care.i.tot philippis:poema ridiculū.i.riſum ex citans ⁊ deridendū:vetuit edicto.i.p edictū:ne ꝗs pigeret ſe:pter apellē:optimū pictorē:aut ne ſup.ali⁹ lyſippo.i.a lyſippo optimo ſignoꝝ fuſore duceret.i.ptraberet:era.i.ſigna erea:ſimulantia.i.repñtātia:vultū.i.effigiē:fortis alexādri:ꝙ ſi o auguſte vocares illud ſubtile iudiciū vidēdis.i.in vidēdis artib⁹:ad libros ⁊ ad hec dona muſarū.i.ſi velis id alexandrū putaſſe efficere in deligēdo poeta:qđ in pictore ⁊ ſculptore:tu iurares.i.licite iurare poſſes:ipm natuʒ in craſſo aere boetū.i.rudiū ⁊ beluinoꝝ pploꝝ ꝗ iudiciū rectū nō hñt:hoc imitās dicit.Juue.veruecum in patria.At.i.ſʒ virgilius ⁊ vari⁹ poete dilecti tibi neqꝫ dedecorāt.i.dehoneſtāt tua iudicia đ ſe neqꝫ munera tua ꝗ tulerūt cū multa laude dantis:qꝛ laudabile ē dignis ⁊ meritꝫ dare. Eſt autē hypmeter ꝟſus hñs tribrachū p ſpōdeo:iudicia neqꝫ.Nec vult⁹ claroꝝ viroꝝ apparēt magꝫ expreſſi p ſigna aenea.i.ex ere facta:diuidit aūt diphthōg⁹.Nā ab es eris qđ aes ſcribi dꝫ fit ereus eneus ahene⁹ ⁊ aeneus vel interpoſita aſpiratōe ahene⁹:ꝙ mores ⁊ animi claroꝝ viroꝝ apparent p opus poete.i.p poema.Nec ego mallē cōponere:ſermōes repētes p humū.i.ſatyras in humili ſtilo:ꝙ res geſtas ſup.tuas ⁊ ꝙ dicere ſitus terrarū ⁊ flumina ⁊ arces impoſitas mōtibus:⁊ barbara.i.barbaroꝝ regna:⁊ duella.i.plia pfecta tuis auſpicijs.i.felicib⁹ ⁊ prouidis inceptꝫ p totū orbē:⁊ clauſtra.i.clauſuras tēpli iani(qđ tpe pacis vniuerſal' claudebat:qđ clauſuʒ fuit ſub octauio vt virgili⁹ in pmo ꝗ atteſtat.Crediturqꝫ ea tēpeſtate fuiſſe ꝗ exijt edictū a ceſare auguſto vt deſcriberet vniuerſus orbis.i.ꝗ auctor pacis ſaluator noſter nat⁹ eſt) Clauſtra igit cohibētia.i.includētia ⁊ exire vetātia:ianū cuſtodē pacis:⁊ romā formidatā parthis:te pncipe.i.ſub tuo pncipatu:nā ſigna romana remiſerūt:nō mallē inquā ſermones ſcribere ꝙ hec dicta:ſi ego poſſem ꝗ tantū:quātū cuperē.Sic ariſtarchus homeri caſtigator aiebat:neqꝫ ſe poſſe ſcribere quēadmodū vellet neqꝫ velle quēadmodū poſſet. Sed neqꝫ maieſtas tua recipit paruū carmē:nec pudor me⁹ audet tētare.i.attētare rē quā vires recuſent ferre. Aūt p ſʒ:ſedulitas.i.diligēs conatus vrget.i.depmit eū quē diligit ſtulte:pcipue cū ipa cōmēdat ſe nūerꝫ ⁊ arte.i.pfidit artificioſe cōpoſitioni.Eñi p qꝛ diſcit citi⁹ ⁊ meminit libēti⁹ illđ qđ ꝗs deridet ꝙ qđ pbat ⁊ venerat.Ego nil moror officiū.i.nil me delectat officiū qđ me grauat.i.qđ vltra vires meas ē. Ac neqꝫ ego opto pponi vſꝗ cereus.i.in cera format⁹:ſicut imagines poetaꝝ i ede camenarū ponebant:⁊ ħ vultu facto i pei⁹.i.pallidiore ⁊ deformiore ab ipito plaſte ꝙ mō ſit:nec opto decorari ꝟſib⁹ factis praue.i.ipite.Nō opto inquā hec ne rubeā.i.erubeā donat⁹ pigui.i.opimo munere:⁊ ego porrect⁹.i.extēſus vna cū ſcriptore meo.i.cū ope ſcriptoris mei ⁊ meo:deferar.i.deporter in capſa opta.i.clauſa:qſi ad ſepulchrū ſic deferunt cadauera:ħ ē op⁹ meū ⁊ ſcriptoris mei deportet:ad vicū vēdentē thus ⁊ odores.i.aromata odorifera:⁊ pip ⁊ ꝗcꝗd amicit.i veſtit ⁊ includit chartis ineptis.

Ad Julium florum. Epiſtola.II

Lore bono claroqꝫ fidelis amice neroni
f Si ꝗs forte velit puerū tibi vēdere natuʒ
Thybure vel gabijs:⁊ tecū ſic agat:hic ⁊
Candidus ⁊ talos a vertice pulcher ad imos
Fiet:eritqꝫ tuus nūmorū milibus octo.
Verna miniſterijs ad nutus aptus heriles:
Litterulis grecis imbutus:idoneus arti
Cuilibet:argilla quiduis imitaberis vda:
Quinetiā canet indoctum:ſed dulce bibenti.
Multa fidem promiſſa leuant:vbi plenius equo
Laudat:venales qui vult extrudere merces.
Res vrget me nulla:meo ſum pauper in ere;

Acro Lore bono.Florus iraſcebat f Hora.qꝛ ei⁹ nō acciperet epl'aʒ:excuſat ſe apud eū hora:qm̄ nō pmiſit.⁊ iniuſte eū iraſci ꝗ exigat ñ pmiſſa carmia.aut iō ſe non mittere:qꝛ philoſophari cepit.Imitaberis.ꝗdā imitabit legūt:qđ eſt a puero alienū.meli⁹ ꝗ legim⁹ imitaberꝫ.i.tāti igenij es:vt flectas eū ꝗ velis tanꝙ argillā vdā:⁊ in veterib⁹ libris ⁊ in exēplaribus imitaberis inuenit.Reſurges.cōpetēti iocat exēplo qſi ipe paupertate cōpulſus ſcripſerit carmina.Paup.i.nihil habeo alicui dare p fenore.Res vrget.ꝟba iterū hec ſunt vēditoꝝ.Quiuis.hoc ſolēt māgones dicere.Ceſſauit fugitiuū.ſimpliciter ⁊ leniſſime pfitet.In ſcalis latuit.Nō la

Nemo hoc mãgonũ faceret tibi:nõ temere a me
Quiuis ferret idẽ.ſemel hic ceſſauit:⁊(vt fit)
In ſcalis latuit metuens pendentis habene
Des nũmos:excepta nihil te ſi fuga ledat:
Ille feret precium pene ſecurus opinor.
Prudens emiſti vitioſum:dicta tibi eſt lex
Inſequeris tamen hũc:⁊ lite moraris iniqua.
Dixi me pigrum proficiſcẽti tibi:dixi
Talibus officijs prope mancũ:ne mea ſeuus
Iurgares:ad te q͂ epiſtola nulla rediret.
Quid tunc profeci:mecum facientia iura
Si tamen attentas:quereris ſuper hoc etiam q͂
Expectata tibi non mittam carmina mendax.
Luculli miles collecta viatica multis
Erumnis laſſus dum noctu ſtertit ad aſſem
Perdiderat:poſt hoc vehemẽs lup⁹ ⁊ ſibi ⁊ hoſti
Iratus pariter ieiunis dentibus acer
Preſidium regale loco deiecit(vt aiunt)
Summe munito:⁊ multarum diuite rerum.
Clarus ob id factũ donis ornatur honeſtis:
Accipit:⁊ biſdena ſuper ſeſtertia nũmum
Forte ſub hoc tẽpus caſtellum euertere pretor
Neſcio quod cupiens hortari cepit eundem
Verbis:que timido quoq; poſſent addere mentẽ.
I bone:quo virtus tua te vocat:i pede fauſto
Grandia laturus meritorum premia:quid ſtas?
Poſt hec ille catus:quantũuis ruſticus ibit:
Ibit eo:quo vis:qui zonam perdidit:inquit.

tuit ĩ ſcalis:ſ; metuens habene pẽdẽtis ĩ ſcalis ſm morẽ rõanoꝝ q̃ ſeruos ſuos ſuſpẽſos ad trabez flagellabant. et in media domo ad timorẽ incutiẽdũ habenã pẽdebãt. Ille q̃ emit. Secur⁹ negligens. Luculli. hoc exẽplo oſtendit ſe primũ diſpẽdio rei familiaris coactũ. poſt inuitatuz donis ad ſcribẽdũ. Actũ ẽ bello qd̃ geſſit Lucull⁹ conſul cũ Mitrydate rege põtico:cui⁹ milites p̃mũ neceſſitate cõpulſi ceperũt p̃dari: poſtea v̾o donis ⁊ mũerib⁹ ſunt ꝓuocati. Qui dũ q̃dã nocte dormirẽt ſaginas eoꝝ ⁊ viatica ꝑdidere: Tũc coacti viriliter expugnarũt qõdã p̃ſidiũ vbi erãt theſauri Mitrydatis. Ad aſſem nõ vt vſq; ad aſſem ſterterat:ſ; vſq; ad aſſem ꝑdiderat. Quid.t.p. Exclamatiue. dũ me expugnarẽ mihi ꝯſcia. Faciẽtia iura. hoc ẽ iur̃ me faciẽtia. Lup⁹ ſibi. q: ꝑdere poterat ꝑ negligẽtiã. Hoſti. q: rapuit ꝑ violẽtiã. Honeſtis. ſ. militarib⁹ ornamẽt;:⁊ nihilomin⁹ pecunia bona. Quo. v. hec ſunt v̾ba Luculli ad milites ſuos. Quãtũuis. ruſtico milit; luculli hec ẽ. Ruſtic⁹. q̃ iactura rerum ſuaꝝ dolet: vt hec reſtituant̃ cã p̃de q̃cũq; iuſſeris ibit:nos iã ſatis hẽm⁹ ⁊ ornate cõparat ſe militi ſat; hñti ⁊ nolle ſe ꝑ lucrũ carmĩa alicui diuitũ afferre. Ruſticũ aũt pauperi poete aſſimulat:q̃ cum ſuis carmib⁹ multa acq̃rebat erga diuites. ſibi h͛ op⁹ nõ eẽ. Zonã ꝑdi ex fabula greca dictũ Athlete q̃ ſolem ꝑdiderat. Rome nu. h͛ idõ nã fuit venuſin⁹ aut apul⁹. ſ; ad tp̃s ĩſtruct⁹ eſt. Deĩde v̾o prexit athenas matrẽ lr̃arũ:vbi ethicã i. moralẽ p̄hiaz didicit reuoluẽs platonis libros:ab illo ſtudio ſecut⁹ eſt ꝑtes Bruti:q̃ fugato ab Aug. cũ alijs ꝓſcript⁹ ẽ:ac neceſſitate cõpulſus ꝯtulit ſe ad priſtinum ſtudium. ASCEN.

¶ Argumentũ ſecunde ⁊ vltime totius operis ep̃le.

Vltima ſcribentem nil:purgat epiſtola floro.

¶ Ordo eſt. Vltima epiſtola. ſ. totius operis purgat ſup. horatium nil ſcribentem id eſt q͂ nil ſcribat floro.

f Lor. Senſus eſt. Si ego me vigilem epiſtolarum ſcriptorem dixiſſem: cũ hinc profectus es:quomodo mangones pueros ac equos laudant:poſſes merito mihi

iraſci ꝙ nihil ſcribā niſi coactꝰ quodāmodo: nūc nullꝰ eſt iuſte querele locꝰ vbi me ꝓdixerā pigrū
Ordo eſt. O flore amice fidelis bono ⁊ claro neroni. ſ. claudio tyberio: ſi ꝗs velit forte vēdere tibi puerū natū tybure vel gabijs: in aliquo loco deſerto: vbi rudes ⁊ inculti ſūt mores: ⁊ agat. ſ. de pueri valore ſic tecū. hic puer ſup. eſt cādidus. i. nō morboſus: ⁊ pulcher. i. nō vitioſus: a v̄tice id ē ſūmitate capitis ad imos pedes: ⁊ fiet ⁊ erit tuus octo millibꝰ. i. ꝓ octo millibꝰ nūmoꝝ: futurus ſup. verna. i. miniſter aptꝰ miniſterijs. i. ſeruitijs ⁊ obſequijs: ad nutꝰ heriles. i. ad volūtatē dn̄i: imbutꝰ. i. eruditꝰ grecis litterulis: ꝓ captu. ſ. etatis: ⁊ idoneꝰ cuilibꝫ arti. i. ad quālibet artē: tu imitaberis ſup. eū fingēdo ⁊ reformando: ꝗduis. i. quālibꝫ pſonā aut quēlibꝫ artificē ꝗſi ſup. (vt intelligit porphirio) vda argilla. i. ſicut ex argilla. i. terra tenaci hūefacta quāuis ſtatuā facias: ita ex hoc puero quēuis hoiem (acro vetat legi imitabiť q: nō eſt pueri ꝗduis imitari. i. imitando aſſequi: ꝗ tū velit māgonē nō habita rōne etatis ipm oim rerū plaſtē dicere legere poterit imitabiť: ſed rectiꝰ acroni auſcultaueris) Quietiā (addit māgo) ipe puer canet indoctū ſup. cāticū: ſed dulce. i. iocūdū bibēti. multa ꝓmiſſa leuāt. i. eleuāt ⁊ īminuūt (tractū a trutina) fidē. i. credulitatē vbi. i. qn̄ is ꝗ vult extrudere. i. tanꝗ rē ingratā ſibi exigere: venales merces: laudat ſup. eas plenꝰ equo. i. ꝙ iuſtū ⁊ equū eſt (hoc ſolēt dicere ꝗ in ea re maxime peccāt) Nulla res. i. nulla neceſſitas vrget. i. impellit me vt ſcꝫ puerū hūc vltra debitū laudē: ego paup. i. ꝗuis paup ſum in meo ere. i. meo dominio ⁊ iure. Nemo māgonū faceret tibi hoc (mango ē qui ꝓconio ſuo pueros: puellas. equos canes aut ꝗd ſimile venūdat) ⁊ nō quiuis temere. i. quaſi nullꝰ: ferret. i. auferret a me idē. i. nō facerē vnicuiqꝫ qͦ tibi facio. i. nō libenť dicerē vnicuiqꝫ ſecretū vitiū qͦ tibi dico (Licꝫ eīm ſint ꝗ putēt eſſe v̄ba horatij ad flor: ſunt tn̄ haud dubie māgonis ad emptorē moris aūt ē ꝗ volūt tute mētiri: vt verū inſerāt: ⁊ ꝗ volūt abūde laudare: vt fides habeať: aliꝗd vitij fateanť) dicit aūt māgo. hic puer ceſſauit. i. ocioſus inuētꝰ eſt ſemel: ⁊ vt fit. i. ſicut moris ē: latuit metuēs habene. i. ſcutice pēdētis in ſcalis: q: habenā pēdebāt veteres romani in media domo. vel licꝫ acro refrageť ſic ſemel latuit in ſcalis. i. ꝓpe ſcalas metuēs (qͦ hic nomē eſt q: gtm̄ regit) habene pēdētis. i. ſuſpēſe. des. i. dones mihi nūmos quos peto ſi fuga excepta. i. ſi ꝙ inclinatꝰ ſit ad fugā nihil te ledat. i. ſi nō times ꝙ fugitiuꝰ ſit: ſis ſecurꝰ in reliꝗs. ille. ſ. qui emit inꝗt poeta feret. i. afferet ꝓciū: extrā vt ego opinor: ſecurus. i. ſine cura ⁊ negligēs pene. i. ꝑditiōis: q: neſcit ꝗd emat. Tu autē o flore: emiſti prudēs. i. ſciēs ⁊ volens: vitioſuꝫ videlꝫ me: lex eſt tibi dicta: q: dixi me vitioſuꝫ hoc ē pigrū eſſe: tn̄ tu inſeꝗris hūc. i. me: ⁊ moraris. i. detines ⁊ impedis me: iniqua. i. iniuſta lege. Ego dixi tibi proficiſcēti. i. abeunti a me: me ſup.. pigrū: ⁊ ꝓpe. i. quaſi mancū. i. inutilē: talibꝰ officijs. i. ad talia officia. ſ. ſcribēdarū epiſtolarū: ne tu ſeuus iurgares. i. obiurgares: ꝙ nulla mea ep̄la rediret ad te. Quid ꝓficis tūc? q. d. nihil. Tamē ſi attētas. i. aduertere aut expiriri vis: iura faciētia mecū. i. pro me: q: qui ſeruū vitioſū vendit: eūqꝫ vitioſuꝫ ꝓdicat nō teneť redhibitiōis: nec aliū preſtare. tu ꝗreris. i. cōquereris etiā ſuꝑ hoc. i. inſuꝑ ꝙ ego mendax nō mittā tibi carmia expectata: cū tamē nihil mēdax ſim: q: nihil pollicitꝰ ſum. ¶ Luculli miles. oſtēdit exēplo ꝗ diſpendio rei familiaris anguť: multa ſubire. que opulēti refugiūt. Ordo eſt. Miles luculli. i. quidā militans ſub lucullo cōtra mitrydatē: laſſus. i. fatigatꝰ multis erūnis dū ſtertit noctu: perdiderat id ē amiſerat: viatica id ē pecuniā neceſſariā ad reditū in patriā: ad aſſem id eſt ita ꝙ vix aſſem retinuerat: ⁊ ipſe poſt hoc id ē poſt talē perditionē: effectus ſup. lupus vehemens: ⁊ iratus pariter ſibi: quia rem perdiderat: ⁊ hoſti quia rem eius deſiderabat: et acer ieiunis dentibus deiecit id eſt expugnauit preſidiū id eſt munitionē: ⁊ vt dicunt fortaliciū regale: imo regis mitrydatis: in ſup. loco vt aiunt ſumme munito: ⁊ diuite multarū rerum: quia illic theſaurus erat: ⁊ ipe miles clarus id ē ſpectatus ⁊ inclytus ob id factum ornatur honeſtis donis: ⁊ accipit ſuꝑ id ē vltra theſaurū inuentum: biſdena id eſt viginti ſeſtertia nummū. Pretor ſcꝫ lucullus cupiens forte ſub id eſt per id tempus: euertere neſcio qͦ caſtellum: cepit hortari eundem militem verbis: que poſſent addere mentem id eſt animoſitatem: quoqꝫ id eſt etiaꝫ timido. verba autem erant huiuſmodi o bone ſupple miles i id eſt vade quo tua virtus vocat te id eſt aggredere rem tua virtute dignam: i fauſto id eſt felici pede. laturus id ē relaturus grandia premia meritoꝝ: cum autem ille non iret inquit lucullus. quid ſtas? ille ſcilicꝫ miles: catus id eſt vafer ⁊ argutus inquit poſt hec: ruſticus ꝗtumuis id eſt ꝗtumcunqꝫ vis: ibit: ibit dico eo quo vis qui perdidit zonam id eſt cincturam in qua pecunias ſuas cuſtodierat: hoc eſt nemo eſt tam ruſticus qui non ſubibit quoduis terribile poſt rerum ſuarum amiſſionem quia furore quodam tenentur: qui ſua perdiderunt. q. d. horatius. ego vt miles luculli: nunc ditior ſum ꝗ vt pro rebus: labores ſcribendi vnicuiqꝫ ſubeam.

Mango

Rome nutriri mihi contigit atq; doceri:
Iratus graijs quantū nocuiſſet achilles
Adiecere bone paulo plus artis athene
Scilicet:vt poſſem curuo dinoſcere rectum.
Atq; inter ſiluas achademi querere verum.
Dura ſed amouere loco me tempora grato
Ciuiliſq; rudē belli tulit eſtus in arma
Ceſaris auguſti nō reſponſura lacertis:
Unde ſimul primū me dimiſere philippi
Deciſis humilē pennis inopemq; paterni
Et laris ⁊ fundi paupertas impulit audax
Ut verſus facerē.ſed qđ non deſit habentē
Que poterunt vnq̄ ſatis expurgare cicute?
Ni melius dormire putē q̄ ſcribere verſus.
Singula de nobis anni predantur euntes.
Eripuere iocos:venerē:conuiuia:ludum:
Tendunt extorquere poemata.quid faciā vis?
Deniq; non omnes eadē mirantur:amantq;
Carmine tu gaudes.hic delectatur iambis:
Ille bioneis ſermonibus ⁊ ſale nigro.
Tres mihi cōuiue prope diſſentire videntur
Poſcentes vario multū diuerſa palato.
Quid dem quid non dem renuis tu qđ iubet alter.
Quod petis id ſane eſt inuiſum acidūq; duobus:
Preter cetera me rome ne poemata cenſes
Scribere poſſe inter tot curas totq; labores?
Hic ſponſum vocat:hic auditū ſcripta relictis
Omnib⁹ officijs:cubat hic in colle quirini:
Hic extremo in auentino viſendus vterq;:
Interualla vides humane cōmoda:verum
Plures ſunt platee:nihil his mediantib⁹ obſtet.
Feſtinat calidus mulis geruliſq; redemptor:

¶ Achademi.academ⁹ apđ athenas portic⁹ cōſtruxit:vñ portic⁹ achademia dicta eſt ⁊ extra. vñ achademici quoq; ſiluani.iocunde dixit verū: q: querūt verū: vt negent idē inueniri poſſe. Rudem.tyronē ⁊ ignarū.Euocat⁹ ē eñ bruto per potentiā:qua tunc achias ⁊ athenas:tenebat etiã ſimilitudinē ſtudioꝝ eſſe celebri noīe in p hia. Philippi cāpi theſſalie:vbi contra brutū pugnauit auguſt⁹.Deciſis pen.hoc ē amiſſa dignitate: qua ante ſublimis ferebat.Extorquere. hoc ē ſalacitatē ſcribendi:vel cōmoditatē extorquere tentāt. Quid fa.vis. alia excuſatio ꝙ ſcʒ neſciat quid potiſſimū ſcribat: cū oēs nō vna eadēq; re delectent. Bioneis. liuidis iocis.i.ſatyra. Sunt aūt diſputatiōes bionis philoſophi quib⁹ ſtultitiã arguit vulgi:cui pene cōſentiūt carmia luciniana Hic aūt bion q̄ ſophiſtes cognominat⁹ ē in libro quē edidit mordaciſſimis ſalib⁹ ea q̄ apud poetas ſunt ita lacerauit: vt ne homero quidē parceret. Sale nigro.i.tragedia vel amara iocularitate. Preter ce. omiſſis alijs reb⁹.credis rome poſſe carmīa ſcribi inter tot curas occupationeſq;.Cubat hic.i.egrotat vt ſuperius.trans tyberim longe cubat. Humane.i.probe.cōmoda breuia.Sed cōtrario oſtēdit ꝙ magna ſit. Gerulis. Geruli ſūt q̄ portāt neceſſaria ad fabricam. Tu me int.i.vis me aliena dicere. Nā cūcta ꝓditis ⁊ diuulgatis Dixit ⁊ ita vis me ſcribere vt ad vates antiquos maxime accedā Frater e.ad hec cauſā duoꝝ fratrū inducit vt oſtendat ſe inuicē laudare debere. Unus eñ iſtoꝝ duoꝝ mutius videlʒ ſceuola amicus ciceronis q̄ prim⁹ iuriſcōſulta apud veteres [ſ]cripſit q̄ illud officiū ageret fratrē ſuum gracchum oratorē ipe ⁊ rhetor laudare ſtudebat.cōtra gracchus oñi ſtudio fratrem ſuū mutiū laudabat. Dicit ergo ſuo tēpore duos

Acro

Bion liuid⁹

Torquet nunc lapidē nūc ingens machina tignū:
Triſtia robuſtis luctantur funera plauſtris:
Hac rabioſa fugit canis: hac lutulenta ruit ſus:
I nunc ꝛ verſus tecum meditare canoros.
Scriptoꝝ chorus oīs amat nemus: ꝛ fugit vrbē:
Rite cliens bacchi ſomno gaudentis ꝛ vmbra:
Tu me inter ſtrepitus nocturnos atqꝫ diurnos
Uis canere: ꝛ contracta ſequi veſtigia vatum.
Ingenium ſibi qđ vacuas deſumpſit athenas:
Et ſtudijs annos ſeptem dedit inſenuitqꝫ
Libris ꝛ curis: ſtatua taciturnius exit:
Plerūqꝫ ꝛ riſu populum quatit: hic ego rerum
Fluctibus in medijs ꝛ tempeſtatibus vrbis
Uerba lyre motura ſonum: cōnectere digner?
Frater erat rome conſulti rhetor: vt alter
Alterius ſermone meros audiret honores:
Gracchus vt hic illi foret: hic vt mutius illi:
Qui minus argutos vexat furor iſte poetas?
Carmina compono hic elegos miſerabile viſu
Celatūqꝫ nouem muſis opus aſpice primum:
Quanto cum faſtu: quāto molimine circum
Spectemus vacuā romanis vatibus edem.
Mox etiā ſi forte vacas ſequere ꝛ procul audi
Quid ferat: ꝛ quare ſibi nectat vterqꝫ coronam.
Cedimur ꝛ totidem plagis cōſumimus hoſtem.
Lento ſamnites ad lumina prima duello.
Diſcedo alceus puncto illius: ille meo quis?
Quis niſi callimachus? ſi plus apposcere viſus
Fit mimnermus ꝛ optiuo cognomine creſcit.
Multa fero vt placem genus irritabile vatum:
Cum ſcribo ꝛ ſupplex populi ſuffragia capto:
Idem finitis ſtudijs ꝛ mente recepta
Obturem patulas impune legentibus aures.

poetas Rome fuiſſe ita ſe amantes vt vnꝰ illoꝝ eſſet alteri quaſi gracchus: ꝛ per hoc frater ꝛ alter alteri quaſi mutiꝰ affectu laudis: ꝛ ꝑ hoc frater. Carmina cōpono. dū ego inqͣt bonū carmen cōpono: ꝛ ille/aliꝰ ſimilit̃ eſtimamus nullū aliū poetā niſi nos. ꝛ q̄ſi theatrū euacuatū eſt nobis: vt ſint digni recitatores in eo. Nota inqͣt qđ ſupbi incedamus: q̄ſi nō oīs edes poetis plena ſit. Molimine. aſpice quāto molimine reqͥramꝰ locū recitādi q̄ſi vix inueniat̃ edes in q̄ non illi recitent q̄ſi indigna noſtris carminibꝰ. Romanis v. i. negemus in tēplo apollinis vllos poetas habere carmina. Quid ferat. nota etiā hoc ob qđ meritū inuicē laudent: ꝛ dignos corona poetica iudicēt. Qui duello. ſenſus: inuicem odioſi ſumus fallēdo nos: ꝛ mala carmina ꝑdicātes: ꝛ hoc ſine fine facimus. Ut romani quōdā pugnarūt cū hoſtibꝰ ſamnitibꝰ vſqꝫ ad noctē. vnde ꝛ Enniꝰ bellū inqͣt. Equis de manibꝰ nox intempeſta diremit. Obturem p. Non ſolū inqͣt nō laudo.

Acron hic deficit.

ASCEN. Rome nutriri ꝛc. Docet ſe philoſophia imbutū quo innuit ad rem ſe minus attentū. Ordo eſt. Contigit .i. euenit ſorte difficili me nutriri atqꝫ doceri rome: athene adiecere paulo plus bone artis: ſup. tāto quātū achilles iratꝰ nocuiſſet graijs: cū enī vt ē in ꝑmo iliados iratꝰ agamēnoni nollet pro grecis pugnare: grauiſſimam ſtragē paſſi ſunt: hyꝑbolicos ergo dicit athenas ſibi tantum boni attuliſſe: quātū ira achillis attulit grecis mali. ſcilicꝫ vt poſſem dinoſcere curuū recto atqꝫ q̄rere verū int̃ ſiluas achademi. i. inter varias platonicorū ſentētias q̄ in achademia athenis verſati ſunt: ſed dura tēpora ſcꝫ belli ciuilis: amouere. i. amouerūt me loco grato. i. a gymnaſio athenieſi: ꝛ eſtꝰ ciuilis belli tulit me rudē. i. impitū rei mili

taris in arma nõ reſpõſura lacertis.i.brachijs hoc ē potētie ceſaris auguſti vnde.i.a q̄b⁹ armis:
ſimul.i.imediate vt philippi.i.cãpi illi theſſalie vbi bis pugnatū eſt a romanis:dimiſere.i.dimi
ſerũt p̄mū me hũilē pēnis.i.auxilijs emergēdi deciſis.i.amputatꝫ:⁊ inopē paternillaris⁊ fũdi.i.
toti⁹ patrimonij:paupertas audax.i.q̄ facit audaces:impulit vt facerē v̄ſus. Sed q̄ cicute.i.herbe
venenoſe q̄b⁹ multi enecari ſolēt:ſed hic ꝓ forti helleboro ponit̄:poterūt vnq̄ ſatis purgare ha-
bentē id qđ nõ deſit.i.ſatis habētē aut ad ſufficiētiā cui neceſſaria nõ deſũt:ni.i.ſi nõ putē meli⁹
dormire q̄ ſcribere v̄ſus:anni eũtes.i.recedētes poſt mediū etatꝫ (vñ in arte. Multa ferũt ãni
veniētes cõmoda ſecū multa recedētes adimũt) p̄dant̄.i.auferũt a nobis:ſingula ſup.cõmoda
eripuere.i.eripuerũt.ſ.anni.iocos.venerē.i.coitũ.cõuiuia.ludū.⁊ tēdũt.i.ↄtēdũt conant̄ extorq̄
re.i.violent̄ auferre:poemata.q̄d vis ſup.vt faciã.hoc ē q̄d ſcribã.q.d.dubito. Deniq̄ nõ oēs mi
rant̄:⁊ ꝓ:id ē amãt eadē:tu gaudes carmine: vel quouis vel lyrico.hic.i.aliq̄s delectat̄ iãbis.i.
mordacib⁹ v̄ſib⁹:ille.i.ali⁹ delectat̄ ſmonib⁹ bioneis.i. liuidis iocis hoc ē ſatyris: ⁊ nigro ſale.i.
rephēſionib⁹ amaris q̄lib⁹ bion ariſtophanis comici veterꝫ paſ̄ vſus ē:tres cõuiue.i.ſi nõ habeã
niſi tres cõuiuas:ip̄e vident̄ mihi q̄ſi.i.ꝓpe diſſentire:poſcētes multū diuerſa vario palato.i.ꝓ
pter variū guſtū:nã alijs alia ſapiũt:q̄d dē.i.q̄d debeã dare.q̄d nõ dē.i.debeã nõ dare ſup.neſcio
q: tu renuis.i.refutas qđ alt̄ iubet ſup.apponi:⁊ id qđ tu petꝫ ē ſane.i.mltū inuiſuꝫ ⁊ acidū duo-
bus ſup.reliq̄s. Pret̄ cetera.i.vt ceťa ipedimēta taceã:putas ne.i.cēſes tu me poſſe ſcribere poe
mata rome int̄ tot curas ⁊ tot labores? Hic vocat ſpõſuꝫ.i.vt ſim ſpõſor:hic.i.ali⁹ vocat me audi
tū ſup.carmia ſua:oib⁹ officijs relictꝫ:hic.i.ali⁹:cubat.i.eger iacet i colle q̄rini : hic cubat i extre
mo auētino.i.in extrema p̄te collis auētini:vterq̄ ſup.ē viſend⁹.i.viſitãd⁹ mihi.tu vides:intual
la q̄ ſũt int̄ mõtes:cõmoda.i.vtilia hũane ſup.nature:hoc ē tu ↄſideras hñ q̄ intualla ſint cõmo-
da ad v̄ſus dictãdos.vel ſm acronē.tu vides hũane.i.ꝓhe vl̄ more hoīꝫ:intualla int̄ illos colles
cõmoda.i.breuia:⁊ hoc ꝑ ironiã:verū plures platee.i.late vie ſũt ſup.rome:vt facilior ſit trãſit⁹:
q: nihil obſtet his mediãtib⁹.imo dicit poeta. Redēptor.i. exhibitor publici curſus:aut q̄ emit
vt reuēdat:calid⁹.i.feruēs i negocio aut aſtut⁹:feſtinat:⁊ mulis ⁊ gerul̄.i. baiulis:⁊ ingens ma-
china torq̄t nũc lapidē ⁊ nũc tignū.i.trabē (qđ iuuenal̄ imitat⁹ ē) funera triſtia.i. q̄ a diuitib⁹ q̄
triſtes ſe ſimulãt efferũt̄:luctãt̄.i.cõcertãt plauſtris.i.vehiculis robuſtis:q: luctãt̄ vtra retroce
dere cogãt̄. Canis rabioſa fugit hac.i.ꝑ hãc p̄tē:⁊ ſus lutulēta.i.luto inuoluta:ruit.i.p̄cipitanter
currit:hac.i.ꝑ aliã p̄tē:i nũc ⁊ meditare tecū i tali.ſ.ſtrepitu ⁊ turbatõe:v̄ſus canoros.i.bñ ſonã
tes.q.d.id fieri nõ poſſet:q: ois chor⁹.i.mltitudo ſcriptorꝫ:petit nem⁹.i.ſolitudinē vbi nemo ē:⁊
fugit vrbē rite.i.debite:ex hiis cliēs bacchi gaudētis ſomno ⁊ vmbra.i.req̄e ⁊ latebris. Tu vis me ca
nere int̄ ſtrepit⁹ nocturnos ⁊ diurnos:⁊ ſeq̄ veſtigia vatū ↄtracta.ſ.ad arctas leges ⁊ obſuatões
ingeniū qđ deſũpſit.i.delegit ſibi athenas vacuas ſup.⁊ negocijs ⁊ curis:⁊ qđ dedit ſeptē ãnos
ſtudijs ⁊ inſenuit.i.iueteratū ē libris ⁊ curis exit.i.egredit̄ a ſtudorio taciturni⁹ ſtatua: ⁊ quatit
id ē cõcitat plerũq̄:ppl̄ꝫ riſu:⁊ putas ſup.q̄ ego digner hic in medijs fluctib⁹ rerū ⁊ i medijs tē
peſtatib⁹ vrbis:cõuertere v̄ba motura ſonũ lyre.i.lyrica carmia deſcribere.q.d. id fieri nõ pōt.
Rhetor erat rome frat̄ ↄſulti ſup.iuris:ita ſup.vt alter audiret meros honores i ſermõe alteri⁹
q: ſemꝑ ſe mutuo laudabãt.vt hic.i.alter fratrū.ſ.rhetor foret illi.ſ.ↄſulto:gracch⁹.i. diſert⁹ ora-
tor vt gracch⁹:⁊ vt hic.i.alter.ſ.ↄſult⁹:foret illi.ſ.rhetori:muti⁹.i. ꝑit⁹ iuris vt muti⁹ ſceuola: q̄.i.
in quo furor iſte.ſ.laudãdi vexat min⁹ argutos.i.ſtridulos poetas.q.d.in nullo:q: mutuo ſe lau
dant. Si ego cõpono carmia.i.ſi ſcitur q̄ cõpono carmia.ſ.lyrica:⁊ hic.i.ali⁹:elegos exiſtes op⁹
miſerabile viſu:celatū.i.effectū ſup.a nouē muſis. Aſpice p̄mū cū quãto faſtu ⁊ quãto molimine
circũſpectem⁹.i.diſq̄ram⁹ edē vacuã.i.q̄ ſit vacua romanis vatib⁹.mox.i.deīde ſi vacas forte ſe-
quere ⁊ audi ꝓcul.i.de lõge q̄d ferat.i.afferat: ⁊ q̄re vterq̄ nectat ſibi coronã? q.d.id ꝓ modica
re faciũt. Nos cedimur.i.laceſſimur ab aduerſario:⁊ cõſumim⁹ hoſtē totidē plagis.i.ita crucior
audiēdo carmia ei⁹ ⁊ ip̄e audiēdo mea:vt q̄ hoſtilit̄ certãt:ↄſumim⁹ inquã hoſtē exiſtētes ſãni-
tes.i.duri ⁊ inexpugnabiles ⁊ ꝑpetuo rebellãtes:lento duello: q̄le ſamnites ↄtra romanos tra-
xerũt:ego lyric⁹ diſcedo ad p̄ma lumina.i.tēpore nocturno:alce⁹.i.reputat⁹ alce⁹:pũcto.i. ſuffra
gio illi⁹ cui carmia mea recitaui:ille ſup.diſcedit meo ſup.voto:q̄d ſup.putas? q.d.q̄ris q̄s:quis
ſup.diſcederet:niſi callimach⁹.i.cū me faciētē lyrica alceū dicat:quē vocē eū facientē elegos niſi
callimachũ:⁊ ſi viſus ē apposcere pl⁹.i.ſi nõ eſt cõtēt⁹ eo noīe:ſit mimerm⁹:qui duos libros ſcri
pſit ⁊ creſcit cognoīe optimo.ego fero.i.patior mlta:vt placē gen⁹ vatū irritabile.i.qđ facilit̄ irri
tat̄:cū ſcribo:⁊ peto ſupplex ſuffragia ppli.idē.ſ.ego q̄ ſcribēs ſuffragia poſco:obturē.i.occludã
legētib⁹ ipune.i.paſſim:aures patulas:⁊ ħ ſtudijs ſcribēdi finitꝫ:⁊ mēte recepta a furore poetico

ASCEN.

Rident mala:q: acro pp facilitatē h nihil ſcripſit:ēt breuis ero Ordo igr̄ ē. Qui cōponunt mala carmia rident:verū ipi ſcribētes gaudēt:⁊ venerant ſe:⁊ ſi tu taceas laudāt ſe vltro exiſtes ſm iudiciū ſuū btī q̄cq̄d ſcripſerūt. At i.ſꝫ is ſup.q̄ cupiet feciſſe poema legitimū.i.iux̄ legē carminis:ſumet cū tabulis.i.qn̄ ſcribet volet aīm honeſti cēſoris:h̄ eſt audebit mouere.i.amouere loco ſuo quecūqꝫ verba habebūt parum ſplēdoris ⁊ quecūqꝫ erūt ſine pōdere.ſ.ſententiarū:⁊ quecūqꝫ ferentur.i.dicent ſine honore.i.dignitate audebit dico mouere ꝙuis recedant inuita:⁊ verſentur adhuc īter penetralia veſte.i.caſta et clauſa adhuc ſint nec pplo adhuc expoſita. imo ne ſcripta q̄dē:bonus ſup. cenſor eruet ſupple verba obſcurata diu populo id eſt nimiū trita:atqꝫ proferet i lucem ſpecioſa vocabula rerum: ⁊ proferet in vſum ea vocabula que memorata priſcis catonib⁹ atqꝫ cethegis: ſitus. i. mucor et lanugo informis id eſt turpis et vetuſtas deſerta premit nunc.i. renouabit quedā antiqua: ⁊ aſciſcet.i.aduocabit in numerū vocabulorū noua ſup.vocabula q̄ vſus genitor pduxerit aut pduxerit.i vſqꝫ in cōſuetudinē duxerit:exiſtens vehemens(profertur.hic biſſyllabum)⁊ liquidus.i.nō obſcur⁹:⁊ ſimillim⁹ puro amni. Fūdet opes.ſ.v̄boꝝ:⁊ beabit.i.ditabit latiū.i.italiā diuite ligua:⁊ cōpeſcet v̄ba luxuriātia.i.nimis fucata:⁊ leuabit.i.leuigabit: a leui pria lōga:cultu ſano i.moderato nimis aſpa:⁊ tollet carētia v̄tute ⁊ dabit ſpēꝫ ludēt⁊.ſ.i cōponēdo mouebit ſe ex affectōe aī:⁊ torq̄bit ſi v̄ba reb⁹ nō rn̄deāt:vt q̄ mouet.i.dū mouet agit nūc ſatyrū agreſtē:⁊ nūc cyclopa.ſ.polyphemū. Pretuleri.ſ.inq̄t ſtult⁹ amator ſui ⁊ ſuoꝝ:videri ſcriptor delir⁹ ⁊ iers dū mea mala.i. errores mei:delectēt me āt fallāt deniqꝫ ꝙ ſape⁊ rigi.i.rictū facere more

Ridentur:mala qui cōponunt carmina:verum
Gaudent ſcribentes:⁊ ſe venerantur:⁊ vltro
Si taceas laudant quicquid ſcripſere beati.
At qui legitimum cupiet fe ciſſe poema:
Cum tabulis animū cenſoris ſumet honeſti:
Audebit quecūqꝫ parum ſplendoris habebunt
Et ſine pondere erunt:⁊ honore indigna ferentur:
Verba mouere loco ꝙuis inuita recedant:
Et verſentur adhuc inter penetralia veſte.
Obſcurata diu populo bonus eruet:atqꝫ
Proferet in lucem ſpecioſa vocabula rerum:
Que priſcis memorata catonibus atqꝫ cethegis
Nunc ſitus informis premit:⁊ deſerta vetuſtas:
Aſciſcet noua que genitor perduxerit vſus
Vehemens ⁊ liquidus puroqꝫ ſimillimus amni
Fundet opes:latiūqꝫ beabit diuite lingua:
Luxuriantia cōpeſcet:nimis aſpera ſano
Leuabit cultu:virtute carentia tollet.
Ludentis ſpeciē dabit:⁊ torquebitur:vt qui
Nunc ſatyrū:nunc agreſtē cyclopa mouetur.
Pretulerim ſcriptor delirus inerſqꝫ videri:
Dum mea delectent mala me:vel deniqꝫ fallant
Quā ſapere ⁊ ringi:fuit haud ignobilis argis
Qui ſe credebat miros audire tragedos
In vacuo letus ſeſſor plauſorqꝫ theatro:
Cetera qui vite ſeruaret munia recto
More:bonus ſane vicinus:amabilis hoſpes
Comis in vxorem:poſſet qui ignoſcere ſeruis:
Et ſigno leſo non inſanire lagene:
Poſſet qui rupem ⁊ puteū vitare patentem:
Hic vbi cognatorum opibus curiſqꝫ refectus
Expulit helleboro morbum bileqꝫ meraco:
Et redit ad ſeſe:pol me occidiſtis amici:

Non ſeruaſtis ait:cui ſic extoꝛta voluptas
Et demptus per vim mentis gratiſſimꝰ erroꝛ.
Nimirū ſapere eſt abiectis vtile nugis:
Et tempeſtiuū pueris concedere ludum:
Ac non verba ſequi fidibꝰ modulanda latinis:
Sed vere numeroſq; modoſq; ediſcere vite.
Quocirca mecū loquoꝛ hec taciruſq; recoꝛdoꝛ
Si tibi nulla ſitim finiret copia lymphe
Narrares medicisꝙ quanto plura paraſti
Tanto plura cupis.nulli ne faterier audes:
Si vulnus tibi monſtrata radice vel herba
Non fieret leuius:fugeres radice vel herba
Proficiente nihil curarier.audieras cui
Rem dij donarent illi decedere prauam
Stultitiā:⁊ cum ſis nihilo ſapientioꝛ ex quo
Plenioꝛ es:tamen vteris monitoꝛibus iiſdem.
At ſi diuitie prudentē reddere poſſent:
Si timidū,cupidum q; minus te:nempe ruberes
Viueret in terris:te ſi quis auarioꝛ vno.
Si propꝛiū eſt:qđ quis libꝛa mercatur ⁊ ere:
Quedā ſi credis conſultis mancipat vſus:
Qui te paſcit ager tuus ē ⁊ villicꝰ oꝛbi
Cum ſegetes occat tibi mox frumenta daturus
Te dominū ſentit:das nūmos accipis vuam
Pullos.oua.cadum temeti.nempe modo iſto
Paulatim mercaris agrū foꝛtaſſe trecentis:
Aut etiā ſupꝛa nūmoꝝ millibus emptum.
Quid refert viuas numerato nuper an olim:
Emptoꝛ aricini quondam veientis ⁊ arui
Emptū cenat holus q̄uis aliter putat:emptis
Sub noctē gelidā lignis calefactat ahenū:
Sed vocat vſq; ſuū:qua populus aſſita certis
Limitibus vicina refugit iurgia:tanꝙ

canū iraſcētiū:fuit ſup.quidā argis.i.apud argos haud ignobilis:qui credebat ſe audire miros tragedos:ex ñs lectꝰ ſeſſoꝛ ⁊ plauſoꝛ in vacuo theatro.i.qui ſic applaudebat cū nullꝰ eſſet ac ſi veros tragedos audiret: ex ñs vicinus ſane bonus q̄ ſeruaret recto moꝛe cetera munia.i.officia vite vtpote amabil' hoſpes:comis .i. benignꝰ in vxoꝛē:⁊ q̄ poſſet ignoſcere ſeruis: ⁊ nō inſanire ſigno lagene leſo.i.vino ſignate lagene ebibito:⁊ q̄ poſſet vitare rupē ⁊ puteū patentē:hic.ſ.argiuꝰ vbi id ē poſtꝙ refectꝰ opibꝰ ⁊ curis cognatoꝝ:expulit moꝛbū ⁊ bilē.i. noxiū humoꝛē inſaniā generātē meraco.i.impmixto helleboꝛo.i. veratro qđ in antycira naſcit᷑:⁊ vbi redit.ꝓ rediit ad ſeſe:ait pol.id ē ꝑ pollucē o amici vos occidiſtis me:nō ſuaſtis:cui voluptas eſt extoꝛta.i.violent᷑ expulſa ē ſic ⁊ cui demptꝰ ē ꝑ vim erroꝛ mentis gratiſſimꝰ.ꝑ hec oñdit vt inde arte: quoſdā incoꝛrigibilit᷑ inſanire.Nimirū.i.haud dubie nugis abiectis.i. vt ſerio loq̄mur: vtile ē ſape.⁊ ꝯcedere pueris ludum tēpeſtiuū eis:ac nō ſeq̄.i.ſectari v̇ba modulāda fidibꝰ.i. lyricis inſtrumentis:latinis.i.merū cōcentū v̇boꝝ:ſed ediſcere numeros ⁊ modos.vere vite: quocirca ego loquoꝛ mecū hec ⁊ recoꝛdoꝛ tacitꝰ. Si nulla copia lymphe.i. aq̄ finiret tibi ſitim. vñ ouidiꝰ: q̄ plꝰ ſūt poete plꝰ ſitiunt᷑ aq̄.tu narrares medicis ꝙ quāto plura paraſti:tāto plura cupis:nulli ne.i. an ne alicui audes faterier.ꝓ fateri:ſi vulnꝰ nō fieret tibi leuiꝰ.i. nō ſanaret᷑:radice vel herba mōſtrata tibi.ſ.ꝑ medicū: ⁊ fugeres curarirer.i.curari aut mederi radice vl' herba nihil ꝓficiēte .q.d. maxie.Tu audieras prauā ſtultitiam diſcedere illi cui dijdonarēt rē.i.diuitias:⁊ cū ſis nihilo ſapientioꝛ:ex quo.i.poſtꝙ es plenioꝛ.i. ditioꝛ effectꝰ: tñ vteris iiſdē monitoꝛibꝰ.q.d.id ſtulte facies.at.i. ſed ſi diuitie poſſent reddere te

prudentẽ: ⁊ ſi poſſent: reddere te
min⁹ timidũ ⁊ min⁹ cupidũ: nẽpe
id eſt certe tu ruberes .i. merito
erubeſceres: ſi q̇s viueret in ter-
ris auarior te vno. Si ꝓpriũ eſt
qḋ q̇s mercat̃ libra ⁊ ere .i. ꝑ eſ
pẽſũ: ⁊ ꝑ pecuniã paratã: ⁊ vſus
mãcipat .i. vẽdicat ſibi ꝑ vſucapi-
onẽ quedã: ſi credis ꝯſultis ſup.
iuris. Ager q̇ te paſcit eſt tu⁹: ⁊
villic⁹ orbi: ꝑ orbij: cũ occat .i. am
putat (hinc ꝑſius. occa tibi nã ſe-
ges altera in herba eſt) tibi ſege
tes: datur⁹ mox frumẽta tibi: ip̄e
villic⁹ ſentit te dñm q̇ tu das nũ
mos: ⁊ accipis vuã. pullos. oua
cadũ temeti .i. vini (ſed nota ꝙ
duas in temeti ꝓducit cũ alij cor-
ripiant) nempe .i. certe tu merca
ris iſto modo paulatim agrũ em
ptũ fortaſſe trecẽtis millib⁹ num
mor: aut etiã ſupra .ſ. illũ nũerũ.
quid refert .i. inteſtan ſup. viuas
nũerato .i. ex eo qḋ nũerata pecu
nia emiſti nup .i. paulo ante. an
olim .i. m lto ãte. q. d. nihil refert
q̇ q̇ ſe dñs dicit ⁊ viuere cibis in
emptis: eo ꝙ viuat ex collectis ĩ
ſuo agro non recte dicit: q̇ cum
agrũ emit etiã fruct⁹ futuros e-
mit. Emptor quondã .i. a multis
annis arui aricini ⁊ veientis: ce-
nat holus emptũ ꝙuis alit̃ putat
⁊ calefactat ahenũ .i. lebetẽ aut
cacabũ ſub .i. paulo ante gelidã
noctẽ lignis emptis: ꝙuis ĩ fun-
do ſuo creuerint: ſed vocat ſuum
vſq3 .i. ꝑ totũ: qua .ſ. ꝑte popul⁹ il-
la arbor: aſſita .i. cert⁹ limitib⁹ .i.
ad certos limites poſita ⁊ cõſita
refugit .i. diremit iurgia vicia .i.
q̄ poſſint eſſe cũ vicinis. Tãq̄ .i.
ꝑinde acſi quicq̄ ſit ꝓpriũ qḋ pũ-
cto hore mobilis ꝑmutat dños ⁊
cedat in altera iura: nũc p̄ce: nũc
p̄cio: nunc vi: nũc morte ſup̄ma.
hec oĩa ofellus in ſermonib⁹ cõ-
memorauit. Sic q̇ nulli dat̃ per
petu⁹ vſus: ⁊ heres ſupuenit he-
redẽ alteri⁹ velut vnda ſupuenit
vndã q̇ cõtinuo ſuccedit: qd ꝓſũt
vici ⁊ horrea: ve ꝓ vel: quid ſup.
proſunt: lucani ſup. ſalt⁹: adiecti
ſaltib⁹ calabris. q. d. nihil ſi .i. q̇

Si propriũ quicq̄: puncto quod mobilis hore
Nunc prece nunc precio nũc vi nũc morte ſupma
Permutet dominos: ⁊ cedat in altera iura.
Sic quia perpetuus nulli datur vſus: ⁊ heres
Heredẽ alterius velut vnda ſuperuenit vndam:
Quid vici proſunt aut horrea? quid ve calabris
Saltibus adiecti lucani? ſi metit orcus
Grandia cũ paruis non exorabilis auro?
Gemas marmor ebur tyrrhena ſigilla tabellas
Argentũ veſtes getulo murice tinctas.
Sunt qui nõ habeant: eſt qui nõ curat habere.
Cur alter fratrũ ceſſare ⁊ ludere ⁊ vngi
Preferat herodis palmetis pinguibus: alter
Diues ⁊ importun⁹ ad vmbram lucis ab ortu
Silueſtrẽ flãmis ⁊ ferro mitiget agrum
Scit genius natale comes qui temperat aſtrum
Nature deus humane mortalis in vnum:
Quodq3 caput vultu mutabilis albus ⁊ ater
Utar ego: ⁊ modico quantũ res poſcet aceruo
Tollam: nec metuã: quid de me iudicet heres:
Quod nõ plura datis inuenerit: ⁊ tamen idem
Scire volam: quantũ ſimplex hylariſq3 nepoti
Diſcrepet: ⁊ quantũ diſcordet parcus auaro.
Diſtat enĩ ſpargas tua prodigus: an neq3 ſumptũ
Inuitus facias: neq3 plura parare labores:
Ac potius puer vt feſtis quinquatrib⁹ olim
Exiguo gratoq3 fruaris tempore raptim.
Pauperies imunda procul dom⁹ abſit: ego vtrũ
Naue ferar magna an parua ferar vnus ⁊ idem.
Non agimur tumidis velis aquilone ſecundo:
Non tamen aduerſis etatẽ ducim⁹ auſtris.
Uiribus: ingenio: ſpecie: virtute: loco: re.
Extremi primorũ: extremis vſq3 priores.

Non es auarus:abi:quid cetera?iam ſimul iſto
Cum vitio fuge.rite caret tibi pectus inani
Ambitione:caret mortis formidine ⁊ ira:
Somnia terrores:magicos:miracula:ſagas
Nocturnos lemures:portentaq̄ꝫ theſſala rides.
Natales grate numeras ignoſcis amicis:
Lenior ⁊ melior ſis accedente ſenecta.
Quid te exempta iuuat ſpinis de pluribus vna?
Viuere ſi recte neſcis:decede peritis:
Luſiſti ſatis.ediſti ſatis.atq̄ꝫ bibiſti:
Tempus abire tibi eſt:ne potū largius equo
Rideat:⁊ pulſet laſciua decentius etas.

orcus.i.infernꝰ nō exorabilis auro metit.i.occidit ⁊ aufert: grandia cū paruis. gēmas.marmor. ebur.ſigilla.i. parua ſigna ac ſimulachra:thyrrena.i. in etruria fabrefacta: tabellas. argentū.veſtes tinctas murice getulo.i. tyrio:q: tyros nō longe a getulia ē ſunt ſup.aliqui qui nō habeāt eſt ſup.aliq̄s qui non curat habere. cur alter fratrū.ſ. gemellorū: p̄ferat piguibꝰ palmetis herodis.i. iudaice regionis ſeu paleſtine: ceſſare ⁊ ludere ⁊ vngi.i.voluptati indulgere:⁊ alter.ſ. gemellorū diues ⁊ importunꝰ mitiget agrū ſiluestrē.i.domet flāmis ⁊ ferro ab ortu lucis ad vmbrā:qđ plꝰ eſt ꝙ ab ortu ſolis vſq̄ꝫ ad occaſum: geniꝰ comes.i.nobis aſſociatꝰ q̄ tēperat aſtrū natale.i.horoſcopū natiuitatis:ex hīs deꝰ nature mortalis.ſ.hūane mutabilis.i.variꝰ i vnūquodq̄ꝫ caput.:albꝰ.i.bonꝰ ſup.aliquibꝰ:⁊ ater.i.malꝰ aliјs:ſcit ſup.cauſam.Ego inq̄t poeta:vtar ⁊ tollā ſup.de modico aceruo.i.cumulo frumēti aut rerū aliarū paruarū ſup.tanto:quātū res.i. vtilitas poſcat nec metuā q̄d heres ſentiat de me ꝙ non inuenerit plura datꝫ ⁊ tū ego idē volā ſcire q̄tū ſimplex hilaris.i. paucis cōtentꝰ ⁊ rebꝰ ſimplicibꝰ lete vtēs:diſcrepet nepoti.i.a luxurioſo ⁊ ꝓdigo lurcone:⁊ q̄tū parcꝰ diſcordet auaro.Eſt ꝓ q::diſtat.i.diſcrimē eſt:an tu prodigꝰ ſpargas tua.i.res tuas ꝓfundas ⁊ dilapides an neq̄ꝫ facias ſumptū inuitꝰ vt auarꝰ.neq̄ꝫ labores parare plura:vt ſuis cōtentꝰ Ac potiꝰ fruaris raptim.i.celerit̄ ſicut ip̄ꝫ rapit̄ tēpore exiguo ⁊ grato:vt tu puer olim ſup.fruebaris feſtis q̄nquatribꝰ q̄ minerue ſacrant̄ ⁊ a q̄nq̄ꝫ diebꝰ ſic dicunt̄. Pauperies appoſitorie:immūda domꝰ abſit ꝓcul ſup.a nobis. Ero ſup.vnꝰ ⁊ idē an ferar magna naue an parua. Nos non agimur velis tumidis.i.inflatis aq̄lone ſecūdo.i.ſequēte ⁊ a tergo veniēte.i.ꝓſpero.i. nō ſumꝰ in ꝓſperitate ſūma:tū nos nō ducimꝰ etatē auſtris.i.illis vētis aduerſis.i.contrarјs.i.nō ſumꝰ etiā in ſūma calamitate.nō ſumꝰ extremi p̄mor.i.inter p̄mos ⁊ ſup.ꝑores extremis.i.oīno vltimis viribꝰ:ingenio:ſpecie.virtute.loco.i.aut naſcēdi aut viuēdi dignitate:⁊re.i. diuitјs. hoc ē mediocrē cōditionē in his tenemꝰ:ita ꝙ ſimꝰ int̄ p̄mos oīno ⁊ penitꝰ ſup̄mos. Nō es auarꝰ. videtur dicere nō.vū addit abi.i.vade tu ꝑfectꝰ es:ſed q̄d ſup.es:cetera.i.in ceteris:fuge iā ſimul cū iſto vitio cetera ſup.ſi ſup.pectꝰ caret.i.vacat.tibi rite inani ambitiōe:ſi caret formidine mortꝫ ſi caret ira:ſi rides.i.parui curas.ſōnia.i. inſōnia:terrores magicos miracula.ſ.p̄ſtigioſa:ſagas id ē veneficas ⁊ faſcinatrices: lemures nocturnos.i.ſpiritꝰ nocte ābulātes:⁊ portēta theſſala.i. oē genꝰ veneficarū ⁊ ſagarū theſſalie:ſi tu nūeras grate.i.gratant̄ natales ſup.tuos. ſi ignoſcis amicis:ſis lenior.i.placatior ⁊ mitior ⁊ ſis melior ſenecta accedēte. Quid iuuat.i.delectat te vua exēpta.i.decerpta de pluribꝰ ſpinis.i.vna v̄tꝰ.ſ.liberalitatꝫ int̄ tot vitia:q.d.parū:vū ſi neſcis recte viuere:decede.ſ.ab opinione tua:pitis.i.ad pitos. Tu luſiſti ſatis:tu ediſti.i. comediſti atq̄ꝫ bibiſti ſatis.tēpꝰ eſt tibi abire.i.abeūdi ab iſta crapula ⁊ luxurioſa vita ne etas laſciua decētiꝰ.i. iuuenilis hoc ē iuuētꝰ ip̄a quā magis deceat eſſe laſciuā ꝙ te ſenē.rideat ⁊ pulſet te potū largiꝰ id eſt abūdātiꝰ equo.i.ꝙ equū ⁊ honeſtū ē. Et ꝑ hoc tēperantiā cōmēdat. Quinquatres

Finis.

Ad lectorem

Liuide ſi q̄d obeſt:geminū cōprime:non eſt
Digna theonino dente minerua leuis.
At tu ſi q̄s eris (ſed eris) mihi candide lector
Aſſurge auſpicibus p̄ſidijſq̄ꝫ meis.

¶ Impreſſum eſt hoc ⁊ ſermonū opus per Nicolaū vvolf lutriēſem:anno. M.cccc.xcix.ad idus martias Omēs vtriuſq̄ꝫ codices preter indices:qui ſemichartas occupant:quaterni ſunt.

BIBLIOTECA MARES

4rt.
DIPUTACIÓ DE BARCELONA
Biblioteca de Catalunya
Reg. 478.508
Sig. Mar. 1-4.º
BIBLIOTECA DE CATALUNYA
1001801331